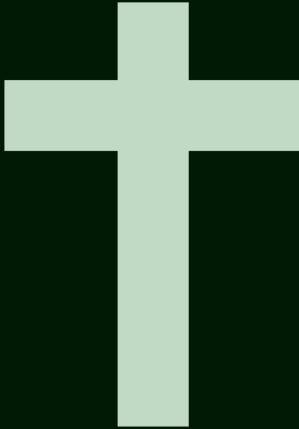

Tuti yó'o kúú tǝ'on Ndios, ta xí'o ña kuendá

sa'ǝ Jesús

New Testament in Mixtec, Tezoatlán (MX:mxb:Mixtec,
Tezoatlán)

Tuti yó'o kúú to'on Ndios, ta xí'o ña kuendá sa'a Jesús

New Testament in Mixtec, Tezoatlán (MX:mx:Mixtec, Tezoatlán)

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Tezoatlán

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixteco, Tezoatlán [mx], Mexico

Copyright Information

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.1

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixtec, Tezoatlán

© 2006, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from sac6 files dated 29 Jan 2022
b81ac6b3-0ad5-5336-8d42-4c2703b04e9f

Contents

San Mateo	1
San Marcos	65
San Lucas	106
San Juan	173
Hechos	223
Romanos	286
1 Corintios	312
2 Corintios	338
Gálatas	354
Efesios	363
Filipenses	372
Colosenses	378
1 Tesalonicenses	384
2 Tesalonicenses	390
1 Timoteo	393
2 Timoteo	401
Tito	406
Filemón	409
Hebreos	411
Santiago	430
1 Pedro	437
2 Pedro	444
1 Juan	448
2 Juan	455
3 Juan	456
Judas	457
Apocalipsis	459

To'on yó'o kían nī taa San Mateo, ña ká'an sa'a Jesús

Na yó'o kúú na ve'e Jesús

¹ Ña yó'o kúú tuti noo tándaá yiko kuú ndidaá ñayuu nī sa kuu na ve'e Jesucristo, na nī kii tein na ve'e rey David, ta rey David nī kii tein na ve'e Abraham.

² Chī de'e Abraham ñóo nī sa kuu Isaac, ta de'e Isaac nī sa kuu Jacob, ta de'e Jacob nī sa kuu Judá xí'ín dao ka ñani ra.

³ Ta de'e Judá xí'ín iin ñá'a naní Tamar nī sa kuu Fares xí'ín Zara, ta de'e Fares nī sa kuu Esrom, ta de'e Esrom nī sa kuu Aram,

⁴ ta de'e Aram nī sa kuu Aminadab, ta de'e Aminadab nī sa kuu Naasón, ta de'e Naasón nī sa kuu Salmón,

⁵ ta de'e Salmón xí'ín Rahab nī sa kuu Booz, ta de'e Booz xí'ín Rut nī sa kuu Obed, ta de'e Obed nī sa kuu Isai.

⁶ Ta de'e Isai nī sa kuu David, na nī sa kuu rey noó na Israel, ta de'e rey David nī sa kuu Salomón, ta naná Salomón nī sa kuu ñadi'í Urías.

⁷ Ta de'e Salomón nī sa kuu Roboam, ta de'e Roboam nī sa kuu Abías, ta de'e Abías nī sa kuu Asa,

⁸ ta de'e Asa nī sa kuu Josafat, ta de'e Josafat nī sa kuu Joram, ta de'e Joram nī sa kuu Uzías,

⁹ ta de'e Uzías nī sa kuu Jotam, ta de'e Jotam nī sa kuu Acaz, ta de'e Acaz nī sa kuu Ezequías,

¹⁰ ta de'e Ezequías nī sa kuu Manasés, ta de'e Manasés nī sa kuu Amón, ta de'e Amón nī sa kuu Josías,

¹¹ ta de'e Josías nī sa kuu Jeconías xí'ín dao ka ñani ra tá tiempo nī kuei na ñoo Israel noo ndá'a ta ñoo Babilonia.

¹² Tá nī ndi'i nī kuei na Israel tixi ndá'a ta Babilonia, dá nī sa io iin de'e Jeconías ñóo, ta nī sa naní rá Salatiel, ta de'e Salatiel nī sa kuu Zorobabel,

¹³ ta de'e Zorobabel nī sa kuu Abiud, ta de'e Abiud nī sa kuu Eliaquim, ta de'e Eliaquim nī sa kuu Azor,

¹⁴ ta de'e Azor nī sa kuu Sadoc, ta de'e Sadoc nī sa kuu Aquim, ta de'e Aquim nī sa kuu Eliud,

¹⁵ ta de'e Eliud nī sa kuu Eleazar, ta de'e Eleazar nī sa kuu Matán, ta de'e Matán nī sa kuu Jacob,

¹⁶ ta de'e Jacob nī sa kuu José, ta José nī sa kuu yíi María, ta de'e María kúú Jesús, na kúú Cristo, na dákaki ñaá.

¹⁷ Noo ndidaá na sá'ano yó'o, kándaq inio ña nda Abraham, ta nda David nī sa kuu na uxī komī na sá'ano. Ta nda David, ta nda tiempo nī kuei na Israel tixi ndá'a ta Babilonia, nī sa kuu na uxī komī ka na sá'ano. Ta nda tiempo nī kuei na ñoo Israel tixi ndá'a na ñoo Babilonia, ta nda tiempo Cristo nī sa kuu tuku na uxī komī na sá'ano.

Di'a nī kuu tá nī kaki Jesús

¹⁸ Di'a nī kuu tá nī kaki Jesús: María, ta kakuu naná Jesús, sa nī xī'o va xi to'on xi noo José ña tanda'a xí xí'ín rá. Tído tá ko ñá'a naki'in tá'an na kande'i na, kúú nī tūu va María ñó'o de'e xi, chī Espiritu iī Ndios nī xī'o ña ndato yó'o noo xí.

¹⁹ Ta José nani taa kakuu yíí xí, ta sa'á ña kúú rá iin taa ndaa, ta kọ kóni rā chinani kini ñaá rá, sa'á ñoó nì nakani ini rā ña dión oon va dánkoo ñaá rá.

²⁰ Tá nì ndi'i nì ka'i ini rā ña dión kee ra, ta kúú nì na'a noo iin ángel nì kixi noo sato'o yọ Ndios noo rá tixi sani. Dá nì kaa na xí'ín rá:

—José, na ve'e David, o sa nákaní kuáchí inon kí'ón María kakuu ñadi'óon, dá chì mií Espíritu ií Ndios nì xí'ó ña'a ndato yó'o noo xí, sa'á ñoó nì tuu xí ñó'o de'e xi.

²¹ Ta dákáki xi iin tayii ló'o, ta chinanón xì Jesús, dá chì ta yó'o dákáki na ñoo xì noo kuachi kée na —kaá na.

²² Ta ndidaá ña yó'o nì kuu, dá nì xinkoo noo nì ka'an Ndios xí'ín profeta, tá'an na sa kasto'on xí'ín ñayuu to'on nì ka'an mií Ndios xí'ín ná, chì di'a nì kaa na:

²³ Mií'an tuu iin tadi'í táki kaño'o de'e xi.

Ta chinani ná xì Emanuel.

To'on yó'o kóni kaa: Ió Ndios xí'ín yó.

²⁴ Tá nì ndoto va José, kúú nì kee ra choon nì sa'anda ángel ñoo. Ta kúú nì tandá'a vá rá xí'ín xí.

²⁵ Tído kọ ní náki'in tá'an ta'on na kudj nduu na xí'an nani nì sa ño'o taleé ñoo. Tá nì kaki xi, dá nì chinani ñaá ná Jesús.

2

Di'a nì kuu tá nì sa'an tã ndichí noo nì kaki Jesús

¹ Ta nì kaki Jesús ñoo Belén, ña nákaa chí kuendá Judea, ta daá nákaa Herodes kúú rá rey chí kuendá Judea. Dá nì kasáa dao tã ndichí ñoo Jerusalén, ta nì kii ra chí noo xíno ndindii.

² Ta nì ndato'ón rá na ñoo Jerusalén, ta kaá ra:

—¿Ndeí ió na kúú rey noo na Israel, na nì kaki ñoo? Dá chì nda ñoo ndu ñoo nì xini ndu nì xinkoo iin tiño saá, sa'á ñoó nì kandaá ini ndu ña nì kaki na, ta vei ndu kandaño'o ndu na —kaá ra.

³ Tá nì ni'j tó'on rey Herodes, ta kúú nì naá vá ini rā, ta dión ta'ani nì ndo'o ndidaá na ñoo Jerusalén.

⁴ Sa'á ñoó nì kana Herodes ndidaá kúú tã duti saku'a'a, xí'ín tã dána'a ley Moisés, ta nì ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndeí kaki na kakuu Cristo, na dákáki ñaá?

⁵ Dá nì kaa taa ñoo xí'ín rá:

—Kaki na ñoo Belén, ña nákaa kuendá Judea yó'o, dá chì di'a nì taa iin profeta ña nì ka'an Ndios xí'ín ná:

⁶ Ñoo Belén, ña nákaa kuendá Judá,

kandaya'i cháá ka yó'o noo dao ka ñoo ñó'o kuendá Judá, dá chì xa'an kaki iin rā katiin ndaa na ñoo Israel, na kúú ñoo, ta dándáki ñaá rá, kaá Ndios xí'ín profeta na —kaá ra.

⁷ Dá nì kana de'é rey Herodes taa ndichí ñoo, dá nì ndato'ón ndichí ñaá rá ndá kuu kúú mií mií kuu nì xinkoo tiño ñoo.

⁸ Nì ndi'i, dá nì tandá'a ñaá Herodes kua'an rā ñoo Belén, ta kaá rā xí'ín rá: —Kua'an ndo ñoo ndato'ón va'a ndó ndeí ió tayii ñoo. Tá nì nan'i'j ndo xí, dá naki'o ndó kuendá nooí, dá ná ko'on ta'ani yu'u kandaño'i xí —kaá rā.

⁹ Tá nì ndi'i nì ka'an Herodes dión, dá nì kankuei taa ñoo kua'an rā. Ta tiño, kirí nì xini rā nda ñoo mií rá ñoo xionoo rí kua'an rí noo rá. Ta nì saa rí nì sa tuu rí diní vé'e noo ió tayii ñoo.

¹⁰ Tá nì xini rā nì sa tuu rí, kúú nì kadij nda'o ini rā.

11 Dá n̄i k̄u'u ra ve'e ñoó. Dá n̄i xini r̄a x̄i x̄i'ín María, naná x̄i. Dá n̄i s̄a kūjta x̄i'tí rá noo x̄i, ta n̄i s̄a ndañ'o ñaa rá. Dá n̄i sonó rá yú'u sato noo ñó'o ña va'a, dá n̄i taó rá ña n̄i doko rá noo x̄i. Ta ñoó kúú oro, x̄i'ín d̄usa támi sá'an, x̄i'ín sití támi sá'an naní mirra.

12 Tido t̄ixi s̄ani n̄i ka'an Ndios x̄i'ín rá ña ná dá'a ni nandió kuéi ra noo Herodes. S̄a'a ñoó iin ka va ích̄i n̄i nandió kuéi ra kua'an nó'o rá.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i sa'áni rey Herodes ku'a'á ndq'o taleé

13 Tá n̄i ya'a t̄aa ñoó kua'an r̄a, dá n̄i ka'an iin ángel n̄i kii noo sato'o yo Ndios x̄i'ín José t̄ixi s̄ani, dá kaá n̄a:

—Ndakoo yo'ó, ta ki'ín taleé xaan x̄i'ín naná x̄i, ta kuino k̄i kua'an Egipto, ta ñoó kandeí ndó nda ná kast'o'n tukui x̄i'ín ndó, dá ch̄i kasá'á rey Herodes nándukú rá taleé xaan ka'áni rá —kaá n̄a.

14 Dá n̄i ndoto José, ta s̄akuáá kuu dáá ñóó n̄i ki'ín ra taleé ñoó x̄i'ín naná x̄i, dá n̄i kee ra kua'an r̄a Egipto.

15 Ta ñoó n̄i s̄a ndei na nda n̄i kasandaá kuu n̄i xi'i Herodes. Dión, dá n̄i x̄inkoo to'on n̄i ka'an Ndios x̄i'ín profeta n̄a: “Nda ñoo Egipto n̄i n̄akanai de'i vei xi.”

16 Tá n̄i kandaá iní Herodes ña n̄i danda'í ñaa tá ndich̄i ñoó, kúú n̄i xido nda'o iní r̄a. S̄a'a ñoó n̄i sa'anda r̄a choon ña ná kuu ndidaá takuáli yí k̄o ña'a x̄ino ūu kuia ndéi ñoo Belén x̄i'ín ndidaá takuáli yí ndéi ñoo kuáli ñó'o noo kúú kuendá Belén ñoó, ch̄i s̄a kua'an x̄inkoo ūu kuia n̄i xini tá ndich̄i ñoó n̄i xino t̄iño.

17 Ta s̄a'a ña n̄i kee ra dión, s̄a'a ñoó n̄i x̄inkoo noo n̄i ka'an profeta Jeremías:

18 Táí káyu'ú n̄a ña'a ndéi ñoo Ramá.

N̄i'í nda'o sá kíán, ta nda'í tánaán x̄i'ín ndirá nooan.

Ta ndéi'í Raquel sa'a de'an,

ta k̄o kuú ta'on natián t̄andé iní, ch̄i n̄i xi'i ndi'i xi.

19 Tá n̄i xi'i Herodes, dá n̄i na'a noo túku iin ángel n̄i kii noo sato'o yo Ndios noo José t̄ixi s̄ani noo ió r̄a ñoo Egipto,

20 dá n̄i kaa n̄a x̄i'ín rá:

—Ndakoo, ta kuaka tayíí ló'o xaan x̄i'ín naná x̄i, ta nandió kuéi ndó kua'an nó'o ndo Israel, dá ch̄i s̄a n̄i xi'i ndi'í va t̄aa, r̄a ndúkú tayíí ló'o xaan ka'áni rá —kaá n̄a.

21 Dá n̄i ndakoo ra, dá n̄i n̄akuaka ra tayíí ló'o ñoó x̄i'ín naná x̄i, dá n̄i kee na kua'an nó'o ná ñoo Israel.

22 Tido n̄i n̄i'í tó'on na ña Arquelao n̄i n̄akuin noo tatá r̄a rey Herodes dándáki ra kuendá Judea, sa'a ñoó n̄i yu'ú n̄a ko'on n̄a kandeí na ñoó. Tido n̄i kast'o'n tuku Ndios t̄ixi s̄ani x̄i'ín José ña ná ko'on n̄a chí kuendá Galilea kandeí na.

23 Dá n̄i s̄aa n̄a ñoo Nazaret, ña nákaa chí kuendá Galilea, ta ñoó n̄i s̄a ndei na. Dión, dá n̄i x̄inkoo noo n̄i ka'an profeta ña kananí x̄i tá ñoo Nazaret.

3

Dí'a n̄i kuu, dá n̄i kasá'á kást'o'n Juan ña kasaa Jesús

1 Tein tiempo daá ñóó, dá n̄i kasá'á Juan, n̄a dákodo ndúta ñayuu, dána'a na noo ñayuu noo kúú yukú ích̄i chí kuendá Judea,

2 ta kaá n̄a x̄i'ín ná:

—Nandikó iní ndo s̄a'a kuachi kée ndó, ch̄i s̄a n̄i kuyati va kuu ña ndu'u ñayuu t̄ixi ndá'a Ndios dándáki ñaa ná.

3 Ta sa'a mií Juan yó'o n̄i ka'an profeta Isaías tá sa na'a, ch̄i di'a n̄i kaa na:

Kayu'ú iin ɬa noo kúú yúkú ichí, ta kaa ra:
 “Kandei nduu ndo natiin ndó sato'o yo Ndios,
 ta ná konó ndó iin ichí ndaa noo ná”, kaá na.

⁴ Ta dá'on nī sá ndixi Juan nī kava'a xí'in ídí camello. Ta iin cincho ñí nī kao noo nákaa ɬixi na. Ta sá sei ná ɬika xí'in ndudí yúkú.

⁵ Ta kua'á nda'o ñayuu ndéi ñoo Jerusalén xí'in na ndéi dao ka ñoo ñó'o chí kuendá Judea xí'in na ndéi ñoo ñó'o yati yuta Jordán ñoo sá kii noo nákaa Juan.

⁶ Ta sá na'o na kuachi na noo Ndios, ta kúú sá dakódo ndúta ñaa Juan ini yuta nani Jordán.

⁷ Tá nī xini Juan ña kua'á nda'o ɬa fariseo xí'in ɬa saduceo veī ta'ani kodo ndúta rá noo ná, dá nī kaa na xí'in rá:

—Ndo'ó kúú tata de'e koo! ¿Ndá yoo kaá xí'in ndo'ó ña dión oon ni káki ndó noó ña xido ini Ndios, ña veī dándó'o nani níó ndo?

⁸ Koo ini ndo kee ndó ña va'a, ña ná'a ña miían ndaa kuiti nī nandikó ini ndo sa'a kuachi kée ndó.

⁹ Ta ná dá'a ni ka'an ndó ña sa'a ña kúú ndó na ve'e Abraham, sa'a ñoo káki ndó. Dá chí miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña kuu va ndee Ndios yuu ndéi yó'o kakuuan na ve'e Abraham.

¹⁰ Ta kana'á ta'ani ndó ña sá ió nduu va hacha ka'andaan yo'o yíto, sa'a ñoo ndi ndaa mií vá yíto ko xí'o ku'i va'a, yiróon kúú rá ta'anda, dá kee ra keī ra noo kéī ñó'o.

¹¹ 'Miían ndaa kíán dakodo ndútaí ndo'ó ini ɬakuií, chí nī nandikó ini ndo sa'a kuachi kée ndó. Tído sata yú'u veī iin na ndáya'i cháá ka o duú yu'u, ta nī ko káni víán taó yu'u ndisa ná, chí ndáya'i cháá ka na o duú yu'u. Ta noón kúú na dakodo ndúta ndo'ó xí'in Espíritu iī Ndios, xí'in ño'ó ita.

¹² Ta noón kúú táto'on iin ɬa tánee iin ña'a ndá'a ná dáxixi na tirió xí'in ɬachi. Ta kí'o dión taó xóo na nonj tirió tein xe'an. Ta nataán va'a naan ini yáka ná, ta xe'an ñoo chiño'o na xí'in ñó'o kéí, ña nī iin kuu o ndá'o —kaá Juan.

¹³ Ta kúú nī keta Jesús chí kuendá Galilea veī na yuta Jordán noo nákaa Juan, dá dakodo ndúta ñaa ná.

¹⁴ Tído ko xiin ta'on Juan dakodo ndúta ñaa ná, chí kaá na:

—Yu'u di'a va xínño'ó kodo ndúta kee mií ní. Ta, ¿ndiva'a veī di'a ní noo yú'u ña dakodo ndútaí mií ní?

¹⁵ Dá nī kaa Jesús xí'in ná:

—Joon ní kaaon, dá chí kánian kee yó ndidaá choon sa'ándá Ndios —kaá na.

Dá nī xino ini Juan dakodo ndúta ñaa ná.

¹⁶ Tá nī ndi'i nī sodó ndúta Jesús, dá nī na kuíin ndichi na ini ɬakuií ñoo. Kúú mií dáá nī nonó induú. Dá nī xini na Espíritu iī Ndios nī na xino na sata Jesús, ta kaa na táto'on kaa iin paloma.

¹⁷ Ta nda induú táí nī ka'an Ndios xí'in Jesús:

—Yo'ó kúú de'e manj yu'u, ta náta'an nda'o inij xiní yo'ó —kaá na.

4

Di'a nī kuu tá nī ka'an ña u'u dátuyúán Jesús

¹ Dá nī kee Espíritu iī Ndios ndáka na Jesús kua'an na diní yúku ichí, dá korndodó ñaa ña u'u.

² Ta nī sá ne'e iī ná yú diko kuu, uu diko ñoo, ta nī iin ña'a ko ní sei na. Ta nī ndi'i, dá nda'í nī kasá'a kuíko na.

³ Ta kúú nī kasáa ña u'u, ña xírndodó ñaa, noo ná. Dá nī kaaan xí'in ná:

—Tá miáan ndaa ndisa de'e Ndios kúú ní, dá kíán ka'anda ní choon noo yuu xaan, dá ná nduuan pan kaxí ní.

⁴Dá nì kaa na xí'án:

—Di'a va kaá tuti iì Ndios: “O duú ta'ón tó'ón pan xínñó'ó ñayuu keí ná, dá kataki na. Di'a to'on Ndios ta'ani xínñó'ó ná kueíd'o na, dá kataki ndisa na” —kaá Jesús.

⁵Nì ndi'i, dá nì kee ña u'u ndáka ñaáan kua'an ñoo Jerusalén, ña kúú ñoo Ndios. Dá nì ñakáa ñaáan noo dikó cháá ka dinì ve'e ño'o ká'ano iin ñoo.

⁶Dá nì kaaan xí'in ná:

—Tá miáan ndaa ndisa de'e Ndios kúú ní, dá kíán dánkao ní mií ní nda noñó'ó káa, chí di'a kaá tuti iì Ndios:

Ka'anda Ndios choon noo ángel ná saá na kandaa na yo'ó.

Ta kuíta nduu na xí'in ndá'a ná natiin na yo'ó,

dá kíán ná o tákue'e sa'on kee yuu.

⁷Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Ta di'a ta'ani kaá tuti iì Ndios: “O sa kórndodó ndó Ndios, na kúú sato'ondo” —kaá na.

⁸Dá nì kee tukuan ndáka ñaáan kua'an nda dinì iin yúku dikó nda'o. Dá nì ñaná'an ndidaá kúú ñoo ño'o iin ní kúú ñayuu noo ná, xí'in ndidaá tá'an ña ndato dándákian.

⁹Dá nì kaaan xí'in ná:

—Ío yu'u ña nakì'oi ndidaá ña káa noo ní tá ná nakuiin xití ní noó, ta kandaño'o ní yu'u.

¹⁰Dá nì kaa Jesús:

—Kuyá'a kua'án noo, ña u'u, chí di'a va kaá tuti iì Ndios: “Koo ini ndo kandaño'o ndó iin tó'ón dinì Ndios, na kúú sato'ondo, ta savá'a noo iin tó'ón mií ná koni kuáchí ndó” —kaá na xí'án.

¹¹Dá nì kexoo ña u'u kua'an. Dá nì kasáa ángel nì chindeé ná Jesús.

Di'a nì kuu tá nì kasá'a Jesús dána'a na noo ñayuu

¹²Tá nì ni'í tó'on Jesús ña nákaa Juan ve'e kaa, dá nì nandió koo na chí kuendá Galilea.

¹³Kúú nì ñankoo na ñoo Nazaret noo nì sa io na. Dá nì ki'in na kua'an na koo na ñoo Capernaum, ta kíán iin ñoo nákaa yati yú'u taño'o noo nì sa kuu ño'o na kuendá Zabolón xí'in Neftalí.

¹⁴Di'ón nì kuu, dá nì xinkoo to'on nì ka'an profeta Isaías, chí di'a nì kaa na:

¹⁵Di'a ndo'o na ndéi kuendá Zabolón xí'in na ndéi kuendá Neftalí,

tá'an na ndéi chí yú'u taño'o, ña nákaa iin ka xoo yuta Jordán,

noo kúú kuendá Galilea, noo ndéi ñayuu ko kúú na Israel.

¹⁶Ta ñayuu ndéi ñoo ñoo, sa iin naá ñaxintóni ná,

tído viti ndato nì ñatoon noo ná.

Ta va'ará sa xionoo na iin íchi naá noo kuu na,

tído viti ndato nì ñatoon noo ná, kaaan.

¹⁷Nda daá nì kasá'a Jesús dána'a na noo ñayuu ñoo, ta kaá na:

—Nandikó ini ndo sa'a kuachi kée ndó, dá chí sa nì kuyati va kuu ña kíán ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios dándáki ña ná.

Di'a nì kuu tá nì kana Jesús dao taá tìn tiyaká ña kanoo ra xí'in ná

¹⁸Ta noo xika Jesús kua'an na yú'u taño'o naní Galilea, ñoo nì xini na uu taá, iin ra kúú Simón, tá'an ra nì chinaní ná Pedro, ta iin ra kúú Andrés, ñani mií rá. Ta ño'o ra chíkaa ra ñonó rá ini takuií, chí kúú rá ta tìn tiyaká.

¹⁹Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Nakíj ndo ná ko'o kanoóo xí'ín yu'u, dá ná dána'i noo ndo taó ndo ñayuu tein kuachi na táto'on kée ndó taó ndo tiyaká ini takuij —kaá na.

²⁰ Ta kúu viti'ón nì dānkoo ra ñño rá. Kúu nì kee ra kua'an ra kanoo ra xí'ín Jesús.

²¹ Ta noo xika Jesús kua'an na cháá ka chí noo, kúu nì xini na uú ka ɬa, ɬa iin ñani kúu, iin ra naní Jacobo, ta iin ka ra naní Juan. Ta kúu rá de'e ɬa naní Zebedeo. Ta ñó'o ra ini barco nákoto ra ñño rá xí'ín tatá ra. Dá nì kana ñaá Jesús.

²² Ta kúu viti'ón nì dānkoo ra tatá ra xí'ín barco ñoo. Dá nì kee ra kua'an ra kanoo ra xí'ín Jesús.

²³ Ta nì ñata'an Jesús nì xionoo na chí kuendá Galilea ñoo sa daná'a na iin rá iin ve'e noo ndítúti na Israel. Ta dána'a na to'on va'a, ña kían ká'an ndi koo ndu'u yó tixi ndá'a Ndios. Ta sa nduva'a na ñayuu ndó'o ndi ndáa mií vá kue'e, ta sa nduva'a na na u'u ñij.

²⁴ Ta iin ní kúu kuendá Siria ñoo nì kasandaá to'on sa'a Jesús, sa'a ñoo ndidaá xían ndáka ñayuu na kú'u vei na noo Jesús, á mií ná ndó'o na kue'e, o mií ná kúu ná na u'u ñij, o mií ná kúu ná na ndó'o níó kée espíritu kini, o mií ná kúu ná na xí'í yí'í, o mií ná kúu ná na nì natií ñij. Ta ndidaá ná nì nduva'a nì kee Jesús.

²⁵ Ta kua'á nda'o na ndéi kuendá Galilea, xí'ín na ndéi ndin uxí ñoo ká'an xí'ín ná Decápolis, xí'ín na ñoo Jerusalén, xí'ín dao ka na ndéi kuendá Judea, xí'ín na ndéi iin ka xoo yuta Jordán takuei na Jesús xionoo na.

5

Di'a kua'an ña nì daná'a Jesús diní iin yúku

¹ Tá nì xini Jesús ña kua'á nda'o kúu ñayuu ñoo, dá nì kaa na diní iin yúku iin ñoo. Dá nì sa koo na. Ta nì ñatuu yati ɬa xionoo xí'ín ná ñoo noo ná.

² Dá nì kasá'á ná dána'a na noo rá, ta kaá na:

³ —Ndiká'án ndi kúu ví na nákoní ña xínñó'ó ná Ndios, çhì na yó'o kúu na sa ñó'o tixi ndá'a Ndios.

⁴ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ndéi'í, dá çhì natiin na ɬandeé ini noo Ndios.

⁵ 'Ndiká'án ndi kúu ví ñayuu nda'í ió ini, dá çhì na yó'o kúu na natiin noñó'o yó'o noo Ndios.

⁶ 'Ndiká'án ndi kúu ví na xí'í doko sa'a ña ndaa, ta íçhì ini na koni na ña, dá çhì ndinoo ini na xí'ín ña ndaa kee Ndios.

⁷ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ká'ano ini, dá çhì ku'u ini Ndios sa'a ná.

⁸ 'Ndiká'án ndi kúu ví na kómí iin níó vii, dá çhì koni xí'ín noo ná Ndios.

⁹ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ndúkú ña nandei va'a dao ka ñayuu, dá çhì na yó'o kúu na kananí de'e Ndios.

¹⁰ 'Ndiká'án ndi kúu ví na ndó'o níó sa'a ña kée na ña ndaa, dá çhì na yó'o kúu na nì'í ña kaño'o na tixi ndá'a Ndios.

¹¹ 'Ndiká'án ndi kúu ví ndo'ó tá ká'an ndava'a ñayuu xí'ín ndó, o tá kéndava'a na xí'ín ndó, o tá káva'a na kua'á noo ña to'ón sa'a ndo sa'a ña kúu ndó kuendá yu'u.

¹² Ta ná kadij ini ndo, ta ñóçhí kuu ini ndo, dá çhì ká'ano nda'o ña va'a ko'on Ndios k'i'o na noo ndo chí induu sa'a ña ndó'o ndó dión, dá çhì k'i'o dión ta'ani nì kéndava'a na xí'ín profeta nì sa ndei sa na'á.

Yó'o dána'a Jesús ña kúu yó táto'on ñij ñayuu yó'o

13 'Ndo'ó kúú táto'on ñij ñayuu yó'o, tído tá nì ndi'i ña o'ovaan, ¿ndi kee yó xí'án, dá ndu'o'ova tukuan? Kọ tǎ'ón kǎ ña'a kuu kechóon yóan. Ndá kata va yóan satǎ vé'e, ta kuęi ni'ini ñayuuan kanoo na.

Kúú yó táto'on iin ña'a dátoon noó ñayuu

14 "Ta kúú ta'ani ndó táto'on iin ña'a dátoon noó ñayuu, ta ndó'o ndó táto'on ndó'o iin ñoo kánóo dinj yúku, dá chǐ ọ kúú ta'on dáda'i na ña.

15 Ta dión ní, ni iin tó'ón ñayuu kọ chíńó'ọ iin íti, dá chikaa naán tǐxi iin satọ. Di'a chíńóo naan noó dikó, dá katoqan noó ndidaá na ndéi ini ve'e.

16 Ta kǐ'o dión kánian katoon ndọ noó iin rá iin ñayuu, dá ná koni na ña va'a kée ndó, dá ná keká'ano na tatá yọ Ndios, na ió induú.

Yó'o dána'a Jesús sa'a choon sa'ándá ley Moisés

17 "Ná dá'a ni ka'án ndó ña ve'i yu'u dátúúí choon sa'ándá ley Moisés xí'in ña nì taa ndidaá profeta. Di'a ve'i yu'u dáxinkọoi choon sa'ándáan.

18 Dá chǐ miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña xían nani ió induú xí'in nońó'ọ, ni iin tó'ón ta'on tá'í letra ley ọ kánda, miían xǐnkọ ndi'i noó ká'an.

19 Sa'á ñoó, ndi ndáa mií vá ñayuu xío kao iin káa choon kuálí sa'ándá ley, ta kǐ'o dión ta'ani kee na dána'a naán noó dao kǎ ñayuu, dá kían cháá vá kandaya'i na tein na ñó'o tǐxi ndá'a Ndios. Tído ndi ndáa na seídó'o choon kuálí yó'o, ta dión dána'a na noó dao kǎ ñayuu, noón kúú na kandaya'i ndá'o tein na ñó'o tǐxi ndá'a Ndios.

20 Ta ká'in xí'in ndó ña kánian kuita ndaa cháá kǎ ndọ kee ndó ña kóni Ndios ọ duú tǎ dána'a ley xí'in tǎ fariseo, dá chǐ tá koó, dá kían ni iin kuu tǎ'ón ọ ndú'u ndó tǐxi ndá'a Ndios, na ió induú.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni karyí yó xí'in ñani tá'an yó

21 "Sa nì seídó'o va ndó choon nì ta'anda noó na sá'ano ve'e yó: "O sa kǎ'ání ndó ndji, ta ndi ndáa ñayuu sa'ání ndji, miían keyíko sa'a ná sa'á kuachi nì kee na."

22 Tído yu'u di'a ká'in xí'in ndó ña ndi ndáa mií vá ñayuu, va'ará ná karyí ọon na xí'in ñani tá'an na, miían keyíko Ndios sa'a ná. Ta ndi ndáa mií vá ñayuu yá'a ká'an xí'in ñani na ña kúú ná ñayuu xixi, noón kúú na kandọo kakuu na ñayuu kómí kuachi noó na sá'ano ñoo yó. Ta ndi ndáa mií ñayuu, na ká'an xí'in ñani tá'an na ña ni lú'u kọ chíón na, noón kúú na ko'ón kańo'o indaya noó kéj ñó'o.

23 "Ta viti, tá kua'an ndọ dokọ ndọ ña'a noó Ndios, ta nì ndusáa ini ndọ ña kọ ná'a ndeyíko ndọ tǎndó'ó ndọ xí'in ñani ndọ,

24 dá kían kánian dánkoo tóo ndó ña né'e ndó kua'an ndọ dokọ ndọ noó náa ñóo, ta dinńó'ó kua'an ndo ndaká ndọ ña manì noó ñani ndọ. Tá nì ndi'i, dá nandió kuéi ndó dokọ ndoán noó Ndios.

25 Ta ndi'i ini ndọ kandọo manì ndọ xí'in ñayuu naá xí'in ndó nani xika ndó kua'an ndọ noó tǎ né'e choon. Dá chǐ tá koó, dá nakǐ'o na ndo'ó noó ndá'a rá. Ta tǎ né'e choon noó kúú rá nakǐ'o ndo'ó noó ndá'a tǎ ndaa yé'é kaa, dá chikaa rá ndo'ó ve'e kaa.

26 Tá miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ọ yáa ta'on ndó ndá rá ná chiya'i ndi'i ndó sa'á ña nì kee ndó.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni kee yó kuachi xí'in na kọ kúú ñadi'í yó o yí yó

27 "Sa nì seídó'o va ndó choon kaá di'a: "O sa kée ndó kuachi xí'in na kọ kúú ñadi'í ndọ o yí ndo."

28 Tído yu'u ká'ín xí'ín ndó ña ndi ndáa mií vá t̃a nákaní lóko ini ra ndé'é rá iin ñá'a, ta nákaní kue'é ini ra xí'án, roón kúú ra ñi ya'a ñi kee kuachi xí'án xí'ín ñaxintóni rá.

29 Sa'á ñoó, tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'ín nduchí nóo xoo kuá'a ndo, dá kían taó ndoán, ta kaño'ó ndoán. Dá ch̃i va'a cháá kaan ná naá iin nduchí nóo ndo o duú kaan dáketa na iin níí ndó indayá.

30 Tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'ín ndá'a xoo kuá'a ndo, dá kían ka'anda ndoán, ta kaño'ó ndoán. Dá ch̃i va'a cháá ka ña ná kamaní iin ndá'a ndo o duú kaan dáketa na iin níí ndó indayá.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dánkoo iin t̃a ñadi'í ra

31 Sa ñi seidó'o ta'ani ndó iin ka choon kaá di'a: "Ndi ndáa mií vá t̃a kóni dánkoo ñadi'í ra, dá kían naki'o ra iin tuti ña ká'an ña kóni ra dánkoo ñaa rá."

32 Tído yu'u ká'ín xí'ín ndó ña ndi ndáa mií vá t̃a dánkoo ñadi'í ra, ta ko kían sa'á ña ñi xini xí'í ñaa, dá kían mií rá kedaá xí'ín ñadi'í ra, dá ya'án keeán kuachi xí'ín iin ka t̃a. Ta dión ní t̃a náki'in tá'an xí'án, yá'a ra kee ra kuachi xí'án.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni nachina'á yó ni iin ña'a

33 Ta sa ñi seidó'o ta'ani ndó iin ka choon ñi ta'anda noó na sá'ano ñoo yo: "O sa kétó'ón ndó ña ñi nachina'á ndó kee ndó noo sato'o yo Ndios. Di'a koo ini ndo kee ndó ña ñi kaa ndo kee ndó."

34 Tído yu'u ká'ín xí'ín ndó, o sa náchina'á ndó ni iin ña'a, dá k̃i'o ndó to'on ndó. O sa náchina'á ndó induú, dá ch̃i noo ió mií Ndios kían,

35 ta o sa náchina'á ndó noño'o yó'o, dá ch̃i yó'o ndíta sa'a Ndios, ta o sa náchina'á ndó ñoo Jerusalén, dá ch̃i ñoo mií rey ká'ano kían.

36 Ta ni o sa náchina'á ndó diní ndo, dá ch̃i o kándéé ta'on ndó ndekuxí ndo ni iin tó'ón idí diní ndo, ta ni o kándéé ndó ndendei'í ndoán.

37 Tído ndo'o, tá kaa ndo jaan, ta dión ná kakian. Tá kaa ndo koq, ta dión ná kakian. Ch̃i tá yá'a ndó ká'an ndo cháá ka to'on, dá kían ndéi ndó kée ndó ña kóni ña kini.

Yó'o dána'a Jesús ña ná ku'u ini yo sa'á na xini u'u ñaa

38 Ta dión ní sa ñi seidó'o ndó iin ka choon kaá di'a: "Tá ñi taó ná iin nduchí nóo ndo, dá kían taó ta'ani ndó nduchí nóo na. Tá ñi taó ná iin no'o ndó, dá kían taó ta'ani ndó iin no'o na."

39 Tído yu'u ká'ín xí'ín ndó, o sa chidáó tá'an ndó xí'ín ñayuu kini. Va'a kaan di'a kee ndó: Tá ñi kani na iin xoo noo ndo, k̃i'o ndó iin ka xoo ná kani na.

40 Ta ndáa na kóni ka'an kuachi sa'a ndo, ta xío ndaa ra do'onno ndo, dá kían k̃i'o ndoán noo rá, ta konó ta'ani ndó naki'in ra kotó ndo.

41 Ta ndi ndáa mií ra kéndusa xí'ín ndó kandio ndó ña'a ra ko'on ndo iin kilómetro dao, kua'an ndo xí'ín ra nda oní kilómetro.

42 Ta ndáa na xiká iin ña'a noo ndo, k̃i'o ndoán noo ná. Ta ndáa na kóni ki'in tóo ña'a noo ndo, o sa kádi'inda ndoán noo ná.

43 Ta sa seidó'o ta'ani ndó ña ñi ka'an dao ka ñayuu: "Ku'u ini ndo sa'a ñayuu xí'ín ndó, ta koni u'u ndo na xini u'u ñaa."

44 Tído yu'u di'a ká'ín xí'ín ndó ña ku'u ini ndo sa'á na xini u'u ñaa, ta ka'an va'a ndó xí'ín na ká'an ndava'a xí'ín ndó, ta keva'a ndó xí'ín na káño'ó ñaa, ta kaka ndo ña maní noo Ndios sa'á na kénóo ñaa, xí'ín sa'á na kéndava'a xí'ín ndó.

45 Dión, dá ná'a ndo ña miian ndaa kúú ndó de'e tatá Ndios, na ió induú, na dáxinkoo ndindii sata ñayuu kini xí'ín ñayuu va'a, na dákoon daj sata ñayuu ndaa, xí'ín ñayuu kini.

46 Dá ch̄i tá kú'ŷu ini ndo sava'a sa'á na kú'ŷu ini sa'a mií ndó, ¿ndí k̄ián va'a ni'ŷi ndo? ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña dión ta'ani kée ra kí'in ya'i sa'a ñó'o?

47 Tá ká'an ndo ndisá'an xí'in sava'a ñani tá'an ndó, dá k̄ián, ¿ndí k̄ián va'a kée ndó, xini ndo? ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña dión ta'ani kée na ko ná'á Ndios tein mií ná?

48 Tido ndo'ó, koo ini ndo kendaḡ ndi'i ndó choon táto'on kendaḡ tatá yo Ndios, na ió induú, choon.

6

Yó'o dána'q Jesús ndi kee yó chindeé yó na kúnda'í

1 Kandaḡ ndo mií ndó, o sa ndúkú ndó kee ndó ña va'a noḡ ñayuu sa'á ña kóni ndo kande'é va'a na ndo. Dá ch̄i tá kée ndó dión, dá k̄ián ni iin ña va'a o nandió né'e tatá Ndios, na ió induú, noḡ ndo.

2 Sa'á ñoḡ, tá kua'an ndo k̄i'o ndó di'ón noḡ na kúnda'í, ná dá'a ni ka'an ndo xí'in ra tuú trompeta ña kuíta ra tuu ra noḡ ndo táto'on kée ṭaa uu noḡ ini ve'e noḡ nátaḡa yo xí'in noḡ xionoo ra keí. Dión kée ra, dá ná chinani va'a ñaá ñayuu. Ta miíḡan ndaḡ ná ka'in xí'in ndó ña sa ni natiin ra ya'i ra sa'á ña kée ra.

3 Tido, ndo'ó, tá kua'an ndo k̄i'o ndó di'ón noḡ na kúnda'í, ná dá'a ni kana'á nda'á iti ndo ndí k̄ián xí'o nda'á ku'á ndo,

4 dá k̄ián ná koo de'é ña manj kée ndó, ch̄i tatá Ndios, na ndé'é ña kede'é ndo, noḡn kúú na nandió né'e túu ña va'a noḡ ndo.

Yó'o dána'q Jesús ndi kee yó tá ká'an yo xí'in Ndios

5 Tá kua'an ndo ka'an ndo xí'in tatá Ndios, o sa kée ndó táto'on kée ṭaa uu noḡ, dá ch̄i kátoó ra kandita ndichi ra ini ve'e noḡ nátaḡa yo ka'an ra xí'in Ndios, ta kátoó ta'ani ra kandita ra iin rá iin do'o keí ka'an ra xí'in Ndios, dá ná kande'é ñayuu ña kée ra. Tido miíḡan ndaḡ ná ka'in xí'in ndó ña sa ni natiin ra ya'i ra sa'á ña kée ra.

6 Tido ndo'ó, tá kua'an ndo ka'an ndo xí'in tatá Ndios, kua'an ndu'u ndó ini ve'e ndó, tá kadi ndo ye'é ndó, dá ka'an ndo xí'in Ndios, na ko túu, na ndé'é ña kede'é ndo, dá ná nandió né'e túu na ña va'a noḡ ndo.

7 Ta noḡ ká'an ndo xí'in ná, ná dá'a ni nandió kuéi toó tuku ndó ka'an ndo to'on, ña sa ni ka'an ndo táto'on kée ñayuu ko ná'á Ndios, dá ch̄i ká'an ná ña sa'á ña ku'á téi ká'an na, dá natiin na ña xí'ka na.

8 Sa'á ñoḡ ná dá'a ni kee ndó táto'on kée na, ch̄i sa na'á vá tatá yo Ndios ndí k̄ián xini'ó'ó ndó va'ará ko ñá'a kaka ndo'an noḡ ná.

9 Tá kua'an ndo ka'an ndo xí'in Ndios, ta di'a kaa ndo:

Tatá mií ndu'u, na ió induú,
ná natiin kuḡ mií ní ndidaá tá'an ña'ño'ó.

10 Ta ná kii ní dándáki ní ñayúú yó'o.

Táto'on k̄i'o kée ní ña kóni ní induú xaḡ, k̄i'o dión ta'ani ná koo noño'o yó'o.

11 Ta k̄i'o ní ña xini'ó'ó ndu'u keí ndú iin iin kuḡ kuḡ.

12 Ta ká'ano koo ini ní sa'á kuachi ndu táto'on k̄i'o xí'o ká'ano ta'ani ini ndu sa'á na yá'a noḡ ndú.

13 Ta o sa kóno ní kuéi ndu noḡ kuachi, ta dáka'ki ní ndu'u noḡ ña kini.

Dá ch̄i mií ní kúú na dándáki, ta mií ní kúú na kómí choon, ta mií ní kúú na kánian natiin ndidaá tá'an ña'ño'ó.

Ta daá kuití dión ná koo.

Dión ná koo.

14 Dá ch̄i tá ná ku'ŷu ká'ano ini ndo sa'á ñayuu ni ya'a noḡ ndo, dá k̄ián ku'ŷu ká'ano ta'ani ini tatá yo Ndios, na ió induú, sa'á kuachi mií ndó.

15 Tído tá ná o kú'u ká'ano ini ndo sa'á ñayuu ni ya'a noo ndo, dá kían ni tatá yo Ndios o kú'u ká'ano ta'on ini sa'á kuachi ndo.

Yó'o dána'a Jesús ndi kee yó tá né'e i'i yo

16 'Tá kua'an ndo kane'e i'i ndo, o sa kútama ndo tát'o'on kée taa uu noo, dá ch'i nda'í ndá'o ndé'é rá xionoo ra, dá ná'a rá mií rá noo ñayuu ña né'e i'i rá. Ta miígan ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña sa ni ñatiin ra ya'í ra.

17 Tído ndo'ó, tá né'e i'i ndo, luu ná nacho'on din'i ndo, ta nakata ndó noo ndo.

18 dá kían ná dá'a ni na'a ndo mií ndó noo ñayuu ña né'e i'i ndo. Ta sava'a iin tó'ón din'i tatá yo Ndios, na ko túu, ná kana'á ña kée ndó dión. Ta iin tó'ón mií tatá Ndios, na ndé'é ña kéde'é ndo, ná nandió né'e túu ña va'a noo ndo.

Yó'o dána'a Jesús ña ná ndukú yó koo kuiká yó noo ña kóni Ndios

19 'Ná dá'a ni ketutí ndó ña kuiká ñayuu yó'o, dá ch'i yó'o kúu noo dánaa tikidi ña'a, ta yó'o kúu noo dánaa daye'e ña'a, ta yó'o ta'ani kúu noo ndéi ta kuj'íná, ch'i koku'u ra ve'e, ta kí'in kui'íná rá ña'a.

20 Va'a kaan ndukú ndó koo ña kuiká ndo induú, dá ch'i ni tikidi, ni daye'e ko dánaa ña'a ió ñoó, ta ni ta kuj'íná o kúu ku'u ki'íná kui'íná ña ió ñoó.

21 Dá ch'i noo ió ña kuiká ndo, ñoó ta'ani nákaa níq ndo.

Yó'o dána'a Jesús ña nduchí noó yó kúu tát'o'on iin ñó'o dátoon noo yo

22 'Ta nduchí noó ndo kúu tát'o'on iin ñó'o nákaa tóon ñi'i ndo, ña dátoon níq ndo. Sa'á ñoó tá va'a nduchí noó ndo, dá kían iin ní vá túu noo ndo.

23 Tído tá ko vá'a nduchí noó ndo, dá kían iin ní vá ñi'i ndo iin naá. Tá ni nda'í ña dátoon noo ndo, dá kían ndi kí'o ka ví ni ñaku'ín naá noo ndo.

Yó'o dána'a Jesús ña o kúu ta'on ndiko yo Ndios, ta ndiko ta'ani yó dí'on

24 'Ta ni iin tó'ón ñayuu o kúu kéchóon noo uu sato'o, dá ch'i iin na koni u'u na, ta iin ka na koni na, o chindaya'í na iin na, ta kenóo na iin ka na. Ta dión ta'ani o kúu ta'on ndiko na Ndios, ta ndiko ta'ani na ña kuiká.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni ndi'í téi ini yo sa'á ña ió ñayuu yó'o

25 'Sa'á ñoó ká'ín xí'ín ndó viti, o sa ndí'í ini ndo sa'a ndí kían kasá'an ndó, dá kataki ndo, ta ni sa'á ña ko'o ndó, ta ni sa'á dá'on kandixi ndó, dá kada'í ñi'i ndo. ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ió ña'a ndáya'í cháá ka kee ndó nani takí ndo o duú ña kasá'an oon ni ndó? Ta ió ña'a ndáya'í cháá ka xín'ño'ó ñi'i ndo o duú dá'on kandixi ndó.

26 Kande'é ndó t'o'on ndó'o laa, ch'i ni ko chí'í rí tata, ni ko dákée rí, ta ni yáka rí koó nátaan va'a rí ña'a rí. Tído tatá yo Ndios, na ió induú, xito va na rí. ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ndáya'í cháá ka ndo o duú laa?

27 ¿Ndi ndáa ndó kande'e kua'ano iin kondó ndá'a cháá ka sa'á ña ndi'í ini ndo?

28 'Ta, ¿ndiva'a ndi'í ini ndo sa'a dá'on kandixi ndó? Kande'é ndó tát'o'on kí'o sá'ano torí ndi'í'indi káa yúku, ch'i ko kéchóon ta'an vaan, ta ni ko káva'an dá'on kandixian.

29 Tído yu'u ká'ín xí'ín ndó ña ni rey Salomón, va'ará ndidaa ta kuiká ni sa kuu ra, tído ko ní sá ndixi va'a ra tát'o'on kí'o ndato iin torí ndi'í'indi ñoó.

30 Tá kí'o dión kée Ndios xí'ín ita káa yúku, tá'an ña káa ku'u viti, tído iin taan chi'ño'ó ñaá ná ini xito, ¿á ko ná'a ndó ña ndato ka ví chindee Ndios ndo'ó, ta cháá téi kándé'e ini ñaá?

31 Sa'á ñoó ná dá'a ni ndi'í téi ini ndo sa'a ndí kían kasá'an ndó o sa'a ndí kían ko'o ndó o sa'a ndí kían kandixi ndó,

³² chī sa'a ndidaá ña yó'o ndí'i nda'o ini ñayuu ko ná'á Ndios. Tído mií tata yo Ndios, na ío induú, sa ná'á vá ná ña xínñó'ó ndóan.

³³ Sa'a ñoó dinñó'ó ka ndukú ndó ña kaño'o ndó tixi ndá'a Ndios, ta koo ini ndo kee ndó ña ndaa kóni na, ta kúu ndidaá ña'a yó'o koo noo ndo.

³⁴ Sa'a ñoó ná dá'a ni ndí'i ini ndo ndi koo ndó taan, dá chī vei díin va ña'a ndo'o ndó. Sa'a ñoó koo ini ndo kandeí ndó xí'in ña ndó'o kuu viti ni.

7

Dána'a Jesús ña ná dá'a ni keyíko mií yó sa'a ñayuu

¹ Ná dá'a ni keyíko mií ndó sa'a ñayuu, dá kían ná dá'a ni keyíko Ndios sa'a mií ndó.

² Dá chī táto'on kí'o keyíko ndo sa'a ná, kí'o dión ta'ani keyíko Ndios sa'a ndo, chī táto'on kí'o chíki'ó ndo, kí'o dión ná chíki'ó Ndios mií ndó.

³ ¿Ndiva'a ndé'é ndó xe'e ló'o nákaa noo ñani ndo, ta ko xí'o ndó kuendá ká'ano ka tündú'u nákaa noo mií ndó?

⁴ Ta, ¿ndi káa noo ndo ka'an ndo xí'in ñani ndo: "Konón ná taói xe'e nákaa noo xaan", kaá ndo, ta ko ndé'é ta'on ndó ndi kí'o ví káa tündú'u nákaa noo mií ndó?

⁵ Kúu ndó ñayuu uu noo! Taó ndó dinñó'ó tündú'u nákaa noo mií ndó xaan, dá natuu va'a noo ndo, dá kuu taó ndó xe'e nákaa noo ñani ndo.

⁶ O sa kí'o ndó ña ij ndo tina, chī nandío kuéi rí tiin rí ndo'ó. Ta o sa dákuéi ndó yuu díon né'e va'a ndó noo ñó'o kochí, dá chī chiní'ini sa'a rian.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndi kee yó ka'an yo xí'in Ndios

⁷ Ta kaka ndo ña xínñó'ó ndó noo Ndios, ta kúu ni'i vá ndóan. Ndukú ndóan, ta kúu ni'i vá ndóan. Dákásá ndó yé'é, ta kúu nonó váan noo ndo.

⁸ Dá chī ndidaá na xíkaan, ni'i náan, ta ndi ndáa na nándukú ña, ni'i náan. Ta ndi ndáa na dákásá yé'é, nonó vá yé'é noo ná.

⁹ Ta, ¿ndi ndáa ndo'ó, tá xíka de'e ndó pan keí xí noo ndo, á xí'o ndó iin yuu noo xí?

¹⁰ O, tá xíka xí iin tiyaká keí xí, ¿á xí'o ndó iin ko noo xí?

¹¹ Koó, dá chī va'ará kúu ndó ñayuu káni, tído tì'a ndó kí'o ndó ña va'a noo de'e ndó. ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña sa kaá ka ví tata yo Ndios, na ío induú, chī kí'o na ña va'a noo na xíkaan?

¹² Táto'on kí'o kóni ndo kee dao ka ñayuu xí'in ndó, kí'o dión ta'ani kee ndó xí'in ná, chī kí'o dión dándaki ley xí'in ña ni taa profeta.

Yó'o dána'a Jesús ña ná koo ini yo ku'u yó yé'é kuñin

¹³ Koo ini ndo ku'u ndó noo kúu yé'é kuñin, dá chī ndíka nda'o yé'é, ta ndíka nda'o íchi, ña né'e ñaá kua'an indayá. Ta kua'á nda'o ñayuu koku'u kua'an íchi ñóó.

¹⁴ Tído kuñin vá yé'é, ta kuñin vá íchi, ña kua'an noo kataki chíchí ná, ta cháá nda'o ñayuu kondu'u kua'an ñoó.

Yó'o dána'a Jesús ña xí'in ku'i'í xí'o iin yíto, dá kandaá ini yo ndá yíto kúu rá

¹⁵ Kandaá ndo mií ndó noo profeta to'ón, dá chī vei ra noo ndo, ta kée ra mií rá kúu rá táto'on léko, tído ndigüe'í lobo va kúu rá.

¹⁶ Tído xí'in ña kée ra, kandaá ini ndo ndá yoo kúu rá, dá chī o duú ta'íón xí'o uva, ta ni ión títi ko xí'o tñño'ó.

¹⁷ Dá chī ndidaá yíto va'a xí'o ku'i'í va'a, tído yíto ko vá'a xí'o ku'i'í ko vá'a.

¹⁸ Ta ni iin tó'ón yíto va'a ko xí'o ku'i'í ko vá'a, ta ni iin tó'ón yíto ko vá'a ko xí'o ku'i'í va'a.

¹⁹ Ta ndidaá yíto kọ xí'ọ kuì'i va'a kúú rá ta'anda, dá kej rā noo kéí ñó'ọ.

²⁰ Sa'á ñoó, xí'ín ña kée ra, dá kandaá ini ndo ndá yoo kúú rá.

Yó'ọ dána'a Jesús ña ọ duú ndidaá ñayuu ná chinaní ñaá sato'ọ na koni na ndu'u na noo ío Ndios

²¹ Ta ọ duú ndidaá ñayuu ká'an xí'ín yu'u: “Ímíí ní kúú sato'í, míí ní kúú sato'í!”, koni ndu'u noo dándáki Ndios. Sava'a na kée ña kóní tatáí, na ío induú, noón vá kúú na koni ndu'u noo dándáki Ndios.

²² Chì kua'á nda'ọ ñayuu kaa di'a xí'ín yu'u tá ná kasandaá kuú dáá ñóó: “Sato'ọ ndu'u, sato'ọ ndu'u, zá kọ ndúsaá ta'on ini ní ña xí'ín kuú míí ní nì ká'an ndu ña koo chí noo, ta xí'ín kuú míí ní nì taó ndú espíritu kìnì, ta xí'ín kuú míí ní kua'á nda'ọ ña ná'ano nì kee ndu'u?”

²³ Dá kaaj xí'ín ná: “Kọ ná'á ta'on yu'u ndá yoo kúú ndó. Kuxoo ndó nooí, chí kúú ndó na kée ña kìnì.”

Yó'ọ dána'a Jesús sa'á uu taa kava'a ve'e

²⁴ Ta ndi ndáa na seídó'ọ to'on dána'í, ta kée na choon sa'ándáan, noón kúú na kó'ín dák'ín tá'ín ña kée na xí'ín iin taa ío ñaxintóní, tá'an rā nì kava'a ve'e noo tóto.

²⁵ Nì koon daí déen, ta nì xino takují kua'a ini yuta ñóó, ta nì kana tachí déen, ta nì kani tá'an xí'ín ve'e ñóó, tído ni iin ña'a kọ ní ndó'an, dá chí iin toaan noo tóto.

²⁶ Tído ñayuu seídó'ọ to'on dána'í, ta kọ kée na ña, noón kúú tát'ọ on iin taa kọ ká'í ini, tá'an rā nì kava'a ve'e noo ñotí.

²⁷ Nì koon daí déen, ta nì xino takují kua'a ini yuta ñóó, ta nì kana tachí déen, ta nì kani tá'an xí'ín ve'e ñóó, ta kúú nì kooan, ta nì naá ndí'í vaan —kaá Jesús.

²⁸ Ta nì ndi'í nì ká'an Jesús ndidaá to'on yó'ọ, kúú nì naá iní ñayuu nì kee ña nì daná'a na,

²⁹ chí kọ kée na tát'ọ on kì'ọ kée tã dána'a ley Moisés, chí dána'a na tát'ọ on kì'ọ kée iin na né'e choon.

8

Di'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús iin taa ndó'ọ kue'e téí'í ñí

¹ Tá nì naxino Jesús sa'a yúku ñóó, ta kúú kua'á nda'ọ ñayuu tákuei ñaá kua'an na.

² Dá nì natuu yati iin taa ndó'ọ kue'e téí'í ñí noo Jesús. Kúú nì sa ku'ín xítí rá noo ná, dá nì kaa rā xí'ín ná:

—Tatá, tá kóní ní, kuu va nduvíí ní ñíí.

³ Dá nì chínóo Jesús ndá'a ná sata rá, dá nì kaa na xí'ín rá:

—Jaan, kóní. Ná nduviion —kaá na.

Ta kúú vit'ón di'a nì ndañó'ó ni'iní kue'e ndó'ọ ra.

⁴ Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Ọ sa kóo inon nakanón xí'ín ni iin tó'ón ñayuu ña nì keeí xí'ón. Di'a kua'an na'a miíon noó tã dutí, ta kane'e ña'a kua'an kemánon Ndios, tát'ọ on kì'ọ sa'ándá ley Moisés choon, dá ná kandaá ini rā ña sa nì nduvíí ñíion —kaá na.

Di'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús iin tã kéchóon noo iin taa dándáki iin ciento soldado

⁵ Tá nì ndu'u Jesús kua'an na ñoo Capernaum, dá nì kasáá iin taa dándáki iin ciento soldado noo ná. Ta nì seí nda'í rā noo ná,

⁶ ta kaá rā:

—Tatá, tã kéchóon noóí kándu'u rá ini ve'i, ta nì natíí sa'a rá, ta ndó'o nda'lo níó rá.

⁷ Dá nì kaa Jesús:

—Kó'ò ve'ón, dá ná nduva'i ra.

⁸ Dá nì kaa tãa dándáki iin ciento soldado ñoo xí'ín Jesús:

—Tatá, kò tã'ón ña'a kúú yu'u ña kú'u ní ve'i, tído xí'ín to'on ka'an oon va ní, ta kúú nduva'a va tã kéchóon noóí.

⁹ Chì kúú ta'ani yu'u iin tãa nákaa tìxi ndá'a tã né'e choon. Ta ñó'o ta'ani soldado tìxi ndá'a yu'u. Sã'á ñoo tá ná ka'ín xí'ín iin ra, “Kua'án”, ta kúú kua'an va ra. Ta tá ká'ín xí'ín iin kã ra, “Nakíj”, ta kúú ve'i va ra. Tá ká'ín xí'ín ra kéchóon noóí, “Kee choon yó'o”, ta kúú kée va raan —kaá ra xí'ín Jesús.

¹⁰ Tá nì seídó'o Jesús to'on yó'o, kúú nì naá iní na. Dá nì kaa na xí'ín ñayuu tákuei ñaa vej ñoo:

—Miiñ ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña ní iin tó'ón na Israel kò kándéé iní na yu'u tát'o'on kí'o kándéé iní ñaa taa yó'o.

¹¹ Ta kaá yu'u xí'ín ndó ña ná kii ñayuu chí xoo noo xíno ndindii, xí'ín noo kétaan, ta kandeí dáó ná xí'ín Abraham, xí'ín Isaac, xí'ín Jacob noo dándáki Ndios induú.

¹² Tído na kánian nì'í ña kandeí na noo dándáki Ndios, noón kúú na taó di'a ñaa Ndios sata vé'e noo ín naá, ta ñoo kuaki na, ta kuchi tá'an no'o na.

¹³ Dá nì kaa na xí'ín tãa dándáki iin ciento soldado ñoo:

—Kua'án nó'on ve'ón, chì sã'á ña nì kãndeé inóon yu'u, sã'á ñoo sã io va ña nì xikõn —kaá na.

Ta kúú míi hora daá vá nì nduva'a tã kéchóon ñoo.

Dì'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús ña kúú xido Simón Pedro

¹⁴ Tá nì saa Jesús ve'e Simón Pedro, ta kúú kándu'u xido ra noo xito kú'an kée kue'e daá.

¹⁵ Dá nì kãkõ'on Jesús ndá'an, ta kúú nì ya'a va ña dáa'an. Ta kúú nì ndãkõoán nì kãsá'a kenduuan ña'a kei ná.

Ta kua'á nda'o ñayuu nì nduva'a nì kee Jesús

¹⁶ Dá tá nì kuaá kuú daá ñoo, dá ndáka ñayuu ndéi ñoo na ñó'o espíritu kini nì kãsãa na noo Jesús. Ta xí'ín to'on nì ka'an na xí'an, ta kúú nì kãnkuei ña kua'an. Ta ndidaá na kú'u nì nduva'a nì kee na.

¹⁷ Díón, dá nì xinkõo to'on nì ka'an profeta Isaías: “Míi ná nì ñakuido kue'e ndó'o iin rá iin yó, ta nì ñaki'in na ña u'u ñíj yò.”

Dì'a kua'an ña nì ka'an Jesús xí'ín dao tãa nì ka'an kanoo xí'ín ná

¹⁸ Tá nì xini Jesús ña kua'á nda'o ñayuu nì ndítútí ñoo, dá nì kaa na xí'ín tãa xionoo xí'ín ná:

—Ná ko'ò chika'anda yò iin kã xoo taño'o.

¹⁹ Ta nì ñatuu yati iin tã dána'a ley, dá nì kaa ra xí'ín Jesús:

—Maestro, íóí ña kanooi xí'ín míi ní ndéi kúú míi vá noó ko'on ní.

²⁰ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kana'ón ña ío va kão noo ñó'o ndikuii, ta ío ta'ani táka noo ñó'o laa. Tído na nì nduu tãa ñayuu yó'o, ní noo kanoo ñin na kòó.

²¹ Dá nì kaa iin tã xionoo xí'ín ná ñoo:

—Tatá, konó ní ñin'ño'ó kã ná ko'ín dãnduxi tatáí, dá ná kasaai, ko'o.

²² Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Nakíj, ná kanoo xí'ín yu'u viti, ta dãnkoo na kúú ndij ná dãnduxi ñaa dao kã na kúú ndij —kaá na.

Dì'a nì kuu tá nì sa'anda Jesús choon noó tachì xí'ín taño'o

²³ Dá nì kaa Jesús ini iin barco ko'òn nà xí'ín ndin uxì uú taa xíonoo xí'ín ná.

²⁴ Tein yá'a na kua'an nà noó taño'o ñoó, kúú nì kasá'a kána tachì déen. Ta kúú nì kasá'a ndáko noó taño'o, ta kokee rá ini barco. Tído kídjì va Jesús káandu'u ná.

²⁵ Dá nì natuu yati taa xíonoo xí'ín ná noó káandu'u ná, dá nì kaa rá xí'ín ná:

—¡Tatá, dákaki ní ndu'u, chì íó ñà kuu ndu!

²⁶ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Ndiva'a yu'ú téi ndo? ¿Á ko kándéé ta'on ini ndo yu'u?

Dá nì ndáko na. Dá nì sa'anda nà choon noó tachì xí'ín taño'o ñoó. Kúú nì kutádjì vá rá xí'ín tachì ñoó.

²⁷ Kúú nì naá vá ini taa xíonoo xí'ín ná ñoó. Dá nì kasá'a ndátó'ón tá'an mií rá:

—¿Ndá yoo ví kúú nà yó'o, chì ndà tachì xí'ín ndà taño'o seídó'o choon sa'ándá nà? —kaá rá.

Dì'a nì kuu tá nì taó Jesús espíritu kini ñó'o ini uú taa

²⁸ Dá tá nì saà nà iin kà xoo taño'o ñoó noó kúú kuendá Gadara, kúú nì kasá'a uú taa ñó'o espíritu kini, tã nì kankuei nì kii ini káo noó ñó'o ndjì. Tá ndakì ndà'o ra, sa'a ñoó nì iin tó'ón ñayuu ko kúú yá'a íchì nákaa ñoó kée ra.

²⁹ Dá nì kasá'a káyu'u espíritu kini ñó'o ini rá:

—¿Ndí kían ndó'o ní xí'ín ndu'u, Jesús, mií ní nà kúú de'e Ndios? ¿Á nì kasá'a ní dándó'o naní ní níó ndu'u tá ko ñá'a kasandaá tiempo noó ndi'i? —kaáan.

³⁰ Ta sa xíká vá ndéi kuá'a ndà'o kochí sásá'an rí.

³¹ Dá nì sei nda'í espíritu kini ñoó noó ná:

—Tá vejì ní taó ní ndu'u, dá kían konó ní ná ndu'u ndu'u ini kochí ñó'o káa.

³² Dá nì kaa nà xí'an:

—Kua'an ndo, tá dáá.

Dá nì kankuei ña ini taa ñoó. Dá nì sa'an nì ndu'an ini kochí kua'a ñoó. Ta kúú nì taxi tá'an ndi'í rí kua'an rjì yu'ú da'o, dá nì ñakueí rí mií rí ini taño'o ñoó. Noó nì kandaá rjì, dá nì xí'í rjì.

³³ Kúú nì taxi tá'an tá ndáka kochí ñoó kua'an nó'o rá. Tá nì nasáa rá ñoo rá, dá nì kastò'on ra xí'ín ñayuu sa'a ñà nì ndo'o kochí rá xí'ín sa'a ñà nì ndo'o taa sa ño'o espíritu kini ñoó.

³⁴ Dá nì kankuei ndidaá ñayuu ndéi ñoo ñoó kua'an nà noó nákaa Jesús. Dá tá nì xini ñaá ná, dá nì sei nda'í nà noó Jesús ñà ná ko'òn nà iin kà xián.

9

Dì'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús iin taa nì natii sa'a

¹ Dá nì kaa tuku Jesús xí'ín tã xíonoo xí'ín ná ini barco ñoó. Dá nì chika'anda nà noó taño'o kua'an nà. Dá nì nasáa nà ñoo mií ná.

² Dá nì kasáa dao taa, ta yí'í ra iin xito noó kánóo iin taa nì natii sa'a. Tá nì xini Jesús ñà kándéé ndà'o ini ñaá rá, dá nì kaa nà xí'ín taa nì natii sa'a ñoó:

—Koo tandéé inóon, de'e ló'o, dá chì sa nì ndoo va kuachón —kaá nà.

³ Dá nì kasá'a nákanì kuáchì ini taa dána'a ley ndita ra: “Taa káa kúú rá yá'a ká'an ndava'a xí'ín Ndios.”

⁴ Tído nì kandaá va ini Jesús ñà dión nákanì ini rá. Dá nì kaa nà xí'ín rá:

—¿Ndiva'a nákanì kuáchì ini ndo?

⁵ ¿Ndí kían ko'ú'u cháá kà ka'in xí'ín taa yó'o, ká'án ndó? “Sà nì ndoo va kuachón”, o ka'in xí'ín rá, “Ndakuijn ndichi, ta kua'an nó'ón.”

⁶ Tído viti dá ná ko'in dána'í noó ndo ñà kómí ndisa nà nì nduu taa ñayuu yó'o choon ñà dándóo na kuachi kée ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

Dá nì kaa nà xí'ín tã nì natií sa'a ñóó:

—Ndakuíin ndichi, ta naki'in xitõn kane'e kua'an nó'on.

⁷ Ta kúú nì ndakuíin ndichi ra. Dá nì kee ra kua'an nó'o ra.

⁸ Kúú ndidaá vá ñayuu ñóó nì naá iní tá nì xini ná ñã nì kee Jesús, ta nì keká'ano na Ndios, na nì xí'lo choon yó'o noo iin tãa.

Dí'a nì kuu tá nì kana Jesús iin tãa naní Mateo ñã kanoo ra xí'ín ná

⁹ Dá nì keta Jesús ve'e ñóó kua'an na. Kúú nì xini ná ió iin tãa naní Mateo, ta ió ra kí'in ya'i ra sa'a ñó'o. Dá nì kaa nà xí'ín rá:

—Nakíj, ná ko'o kanooón xí'ín yu'u.

Dá nì ndakuíin ra, dá nì kee ra kua'an ra kanoo ra xí'ín ná.

¹⁰ Dí'a nì kuu tein noo ió Jesús sásá'an na ve'e ra, dá nì kasáa kuá'á nda'o tãa kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'ín dao ka ñayuu kaá ra kómí kuáchi, ta nì sa ndei na mesa sásá'an na xí'ín Jesús, ta ndéi ta'ani tã xionoo xí'ín ná.

¹¹ Dá tá nì xini tã fariseo ñã ió Jesús sásá'an na xí'ín ñayuu ñóó, dá nì kaa ra xí'ín tãa xionoo xí'ín ná ñóó:

—¿Ndiva'a sásá'an maestro ndo xí'ín tãa kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'ín dao ka ñayuu kómí kuáchi?

¹² Tá nì seido'o Jesús ñã nì ka'an ra dión, dá nì kaa nà xí'ín rá:

—Nã ió va'a ko xínñó'o ta'on na iin tãa kétátá ñaa. Savã'a nã kú'u va kúú nã xínñó'o ñaa.

¹³ Ta kua'an ndo dákuá'a ndó ndi kóni kaa ñã nì ka'an Ndios noo tuti ij ná, chi dí'a kaáan: “Kóni yu'u ñã ku'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta o duú ñã doko ndo ñã'a nooí”, kaáan. Chi yu'u, ko véi ta'on yu'u kanai ná ká'án ñã kúú ñayuu ndaa. Vei yu'u kanai ná nákoní ñã kómí ná kuáchi, dá ná nandikó iní ná sa'a kuáchi kée na —kaá Jesús.

Dána'a Jesús ñã kúú ná táto'on iin tongo

¹⁴ Dá nì kasáa tã xionoo xí'ín Juan, nã dákodó ndútã, dá nì kaa ra xí'ín Jesús:

—Né'e ij vá ndu'u, ta né'e ij ta'ani tã fariseo. Ta, ¿ndiva'a ko né'e ij ta'on tã xionoo xí'ín mií ní?

¹⁵ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á ká'án ndó ñã kánian kandeí nda'í ñayuu nì nataka noo ió vikó tánda'a nani ió jí vá tongo xí'ín ná? Tído ndã ná kasandaá kuu naki'in ra tongo kandaka ra ko'on ra, ndã daá ví, dá kíãan kánian kane'e ij ná —kaá nã.

Dána'a Jesús ñã ko náki'in tá'an va'a ñã dána'a nã xí'ín ñã dána'a tã fariseo

¹⁶ Dá nì kaa ta'ani Jesús xí'ín rá:

—Ta ko iin ta'on náko to noo nì ndatã iin do'ono yátá xí'ín iin tá'í da'ón saá. Dá chi tá ná nakata na do'ono ñóó, ta kúú nati'in va da'ón saá ñóó, ta kúú ví'í kã yí ndatã do'ono yátá ñóó.

¹⁷ Ta ko iin ta'on taán vino saá ini ñíj yátá, dá chi tá ná kee na dión, dá kíãan dáka'ándí va vino saá ñóó ñíj yátá ñóó, ta ndatã vá ñíj ñóó, ta kuitã ndí'i va vino ñóó. Sa'á ñoo va'a cháá kaan ná taán yo vino saá ini ñíj saá, dá kíãan nì iin tó'án ná o túú.

Dí'a nì ndo'o de'e dí'í iin tãa naní Jairo xí'ín iin ñã'a ndó'o kue'e táj nìj

¹⁸ Ta nani ió nã dána'a nã to'on yó'o, dá nì kasáa iin tãa né'e choon. Dá nì sa kuíin xití rá noo Jesús, dá kaá ra:

—Sã nì xí'í va de'e dí'í, tído nakíj ní, ná ko'o, ta chinóo ní ndá'a ní satã xí, ta kúú nataka va xi —kaá ra.

¹⁹ Dá nì ndakuíin Jesús, dá nì kee na kua'an nã xí'ín rá. Ta kua'an ta'ani tã xionoo xí'ín ná.

20 Ta kúú chí satá di'a Jesús nì natuu yati iin ñá'a ndó'o kue'e táí nì. Ta sá nì xino uxì uu kuaí ndó'an kue'e ñoo. Dá nì káko'on ndá'an yú'u dá'on ná,

21 dá chí di'a nì nakani iniañ: "Sava'a rá dá'on oon na ná kako'in, ta kúú ná nduva'i."

22 Dá nì nandio koo Jesús, dá nì sá nde'é ñáá ná, dá nì kaa na xí'an:

—Koo tandeé inoñ, de'e di'í ló'o, chí nì nduva'ón sa'á ñá kándéé inoñ yu'u —kaá na.

Ta kúú mií hora daá vá nì nduva'an.

23 Dá nì saá na ve'e ta né'e choon ñoo. Ta kúú nì xini na ndéi ta tuú flauta, ta nina vaá nda'ó ñayuu ndéi na ndéi'í na sa'a tadi'í ñoo.

24 Dá nì kaa Jesús xí'in ná:

—Kankuei too ndó satá vé'e, chí koo ní xi'í ta'on tadi'í ló'o ñoo, kídí va xi —kaá na.

Ta kúú nì saki ndaa va ñáá ñayuu ñoo sa'á ñá nì ka'an na dión.

25 Tá nì ndi'í nì kankuei ñayuu ñoo satá vé'e, dá nì ku'u Jesús. Dá nì tiin na ndá'a tadi'í ló'o ñoo, ta kúú nì ndakoo va xi.

26 Ta kúú kua'á nda'ó ñayuu ndéi yati ñoo nì ni'í tó'on ñá nì kuu dión.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús uu taq koo túu noo

27 Dá nì keta Jesús ve'e ñoo kua'an na. Kúú nì kasá'a tákuei ñáá uu taq koo túu noo kua'an ra, ta kaá ra káyu'u ñáá rá:

—De'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'á ndu'u!

28 Dá tá nì saá Jesús ve'e noo kua'an na ñoo, dá nì natuu yati ndi nduu ta koo túu noo ñoo. Dá nì ndatq'ón ñáá Jesús:

—¿Á kándisa ndó ñá ió choon noo ndá'í nduva'í ndo?

Dá nì kaa ra:

—Jañ, kándisa ndu ñá dión kíán, tatá.

29 Dá nì káko'on ndá'a ná noo rá, ta kaá na xí'in rá:

—Sa'á ñá kándéé ini ndo yu'u, sa'á ñoo ná natuu noo ndo.

30 Ta kúú nì natuu va noo rá. Dá nì sa'anda na choon noo rá, ta kaá na:

—O sa nákani ndó xí'in ni iin tó'ón ñayuu ndi nì kuu nì nduva'a noo ndo.

31 Tído tá nì kankuei ra ve'e ñoo, ta kúú nì nakani ra xí'in ndidaa ñayuu ndéi ñoo ñá nì kee Jesús xí'in rá.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús iin taq ñi'í

32 Tá nì ndi'í nì kankuei taq nì nduva'a ñoo kua'an ra, dá nì kasáa dao ñayuu, ta ndáka na iin taq nì kandoo ñi'í nì kee espíritu kini nákaa ini ra.

33 Dá nì taó Jesús espíritu kini nákaa ini taq ñoo, ta kúú nì naka'an va ra. Ta kúú nì naá vá ini ñayuu ndéi ñoo, ta kaá na:

—Ni kuu ni hora koo xini yo ñá kúu dión ñoo Israel, ñá nì xini yo viti.

34 Dá kaá dao tá fariseo ndíta ñoo:

—Mií vá sato'o espíritu kini kíán xí'í choon noo taq káa, sa'á ñoo kándéé rá taó ra espíritu kini.

Dána'a Jesús ñá ná kaka yo noo Ndios, dá ná tanda'a ná cháa ka ñayuu kii dána'a to'on na

35 Ta nì xionoo Jesús ndidaa ñoo ná'ano xí'in ñoo kuálí, ta sa daná'a na ini iin rá iin ve'e noo ndítúti na Israel. Ta dána'a na to'on va'a, ñá ká'an ndi koo ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios. Ta sa nduva'a na ndidaa na ndó'o kue'e xí'in na u'u ñi.

36 Tá xini na ñayuu kuá'a ñoo, kúú kú'u nda'ó ini na sa'a ná, chí ndó'o nda'ó níq ná, ta ndéi ndava'a na, chí ndó'o na tátq'on ndó'o léko, kirí koo iin ndáka.

³⁷ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín t̄a xíonoo xí'ín ná:

—Miian ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña ñayuu yó'o kúu táto'on iin ño'ó xíti ká'ano noo sa ió nduu dákée, tído cháá vá kúu n̄a kéchóon.

³⁸ Sa'a'á ñoo kaka ndo noo Ndios, n̄a kúu sato'o ño'ó xíti yó'o, dá ná tanda'á ná cháá ka ñayuu kii kechóon nooán.

10

Dì'a n̄i kuu tá n̄i kaxi Jesús ux̄i uu t̄a kane'e to'on na

¹ Dá n̄i taó xóo Jesús ux̄i uu t̄a xíonoo xí'ín ná, dá n̄i x̄i'o na choon noo rá, dá kandeé rá taó rá espíritu kini ñó'o ini ñayuu, ta kandeé rá nduva'a ra ñayuu ndó'o ndi ndaa mií vá kue'e xí'ín ña u'u ñíj ná.

² Ta di'a nani ndin ux̄i uu apóstol, tá'an r̄a n̄i kaxi Jesús kane'e to'on na. T̄a mií noo nani Simón, ta n̄i ch̄inani ta'ani ñaa ná Pedro, ta iin ka r̄a nani Andrés, t̄a kúu ñani Pedro, ta iin ka r̄a nani Jacobo, tá'an r̄a kúu de'e Zebedeo, ta iin ka r̄a nani Juan, r̄a kúu ñani Jacobo.

³ Ta iin ka r̄a nani Felipe, xí'ín r̄a nani Bartolomé, xí'ín r̄a nani Tomás, xí'ín r̄a nani Mateo, tá'an r̄a n̄i sa ki'in ya'i sa'a ñó'o, xí'ín r̄a nani Jacobo, r̄a kúu de'e iin t̄a nani Alfeo, xí'ín r̄a nani Lebeo, t̄a ká'an xí'ín ná Tadeo,

⁴ xí'ín r̄a nani Simón, tá'an r̄a n̄i sa kuu kuendá t̄a cananista, xí'ín r̄a nani Judas Iscariote, tá'an r̄a n̄i kasandaá n̄i nak̄i'o Jesús noo t̄a xini u'u ñaa.

Yó'o n̄i sa'anda Jesús choon noo ndin ux̄i uu t̄a xíonoo xí'ín ná ña ko'on r̄a dána'a r̄a

⁵ Ta ndin ux̄i uu t̄a yó'o n̄i tanda'á Jesús kua'an r̄a kanoo ra dána'a r̄a noo ñayuu, ta di'a n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ná dá'a ni ko'on ndo noo ndei n̄a ko kúu n̄a Israel, ta ni o sa koo ini ndo ku'u ndó ni iin ñoo, ña kúu kuendá Samaria.

⁶ Sava'a noo n̄a Israel, tá'an n̄a kúu táto'on léko n̄i ndañó'ó, kua'an ndo dána'a ndo.

⁷ Tá kua'an ndo dána'a ndo noo ñayuu, di'a kaa ndo: “Sa n̄i kuyati va kuu ña ndu'u ñayuu t̄ixi ndá'a Ndios dándaki ñaa ná.”

⁸ Ta nduva'a ndó n̄a kú'u, ta nduvii ndó n̄a ndó'o kue'e téi'j, ta dánataki ndo n̄a n̄i x̄i'j, ta taó ndó espíritu kini ñó'o ini ñayuu. Ta kee ndó ña man̄i yó'o xí'ín ná táto'on k̄i'o kéman̄i yu'u ndo'ó xí'ín choon yó'o.

⁹ O sa taán ndo di'ón oro ni di'ón plata ni di'ón kuaán ini vat̄i ndo, dá ki'in ndó ko'on ndo.

¹⁰ Ta ni léka o sa kándio ndó ko'on ndo, ta o sa káne'e ndó uu kotó, ni dao ka ndisa kayi'i ndó, ni vara katuu ndó o sa káne'e ndó ko'on ndo, dá ch̄i iin t̄a kéchóon, ió ich̄i r̄a kas'an ra noo choon kée ra.

¹¹ Ta ndi ndaa mií vá ñoo ná'ano o ñoo kuálí n̄i sa'á ndo, ta taó tó'on ndó ndei ndei ñayuu ió ñañó'ó, ta sava'a ñoo ní kandeí ndó nda ná kasandaá kuu kankuei ndó ko'on ndo iin ka ñoo.

¹² Tá n̄i ku'u ndó ve'e ñoo, dá kaa ndo xí'ín ná, “Va'a kandeí ní.”

¹³ Tá kúu ná ñayuu va'a, dá kían ná kandeí va'a na. Tído tá ko kúu ná ñayuu vá'a, dá kían nak̄i'in ndó ña kaá ndo kandeí va'a na ko'an xí'ín ndó.

¹⁴ Tá ko ní nátiin va'a iin káa na ndo'ó, ta ko ní x̄iin na kueid'ó'o na ña dána'a ndo, dá kían tá n̄i kankuei ndó ve'e na o ñoo n̄a, kidi ni'ini ndó ñoyaká íin sa'a ndo, ta ñoo ná'a ña ko náta'an ini Ndios xini ná na ñoo ñoo.

¹⁵ Miian ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña tá ná kasandaá kuu keyík̄o Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá kían ka'í cháá ka ví ndo'o n̄a ñoo ñoo o duu ñayuu kini n̄i sa ndei ñoo Sodoma xí'ín ñoo Gomorra.

Yó'o dána'a Jesús noo rá ña kendava'a ñayuu xí'in rá chí noo

16 "Ta viti, tánda'á yu'u ndo'ó ko'on ndo, ta kúú ndó tát'o'on léko kua'an kanoo tein ndigüe'í lobo. Sa'á ñoó kaon koo ndó tát'o'on kée koq. Ta nda'í koo ini ndo tát'o'on kée paloma.

17 Ta kandaa ndo mií ndó noó ñayuu, chí ko'on na nakí'o na ndo'ó noó ta né'e choon. Ta kani na ndo'ó ini ve'e noó náta'ka na.

18 Ta nda noó tá né'e choon ná'ano xí'in noó rey kandaka na ndo'ó ko'on ndo sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u. Díón koo, dá ni'í ndo kí'o ndó kuendá sa'a yú'u noó tá né'e choon ná'ano ñoo, xí'in noó na ko kúú na ñoo yo.

19 Tído tá ni nakí'o na ndo'ó noó tá né'e choon, o sa ná'ani téf ini ndo sa'á to'on ka'an ndo o ndi kaa ndo chindeé ndó mií ndó, chí mií hora daá ñoo kí'o Ndios to'on ka'an ndo.

20 Chí ko tá'ón mií ndó kúú na ka'an, mií Espíritu ií, na ni kii noo tatá Ndios, noón kúú na kí'o to'on ka'an ndo.

21 "Ta iin ñani nakí'o ra ñani mií rá noó tá né'e choon, dá ka'ání ñáá rá. Ta díón ta'ani kee na kúú tatá xí'in de'e ra. Ta dao de'e ndakuei naá xí'in tatá xi, ta ka'ání ñáá rá.

22 Ta koni u'u kini ndidaá ñayuu ndo'ó sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u. Tído ndi ndáa na ni xi'o ndeé ini ni sa ndita ndaa xí'in nda noó ndí'í kuií, noón kúú na ni'í ña ká'ki na.

23 Ta kéndava'a na xí'in ndó ñoo ká'ano noó ko'on ndo, dá kían kankuei kí ndo ko'on ndo iin ka ñoo. Dá chí mií'án ndaa ká'in xí'in ndó ña o kándeé ta'on ndó nata'an ndo ndidaá ñoo ño'o Israel nda ná nandió koq tuku na ni nduu ta ñayú yó'o kasaá na.

24 "Ta ni iin ta dákuá'a ko ndáya'í cháá ka noó tá dána'a noo rá, ta ni ta kéchóon, ko ndáya'í cháá ka noo sato'o ra.

25 Sa'á ñoó ná nata'an ini ta dákuá'a ndo'o ra tát'o'on kí'o ndó'o ta dána'a noo rá, díón ni, ta kéchóon, ná nata'an ini ra ndo'o ra tát'o'on kí'o ndó'o sato'o ra. Dá chí ni chinani ná sato'o ndo, Beelzebú, sa'á ñoó ka'í ka kee na xí'in ndo'ó.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndá yoo kánian yu'ú yo

26 "Sa'á ñoó ná dá'a ni yu'ú ndo kee ñayuu kée díón, dá chí ndidaá vá ña'a ió de'e, daí ña natuuan. Ta ndidaá vá ña'a kéde'e ñayuu, daí ña natuuan.

27 Ta ña ká'an de'e yu'u xí'in ndó, ka'an ndo'an noo túu, ta ña ni seídó'o ndó ni ka'an kayá yu'u, kua'án kaa ndó diní ve'e, ta ni'í ka'an ndo'an.

28 Ta ná dá'a ni yu'ú ndo na kándeé ka'ání yikí koño ndo, chí o kándeé ta'on na ka'ání na níq ndo. Va'a kaan yu'ú ndo na kómí choon ña dándó'o na níq ndo xí'in yikí koño ndo indayá.

29 "Á ko díko ta'on ñayuu uu laa kuálí sa'a iin di'ón kaa? Ta va'ará nóo ya'í rí, tído ko kuéi ndava'a ta'on rí nda noño'ó tá ko kían tát'o'on kóni mií tatá yo Ndios.

30 Ta díón ní ndó'o na xí'in ndo'ó, chí nda idí diní ndo, ná'á Ndios ndidaá kúú.

31 Sa'á ñoó o sa yu'ú ndo, chí ndáya'í cháá ka ndo noo Ndios o duú kuá'a nda'o laa kuálí.

32 "Ta ndi ndáa mií ñayuu ká'an ña kúú ná kuendá yu'u noo dao ka ñayuu, díón ta'ani ka'an yu'u ña kúú ná kuendá noo tatá Ndios, na ió induú.

33 Ta ndi ndáa na ndáta sa'a yú'u noo dao ka ñayuu, dá kían kí'o díón ta'ani ndata yu'u sa'a ná noo tatá Ndios, na ió induú.

Yó'o dána'a Jesús ña taó xóo tá'an ñayuu sa'a mií ná

³⁴ 'Ná dá'a ni ka'án ndo'ó ñá ve'i yu'u nachindei va'i ñayuu. Di'a ni kasáají xí'ín espada, dá ná ka'anda tá'an ñayuu sa'a yú'u.

³⁵ Chì nì kasáají dānāají de'e xí'ín tatá rā. Di'ón ta'ani naá de'e di'í xí'ín naná xī. Ta di'ón ta'ani kee iin sano xí'ín xidoan.

³⁶ Ta di'ón ta'ani kee na ve'e iin ɬaa, ndakuei na naá na xí'ín rá.

³⁷ Ta na kóní cháá ká tatá na xí'ín naná na o duú yu'u, noón kúú na kó káni ta'an vaan kakuu kuendá yu'u. Ta na kóní cháá ká de'e yíi na xí'ín de'e di'í na o duú yu'u, noón kúú na kó káni ta'an vaan kakuu kuendá yu'u.

³⁸ Ta na kó xí'o mií ñá kadokó na cruz ná, ta karkaa na satá yú'u kii na, noón kúú na kó káni ta'an vaan kakuu na kuendá yu'u.

³⁹ Ta na kóní dákaki mií ná, noón di'a kúú na kuu. Tído na xí'o mií ñá kuu na sa'a yú'u, noón di'a kúú na nì'í ñá kataki na.

Yó'o dána'a Jesús ña nandió né'e Ndios ña va'a noo na kée ña va'a xí'ín ñayuu na

⁴⁰ 'Ta ndi ndáa ñayuu nátiin va'a ndo'ó, nda yu'u nátiin va'a na. Ta na nátiin va'a yu'u, nda na nì ɬanda'á yu'u veii nátiin va'a na.

⁴¹ Ta na nátiin va'a iin profeta sa'á ña kúú ná iin profeta, dá kían natiin ta'ani na ña va'a kánian natiin iin profeta. Ta di'ón ta'ani, iin na nì natiin va'a iin ñayuu ndaa sa'á ña kúú ná iin na ndaa, dá kían koni ta'ani na natiin na ña va'a kánian natiin iin ñayuu ndaa.

⁴² 'Ta ndi ndáa mií ñayuu náki'o iin yáxi ɬakují vixi ko'o iin káa ñayuu kuálí yó'o, miían natiin na ña va'a sa'á ña nì kee na, chì nì kemáni ná iin na xíonoo xí'ín yu'u.

11

Di'a kua'an ña nì ka'an Jesús sa'a Juan, na dákodɔ ndúta ñayuu

¹ Tá nì ndi'i nì kast'on Jesús xí'ín ɬa xíonoo xí'ín ná ndi kee ra dána'a rā, dá nì kee ra kua'an rā. Tá nì ndi'i, dá nì kee mií ná kua'an na dána'a na, ta kast'on na xí'ín ñayuu ndéi iin rá iin ñoo.

² Ta noo nákaa Juan, tá'an na dákodɔ ndúta ñayuu, ini ve'e kaa, nì ni'í tó'on na sa'a ndidaa ña ndato kée Cristo Jesús. Sa'á ñoo nì ɬanda'á ná dao ɬa xíonoo xí'ín ná kua'an rā noo nákaa Jesús.

³ Tá nì saq rā, dá nì kaa rā xí'ín ná:

—¿Á mií ní kúú na nì kaa Ndios tanda'á ná kasaa dákaki ñaa, o á kandati ndu kasaa iin ká na?

⁴ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kua'án ndo, ta kast'on ndó xí'ín Juan sa'a ndidaa ña'a ndé'é ndó, xí'ín sa'a ndidaa ña seídó'o ndó.

⁵ Chì nátyu noo na kó tóu noo, ta sa kúu va xíka na nì natií sa'a, ta sa nì nduyví vá ñíi na ndó'o kue'e téi'í, ta sa nì natai va do'o na kó táj do'o, ta nì natakí va na nì xí'í, ta kast'on to'on va'a Ndios xí'ín ñayuu kúnda'í.

⁶ Ndiká'án ndi kúu ví ñayuu kó nákaní kuáchì ini xíní na yu'u —kaá Jesús xí'ín ɬaa ñoo.

⁷ Tá nì ndi'i nì nandió kuéi ɬaa ñoo kua'an rā, dá nì kasá'á Jesús ká'an na xí'ín ñayuu ñoo sa'a Juan, ta kaá na:

—¿Ndá yoo nì sa'an ndo'ó nì sa nde'é ndó noo kúú ñó'o ichi ñoo? ¿Á iin ɬaa kó iin toon, tá'an rā xíkó táto'on xíkó iin ndoo kée tachì nì sa'an ndo nì sa nde'é ndó?

⁸ Kooó, sa'á ñoo, ¿ndá yoo ni sa'an ndo ni sa nde'é ndó, tá dáá? ¿Á iin taa ndíxi dá'on táyí ndáa? Kooó, chí ná'á vá mií ndó ña ñayuu ndíxi dá'on táyí ndáa, noón kúu na ndéi ve'e rey.

⁹ Sa'á ñoo, ¿ndá yoo ni sa'an ndo ni sa nde'é ndó, tá dáá? ¿Á iin profeta? Jaan, miian ndaa kuiti kaá yu'u ña ñaa kúu ná, ta ndáya'i cháá ka na o duú iin profeta.

¹⁰ Chí sa'a mií ná ká'an tuti i Ndios di'a: Ná ko'in tanda'i iin taa kúio noó ko'on noo yo'ó, ta kasto'on ra to'in xí'in ñayuu,

dá ná kande'i nduu na kueidó'o na ña ko'on ka'on xí'in ná.

¹¹ Miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña Juan, na dákodó ndúta ñayuu, noón kúu na ndáya'i cháá ka noo ndidaa ka taa ni kaki tixi ñá'a. Tído na nóo cháá ka nákaa tixi ndá'a Ndios, noón di'a kúu na ndáya'i cháá ka o duú Juan.

¹² Nda kuu ni sa xionoo Juan, na dákodó ndúta ñayuu, ta nda kuu víti deén nda'o kéndava'a ñayuu xí'in na dána'a noó ñayuu ndi kee na ndu'u na tixi ndá'a Ndios, ta sadí ñayuu kíni noó ñayuu ndúku ndu'u tixi ndá'a Ndios.

¹³ Ndidaa tá'an profeta xí'in ña ká'an ley Moisés ni ka'an ña kasá'a Ndios dándaki na ñayuu na, ta nda Juan ta'ani ni ka'an dión.

¹⁴ Ta ndá kuendá mií ndó ná ká'ian á kándisa ndó ña ko'in ka'in xí'in ndó o kooó, tído ká'an yu'u xí'in ndó ña Juan kúu Elías, na ni ka'an profeta kasaa.

¹⁵ Ta ndi ndáa ndó ió do'o, ta kúu kueidó'o va'a ndó.

¹⁶ ¿Ndi kían tiin yu'u, dá ka'in xí'in ndó táto'on kée ñayuu ndéi tiempo viti? Chí kée na táto'on kée takuáchi tá ndéi xi sádiki xi noo yá'i, ta káyu'ú tá'an xi:

¹⁷ "Ni tuu ndu flauta, tído ko ní sársá'a ta'on ndo'ó. Ta ni xita ndu yaa nda'i kua'an, tído ko ní ndei'i ta'on ndo'ó."

¹⁸ Ta ki'o dión ta'ani kée ñayuu ndéi viti, chí tá ni kasáa Juan, ko ní sei ta'on na pan, ta ko ní xi'i na vino, tído kaá ndo ña nákaa espíritu kini ini na.

¹⁹ Ta viti ni kasáa na ni nduu taa ñayuu yo'ó, ta sás'an va'a na, ta xí'i na vino, tído kaá ndo ña kúu ná iin taa nde'é, iin ta xí'i. Ta kaá ta'ani ndó ña kúu ná iin ra né'e tá'an va'a xí'in ñayuu kíni, xí'in taa kí'in ya'i sa'a ño'ó. Tído na kúu na ndíchi, noón kúu na ná'á ña kómí ndisa na ña ndíchi.

Nda'i kúu ví na ndéi ñoo Corazín, xí'in na ndéi ñoo Betsaida, kaá Jesús

²⁰ Ni ndi'i, dá ni kasá'a Jesús dánani na ñayuu ndéi ñoo ná'ano noó ni kee na kua'á ña ndato, dá chí ko ní xiin ta'on na ñoo ñoo nandikó iní na sa'á kuachi kée na, ta kaá Jesús:

²¹ — ¡Nda'i kúu ví ndo'ó, na ndéi ñoo Corazín! Ta, jnda'i kúu ví ndo'ó, na ndéi ñoo Betsaida! Chí tá ní kée yu'u ña ná'ano noó ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'in ñoo Sidón táto'on ni kee yu'u ña ná'ano noo mií ndó, ta kúu nda sa oon va ni nandixi nda'i na, ta ni nandei nda'i na noo yaa sa'á ña ni nandikó iní na sa'á kuachi ni kee na, ní kúu.

²² Sa'á noó ká'in xí'in ndó ña tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'a ndidaa ñayuu, dá kían ka'í ka ví ndo'o ndo'ó o duú ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'in ñoo Sidón.

²³ Ta ndo'ó, na ñoo Capernaum, ká'an ndó ña nda induú xinkuei ndó, tído ndo'ó kúu na ko'ono ni'ini Ndios nda maá indayá, dá chí tá ní kée yu'u ña ná'ano ñoo Sodoma, ña kían ni kee noo ndo'ó, miian ndaa kakaá ií vá ñoo Sodoma nda kuu víti, ní kúu.

²⁴ Sa'á noó ká'in xí'in ndó ña tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'a ndidaa ñayuu, dá kían ka'í cháá ka ví ndo'o ndo'ó o duú ñayuu kíni ni sa ndei ñoo Sodoma.

Kadij nda' o ini Jesús kée na kúu Espiritu ij Ndios

²⁵ Mii hora daá ni ka'an Jesús xí'in Ndios:

—Kéká'ano yu'u mií ní, tatá Ndios, mií ní kúu sato'o induu xí'in noñó'o yó'o, chj ni chikáa de'é ní ña yó'o noo na ndichí, xí'in na kátóni ini. Ta ni na'a nían noo na kó kátóni va'a ini.

²⁶ Dión ni kee ní, tatá Ndios, chj ki'o dión ni ñata'an ini mií ní.

²⁷ Ta ndidaá ña'a ni ñak'i'o tatá Ndios noo yú'u. Ta ni iin tó'on ñayuu ko ná'a ndá yoo kúu yu'u, na kúu de'e Ndios, chj iin tó'on miíó tatá Ndios kúu na ná'a ndá yoo kúu. Ta ni iin tó'on ñayuu ko ná'a ndá yoo kúu tatá Ndios, chj iin tó'on dinj yu'u, na kúu de'e na, kúu na ná'a ñaa, xí'in ndi ndaa mií va ñayuu ká'an yu'u, na kúu de'e Ndios, na'in ná noo.

²⁸ Nakij ndidaá ndo'ó, na kúu tati, ndo'ó na ndido vee, noo yú'u, dá nak'i'oi ña nani'i ndée ndo.

²⁹ Ta kandio nduu ndo yukú xí'in yu'u, dá katj'a ndó kee ndó tát'on kée yu'u, chj yu'u kúu iin na masó, iin na nda'i ió ini, ta xí'in yu'u, dá koni ndo nani'i ndée ndo,

³⁰ dá chj ko kuáchi ta'on kandio ndó yukú yu'u, ta o dákuío vee ta'oin ndo'ó —kaá Jesús.

12

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a kuu nani'i ndée na Israel

¹ Tiempo daá ñoo chika'anda Jesús kua'an na noñó'o noo kaa tirió tein iin kuu nani'i ndée na Israel. Ta kuiko nda'o ta xionoo xí'in ná. Sa'a ñoó ni kasá'a rá taó ra yoko tirió, ta sei ra nonján kua'an ra.

² Dá ni xini dao tá fariseo ña kée ra dión, dá ni kaa ra xí'in Jesús:

—Yá'a ta xionoo xí'in ní kée ra ña ko kánian kee ra kuu nani'i ndée yo.

³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á ko óon ta'on ka'i ndó ña ni kee David tá sa na'á xí'in taa sa xionoo xí'in ná tá nda'i ni kuiko na?

⁴ Chj kaáan ña ni ku'u na ini ve'e Ndios, ta ni sei na pan, ña dóko ta dutj noo Ndios, chj ni ko kánian kei mií ná ña, ni taa xionoo xí'in ná. Sava'a ta dutj va kuu kei ña.

⁵ O, ¿á ko óon ta'on ka'i ndó noo ley ña ni va'a ta dutj ni kechóon ra ini ve'e ño'o ká'ano yó kuu nani'i ndée yo? Tido ko ta'on kuáchi kián ña kée ra dión.

⁶ Ta ká'in xí'in ndó ña ndaya'i cháa ka na iin noo ndo o duu ve'e ño'o ñoo.

⁷ Di'a kaá to'on Ndios: “Kónij ña ku'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta o duu ña doko ndo ña'a nooi.” Tá ni kandaá ini ndo to'on yó'o, dá kían o dátaj kuáchi ta'on ndo na ko ña'a kée.

⁸ Chj ió choon noo ndá'a na ni nduu taa ñayuu yó'o ña dándaki na tein kuu nani'i ndée yo —kaá na.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin taa ni natii ndá'a

⁹ Dá ni ñaki'in Jesús kua'an na. Ta ni saa na ni ku'u na ini ve'e noo náta na ñoo ñoo.

¹⁰ Ta ñoo nákaa iin taa ni natii iin xoo ndá'a. Ta kóni ta fariseo ni'i rá ndi koo dátaj kuáchi ra Jesús noo ta né'e choon, sa'a ñoó ni ndato'ón ñaa rá:

—¿Á kuu nduva'a yó ñayuu kuu nani'i ndée yo, kaá ley?

¹¹ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ta, ¿ndi ndaa ndo'ó, tá ná kankao iin léko ndo ini iin yáj tein kuu nani'i ndée yo, á o kó'on ta'on ndó taó ndo rí?

12 Ta kana'á ndó ña ndáya'i cháa ka iin ñayuu o duú iin léko. Sa'á ñoó kaá yu'u ña kuu va kee yó ña va'a tein kuú náni'i ndée yo.

13 Dá ni kaa na xí'in ta kú'u ndá'a ñoó:

—Ná dáka ndá'on.

Dá ni ndákaa ra ndá'a rá, kúu ni nduva'a vaan táto'on ki'o ío va'a iin kaan.

14 Dá ni kankuei ta fariseo ñoó kua'an ra. Dá ni kasá'a rá ndátó'on kue'e ra ndi kee ra, dá ka'áni rá Jesús.

Di'a kua'an ña ni taa Isaías sa'a Jesús

15 Tá ni kandaá ini Jesús ña kóni ra ka'áni ñaá rá, dá ni kee na kua'an na iin ka xían, ta kua'á ndá'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na. Ta ni nduva'a Jesús ndidaá na kú'u.

16 Ta ni sa'anda na choon noó ñayuu ñoó ña ná dá'a ni kastó'on na xí'in dao ka ñayuu sa'á ña ndato ni kee na.

17 Díon, dá ni xinkoo to'on ni taa profeta Isaías, chi di'a kaáan:

18 Yó'o íin ta xínkuáchí noó, ta mií yu'u ni kaxi xi,

ta ndó'o ndá'a vai sa'a xí, ta náta'an ini xini xí.

Ko'in dákóoin Espirituí dini xí.

Ta noo ndidaá na tukú kastó'on xi ña vei kuú keyíkoj sa'a ndidaá ñayuu.

19 Ta o naá tá'an ta'on xi xí'in ni iin tó'on ñayuu, ta o káyu'u ni ta'on xi,

ta ni ko iin ta'on xíka keí o kueídó'o ña ka'an xi.

20 Ta o ká'ano ta'on xi tayóo, kirá sa ni ta'ano.

Ta o nda'ó ta'on xi tirño'ó sa kua'an nda'o, nda ná kasandaá kuú kandeé xí dánkoo ndaa xi ñayuu noó.

21 Ta mií xí kúu tandeé ini noó na ko kúu na Israel.

Díon ni taa Isaías.

Di'a ndo'o ñayuu ka'an ndava'a sa'a Espiritu ij Ndios

22 Dá ndáka ñayuu ñoó iin taá nákaa iin espíritu kini ni kasáa na noo Jesús, ta ko túu noo rá, ta ni ko kuú ka'an ra kée espíritu kini ñoó. Dá ni nduva'a ñaá ná. Ta kúu ni naka'an ra, ta ni natuu noo rá.

23 Ta kúu ni naá vá ini ñayuu kuá'a ñoó ni xini na ña ni kee Jesús, ta kaá na:

—Ndá ndi kuu de'e na ve'e rey David, na kaá na tanda'á Ndios kasaa, kúu taá káa —kaá na.

24 Tá ni seídó'o ta fariseo ña díon ndátó'on ñayuu ñoó, dá ni kaa ra:

—Kándée taá káa taó rá espíritu kini, chi Beelzebú, tá'an ña kúu sato'an, xí'o choon noo rá —kaá ra.

25 Kúu ni kandaá va ini Jesús ña díon nákanini ini ra, dá ni kaa na xí'in rá:

—Kana'á ndó ña tá naá tá'an iin rey xí'in ñayuu dándaki ra, dá kían naá vá choon né'e ra. Ta díon ta'ani ndo'o iin ñoo o iin ve'e tá sa'ándá dao tá'an ñayuu ndéi inian, chi naá váán.

26 Tá ná taó ña u'u kúu noó ña kini kéchóon noo'an, dá kían ta'andá tá'an vaan. Ta, ¿ndi koo kaka choon né'an?

27 Sa'á ñoó tá taó yu'u espíritu kini xí'in choon ni xi'o Beelzebú noó, dá kían, ¿ndá yoo ni xi'o choon noo ndá'a dao ka na ñoo mií ndó ña taó ná espíritu kini, tá dáá? Mií vá na yó'o kúu na ná'a ña o duú ña ndaa ka'an ndo.

28 Tído tá taó yu'u espíritu kini xí'in ndée Espiritu ij Ndios, dá kían kana'á ndó ña sa ni kasandaá va kuú ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios.

29 Chi, ¿ndi kee vi iin taá ku'u ra ve'e iin taa tondó ki'in kuí'ína rá ña ñó'o ve'e ra tá ná o ko'óni ñaá rá dinño'ó ka? Díon kanian kee ra, dá kandeé rá taó ndí'ra ña'a ñó'o ve'e ra.

30 "Ta na ko ndita xoo yu'u, noon kuu na xini u'u naa, ta na ko chindee yu'u noo choon keei, noon kuu na datuu choon keei.

31 Sa'a noo ka'in xi'in ndo na kuu va ku'u ka'ano ini Ndios sa'a ndidaa kuu kuachi kee nayuu, xi'in sa'a ndidaa kuu naa' a kini ka'an na. Tido ndi ndaa na ya'a ka'an ndava'a sa'a Espiritu i Ndios, noon kuu na ni iin kuu ta'on o ku'u ka'ano ini Ndios sa'a kuachi ni kee na.

32 Ta ndi ndaa na ya'a ka'an ndava'a sa'a na ni nduu ta nayuu yo'o, kuu va ku'u ka'ano ini Ndios sa'a na. Tido ndi ndaa na ya'a ka'an ndava'a sa'a Espiritu i Ndios, noon kuu na ni iin kuu ta'on o ku'u ka'ano ini Ndios sa'a kuachi ni kee na, ni nayuu yo'o ni nayuu vei chi noo o ku'u ka'ano ini Ndios sa'a na.

33 "Da chi iin yito va'a, kui'i va'a va xi'o ra. Ta iin yito ko va'a, nda kui'i xi'o va ra ko va'a. Ta xi'in kui'i xi'o va ra kandaa inio nda yito kuu ra.

34 "Ndo'o kuu kuenda de'e ko! ¿Ndi kee vi ndo ka'an ndo iin to'on va'a ta nayuu kini va kuu ndo? Da chi to'on ni chiti no'o ini nio iin nayuu kian kankuei yu'u na, da ka'an na.

35 Da chi iin ta va'a, to'on va'a no'o ini nio ra ta'o ra ka'an ra. Tido iin ta kini, to'on kini no'o ini nio ra ta'o ra ka'an ra.

36 Tido yu'u ka'in xi'in ndo na nak'i'o ndo kuenda sa'a ndidaa to'on ko choon ni kankuei yu'u ndo ni ka'an ndo ta na kasanda kuu keyiko Ndios sa'a ndidaa nayuu.

37 Da chi xi'in to'on ka'an ndo, keda xi'in ndo, da kandoo va'a ndo noo Ndios. Ta xi'in to'on ka'an ta'ani ndo keda xi'in ndo, da kandoo ndo kakuu ndo nayuu io kuachi noo na.

Yo'o ni xika nayuu na kee Jesus iin na ndato

38 Da ni kasaa dao ta dana'a ley xi'in dao ta fariseo, da ni kaa ra xi'in Jesus:

—Maestro, koni ndu na kee ni iin na ndato noo nduu.

39 Da ni kaa Jesus xi'in ra:

—Nayuu kini nda'o kuu ndo'o, na ndei tiempo viti, ta xini xixi va ndo Ndios, chi xika ndo na kee yu'u iin na ndato, da kandia ndo. Tido ni iin to'on na ndato o keei noo ndo, sav'a na ndato ni kee Ndios xi'in profeta Jonas kian koni ndo.

40 Chi tato'on oni nduu, oni noo ni sa kaa Jonas tii tyaká ka'ano, ki'o di'on ta'ani koni ndo kaka na ni nduu ta nayuu yo'o tixi no'o oni nduu, oni noo.

41 Ta naku'ita ndichi nayuu ni sa ndei noo Nive ta na kasanda kuu keyiko Ndios sa'a ndidaa nayuu, ta ka'an kuachi na sa'a nayuu ndei tiempo viti. Da chi ni nandiko ini na sa'a kuachi ni sa kee na ta ni dana'a Jonas noo na. Ta iin ta ndaya'i chaa ka o duu Jonas iin noo ndo viti.

42 Ta naku'ian ndichi ta'ani na'a sa danda ki chi Sur di'a ta na kasanda kuu keyiko Ndios sa'a ndidaa nayuu, da ka'an kuachian sa'a nayuu ndei tiempo viti, da chi nda noo xika chaa ka nayuu yo'o ni kixian ni seido'an na ndichi ni ka'an rey Salomon. Ta iin ta ndaya'i chaa ka kuu na iin ka'an xi'in ndo vito'on o duu rey Salomon noo.

Yo'o dana'a Jesus sa'a ndi kee espiritu kini

43 "Ta keta iin espiritu kini iin ta, da kian kua'an iin xian noo ichi ndukuan noo nani'i ndeagan. Tido ko nani'an noo nani'i ndeagan.

44 Da kasa'an nakani inian: "Nandio ko tukui no'i ve'e noo ni ketai vei", kaagan. Ta ni nasagan ni ndu'an ini ta noo ni sa ioan, ko iin ta'on naka noo, ta ndato ni natu'an, ta nochi vii kaan.

⁴⁵ Dá kua'ǎn kuakaan usá ká espíritu kini cháá ká ọ dụú miíán. Dá násaǎǎn ndu'an kaño'an ini tǎa ñoó. Ta kúú ka'í ká ví kásá'a ndó'o níọ rá ọ dụú tǎto'on kǐ'o nǐ sǎ ndo'o níọ rá nǐ sǎ kee espíritu kini mií ñoó ñoó. Dión ta'ani ndó'o ñayuu ndéi tiempo viti —kaá Jesús.

Di'a nǐ kuu tá nǐ kásáa naná Jesús nandukú ñaá ná

⁴⁶ Xíǎn nani nákaa nǎ dána'a nǎ ñoó ñayuu kuá'a ñoó, kúú nǐ kásáa naná nǎ xǐ'ín ñani nǎ. Ta kúú nǐ sǎ kujita na satǎ vé'e, chǐ kónǐ nǎ ka'ǎn nǎ xǐ'ín Jesús.

⁴⁷ Dá nǐ kǎsto'on iin tǎa íin ñoó xǐ'ín Jesús:

—Naná nǐ xǐ'ín ñani ní, ta ndíta na satǎ vé'e, ta kónǐ nǎ ka'ǎn nǎ xǐ'ín ní.

⁴⁸ Dá nǐ kaa Jesús:

—Ná kǎsto'on ndaǎi xǐ'ín ndó ndá yoo kúú nanáí, ndá yoo kúú ñanií —kaá nǎ.

⁴⁹ Ta kúú nǐ daná'a ndá'a ná ndidaá tǎa xíonoo xǐ'ín ná, dá nǐ kaa nǎ:

—Tǎ yó'o va kúú nanáí, kúú ñanií.

⁵⁰ Chǐ ndidaá nǎ kée ñǎ kónǐ tǎtǎí Ndios, nǎ ió induú, ñoón kúú ñanií, kúú kǐ'oi, kúú nanáí —kaá nǎ.

13

Di'a kua'ǎn ñǎ nǐ nakani Jesús sa'a iin tǎa xǐti

¹ Kuu dáá ñóó nǐ keta Jesús ve'e ñoó. Dá nǐ saǎ nǎ nǐ sǎ koo na ió nǎ yu'ú tǎño'o.

² Ta kúú nǐ nataka kuá'a ndǎ'o ñayuu ñoó ió nǎ. Sa'a ñoó nǐ kaa Jesús ini iin barco, dá nǐ sǎ koo na ini ro. Dá nǐ sǎ ndei ñayuu kuá'a ñoó yu'ú tǎño'o ñoó.

³ Dá nǐ kásá'a Jesús dáki'in tá'an na dao ñǎ'a xǐ'ín to'on dána'a nǎ, ta kaá nǎ: —Iin tǎa xǐti nǐ kee ra kua'ǎn rǎ kuti ra tata ñoño'o rá.

⁴ Ta sa'a ñǎ nǐ koon ni'ini ra tata ñoó, sa'a ñoó dao ña nǐ kuei yu'ú íchǐ. Kúú nǐ kásáa laa, ta kúú nǐ seí vá rǎn.

⁵ Ta dao kǎ tata ñoó nǐ kuei tein yuu, ñoó koó ño'ó ndéé. Sa'a ñoó kúú yachǐ va nǐ xitaan, chǐ ko ní kuei ta'on ña ñoó kúú ño'ó ndéé.

⁶ Dá tá nǐ xǐnkoo ndiandii, ta kúú nǐ dii vaan. Ta sa'a ñǎ ko tǎ'ón yo'an, sa'a ñoó nǐ íchǐ vaan.

⁷ Ta dao kǎ tata ñoó nǐ kuei tein tǎ'íón. Ta nǐ sa'ano dáó ñǎ xǐ'ín tǎ'íón ñoó, sa'a ñoó nǐ kuyǎta váan nǐ kee rá.

⁸ Ta kúú dao kǎ tata ñoó nǐ kuei ñoó kúú ño'ó va'a. Ta kúú kuá'a ndǎ'o nonǐ nǐ xǐ'íon, dá chǐ iin ciento nonǐ nǐ xǐ'íon dao tata yó'o, ta dao kǎan nǐ xǐ'íon onǐ diko nonǐ, ta dao kǎan nǐ xǐ'íon oko uxǐan.

⁹ Ndi ndáa ndo'ó ió do'o, ta kueído'o ndó —kaá Jesús.

Yó'o kǎsto'on Jesús ndiva'a dáki'in tá'an na dao ñǎ'a xǐ'ín to'on dána'a nǎ

¹⁰ Dá nǐ kásáa tǎ xíonoo xǐ'ín ná ñoó ió nǎ, dá nǐ ndǎto'ón ñaá rá:

—¿Ndiva'a dáki'in tá'an ní dao ñǎ'a xǐ'ín to'on dána'a ní?

¹¹ Dá nǐ kaa Jesús xǐ'ín rá:

—Dá chǐ ñoó ndo'ó va nǐ xǐ'íon Ndios ñǎ kandaǎ ini ndo ñǎ ná'á mií ná sa'a ndi kee na dándáki na. Tído ko xǐ'íon Ndios ñoó dao kǎ ñayuu ñǎ kandaǎ ini nǎ sa'a ñǎ yó'o.

¹² Dá chǐ ndi ndáa nǎ nǐ natiin to'on kǎ'ín, ñoón kúú nǎ natiin ñǎ kandaǎ cháá kǎ ini nǎ. Tído ndí ndáa nǎ ko xǐ'ín natiin ña, ñoón kúú nǎ dǐtǎ dí'a Ndios cháá ñǎ kandaǎ ini nǎ.

¹³ Sa'a ñoó dáki'in tá'an yu'ú dao ñǎ'a xǐ'ín to'on dána'í ñoó dao kǎ ñayuu, dá kíǎn, va'ará ndé'é ná, tído ọ kandaǎ ta'on ini nǎ ndi kónǐ kaaǎn, ta va'ará seído'o na to'on kǎ'ín, tído ọ kátónǐ ta'on ini nǎ.

14 Kí'ò dión, dá xinkqo to'on nì taa profeta Isaías, chì di'a kaáan: Va'ará ndidaa ká vian ná kueidó'ò ndó, tído ọ kátónì ta'on ini ndo. Ta va'ará ndidaa ká vian ná kande'é ndó, tído ọ kándaá ta'on ini ndo.

15 Chì nì ndukáxí nda'ò níọ nà ñoo yó'ò, ta kọ xí'ò na míí ná kueidó'ò na, ta nì sadi ta'ani na noọ ná, dá ná ọ konì nà xí'ín noọ ná, ta ni ọ kueidó'ò na xí'ín do'ò na, ta ni ọ kátónì ta'on ini nà, ta ni ọ nándiò kuéi na noọ yú'u, dá nduva'i nà.

16 Tído ndiká'án ví noọ ndo'ó, chì túu noọ ndo ndé'é ndó, ta ndiká'án ví do'ò ndó, chì seidó'ò ndó.

17 Chì miíán ndaa ká'ín xí'ín ndó ña kuá'a nda'ò profeta xí'ín ñayuu ndaa nì sa ndei sa na'a nì ka'án ná koni nà ña xini ndo viti, tído kọ ní xini ta'on naan. Ta nì ka'án ta'ani na kueidó'ò na to'on seidó'ò ndó viti, tído kọ ní seidó'ò ta'on naan —kaá nà.

Nákani Jesús ndi dándáki ña nì daná'a nà sa'a taa xiti

18 —Kueidó'ò va'a ndó, chì ko'ín kastó'ín xí'ín ndó ndi dándáki to'on nì ñakí'ín tá'ín nì daná'j noọ ndo sa'a taa xiti ñoo.

19 Tá'an ñayuu seidó'ò to'on va'a ña ká'an sa'a ndi kée Ndios dándáki na ñayuu, ta kọ xí'ò na míí ná kandaá ini naán, dá kían kasaá ña u'u, ta díta váán to'on Ndios, ña nì kankao níọ ná. Díón dándáki yu'ú íchì ñoo noọ nì kuéi dao tata ñoo.

20 Ta tein yuu noọ nì kuéi dao ká tata ñoo kúú ñayuu seidó'ò to'on Ndios, ta nátiin naan xí'an kádij ini nà.

21 Tído kọ ta'ón yo'an ini níọ ná, sa'a ñoó tóó vá kándisa naan. Chì tá vejí tándó'ò ndó'ò na, ọ tá kásá'a ñayuu kéndava'a na xí'ín ná sa'a ña kándisa naan, kúú dánkoo va naan.

22 Ta tein ta'íón noọ nì kuéi dao ká tata ñoo kúú ñayuu seidó'ò to'on Ndios. Tído kásá'a ndí'i cháá ká ini nà sa'a ña'a ió ñayuu yó'ò, ta kátoó nà koo kuiká ná. Sa'a ñoó kọ sá'ano na xí'ín to'on Ndios, ta ni iin ña va'a kọ kée na.

23 Tído noño'ò va'a noọ nì kuéi dao ká tata ñoo kúú ñayuu seidó'ò to'on Ndios, ta xí'ò na míí ná ña kándaá ini naán. Dao noón kúú táto'on tata, ña nì xí'ò iin ciento noni. Ta dao ká nà kúú táto'on tata, ña nì xí'ò ọkọ uxí noni, chì kée na ña kóni Ndios —kaá Jesús.

Yó'ò dána'a Jesús sa'a tirió kuéi nì xita tein tirió va'a

24 Dá nì ñakí'ín tá'an Jesús iin ká ña'a xí'ín to'on nì daná'a nà noọ ñayuu ñoo, ta kaá nà:

—Táto'on kí'ò nì kee iin taa nì xiti tata va'a noño'ò rá, kí'ò dión kée Ndios dándáki na ñayuu nà.

25 Ta tein kídij taa xiti ñoo, nì kii iin taa xini u'u tá'an xí'ín rá, ta nì chí'i ra tata tirió kuéi noọ káa tirió rá.

26 Sa'a ñoó tá nì kásá'a kána yoko tirió, dá nì kandaá ini taa kéchón noọ rá ña káa ta'ani tirió kuéi tein tirió rá.

27 Dá nì sa'an rá nì ndato'ón rá sato'ò ñó'ò ñoo: “Tatá, zà ọ dujú tirió va'a ní xiti ní? zNdiva'a káa ta'ani tirió kuéi tein tirió ní, tá dáá?”

28 Dá nì kaa sato'ò ñoo xí'ín rá: “Iin taa xini u'u va ñaá nì kexíxi nì chí'an.” Dá nì kaa tá kéchón ñoo: “zÁ kọ kóni ní ná ko'on ndu to'on nduan?”

29 Dá nì kaa rá: “Ná dá'a ni ko'on ndo to'on ndóan, dá chì tá ná to'on ndóan, ndá tirió va'a kána xí'án.

³⁰ Konó ndó ná kua'ano dáó ñá xí'in tirió va'a ñóó nda ná kasandaá kuu naki'in va'a yó tirió ñóó. Dá tá ná kasandaá kuu ta'andaan, dá ka'andaj choon noó ra náki'in va'a tirió, ta kaaj xí'in rá: To'on ndó dinño'ó tirió kuéi, ta kató ndóan tát'on kató ndó ndáyo'o, dá chiño'ó ndoán. Tído ña kúu tirió va'a ñóó, ná taán va'a ndóan ini yákaí" —kaá Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin tata leé ló'o naní mostaza

³¹ Dá nì ñáki'in tá'an Jesús iin ka ña'a xí'in to'on nì ñaná'a na, ta kaá na:
—Tát'o'on k'i'o ndó'o iin tata naní mostaza, ña nì xiti iin taa noño'o rá, k'i'o dión kée Ndios dándáki na ñayuu na.

³² Ta mián ndaa ña yó'o kúu tata páli cháá ka noo dao ka tata chí'i yó noño'o yo. Tído tá nì xitaan, ta kúu sá'ano dikó ka vían o duú dao ka yukú, ta ndúuan iin yíto, sa'á ñoó kásaa laa, ta káva'a rí táká rì tein ndá'a rá —kaá Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ña dákuita tachi yúsa pan

³³ Dá nì ñáki'in tá'an tuku na iin ka ña'a xí'in to'on nì ñaná'a na noó ñayuu ñóó, ta kaá na:

—K'i'o dándáki Ndios ñayuu na kíán tát'o'on k'i'o kée ña dákuita tachi yúsa káva'a pan, ña nì tiin iin ñá'a, ta nì ñáki'in tá'an ñaá xí'in onj yáxi harina, dá nakuita tachián —kaá na.

Ña yó'o nákani ndiv'a dána'a Jesús dión

³⁴ Ta dión nì ñáki'in tá'an Jesús dao ka ña'a xí'in to'on nì ñaná'a na noó ñayuu kuá'a ñóó. Ta ko ní sá dána'a ta'on na tá ko ní sá dáki'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on nì sa ñaná'a na.

³⁵ Dión, dá nì xinkoo to'on nì taa profeta, chi di'a kaáan:
Ko'in dáki'in tá'in dao ña'a noó to'on dána'i noó ñayuu.

Ta k'i'o dión dána'i noo ná sa'a ndidaá ña sa io de'é nda rá nì kasá'a sa'a ñayuu.

Yó'o nákani Jesús ndi dándáki ña nì ñaná'a na sa'a tirió kuéi xí'in tirió va'a

³⁶ Tá nì ndi'i nì ka'an Jesús ndisá'an xí'in ñayuu ñóó, dá nì ku'u na ini ve'e iin ñóó. Dá nì natuu yati tá xionoo xí'in ná ñóó, dá nì kaa ra:

—Nakani ní xí'in ndu'u ndi dándáki ña nì ñaná'a ní sa'a tirió kuéi ñóó.

³⁷ Dá nì kaa na xí'in rá:

—Taa nì xiti tirió va'a ñóó kúu na nì nduu taa ñayuu yó'o.

³⁸ Ta ñó'ó xiti ñóó kúu ñayuu yó'o, ta tata tirió va'a ñóó kúu ndidaá ñayuu ñó'o tixi ndá'a Ndios, ta tirió kuéi ñóó kúu na ñó'o tixi ndá'a ña u'u.

³⁹ Tá'an ra nì xini u'u ta nì xiti ñóó kúu ña u'u, ta kuu nì náki'in va'a ra tirió ñóó kúu kuu keyikó Ndios sa'á ñayuu. Ta taa nì náki'in va'a tirió ñóó kúu ángel Ndios.

⁴⁰ Dá chi tát'o'on nì kee ra nì to'on ra tirió kuéi noño'o rá, ta nì ndi'i nì chiño'ó raán noo kéi ñó'o, k'i'o dión koo tá ná kasandaá kuu noo ndi'i.

⁴¹ Chi tanda'á na nì nduu taa ñayuu yó'o ángel kéchóon noo ná kii na nakaxi na ñayuu ñó'o tixi ndá'a Ndios, ta taó xóo na ndidaá na kedaá xí'in ñayuu na, dá kée na kuachi xí'in ndidaá na kée ña kini.

⁴² Dá ko'on ángel ñóó taán ñaá ná noo kéi ñó'o ini xito. Ñóó kuaki na, ta ñóó kúu noo kaño'o na nakuchi tá'an no'o na.

⁴³ Ta na kúu ñayuu ndaa noo Ndios, ndato natoon na tát'o'on toon ndindii kande'i na noo ió tatá Ndios dándáki na. Ta na ió do'o, ná kueidó'o na.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin taa nì naní'i iin kidi di'on

⁴⁴ Tát'o'on k'i'o dándáki Ndios ñayuu na kíán tát'o'on iin kidi di'on nákaa de'é noño'o xítí. Chi iin kuu, dá nì naní'i iin taa kidi ñóó, dá nì nachikáa de'é tuku

raan, ta kádij ini ra kua'an nó'o rá. Dá ni sa'an ra ni dikó ndí'i ra ña'a ió noo rá, dá ni xiin ra ñó'o noo nákaa de'é kidi ñí'ón ñóo.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin taa ni naní'i iin yuu díon ndato ndaq'o

45 Tátó'on k'i'o dándáki Ndios ñayuu na kían tátó'on ña ni ni'i iin taa ni naka'an nda'i xí'in yuu díon.

46 Ch'i tá ni naní'i taa ñóo iin yuu díon ndato cháá ka, dá ni sa'an ra ni dikó ndí'i ra ña ió noo rá, dá ni xiin raan.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin ñóno

47 Tátó'on k'i'o dándáki Ndios ñayuu na kían tátó'on iin ñóno, ña kían chínee ra ini taño'o, ta ndi ndaa mií vá tiyaká sárnee nooán.

48 Tá ni chití nooán, dá taó raan yu'ú takuií, dá kandeí ra kaxi ra tiyaká taán ra ini tiyika rá, ta kirí ko vá'a taó xóo ra.

49 Ta díon ta'aní koo kuú noo ndí'i, ch'i kankueí ángel kanoo na taó xóo na ñayuu kíni tein ñayuu ndaa.

50 Ndi'i, dá taán ná ñayuu kíni ñóo noo kéí ñó'o ini xito. Ta ñóo kuaki na, ta ñóo kaño'o na nakuchi tá'an no'o na —kaá na.

Yó'o dána'a Jesús sa'a ña sa'a xí'in ña yatá

51 Dá ni ndato'ón Jesús ta xionoo xí'in ná:

—¿Á ni kandaá ini ndo ndidaá ña ni ka'in xí'in ndó?

Dá ni kaa ra xí'in ná:

—Jaan, tatá.

52 Dá ni kaa na xí'in rá:

—Kana'á ndó ña tá ni ndu'u iin ra dána'a ley Moisés tixi ndá'a Ndios, dá ndo'o ra tátó'on ndó'o sato'o iin ve'e, dá ch'i taó rá ña sa'a xí'in ña yatá ñó'o ini sató rá.

Di'a ni ndo'o Jesús tá ni no'o na ñoo Nazaret

53 Dá tá ni ndí'i ni ñakí'in tá'an Jesús ndidaá to'on yó'o ni ka'an na xí'in rá, dá ni kee na kua'an na.

54 Dá tá ni ñasáa na ñoo mií ná, dá ni daná'a na ini ve'e noo náta na ñoo ñóo. Ta ni naá ini na ñoo na ndé'é ñaa ná, ta kaá na:

—¿Ndeí ni ni'i taa kaa ña ndíchi ná'á rá, xí'in ña kándéé rá kée ra ña ná'ano xí'in ñayuu?

55 ¿Á o duú de'e taa túxí yító vá kúu ra kaa? ¿Á o duú María va kúu naná ra kaa, ta ñani ra kúu Jacobo xí'in José, xí'in Simón, xí'in Judas?

56 ¿Á o duú k'i'o ra kaa ndéi tein yó yó'o? Sa'a ñoo, ¿ndeí ni ni'i taa kaa ña ndíchi ná'á rá? —kaá ñayuu ñóo.

57 Sa'a ñoo ko ní nákoní ta'on ñaa ná. Dá ni kaa Jesús xí'in ná:

—Ndeí kúu mií vá ió ñaño'ó ñayuu noo ndu'u, na kúu profeta. Tído na kúu na ñoo ndu, xí'in na ve'e ndu, noón di'a kúu na káño'ó ñaa —kaá na.

58 Ta ko ní kée kua'a ta'on na ña ná'ano noo ná sa'a ña ko ní xín na kandísa ñaa ná.

14

Di'a ni kuu tá ni xi'i Juan, na sa dakódo ndúta ñayuu

1 Tiempo daá ñóo ni ni'i to'on rey Herodes sa'a ndidaá ña ndato kée Jesús.

2 Dá ni kaa ra xí'in ta kéchóon noo rá:

—Juan, tá'an ra sa dakódo ndúta ñayuu va kúu taa ñóo. Ni natáki va ra, sa'a ñoo kándéé rá kée ra ña'a ndato xí'in ñayuu.

³ Díon n̄i kaa Herodes, dá ch̄i mií rá n̄i sa'anda choon, dá n̄i tiin soldado Juan, dá n̄i so'oni ñaa rá x̄i'ín cadena, dá n̄i ch̄ikáa ñaa rá ve'e kaa, ch̄i k̄i'o díon n̄i xiká Herodías, ña n̄i sa kuu ñadi'í ñani ra, ta n̄i sa naní Felipe.

⁴ Díon n̄i kee ra, ch̄i di'a n̄i kaa Juan x̄i'ín rá:

—Kuachi nd̄a'o kíán, ch̄i ió yó'ó x̄i'ín ñadi'í ñanon —kaá na.

⁵ Sa'á ñoó n̄i ka'an rá ka'áni ñaa rá, tido yu'ú ra na ñoó ra, ch̄i n̄i kandisa na ña Juan kúu iin profeta.

⁶ Tido tá n̄i naxino Herodes kua rá, dá n̄i sarsá'a de'e di'í Herodías noó rá. Ta kúu n̄i nata'an ini ra ña n̄i kee xi.

⁷ Sa'á ñoó n̄i ya'a yú'u rá n̄i ka'an ra to'on ta ña k̄i'o ra ndi ndáa múi vá ña'a ná kaka xi.

⁸ Dá n̄i ñaká'an kue'é ñaa ña kúu naná xi. Sa'á ñoó n̄i kaa xi x̄i'ín rá:

—K̄i'o ní iin ko'o ná kaka din̄i Juan, ta dákod̄o ndúta ñayuu, nooí —kaá xi x̄i'ín rá.

⁹ Tá n̄i kaa xi díon, kúnda'í nd̄a'o n̄i kuu ini Herodes, tido sa'á ña n̄i x̄i'o ra to'on ra noo xi, ta sa'á ña n̄i seid'ó'o ndidaá ñayuu ndéi mesa ña n̄i ka'an ra díon x̄i'ín xi, sa'á ñoó n̄i sa'anda ra choon ña díon koo.

¹⁰ Dá n̄i sa'anda ra choon noo soldado ra ña ná ka'anda ra dik̄o Juan noo nákaa na ve'e kaa.

¹¹ Dá n̄i sa'anda raán, ta n̄i ch̄ikáa ra din̄i ná ini iin ko'o né'e ra n̄i kasáa ra n̄i x̄i'o raan noo tadi'í ñoó. Dá n̄i x̄i'o xian noo naná xi.

¹² Dá n̄i kasáa ta xionoo x̄i'ín Juan n̄i ñaki'in ra yikí koño na. Dá né'e raan n̄i sa'an ra n̄i dandúxi ra. Dá n̄i kee ra kua'an ra kasto'on ra x̄i'ín Jesús ña n̄i kuu.

Di'a n̄i kuu tá n̄i x̄i'o Jesús ña'a n̄i sasá'an o'on mil ta

¹³ Tá n̄i kandaá ini Jesús ña díon n̄i ndo'o Juan, dá n̄i kaa na ini iin barco, dá n̄i kee na kua'an na iin ka xian noo koó ñayuu ndéi. Tido n̄i kandaá ini ñayuu noo kua'an Jesús, dá n̄i kankuei na iin rá iin ñoó noo ndéi na xika sá'a ná tákuei na kua'an na ni'í ná Jesús.

¹⁴ Tá n̄i keta Jesús ini barco ñoó, kúu n̄i xini na ña kua'á nd̄a'o ñayuu ndéi ndáti ñaa. Ta kúu n̄i ku'u nd̄a'o ini na sa'a ná, sa'á ñoó n̄i nduva'a na ndidaá na kú'u ñó'o tein ñayuu ñoó.

¹⁵ Tá n̄i ini kuu dáá ñoó, dá n̄i natuu yati ñaa ta xionoo x̄i'ín ná. Dá n̄i kaa ra x̄i'ín ná:

—Ko ta'ón ve'e ndita yati yó'o, ta sa n̄i ini va, sa'á ñoó ka'anda ní choon noó ñayuu kuá'a yó'o ña ná ko'on na noo ñó'o ñoo kuálí, dá ná kuiin na ña'a kasá'an na.

¹⁶ Dá n̄i kaa Jesús x̄i'ín rá:

—Ko káni ta'an ko'on na ndukú ná ña kasá'an na. K̄i'o mií ndo'ó ña'a ná kasá'an na.

¹⁷ Dá n̄i kaa ra:

—Ko ta'ón ña'a kua'a né'e ndu. Sava'a o'on pan x̄i'ín uu t̄iyaká va.

¹⁸ Dá n̄i kaa Jesús x̄i'ín rá:

—Kua'an nd̄o ki'in ndoan, tá dáá.

¹⁹ Dá n̄i sa'anda na choon ña ndidaá ñayuu ná kandeí na noo ita ñoó. Dá n̄i tiin na ndin o'on pan ñoó x̄i'ín ndi nduú t̄iyaká ñoó. Dá n̄i nandé'e noo ná chí induú. Dá n̄i ñaki'o na ndivé'e noo Ndios sa'án. Dá n̄i ñakúachi na pan ñoó x̄i'ín t̄iyaká ñoó. Dá n̄i x̄i'o naan noó ta xionoo x̄i'ín ná. Dá n̄i dasá raan noó ñayuu kuá'a ñoó.

20 Dá nì sàsá'an ndidaá ñayuu ñoó nda nì ndjinoo va'a ini na. Dá tá nì ndi'i, dá nì ðakúti tã xionoo xí'ín Jesús ñoó uxí uu tìyika xí'ín ña'a nì kandoo noó nì sàsá'an na.

21 Ta tátò'on o'on mil tã nì sàsá'an nì kee Jesús, ta kò íin ta'on ní kekuendá nañá'a xí'ín takuáli.

Dì'a nì kuu tá nì xika Jesús noó taño'o

22 Tá nì ndi'i, dá nì sa'anda Jesús choon noó tã xionoo xí'ín ná ña ná kaa ra ini barco, ta ná chika'anda ra kò'on ra iin kã xoo taño'o. Dá nì kandoo Jesús ka'an na ndisá'an xí'ín ñayuu kuá'a ñoó.

23 Tá nì ndi'i nì ka'an na ndisá'an xí'ín ná, dá nì kee na kua'an na dinì yúku íin ñoó ka'an na xí'ín Ndios. Dá tá nì kuaá, iin tó'ón mií vá ná nákaa dinì yúku ñoó.

24 Ta duú nì ta'í dáo ij vá barco ñoó kua'an ra noó taño'o ñoó. Ta kúu xoo di'a xoo di'a nákuijn ndichí takuúí ñáni tá'an rá ndjika barco noó kánóo rá kua'an ra, ta deén nda'o vei tachí chí xoo noó kua'an ra.

25 Dá tá nì kundikí, dá nì kee Jesús xika na noó takuúí ñoó kua'an na ni'í ná barco ñoó.

26 Tído tá nì xini tã xionoo xí'ín Jesús ña xika na vei na noó takuúí ñoó, kúu nì kandadí nda'o ra, ta nì kayu'ú rá:

—¡Káa vei í'íná!

Ta kúu ni'í nda'o nì kayu'ú rá sa'a ña nì yu'ú ra.

27 Ta kúu nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ndeé koo ini ndo. Mií vá yu'u kúu. O sa yu'ú ndo.

28 Dá nì kaa Pedro xí'ín ná:

—Tatá, tá mií ní kúu ní, konó ní ná kakai noó takuúí xaan saai ni'í mií ní.

29 Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Nakí.

Dá nì noo Pedro. Dá nì kee ra xika ra noó takuúí ñoó kua'an ra ni'í rá Jesús.

30 Tído sa'a ña ndé'é rá ña deén kána tachí ñoó, sa'a ñoó nì kixian nì yu'ú ra. Ta kúu nì kasá'a kòketa ka'ani ra kua'an ra ini takuúí. Dá nì kayu'ú rá:

—¡Dáka ní yu'u, tatá!

31 Dá nì tiin na ndá'a rá nì kane'e na, dá kaá na xí'ín rá:

—Cháá nda'o kándéé inon yu'u. ¿Ndiva'a nì nakani kuáchí inon?

32 Dá tá nì keta na xí'ín rá ini barco, kúu nì sa tuu va tachí deén ñoó.

33 Dá nì natuu yati ndidaá tã ñó'o ini barco ñoó noó Jesús, ta nì sa ndaño'o ñaá rá, ta kaá ra xí'ín ná:

—Miían ndaa ndisa de'e Ndios kúu mií ní.

Dì'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús na kú'u ndéi chí kuendá Genesaret

34 Dá tá nì ndi'i nì chika'anda na noó taño'o ñoó, dá nì saá na noó kúu kuendá Genesaret.

35 Tá nì nakoni ñayuu ñoó ña Jesús kúu ná, dá nì taxí tá'an na nì sa'an na iin rá iin ñoó ñó'o ñoó, ta nì kastò'on na xí'ín ndidaá ñayuu ña nì kasáa Jesús. Ta ndáka na ndidaá na kú'u nì saá na noó Jesús.

36 Dá nì seí nda'í na noó Jesús ña ná konó ná dáko'on ndá'a ná sava'a yu'ú kotó na, dá ná nduva'a na, kaá na. Ta ndidaá na nì ðakó'on ndá'a yu'ú kotó na ñoó nì nduva'a.

1 Ta kúu nì natuu yati dao tã fariseo xí'in tã dána'a ley Moisés noó Jesús. Tã yó'o kúu rã nì kii ñoo Jerusalén. Dá nì kaa rã xí'in ná:

2 —¿Ndiva'a kò kée tã xionoo xí'in mií ní tãto'on k'i'o nì ñaná'a tã sá'ano ñoo yò tá sata? Chì kò nákata ra ndá'a rá xí'in ñãñó'ó, dá keí rá pan.

3 Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Ta ndo'ó, ¿ndiva'a dánkoo xoo ndó choon sa'ándá Ndios, ta ndí'i cháá kã ini ndò kee ndó choon nì sa'anda tã sá'ano ñoo yò?

4 Dá chì di'a kua'an choon nì sa'anda Ndios: “Koo ñãñó'ó ndó noo tatá ndò xí'in noo naná ndò”, ta “Ndi ndáa mií vá ñayuu ná ya'a ka'an ndava'a xí'in tatá nã o xí'in naná nã, nã yó'o kúu nã kánian kuu.”

5 Tído ndo'ó kúu rã kaá ñã kuu va ka'an ñayuu xí'in tatá nã, xí'in naná nã: “O kúu ta'on chindeéi mií ní xí'in ñã'a né'e va'i, chì sã nì kaaí k'i'oi ñã noo Ndios.”

6 Ta sã'á ñã ká'an nã dión, sã'á ñoo kò káni kaa chindeé ná tatá nã xí'in naná nã, kaá ndo'ó. Ta dión kée ndó dátúú ndó choon nì sa'anda Ndios xí'in ñã nì ndaki ini mií ndó.

7 ɿTaa uu noo vá kúu ndó! Ndaa va nì ka'an profeta Isaiás sa'a ndò, chì di'a nì taa na:

8 Tá'an ñayuu ndéi viti kéká'ano na yu'u xí'in yú'u oon va na, tído xí'in níó ná kò kóni ta'on na yu'u.

9 Kò ndáya'i ta'on ñã ndáño'o na yu'u,

dá chì ñã dána'a nã kúu ñã nì ndaki ini ñaxintóni tã va.

10 Dá nì kana Jesús ñayuu kua'a ñoo ñã ná natuu yati cháá kã nã, dá nì kaa nã xí'in ná:

—Kueid'ó va'a ndó ñã kò'in ka'in xí'in ndó, dá katóni va'a ini ndò.

11 Nì iin ñã'a seí ndò kò dáyakò ñãá noo Ndios. To'on kánkuei yú'u vá ndó kían dáyakò ñãá.

12 Dá nì natuu yati tã xionoo xí'in ná, dá nì kaa rã:

—¿Á ná'á ní ñã nì tar'u'u nda'o ini tã fariseo sã'á ñã nì ka'an ní dión?

13 Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Ndidaá yuku, ñã kò ní xíti tatá, nã ió induú, ñoo kían kánian to'on na xí'in nda yò'an.

14 Ná dá'a nì nakani ini ndò sa'a rá, chì tã kò túu noo vá kúu rá, ta tíin ndaa rã dao kã nã kò túu noo. Chì tá tíin ndaa iin tã kò túu noo iin kã tã kò túu noo, dá kían ndi nduú rã kuei ini yá.

15 Dá nì kaa Pedro xí'in ná:

—Nakani ní xí'in ndu'u ndi dándáki to'on nì ñakí'in tá'an ní nì ñaná'a ní noó ñayuu kua'a ñoo.

16 Dá nì kaa nã xí'in Pedro:

—¿Á dión ta'ani kò kátóni ta'on ini ndo'ó?

17 ¿Á kò kándaá ta'on ini ndò ñã ndidaá ñã'a seí ñayuu, ini tíxi va na kua'an? Tá kúu tá nì ndí'i, dá kua'an nã sata vé'e tatá náan.

18 Tído to'on kánkuei yú'u ná, ñoo kían vei ndã maá níó ná, ta ñoo di'a kían dáyakò ñãá noo Ndios.

19 Dá chì ndã maá níó ná vei ñã kini nákanini ini nã kee na, dá ka'áni ná ñayuu, ta kée na kuachi xí'in nã kò kúu ñadi'i nã o yí ná, ta kée na ñã ka'an noo xí'in ñíj ná, ta kí'in kuí'íná ná, ta káva'a na kuachi tó'ón sa'a dao kã nã, ta ká'an ndava'a na sa'a ndi ndáa mií vá ñayuu.

20 Ndidaá ñã kini yó'o kían dáyakò ñãá noo Ndios. Tído ñã kò nákata na ndá'a ná xí'in ñãñó'ó, dá keí ná ñã'a, kò dáyakò ta'on ñãá noo Ndios.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús iin ñe'e di'i ñã'a túkú

21 Dá n̄i keta Jesús ñoo ñoo, dá n̄i kee na kua'ʼan n̄a xí'ín t̄a xíonoo xí'ín ná chí kuendá ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón.

22 Noó n̄i kasáa iin ñá'a, ta kíán iin ñá'a kuendá Canaán. Ta n̄i kixián iin ñoo ló'o nákaa yati ñoo. Dá n̄i kayu'án Jesús:

—Tatá, mií ní n̄a kúu de'e n̄a ve'e rey David, ku'u ini ní sa'a yu'u, chí ndó'o nda'o n̄o de'e di'í kée iin espíritu kiní.

23 Tído ni iin to'on k̄o ní ka'ʼan n̄a xí'án. Dá n̄i natuu yati t̄a xíonoo xí'ín ná. Dá n̄i seí nda'í r̄a noo Jesús, ta kaá r̄a xí'ín ná:

—Ka'ʼan ní xí'ín ñá'a káa ná ko'ʼan, dá chí k̄ayu'ú nda'a vaán tákaaán v̄ei ñá sata ȳo.

24 Dá n̄i kaa Jesús:

—Sava'a noó n̄a Israel, n̄a kúu tát̄o'on iin léko, kirí n̄i ndaño'ó v̄a, n̄i tanda'a Ndios yu'u v̄ei.

25 Dá n̄i kasáa ñá'a ñoo n̄i sa ku'ín x̄itíán noo Jesús, ta n̄i kaaan:

—¡Chindeé ní yu'u, tatá!

26 Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—K̄o vá'a ta'on kuio ndaa ȳo pan ndá'a takuálí, ta k̄i'o yóan noó t̄ina.

27 Dá n̄i kaa ñá'a ñoo xí'ín ná:

—Ndaa va ka'ʼan ní, tatá. Tído seí va t̄ina ñoo yúchí pan ña kuéi yú'u mesa sato'o r̄i.

28 Dá n̄i kaa Jesús xí'án:

—Naná ló'o, miían ndaa ndisa kándéé ká'ano inon yu'u. Ta ná ko'ín keei ña x̄ikon —kaá n̄a.

Ta kúu mií hora daá ñoo n̄i nduva'a de'e di'áan.

Di'a n̄i kuu tá n̄i nduva'a Jesús kuá'a nda'o ñayuu

29 Dá n̄i kee Jesús kua'ʼan n̄a. Tá n̄i kasandaá yati na yú'u taño'o naní Galilea, dá n̄i kaa na din̄i iin yúku ín ñoo. Dá n̄i sa k̄o na ió n̄a.

30 Ta kuá'a nda'o ñayuu n̄i natuu yati noo ná, ta ndáka na n̄a n̄i natíi sa'a, xí'ín n̄a k̄o túu noo, xí'ín n̄a k̄o kuú ká'ʼan, xí'ín n̄a k̄o ndáa va'a ndá'a xí'ín sa'a, xí'ín n̄a ndó'o dao k̄a kue'e, n̄i kasáa n̄a n̄i chíndeí ñáa ná noo ín Jesús. Dá n̄i nduva'a ñáa ná.

31 Ta kúu n̄i naá ini ñayuu ñoo sa'a ña n̄i naka'ʼan n̄a k̄o kuú ka'ʼan, ta n̄i nduva'a n̄a k̄o ndáa va'a ndá'a xí'ín sa'a, ta n̄i nakaka n̄a n̄i natíi sa'a, ta n̄i natuu noo n̄a k̄o túu noo. Ta n̄i keká'ano ndidaá ñayuu ñoo Ndios, n̄a ndaño'o n̄a Israel.

Di'a n̄i kuu tá n̄i x̄i'o Jesús ña'a n̄i sasá'an komi mil t̄a

32 Dá n̄i kana Jesús t̄a xíonoo xí'ín ná ñoo. Dá n̄i kaa na xí'ín ná:

—Kú'u nda'o iniñ sa'a ñayuu kuá'a yó'o chí sa n̄i x̄ino on̄i kuu ndéi na xí'ín yu'u, ta k̄o k̄a ña'a kasá'an ná. Tído k̄o kóni ta'on yu'u tanda'a nditai n̄a no'o ve'e na, dá chí oon ni kuu ȳí'í n̄a íchí.

33 Dá n̄i kaa t̄a xíonoo xí'ín ná ñoo:

—¿Ndeí ki'ín yó kua'a pan noo kúu ño'ó íchí yó'o k̄i'o yó keí ñayuu kuá'a yó'o, dá ndinoo ini n̄a?

34 Dá n̄i ndato'ón ñáa Jesús:

—¿Ndidaá pan né'e ndó?

Dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—Usa va pan né'e ndu'u, xí'ín cháa t̄iyaká.

35 Dá n̄i sa'anda Jesús choon ña ná kandeí ñayuu ñoo noño'ó.

36 Dá n̄i tiin na ndin us̄a pan x̄í'ín t̄iyaká ñoó. Dá n̄i naḱi'o na ndivé'e noḱ Ndios. Dá n̄i sa'anda na pan ñoó. Dá n̄i x̄i'o naan noḱ ta x̄ionoo x̄í'ín ná. Dá n̄i dasá ráan noḱ ñayuu kuá'a ñoó. Ta dión ta'ani n̄i kee na x̄í'ín t̄iyaká ñoó.

37 Dá n̄i sasá'an ndidaá ñayuu ñoó nda n̄i ndinoo va'a ini na. Tá n̄i ndi'i, dá n̄i dakúti rá us̄a t̄iyika x̄í'ín ña n̄i kandoo noḱ n̄i sasá'an ñayuu ñoó.

38 Ta taḱa n̄i sasá'an ñoó n̄i sa kuu tát'oḱon komi mil, ta ko iin ta'on ní kekuendá na ñá'a x̄í'ín takuáli.

39 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i ka'an Jesús ndisá'an x̄í'ín ñayuu kuá'a ñoó. Dá n̄i kaa na ini barco x̄í'ín taḱa x̄ionoo x̄í'ín ná. Dá n̄i ki'in na kua'an na chí kuendá Magdala.

16

Yó'o n̄i xiká ta fariseo ña ná kee Jesús iin ña'a ndato

1 Ñoó n̄i kasáa dao ta fariseo x̄í'ín ta saduceo, ta n̄i ka'an rá dátuu rá Jesús, chí n̄i xiká ra ña kee na iin ña'a ndato chí induú, dá ná kande'á á miian ndaa n̄i ki na noḱ Ndios.

2 Dá n̄i kaa na x̄í'ín rá:

—Tá kua'an kuaá, dá kaá ndo: “Va'a nda'o koo taan, chí n̄i kana kua'a induú.”

3 Tá n̄i tuu noḱ na'a, dá kaá ndo di'a: “Kana nda'o tachj kuu viti, chí n̄i kana kua'a induú, ta iin víko nda'o.” ¡Kúú ndó ñayuu uu noḱ, dá chí va'a ti'a ndó kándaá ini ndo ndi kee induú, tído ko kándaá ini ndo ndi kóni kaa ña ná'ano xiní ndo tiempo viti!

4 Ñayuu k̄ini nda'o ndéi tiempo viti, ta xiní x̄ixi na Ndios, chí x̄iká na ña kee yu'u ña ndato noḱ ná, dá kandisa na. Tído o kée ta'an vai ni iin ña ndato noḱ ná. Sava'a ña ndato n̄i ndo'o Jonás koni na ndo'o yu'u —kaá na.

Dá n̄i dankoo ñaá Jesús, dá n̄i kee na kua'an na.

Di'a kua'an ña n̄i dána'a Jesús sa'á ña ko vá'a dána'a ta fariseo

5 Ta n̄i saa na iin ka xoo taño'o, tído n̄i nandodó ta x̄ionoo x̄í'ín ná kane'e ra pan kei rá x̄í'ín ná.

6 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Kandaá ndo mií ndó noḱ ña dákuita tachí pan, ña kían kéchóon ta fariseo x̄í'ín ta saduceo.

7 Dá n̄i kasá'a ndátó'ón tá'an mií ta x̄ionoo x̄í'ín ná ñoó:

—Dión ká'an na, chí ko ní sá ne'e yó pan kixió.

8 Kúú n̄i kándaá va ini Jesús ña n̄i ka'an ra dión. Dá n̄i kaa na x̄í'ín rá:

—¿Ndiva'a ndátó'ón kuáchi ndo sa'á ña koḱ pan né'e ndó? ¿Á cháá vá kándéé ini ndo yu'u, ndani?

9 Ta, ¿á ko kándaá ií vá ini ndo? ¿Á ko ndisaa ta'on ini ndo ña o'on va pan n̄i tiin yu'u n̄i x̄i'oi n̄i sasá'an o'on mil taḱa ñoó? ¿Á ko ndisaa ta'on ini ndo ndidaá t̄iyika n̄i dakúti ndó x̄í'ín ña n̄i kandoo noḱ n̄i sasá'an ñayuu ñoó?

10 Ta, ¿á ko ndisaa ta'on ini ndo ña us̄a va pan n̄i tiin yu'u n̄i x̄i'oi n̄i sasá'an komi mil taḱa? Ta, ¿á ko ndisaa ta'on ini ndo ndidaá t̄iyika n̄i dakúti ndó x̄í'ín ña n̄i kandoo noḱ n̄i sasá'an ñayuu ñoó?

11 ¿Á ko kándaá ií vá ini ndo ña ko ní ka'an ta'on vei sa'a pan? Chí ña n̄i ka'in x̄í'ín ndó kían dándáki ña kánian kandaá ndo mií ndó noḱ ña dákuita tachí pan, ña kéchóon ta fariseo x̄í'ín ta saduceo.

12 Dá ví nì kàndaà ini rà ñà kò ní ka'àn nà sà'á ñà kánian kandaà rà mií rá nòó ñà dákuità tachi ndisa pan. Chì di'a nì ka'àn nà ñà kandaà rà mií rá nòó tò'on dána'á tà fariseo xí'ín tà saduceo.

Di'a nì kuu tá nì kaa Pedro ñà Jesús kúú Cristo, nà dákaki ñaá

13 Tá nì sàà Jesús chí ñoo Cesarea Filipino, dá nì ndàtò'ón ná tà xionoo xí'ín ná, ta kaá nà xí'ín rá:

—¿Ndá yoo kúú yu'u, nà nì nduu taa ñayúú yó'o, kaá ñayuu ñoo?

14 Dá nì kaa taa xionoo xí'ín ná:

—Dao na kaá ñà kúú ní Juan, nà sà dákódò ndútà ñayuu. Ta dao kà nà kaá ñà kúú ní profeta Elías. Ta dao kà nà kaá ñà kúú ní profeta Jeremías. Ta dao na kaá ñà kúú ní iin kà profeta.

15 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ndo'ó viti, ¿ndá yoo kúú yu'u, kaá ndo'ó?

16 Dá nì kaa Simón Pedro:

—Mií ní kúú Cristo, nà dákaki ñaá. Ta mií ní kúú de'e Ndios tákí.

17 Dá nì kaa nà xí'ín Pedro:

—Ndiká'án ví yó'ó, Simón, de'e Jonás, dá chì ọ dúú ñayuu ní dátòon ñaxintónon, dá nákonon yu'u. Di'a tatáí Ndios, nà ió induú vá, nì datòon noгон.

18 Ta ka'àn ta'ani yu'u xí'ón viti ñà kanani yó'ó Pedro, ñà kóni kaa yuu, ta sàtá yuu yó'o kò'ìn kava'i ve'e ño'í, nà kúú kuendáí, ta ọ kándeé ta'on ñà kúú yáí ndji dánaá ñaáán.

19 Ta noo ndá'á miíon naki'o yu'u nda'á kaa, dá ka'andon choon noó ñayuu ñó'o tixi ndá'á Ndios. Chì tá ná ka'andon choon noó ñayuu Ndios, ta kuiin Ndios xí'ón. Tá ná kadon dao choon noo ná, ta kuiin ta'ani Ndios xí'ón —kaá nà.

20 Dá nì sa'anda nà choon noó tà xionoo xí'ín ná ñà ná dá'a ni ka'àn rà xí'ín ni iin tó'ón ñayuu ñà mií ná kúú Jesús, nà kúú Cristo.

Yó'o kástò'on Jesús xí'ín tà xionoo xí'ín ná ndi ndo'o na, dá kuu nà.

21 Ndà daá nì kasá'á ná kástò'on na xí'ín tà xionoo xí'ín ná ñà miían kò'on nà ñoo Jerusalén, dá ndo'o nani níó ná kee tà sà'ano xí'ín tà dutí sakuá'á, xí'ín tà dána'á ley Moisés, ta kuu nà. Ndi'i, dá nataki nà tixi kuu óni.

22 Dá nì taó xóo ñaá Pedro. Dá nì kasá'á rá dánani ñaá rá, ta kaá rà xí'ín ná: —Tatá, ọ kónó ta'on Ndios ñà ndo'o ní dión. ¡Ni iin kuu ọ ndó'o ní dión!

23 Dá nì nandió koo Jesús nì sà nde'e ná Pedro. Dá nì kaa nà xí'ín rá:

—¡Kua'án kuxoo noóí, chì kéeón tátò'on kée ñà u'ú! Yo'ó kúú rà kétéin noóí, chì kò nákanin inon sà'á ñà kóni Ndios, di'a nákanin inon tátò'on kí'o nákanin ino taa va.

24 Dá nì kaa nà xí'ín tà xionoo xí'ín ná:

—Ndi ndáa ndo'ó ká'án kanoo xí'ín yu'u, dá kían kánian dánkoo ndó ñà kóni mií ndó, ta natiin ndó cruz, ñà kían ió ndo kuu ndo sà'í, ta ndikò ndo yu'u, ná kò'o.

25 Chì ndi ndáa nà kóni dákaki na mií ná ñayúú yó'o, noón di'a kúú nà kuu. Tído ndi ndaá nà xí'o mií ñà kuu nà sa'á yú'u, noón di'a kúú nà nì'í ñà kataki nà.

26 Dá chì, ¿ndí kían va'a nì'í ñayuu tá ná kandeé ná nì'í ná ndidaá ñà kuiká ió ñayúú yó'o, ta naá vá ná noo Ndios? O, ¿ndí kían kúú ñà'a ndáya'i cháá kà tá ọ dúú ñà nì'í ná ñà kataki chíhí ná, ká'án ndó?

27 Dá chì iin kuu, dá nandió koo nà nì nduu taa ñayúú yó'o kasaá nà, ta ndato naye'e ndaa nà tátò'on kí'o náye'e tatá nà, ta nandió koo na xí'ín ndidaá

ángel kéchóon noo ná, dá chiya'i na iin rá iin ñayuu tátò'on kị'o káa choon nị kee na.

²⁸ Miiḡan ndaa ná ka'in xị'ín ndó ñā ió dao ndo'ó, nā ndíta yó'o, o kuú ta'on ndó ndā ná koni ndo nā nị nduu taa ñayuu yó'o tá koo na kii na dándáki na —kaá Jesús.

17

Dì'a nị kuu tá nị naye'e ndaa ñi Jesús xị'ín dá'on ná

¹ Tá nị ya'a iño kuu, dá nị kee Jesús ndáka na Pedro, xị'ín Jacobo, xị'ín ñani ra, ta nani Juan kua'an nā dinị iin yúku dįkó.

² Ta ñoó nị ndaon na tátò'on kị'o káa na noo rá. Kúú nị naye'e ndaa oon ví noo ná tátò'on yé'e ndindii. Ta nị ndukuxí kachị dá'on ná tátò'on kị'o ndato tóon ñó'o.

³ Ta kúú iin kuití vá nị na'a noo Moisés xị'ín Elías, ta ndíta na ndátó'ón ná xị'ín Jesús.

⁴ Dá nị kaa Pedro xị'ín Jesús:

—Va'a kúú ndéi ndu yó'o, tatá. Tá kóni ní, dá ná kava'a ndu onị tija'ó. Iian ná koo mii ní, ta iian ná koo Moisés, ta iin kaan ná koo Elías —kaá ra.

⁵ Ta xian nani ká'an iị Pedro xị'ín ná, kúú nị naxino iin viko ndato yé'e. Ta kúú nị dadá'i ñaa. Ta kúú tein viko ñoó nị seido'o ra nị ka'an Ndios:

—Ta yó'o kúú de'e manị yu'u, ta náta'an iniị xiní xí. Kueídó'o ndó to'on ká'an xị —kaá nā.

⁶ Tá nị seídó'o ta xionoo xị'ín ná ñoó to'on nị ka'an Ndios, dá nị sa kujta xiti rá, ta nị xino taan ra ndā ñoño'o, ta nị yu'ú nda'ra.

⁷ Dá nị natuu yati Jesús noo ndéi ra, dá nị kani ndá'a ná sata rá, dá nị kaa nā xị'ín rá:

—Ndakuei ndó, ta ná dá'a ni yu'ú ndo.

⁸ Dá tá nị ndane'e noo rá, kúú sa koó ka va taa ñoó ndíta xị'ín Jesús. Ndada iin tó'ón mii vá ná iin noo rá.

⁹ Ta noo konoo Jesús kua'an nā ndika yúku ñoó xị'ín taa ñoó, dá nị sa'anda nā choon noo rá, ta kaá nā:

—Ná dá'a ni nakani ndó xị'ín ni iin tó'ón ñayuu sa'a ñā nị na'a Ndios noo ndo ndā ná kasandaá kuu nataki nā nị nduu taa ñayuu yó'o.

¹⁰ Dá nị ndato'ón rá Jesús:

—¿Ndiva'a ká'an taa dána'a ley Moisés ñā dinño'ó ka kánian kii profeta Elías, dá kasaā nā dákaki ñaa?

¹¹ Dá nị kaa Jesús xị'ín rá:

—Ndaa va ká'an ra ñā dinño'ó ka kánian kii Elías ndeyiko nā ndidaa ña'a.

¹² Tído yu'u ká'in xị'ín ndó ñā sa nị kixi va Elías, ta ko ní nákonni ta'on ñaa rá, chị nị kee ra xị'ín ná tátò'on kị'o nị ka'an mii rá. Ta dión ta'ani ko'on ra kee ra xị'ín nā nị nduu taa ñayuu yó'o —kaá nā.

¹³ Dá nị kandaā ini ta xionoo xị'ín ná ñóó ñā ká'an nā sa'a Juan, nā sa dakódo ndúta ñayuu.

Dì'a nị kee Jesús nị nduvva' na iin tayii nákaq espíritu kini

¹⁴ Tá nị naxino nā noo ndéi ñayuu kuá'a ñoó, dá nị natuu yati ñaa iin taa, dá nị sa kuin xiti rá noo Jesús, dá nị kaa ra xị'ín ná:

¹⁵ —Tatá, ku'u ini ni sa'a de'e ló'i, dá chị ndó'o xi kue'e xị'í yí'i, ta ndó'o nda'o níó xí, chị kánkao nda'o xi noo kéi ñó'o, xị'ín noo ñó'o takuii kée kue'e ndó'o xi.

¹⁶ Ta ndákai xī nī kasáaj noḡ ɬa xíonoo xí'ín ní, dá nduḡa'a ñáá rá, tído kḡ ní kándeé ta'on ra —kaá ra.

¹⁷ Dá nī kaa Jesús:

—Nandéé ká vían ñayuu kḡ kándisa kúú ndo'ó, ta dó'ó ndá'o ndó! ¿Ndidaa ká ví kooi xí'ín ndó? Ta, ¿ndidaa ká ví kī'o ndeé iní sa'a ndo? Kane'e ndó tayíi xaan nakí ndo —kaá na.

¹⁸ Dá nī sa'anda Jesús choon noḡ espíritu kini nákaa ini xī. Dá nī ketaan kua'an. Ta kúú iin ndéé vá nī nduḡa'a xi mií hora daá ñóó.

¹⁹ Dá nī naṭuu yati ɬa xíonoo xí'ín ná noḡ ná, dá nī ndaṭo'ón xoo ñáá rá:

—¿Ndiva'a kḡ ní kándeé ndu'u taó ndú espíritu kini ñóó?

²⁰ Dá nī kaa Jesús xí'ín rá:

—Chī cháá vá nī kándeé iní ndo ña nduḡa'a xi kee Ndios. Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña va'ará lú'u kándeé iní ndo Ndios táto'on kī'o leé ndíkī mostaza, dá kían kuu va ka'an ndo xí'ín yúku iin káa: “Kua'an ná kuiion chí káa”; ta kúú dión vá kakuuan. Ta kúú nī iin ña'a o kákuu ña kuáchī noḡ ndo.

²¹ Tído o kándeé ta'on ndó taó ndo espíritu kini, ña kée dión, tá ná o káka ndo ña manī noḡ Ndios, ta xían nani o káne'e ij ndo —kaá na.

Yó'o kásto'on tuku Jesús ndi ndo'o na, dá kuu na

²² Ta nani ndéi na kuendá Galilea, dá nī kaa Jesús xí'ín ɬa xíonoo xí'ín ná:

—Ko'on iin ɬa nakí'o ra na nī nduu ɬa ñayuu yó'o noḡ ndá'a ɬa xini u'u ñáá,

²³ dá ka'ání ñáá rá. Tído ɬixi kuu óni, ta kúú nataki va na —kaá na.

Ta kúú nī kunda'i ndá'o ini ra sa'a ña nī ka'an na dión.

Di'a nī kuu tá nī xī'o Jesús di'ón sa'a ve'e ño'o ká'ano

²⁴ Tá nī saa na ñoo Capernaum, dá nī naṭuu yati dao ɬa kí'in ya'i sa'a ve'e ño'o ká'ano noḡ ió Pedro, dá nī ndaṭo'ón ñáá rá:

—¿Á kḡ xí'o ta'on maestro ní di'ón sa'a ve'e ño'o?

²⁵ Dá nī kaa Pedro:

—Jaan, xí'o naan.

Tá nī ndu'u Pedro ve'e, ta kúú yachī va nī ndaṭo'ón ñáá Jesús:

—¿Ndi ká'an yo'ó, Simón? ¿Ndá noḡ kí'in ya'i ɬa né'e choon ñayuu yó'o sa'a ñó'o? ¿Á noḡ na ñoo mií rá, o noḡ na ñoo ɬukú dándáki ra?

²⁶ Dá nī kaa Pedro:

—Noḡ na ñoo ɬukú vá kí'in ya'i ra.

Dá nī kaa Jesús:

—Jaan, chí na ñoo ra, kḡ káni ta'an vaan chiya'i na.

²⁷ Tído ná dá'a ni dár'u'u yo rá. Kua'an yú'u ɬaño'o, ta tiion ɬiyaká, ta kirí mií noḡ nī tiion, ta nandiká yú'u rī. Ta ñóó nani'on iin di'ón kaa. Ta kane'ón ña kison, dá kī'ón ña noḡ rá sa'a yú'u xí'ín sa'a miíon —kaá na.

18

Yó'o dána'a Jesús sa'a ndá yoo kúú na ndáya'i cháá ká noḡ Ndios

¹ Ta tiempo daá ñóó nī naṭuu yati ɬa xíonoo xí'ín Jesús noḡ ió na, dá nī kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kúú na ndáya'i cháá ká tein na ñó'o ɬixi ndá'a Ndios?

² Dá nī kana Jesús iin tayíi ló'o iin ñoo nī saa xī noḡ ná. Dá nī chíkani ñáá ná tein ɬa xíonoo xí'ín ná ñóó.

³ Dá nī kaa na:

—Miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña tá ná o nádaon ndó mií ndó nduu ndó táto'on kǐ'o kúú takuálí, dá kían ni iin kuu o koni ndo ndu'u ndó tǐxi ndá'a Ndios.

⁴ Chǐ ndi ndaa na kénóo mií táto'on kǐ'o kúú takuálí, noón vá kúú na ndáya'i cháá ka tein na ñó'o tǐxi ndá'a Ndios.

⁵ Ta ndi ndaa miío ñayuu ná natiin va'a iin takuálí ta káa táto'on kǐ'o káa tayii yó'o sa'a ña kúú ná kuendá yu'u, dá kían keei kuendá ña mií vái nǐ natiin va'a na.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dáka'an kue'é yo dao ka ñayuu ña ya'a na kee na kuachi

⁶ Ta ndi ndaa mií ñayuu kándéé dáka'an kue'é takuálí kándisa yu'u ña ya'a xi kee xi kuachi, noón kúú na va'a cháá ka ná kandiko yuu molino diko ná, ta ná dáketá ñaa ná nda maá ini taño'o.

⁷ ¡Nda'í kúú ví ñayuu ndéi ñayuu yó'o, chǐ kuá'a nda'o ña'a dáka'an ñaa, dá ya'a na kee na ña kini! Ta daá kuití vei ña dáka'an ñaa ña kee na kuachi. Tído jnda'í cháá ka ví ndo'o na dáka'an kue'é dao ka ñayuu, dá ya'a na kee na kuachi!

⁸ Sa'a ñoó tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'in ndá'a ndo o sa'a ndo, dá kían ka'anda ndo iin xooan, ta dákana ndóan. Chǐ va'a cháá ka ví ña ku'u ndó noo ió Ndios xí'in iin xoo ndá'a ndo o xí'in iin xoo sa'a ndo o duú kaan ko'on ndo xí'in ndi nduu ndá'a ndo o ndi nduu sa'a ndo kaño'o ndó indayá noo kéj ñó'o, tá'an ña ni iin kuu o ndá'o.

⁹ Tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'in nduchí nóo ndo, dá kían taó ndoan, ta dákana ndóan. Chǐ va'a cháá ka ví ña ku'u ndó noo ió Ndios xí'in iin xoo nduchí nóo ndo o duú kaan ko'on ndo xí'in ndi nduuan kaño'o ndó indayá noo kéj ñó'o.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin léko nǐ ndañó'o

¹⁰ O sa káñó'o ndó ni iin tó'on takuálí yó'o, chǐ miian ndaa ká'in xí'in ndó ña daá ndíta va ángel ndáka ñaa náki'o na kuendá sa'a xí noo tatái, na ió induú,

¹¹ chǐ nǐ kasaá na nǐ nduu ta ñayuu yó'o nandukú ná ñayuu nǐ kana xoo noo Ndios, dá dáka'i ñaa ná.

¹² ¿Ndi kée iin ta ndáka iin ciento léko tá nǐ ndañó'o iin rí, ká'an ndó? ¿Á ko dánkoo ta'on ra komǐ diko sa'on komǐ ka ríon, dá kí'in ra ko'on ra yuku nandukú rá kirí nǐ ndañó'o ñoo?

¹³ Dá tá nǐ naní'í rá rǐ, ná ka'an ndaají xí'in ndó ña kádij cháá ka ini ra sa'a kiríóon o duú sa'a komǐ diko sa'on komǐ kirí ko ní ndañó'o ñoo.

¹⁴ Ta díon ta'ani ko kónǐ ta'on tatá yo Ndios, na ió induú, ña ndañó'o iin káa takuálí yó'o.

Yó'o dána'a Jesús ña kánian ku'u ká'ano ini yo sa'a sátá'an yó

¹⁵ Ta tá nǐ ya'a iin káa ñani ndo nǐ kee na iin kuachi noo ndo, kua'an ndo dánani ndó na noo ko iin ndéi. Tá nǐ nakoni na kuachi na, dá kían nandei va'a tuku ndó.

¹⁶ Tído tá ko kónǐ na nakoni na kuachi nǐ kee na, dá kían kua'an ndo kuaka ndó iin o uu ka ñayuu, dá chǐ kaá ley ña uu o onǐ ta xín'ó'o kǐ'o kuendá sa'a iin ña'a, dá kían keyíko choon.

¹⁷ Tído tá ko ní kékuendá na ñayuu ndáka ndó nǐ sa'an ndo, dá kían nakǐ'o ndó kuendá noo ndidaa na kándisa xí'in ndó sa'a kuachi nǐ kee na. Tá ni noo na kándisa ñoo ko ní xín na nakoni na kuachi na, dá kían ná kandoo na kakuu na iin na ko ná'a Ndios, o iin na kí'in ya'í sa'a ñó'o noo ndo.

18 'Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña tá ná kadi ndo dao choon noo ñayuu ñayuu yó'o, kuiin va Ndios xí'in ndó nda induú. Ta tá ná ka'anda ndo choon noo dao ka ná ñayuu yó'o, kuiin ta'ani Ndios xí'in ndó nda induú.

19 Ta nándió koo tukui ká'in xí'in ndó ña tá náki'in tá'an uu ndo, ta iin noo ni nduu ñaxintóni ndo, ta kaka ndo ndi ndaa mií vá ña'a, dá kían tatái Ndios, na ió induú, kí'o na ña noo ndo.

20 Dá chi noo nátaqa uu o oní ñayuu ndéi na kéká'ano na yu'u, me'í na ñoo íoi.

21 Dá ni natuu yati Pedro noo ná, dá ni kaa ra:

—Tatá, ¿ndidaá ta'ándá kánian ku'u ká'ano inií sa'a ñanií tá yá'a na nooí? ¿Á nda usá ví ta'ándá?

22 Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—O duú usá oon ni ta'ándá, kaá yu'u. Di'a nandió kooón ku'u ká'ano inon sa'a ná oní diko uxí ta'ándá. Ta keeón dión usá ta'ándá.

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a uu taq táj noo iin rey

23 'Kí'o dándáki Ndios ñayuu na kían táto'on kí'o kée iin rey tá ndékuendá ra xí'in tá kéchóon noo rá.

24 Iin kuu, dá ni kasá'a rá ndékuendá ra xí'in rá táj noo rá. Kúu ni kana ra iin taq táj uxí mií dí'on plata noo rá ni saá ra.

25 Ta ko ní kándéé ta'on ra chiya'i ra dí'on táj ra. Sa'a ñoo ni sa'anda rey ñoo choon ña ná díkó rá mií rá xí'in ñadi'í ra, xí'in de'e ra, xí'in ndidaá ña va'a ió noo rá, dá ná naa ña táj ra.

26 Dá ni sa kuíin xití tá kéchóon ñoo, dá ni kasá'a rá seí nda'í ra noo rey ñoo, ta kaá ra: “Tatá, kandati too ní yu'u, dá ná chiya'i ndi'ii ña távj noo ní.”

27 Dá ni ku'u ini rey ñoo sa'a rá. Ta kúu ni dayáa ñaa rá, dá ni xí'o ká'ano ini ra sa'a dí'on táj taq ñoo noo rá.

28 Tído tá ni yaá tá ñoo kua'an ra, ta kúu ñoo ni naki'in tá'an ra xí'in iin ka tá kéchóon dáó xí'in rá, ta táj taq yó'o iin ciento dí'on plata noo mií rá. Dá ni tiin ñaa rá, dá ni kasá'a dákuá'ánó ñaa rá, dá kaá ra: “Chiya'i kíj ña távon nooí.”

29 Dá ni sa kuíin xití ta'ani taq kéchóon dáó xí'in rá ñoo, ni kasá'a seí nda'í ra noo rá, ta kaá ra: “Kandati too ní yu'u, dá ná chiya'i ndi'ii ña távj noo ní.”

30 Tído ko ní xín ta'on ra kandati too ñaa rá. Di'a ni sa'an ra ni saki ra choon sa'a rá táj noo rá, dá ni chikáa ñaa rá ve'e kaq nda ná chiya'i ndi'í ra ña táj ra noo rá.

31 Tá ni xini dao ka tá kéchóon dáó xí'in rá ña dión ni kee ra, kúu ni tar'u'u nda'o ini ra. Dá ni sa'an ra ni nakani ndi'í ra xí'in rey ñoo sa'a ndidaá ña ni kuu.

32 Dá ni kana rey ñoo taq ni kee dión. Dá ni kaa ra xí'in rá: “Tá kéchóon kini nda'o kúu yo'ó. Dión ví kua'a dí'on táj yo'ó nooí, tído ni xí'o ká'ano va inií sa'on, dá chi ni seí nda'ávon nooí.

33 Ta, ¿ndiva'a ko ní xí'o ká'ano inon sa'a tá kéchóon dáó xí'ón táto'on kí'o ni xí'o ká'ano ini yu'u sa'on?”, kaá rey.

34 Ta ni xido nda'o ini rey ñoo. Sa'a ñoo ni naki'o ñaa rá noo nda'a soldado ña dándó'o ra níó rá nda ná chiya'i ndi'í ra dí'on táj ra.

35 Ta dión ta'ani kee tatá yu'u, na ió induú, xí'in iin rá iin ndo'ó tá ná o kú'u ká'ano ndisa ini ndo sa'a ñani ndo —kaá Jesús.

19

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dánkoo iin taq ñadi'í ra

1 Tá nì ndi'i nì ka'an Jesús to'on yó'o, dá nì keta na kuendá Galilea kua'an na kuendá Judea ndá iin ká xoo yuta Jordán.

2 Ta kúu kuá'á ndá'o ñayuu tákuei ñáa kua'an na, ta ñóo nì nduva'a na ndidaá nà kú'u.

3 Dá nì natuu yati dao ta fariseo noo iin Jesús, dá nì ka'an rá dátúú ñáá rá, dá nì ndato'ón ñáá rá:

—¿Á kuu dánkoo iin ta ñadi'í ra sa'a ndi ndáa míí vá ñá'a?

4 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á kó óon ta'on ka'i ndó ña na nì kava'a ñayuu yó'o ndá míí sa'a, “noón kúu na nì kava'a iin ta xí'ín iin ñá'a”?

5 Dá nì kaa na: “Kánian dánkoo ta taatá ra xí'ín naná ra, dá naki'in tá'an ra xí'ín ñadi'í ra, dá kían nduu na ndá iin tó'ón vá.”

6 Ta kó kúu ká na uu, ndadá iin tó'ón vá kúu ná. Ta míí Ndios kúu na nì dakí'in tá'an ñáá, sa'á ñóo ní iin tó'ón ñayuu kó kánian ka'anda tá'an na —káá Jesús.

7 Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Tá kí'o dión kían, ta zndiva'a nì sonó Moisés ña kuu va kí'o iin ta iin tuti noo ñadi'í ra ña ká'an ña kóni ra ka'anda tá'an ra xí'án, ndi'i daá, dá kuu va dánkoo ñáá rá? —kaá ra.

8 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa'á ña káxí ndá'o ní noo ndó, sa'á ñóo nì sonó Moisés ña kuu ka'anda tá'an iin ta xí'ín ñadi'í ra. Tído ndá míí sa'a ñayuu yó'o kó ní kaá ta'on Ndios ña dión kee ra.

9 Sa'á ñóo ká'an yu'u ña ndi ndáa míí vá ta nì dánkoo ñadi'í ra, xían nani kó kían kuachi ña nì natuán xí'ín iin ká ta, ta nì tandá'a rá xí'ín iin ká ñá'a, dá kían roón kúu ra yá'a kée kuachi xí'ín ñá'a ñóo noo Ndios. Ta ndi ndáa míí vá ta ná táanda'a xí'ín ñá'a nì kandoo ñóo, roón tá'ani kúu ra yá'a kée kuachi xí'ín ñá'a ñóo noo Ndios.

10 Dá nì kaa ta xionoo xí'ín ná:

—Tá dión ndó'o ta xí'ín ñadi'í ra, dá kían va'a káan ná dá'a ni tanda'a yo.

11 Dá nì kaa na xí'ín rá:

—O duú ndidaá ta kándia kee dión, savá'a ra nì ni'í tá'í noo Ndios vá kúu ra kandeé iní kee dión.

12 Dá chi dao ta kúu ra kándéé iní ndéi míí, dá chi kí'o dión kúu rá ndá nì kaki ra. Ta dao ká ra kándéé iní ndéi míí, dá chi dao ta nì ndatá ñáá, dá ná dá'a ni kato ra na ñá'a. Ta dao ká ra kándéé iní ndéi míí, dá chi kándadí ra na ñá'a, chi kóni ra ña ndu'u cháá ká ñayuu tixi ndá'a Ndios. Tá xí'o ndéé iní ndó kandeé míí ndó, dá kían kee ndó dión —kaá Jesús.

Di'a nì kuu tá nì natiiin va'a Jesús takuáli

13 Ta nì ndi'i, dá ndáka ñayuu dao takuáli vei na noo Jesús, dá ná chinóo na ndá'a ná diñi xí, dá ná kaka na ña manì noo Ndios sa'a xí. Tído nì kasá'a ta xionoo xí'ín Jesús dánani ra ñayuu ñóo sa'á ña kée na dión.

14 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Konó ndó noo takuáli xaan ná kii xi noo yú'u. Ná dá'a ni chituu ndó xí, dá chi ñayuu kándéé iní tatá Ndios táto'on kándéé iní takuáli xaan tatá xí, noón kúu na ñó'o tixi ndá'a Ndios —kaá na.

15 Dá nì chinóo na ndá'a ná diñi iin rá iin xi. Dá nì xiká na ña manì noo Ndios sa'a xí. Tá nì ndi'i, dá nì kee na kua'an na.

Di'a nì ka'an Jesús xí'ín iin ta kuiká

16 Kúu nì natuu yati iin ta noo iin Jesús, dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Maestro va'a kúu ní. Ta, ¿ndí kǐán kánian keei, dá nǐ'í ña kataki chíchí?

¹⁷ Dá nǐ kaa na xí'ín rá:

—¿Ndiva'a ká'an yo'ó ña kúu yu'u iin na va'a? Ta ni iin tó'ón ñayuu ko kúu na va'a. Iin tó'ón dinǐ Ndios vá kúu na va'a. Tído, tá kónon nǐ'on ña kataki chíchón, dá kǐan kánian keeón choon sa'ándá Ndios.

¹⁸ Dá nǐ kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndi ndáa choon kánian keei?

Dá nǐ kaa Jesús xí'ín rá:

—O sa ka'ánón ndǐi, ta o sa kéeón kuachi xí'ín iin ñá'a ko kúu ñadi'óon, ta o sa kí'in kuí'ínón, ta o sa káva'ón ña to'ón ka'on,

¹⁹ ta koo ñañó'ó noo tatóon xí'ín noo nanóon, ta ku'u inon sa'á ñayuu xí'ón tát'o'on ndó'ón xí'ín miíón.

²⁰ Dá nǐ kaa taa ñoó:

—Nda ló'o vei nǐ kasá'á seídó'i ndidaá choon yó'o. ¿Á ío iin ka ña'a kómani keei?

²¹ Dá nǐ kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá kónon kakuuón iin taa ndaa noo Ndios, kua'an díko ndí'ón ña'a ío noon, ta dasón dí'ón ñoó noo na kúnda'í, dá kǐan koo kuí'ón chí induú, dá kǐan kison kanooón xí'ín yu'u.

²² Tá nǐ seido'o ra ña dión nǐ kaa Jesús, ta kúnda'í nda'o nǐ kuu ini ra nǐ nandió ko ra kua'an ra, chí ta kuiká nda'o kúu rá.

²³ Dá nǐ kaa Jesús xí'ín taa xionoo xí'ín ná:

—Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña kuachi nda'o kíán, dá ndu'u ñayuu kuiká tǐxi ndá'a Ndios.

²⁴ Ta nándió ko tukui ká'in xí'ín ndó ña kaon cháa ka chika'anda iin camello yá'i iin ión tukú o duú ka ña ndu'u iin na kuiká tǐxi ndá'a Ndios —kaá na.

²⁵ Tá nǐ seídó'o ta xionoo xí'ín ná to'on yó'o, kúu nǐ naá nda'o ini ra. Dá nǐ ndato'ón rá Jesús:

—¿Ndá yoo nǐ'í ña kǐki na, tá dáá?

²⁶ Dá nǐ nandió ko Jesús nǐ sa nde'é ná noo rá, dá nǐ kaa na xí'ín rá:

—Ni iin tó'ón ta'on ñayuu o kándeé kee dión, tído ndidaá tá'an va ña'a kándeé Ndios kee na.

²⁷ Dá nǐ kaa Pedro xí'ín ná:

—Ndu'u kúu ra nǐ dankoo ndi'i ndidaá kúu ña'a ío noo ndú, ta xionoo ndu xí'ín mií ní, tatá. ¿Ndi kǐán kǐ'o Ndios noo ndú'u, tá dáá?

²⁸ Dá nǐ kaa Jesús xí'ín rá:

—Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó ña tá ná kasandaá kuu ndesaá Ndios ndidaá ña'a, dá kakoo na nǐ nduu taa ñayuu yó'o noo téi noo dándáki na noo ndato téi náye'e ndaa induú. Ta ndo'ó, na sa xionoo xí'ín yu'u, nandei ta'ani ndó noo ndin uxǐ uu téi ndíta ñoó, dá keyiko ndo sa'á ñayuu nǐ kii tein na ve'e ndin uxǐ uu de'e ta Israel.

²⁹ Ta ndi ndáa miíó na nǐ dankoo ve'e na, o ñani na, o kǐ'o na, o ku'u na, o tatá na o naná na, o ñadi'í na, o de'e na o ñó'ó ná sa'a yú'u, na yó'o kúu na nani'í nda iin ciento cháa ka ña'a noo Ndios, ta ni'í ta'ani na ña kataki chíchí ná.

³⁰ Tído kua'á nda'o ñayuu kúu noo ñayuu yó'o, noón di'a kúu na kakuu noo ndi'í kuí noo Ndios. Ta na kúu noo ndi'í kuí noo ñayuu ñayuu yó'o, noón di'a kakuu na kuita noo noo Ndios tiempo daá ñoó.

20

Yó'o nákani Jesús sa'q iin taa xíti uva

1 Tá k̄i'o dándáki Ndios ñayuu n̄a kían táto'on kée iin t̄a x̄iti uva, ch̄i na'a nda'o n̄i kee ra kua'an r̄a ndukú rá t̄a kechóon noo uva r̄a.

2 Dá tá n̄i n̄i'í ñaá rá, dá n̄i k̄and̄o ndaa r̄a x̄i'in t̄a k̄echóon ñoó ñ̄a ch̄iya'i ñaá rá tá kūy. Dá n̄i t̄anda'a ñaá rá kua'an r̄a noo chóon.

3 Dá n̄i n̄andió k̄o tuku ra kua'an r̄a ndukú rá cháá k̄a t̄a k̄echóon noo rá táto'on k̄a iin na'a. Dá n̄i x̄ini r̄a ndéi oon dao t̄a noo yá'í ñoó.

4 Dá n̄i kaa r̄a x̄i'in rá: “Kua'an ndo'ó k̄echóon ndó noo k̄aa uva yu'u, dá ná ch̄iya'i va'i ndo'ó”, kaá r̄a x̄i'in t̄a ñoó. Dá n̄i kee t̄a ñoó kua'an r̄a noo chóon.

5 Táto'on dao nduú n̄i n̄i'í sato'o uva ñoó cháá k̄a t̄a n̄i k̄and̄ia ko'on k̄echóon noo uva r̄a. Ta nda k̄a on̄i sa'ini n̄i n̄i'í rá cháá k̄a t̄a k̄echóon noo uva r̄a.

6 Dá n̄i kee tuku ra kua'an r̄a táto'on k̄a o'on sa'ini, ta n̄i n̄i'í túku ra dao k̄a t̄a ndéi oon. Dá n̄i kaa r̄a x̄i'in rá: “¿Ndiva'a ndéi oon ndó iin ní kūy v̄iti?”

7 Dá n̄i kaa t̄a ñoó: “Dá ch̄i k̄o iin ta'on x̄i'o choon kee ndu'u.” Dá n̄i kaa sato'o uva ñoó x̄i'in rá: “Kua'an ndo noo k̄aa uvaj k̄echóon ndó, dá ná ch̄iya'i va'i ndo.”

8 Tá n̄i kuaá, dá n̄i kaa sato'o uva ñoó x̄i'in t̄a dándáki ve'e ra: “Nditúti yó'o t̄a k̄echóon k̄aa, dá ch̄iya'ávón r̄a iin ní kūy. Ta dinñó'o k̄a ch̄iya'ávón t̄a n̄i k̄asáa noo ndí'í, dá ch̄iya'ávón t̄a n̄i k̄asáa mií noo.”

9 Dá n̄i k̄asáa t̄a n̄i k̄asá'a k̄echóon táto'on k̄a o'on sa'ini ñoó, ta kúú iin ní vá kūy n̄i ch̄iya'i ñaá rá.

10 Tá nda noo ndí'í, dá n̄i k̄asáa t̄a n̄i ku'u nda na'a ñoó. Dá n̄i ka'an rá ñ̄a ch̄iya'i ñaá rá cháá k̄a. Tído n̄i ch̄iya'i ta'ani ñaá rá iin ní kūy vá.

11 Dá tá n̄i n̄i'í rá ya'i ra, dá n̄i k̄asá'a rá k̄a'an kuáchi r̄a noo sato'o ñoó,

12 ta kaá r̄a: “Tá'an t̄a n̄i k̄asáa nda noo ndí'í ñoó, iin tó'on vá hora n̄i k̄echóon ra, tído, iin nóo vá n̄i kana ya'i ndu'u x̄i'in rá, va'ará n̄i ku'u ndu nda na'a, ta n̄i ndo'o nda'o ndu, ta n̄i kei ndu n̄i kee k̄a'an̄i iin ní ndii yaká.”

13 Dá n̄i kaa sato'o ñoó x̄i'in iin t̄a ñoó: “Amigo, k̄o ní ya'a ta'on yu'u noo'on, dá ch̄i n̄i ch̄iya'ii yó'o iin ní kūy táto'on k̄i'o n̄i k̄and̄o yó.”

14 Sa'a ñoó, ki'in di'ón ñ̄a k̄ánian n̄i'on, ta kua'an nó'on. Ch̄i n̄i ch̄ikaa in̄i ñ̄a ch̄iya'i t̄a n̄i k̄asáa noo ndí'í yó'o táto'on k̄i'o n̄i ch̄iya'ii yó'o.

15 ¿Á k̄o ná'a ta'an voón ñ̄a ió va ích̄i yu'u keei ñ̄a k̄a'an mií x̄i'in di'ón? ¿Á tá'u'u va inon sa'a ñ̄a kúú yu'u iin t̄a va'a ini, ndani?”, kaá r̄a.

16 Dá ch̄i ñayuu kúú noo ñayuu yó'o, noón di'a kúú n̄a kakuu noo ndí'í kuii noo Ndios. Ta n̄a kúú noo ndí'í kuii noo ñayuu ñayuu yó'o, noón di'a kakuu n̄a nakuj̄ta noo noo Ndios. Dá ch̄i kuá'a nda'o ñayuu n̄i nakana Ndios, tído cháá vá ná natiin ñ̄a k̄a k̄i na.

Kásto'on tuku Jesús ndi ndo'o na, dá kuu na

17 Ta noo k̄okaa Jesús kua'an na ích̄i kua'an ñoo Jerusalén, dá n̄i taó xóo na ndin ux̄i uy t̄a x̄ionoo x̄i'in ná tein ñayuu ñoó, dá n̄i kaa n̄a x̄i'in rá:

18 —Viti kían k̄okaa yó kua'an yó ñoo Jerusalén. Ta ñoó ko'on iin t̄a nak̄i'o ra n̄a n̄i nduu t̄a ñayuu yó'o noo ndá'a t̄a dut̄i saku'a'a, x̄i'in noo ndá'a t̄a dána'a ley. Dá k̄and̄o ra ñ̄a k̄ánian kuu n̄a,

19 dá nak̄i'o ñaá rá noo ndá'a t̄a tukú. Dá ked̄iki ndaa ñaá rá, ta kani ñaá rá, ta ch̄irkaa ñaá rá nd̄ika iin cruz. Tído t̄ixi kūy on̄i, kúú natak̄i va na —kaá Jesús k̄a'an n̄a sa'a mií ná.

Di'a n̄i kuu tá n̄i x̄ik̄a Juan x̄i'in Jacobo iin ñ̄a man̄i noo Jesús

20 Dá n̄i ñatuu yati ñadi'í Zebedeo x̄i'in ndi nduú de'an noo Jesús. Dá n̄i sa kūin x̄it̄án noo ná. Dá n̄i ka'an x̄i'in ná ñ̄a ná kee na iin ñ̄a man̄i x̄i'in.

21 Dá n̄i ndat̄o'on ñaá Jesús:

—¿Ndí kǐán kónon keei xí'ón?

Dá nǐ kaaan xí'ín ná:

—Konó ní ñá ná kandeí ndi nduú de'i yó'o noo koo ní dándáki ní. Iin xi ná koo xoo kuá'a ní, ta iin ká xǐ ná koo xoo íti ní.

²² Dá nǐ kaa ná:

—Kó ná'á ta'on ndo'ó ndí kǐán xíká ndo. ¿Á ío ndo ñá ko'o ndó kirá ova ko'o yu'u? ¿Á ío ndo ñá kodo ndútá ndo tátó'on kǐ'o kodo ndútá yu'u xí'ín ñá ndo'i?

Dá nǐ kaa rá xí'ín ná:

—Ío va ndu'u ñá ndo'o ndu dión.

²³ Dá nǐ kaa Jesús xí'ín rá:

—Míian ndaa ndisa ko'o ndo'ó kirá ova ko'o yu'u, ta kodo ndútá ta'ani ndó xí'ín ñá ndo'o naní ndó tátó'on kǐ'o ndo'o yu'u. Tído ñá kandeí ndó xoo kuá'a yu'u o xoo íti yu'u, o duú choon sa'ándá yu'u kíán. Chǐ ñoo kúú noo nǐ kenduu tatá'í Ndios kandeí ñayuu nǐ kaxi míi ná —kaá Jesús.

²⁴ Tá nǐ seǐdo'o uxǐ ká ɬa xionoo xí'ín Jesús ñá nǐ xiká ndi nduú rá kúú ñani ñoo nó ná, dá nǐ kaxí'í rá xí'ín rá.

²⁵ Dá nǐ kana Jesús ndidaá rá, dá nǐ kaa ná xí'ín rá:

—Sá ná'á vá ndó tátó'on kǐ'o kée ɬa né'e choon dándáki ra ñoo ñó'o ñayuu yó'o, chǐ kéndúsá rá xí'ín ñayuu kueíd'o ñáá ná. Ta rá né'e choon ná'ano sa'ándá rá choon noo ñayuu ñó'o tǐxi ndá'a rá.

²⁶ Tído kó káni ta'an vaan kee ndó dión tein míi ndó. Chǐ ndi ndáa ndo'ó kátoó kakuu iin ɬa ndáya'i tein míi ndó, dá kǐán kánian koni kuáchí di'a ndó noo dao ká ndo.

²⁷ Ta ndí ndáa ndo'ó kátoó kakuu noo tein míi ndó, dá kǐán kánian koni kuáchí di'a ndó noo dao ká ndo,

²⁸ Ta kee ndó tátó'on kée ná nǐ nduu ɬa ñayuu yó'o, chǐ kó ní kásaa ná, dá koni kuáchí ñayuu noo ná. Di'a nǐ kásaa ná koni kuáchí di'a na, ta nakǐ'o na míi ná kuu ná, dá dǐtá ná ndidaá ñayuu tǐxi ndá'a ñá kánian ndo'o na sa'á kuáchí kée na —kaá Jesús.

Di'a nǐ kuu, dá nǐ ndu'va'a Jesús uu ɬa kó túu noo

²⁹ Dá nǐ keta Jesús ñoo naní Jericó kua'an ná xí'ín ɬa xionoo xí'ín ná. Ta kuá'a nda'o ñayuu tákuei ñáá kua'an ná.

³⁰ Ta yu'ú íchǐ noo kua'an ná ñoo ndéi uu ɬa kó túu noo. Tá nǐ seǐdo'o ra ñá yá'a Jesús kua'an ná íchǐ ñoo, dá nǐ kásá'a káyu'ú rá:

—¡Tatá, de'e ná ve'e rey David, ku'u ini ní sa'a ndú'u! —kaá rá.

³¹ Ta dánani ñáá ñayuu ñoo, dá ná kandeí tádǐ rá. Tído kúú ví'í ká ví ndúndéé rá káyu'ú rá:

—¡Tatá, de'e ná ve'e rey David, ku'u ini ní sa'a ndú'u! —kaá rá.

³² Dá nǐ sá tuu tóo Jesús, dá nǐ kana ñáá ná, dá nǐ kaa ná xí'ín rá:

—¿Ndí kǐán kónǐ ndo keei xí'ín ndó?

³³ Dá nǐ kaa rá:

—Tatá, kónǐ ndu natuu noo ndú.

³⁴ Dá nǐ ku'u ini Jesús sa'a rá. Dá nǐ káko'on ndá'a ná noo rá. Kúú viti'ón vá nǐ natuan. Ta kúú nǐ kee ra tákuei ra Jesús kua'an rá.

21

Di'a nǐ kuu, dá nǐ ku'u Jesús ñoo ká'ano Jerusalén

¹ Kúu nì kuyati na ñoo Jerusalén, chì nì kasandaá nà ñoo naní Betfagé, ña nákaa yati yúku naní Olivos. Dá nì sa'anda Jesús choon noó uú ɬa xionoo xí'ín ná,

² ta kaá nà xí'ín rá:

—Kua'án ndo ñoo ló'o nákaa chí noó káa. Ta ñoo nani'i ndo noó ndíko iin burro di'i xí'ín de'e rí. Ta ndaxí ndó rì, dá kandaka ndó rì kii ndó.

³ Tá ndáa nà ndato'ón ñaa: “¿Ndiva'a ndaxí ndó rì?”, dá kaa ndo xí'ín ná. “Dá chì xínño'ó sato'o ndu rí. Ndi'i daá, dá ná tanda'á ná ndu kii ndu nandaka ndu rì”, kaa ndo —kaá nà.

⁴ Ta dión nì kuu, dá nì xinkoo noó nì ka'an profeta, chì di'a nì taa na:

⁵ Ka'an ndo xí'ín nà ndéi ñoo Sión,

“Káa vei rey ndo,

ta nda'í nda'io ió ini nà, ta kánóo na sata iin burro vei na, chì sata iin burro ló'o, de'e kirí xío ña ve'e, kánóo na vei na.”

⁶ Dá nì kee uú ɬa xionoo xí'ín ná ñoo kua'an ra. Ta nì kee ra táto'on nì sa'anda nà choon noó rá,

⁷ chì ndáka ra burro di'i ñoo xí'ín de'e rí nì kasáa ra. Dá nì chikodó rá kotó ra sata rì. Dá nì kaa Jesús kánóo na kua'an nà.

⁸ Dá nì kasá'á kua'á nda'io ñayuu chindei na kotó nà íchì noó vei Jesús, ta dao ka nà nì sa'anda nda'á yíto, ta nì chindei naan íchì noó ya'a na ñoo.

⁹ Ta ndidaá ñayuu xío noó kua'an noó Jesús xí'ín ñayuu tákuei vei chí sata káyu'ú ná kua'an nà:

—¿Ná natiin de'e nà ve'e rey David ñaño'ó! ¿Ná ká'ano kúu nà vei xí'ín choon sato'o yo Ndios! Ná natiin Ndios ñaño'ó nda noó ió nà noó dikó —kaá ñayuu ñoo.

¹⁰ Dá tá nì ku'u na ñoo Jerusalén, kúu nì naá nda'io ini nà ñoo ñoo, ta ndátó'ón tá'an na:

—¿Ndá yoo kúu ɬa káa?

¹¹ Dá nì kaa ñayuu kua'an xí'ín ná ñoo:

—Nà yó'o kúu Jesús, nà kúu profeta nì kaa Ndios kasaa, nà nì kii ñoo Nazaret, ña nákaa chí kuendá Galilea —kaá nà.

Di'a nì kuu tá nì taó Jesús ɬa dikó xí'ín ɬa xín ndéi ini ve'e ño'o ká'ano

¹² Dá tá nì ku'u Jesús yé'é ño'o ká'ano Ndios, dá nì taó ndí'i na ɬa dikó xí'ín ɬa xín kua'an ra sata vé'e. Ta nì dakuéi na mesa noó ndéi ɬa nádaon di'ón. Ta nì sata ní'ini na téj noó ndéi ɬa dikó paloma.

¹³ Dá kaá nà xí'ín rá:

—Di'a va kaá tuti ij Ndios: “Ve'e yu'u kúu ve'e noó kánian nataka ñayuu ka'an nà xí'ín.” Tído ndo'ó kúu nà ndéi kéean táto'on iin káo ɬa kui'íná —kaá nà.

¹⁴ Dá nì kasáa nà ko túu noó xí'ín nà ko kuú kaka ini ve'e ño'o ká'ano ñoo. Dá nì ndu'á'á ñaa Jesús.

¹⁵ Tído nì xido nda'io ini ɬa duti sakua'a xí'ín ɬa dána'a ley tá nì xini ra ndidaá ña ná'ano nì kee na, ta nì seídó'o ra ña xíta takuáchí, chì kaá xi: “Ná natiin de'e nà ve'e rey David ñaño'ó.”

¹⁶ Dá nì kaa ra xí'ín Jesús:

—¿Á ko seídó'o ta'on ní ndidaá ña ká'an takuáchí káa, ña ko kánian ka'an xi? Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Jaan, seídó'o va yu'u ña xíta xi. ¿Á ko óon ta'on ka'i ndó ña ká'an tuti ij Ndios? Chì di'a kaáan:

Ini yú'u takuáchí xí'ín ini yú'u taleé chíchí

nì chikáa ní ña kéká'ano ñaa xí.

17 Dá n̄i ñankoo ñaá Jesús. Dá n̄i keta na ñoo ñoo kua'an n̄a ñoo Betania. Ta ñoo n̄i s̄a tuu na s̄akuaá dáá ñóó.

Dì'a n̄i ndo'o iin tañò'ó n̄i kee Jesús

18 Tá n̄i t̄uu noo iin k̄a kuu, dá n̄i n̄andió koo Jesús kua'an n̄a ñoo Jerusalén. Dá nda'í n̄i kasá'á kuiko na.

19 Kúú n̄i xini n̄a ìin iin tañò'ó yu'ú ichi ñoo. Dá n̄i natuu yati na n̄i s̄a nde'í ná noo r̄a, tído k̄o ta'ón t̄iñò'ó ìin noo r̄a. Sava'a ndá'a óon va rá ìin. Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—iNi iin kuu k̄a ná o k̄oní yo'ó kana kuj'i nooñ.

Ta kúú mií hora daá vá n̄i ichi tañò'ó ñoo.

20 Tá n̄i xini t̄a xionoo xí'ín ná ña dión n̄i ndo'o rá, ta kúú n̄i naá vá iní r̄a, ta kaá r̄a:

—¿Ndiva'a kaon téi n̄i ichi tañò'ó xaan?

21 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Miian ndaa kuiti ná ka'ín xí'ín ndó, tá kándéé ká'ano ini ndo Ndios, ta k̄o nákani kuách̄i ini ndo, dá k̄ian o duú ña yo'ó oon ni kandeé ndó kee ndó xí'ín tañò'ó yo'ó. Dì'a kandeé ndó ka'an ndo di'a xí'ín yúku káa: “iKuxoo, ta kua'an dáketón miíon ini tañò'ó!” Ta kúú dión vá koo.

22 Ta ndi ndaa mií vá ña'a ná kaka ndo noo Ndios, tá kándéé ká'ano ini ndo ná, ta kúú ni'í ndisa va ndóan.

Yó'o n̄i ndato'ón ta fariseo ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo Jesús

23 Dá tá n̄i n̄andió koo tuku Jesús yé'é ñò'o ká'ano ñoo, kúú n̄i natuu yati dao t̄a dut̄i saku'a'á xí'ín dao t̄a sá'ano noo nákaa n̄a dána'a n̄a noo ñayuu. Dá n̄i ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndá choon né'e ní ña nákaa ní kée ní di'a? Ta, ¿ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo ní ña kée n̄ian?

24 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ná ndato'ón ta'ani yu'u ndo'ó sa'a iin ña'a. Tá n̄i ka't̄i'a ndó n̄i n̄andió né'e ndóan, dá k̄ian kast̄'on yu'u xí'ín ndó ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo, dá k̄eei ña yo'ó.

25 ¿Ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo Juan ña s̄a dakódo ndúta ná ñayuu? ¿Á Ndios n̄i x̄i'oan o t̄a? —kaá n̄a.

Dá n̄i kasá'á rá ndátó'ón tá'an mií rá:

—Tá ná kaa yo ña Ndios n̄i x̄i'oan, dá kaa r̄a xí'á: “¿Ndiva'a k̄o ní kándisa ndó ña n̄i daná'a r̄a, tá dáá?”

26 Tído o kúu ta'on kaa yo ña t̄a n̄i x̄i'o ña, dá ch̄i yu'ú yo ñayuu kuá'a yo'ó, dá ch̄i ndidaá vá ná kándisa ña Juan n̄i s̄a kuu iin profeta.

27 Dá n̄i kaá r̄a xí'ín Jesús:

—K̄o ná'á ta'on ndu ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo Juan.

Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ni yu'u o kást̄'on xí'ín ndó ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo ña k̄eei ndidaá ña yo'ó.

Yó'o dána'a Jesús s̄a'á uu de'e

28 Ta viti nata'í iní ndo ña ko'ín ka'ín xí'ín ndó. N̄i s̄a io iin t̄a, ta n̄i s̄a ndei uu de'e ra. Iin kuu, dá n̄i natuu yati ra noo de'e ra, ta kúú noo, dá n̄i kaa ra xí'ín xi: “De'e ló'o, viti k̄ian kua'an yo'ó kechóon noo uva yu'u.”

29 Dá n̄i kaa xi: “O kó'on ta'oin.” Tído n̄i ndi'i, dá n̄i n̄andikó iní xi. Dá n̄i kee xi kua'an xi kechóon xi.

³⁰ Dá nì n̄atuu yati t̄aa ñóó noo nákaa iin k̄a de'e ra, dá nì sa'anda r̄a choon noo x̄i ñ̄a ná ko'on x̄i kechóon x̄i. Dá nì kaa x̄i x̄i'ín rá: “Joon, vití'ón dá ko'in, tatá”, kaá x̄i. Tído ko ní sa'an ta'on x̄i.

³¹ Ta, ¿ndi ndáa takuáchí yó'o nì kee ñ̄a kóni tatá x̄i, ká'án ndo'ó?

Dá nì kaa ra:

—Ta kúú de'e kúú noo ñóó.

Dá nì kaa Jesús x̄i'ín rá:

—Mi'án ndaa ná ka'in x̄i'ín ndó ñ̄a t̄a kí'in ya'i sa'a ñó'o, x̄i'ín na ñ̄a'a díko mií, noón kúú na ió cháa k̄a tandee iní ndu'u t̄ixi ndá'a Ndios o duú ndo'ó.

³² Dá ch̄i nì kii Juan noo ndo'ó nì daná'a na iin íchi ndaa, tído ko ní kándisa ta'on ñ̄a'a ndó. Tído t̄a kí'in ya'i sa'a ñó'o x̄i'ín na ñ̄a'a díko mií nì kándisa ñ̄a'a ná. Ta va'ará nì xini ndo nì kuu dión, tído ko ní nándikó ta'on iní ndo sa'a kuachi ndo, ta ko ní sa'an ta'on ndó kándisa ndó ñ̄a nì ka'an na.

Di'a kua'an ñ̄a nì nakani Jesús sa'a t̄a kini kéchóon noo iin t̄aa nì xiti uva

³³ 'Kueídó'o va'a ndó, ná ko'in dáki'in tá'an tukui dao ñ̄a'a x̄i'ín to'on dána'i noo ndo. Nì sa ió iin t̄aa, ta nì dandee ra yitó uva noñó'o rá. Ta nì chikáa r̄a korráan. Dá nì kava'a ra noo ko'óni ndutá uva ñóó. Ta nì kava'a ra iin ve'e díko noo kanóo ra kandaa uva ñóó. Dá nì díko ndodó raán noo dao k̄a t̄aa kéchóon. Dá nì kee ra kua'an x̄iká rá.

³⁴ Dá tá nì x̄inkoo tiempo ñ̄a ta'anda uva ñóó, dá nì sa'anda r̄a choon noo dao mozo r̄a ñ̄a ná ko'on r̄a noo ndéi t̄a kéchóon ñóó natiin ra uva, kirí kánian nì'í rá.

³⁵ Tído tá nì saa mozo ñóó, dá nì ndakuei t̄a kéchóon noo uva ñóó nì kani ra iin ra, ta nì sa'áni rá iin k̄a r̄a, ta iin k̄a r̄a nì chiyúú rá.

³⁶ Dá nì tanda'a t̄a kúú sato'o uva ñóó kua'a cháa k̄a mozo r̄a kua'an r̄a o duú tátó'on kúú t̄a nì tanda'a rá ta'ándá mií noo ñóó. Kúú nì kendava'a tuku t̄aa kéchóon ñóó x̄i'ín rá tátó'on k̄i'o nì kee ra x̄i'ín ta nì sa'an mií noo ñóó.

³⁷ Tá nì ndi'i, dá nì chikaa ini t̄aa kúú sato'o uva ñóó tanda'a rá de'e ra ko'on x̄i, ch̄i di'a nì ka'án rá: “Ndá ndi kuu koo va ñ̄añó'o rá noo x̄i.”

³⁸ Dá nì kee x̄i kua'an x̄i. Tído, tá nì xini ñ̄aá t̄aa ñóó, dá nì kasá'a rá ndátó'on kue'é r̄a: “T̄a káa kúú r̄a natiin ndidaá kúú ñó'o yó'o noo tatá x̄i. Kó'o ka'áni yo x̄i, dá ná kandoo ñó'o yó'o noo yo”, kaá r̄a.

³⁹ Kúú nì tiin ñ̄aá rá, ta nì taó ñ̄aá rá sat̄a korrá noo káa yitó uva ñóó. Ta kúú ñóó nì sa'áni ñ̄aá rá.

⁴⁰ Ta, ¿ndí kíán kee t̄aa kúú sato'o uva ñóó x̄i'ín t̄aa kéchóon ñóó viti, ká'án ndó? —kaá na.

⁴¹ Dá nì kaa r̄a x̄i'ín ná:

—Kasa r̄a, ta dánaa ndi'í ra t̄aa kini ñóó, ta ni o kú'u ini r̄a sa'a rá. Dá díko ndodó r̄a ñó'o rá noo dao k̄a t̄a kéchóon, tá'an r̄a mi'án ndaa nak̄i'o uva kánian nì'í sato'o uva ñóó.

⁴² Dá nì kaa Jesús x̄i'ín rá:

—¿Á ko óon ta'on ka'i ndó tuti iñ Ndios? Ch̄i di'a kaáan:

Tá'an yuu nì kañó'o t̄aa káva'a ve'e,

ñóó di'a va nì kasandaá kakuu yuu titó.

Dión nì kee sato'o yo Ndios x̄i'ín yuu yó'o,

sa'a ñóó iin ñ̄a'a ndato nda'o kíán noo yo, kaáan.

⁴³ Sa'a ñóó ká'in x̄i'ín ndó ñ̄a ko'on Ndios d̄itá ná ñ̄a man̄i nì x̄i'ín na noo ndo ñ̄a kaño'o ndó t̄ixi ndá'a ná, ta ko'on na nak̄i'o naan noo dao k̄a ñ̄ayuu, na mi'án ndaa ndisa kee ñ̄a kóni na.

⁴⁴ Tá ndi ndáa na ná kankao sat̄a yuu yó'o, kuachi ndi'i na. Ta na kankao yuu yó'o sat̄a, noón kúú na tad̄i ndi'í na kean —kaá Jesús.

⁴⁵ Tá nì seídó'o tã dutì sakua'a ñoo xí'in tã fariseo ñoo to'on nì ðakí'in tá'an Jesús nì ka'an nã, kúú nì kãndaã ini rã ñã nì ka'an nã sa'a míí rá.

⁴⁶ Sa'á ñoo nì ka'an rá tiin ñaa rá kadi rã ve'e kãa, tído yu'ú rã ñayuu kuá'a ñoo, chí nákonì nã Jesús ñã kúú ná iin profeta.

22

Dì'a kua'an ñã nì ðaná'a Jesús sa'a iin tãa nì kee iin víko tánda'a

¹ Dá nì nãndiío koo Jesús nì ðakí'in tá'an na dao ñã'a xí'in to'on dánda'a nã, ta kaá nã;

² —Táto'on kì'o nì kee iin rey nì kee ra iin víko ká'ano noo tánda'a ðe'e ra, kì'o dión kée Ndios dándáki na ñayuu nã.

³ Dá nì tánda'á rey ñoo tã kéchóon noo rá kua'an rã kuaka ra ñayuu sã nì kana ra kii noo koo víko ve'e ra. Tído nì iin na ko ní xíin ta'on saã.

⁴ Dá nì xí'o ra choon noo dao kã tã kéchóon noo rá, ta nì kaa rã xí'in rá: “Kua'an ndo ka'an ndo xí'in ñayuu ñoo ñã sã io nduu va ñã'a kasá'an na, chí sã nì sa'áni vái toroj xí'in ndidaá kirí ndí'í nì ðanda'íi. Ta sã nì cho'ò vá rí. Ta ka'an ndo xí'in ná ñã ná kii na, chí sã ió va víko tánda'a”, kaá rã. Dá nì kee tã kéchóon ñoo kua'an rã.

⁵ Tído ko ní kékuendá ta'on ñayuu ñoo ñã nì ka'an rã xí'in ná. Dao na nì kee kua'an kuti, ta dao kã na kua'an naka'an nda'í,

⁶ ta dao kã nã nì ndãkuei nì kendava'a xí'in tã kéchóon ñoo, ta nì sa'áni ñaa ná.

⁷ Tá nì nì'í tó'on rey ñã dión nì kuu, kúú nì karyíi nda'o ra. Dá nì tánda'á rá soldado rã nì sa'an rã nì sa'áni ndí'í ra ñayuu kini ñoo, ta nì chíñó'o rã ñoo nã.

⁸ Dá nì kaa rã xí'in dao kã tã kéchóon noo rá: “Sã ió nduu va víko viti, tído ndidaá kúú na nì kanai kii, ndá ko káni ta'an vaan kii na, ndani.

⁹ Kua'an ndo noo náki'in tá'an íchi, ta kana ndó ndi ndáa míí vá ñayuu nì xini ndo ná kii na víko tánda'a yó'o”, kaá rã.

¹⁰ Dá nì kee tã kéchóon ñoo kua'an rã ndidaá ní íchi. Dá nì ðataká rã ndidaá ñayuu nì náki'in tá'an xí'in rá, míí ná kúú ná ñayuu kini, o míí ná kúú ná ñayuu vá'a. Ta dión nì kee ra, dá nì chí'í ve'e noo ió víko tánda'a ñoo.

¹¹ Dá tá nì ku'u rey ñoo nì sã nde'é rá ndidaá nã nì kasáa víko ñoo, kúú nì xini rã nákaa iin tãa ko ndíxi dá'on ndí na ñó'o víko tánda'a.

¹² Dá nì kaa rey ñoo xí'in rá: “Amigo, ¿ndi nì kuu nì ku'u yo'ó yó'o, ta ko tã'ón dá'on ndíxi nã ñó'o víko tánda'a ndísón?” kaá rã. Ta kúú tádi óon iin tãa ñoo.

¹³ Dá nì kaa rey ñoo xí'in tãa dãnduu ñã'a noo ió víko ñoo: “Ko'onì ndo sa'á tãa yó'o, xí'in ndá'a rá, ta taó ndo rá sata vé'e noo iin naá, chí ñoo kúú noo nde'í ñayuu xí'in ndirá noo ná, ta kuchi tá'an no'o na”, kaá rã.

¹⁴ Ta viti, kana'á ndó ñã kua'á nda'o ñayuu nì kana Ndios, tído cháá vá ná nì'í ñã kãki na —kaá Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì ka'an dao tãa dátuu rá Jesús

¹⁵ Dá nì kee tã fariseo kua'an rã. Dá nì kasá'á rá ndátó'on kue'é rã ndí kían kee ra, dá dátuu rá Jesús, dá ya'a na noo ká'an nã.

¹⁶ Sa'á ñoo nì tánda'á rá dao kã tã xionoo xí'in míí rá, xí'in tã kúú kuendá Herodes kua'an rã noo nákaa Jesús. Tá nì saã rã, dá nì kaa rã xí'in ná:

—Maestro, ná'á vá ndu'u ñã kúú ní iin na ndaa, ta dánda'a ndaa ní íchi Ndios. Ta ko yu'ú ní ní iin tó'ón ñayuu, ta ko né'e ní tãndini ndá yoo kúú iin rá iin ñayuu, á míí ná kúú ná nã ndáyã'i o koó.

¹⁷ Sa'á ñoo, ¿ndi kaá míí ní? ¿Á va'a ni kée yó chíyã'i yó sa'a ñó'o yo noo rá kúú kuendá César o koó? —kaá rã.

18 Tído nì kandaꝯ va ini Jesús ña kátoó ra dátúú ñaa rá. Dá nì kaa na xí'ín rá: —Taa uu noꝯ vá kúú ndó! ¿Ndiva'a ndúkú ndó ña ya'i noꝯ ká'ín?

19 Tei too ndó iin di'ón, tá'an ña chíya'i ndó sa'a ñó'o ndo, dá ná kande'á —kaá na.

Dá nì xí'o too ra di'ón kaa ñoo noꝯ ná.

20 Dá nì kaa na xí'ín rá:

—¿Ndá na'ána kían ndá'a noꝯ di'ón yó'o? ¿Ta ndá kuꝯ kían ndá'a noꝯán yó'o?

21 Dá nì kaa ra:

—Na'ána César kían xí'ín kuꝯ rá.

Dá nì kaá Jesús xí'ín rá:

—Naki'o ndó ña kúú ña'a César noꝯ rá, tá dáá, ta naki'o ndó ña kúú ña'a Ndios noꝯ ná.

22 Tá nì seido'o ra ña dión nì ka'an na, kúú nì naá vá iní ra. Dá nì dankoo ñaa rá, dá nì nandió kuéi ra kua'an ra.

Di'a kua'an ña nì daná'a Jesús ña miian ndaa nataki na nì xi'i

23 Ta mií kuꝯ dáá ñoo nì natuu yati ta'ani dao ta saduceo noꝯ Jesús. Ta ko kándisa ta'on ra ña nataki na nì xi'i.

24 Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, di'a kaá iin ley nì taa Moisés: “Tá nì xi'i iin taa, ta ni iin de'e yií ra ko ní sá io xí'ín ñadi'í ra, dá kían kánian naki'in ñaa ñani ra tanda'a ra xí'án, dá koo iin tayí naki'in kuꝯ ñani ra.”

25 Ta viti, nì sa ndei usá ñani ñoo yó'o. Ta kúú nì tandá'a ta kúú noꝯ ñoo. Ta kúú nì xi'i va ra, ta ko tá'ón de'e yií ra nì sa io xí'án. Sa'a ñoo nì tandá'a ñani ra xí'án.

26 Tído nì xi'i ta'ani ta kúú uu ñoo, ta ko ní sá io tuku de'e yií ra xí'án. Ta ki'o dión ta'ani nì ndo'o ta kúú oní. Ta kúú ndin usá ñani ñoo nì ndo'o dión xí'ín ñaa ñoo.

27 Tá nì ndi'i, dá nì xi'i ta'ani mií ña'a ñoo.

28 Sa'a ñoo, tá ná kasandaá kuꝯ nataki na nì xi'i, ¿ndi káa iin taa ñoo kakuu yiian, chi ndin usá va ra nì sa kuu yiian?

29 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ko ná'a ta'on ndó ndí kían ká'an ndo, chi ko kékuendá ta'on ndó ña ká'an tuti ií Ndios, ta ko nákoní ndo choon ká'ano ío noꝯ ndá'a ná.

30 Chi tá ná kasandaá kuꝯ nataki ñayuu nì xi'i, o kóo ka ña tanda'a ná, ta o kí'o ka na de'e na tanda'a xí, dá chi táto'on kí'o ndéi ángel induú, nda kí'o dión vá kande'i na.

31 Tído viti ná ko'ín kasto'in xí'ín ndó ña miian nataki na nì xi'i. ¿Á ko óon ta'on ka'i ndó to'on nì ka'an mií Ndios, chi di'a nì kaa na:

32 “Yu'u kúú Ndios noꝯ Abraham, ta yu'u kúú Ndios noꝯ Isaac, ta yu'u ta'ani kúú Ndios noꝯ Jacob?” Dión nì kaa na, dá chi ko kúú ta'on na Ndios noꝯ na nì xi'i, di'a noꝯ na takí vá kúú ná Ndios, chi ndidaá vá ñayuu ndéi takí noꝯ ná.

33 Tá nì seido'o ñayuu ñoo to'on nì daná'a Jesús, kúú nì naá vá iní na, chi va'a nda'o nì ka'an na.

Yó'o nì daná'a Jesús ndi káa choon ndáya'i cháá ka nì sa'anda Ndios keeá

34 Tá nì seido'o ta fariseo ña nì tuú ta saduceo xí'ín ña dána'a ra nì kee Jesús, dá nì kasá'a rá ndátó'ón tá'an ra.

35 Ta iin ta fariseo ñoo, tá'an ra ná'a va'a choon sa'ándá ley, roón kúú ra nì ndato'ón Jesús, dá korndodó ñaa rá, ta kaá ra:

36 —Maestro, ¿ndi káa iin choon ndáya'i cháá ka noꝯ choon nì sa'anda Ndios keeá?

37 *Dá n̄i kaa Jesús:*

—“Kon̄i ndo sato'o yo Ndios xí'ín ndino'o ini níō ndo, xí'ín ndino'o ini mii ndó, ta xí'ín ndidaá ñaxintóni ndo.”

38 *Ñā yó'o kúu choon kúu noó, ñā ndáya'i cháá k̄a n̄i sa'anda Ndios keeá.*

39 *Ta ñā kúu ū k̄ián s̄a k̄i'ín tá'an xí'ín ñā yó'o, ch̄i di'a kaáan:* “Ku'u ini ndo sa'a ñayuu xí'ín ndó táto'on k̄i'o ndó'o ndó xí'ín mii ndó.”

40 *Ta ndi nduu choon yó'o kúu mii sa'a noo ndidaá k̄a choon sa'ándá ley, xí'ín ñā n̄i ka'an profeta —kaá Jesús.*

Di'a kua'an ñā dána'a Jesús sa'a Cristo, na dákaiki ñāá

41 *Ta ndita tú'u ij vá ta fariseo. Dá n̄i ndato'ón ñāá Jesús:*

42 —¿Ndi kaá ndo sa'á na kúu Cristo, na dákaiki ñāá? ¿Ndá tein na ve'e kakuu na?

Dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—Tein na ve'e rey David.

43 *Dá n̄i kaa na xí'ín rá:*

—¿Ndiva'a n̄i kaa rey David ñā Cristo ñoó kúu mii sato'o na, tá dáá? Ch̄i di'a n̄i kaa na n̄i kee Espiritu ij Ndios:

44 *Di'a n̄i kaa sato'o yo Ndios xí'ín na kúu sato'i:*

“Kakoo yo'ó xoo kuá'a yu'u

ndá ná kasandaá kuu nataán ndi'i ta xini u'u ñāá t̄ixi sa'on.”

45 *Yó'o n̄i ka'an mii David ñā sato'o na kúu Cristo, sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'an ndo ñā kii Cristo tein na ve'e rey David, tá dáá? —kaá Jesús.*

46 *Ta ni k̄o ín ta'on kándéé nandió né'e noó n̄i ka'an na, ta ni k̄o ín k̄a r̄a ni chindaá noo ndato'ón ñāá rá nda kuu dáá ñóó.*

23

Di'a kua'an ñā n̄i daná'a Jesús sa'á ñā kini kée ta dána'a ley xí'ín sa'á ñā kini kée ta fariseo

1 *Dá n̄i ka'an Jesús xí'ín ñayuu ñoó, ta n̄i ka'an ta'ani na xí'ín ta xionoo xí'ín ná, ta kaá na:*

2 —Tá'an ta dána'a ley xí'ín ta fariseo n̄i tiin ra choon ñā nakani ra ndi kóni kaa choon sa'ándá ley Moisés.

3 *Sa'á ñoó natiin va'a ndó ndidaá ñā'a ká'an r̄a, ta koo ini ndo kueidó'o ndóan, ta kee ndóan. Tído o sa kée ndó táto'on k̄i'o kée ra, dá ch̄i va'ará dána'a r̄a ley, tído k̄o kée ta'on ra choon sa'ándáan.*

4 *Ta kuá'a nda'o choon kuáchi sa'ándá r̄a noó ñayuu, ta chikodó rá ñā v̄e dokó ná, tído ni lú'u k̄o nátuu ndá'a mii rá chindeé ñāá rá xí'an.*

5 *Tá kua'an r̄a kée ra ñā va'a, ta ndúkú rá kee ra ñā noo ndidaá ñayuu, dá ná koni na ñā kée ra. Ta káva'a ná'ano ra noo ñó'o tuti ij Ndios né'e ra xionoo ra, ta kátoó r̄a koo n̄ani ndik̄i dá'on karkuei yú'u kotó r̄a.*

6 *Ta kátoó r̄a kandeí ra noo téi kúu noó noo ndéi ta ndáya'i sásá'an ra noo ió víko. Ta ini ve'e noo ndítútí na ñoo r̄a, kátoó r̄a kandeí ra téi ndíta mii noó.*

7 *Ta kátoó r̄a ñā ndidaá ñayuu ná ka'an ndisá'an xí'ín rá noo xionoo ra noo yá'i, ta kátoó r̄a ñā ka'an na xí'ín rá, “Maestro, maestro.”*

8 *Tído ndo'ó, ná dá'a ni konó ndó chinaní ná ndo'ó maestro, dá ch̄i iin tó'ón vá kúu maestro ndo, ta noón kúu Cristo, ta sava'a ñani oon va kúu ndidaá ndó.*

9 *Ta o sa ká'an ndo tatá xí'ín ni iin ñayuu, ch̄i iin tó'ón din̄i vá kúu tatá ndo, ta noón kúu na ió ndá induú.*

10 *Ta ná dá'a ni konó ndó ka'an na sato'o xí'ín ndó, dá ch̄i iin tó'ón din̄i vá kúu sato'o ndo, ta noón kúu Cristo.*

11 Ta na kúú noó noo ndo, noón kúú na kánian koni kuáchí di'a noo ndo.

12 Dá chí na chindaya'i míí, noón di'a kúú na kandoo nóo. Ta na kénóo míí, noón di'a kúú na kandaya'i kee Ndios.

13 "Tído, jnda'í kúú ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'in ndo'ó, ta fariseo! jNdo'ó kúú ta uú noo! Dá chí sadí ndo noo ñayuu ndu'u na tixi ndá'a Ndios, ta ni ko ndúkú míí ndó ña ndu'u ndó, di'a kétéin ndó noo na kóni ndu'u tixi ndá'a ná.

14 jNda'í kúú ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'in ndo'ó, ta fariseo! jNdo'ó kúú ta uú noo! Dá chí koku'u ndó ve'e na kuáan kí'in kuí'íná ndó ña né'e va'a na. Ta sa'a ña kóni ndo ña chindaya'i ñayuu ndo'ó, sa'a ñoó na'á nda'o xíká ta'i ndo. Ta sa'a ña kée ndó dión, sa'a ñoó ndo'o nani cháá ka níó ndo.

15 jNda'í kúú ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'in ndo'ó, ta fariseo! jNdo'ó kúú ta uú noo! Dá chí kua'an ndo iin ka xoo taño'o, ta xionoo ndó iin níí kúú xián, dá kandee ndó kandísa iin ñayuu to'on kí'o kándísa míí ndó. Tá ni kandee ndó xí'in ná, dá ndée ñaá ndó uú cháá ka ví ndée de'e indaya o duú míí ndó.

16 jNda'í kúú ví ndó, chí tiiin ndaa ndo ñayuu va'ará ko túu noo ndo! Chí kaá ndo ña tá ná nachina'á ná ve'e ño'o ká'ano yó, dá kían ko xínño'ó ná kee na noo ni ka'an na. Tído tá ná nachina'á ná oro ñó'o ve'e ño'o, dá kían kánian dáxinkoo na noo ni ka'an na, kaá ndo'ó.

17 jTa xixi, ta ko túu noo kúú ndó! ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña ndáya'i cháá ka ve'e ño'o ñoó o duú oro ñó'o inián, dá chí míí ve'e ño'o kédaá xí'in oro, sa'a ñoó kíán ña ij?

18 Ta kaá ta'ani ndó ña tá ná nachina'á ná noo náa noo dóko ná ña'a noo Ndios, dá kían ko xínño'ó ná kee na noo ni ka'an na. Tído tá ná nachina'á ná ña ni doko ná, dá kían kánian dáxinkoo na noo ni ka'an na, kaá ndo.

19 jTa xixi, ta ko túu noo kúú ndó! ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña ndáya'i cháá ka noo náa ñoó o duú ña'a ni doko ná, dá chí noo náa kían kédaá xí'in ña ni doko ná, sa'a ñoó kíán ña ij?

20 Dá chí na náchina'á noo náa, noón kúú na náchina'á míán xí'in ndidaá ña'a ni doko ná kándodó noán.

21 Ta dión ní, na náchina'á ve'e ño'o, náchina'á ná míán, ta nda Ndios náchina'á ná, chí míí ná kúú na ió ñoó.

22 Ta na náchina'á induú, noón kúú na náchina'á noo téj noo ió Ndios dándaki na, ta náchina'á ta'ani na na ió noo téj ñoó.

23 jNda'í kúú ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'in ndo'ó, ta fariseo! jNdo'ó kúú ta uú noo! Chí xí'o ndó noo Ndios uxj ndu'ú mīno noo iin iin ciento ndu'ú ña kána noño'o ndo, ta dión ta'ani kée ndó xí'in yukú anís xí'in yukú comino víti, tído dánkoo xoo ndó ña kee ndó choon ndáya'i cháá ka sa'ándá ley, dá chí ko kée ndó ña ndaa, ta ko kú'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta ko kándée ini ndo Ndios. Ña yó'o kían kánian kee ndó, tído ná dá'a ni dánkoo xoo ndó ña doko ndo ña'a noo Ndios.

24 jTa ndáka ñayuu kúú ndó, tído ko túu ta'on noo ndo! Chí ndí'i ini ndo dáxixi ndó takují, dá ná o yá'a tikaon ini ra, tído ni kuendá ko xí'o ndó kokó ndó camello nákaa ini takují xí'i ndó.

25 jNda'í kúú ví ndo'ó, ta dána'a ley, xí'in ndo'ó, ta fariseo! jNdo'ó kúú ta uú noo! Chí nákata ndó sava'a satá oon va vaso, xí'in satá ko'o, tído kándoo yakó va inián. Dión ta'ani kée ndó xí'in míí ndó, dá chí kúú ndó ñayuu kuí'íná, xí'in ñayuu maña.

26 jNdo'ó kúú ta fariseo ko túu noo! Dinño'ó ka nduvii ndó ini vaso xí'in ini ko'o, dá kían kandoo vii ta'ani sataán.

²⁷ ¡Nda'í kúu ví ndo'ó, tã dána'a ley, xí'ín ndo'ó, tã fariseo xaan! ¡Ndo'ó kúu tãa uu noo! Chì kúu ndó tátõ'on não ndjii, ñã luu nì nake'i kuxí. Luu ná'a sataán, tído ndino'o lásá ndjii xí'ín koño teji'í ñõ'o inian.

²⁸ Díon ta'ani ndó'o ndo'ó, dá chî miian ndaa kée ndó mií ndó ñã kúu ndó ñayuu ndaa nõo ñayuu, tído kómí ndó iin níõ tõ'ón, iin níõ kátoó kee ñã kini.

²⁹ ¡Nda'í kúu ví ndo'ó, tã dána'a ley, xí'ín ndo'ó, tã fariseo xaan! ¡Ndo'ó kúu tãa uu noo! Chì káva'a ndó náõ sáá kaño'o lásá profeta nì sã ndei sã na'á, ta ndúvii ndó nõo ñõ'o lásá na nì sã kuu tã ndaa,

³⁰ ta kaá ndõ ká'an ndõ: “Tã nì sã ndei yó tiempo nì sã ndei nã yatá ve'e yó, o kí'ín tá'an ta'on yó xí'ín ná katí yó nij nã nì sã kuu profeta, ní kúu”, kaá ndõ.

³¹ Ta sa'á ñã kaá ndõ díon, mií vá ndó xí'o kuendá sa'a mií ndó ñã kúu ndó de'e na nì sa'ání profeta.

³² Sa'á ñõó ndo'ó kúu rã dáxinkõo choon nì kee nã yatá ve'e ndó xí'ín profeta.

³³ ¡Koo vá kúu ndo'ó, nã ndéi tiempo viti, chî de'e rí kúu ndó! ¿Ndi koo kãkì ndó, dá o kó'on ndõ ndo'o níõ ndõ indayá, ká'an ndó?

³⁴ Viti, dá ko'in tanda'í dao kã profeta, xí'ín tã ndichí, xí'ín tã dána'a noo ndõ. Tído ndakuei ndó ka'ání ndó dao na, ta dao kã na chirkuei ndó ndika cruz, ta dao kã nã kani ndó ini ve'e noo nditúti ndó. Ta ñoo yó'o, ñoo kãa karkuei ñãá ndó kanoo ndó kendava'a ndó xí'ín ná.

³⁵ Díon, dá kandio ndó sa'á nij ndidaá nã nì sã ndita ndaa xí'ín Ndios, nã nì sa'ání nã ve'e ndó, ndã Abel, xí'ín ndidaá kã tãa ndaa nì sã ndei ndã tiempo nì sã io Zacarías, de'e Berequías. Tãa yó'o kúu rã nì sa'ání na ve'e ndó yé'é ñõ'o noo kúu noo náã noo dõkõ tã duti ñã'a noo Ndios.

³⁶ Ta ná ka'an ndaaí xí'ín ndó ñã ndidaá ñayuu ndéi tiempo viti ndo'o níõ ná sa'a ndidaá ñã kini yó'o.

Dí'a nì kuu tá nì ndei'í Jesús sa'a ñoo Jerusalén

³⁷ ¡Nã ñoo Jerusalén, nã ñoo Jerusalén, ndo'ó kúu nã sa'ání profeta, ta chíyúu ndó nã tãnda'á Ndios ve'i kastõ'on xí'ín ndó! ¡Ndidaá ví ta'ándá nì ka'an yu'u ñã kíãñ nditúti ndo'ó tátõ'on kji'o kée iin tñõó nditúti rí de'e kuálí rí nátaán va'a rí tji ndixi rí! Tído kõ ní xíin ta'on ndo'ó.

³⁸ Sa'á ñõó kandõo íi ve'e ndó viti,

³⁹ dá chî ká'ín xí'ín ndó ñã o koni kã ndõ'ó yu'u ndã rá ná kasandaá kuu kaa ndõ, “Nã ká'ano kúu nã ve'i xí'ín choon Ndios, nã kúu sato'o yo” —kaá Jesús.

24

Kástõ'on Jesús ndí kíãñ koo, dá naá ve'e ñõ'o ká'ano

¹ Dá nì keta Jesús yé'é ñõ'o ká'ano ñõo kua'an nã. Dá nì natuu yati tãa xionoo xí'ín ná. Dá nì daná'a ndá'a rá ve'e ñõ'o ká'ano, ñã ñõochí nda'o ndaa yuu nì kava'an.

² Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á ñõochí nda'o kãa ve'e ñõ'o ká'ano kãa, xiní ndõ? Miian ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ñã nì iin tó'ón yuu kãa o kãndõo kandodó tá'an, chî koon ndí'i vaan —kaá nã.

Kástõ'on Jesús xí'ín tãa xionoo xí'ín ná ndí kíãñ koo, dá naá ñayuu yó'o

³ Dá nì sã koo Jesús diní yúku naní Olivos. Dá nì natuu yati tã xionoo xí'ín ná. Dá nì ndatõ'on xoo ñãá rá, ta kaá rã:

—Kastō'on ní xí'ín ndu'u, ¿ndá oon koo dión, ta ndí kían koo tá nandió koo tuku ní kii ní ñayuu yó'o? Ta, ¿ndí kían koo tá sạ kua'ạn kasandaá kuu noo ndí'i?

4 Dá nị kaa Jesús xí'ín rá:

—Kandaa ndo mií ndó, dá ná o dándá'í ñáá ni iin tó'ón ñayuu,

5 dá chị kua'á nda'lo taa kasaa, ta kechóon ra kuu yú'u, ta kaa ra: “Yu'u kúú Cristo, na dákaki ñáá”, ta kandee rá dándá'í ra kua'á nda'lo ñayuu.

6 Tá nị kandaa ini ndo ña sa'ání tá'an iin ñoo xí'ín iin ka ñoo, ta nị nị'í tó'ón ndó ña naá tá'an dao ka ñoo ñó'o xíká, tído ná dá'a ni yu'ú ndo, dá chị kị'ó dión káni vaan koo, tído ko ñá'ạ ta'on kasandaá kuu noo ndí'i.

7 'Chị ndakuei dao nación naá tá'an xí'ín dao ka nación, ta naá tá'an tạ né'e choon ndéi iin rá iin ñoo ná'ano. Ta yó'o rá yó'o va kasá'á koo tama, ta yó'o rá yó'o tá'ani kasá'á nị'í nda'lo taa.

8 Tá nị kasá'á kúu dión, dá kían kana'á ndó ña sạ nị kasá'á vá tạndó'ó ndo'lo ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

9 'Ta naki'lo na ndo'lo noo ndá'a tạ né'e choon, dá kendava'a ra xí'ín ndó, ta ka'ání rá ndo'ó. Ta koni u'u ndidaá ñayuu ndo'lo sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u.

10 Ta kua'á nda'lo ñayuu dánkoo ña kándisa na yu'u tiempo daá ñóó, ta kasá'á ná dıkó tá'an na noo tạ né'e choon, ta koni u'u tá'an mií ná.

11 Ta kua'á nda'lo profeta to'ón ndakuei, ta kandee rá dándá'í ra kua'á nda'lo ñayuu.

12 Ta sa'á ña nị ndukini cháá ka ñayuu, sa'á ñoó o kú'u ka ini sátá'an na sa'a ná, ta o kónj ka na Ndios.

13 Tído ndidaá na nị xí'í ndeé iní nị sạ ndita ndaa xí'ín nda noo ndí'i kuií, noón kúú na nị'í ña káki na.

14 Ta miían dána'a na kúú ñayuu tọ'on va'a ña ká'an sa'a ndi koo ndu'u ñayuu tịxi ndá'a Ndios iin ní kúú ñayuu yó'o, dá kían kueidó'lo ñayuu ndéi ndidaá tá'an ñoo sa'a ñá, nda daá ví, dá kasandaá kuu noo ndí'i.

15 'Tá nị xini ndo ña ió ña kini, ña dáyako noo kúú noo iị ini ve'e ño'lo ká'ano yo, tá'an ña nị ka'an profeta Daniel sa'a —ndo'lo, na ká'í to'on yó'o, nata'í iní ndo sa'án, dá kandaa ini ndo—,

16 dá kían ndidaá na ndéi chí Judea ná kuino kị'í ná ko'on na dinj yúku.

17 Ta na kándodó dinj vé'e kuu daá ñóó, ko kánian ndu'u na ve'e na naki'in na ña'a na kane'e na ko'on na.

18 Dá ri na ñó'o yúku, ko kánian nandió kuéi na no'o na naki'in na kotó na.

19 Tído nda'í kúu ví na ñá'ạ ñó'o de'e. Ta nda'í kúu ta'ani ví na ndéi taleé chí'í kuu daá ñóó.

20 Kaka ndo ña manj noo Ndios, dá ná dá'a ni ndo'lo ndó dión tein yoó vixi, ni tein kuu nani'í ndéy yo.

21 'Chị kuu daá ñóó kakuu iin kuu noo ndo'lo nani ní'o ñayuu. Chị nda nị kasá'á vá sa'a ñayuu, ta nda viti ko óon ndo'lo ñayuu tató'on kị'lo ndo'lo na tein kuu daá ñóó. Ta ni iin kuu o koo ka dión.

22 Tído tá ko ní chítuu Ndios tạndó'ó veí koo tein kuu daá ñóó, dá kían ndí'í va ñayuu ñoo naá. Tído sa'á ña kú'u ini Ndios sa'á ñayuu nị kaxi mií ná, sa'á ñoó chítuu na tạndó'ó koo tein kuu daá ñóó.

23 'Sa'á ñoó tá kaa dao ñayuu xí'ín ndó: “Kandé'é ndó, yó'o nákaa Cristo, na dákaki ñáá”, o tá kaa na xí'ín ndó “Kandé'é ndó, chị káa nákaa na”, ná dá'a ni kandisa ndó.

24 Chị ndakuei dao taa to'ón, ta kaa ra ña mií rá kúú Cristo. Ta ndakuei ta'ani profeta to'ón. Ta kee ra ña ndato, xí'ín ña ná'ano, ta kị'lo dión kee ra,

dá kandeé rá dándá'í rā ñayuu, ta kúu ndā ñayuu ñi kaxi mií Ndios ndukú rá dándá'í rā.

²⁵ Sā ñi datí'ai ndo'ó tá kō ñá'a koo dión.

²⁶ Sā'á ñoó tá kaa nā xí'in ndó: "Kua'an ndo kande'e ndó, chí nákaa nā kúu Cristo noo kúu yukú ichi káa", ná dá'a ñi ko'on ndo. Ta tá kaa nā xí'in ndó: "Ini ve'e káa nákaa nā", ná dá'a ñi kandía ndó noo ka'an nā.

²⁷ Dá chí tátō'on kí'o xini ndo sá nduta noo xino ndindii, ta kasandaá naye'e ndā noo ñi keta ña, kí'o dión koo tá nandió koo nā ñi nduu taa ñayuu yó'o kasaa nā.

²⁸ Dá chí ndeí kúu mií vá noo kándu'u ndii, ñoó nditúti tiyokó ñó'ó.

Nandió koo ndisa Jesús ñayuu yó'o

²⁹ Ta mií hora ñi ndi'i ñi sá io ndidaá kúu tandó'ó tein kuu dáá ñóó, dá nákuijn naá noó ndindii, ta ñi yoo ká o tóon. Dá kuei tiñoo ñó'ó ndá induú káa, ta kidi ni'ini ndidaá ña'a ná'ano ñó'ó induú.

³⁰ Dá koo ña ndato chí induú, ña ná'a ña sá vei nā ñi nduu taa ñayuu yó'o. Ta nda'í nda'o kuaki ñayuu ndeí iin rá iin ñoo ñó'ó ñayuu yó'o, chí koni nā ña vei nā ñi nduu taa ñayuu yó'o tein vikó, ta ndato naye'e ndaa noo kii na xí'in ndidaá choon kómi ná.

³¹ Ta ka'anda nā choon noo ángel vei xí'in ná xí'in tachí trompeta, dá ko'on nā nditúti ná ndidaá kúu ñayuu ñi kaxi mií ná ndeí ndin komi xoo tachí, dá náta'an nā ndidaá tá'an xoo nditúti ñaá ná.

³² Kane'e ndó kuendá tátō'on kí'o kée taño'ó. Tá ñi nduyúta noo rā, ta vei nóma yúta kuáli rā, kúu sá ná'á vá yó ña sá ñi kuyati yoo koon dai.

³³ Ta dión no'oni, tá ñi xini ndo kúu ndidaá tandó'ó yó'o, dá kían kana'á ndó ña sá ñi kuyati kuu nandió kooi kasaaí.

³⁴ Miían ndaa kuiti ká'in xí'in ndó ña o kuú ta'on ñayuu ndeí tiempo daá ndā ná koo ndidaá ña yó'o.

³⁵ Induú káa xí'in noño'ó yó'o naá váán, tído to'on ká'in, o yá'a ta'an vaan.

³⁶ Tído kō iin ta'on ná'á ndá kuu kakian o ndá hora kooan, ta ñi ángel ndeí induú kō ná'á. Sava'a iin tó'on diní mií vá tatá Ndios kúu nā ná'á.

³⁷ Ta tátō'on kí'o ñi sá kee ñayuu tiempo Noé, kí'o dión ta'ani kee na kuu nandió koo tuku nā ñi nduu taa ñayuu yó'o kasaa nā.

³⁸ Dá chí tá kō ñá'a kasá'á koon dai déen, ndeí ñayuu sásá'an na, ta ndeí na xí'i na, ta ndeí na tánda'a ná, ta ndeí na dárnda'a ná de'e na ndā rá ñi kasandaá kuu ñi ndu'u Noé ini barco.

³⁹ Ta kō ní xí'o ta'on ñayuu ñoó kuendá ndā ñi kasá'á dai déen kóon ra. Ta kúu ñi xí'i ndi'i va na ñi kee rá. Ta dión ta'ani koo tá ná nandió koo tuku nā ñi nduu taa ñayuu yó'o kasaa nā.

⁴⁰ Tein kuu dáá ñóó kaño'o uu taa kechóon ra yúku. Iin ra naki'in Ndios kane'e na ko'on nā, ta iin ká rā kandoo.

⁴¹ Ta tein kuu dáá ñóó ta'ani kaño'o uu nā ñá'a ndiko na. Iin na naki'in Ndios kane'e na ko'on nā, ta iin ká nā kandoo.

⁴² Sā'á ñoó kaño'o ini ndo, chí kō ná'á ta'on ndó ndá oon nandió koo tuku sato'o ndo kasaa nā.

⁴³ Ta kana'á ndó ña tá ná kandaá ini sato'o ve'e ndá hora kasaa tá kuí'íná ve'e ra, dá kían kandeí nduu rā kandaá rāán, ta o kóno ta'on ra ku'u tá kuí'íná ki'in kuí'íná rá ña'a ñó'ó ve'e ra.

⁴⁴ Sā'á ñoó kandeí nduu ta'ani mií ndó, chí mií hora kō ndáti va ndó, dá nandió koo nā ñi nduu taa ñayuu yó'o kasaa nā.

Yó'o dána'a Jesús sa'q iin tã kéchóon va'a xí'in iin tã kō kéchóon va'a

45 ¿Ndá yoo kúú iin t̄a kéchóon ndaa, iin t̄a ndísá'ano, ká'án ndó? Rōón kúú r̄a chikani n̄a kúú sato'o r̄a ka'anda r̄a choon noo dao k̄a t̄a kéchóon ve'e na, dá k̄i'o ra ñ̄a'a kasá'an dao k̄a t̄a kéchóon ñoó.

46 Ndiká'án ví t̄a kéchóon ñoó tá ná ndusaa sato'o r̄a natiin ñ̄aá ná kée ra choon n̄i ta'anda noo rá.

47 Miīan ndaa ná ka'lin xí'ín ndó ñ̄a k̄i'o sato'o r̄a choon ká'ano cháá k̄a noo rá ñ̄a dándáki ra ndidaá ñ̄a va'a ió noo ná.

48 Tído tá ná kakuu ra iin t̄a kéchóon kini, dá kían nakani ini r̄a ñ̄a yó'o: “Kueé vá ndusaa sato'i”.

49 ta kasá'á rá kani ra t̄a kéchóon dáó xí'ín rá, ta kasá'á rá kasá'an ra, ta kasá'á rá ko'o ra xí'ín t̄a xí'i,

50 ta kúú ndusaa sato'o t̄a kéchóon ñoó mií kuu k̄o ndáti ra, ta mií hora k̄o ná'á rá.

51 Ta kúú dándó'o nani n̄a níó rá, ta chikaa ñ̄aá ná noo ño'o ñ̄ayuu uu noo, ta ñoó kuaki ra xí'ín ndirá noo rá, ta ñoó kuchi tá'an no'o ra.

25

Di'a kua'an ñ̄a n̄i daná'a Jesús sa'a ux̄i tadi'í táki

1 Tát̄o'on n̄i ndo'o ux̄i takuáchí di'í táki, k̄i'o dión koo tá kasaa Ndios dándáki na ñ̄ayuu n̄a. Iin rá iin takuáchí di'í ñoó n̄i ki'in candil x̄i, dá n̄i kee xi kua'an x̄i natiin xi t̄a kúú ton̄o.

2 Ta o'on takuáchí di'í ñoó kúú ta kaon ini, ta o'on k̄a x̄i ñoó kúú takuáchí di'í oon nda'o ini.

3 Takuáchí di'í oon ini ñoó n̄i ki'in xi candil x̄i né'e xi kua'an x̄i, tído k̄o ní ki'in xi cháá k̄a sití kane'e xi ko'on x̄i.

4 Tído takuáchí di'í kaon ini ñoó n̄i ketí'a xi n̄i dakútí x̄i t̄jnd'o'o x̄i xí'ín sití né'e xi kua'an x̄i xí'ín candil x̄i.

5 Ta sa'á ñ̄a n̄i kuee ton̄o ñoó, sa'á ñoó n̄i kasáa ñ̄a ma'ánó noo x̄i, ta kúú n̄i naá ini x̄i n̄i kiid̄i x̄i.

6 Ta n̄i kudao ñoó, dá n̄i kayu'u iin t̄a: “Sa veí va ton̄o. Ndakuei ndó natiin ndó ra.”

7 Dá n̄i ndakuei ndidaá takuáchí di'í táki ñoó, dá n̄i kenduu x̄i candil x̄i.

8 Dá n̄i kaa takuáchí di'í oon ini ñoó xí'ín ra kaon ini: “Tei ndó cháá sití nani'i ndú, dá ch̄i sa kua'an nda'o ño'o candil ndu'u”, kaá x̄i.

9 Dá n̄i kaa takuáchí di'í kaon ini ñoó: “Oon n̄i ví o keta ta'on sití ndu tá ná kechóon ndi'i yó r̄a. Sa'á ñoó va'a k̄aan kua'an ndo kuiin ndó r̄a noo n̄a díko rá kechóon ndó”, kaá x̄i.

10 Tído x̄ian nani kua'an takuáchí di'í oon ini ñoó kuiin xi sití, kúú n̄i kasáa vá ton̄o ñoó. Dá n̄i ku'u takuáchí di'í ndéi nduu ñoó xí'ín ton̄o ini ve'e noo ió víko. Dá n̄i sadi n̄a yé'é.

11 N̄i ndi'i, dá n̄i ndísáa dao k̄a takuáchí di'í ñoó, dá kaá x̄i: “Tatá, tatá, konó ní yé'é ná ku'u ndu víko.”

12 Dá n̄i kaa ton̄o ñoó xí'ín x̄i: “Miīan ndaa ná ka'lin xí'ín ndó ñ̄a k̄o ná'á ta'on yu'u ndá yoo kúú ndo'ó”, n̄i kaa r̄a.

13 Sa'á ñoó kaño'o ini ndo, dá ch̄i k̄o ná'á ta'on ndó ndá kuu o ndá hora nandió k̄o n̄a n̄i nduu t̄a ñ̄ayuu yó'o kasaa n̄a —kaa Jesús.

Yó'o dána'a Jesús sa'a iin t̄a n̄i x̄i'o di'ón noo t̄a kéchóon noo rá

14 Dá n̄i kaa ta'ani na:

—Tát̄o'on k̄i'o dándáki Ndios ñ̄ayuu n̄a kíán t̄ato'on n̄i kee iin t̄a n̄i kana kua'an x̄iká. Tído tá k̄o ñ̄a'a ko'on r̄a, dá n̄i kana ra t̄a kéchóon noo rá. Dá n̄i x̄i'o ra di'ón noo rá, dá ná naka'án nda'i r̄a x̄i'án.

15 Ta noḡ iin ra ni xi'o ra o'on di'on ndáya'i, ta noḡ iin ka ra ni xi'o ra uyan, ta noḡ iin ka ra ni xi'o ra iian. Dá chi táto'on ki'o kaon va ra ni ni'i ráan. Ndi'i, dá ni kee ra kua'an xiká rá.

16 Dá ni kee ta ni ni'i o'on di'on ñoo kua'an ra naka'an nda'i ráan. Ta ni kandeé rá ni nanoo o'on ka di'on sataán.

17 Ta dión ta'ani ni kee ta ni ni'i uḡ di'on ñoo. Ni kandeé rá ni nanoo uḡ ka di'on sataán.

18 Tido ta ni ni'i iin tó'on di'on ñoo, roón kúu ra ni sa'an ni kaan iin yáí noñó'o, ta ñoo ni chikáa de'e ra di'on sato'o ra.

19 "Tá ni ya'a kua'a nda'o tiempo, dá ni ndísáa sato'o ta kéchóon ñoo. Dá ni kana ñaa rá, dá ni ndekuendá ra xí'in iin rá iin ra.

20 Dá ni kasáa dinñó'o ta ni ni'i o'on di'on ñoo. Ta kúu né'e ra o'on ka di'on, ta kaá ra: "Tatá, ni xi'o ní o'on di'on noḡi. Ta yó'o ióan xí'in o'on ka di'on ni ni'i sataán", kaá ra.

21 Dá ni kaa sato'o ra xí'in rá: "Va'a nda'o ni keeón. Yo'ó kúu iin ta kéchóon va'a, iin ra kéchóon ndaa. Iin ta ndaa ni sa kuu yo'ó noḡ choon ló'o ni xi'oi noḡon, ta viti ko'in ki'oi iin choon ndáya'i cháa ka noḡon. Kua'an ku'u koo dijon xí'in sato'on viti", kaá ra.

22 "Dá ni kasáa ta'ani ta ni ni'i uḡ di'on ñoo, dá ni kaa ra: "Tatá, uḡ di'on ni xi'o ní noḡi. Ta yó'o ióan xí'in uḡ ka di'on ni ni'i sataán", kaá ra.

23 Dá ni kaa sato'o ra: "Va'a nda'o ni keeón. Yo'ó kúu iin ta kéchóon va'a, iin ra kéchóon ndaa. Iin ta ndaa ni sa kuu yo'ó noḡ choon ló'o ni xi'oi noḡon, ta viti ko'in ki'oi iin choon ndáya'i cháa ka noḡon. Kua'an ku'u koo dijon xí'in sato'on viti", kaá ra.

24 "Tido tá ni kasáa ta'ani ta ni ni'i iin di'on ñoo, dá ni kaa ra: "Tatá, ná'i ña kúu ní iin ta tondó, ta dákée ní noḡ ko ní xítí ní, ta dátaká ní ña'a noḡ ko ní satá ní nonján.

25 Sa'a ñoo ni yu'i, ta ni sa'in ni chide'i di'on ní tixi ñó'o. Jó'on, yó'o ió ña kúu di'on ní", ni kaa ra.

26 Dá ni kaa sato'o ra xí'in rá: "Yo'ó kúu iin ta kéchóon kini, iin ta kéchóon dúsa. Sa ná'a vá yo'ó ña kúu yu'u ta tondó, ña dákéei noḡ ko ní xítí, ta dátaká yu'u ña'a noḡ ko ní satá nonján.

27 Sa'a ñoo, ¿ndiva'a ko ní sá'on chikaḡon di'on yu'u banco, dá ná koo cháa sataán nani ndusa'i?", kaá ra.

28 "Dá ni kaa ra xí'in dao ka ra: "Kuio ndaa ndo di'on né'e ta xa'an, ta ki'o ndoan noḡ ra kómí uxí di'on xa'an.

29 Dá chi na sa ió ña'a noḡ, noḡon kúu na ni'i cháa kaan. Ta na koḡ ña'a noḡ, di'a díta ná lú'u ña kómí ná.

30 Ta chikaḡ ndo ta ko kóchon xa'an noḡ iin naá sata vé'e. Káa kúu noḡ kuaki ra xí'in ndirá noḡ ra, ta kuchi tá'an no'o ra."

Di'a koo tá ná kasaa Jesús keyiko na sa'a na ndéi ñayuu yó'o

31 "Tá ná nandió koḡ tuku na ni nduu ta ñayuu yó'o kasaa na, ndato naye'e ndaa kii na xí'in ndidaá ángel kéchóon noḡ ná, dá kakḡo na noḡ téi ndato naye'e noḡ dándáki na,

32 dá nakuíta ñayuu ndéi ndidaá tá'an ñoo noḡ ná, dá kasá'a ná taó xóo na iin rá iin ñayuu ñoo táto'on kée ta taó xóo ra léko tein kiti.

33 Ta ná chikata na kirí kúu léko xoo kuá'a na, ta xoo íti na ná chikata na kirí kúu kiti.

34 Dá kaa na kúu rey ñoo xí'in na ndíta xoo kuá'a na: "Nakí ndo'ó, na ni kemáni tatá, chi ndo'ó kúu na ni ni'i tá'i kandeí ndó noḡ dándáki yu'u, ña kían sa daá ió nduu kandeí ndó nda mí sa'a ñayuu.

³⁵ Dá ch̄i tá n̄i kuikoi, ta n̄i x̄i'o ndó ñ̄a'a n̄i sasá'in; tá n̄i ich̄i inij, ta n̄i x̄i'o ndó takuj̄i n̄i x̄i'ii; tá n̄i x̄ionoo nda'áv̄i, ta n̄i n̄akuaka va'a ndó yu'u n̄i s̄a ioi ve'e ndó;

³⁶ tá n̄i s̄a kaa vich̄íi, dá n̄i x̄i'o ndó dá'on n̄i s̄a ndixii; tá n̄i s̄a kú'j̄ n̄i s̄a ndo n̄i xito ni'ini ndó yu'u; tá n̄i s̄a káaj̄ ve'e kaa, dá n̄i s̄a ta'ani ndó n̄i ka'an ni'ini ndó noo nákaaj̄", kaa rey ñ̄oo.

³⁷ Dá kaa n̄a kúu ñ̄ayuu ndaa ñ̄oo x̄i'ín ná: "Tatá, ¿ndá oon n̄i xini ndu mií ní ñ̄a kuiko ní, dá n̄i x̄i'o ndu ñ̄a'a n̄i sasá'an ní? Ta, ¿ndá oon n̄i xini ndu mií ní ñ̄a ich̄i ini ní, dá n̄i x̄i'o ndu takuj̄i n̄i x̄i'ii ní?"

³⁸ Ta, ¿ndá oon n̄i xini ndu mií ní ñ̄a x̄ionoo nda'í ní, dá n̄i nakuaka va'a ndu mií ní? Ta, ¿ndá oon n̄i xini ndu mií ní káa vich̄i ní, dá n̄i x̄i'o ndu dá'on n̄i s̄a ndixi ní?"

³⁹ Ta, ¿ndá oon n̄i xini ndu ñ̄a s̄a kú'u mií ní o n̄i s̄a káa ní ve'e kaa, dá n̄i s̄a ndu n̄i xito ni'ini ndu mií ní?", kaa n̄a.

⁴⁰ Dá káa rey ñ̄oo x̄i'ín ná: "Miían ndaa ná ka'in x̄i'ín ndó ñ̄a sa'á ñ̄a n̄i kee ndó dión x̄i'ín n̄a kúu ñ̄anij, n̄a kuálí cháá k̄a yó'o, sa'á ñ̄oo kéei kuendá ñ̄a mií yu'u n̄i kee ndó dión x̄i'ín."

⁴¹ Dá kaa n̄a x̄i'ín n̄a ndita xoo íti n̄a ñ̄oo: "Kuxoo ndó nooj̄i, ndo'ó n̄a kúu ñ̄ayuu k̄ini. Kua'an ndo kaño'o ndó tein ñ̄o'ó ita, ñ̄a ni kuu o nda'ó, noo s̄a daá ío nduu kakaaj̄ ñ̄a u'u x̄i'ín ndidaá ñ̄a k̄ini kéch̄oon nooan."

⁴² Dá ch̄i s̄a kuikoi, ta k̄o ní x̄i'o ta'on ndó ñ̄a'a kasá'in; n̄i s̄a ich̄i inij, ta k̄o ní x̄i'o ta'on ndó takuj̄i k̄o'í;

⁴³ n̄i x̄ionoo nda'áv̄i, ta k̄o ní nákuaka va'a ndó yu'u, n̄i s̄a kaa vich̄íi, ta k̄o ní x̄i'o ta'on ndó dá'on kandixii, n̄i s̄a kú'j̄, ta n̄i s̄a káaj̄ ve'e kaa, ta k̄o ní s̄a ta'on ndó koto ni'ini ndó yu'u", kaa n̄a.

⁴⁴ Dá kaa n̄a ndita xoo íti n̄a: "Tatá, ¿ndá oon n̄i xini ndu'u mií ní ñ̄a n̄i kuiko ní, ñ̄a n̄i ich̄i ini ní, ñ̄a n̄i x̄ionoo nda'í ní, ñ̄a s̄a kaa vich̄i ní, ñ̄a s̄a kú'u ní, ñ̄a s̄a káa ní ve'e kaa, dá n̄i s̄a ndo koto ni'ini ndu mií ní?", kaa n̄a.

⁴⁵ Dá kaa rey ñ̄oo x̄i'ín ná: "Miían ndaa ná ka'in x̄i'ín ndó ñ̄a sa'á ñ̄a k̄o ní kée ndó dión x̄i'ín n̄a kúu ñ̄anij, n̄a kuálí cháá k̄a yó'o, sa'á ñ̄oo kéei kuendá ñ̄a nda yu'u k̄o ní ku'u ini ndo sa'a", kaa n̄a x̄i'ín ná.

⁴⁶ Sa'á ñ̄oo ndidaá ñ̄ayuu k̄ini ñ̄oo k'o'on ndo'ó ní o ndidaá tá'an kuu, ta ndidaá ñ̄ayuu ndaa ñ̄oo n̄i'í ñ̄a kataki chíchí ná.

26

Yó'o n̄i ndató'on kue'é tá né'e choon ndi kee ra, dá tiin ra Jesús

¹ Tá n̄i ndi'í n̄i ka'an Jesús ndidaá to'on yó'o, dá n̄i kaa n̄a x̄i'ín tá x̄ionoo x̄i'ín ná:

² —S̄a ná'a vá ndó ñ̄a kamanj̄ uʻ u k̄a kuu, dá koo víko pascua, dá nak̄i'o ra n̄a n̄i nduu tañ̄a ñ̄ayuu yó'o noo nda'a tá xini u'u ñ̄aa, dá chirkaa ñ̄aa rá ndjka cruz —kaá n̄a.

³ Daá ñ̄oo n̄i n̄ataka ndidaá tá dutj̄ saku'a'á x̄i'ín tá dána'a ley x̄i'ín tá sá'ano ñ̄oo ñ̄oo yé'é ve'e tá dutj̄ kúu noo naní Caifás.

⁴ Ta ñ̄oo n̄i ndató'on mañá r̄a ndi koo kee ra, dá tiin ndakána ra Jesús, dá ka'aní ñ̄aa rá,

⁵ ta kaá r̄a:

—Ná dá'a ní tiin yó r̄a tein víko, dá ch̄i ndakuei ñ̄ayuu naku'ina vaaj̄ n̄a ki'in na sa'a rá.

Di'a n̄i kuu tá n̄i kuei iin ñá'a ndutá támi sá'an dinj̄ Jesús

⁶ Tá nákaa Jesús ñ̄oo Betania noo kúu ve'e Simón, tá'an r̄a n̄i s̄a ndo'ó kue'e téi'j̄,

⁷ dá n̄i kasáa iin ñá'a noo nákaa n̄a ñoó, ta né'án iin t̄indo'o n̄i kava'a xí'in yuu d̄ion naní alabastro. Ta n̄i chitián ño'o ndutá támi sá'an, ta ndutá ya'i nda'o kúu rá. Ta kúu n̄i kuei ndi'án r̄a din̄i Jesús noo ió n̄a mesa.

⁸ Tá n̄i xini t̄aa xionoo xí'in ná ña n̄i kee ñá'a ñoó dión, kúu n̄i xido nda'o ini rá, dá n̄i kaa r̄a:

—¿Ndiva'a n̄i danaa óon ñá'a kaa ndutá támi sá'an kaa?

⁹ Ta va'a ka ví ní d̄ikó yó r̄a, ch̄i ndutá ya'i nda'o kúu rá, ta kand̄o d̄i'ón ñoó chindeé yó n̄a kúnda'í, ní kúu —kaá r̄a.

¹⁰ Tido n̄i kandaá va ini Jesús ña ká'an r̄a dión, dá n̄i kaa n̄a xí'in rá:

—¿Ndiva'a dáta'án ndo ñá'a yó'o? Ch̄i ña va'a va kí'an n̄i keeán xí'in yu'u.

¹¹ Ch̄i dá ndéi va ñayuu kúnda'í xí'in ndo'ó, tido yu'u, o koo kuí ta'on yu'u xí'in ndó.

¹² Ch̄i sa'á ña n̄i dakúchián yu'u xí'in ndutá támi sá'an yó'o, sa'á ñoó n̄i kenduuan yiki koñoi tát'o'on kí'o kooi nduxii.

¹³ Mií'an ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndei kúu míi vá noo dána'a n̄a to'on va'a sa'í iin níi kúu ñayuu yó'o, nakani ta'ani na sa'á ña n̄i kee ñá'a yó'o xí'in yu'u, dá ná kaño'o ini ñayuu sa'á ña n̄i keeán —kaá Jesús.

Dì'a n̄i kuu, dá n̄i kand̄o Judas ña naki'o ra Jesús noo ndá'a t̄a dut̄i kúu noo

¹⁴ Dá n̄i kee Judas Iscariote, tá'an r̄a nákaa tein ndin ux̄i uu t̄aa xionoo xí'in Jesús, kua'an r̄a noo ndéi t̄a dut̄i saku'a'a.

¹⁵ Tá n̄i saa r̄a, dá n̄i kaa r̄a xí'in rá:

—¿Ndaaá kí'o ní noo yu'u, dá ná naki'oi Jesús noo ndá'a ní? —kaá r̄a.

Dá n̄i kand̄o t̄a dut̄i ñoó ña kí'o ra oko ux̄i d̄i'ón plata noo rá.

¹⁶ Nda kuu dáá n̄i kasá'a Judas ndúkú rá ndi kee ra naki'oi ra Jesús noo ndá'a rá.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i sad̄ini Jesús noo ndí'i kuí xí'in t̄a xionoo xí'in ná

¹⁷ Tá n̄i kasandaá kuu míi noo, ña kúu víko noo seí n̄a Israel pan, ña ko ní kí'in tá'an xí'in ña dakuit̄a t̄achí'an, dá n̄i natuu yati t̄a xionoo xí'in Jesús noo ná, dá n̄i ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndeí kóni ní ko'on ndu kenduu ndu ña kadini yó kuendá pascua?

¹⁸ Dá n̄i kaa n̄a xí'in rá:

—Kua'án ndo ñoo ká'ano kaa. Ta kaa naki'in tá'an ndó xí'in iin t̄aa, ta ka'an ndo xí'in rá: “Dì'a kaá maestro ndu'u: Sa n̄i kasandaá vá kuu ndo'o níoi, ta saaj ve'e ní kadinii kuendá víko pascua xí'in t̄a xionoo xí'in”, kaa ndo xí'in rá —kaá Jesús.

¹⁹ Dá n̄i sa'an t̄aa ñoó n̄i kee ra choon n̄i sa'anda Jesús noo rá, ta n̄i kenduu r̄a ña kadini na kuendá víko pascua.

²⁰ Dá tá n̄i kuaá kuu dáá ñoó, dá n̄i saa Jesús ve'e ñoó n̄i sa koo na mesa xí'in ndin ux̄i uu t̄aa xionoo xí'in ná.

²¹ Ta tein sásá'an na ñoó, n̄i kaa n̄a xí'in rá:

—Mií'an ndaa ná ka'in xí'in ndó ña iin míi vá ndo'ó ko'on naki'oi ñaá noo ndá'a t̄aa xini u'u ñaá —kaá n̄a.

²² Ta kúnda'í nda'o n̄i kuu ini r̄a sa'á ña n̄i ka'an n̄a dión. Dá n̄i kaa iin rá iin ra xí'in Jesús:

—¿Á yu'u kúu, tatá?

²³ Dá n̄i kaa Jesús:

—Iin t̄aa dáke'ta dáó ndá'a xí'in yu'u ini ko'o, roón kúu r̄a naki'oi ñaá noo ndá'a t̄aa xini u'u ñaá.

24 Ta miían ndaa ndo'o na n̄i nduu ɬaa ñayuu yó'o táto'on k̄i'o ká'an tuti īi Ndios. Tído, jnda'í va ɬaa nak̄i'o ñáá noq ndá'a ɬa xini u'u ñáá! Va'a cháá ka vian ní x̄jo dá'a ní kaki ɬaa ñoó, ní kúu.

25 Dá n̄i kaa Judas, tá'an ra ko'on nak̄i'o ñáá:

—¿Á yu'u kúu ra kee dión, maestro?

Dá n̄i kaa Jesús x̄i'in rá:

—Jaan, táto'on n̄i ka'on, k̄i'o dión kían —kaá na.

26 Ta tein noq sásá'an na ñoó, dá n̄i tiin Jesús pan. Dá n̄i nak̄i'o na ndiv'e noq Ndios sa'an. Dá n̄i sa'anda dáó naán, dá n̄i x̄i'o naan noq ɬa xínoo x̄i'in ná. Dá n̄i kaa na x̄i'in rá:

—Keí ndoán, ch̄i ña xaan kúu yikí koñoj.

27 Dá n̄i tiin na copa. Dá n̄i nak̄i'o na ndiv'e noq Ndios sa'a ra, dá n̄i x̄i'o na ra noq ɬa xínoo x̄i'in ná. Dá n̄i kaa na x̄i'in rá:

—Ndidaá ní ndó ko'o lú'u lú'u vino xaan,

28 ch̄i kirá xaan kúu n̄i yu'u, kirá dáxinkoo ña n̄i kandoo Ndios kee na x̄i'in ñayuu na, ch̄i sa'á ña kuita ra, sa'á ñoó ndoo kuachi ku'a nda'o ñayuu.

29 Ká'in x̄i'in ndó ña o nándio koo kaj ko'i ndutá uva yó'o nda ná kasandaá kuu, dá ko'o sa'ai ndutá uva x̄i'in ndó noq ió tatái Ndios dándáki na —kaá na.

Yó'o n̄i ka'an Jesús ña ndata Pedro sa'a ná

30 Dá tá n̄i ndi'i n̄i keká'ano na Ndios x̄i'in iin yaa, dá n̄i kee na kua'an na din̄i yuku naní Olivos.

31 Dá n̄i kaa Jesús x̄i'in ɬa xínoo x̄i'in ná:

—Ndidaá vá ndo'ó dánkoo ndava'a ñáá sakuáa víti, dá ch̄i di'a kaá tuti īi Ndios: “Dárkue'e ka'í yu'u ɬa ndáka léko, ta kúu ndi ndi'i va léko kuita noo ko'on”, kaáan.

32 Tído tá n̄i ndi'i n̄i natakij, dá kuió noq̄i noq̄ ndo ko'in chí Galilea di'a, dá kasandaá ndo.

33 Dá n̄i kaa Pedro:

—Va'ará ná dánkoo ndava'a ndidaá ɬaa yó'o mí ní, tído yu'u, o kée ta'on yu'u dión.

34 Dá n̄i kaa na x̄i'in rá:

—Miían ndaa ná ka'in x̄i'ón ña sakuáa víti, tá ko ñá'a ta'on kana chéli, kúu sa on̄i va ta'ándá ndaton sa'a yú'u.

35 Dá n̄i kaa Pedro:

—Va'ará ná kánian kuu nduúj x̄i'in ní, tído o ndata ta'oin sa'a ní —kaá ra.

Ta kúu dión n̄i ka'an ndidaá ka ɬa xínoo x̄i'in ná ñoó.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ndató'ón Jesús x̄i'in Ndios iin noq naní Getsemaní

36 Dá n̄i saá Jesús x̄i'in ɬaa xínoo x̄i'in ná noq naní Getsemaní. Dá n̄i kaa na x̄i'in rá:

—Yó'o ni kandeí tóo ndó, dá ná ko'in lú'u ka chí káa ka'in x̄i'in Ndios —kaá na.

37 Dá n̄i kee Jesús ndáka na Pedro x̄i'in ndi nduú de'e Zebedeo kua'an na lú'u ka noq. Dá n̄i kixian n̄i kunda'í nda'o ini Jesús, ta n̄i kasá'a ndó'o nda'o níjo ná.

38 Dá n̄i kaa na x̄i'in ɬaa kua'an x̄i'in ná ñoó:

—Nda'í nda'o kúu ini. Sa ndaa ndji va kúúj xiní. Yó'o ni kandeí tóo ndó, ta kaño'o dáó ini ndo x̄i'in yu'u sakuáa víti —kaá na.

39 Dá n̄i kee na kua'an na lú'u ka chí noq. Dá n̄i sa ku'in x̄ití ná, ta n̄i xing taan na nda noño'o. Dá n̄i kasá'a ná ká'an na x̄i'in Ndios:

—Tatá miíj, tá kuu díta ní ndirá ova, ña kían vei ndo'i, dá kían díta nían. Tído ná dá'a ni kakuuan táto'on kí'o kóni yu'u. Ná kakuuan táto'on kí'o kóni mií ní —kaá na.

⁴⁰ Dá nì nandíó koo na nì ndísáa na noo ndéi taa kua'an xí'in ná ñoo, kúú sa kídi va ra ndéi ra. Dá nì kaa na xí'in Pedro:

—¿Á kó xí'o ndéé ta'on ini ndo kaño'o ini ndo, va'ará iin hora?

⁴¹ Kaño'o ini ndo, ta ka'an ndo xí'in Ndios, dá ná dá'a ni kexíxi ña kini xí'in ndó. Chì sa ío nduu níó ndo kee ndó ña kóni Ndios, tído ña kóni ñíí ndo kían chítuu ñáá —kaá na.

⁴² Dá nì nandíó koo tuku na kua'an na. Dá nì kasá'a ká'an tuku na xí'in Ndios:

—Tatá miíj, tá o kúú díta ní ndutá ova, ña vei ndo'i, dá kían ná kakuuan táto'on kí'o kóni mií ní —kaá na.

⁴³ Dá nì nandíó koo tuku na nì ndísáa na noo ndéi taa ñoo. Kúú sa kídi tuku va ra ndéi ra, chí sa'ání nda'o ñáá ña ma'ánó.

⁴⁴ Dá nì nandíó koo tuku na nì sa'an na nì ka'an na xí'in Ndios ta'ándá kúú oni, ta nì ka'an na xí'in ná táto'on kí'o nì ka'an na dao ka ta'ándá ñoo.

⁴⁵ Dá nì nandíó koo tuku na nì ndísáa na noo ndéi taa kua'an xí'in ná ñoo, dá nì kaa na xí'in rá:

—¡Kudi ní ndó viti! ¡Ta nani'i ndéé ndo viti! Chì sa nì kasandaá vá hora naki'o ra na nì nduu taa ñayuú yó'o noo ndá'a taa kómi kuachí.

⁴⁶ ¡Ndakuei kíi ndo, ná ko'o! Kande'é ndó, chí sa kúyati taa vei naki'o yu'u noo ndá'a tã xini u'u ñáá —kaá na.

Dí'a nì kuu tá nì tiin ra Jesús ña ko'on na noo tã né'e choon

⁴⁷ Ká'an jí vá Jesús iin na, kúú nì kasáa va Judas, tá'an ra nákaa tein ndin uxí uu taa xíonoo xí'in ná. Ta kuá'a nda'o taa vei xí'in rá. Dao ra né'e espada, dao ka ra né'e yíto. Chì vei ra xí'in choon nì sa'anda tã duti saku'a'a, xí'in tã sa'ano ñoo.

⁴⁸ Sa nì kastó'on va Judas xí'in taa ñoo ndi kee ra, dá na'a ra ndá yoo kúú Jesús, chí nì kaa ra:

—Taa nì chitói noo ñoo, roón tiin ndó.

⁴⁹ Ta kúú viti'ón nì natuu yati Judas noo iin Jesús, dá nì kaa ra xí'in ná:

—Nákaa ní, maestro.

Dá nì chitó rá noo ná.

⁵⁰ Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Amigo, ¿ndá choon vasón?

Ta kúú nì natuu yati taa kua'a ñoo nì tiin ñáá rá.

⁵¹ Ta iin taa ío xí'in Jesús ñoo nì taó rá espada ra. Ta kúú nì chító'on ra do'o iin tã kéchóon noo tã duti kúú noo.

⁵² Dá nì kaa Jesús:

—Nachikaa va'a espada xaan noo nì sa káaan, dá chí taa tiin espada, xí'in espada ta'ani kuu ra.

⁵³ ¿Á kó ná'a ta'an voon ña kuu va ka'in xí'in tatái, dá tanda'a ná uxí uu tu'u ángel kii na chindeé ná yu'u?

⁵⁴ Tído tá ná kee yu'u díón, dá kían, ¿ndi koo, dá xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios? Chì ká'an ña kí'o díón kánian ndo'i.

⁵⁵ Dá nì kaa na xí'in taa kua'a ñoo:

—¿Á tã kuí'iná vá kée ndó yu'u kúú, sa'a ñoo vei ndó xí'in espada xí'in yíto tiin ndó yu'u? Ta ndidaá kuú vá nì sa káai xí'in ndó yé'é ño'o sa daná'i noo ndo, ta ni koo ní tiin ndó yu'u.

56 Tído ndidaá ña yó'lo kúu viti, dá ná xinkoo noo ni ka'an profeta noo tuti iñ Ndios —kaá na.

Ta kúu ndidaá vá ta xionoo xí'In ná ni dankoo ndava'a ñaá, ta ni xino ra kua'an ra.

Di'a ni kuu tá ni sa'in Jesús noo mií tá duti kúu noo

57 Ta taa ni tiin Jesús, roón kúu ra ndáka ñaá kua'an ve'e Caifás, ra kúu duti kúu noo, chí ñoo ni nditúti taa dána'a ley Moisés xí'In ta sá'ano ñoo.

58 Ta Pedro, ndaaá xíká xíká tákaa ra kua'an ra. Dá ni saa ra ni ku'u ra noo kúu yé'é ve'e tá duti kúu noo ñoo. Dá ni sa koo ra ió ra tein tá ndaa yé'é ñoo, dá koni ra ndi koo.

59 Ta ra duti sakua'a ñoo xí'In tá sá'ano ñoo xí'In ndidaá ka tá né'e choon ñoo Jerusalén ni nditúti rá ndéi ra ndúkú rá tá ka'an to'ón sa'a Jesús, dá kuu naki'o ñaá rá noo nda'á tá romano, dá ka'áni ñaá rá.

60 Tído ko ní ni'i ta'on ra iin kuachi ká'ano dakuío ra Jesús, va'ará ku'a'a nda'o taa ni nakujita ni ka'an to'ón sa'a ná. Tído tá ni ndi'i, dá ni ndakuei uu ka taa ni ka'an kuachi ra sa'a ná,

61 ta kaá ra:

—Di'a ta'ani ni kaa taa xaan: “Ío choon noo ndá'i ña kían nakani ndi'ii ve'e ño'o Ndios, ta tixi kuu oní kandeé yu'u nduva'i ña” —kaá ra.

62 Dá ni ndakuin ndichi mií tá duti kúu noo ñoo. Dá ni kaa ra xí'In ná:

—¿Ndiva'a ko ká'on chindeéon miíon? ¿Á ña ndaa kían ká'an kuachi taa kaa sa'on o koó? —kaá ra xí'In Jesús.

63 Tído tádi'í óon va íin Jesús.

Dá ni nandiío koo tuku tá duti kúu noo ñoo ni ndato'ón ñaá rá:

—Xí'In kuu Ndios takí sa'ándai choon nooon ña kast'o'on ndaa xí'In ndu'u. ¿Á yo'lo kúu Cristo, na dáka'ki ñaá? ¿Á yo'lo kúu de'e Ndios?

64 Dá ni kaa Jesús xí'In rá:

—Táto'on kí'o ká'an ní, kí'o dión kían. Ta ká'an ta'ani yu'u xí'In ní ña nda kuu viti koni ndo na ni nduu taa ñayuu yó'lo nakoo na xoo ku'a'a tatá Ndios, noo ió na dándaki na. Ta koni ta'ani ndó kii na tein viko tánee induu —kaá na.

65 Ta kúu ni ndatá tá duti kúu noo ñoo kotó ra sa'a ña ni xido téi ini ra. Dá ni kaa ra:

—Ni ka'an ndava'a taa yó'lo sa'a Ndios! ¿Nda choon kuu ka yo cháa ka taa ka'an kuachi sa'a rá? Chí viti'ón kuií ni seídó'o va mií ndó ña ni ka'an ndava'a taa yó'lo sa'a Ndios.

66 ¿Ndi kían náta'an ini ndo keeá xí'In rá?

Dá ni kaa dao ka taa ñoo:

—Kánian kuu va ra sa'a ña ni ka'an ra dión.

67 Dá ni tju ndaa díi dao ra noo ná, ta dao ka ra ni kani ñaá xí'In yiki, ta dao ka ra ni koon da'anda noo ná,

68 ta kaá ra xí'In ná:

—Tá mián ndaa kúúon Cristo, dá kían nakoni ini kíj ndi ndaa ndu'u ni kani ñaá.

Di'a ni kuu, dá ni ndatq Pedro sa'a Jesús oni ta'ándá

69 Ta ió Pedro sata vé'e noo ndéi dao ka ñayuu ñoo. Dá ni natuu yati iin ña'a kéchóon ve'e ñoo. Dá ni kaaan xí'In rá:

—Xionoo ta'ani yo'lo xí'In Jesús, tá kúu kuenda Galilea kaa, ¿daá koó?

70 Tído ni ndatq vá Pedro sa'a Jesús noo ndidaá ñayuu ndéi ñoo, ta kaá ra:

—Ko ná'i nda sa'a ká'on.

71 Dá ni kee ra kua'an ra noo kúu yé'é di'a. Dá ni xini ñaá iin ka ña'a. Dá ni kaaan xí'In dao ñayuu ndita ñoo:

—Taa káa ta'ani kúú kuendá Jesús, ta ñoo Nazaret.

⁷² Ta kúú tuku va ñi ndata rá sa'á Jesús, ta kaá rá:

—Miían ndaa kuiti ko ná'á ta'on yu'u taa ká'an ní sa'á.

⁷³ Ta kúú lú'u ka tóó, dá ñi natuu yati dao ka ña ndita ñoo, dá ñi kaa ña xi'ín rá:

—Miían ndaa kuiti kuendá Jesús kúú yo'ó, dá chi táto'on ká'an ta Galilea, ki'o dión ká'on.

⁷⁴ Dá ñi kasá'á ká'an ndava'a ra, ta kaá rá:

—Ná'á Ndios ña ko ná'á ta'on yu'u taa ká'an ní sa'á ñoo.

Ta ñi ndi'i ñi ka'an ra dión, ta kúú ñi kana va chéli.

⁷⁵ Dá ví ñi ndísáa ini rá to'on ñi ka'an Jesús xi'ín rá, chi di'a ñi kaa ña: “Tá ko ñá'a kana chéli, ta kúú sa ndata yo'ó sa'á yu'u oní ta'ándá”, kaá ña. Dá ñi keta ra sata vé'e, ta kúú nda'í nda'o ñi saki ra.

27

Di'a ñi kuu tá ñi sa ñin Jesús noo ta naní Pilato

¹ Tá ñi tuu noo, dá ñi ndat'ón kue'é ta duti saku'a, xi'ín ta sá'ano ñoo ndi koo kee ra, dá nak'i'o ra Jesús noo ndá'a ta né'e choon romano, dá ka'áni ñaa rá.

² Dá ñi kató ñaa rá ndaka ra ñi saa ra ñi nak'i'o ra noo ndá'a ta né'e choon romano naní Pilato.

Di'a ñi kuu tá ñi sa'áni Judas mií rá

³ Kúú ñi kandaá ini Judas, tá'an ra ñi nak'i'o Jesús noo nda'á taa xiní u'u ñaa, ña sa ñi kandoo ra né'e choon ña ka'áni rá Jesús. Kúú ñi nandio né'e ra oko uxí di'ón plata noo ta duti saku'a xi'ín ta sá'ano, dá chi ñi nandiko ini ra sa'á ña ñi ya'a ra ñi kee ra,

⁴ dá kaá rá:

—Ñi kee yu'u iin kuachi, dá chi ñi nak'i'o yu'u iin taa ko kuachi noo ndo'o.

Dá ñi kaa ta duti ñoo:

—Ko sa'áni ta'on ndu mií ndú. Kuachi mií vóon kíán.

⁵ Dá ñi ko'ono ni'ini ra di'ón plata ñoo noo kúú yé'é ño'o ñoo. Dá ñi keta ra kua'an ra. Ta kúú ñoo ñi sa'an ra ñi chirkaa ra mií rá, dá ñi xi'í ra.

⁶ Dá ñi nditúti ta duti saku'a ñoo di'ón ñoo, dá ñi kaa rá:

—O kúu ta'on taán yo di'ón yó'o noo di'ón doko ñayuu noo Ndios, dá chi kíán ya'i sa'a ñi ndji.

⁷ Dá tá ñi ndi'i ñi ndat'ón kueé rá, dá ñi xiin ra iin ño'o noo ta káva'a kidi, dá ña koo noo nduxi ña tukú xi'i.

⁸ Sa'á ñoo nda kuu víti naní ñó'o ñoo, noño'o ñi.

⁹ Dión, dá ñi xinkoo to'on ká'an ña ñi taa profeta Jeremías: “Ñi ki'in ra oko uxí di'ón plata, ña ñi chiyá'i ra sa'á ná táto'on ñi chirkaa ini ta ñoo Israel kakuu ya'i na,

¹⁰ ta xi'ín di'ón ñoo ñi xiin ra ñó'o noo taa káva'a kidi. Dión ñi kaa sato'o yo Ndios xi'ín yu'u.”

Di'a ñi kuu tá ñi sa ñin Jesús noo taa naní Pilato

¹¹ Tá ñi sa ku'ín Jesús noo Pilato, ra dándaki ñoo ñó'o kuendá Judea ñoo, dá ñi ndat'ón ñaa rá:

—¿Á yo'ó kúú rey noo ña Israel?

Dá ñi kaa Jesús xi'ín rá:

—Ta dión kaá mií ní.

12 Ta va'ará dátaj kuachi ñaa tá dutj saku'a, xí'in tá sá'ano ñoo, tído ni iin tó'on to'on kō ní ka'an na.

13 Dá nī kaa tuku Pilato xí'in ná:

—¿Á kō seídó'o ta'an voón ña kī'o díon ví káva'a ra kuachi sa'on? —kaá ra.

14 Tído ni iin tó'on to'on kō ní ka'an na. Sa'á ñóó kúú nī naá vá iní Pilato.

Dí'a nī kuu, dá nī sa'anda Pilato choon ña ná karkaa Jesús ndjka cruz

15 Ta iin iin tein víko pascua dáyaa Pilato iin taa nákaa ve'e kaa, tá'an ra kándō na ñoo Israel sa'a.

16 Ta daá ñóó nákaa iin taa naní Barrabás ve'e kaa, ta iin ní kúú ká'an na sa'a rá ña kúú rá iin tá kini.

17 Ta sa'á ña nī nataka kuá'a ñayuu noo Pilato, sa'á ñóó nī ndato'ón ñaa rá:

—¿Ndá yoo dáyaa yu'u, kóni ndo? ¿Á Barrabás dáyaai, o Jesús, tá'an ra chínani ndó kúú Cristo?

18 Díon nī kaa Pilato, chí nī kandaq ini ra ña sa'á ña u'u iní vá tá dutj ñoo, sa'á ñóó nī nakí'o ra Jesús noo ndá'a rá.

19 Ta nda noo ió ra sa'ándá ra choon ñoo, nī tanda'á ñadi'í ra choon nī saaan noo rá, ta kaáan: “Ná dá'a ni kendava'ón xí'in taa xaan, chí taa ndaa kúú rá. Dá chí nda'í nda'ó nī saní sa'a rá nī tuu noo kuu víti.”

20 Tído nī kasá'a tá dutj saku'a xí'in tá sá'ano ñoo dáka'an kue'é ra ñayuu kuá'a ñoo ña ná kaka na ña dáyaa ra Barrabás, ta ná ka'áni rá Jesús.

21 Dá nī nandió kōo tuku Pilato nī ndato'ón rá ñayuu ñoo:

—¿Ndi káa iin taa yó'o dáyaai, kóni ndo?

Dá nī kaa ñayuu kuá'a ñoo:

—Dáyaa ní Barrabás xaan.

22 Dá nī kaa Pilato xí'in ná:

—¿Ndi kíán kóni ndo keei xí'in Jesús yó'o, tá'an ra kaá ndo kúú Cristo, tá daá?

Dá nī kaa ñayuu kuá'a ñoo:

—Chirkaa ní ra ndjka cruz.

23 Dá nī kaa Pilato xí'in ná:

—Ta, ¿ndí kíán kini nī ya'a taa yó'o nī kee ra?

Tído kúú nī'í cháa ká ví nī kasá'a káyu'ú ñayuu kuá'a ñoo:

—Chirkaa ní ra ndjka cruz!

24 Kúú nī kandaq ini Pilato ña kō kándeé ká ra ka'an ra xí'in ñayuu kuá'a ñoo, chí dí'a nī nakuina vaá cháa ká ví ná. Sa'á ñóó nī kí'in ra cháa takuí, ta nī nakata ra ndá'a rá noo ndidaá na ñoo Israel ñoo, dá nī kaa ra xí'in ná:

—O kándio kuachi ta'on yu'u sa'á nī taa yó'o, chí kúú rá iin taa ndaa. Mii vá ndó kúú na ná kandido kuachi sa'a rá.

25 Dá nī kaa ndidaá na ñoo ñoo:

—Ndu'u ná kandido kuachi sa'á nī rá, ta nda de'e ndu ná kandido kuachi sa'a ra.

26 Dá nī dayáa Pilato Barrabás. Dá tá nī ndi'i nī kani soldado Jesús xí'in chirrión, dá nī nakí'o ñaa Pilato noo ndá'a rá, dá ná ko'on ra chirkaa ñaa rá ndjka cruz.

27 Dá nī naki'in ñaa soldado kuendá Pilato ndáka ra kua'an ra nda maá ini ve'e chóon tá romano. Dá nī ndataká ra ndidaá ká soldado kúú kuendá ra, dá nī kaq noo ra Jesús noo ín na ñoo.

28 Dá nī taó rá dá'on ná. Dá nī dakuí'ino ñaa rá iin dá'on kuá'a toón.

29 Dá nī chinóo ra iin corona nī kava'a xí'in ion diní ná. Ta nī chirnee ra iin tañi ndá'a xoo kuá'a na. Dá nī kasá'a sá kuíta xití rá noo ná, dá kedjki ñaa rá, dá kaá ra xí'in ná:

—Nā ká'ano kúú mií ní, nā kúú rey nõo nā Israel —kaá ra.

³⁰ Ta n̄i t̄u ndaa dij̄ ñaa rá, ta n̄i x̄io ndaa ra tañij̄ ne'e na ñoo n̄i koon ra din̄i ná.

³¹ Tá n̄i ndi'i n̄i kediki ñaa rá, dá n̄i ditá rá dá'on ñoo. Dá n̄i naḍaku'i'ino ñaa rá dá'on mií ná. Dá v̄i n̄i kee ra ndáka ñaa rá kua'an ra chirkaa ra ndika cruz.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i chirkaa ra Jesús ndika cruz

³² Ta nõo ndáka ñaa rá kua'an ra ñoo, n̄i na'ki'in ta'an ra x̄i'in iin ta nan̄i Simón, ta kúú kuendá Cirene. Dá n̄i kendúsa ra x̄i'in ta yó'o ña ná kadokó ra cruz ko'on ra.

³³ Dá n̄i saā ra nõo nan̄i Gólgota. To'on yó'o kóni kaa yiki lása din̄i ndij̄.

³⁴ Dá n̄i x̄i'o ra vino n̄i daká tá'an x̄i'in ndiró ova ko'o Jesús. Dá tá n̄i ndi'i n̄i xirndodó ná ra, kúú ko ní x̄i'in ta'on na ko'o na ra.

³⁵ Dá tá n̄i ndi'i n̄i chirkaa ñaa rá ndika cruz, dá n̄i sa ndei ra n̄i sadiki ra suerte x̄i'in dá'on ná, dá ná kande'á ndi ndáa dá'on kánian ni'i iin rá iin ra. Díon n̄i kee ra, dá n̄i x̄inkoo to'on n̄i ka'an profeta, ch̄i di'a n̄i kaa na: “N̄i na'ka'anda ra dá'amái, ch̄i n̄i sadiki ra suerte x̄i'an.”

³⁶ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i sa ndei ra ndéi ra ndaa ra Jesús.

³⁷ Ta n̄i kani ra iin tabla yati din̄i cruz ñoo, ta ká'an ndá sa'a k̄ian tákaa na ñoo. Ta di'a kaān: “Taa yó'o kúú Jesús, ta kúú rey nõo nā ñoo Israel.”

³⁸ Ta n̄i chirkuéi ta'ani ra uū ta ku'i'iná ndika dao ka cruz. Iin ra tákaa xoo kuá'a na, ta iin ka ra tákaa xoo íti na.

³⁹ Ta ñayuu ch̄ika'anda kua'an nõo tákaa na ñoo kédiki ndaa ñaa ná, ta kaō nā din̄i ná kénoo na Jesús,

⁴⁰ ta kaá na:

—Kaá yó'o ña nakani ndi'ón ve'e ño'o ká'ano yo, ta kúú t̄ixi onj̄ va kuū, kúú sa nduva'a voon ña, kaān. Sa'a ñoo ndani dáka'ki mi'ón viti. Kua'an noo kí ndika cruz xaān tá miān ndaa de'e Ndios kúúon.

⁴¹ Ta díon ta'ani kédiki ñaa tá dut̄i saku'a'a ñoo, x̄i'in ta dána'a ley Moisés, x̄i'in ta fariseo ndita ra, ta kaá ra:

⁴² —Dao ka va ñayuu sa kandeé rá sa ḍakáki ra, tído ko kándéé ta'on ra dáka'ki ra mií rá viti. Tá nda rey yo kúú rá, dá k̄ian ná noo kí rá ndika cruz kaa, dá ná kandisa yó ra.

⁴³ N̄i kandeé iní ta kaa Ndios, sa'a ñoo ná dáka'ki ñaa Ndios viti tá miān ndaa kú'u iní na sa'a rá, ch̄i kaá ra ña kúú rá de'e Ndios —kaá ra ndita ra.

⁴⁴ Ta kána'a ta'ani nda uū ta ku'i'iná tákuei iin iin xoo d̄ijn̄i ná x̄i'in ná.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i xi'i Jesús

⁴⁵ Ta nda kaaxuu kuū dáá ñoo n̄i na'ku'ijn̄i naá iin ní kúú ñayuu nda ka onj̄ sa'ini.

⁴⁶ Tá kua'an kasandaá ka onj̄ sa'ini, kúú ni'i nda'o n̄i kayu'ú Jesús, ta kaá na:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —to'on yó'o k̄ian kóni kaa: Ndios miij̄, Ndios miij̄, ¿ndiva'a n̄i dayáa ndá'a ní yu'ú?

⁴⁷ Tá n̄i seido'o dao ka ta ndita ñoo ña n̄i kaa na díon, dá n̄i kaa ra:

—Kueídó'o ndó, ch̄i kána ra profeta Elías.

⁴⁸ Ta kúú viti'ón n̄i kankono iin ta n̄i sa'an ra n̄i dandaxi ra iin tá'í dá'on x̄i'in vino ía. Dá n̄i so'oni raān din̄i iin tañij̄. Dá n̄i ch̄inee raān yú'ū Jesús, dá ná ko'o na ra.

⁴⁹ Dá n̄i kaa dao ka ñayuu ndita ñoo:

—Ná dá'a ni kee ní díon. Ná kandati yó, ta ná kande'á á kasa Elías chindeé ñaa ná —kaá na.

⁵⁰ Ta kúú ni'i nda'o n̄i kayu'ú tuku Jesús, dá n̄i na'ki'o na mií ná n̄i xi'i na.

⁵¹ Ta kúú mií hora daá ñóo ñi ndat̃a dao dá'ón tákaa ndadí ini ve'e ño'o ká'ano. Ñi keean nda yú'án ñino, ta kúú nda yú'án ñino ñi xino ñoó ñi ndat̃a ñá. Ta kúú ñi'í nda'o ni taan, ta kúú ñi ndat̃a dao ña kúú yuu ndáá,

⁵² ta ñi nono yé'é káo noo ño'o ndji, ta kúú kua'á nda'o ñayuu Ndios, na ñi xi'í, ñi ñataki.

⁵³ Dá tá ñi ndi'í ñi ñataki Jesús, dá ñi kuu ñi kankuei ñayuu ñoó ini káo ñoó, dá ñi sa'an na ñoo Jerusalén, ña kúú ñoo ií, ta ñoó ñi na'a noo ná noo kua'á nda'o ñayuu.

⁵⁴ Ta mií ta dándaki soldado iin ra xí'in dao ka soldado ndaá ra Jesús noo tákaa na ndjka cruz ñoó. Dá tá ñi xini ra ña ñi taan xí'in dao ka ña'a ñi kuu, kúú ñi yu'ú nda'o ra, ta ñi kaa ra:

—Mí'án ndaa ndisa de'e Ndios ñi sa kuu ta yó'o —kaá ra.

⁵⁵ Ta xiká vá ndíta kua'á nda'o na ñá'a ndé'é ná ña ñi ndo'o Jesús. Ta noón kúú na ñi xionoo xí'in Jesús nda rá ñi kasá'a ná kuendá Galilea xionoo na, ta sa chindeé ñaá ná.

⁵⁶ Ta tein na ñá'a ñoó nákaa María Magdalena, xí'in María, naná Jacobo xí'in José, xí'in naná ta kúú de'e Zebedeo.

Di'a ñi kuu, dá ñi nduxi Jesús

⁵⁷ Tá ñi kuaá kuú daá ñoó, dá ñi saa iin ta ta kujká nani José, ta ñoo Arimatea, ta sa xionoo ta'ani ra xí'in Jesús.

⁵⁸ Ta ñi sa'an ra noo nákaa Pilato, dá ñi xika ra ña ná nakí'o ra yikí koño Jesús noo rá. Dá ñi sa'anda Pilato choon noo soldado ra ña ná ko'ón ra nakí'o ra yikí koño Jesús noo José ñoó.

⁵⁹ Dá ñi saa ra ñi danóo ñaá rá ndjka cruz. Dá ñi naki'in ñaá José, dá ñi nachituu ñaá rá xí'in iin sábana ñi ndoo.

⁶⁰ Dá ñi sa'an ra ñi chikáa ñaá rá ini iin yáí saá, ña ñi kaan mií rá ndjka káo. Dá tá ñi ndi'í ñi sadi ra yu'ú yáí ñoó xí'in iin yuu chiká'ano, dá ñi kee ra kua'an ra.

⁶¹ Ta yu'ú yáí ñoó ñi ndoo María Magdalena xí'in iin ka María ñoó ndéi na.

Di'a ñi kuu tá ñi sa'anda Pilato choon ña kandeí soldado kandaa ra yu'ú yáí ñoó

⁶² Sa ñi ya'a kuú kénduu na Israel ña'a kasá'an na. Tá ñi tuu noo iin ka kuú, dá ñi ñataka ta duti saku'a'a xí'in ta fariseo noo Pilato,

⁶³ dá ñi kaa ra xí'in rá:

—Tatá, ñi ndisáa ini ndu ña sa ká'an ta to'ón ñoó ña tixi kuú óni, dá nataki ra, kaá ra tá ko ñá'a kuu ra.

⁶⁴ Sa'a ñoó ka'anda ní choon ña ná kandaa va'a soldado ní yu'ú yáí noo nákaa ra nda ná kasandaá kuú óni. Dá chi oon ni ví kasaá ta sa xionoo xí'in rá iin sakuáá natao kui'íná ñaá rá, dá kaa ra xí'in na ñoo ndu ña ñi ñataki ra, dá kían tuú cháa ka choon o duú ta'ándá mií noo.

⁶⁵ Dá ñi kaa Pilato xí'in rá:

—Xaan ndíta soldado. Kandaka ndó ra kua'an ndo, ta nakuja ra kandaa ra yáí ndji ñoó tát'o'ón kí'o kóni ndo —kaá ra.

⁶⁶ Dá ñi sa'an ra ñi sadi toon ra yu'ú yáí ñoó, chi ñi kani ra sello yé'án, ta ñi chikata ra soldado ndíta ra ndaá raán.

¹ Tá nì yá'a kuú nání'i ndéé nà Israel, na'a va'a kuú mií nõó kásá'á sa'a semana, dá nì kee María Magdalena xí'in iin kà María ñoo kua'an nà kande'é ná yá'i nõó nì nduxi Jesús.

² Ta kúú nì'i nda'o nì tãan, dá chî nì naxinq iin ángel kéchóon nõó sato'o yõ Ndios nì kii chí induú, dá nì natuu yati na nõó nì nduxi Jesús, dá nì dítá ná yuu ká'ano ñoo, dá nì sà kqõ na ió nà sataán.

³ Tátõ'on kî'o náye'e ndaa nõó sá kuijn tasa, kî'o dión ndato yé'e nà, ta kuxi kachî dá'on ná.

⁴ Ta kúú nì yu'ú nda'o soldado ndíta ndaa yu'ú yá'i ñoo nì kee na, ta kúú ndéi ñino oon ví rá ndíta ra, ta kééa kuendá ndaa ndji va kúú rá ndíta ra.

⁵ Dá tá nì saá nà ñá'a ñoo, dá nì kaa ángel ñoo xí'in ná:

—Ná dá'a nì yu'ú ndõ, chî sà ná'á vái ñà vèi ndó nándukú ndó Jesús, nà nì sarkaa ndjka cruz.

⁶ Tido koó kà nà nákaa yó'o. Sà nì nataki va na tátõ'on kî'o nì sà ká'an nà xí'in ndó. Nakíj ndõ kande'é ndó nõó nì sà nõo nà kúú sato'o yõ, dá koni ndõ.

⁷ Kua'an kîj ndõ kastõ'on ndó xí'in ndidaá taa xionoo xí'in ná ñà nì nataki va na. Ta kúú nõó nà ko'on nà nõó rá chí Galilea di'a. Ta ndá ñoo ví, dá koni ñaa rá, kaa ndõ xí'in rá. Choon yó'o vèi kastõ'in xí'in ndó —kaa ángel ñoo.

⁸ Dá nì kankeuei na yu'ú yá'i ñoo, ta kúú yu'ú nda'o na. Tido kádij nda'o ta'ani ini nà taxí tá'an na kua'an nà kastõ'on na tõ'on saá yó'o xí'in tã xionoo xí'in Jesús. Ta nõó taxí tá'an na kua'an nà kastõ'on na sa'a tõ'on saá yó'o xí'in tã xionoo xí'in ná,

⁹ kúú iin kuití vá nì na'a nõó Jesús nõó kua'an nà ñoo, dá nì kaa nà:

—¿Á kúkueé ni ndó?

Dá nì natuu yati na nõó íin Jesús, ta nì nomi ni'ini na sa'a ná, ta dión nì sà nda'ño'o ñaa ná.

¹⁰ Dá nì kaa Jesús xí'in ná:

—Ná dá'a nì yu'ú ndõ. Kua'an ndõ kastõ'on ndó xí'in ñani kuáljî ñà ná ko'on xî chí Galilea di'a, ta ñoo koni xî yu'u —kaa nà.

Di'a kua'an ñà nì kaa soldado sa'a ndí kjan nì ndo'o Jesús

¹¹ Tá nì ndi'i nì kee nà ñá'a ñoo kua'an nà, dá nì kee tã ndaa yu'ú yá'i ñoo kua'an rã ñoo Jerusalén. Tá nì saá rã, dá nì nakî'o ra kuendá nõó tã duti sakua'a sa'a ndidaá ñà nì kuu ñoo.

¹² Dá nì kana tã duti kúú nõó ñoo ndidaá tã sá'ano ñoo. Dá tá nì ndi'i nì ndatõ'ón kue'é rã, dá nì xî'o ra kuá'á nda'o di'ón nõó soldado ñoo,

¹³ ta nì kaa rã xí'in ná:

—Kaa ndõ xí'in ñayuu ñà ñoo tádi nì kii tã sã xionoo xí'in rá, ta nì taó kuí'íná rá yikí koño rã né'e ra kua'an rã tein kidi ndu, kaa ndõ.

¹⁴ Tá ndá ndi kuu nì ni'i tó'on Pilato, õ sã nákani ini ndõ, chî mií vá ndú ná'á ká'an ndu sa'a ndõ, dá ná dá'a ni ka'áni rá ndõ —kaa rã xí'in soldado ñoo.

¹⁵ Dá nì kî'in ra di'ón ñoo. Dá nì kee ra tátõ'on nì ta'anda choon nõó rá. Ta ndá kuú víti ká'an nà Israel ñà nì nataó kuí'íná ñaa tã nì sã xionoo xí'in ná.

Yó'o sa'ándá Jesús choon nõó taa xionoo xí'in ná ñà ná ko'on rã dána'a rã tõ'on na iin ní kúú ñayuu yó'o

¹⁶ Dá nì kee ndin uxj iin tã xionoo xí'in Jesús kua'an rã iin yúku íin chí kuendá Galilea tátõ'on nì sa'anda nà choon nõó rá.

¹⁷ Tá nì xini rã Jesús, dá nì sà nda'ño'o ñaa rá. Tído nákani kuáchî ijí vá ini dao ra.

¹⁸ Dá nì natuu yati Jesús nõó rá, dá nì kaa nà xí'in rá:

—Nì natiin yu'u ndidaá choon ñà dándákii induú xí'in nõõ'õ yó'o.

¹⁹ Sa'á ñoó kua'án ndo dána'a ndo noo ñayuu ndéi ndidaá ñoo ñó'o ñayuu yó'o sa'a yú'u, dá ná kakuu na kuendá yu'u. Ta dákodo ndúta ndo ná xí'ín kuu tatá Ndios, xí'ín kuu de'e na, xí'ín kuu Espíritu ij,

²⁰ ta dána'a ndo noo ná ná kee na ndidaá choon ni sa'andaj noo ndo. Ta koi xí'ín ndó ndidaá tá'an kuu, nda noo ndi'i kuií ñayuu yó'o. Díón ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Marcos, ña ká'an sa'a Jesús

Di'a nì kuu, dá nì kasá'á kásto'on Juan ña kasaa Jesús

¹ Di'a nì kasá'á to'on va'a sa'a Jesucristo, na kúu de'e Ndios.

² Isaías nì sa kuu iin profeta, tá'an na sa kásto'on xí'in ñayuu ña nì ka'an mií Ndios xí'in ná. Di'a kua'an to'on nì taa na:

Ná ko'in tanda'í iin taa kuió noó ko'on noó yo'ó kásto'on ra to'on yu'u xí'in ñayuu,

dá ná kandeí nduu na kueídó'o na ña kían ko'on ka'on xí'in ná.

³ Kayu'ú taa ñoo noó kúu yukú ichí:

“Kandeí nduu ndo natiin ndó sato'o yo Ndios, ta ná konó ndó iin ichí ndaa noo ná.”

⁴ Ta miían ndaa dión nì kuu, chí nì kasá'á iin taa naní Juan dákodo ndúta ná ñayuu ini takují iin xián noó kúu yukú ichí. Ta kásto'on na xí'in ñayuu ña ná nandikó iní na sa'a kuachi kée na, dá ná kí'o ká'ano ini Ndios sa'á kuachi na, dá ná kuu kodo ndúta ná.

⁵ Ta kua'á nda'o ñayuu ndéi ñoo Jerusalén xí'in na ndéi dao ka ñoo kuálí ñó'o chí kuendá Judea nì sa'an na nì seídó'o na to'on dána'a Juan. Ta nì na'o na kuachi na noo Ndios. Ta kúu nì dákodo ndúta ñaa Juan ini yuta naní Jordán.

⁶ Ta dá'on nì sa ndixi Juan nì kava'a xí'in ídi camello. Ta iin cincho ñí sa ndíko tii na. Ta sa seí na tika xí'in ndudí yukú.

⁷ Ta sa kásto'on na xí'in ñayuu, ta kaá na xí'in ná:

—Sata'á yu'u vei iin na ndáya'i cháa ka o duu yu'u, chí nì ko káni vían nakuiin ndei yu'u ndaxíí yó'o ndisá ná.

⁸ Chí yu'u dákodo ndúta ñaa xí'in takují, tído noón kúu na dákodo ndúta ñaa xí'in na kúu Espíritu ií Ndios —kaá na.

Di'a nì kuu tá nì sodo ndúta Jesús

⁹ Ta tein kuú dáá ñoo nì keta Jesús ñoo naní Nazaret, ña nákaa kuendá Galilea, kua'an na noo nákaa yuta Jordán. Ta ñoo nì dákodo ndúta ñaa Juan.

¹⁰ Tá nì keta Jesús ini takují, kúu nì xini na nì nono induú. Ta kúu nì naxino na kúu Espíritu Ndios sata ná, ta káa na tát'o'on káa iin paloma.

¹¹ Ta nda induú táj nì ka'an Ndios xí'in Jesús:

—Yo'ó kúu de'e maní yu'u. Ta náta'an nda'o inij xini yó'ó —kaá na.

Di'a nì kuu tá nì ka'an ña u'u mií noó dátúuán Jesús

¹² Tá nì ndi'i ñoo, dá ndáka Espíritu Ndios Jesús kua'an na noó kúu yukú ichí.

¹³ Ta uu diko kuú nì sa káa na ñoo. Ta nì sa káa na tein kirí víchí deen. Dá nì xirndodó ñaa ña u'u. Ta nì kasáa dao ángel nì kii noo Ndios, nì chindee ná Jesús.

Di'a nì kuu tá nì kasá'á dána'a Jesús sa'á to'on va'a Ndios

¹⁴ Tá nì tiin ra Juan nì sadi ra ve'e kaa, dá nì kee Jesús kua'an na chí kuendá Galilea kásto'on na sa'a to'on va'a, ña ká'an sa'a ndi kee ñayuu, dá ndu'u na tixi ndá'a Ndios,

¹⁵ ta kaá na:

—Sa n̄i kasandaá vá hora, sa n̄i kuyati va ña ndu'u ñayuu t̄ixi ndá'a Ndios. ¡Nandikó ini ndo sa'á kuachi kée ndó, ta kandisa ndó xí'in ndino'o ini ndo to'on va'a Ndios! —kaá na.

Dì'a n̄i kuu, dá n̄i kana Jesús kom̄i t̄aa t̄in t̄iyaká ña kanoo ra xí'in ná

¹⁶ Ta noo x̄ika Jesús kua'an na yú'u taño'o naní Galilea, ñoo n̄i xini na iin t̄aa naní Simón xí'in ñani ra Andrés. Ta ñó'o ra chíkaa ra ñóno rá ini takuif, ch̄i kúú rá t̄aa t̄in t̄iyaká.

¹⁷ Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Ná k̄i ndo ná ko'o kanoo ndó xí'in yu'u, dá ná dána'i noo ndo taó ndó ñayuu tein kuachi na tát'on kée ndó taó ndó t̄iyaká ini takuif.

¹⁸ Ta kúú vití'on vá n̄i dankoo ra ñóno rá. Ta kúú n̄i kee ra kua'an ra kanoo ra xí'in Jesús.

¹⁹ Ta noo x̄ika Jesús kua'an na cháa ka chí noo ñoo, kúú n̄i xini na nákaa iin t̄aa naní Jacobo xí'in ñani ra Juan, ta kúú rá de'e t̄a naní Zebedeo. Ta ñó'o ra ini barco nákoto ra ñóno rá.

²⁰ Dá n̄i kana ñaa ná. Dá n̄i dankoo ra tatá ra Zebedeo ini barco xí'in ndidaa ka n̄i t̄aa kéchóon noo tatá ra. Dá n̄i kee ra kua'an ra kanoo ra xí'in ná.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i nduva'a Jesús iin t̄aa nákaa iin espíritu kini

²¹ Dá n̄i nasáa Jesús ñoo Capernaum xí'in t̄aa ñoo. Dá tá n̄i kasandaá ku y nani'i ndé na Israel, dá n̄i ku'u Jesús ini ve'e noo nákata na ñoo ñoo. Dá n̄i kasá'a ná dána'a na.

²² Kúú n̄i naá vá ini ñayuu ñoo sa'a ña dána'a Jesús, ch̄i ko kée na tát'on kée t̄aa dána'a ley Moisés, dá ch̄i dána'a na tát'on k̄i'o kée iin na né'e choon.

²³ Ta ini ve'e ñoo nákaa iin t̄aa nákaa iin espíritu kini. Ta kúú n̄i'í nda'o n̄i kayu'ú espíritu kini ñoo, ta kaan:

²⁴ —¿Ndi k̄ján ndó'o ní xí'in ndu'u, Jesús, na ñoo Nazaret? ¿Á vei ní dánaa ní ndu'u? Sa ná'a vá yu'u ndá yoo kúú mií ní, ch̄i mií ní kúú na ñi n̄i kii noo Ndios.

²⁵ Dá n̄i danáni ñaa Jesús, ta kaá na xí'an:

—¡Kadi yú'on! ¡Kua'an keta k̄i ini t̄aa xaan!

²⁶ Ta kúú vití'on n̄i sa'áni yí'í espíritu kini t̄aa ñoo. Ta kúú n̄i'í nda'o n̄i kayu'an, dá n̄i ketaan kua'an.

²⁷ Ta kúú n̄i naá vá ini ndidaa kúú ñayuu ñoo, dá n̄i kasá'a ná ndátó'on tá'an ná:

—¿Ndi kua'an vían yó'o? Na ndeé ka vían ká'ano t̄andeé ini saá dána'a t̄aa káa, ch̄i xí'in choon kómí rá sa'ándá ra choon noo espíritu kini, ta kúú seídó'o ñaan —kaá na.

²⁸ Ta kúú kaon nda'o n̄i kandaa ini ndidaa ñayuu ndéi ñoo kuálí ñó'o chí kuendá Galilea sa'a ña ndato n̄i kee Jesús.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i nduva'a Jesús ña kúú xido Simón Pedro

²⁹ Tá n̄i keta Jesús ve'e ñoo, dá n̄i kee na kua'an na ve'e Simón xí'in Andrés, ta ndáka ta'ani na Jacobo xí'in Juan kua'an na.

³⁰ Ta kándu'u xido Simón noo xito, ta ka'í nda'o ndó'an kée kue'e dáa. Dá n̄i kastó'on ñayuu xí'in Jesús ña kú'an.

³¹ Dá n̄i natuu yati na noo kándu'an. Kúú n̄i tiin na ndá'an. Kúú n̄i ndane'e ñaa ná. Ta kúú vití'on vá n̄i ya'a kue'e dáa ñoo. Ta kúú n̄i kasá'a váan kénduuan ña kasá'an na.

Kua'a nda'o ñayuu n̄i nduva'a Jesús

³² Sa ni keta va ndindii, ta sa kua'an kuaá vá kuu dáá ñóó, dá ndáka ñayuu ndidaá na kú'u xí'in na ñó'o espíritu kini ni kasáa na noo Jesús.

³³ Sa'á ñóó ni chiti yé'é ve'e ñóó ni ñataka ndidaá na ñoo ñóó.

³⁴ Ta kúu kua'á nda'o ñayuu ndó'o iin rá iin kue'e ni nduva'a na, ta kua'á nda'o espíritu kini ni taó ná. Ta kó sónó vá ná ña ka'an espíritu kini ñóó, chi ná'á vá ña ndá yoo kúu ná.

Di'a ni kuu tá ni ndat'ón Jesús xí'in tatá Ndios iin xián noó kó íin ndéi

³⁵ Ta na'a nda'o ni ndakoo Jesús, chi íin naá jí vá. Dá ni keta na ñoo ñóó kua'an na iin xián noó kó íin ndéi. Ta ñóó ni ka'an na xí'in tatá Ndios.

³⁶ Dá ni kee Simón xí'in dao ka ta né'e tá'an xí'in rá kua'an ra nandukú ñaa rá.

³⁷ Dá tá ni naní'i ñaa rá, dá ni kaa ra xí'in ná:

—Ndidaá ñayuu nandukú ná míi ní.

³⁸ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ná kó'o dao ka xián noo yati yó'o, dá ná dána'a ta'ani yu'u noó ñayuu ndéi ñóó, chi sa'á choon yó'o vei yu'u —kaá na.

³⁹ Ta ni xionoo na iin ní kúu kuendá Galilea ni daná'a na ini ndidaá ve'e noo ñataka na Israel, ta ni taó ná espíritu kini ñó'o ini ñayuu.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin taa ndó'o kue'e té'i'í ñíi

⁴⁰ Kúu ni kasáa iin taa ndó'o kue'e té'i'í ñíi noo Jesús. Kúu ni sa kuin xiti rá noo ná, dá ni kaa ra xí'in ná:

—Tá kóni ní, kuu va nduvii ní ñíi —kaá ra.

⁴¹ Ta sa'á ña ni ku'u ini Jesús sa'a rá, sa'á ñóó ni chinóo na ndá'a ná sata rá, dá ni kaa na xí'in rá:

—Jaan, kóni. Ná nduvii ñíi'on.

⁴² Dá tá ni ndi'i ni ka'an na, kúu viti'ón di'a ni ndañó'ó ni'ini kue'e té'i'í ndó'o ra. Ta kúu ni kandoo vii vá ñíi rá.

⁴³ Dá tá kó ñá'a tanda'á ñaa ná kó'on ra, dá ni sa'anda na choon noo rá,

⁴⁴ ta kaá na xí'in rá:

—Kua'an, tído o sa nákanón xí'in ni iin tó'on ñayuu ña ni kee xí'ón. Di'a kua'an na'a mióon noo ta duti. Ta kua'an doko ña'a noo Ndios sa'á ña ni kandoo vii'on noo ná, tát'on k'i'o sa'ándá ley Moisés choon, dá ná kandaá ini ra ña sa ni nduviion —kaá na.

⁴⁵ Tído kó ní kée ta'on taa ñóó tát'on ni ta'anda choon noo rá. Di'a ni kasá'a nákanani va ra ña ni kee Jesús xí'in rá kua'an ra. Sa'á ñóó kó kuú ka ku'u túu Jesús ni iin ka ñoo. Ndáda yu'u ñoo noó kóo ka ñayuu ndéi va sa káa na. Ta va'ará ndéi kúu míi vá ndéi ñayuu, tído vei na noo nákaa Jesús.

2

Di'a ni kuu, dá ni nduva'a Jesús iin taa ni natii sa'a

¹ Tá ni ya'a dao kuú, dá ni nandio koo tuku Jesús ñoo Capernaum. Tá ni kandaá ini ñayuu ña ni ndisáa Jesús ve'e na,

² kúu kua'á nda'o na ni ñataka ñóó. Ta kó ní keta ka ve'e ñóó kaño'o na. Ta kúu nda sata vé'e ndíta ñayuu seídó'o na to'on dána'a Jesús.

³ Dá ni kasáa dao ka ñayuu xí'in iin taa ni natii sa'a, ta yi'i ñaa komi taa ni kasáa ra.

⁴ Tído kó ní kúu ta'on ku'u ra xí'in ta kú'u ñóó ini ve'e noo nákaa Jesús, chi kua'á nda'o ñayuu ñó'o. Sa'á ñóó ni dákaa ñaa rá dinj vé'e. Dá ni sonó rá iin yáí. Dá ni kuu ni danóo ra xito kánóo ta kú'u ñóó ini ve'e noo ió Jesús.

⁵ Tá ni xini Jesús ña kándéé ini ñaa rá, dá ni kaa na xí'in ta kó kuú kaka ñóó:

—De'e ló'ò, sà nì ndoo va kuachón —kaá na.

⁶ Ta kúú ñóó ndéi dao taa dána'a ley Moisés seídó'o ra. Dá nì kasá'a nákanì kuáchi ini ra:

⁷ “Ta, ¿ndiva'a ká'an taa káa dión? Taa káa kúú ra yá'a ká'an ndava'a xí'in Ndios. Chì nì iin tó'on ta'on taa o kúu dándóo kuáchi ñayuu. Iin tó'on dinì mií va Ndios kúu ná kuu kee dión.”

⁸ Tído vití'on di'a va nì kandaq ini Jesús ña k'i'o dión nákanì ini ra. Dá nì ndato'on ñaa ná:

—¿Ndiva'a nákanì ini ndo dión?

⁹ ¿Ndi kí'an kò ú'u cháá ka ka'in xí'in taa kò kuú kaka yó'o, ká'an ndó? “Sà nì ndoo va kuachón”, o ka'in xí'in rá, “Ndakuiin ndichi, ta naki'in xiton kane'e kua'an nó'on.”

¹⁰ Tído vití dá ná ko'in dána'i noo ndo ña kómí ndisa na nì nduu taa ñayuu yó'o choon ña dándóo na kuáchi kómí ñayuu ndéi ñayú yó'o.

Dá nì kaa na xí'in tã nì natíi sa'a ñoo:

¹¹ —Ta ka'in xí'in yo'ó viti. Ndakuiin ndichi, ta naki'in xiton, ta kua'an nó'on ve'ón.

¹² Ta kúú nì nakuin ndichi ra. Dá nì naki'in ra xito noo nì sà nóo ra né'e ra nì kí'in ra kua'an ra noo ñayuu kuá'a ñoo. Ta kúú ndidaa vá ná nì naá iní. Ta kúú nì kasá'a ná kék'a'ano na Ndios, ta kaá na di'a:

—Nì iin kuú kò xini'o iin ña'a ndato tát'o'on nì xini'o kuú viti —kaá na.

Di'a nì kuu tá nì kana Jesús iin taa naní Leví Mateo ña kanoo ra xí'in ná

¹³ Tá nì ndi'i nì kuu dión, dá nì nandi'o koo tuku Jesús kua'an na yu'ú taño'o. Ta kúú kuá'a nda'o ñayuu nì natuu yati ñaa. Dá nì kasá'a ná dána'a na noo ná sá xika na kua'an na.

¹⁴ Ta noo yá'a na kua'an na ñoo, kúú nì xini na ío iin taa naní Leví, de'e ta naní Alfeo, ta ío ra kí'in ya'i ra sa'a ñó'o. Dá nì kaa na xí'in rá:

—Nakí, ná ko'o kanoón xí'in yu'u.

Dá nì nakuin ndichi ra. Dá nì kee ra kua'an ra kanoo ra xí'in ná.

¹⁵ Di'a nì kuu tein noo ío Jesús sás'an na xí'in Leví ñoo ini ve'e ra. Ta kuá'a nda'o taa kí'in ya'i sa'a ñó'o xí'in dao ka ñayuu kaá ra kómí kuáchi nì sà ndei xí'in Jesús. Ta ndéi ta'ani taa xionoo xí'in ná, chí kuá'a nda'o ñayuu ndíko ñaa.

¹⁶ Tá nì xini tã fariseo xí'in dao taa dána'a ley Moisés ña sás'an dáó Jesús xí'in tã kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'in ñayuu, tá'an na kaá ra kúu na kini ñoo, dá nì kaa ra xí'in tã xionoo xí'in Jesús:

—¿Ndi kua'an ña yó'o? ¿Ndiva'a sás'an ri maestro ndo'ó xí'in tã kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'in dao ka ñayuu kómí kuáchi yó'o? —kaá ra.

¹⁷ Tá nì seídó'o Jesús ña nì ka'an ra dión, dá nì kaa na xí'in rá:

—Na ío va'a kò xini'ó'o ta'on na tã ketátá ñaa. Sava'a na kú'u va kúu na xini'ó'o ñaa. Ta dión ta'ani yu'u, kò véi ta'on yu'u ná kanaí na ká'an ña kúu ná ñayuu ndaa. Di'a ve'i yu'u kanaí na nákonì ña kómí ná kuáchi —kaá na.

Dána'a Jesús ña kúú ná tát'o'on iin tong

¹⁸ Iin kuú, dá nì sà ndei tá sa xionoo xí'in Juan, na sà dakódo ndúta ñayuu, nì sà né'e ij rá xí'in tã fariseo. Dá nì kasáa dao ñayuu noo nákaa Jesús. Dá nì ndato'on ñaa ná:

—¿Ndiva'a kò né'e ij tã xionoo xí'in mií ní tát'o'on né'e ij tã fariseo xí'in tã sa xionoo xí'in Juan?

¹⁹ Dá nì kaa Jesús xí'in ná:

—¿Á ká'án ndó ña kánian kane'e ij ñayuu ni ñataka noo ió vikó tánda'a nani ió jí vá tonog xí'ín ná? Koo, chi xian nani ió jí tonog xí'ín ná, ta o kúu ta'on kane'e ij ná.

²⁰ Tido kasandaá iin kuu, dá naki'in ra tonog kandaka ra ko'on ra. Nda daá ví, dá kían kánian kane'e ij ñayuu ñoo.

Dána'a Jesús ña ko náki'in táan ta'on ña dána'a na xí'ín ña dána'a ta fariseo

²¹ Ta ko iin ta'on nátkoto noo ni ndata iin do'ongó yatá xí'ín iin tá'í dá'on saá. Dá chi tá ná nakata na do'ongó ñoo, ta kúu nati'in va dá'on saá ñoo, ta kúu ví'í ka ví ndata do'ongó yatá ñoo.

²² Ta ko iin ta'on taán vino saá ini ñij yatá. Dá chi tá ná kee na dión, dá kían dáka'ándi vino saá ñij yatá ñoo, ta kúu ndi'i vino ñoo kuita, ta kúu tuú oon va ñij ñoo. Sa'a ñoo va'a cháa ka ná taán yó vino saá ini ñij saá —kaá Jesús.

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a kuu nani'i nde'e na Israel

²³ Ta tein iin kuu nani'i nde'e na Israel, chika'anda Jesús kua'an na noño'o noo kaa tirió. Kuu ni kasá'a ta xionoo xí'ín ná tó'on ra yoko tirió, ta sei ra nonian kua'an ra.

²⁴ Dá ni kaa ta fariseo xí'ín Jesús:

—¿Ndiva'a kée ta xionoo xí'ín ní ña ko kánian kee ra tein kuu nani'i nde'e yo?

²⁵ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á ko óon ta'on ká'í ndo'ó ña ni kee David tá sa na'a tá nda'í ni kuiko na xí'ín ta sa xionoo xí'ín ná?

²⁶ Chi kaáan ña ni ku'u na ve'e Ndios. Ta daá ñoo kúu ta nani Abiatar duti kúu noo. Ta ni sei David pan, ña dóko ta duti noo Ndios, ña ko kánian kei ñayuu óon, chi sava'a ta duti kuu kei ña. Ta nda ta xionoo xí'ín David ñoo ni xi'o na ni sei.

²⁷ Dá ni kaa ta'ani Jesús xí'ín rá:

—Kuu nani'i nde'e yo ni kava'an Ndios ña kakuuan iin ña va'a noo ñayuu. Tido ko ní kava'a ta'on Ndios ñayuu keká'ano na kuu nani'i nde'e yo táto'on ki'o kée ndo'ó.

²⁸ Ta viti kana'a ndó ña ió choon noo ndá'a na ni nduu ta ñayuu yó'o ña dándáki na tein kuu nani'i nde'e yo —kaá Jesús ká'an na sa'a mií ná.

3

Di'a ni kuu tá ni nduv'a'a Jesús iin ta ni natií ndá'a

¹ Dá ni ku'u tuku Jesús ini ve'e noo náta na Israel. Ta ñoo nákaa iin ta ni natií ndá'a.

² Ta ndíta ta fariseo nani rá Jesús, ná kande'a á nduva'a ñaá ná kuu nani'i nde'e ná. Dión, dá ni'í rá ndí koo dátai kuachi ra Jesús noo ta né'e choon.

³ Dá ni kaa Jesús xí'ín ta ni natií ndá'a ñoo:

—Nakuin ndichi, ta kakuin me'í yó'o.

⁴ Dá ni kaa na xí'ín dao ka ta ñoo:

—¿Ndá kían kuu kee yó kuu nani'i nde'e yo? ¿Á kee yó ña va'a o á kee yó ña kini? ¿Á dáka'io iin ñayuu o ka'áni yó ná? Ka'an ndo ná nde'a —kaá na.

Tido ni iin tó'on rá ko ní ká'an.

⁵ Dá ni kaog noo Jesús ni sa nde'é deen ná ta ndíta ñoo. Dá ni kixian ni kunda'í ini na sa'a rá, chi kaxi nda'o ní'o rá. Dá ni kaa na xí'ín ta kú'u ndá'a ñoo:

—Ná dákaa ndá'on xaan.

Tá ni ndakáa ra ndá'a rá, kúu ni nduva'a vaan.

⁶ Dá nì kankuei tã fariseo ñoo kua'an ra. Ta nì kasá'á ndátó'ón kue'é ra xí'ín ra kuendá rey Herodes ñoo ndi kee ra, dá ka'ání rá Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì sã káa Jesús yu'ú taño'o

⁷ Dá nì kee tuku Jesús kua'an na xí'ín tã xionoo xí'ín ná yu'ú taño'o. Ta kua'á nda'o ñayuu ndéi kuendá Galilea xí'ín na ndéi ñoo kuálí ñó'o chí kuendá Judea tákuei sata ná kua'an na,

⁸ xí'ín na ndéi ñoo ká'ano Jerusalén, xí'ín na ndéi kuendá Idumea, xí'ín na ndéi iin kã xoo yuta Jordán, xí'ín na ndéi ñoo Tiro xí'ín na ndéi ñoo Sidón, chí sa'á ña nì nì'j tó'on na sa'á ña'a ndato kée Jesús, sa'á ñoo kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaa kua'an na.

⁹ Ta kúu nì ka'an Jesús xí'ín tã xionoo xí'ín ná ña ná kenduu ra iin barco kakaã na, dá ná o dándú'tí ñaa ñayuu kuá'a ñoo.

¹⁰ Chí sa'á ña nì nduva'a na kua'á ñayuu, sa'á ñoo ndidaá kúu nã kú'u kátaj tá'an vei sata ná, dá kako'on na dá'on Jesús, dá ná nduva'a na.

¹¹ Ta tá nì xini ñaa ñayuu ñó'o espíritu kini, ta kúu sã kuíta xítí ná noo Jesús. Dá nì kasá'á káyu'ú espíritu kini ñoo, ta kaáan:

—Míí ní kúú de'e Ndios.

¹² Tído nì sa'anda Jesús choon nooán ña ná dá'a nì ka'an ndá yoo kúu ná noo ñayuu ñoo.

Dì'a nì kuu tá nì kaxi Jesús uxí uu tã kanoo xí'ín ná

¹³ Ndi'i, dá nì kaa Jesús diní iin yúku iin ñoo. Dá nì kana na ndidaá kúu tã nì ñata'an ini na, ta nì ñatuu yati ra noo ió ná.

¹⁴ Dá tein roón nì kaxi na uxí uu tã kanoo xí'ín ná. Ta tã yó'o kakuu ra tanda'á Jesús ko'on dána'a to'on va'a noo ñayuu,

¹⁵ Ta koo ta'ani choon noo ndá'a rá ña nduva'a ra na kú'u, ta taó rá espíritu kini ñó'o ini ñayuu.

¹⁶ Iin tã yó'o naní Simón. Ta nì chĩnaní ñaa ná Pedro.

¹⁷ Ta iin kã ra kúu de'e Zebedeo naní Jacobo xí'ín ñani ra, ra naní Juan. Ta nì chĩnaní ñaa ná Boanerges. To'on yó'o kóni kaa de'e ña ka'ándí, chí nì'i diní rá.

¹⁸ Ta iin kã ra naní Andrés, xí'ín ra naní Felipe, xí'ín ra naní Bartolomé, xí'ín ra naní Mateo, xí'ín ra naní Tomás, xí'ín ra naní Jacobo, tã kúu de'e Alfeo, xí'ín ra naní Tadeo, xí'ín ra naní Simón, tá'an ra nì sã kuu kuendá tã cananista,

¹⁹ xí'ín ra naní Judas Iscariote, tá'an ra nì kasandaá nì ñakí'o Jesús noo ndá'a ra xini u'u ñaa.

Tá nì ndi'i ñoo, dá nì ndu'u na ini iin ve'e.

Dì'a nì kuu tá nì kaa dao tã ña taó Jesús espíritu kini kée ña u'u

²⁰ Ta tuku va kua'á ñayuu nì ndítútí ñoo. Ta nì ko nóno vã Jesús kasá'an na xí'ín tã xionoo xí'ín ná.

²¹ Tá nì nì'j tó'on na ve'e Jesús ña ndó'o na, dá nì kee na kua'an na nakuaka ñaa ná kandaka na no'o na, dá chí nì ñadana va na, ká'án ná.

²² Dá nì kaa dao tã dána'a ley Moisés, tá'an ra nì kii ñoo Jerusalén, ña Beelzebú, tá'an ña kúu sato'o espíritu kini, ñoo vã kían nákaã ini Jesús, ta ñoo kían xí'o choon noo ná, sa'á ñoo kándée ná taó na espíritu kini ñó'o ini ñayuu, káa ra.

²³ Dá nì kana Jesús tã nì ka'an dión ñoo, dá nì kasá'á ná dáki'in tá'an na dao ña'a xí'ín ña dána'a na, ta kaá na xí'ín rá:

—¿Ndi kee ví sato'o espíritu kini taó ña mián ini ñayuu, ká'án ndó?

²⁴ Kana'á ndó ña tá naá tá'an iin rey xí'in ñayuu dándáki ra, dá kían naá vá choon né'e ra.

²⁵ Ta tá tá'anda tá'an ñayuu ndéi ini iin ve'e, dá kían naá vá noo ndéi na.

²⁶ Ta kí'o dión ta'ani ndo'o ña u'u kúu noo tá ná kasá'a naá tá'an xí'in ña kéchoon nooán. Chí kasá'a ta'anda tá'an miían, dá kían o káka ka choon né'an, chí sa ñi kasandaá hora ña kían ndi'i nooán.

²⁷ Ta ni iin tó'on taa o kúu ku'u ve'e iin taa ndakí, ta taó rá ña'a ño'o ve'e ra, tá dinño'ó ka ná o kátó ñaá rá. Miían ndúsa kee ra dión xí'in rá, dá kuu taó rá ña'a ño'o ve'e ra.

²⁸ Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña kuu va ku'u ká'ano ini Ndios sa'á ndi ndaa mií vá kuachi kée ñayuu, ta sa'a ndidaá kúu to'on kini ká'an ndava'a na sa'a Ndios.

²⁹ Tído ndi ndaa na ya'a ká'an ndava'a na sa'a na kúu Espíritu ij Ndios, noón kúu na ni iin kuu ta'on o kúu ku'u ká'ano ini Ndios sa'á ná. Noón kúu na iin ichi o ndoo kuachi noo Ndios —kaá Jesús.

³⁰ Dión ñi kaa na, dá chí ñi kaa taa ñoo ña nákaa espíritu kini ini na.

Dí'a ñi kuu tá ñi kasáa na ve'e Jesús nándukú ñaá ná

³¹ Dá ñi kasáa naná Jesús xí'in ñani na. Ta ñi sa kuíta na satá vé'e. Dá ñi kaa na xí'in ñayuu ndéi ñoo ña ná ka'an na xí'in Jesús keta na satá vé'e.

³² Dá ñi kaa ñayuu ndéi diin Jesús ñoo xí'in ná:

—Naná ní xí'in ñani ní ndíta na satá vé'e nándukú ná mií ní.

³³ Dá ñi kaa Jesús xí'in ná:

—Ná kasto'on ndaaí xí'in ndó ndá yoo kúu nanái, ta ndá yoo kúu ñani xí'in kí'oi —kaá na.

³⁴ Ta kúu ñi sa nde'é ná noo ñayuu ndéi noo ná ñoo. Dá ñi kaa na:

—Na yó'o kúu nanái, kúu ñani, kúu kí'oi.

³⁵ Chí ndidaá na kée ña kóni Ndios, noón kúu ñani, kúu kí'oi, kúu nanái —kaá na.

4

Dí'a kua'an ña ñi nakani Jesús sa'a iin taa xíti tata

¹ Ñi kasáa tuku Jesús yu'ú taño'o, dá ñi kasá'a ná dána'a na noo ñayuu. Ta sa'á ña ñi nataka kua'á nda'o na, sa'á ñoo ñi kaa Jesús ini barco, kirá kánoo noo taño'o. Dá ñi sa koo na ío na ini ra. Ta ndéi ñayuu ñoo yu'ú taño'o seídó'o ná.

² Dá ñi kasá'a Jesús dáki'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on dána'a na, ta kaá na:

³ —Kueídó'o va'a ndó ña ko'in ka'in xí'in ndó. Iin taa xíti ñi kee ra kua'an ra kúti ra tata noño'o rá.

⁴ Ta sa'á ña ñi koon ni'ini ra tata ñoo, sa'á ñoo dao ña ñi kuei yu'ú ichi. Ta kúu ñi kasáa laa, ta kúu ñi sei vá rían.

⁵ Ta dao ka tata ñoo ñi kuei tein yuu noo ndéi cháa ño'o. Sa'á ñoo kúu yachi va ñi xitaan, chí ko ní kuéi ta'on ña noo kúu ño'o ndéi.

⁶ Tído, tá ñi xinkoo ndindii, ta kúu ñi dii vaan. Ta sa'á ña koo yo'an, sa'á ñoo ñi ichi vaan.

⁷ Ta kúu dao ka tata ñoo ñi kuei tein ta'íon. Ta ñi sa'ano dáó ña xí'in ta'íon ñoo, sa'á ñoo ñi kuyatá váan ñi kee rá. Sa'á ñoo ko ní xí'o ta'an vaan nonián.

⁸ Ta kúu dao ka tata ñi kuei noo kúu ño'o va'a. Kúu kua'á nda'o noni ñi xí'oan, chí ñi xitaan, ta ñi sa'ano va'an. Ta kúu ío dao tata ñoo ñi xí'o oko uxí noni. Ta dao kaan ñi xí'o oní díko noni. Ta dao kaan ñi xí'o iin ciento noni —kaá Jesús.

⁹ Dá ñi kaa ta'ani na:

—Ndi ndáa ndo'ó ió do'ó, ta kúú kueídó'o va'a ndó! —kaá na.

Yó'o nákaní Jesús ndiva'a dáki'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on dána'a na

¹⁰ Dá tá nì kandoqo iin tó'ón Jesús íin ná, dá nì ndato'ón ña'a ta xionoo xí'in ná xí'in dao ka ñayuu ndíta yati ñoo ndi dándáki to'on nì nakani na xí'in ná ñoo.

¹¹ Dá nì kaa Jesús:

—Noo ndo'ó vá nì xí'o Ndios ña kandaq ini ndo ña ná'á míí ná sa'á ndi kée na dándáki na. Tído noo ná ko ña'a ndu'u tixi ndá'a Ndios, dáki'in tá'an yu'u dao ña'a xí'in to'on dána'í, dá ná xinkoo noo ká'an tuti ñ Ndios, chí di'a kaaan:

¹² “Ta va'ará ndidaá ka vían ndé'é ná, tído o kandaq ta'on ini na ndi kóni kaaan. Ta va'ará ndidaá ka vían ná kueídó'o na, tído o kátóni ta'on ini na, dá ná dá'a nì nandió kuéi na noo Ndios, dá kían ná o kí'o ká'ano ini na sa'a kuachi na.”

Nákaní Jesús ndi dándáki ña nì daná'a na sa'a taa xítí tata

¹³ Dá nì kaa ta'ani Jesús xí'in rá:

—¿Á ko ní kandaq ta'on ini ndo ndi dándáki ña nì nakani xí'in ndó? ¿Ndi kee ndó, dá kandaq ini ndo sa'a cháa ka ña'a dáki'in tá'in xí'in to'on dána'í noo ndo, tá dáá?

¹⁴ Taa xítí tata ñoo kúú taa xionoo dána'a to'on Ndios.

¹⁵ Ta yu'ú ichi noo nì kuei dao tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios. Tído tá ndí'i seídó'o naan, ta kúú kásaq ña u'u, ta díta váan to'on nì seídó'o na.

¹⁶ Ta tein yuu noo nì kuei dao ka tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios, ta míí hora seídó'o naan, nátiin va'a naan xí'an kádij íni na.

¹⁷ Tído ko ta'ón yo'an ini níó ná, sa'á ñoo ko ndíta toon na xí'in to'on Ndios. Chí tá kásá'a ndo'ó na tandó'ó, o tá kéndava'a ñayuu xí'in ná sa'á ña kándisa na to'on ñoo, ta kúú dánkoo na ña.

¹⁸ Ta tein ta'íon noo nì kuei dao ka tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios,

¹⁹ tído kásá'a ná ndí'i cháa ka ini na sa'á ña ió ñayuu yó'o, ta kátóo na koo kuíká ná. Ta ndí'i ta'ani ini na sa'á dao ka ña'a. Ta ndidaá ñoo kedaá xí'in ná, dá kásá'a ná ku'ichi ini na xini na to'on Ndios, ta kúú ná táto'on iin tata ko xí'o noni.

²⁰ Tído noño'ó va'a noo nì kuei dao ka tata ñoo kúú ñayuu seídó'o to'on Ndios xí'in ndino'o ini na, ta kándisa naan. Dao noón kúú táto'on tata, ña nì xí'o oko uxí noni. Ta dao ka na kúú táto'on tata, ña nì xí'o oní diko noni. Ta dao ka na kúú táto'on tata, ña nì xí'o iin ciento noni, chí kée na ña kóni Ndios —kaá na.

Di'a kua'an ña nì daná'a Jesús sa'á ña kúú ña ndaa Ndios

²¹ Dá nì dáki'in tá'an tuku Jesús iin ka ña'a xí'in to'on nì daná'a na, ta kaá na:

—Tá né'e yó iin íti tóon, ¿á chikani ndei yó iin kidi nooan o chikani yóan tixi iin xito? Koó, iin íti tóon kánian chinóo yó ra iin noo dikó, dá ná katoon ra iin ní kúú xián.

²² Dá chí ndidaá vá ña dá'i noo ndo viti, kasandaá natuan. Ta ndidaá vá ña'a ñoo'ó de'é viti, dáí ña natuan.

²³ Ta ndi ndáa ndo'ó ió do'ó, ta kúú kueídó'o va'a ndó —kaá na.

²⁴ Dá nì kaa ta'ani Jesús:

—Kueídó'o va'a ndó to'on ká'in xí'in ndó viti, chí táto'on kí'o kaon ió nduu ndo natiin ndóan, kí'o díon kí'o Ndios ña noo ndo, ta kí'o cháa ka naan noo ndo o duú ña nì seídó'o ndó,

²⁵ dá chí na nì natiin ndisa to'on na, noón kúú na nì'í cháa ka ña kandaq ini na. Tído na ko ní nátiin to'on na, noón kúú na nandodó di'a va lú'u ña nì seídó'o na.

Yó'o nì ònáná'q Jesús sa'q ndi kì'o ndukua'q ñayuu tìxi ndá'q Ndios

²⁶ Dá nì kaa ta'ani Jesús:

—Táto'on kì'o dándáki Ndios ñayuu nà kíán táto'on ndó'o iin tata nì chí'i iin taa ñoñó'o rá,

²⁷ chí sàkuuá kídì taa ñoó, ta na'a ndákoo ra. Ta nduu ñoó ka'ándí noo tata ñoó, ta sá sá'anoan kua'an. Tido kò kándaá ta'on inì rā ndi kuu sá'anoan.

²⁸ Dá chí míí vā ñó'o ñoó dákuá'ano ña. Dínñó'ó xitaan kíán yukú, dá xínkoo yokoan, dá chí'tí yokoan xí'in noni.

²⁹ Dá tá nì chíchian, dá kua'an rā ka'anda rāán, chí nì kasandaá kuú nataán vā'a rāan —kaá nā.

Yó'o nì ònáná'q tuku Jesús sa'q ndi kì'o ndukua'q ñayuu tìxi ndá'q Ndios

³⁰ Dá nì kaa tuku Jesús:

—¿Ndi kíán dáó kúú xí'in to'on kée Ndios dándáki na ñayuu nā, ká'án ndó? Ta, ¿ndá kíán dáki'in tá'in xí'án, dá kandaá ini ndo sá'án?

³¹ Kíán táto'on iin tata naní mostaza, ñā kúú tata páli cháá ká noo dao ka tata chí'i yó ñoñó'o yó.

³² Tido tá nì xitaan, ta kúú sá'ano ná'ano cháá kaaan o duú dao ka yukú. Ta ná'ano nda'o ndá'án, sá'á ñoó kúú káva'a laa táka rì tìxi kátján —kaá nā.

³³ Ta kì'o dión nì dáki'in tá'an Jesús kuá'á nda'o ñā'a xí'in to'on nì ònáná'q nā, kì'o kándaá ini ñayuu ñoó.

³⁴ Ta kò ní dána'a ta'on na tá kò ní sá dáki'in tá'an na dao ñā'a xí'in to'on dána'a nā. Tido tá nì kana xoo míí ná kua'an nā, dá nì nakani na xí'in tã xionoo xí'in ná ndi dándáki ñā nì ònáná'q nā.

Dì'a nì kuu tá nì sa'anda Jesús choon noo tachi xí'in taño'o

³⁵ Tá nì kuaá kuú dáá ñoó, dá nì kaa Jesús xí'in tã xionoo xí'in ná:

—Ná ko'o chika'anda yo iin ká xoo yu'ú taño'o.

³⁶ Tá nì ndi'i nì ka'an tã xionoo xí'in ná ndisá'án xí'in ñayuu kuá'á ñoó, dá nì kaa ra ini barco noo nákaa nā. Ta nì sarkuei dao ká barco noo ñó'o cháá ká ñayuu kua'an nā noo kua'an Jesús.

³⁷ Ta kúú noo kua'an na ñoó nì kasá'á vā kána tachi déen. Sá'á ñoó nì kasá'á kokee takuú ini barco ñoó. Ta kúú sá kua'an kuti vā inì rā xí'in takuú.

³⁸ Ta kúú kándu'u Jesús kídì nā inì rā noo nóno chí sata dì'a ra. Ta yí'i iin dá'on diñi ná kándu'u ná.

Dá nì dándóto ñāá tã xionoo xí'in ná ñoó, dá kaá rā:

—¡Maestro! ¿Á kò sa'ání ta'on ni míí ní ñā kuuo?

³⁹ Dá nì ndakuiñ ndichi Jesús. Dá nì sa'anda nā choon noo tachi xí'in taño'o, ta kaá nā:

—¡Katu! Tádi kooón.

Ta kúú nì sá tuu vā tachi, ta nì nakáá tádi vā taño'o.

⁴⁰ Dá nì kaa nā xí'in tã ñoó:

—Ta, ¿ndivā'a yu'ú téi ndo? ¿Á kò kándéé ta'on inì ndo yu'u, ndani?

⁴¹ Kúú nì yu'ú nda'o ra. Dá nì kasá'á rá ndátó'on tá'an rá:

—¿Ndá yoo ví kúú nā yó'o, chí ndá tachi xí'in taño'o seídó'o choon sa'anda nā? —kaá rā.

5

Dì'a nì kuu tá nì taó Jesús espíritu kini ñó'o ini iin tã

¹ Dá nì saá nā iin ká xoo taño'o noo kúú kuendá Gadara dì'a.

² Dá tá nì noo na barco ñoó, dá nì keta iin tã ñó'o espíritu kini ini káo noo ñó'o ndji vejì ra ni'ì ñāá rá.

³ Dá ch̄i ini káo noo ñó'o ndji ñoo ió ra. Ta ni iin tó'ón ñayuu kọ kándeé ko'oni ñáá ná, ta ni cadena kọ kándeé kandiko ra,

⁴ ch̄i s̄a kua'a vá ta'ándá so'óni na sa'a rá xí'ín ndá'a rá xí'ín cadena, xí'ín kaa víti. Tído vaá óon va kándeé rá dákua'chi ra cadena ñoo, ta sa'ándá rá kaa ñoo, ch̄i ndaki ndá' ra. Ta ni iin tó'ón ña'a kée ñayuu kọ kándeé xí'ín rá.

⁵ Ta nduú ñoo xionoo ra din̄i yúku káyu'ú rá xí'ín tein káo ndji ñoo, ta dárkue'e ra mií rá xí'ín yuu.

⁶ Ta kúu xiká vá n̄i xini ra ña v̄ei Jesús. Ta kúu n̄i kankono ra n̄i saa ra n̄i s̄a ku'ín xit̄i rá noo ná.

⁷ Ta kúu n̄i'í nda'o n̄i kayu'ú esp̄iritu kini nákaa ini ra, ta kaáan:

—¿Ndi k̄ián ndó'o ní xí'ín yu'u, Jesús, mií ní na kúu de'e Ndios ndáya'i? ¡Noo mií Ndios seí nda'íj noo ní ña ná dá'a ní dándó'o naní ní yu'ú!

⁸ Díón n̄i kaáan, ch̄i di'a n̄i kaa Jesús xí'an:

—¡Esp̄iritu kini, dáyaq̄ t̄aa xaan!

⁹ Dá n̄i nda'tó'ón ñáá Jesús:

—¿Ndi nanón?

Dá n̄i kaa esp̄iritu kini ñoo:

—Legión naní, ch̄i kua'a nda'o kúu ndu'u.

¹⁰ Dá n̄i seí nda'í ña noo Jesús ña ná dá'a ní tanda'a ñáá ná ko'an iin k̄a xían.

¹¹ Ta yati yúku iin ñoo ñó'o kua'a nda'o kochi sásá'an rí.

¹² Dá n̄i seí nda'í esp̄iritu kini ñoo noo Jesús:

—Konó ní ná ko'on ndu ndu'u ndu ini kochi káa —kaáan.

¹³ Dá n̄i sonó Jesús nooán. Dá n̄i kankuei esp̄iritu kini ñó'o ini t̄aa ñoo. Dá n̄i sa'an n̄i ndu'an ini kochi ñoo. Ta kúu rí táto'on uu mil. Kúu n̄i taxí tá'an ndi ndi'í rí kua'an r̄i yu'ú dá'o. Dá n̄i kuei ndava'a rí ini taño'o ñoo. Ta kúu n̄i kanda ra, dá n̄i xí'í r̄i.

¹⁴ Dá n̄i kee ndidaá t̄aa ndáka kochi ñoo taxí tá'an ra kua'an nó'o ra kast̄on ra xí'ín ñayuu ndéi ñoo ra, xí'ín na ndéi yúku sa'a ña n̄i kuu díón. Dá n̄i kankuei ñayuu ñoo kua'an na kande'é ná ndi k̄ián n̄i kuu.

¹⁵ Tá n̄i saa ñayuu ñoo noo iin Jesús, dá n̄i xini na ña ió t̄aa sa ndo'o ní'o n̄i s̄a kee kua'a nda'o esp̄iritu kini ñoo. Ta kúu s̄a ndíxi va ra dá'on ió ra. Ta s̄a iin t̄aa ió va'a kúu rá. Ta kúu n̄i yu'ú nda'o na.

¹⁶ Ta ñayuu n̄i xini ña n̄i kuu díón kúu na n̄i nakani xí'ín dao k̄a ñayuu ña n̄i ndo'o t̄aa n̄i s̄a ño'o esp̄iritu kini ñoo xí'ín ña n̄i ndo'o kochi ñoo.

¹⁷ Dá n̄i kasá'a ná seí nda'í na noo Jesús ña ná ko'on na iin k̄a xían.

¹⁸ Tá kua'an Jesús kaa na ini barco ñoo, dá n̄i seí nda'í t̄aa n̄i s̄a ño'o esp̄iritu kini ñoo noo ná ña ná konó ná ko'on ra xí'ín ná.

¹⁹ Tído kọ ní xín ta'on na. Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Nandió k̄oón kua'an nó'on ve'ón noo ndéi tá'ón, ta nakanón xí'ín ná sa'a ndidaá ña ná'ano n̄i kee sato'o yo Ndios xí'ón, ta nakani ta'ánón xí'ín ná táto'on k̄i'o n̄i ku'u ini na s̄a'on —kaá na.

²⁰ Dá n̄i nakí'ín ra kua'an nó'o rá. Ta kúu n̄i kasá'a rá nákani ra sa'a ña ndato n̄i kee Jesús xí'ín rá noo ñayuu ndéi kuendá Decápolis. Ta ndidaá na n̄i seídó'o ña n̄i nakani ra, kúu n̄i naá nda'o iní na.

Dí'a n̄i ndo'o de'e dí'í iin t̄aa naní Jairo xí'ín ña n̄i ndo'o iin ñá'a ndó'o kue'e t̄ai n̄i

²¹ Dá n̄i ch̄ika'anda Jesús xí'ín t̄aa xionoo xí'ín ná kua'an na iin k̄a xoo taño'o. Ta kúu s̄a kua'a nda'o ñayuu n̄i nat̄aka ndéi yu'ú taño'o ñoo. Tá n̄i noo Jesús ini barco, dá n̄i s̄a ku'ín na iin na yu'ú taño'o ñoo.

²² Dá nì ƙasáá iin ƙa nani Jairo, tá'an ra dándáki ve'e noƙ nátaƙa na Israel ndéi ñoo ñoo. Tá nì xini ra Jesús, kúú nì sa kuɪn xití rá noƙ ná.

²³ Dá nì ƙasá'á rá sei nda'í ra noƙ ná, ta kaá ra:

—Sa xí'í va de'e di'í. Naki nì ná ko'ƙ chinoo ní ndá'a ní satá xí, dá ná nduva'a xí, dá ná ƙ kuú xí.

²⁴ Dá nì kee Jesús kua'an na xí'ín rá. Ta kuá'a nda'o ñayuu nì kee kua'an xí'ín ná, ta dándúti ná Jesús kua'an na.

²⁵ Ta tein ñayuu kuá'a ñoo nákaa iin ñá'a ndó'o kue'e tái nì, ta sa nì xino uxí uu kuia ndó'an dión.

²⁶ Ta sa ndo'o nda'o niman, chi noƙ kuá'a nda'o ƙa kátatá nì sa'an. Ta sa nì dandi'í vaán di'ón né'e va'an nì chiya'avián ra kátatá ñoo. Tído nì iin tó'ón ta'on ra ƙo ní kándéé nduva'an. Ví'í ƙa ví ndó'an.

²⁷ Tído tá nì ƙandaá inian ña kándéé Jesús nduva'a na na kú'u, dá nì ndundéé nì ku'an tein ñayuu kuá'a ñoo. Dá nì natuu yatián satá Jesús, ta kúú nì ƙako'on ndá'an dá'on ná.

²⁸ Dión nì keeán, dá chi nì nakani inian ña sava'a rá dá'on óon Jesús ná kako'an, ta kúú nduva'a vaán.

²⁹ Ta kúú viti'ón di'a va nì natuu nì ñoo. Ta kúú nì ƙandaá inian ña nì nduva'a vaán noƙ kue'e ndó'an.

³⁰ Ta kúú nì ƙandaá va ini Jesús ña nì nduva'a iin ñayuu nì kee ndéé ná. Dá nì nandíó ƙo na nì sa ndé'é ná noƙ ñayuu kuá'a vei satá ná ñoo. Dá nì ndato'ón ñaá ná:

—¿Ndá yoo nì ƙako'on ndá'a dá'amai?

³¹ Dá nì kaa ta xionoo xí'ín ná ñoo:

—Ndé'é vá mií ní, dión ví ñayuu kuá'a vei yó'o dándúti ñaá. Sa'á ñoo, ¿ndiva'a ndato'ón ní ndá yoo nì ƙako'on ndá'a ñaá?

³² Tído nì sa ndé'é va'a Jesús noƙ ndidaá ñayuu ñoo, dá ná kande'á ndá yoo nì ƙako'on ñaá.

³³ Sa ná'á vá ñá'a ñoo ña nì nduva'an sa'á ña nì ƙako'an dá'on Jesús. Ta va'ará yu'úan, ta ndéi ñinoán, tído nì sa'an nì sa kuɪn xitíán noƙ ná, ta nì nakani nda'an xí'ín ná ña nì keeán.

³⁴ Dá nì kaa Jesús xí'an:

—De'e di'í, nì nduva'on sa'á ña kándéé inoon yu'u. Ta viti, kua'an nó'on ve'ón xí'an ió va'a inoon, chi nì nduva'on noƙ kue'e nì sa ndo'on.

³⁵ Ta kúú ƙ'an jíó Jesús ín na, kúú sa nì ƙasáa va dao ƙa nì kii ve'e Jairo, tá'an ra dándáki ve'e noƙ nátaƙa na ñoo ñoo. Dá nì kaa ra xí'ín Jairo ñoo:

—Sa nì xí'í va de'e di'í ní. Ná dá'a ƙa ní dáta'an ní maestro xaan.

³⁶ Tá nì seidó'o Jesús ña nì ƙ'an ra dión, dá nì kaa na xí'ín Jairo:

—O sa yú'oon. Sava'a yu'u ƙandeé inoon —kaá na.

³⁷ Ta kúú ƙo ní sóno ta'on Jesús noƙ dao ƙa ñayuu ña ko'on na xí'ín ná ve'e ƙa ñoo, sava'a Pedro xí'ín Jacobo xí'ín ñani ra nani Juan va ndáka na kua'an na.

³⁸ Dá tá nì saá na nì ku'u na ve'e Jairo, kúú nì xini na ña nína vaá nda'o ñayuu ndé'í na ndéi na, ta nda'í ƙayu'ú ná sa'a tadi'í ñoo.

³⁹ Dá nì kaa Jesús xí'ín ná:

—¿Ndiva'a nína vaá téi ndo? Ta, ¿ndiva'a ndé'í téi ndo ndéi ndó? Chi ƙo ní xí'í ta'on xí, kídí va xí —kaá na.

⁴⁰ Tído nì saki ndaa va ñaá ñayuu ñoo. Dá nì sa'anda Jesús choon ña ná ƙankuei ndidaá ná satá vé'e. Dá nì kana na tatá tadi'í ñoo xí'ín naná xí xí'ín ndin oni ƙa ƙa ndáka na kua'an na ñoo. Dá nì ku'u na noƙ kándu'u xí.

⁴¹ Dá nì tiin Jesús ndá'a xí. Dá nì kaa na:

—Talita, cumi —kaá na. To'on yó'o kónj kaa: Di'í ló'o, ká'in xí'ón, ndakoo.

⁴² Ta kúu vití'ón di'a vá n̄ ndakoo xi. Ta kúu n̄ kasá'a xika xi xionoo xi. Ta uxj uu kua'á ió xi. Tá n̄ xini ñayuu ñoo, kúu n̄ naá nda'o ini na.

⁴³ Tído n̄ sa'anda Jesús choon noo na ve'e xi ná o sa nákani na xí'in ni iin tó'ón ñayuu sa'a ña n̄ kuu dión. Dá n̄ kaa na xí'in ná ña ná k̄'o na ña'a kasá'an xi.

6

Di'a n̄ ndo'o Jesús tá n̄ nandio koo na n̄ nasáa n̄ ñoo Nazaret

¹ Dá n̄ keta Jesús ñoo ñoo, dá n̄ kee na kua'an nó'o ná ñoo mií ná, ta tákuei ñaá taa xionoo xí'in ná kua'an ra.

² Tá n̄ kasandaá kuu nání'i ndée na Israel, dá n̄ ku'u na ini ve'e noo náta na ñoo ñoo. Dá n̄ kasá'a ná dána'a na. Ta ndéi kua'a nda'o ñayuu seídó'o ñaá ná, ta n̄ naá vá ini na ndé'é ñaá ná, ta kaá na:

—¿Ndeí n̄ katí'a taa kaa ña dána'a ra? ¿Ndeí n̄ ni'i t̄ kaa ña ndichí ná'a rá, xí'in ña kándéé rá kée ra ña ndato xí'in ñayuu?

³ ¿Á o duú tá túxí yito vá kúu ra kaa, chí de'e María kúu rá, ta ñani ra kúu Jacobo xí'in José, xí'in Judas, xí'in Simón viti? ¿Á o duú k̄'o ra kaa ndéi tein yó yó'o? —kaá ñayuu ñoo.

Sa'a ñoo ko ní nákoni ñaá ná.

⁴ Dá n̄ kaa Jesús:

—Ndeí kúu mií vá ió ñaño'ó ñayuu noo ndu'u, na kúu profeta. Tído na ñoo mií ndú, xí'in na kúu tá'an ndu, xí'in na ve'e ndu, noón di'a kúu na káño'ó ñaá —kaá na.

⁵ Sa'a ñoo ko ní kúu ta'on kee na ña'a ná'ano xí'in na ñoo mií ná, sava'a sata dao na kú'u vá n̄ chínóo na ndá'a ná, dá n̄ nduva'a na.

⁶ Kúu n̄ naá vá ini Jesús xini na, chí ko ní xini ta'on na ñoo mií ná kandisa ñaá ná. Dá n̄ kee na kua'an na. Dá n̄ kasá'a ná xionoo na dána'a na dao ka ñoo ñó'o yati ñoo.

Yó'o n̄ sa'anda Jesús choon noo taa xionoo xí'in ná ña ko'on ra dána'a ra to'on va'a sa'a Ndios

⁷ Tá n̄ ndí'i, dá n̄ kana na ndin uxj uu taa xionoo xí'in ná ñoo. Dá n̄ kasá'a ná tánda'a ná uu rá uu ra kua'an ra kanoo ra dána'a ra. Ta n̄ xí'o na choon noo rá ña kándéé rá taó rá espíritu kini ñó'o ini ñayuu.

⁸ Ta n̄ kaa ta'ani na xí'in rá:

—Ni iin ña'a o sa kóo ini ndo kane'e ndó ko'on ndo íchi. Sava'a iin tó'ón yito, kirá katuu va ndó, kane'e ndó ko'on ndo. O sa káne'e ndó léka ndo, ni pan, ta ni dí'ón o sa káne'e ndó ko'on ndo.

⁹ Sava'a ndisa yí'i ndó kayi'i ndó ko'on ndo, ta ná dá'a ni kane'e ndó iin ka kotó nadaon ndó —kaá na.

¹⁰ Dá n̄ kaa ta'ani na xí'in rá:

—Ta ndi ndaa mií vá ve'e n̄ saá ndo n̄ ku'u ndó, sava'a ñoo ni kandeí ndó nda ná kasandaá kuu kankuei ndó ko'on ndo iin ka ñoo.

¹¹ Tído tá n̄ saá ndo iin ñoo noo ko ní xini na natiin va'a na ndo'ó, ta ko ní xini na kueídó'o na to'on dána'a ndo, dá kian tá kua'an ndo kankuei ndó ñoo ñoo, kidi ni'ini ndó ñoyaká iin sa'a ndo, ta ñoo kian ná'a ña ko náta'an ini Ndios xini na na ñoo ñoo. Miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña tá ná kasandaá kuu keyiko Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá kian ka'i cháa ka ndo'ó na ñoo ñoo o duú ñayuu kini n̄ sa ndei ñoo Sodoma xí'in ñoo Gomorra —kaá na.

¹² Dá n̄ kee ra kua'an ra. Dá n̄ kasá'a rá kásto'on ra xí'in ñayuu ña ná nandikó ini na sa'a kuachi kée na.

13 Ta kúu kuá'á ndá'o espíritu kini nì taó rá, ta nì chikodó rá sití dinì kuá'á nà kú'u, dá nì nduwa'a na.

Di'a nì kuu tá nì xi'i Juan, nà sà ðakódo ndúta ñayuu

14 Kúu nì nì'j tó'on rey Herodes sa'a Jesús, dá chì ndei kúu míí vá ká'an ñayuu sa'a ná. Chì dao ñayuu ñoo kaá di'a: "Nì natakí va Juan, nà sà ðakódo ndúta ñayuu, ta nõn kúu Jesús, sa'á ñoo kándéé ná kée na ña'a ndato."

15 Ta dao ka nà kaá ña profeta Elías kúu ná. Ta dao ka nà kaá ña kúu ná iin profeta, o ndá ndi kuu kúu ná iin profeta nì sa io sa na'a, kaá nà.

16 Tído tá nì seídó'o rey Herodes ñoo ña ká'an nà dión, dá nì kaa ra:

—Taa yó'o kúu Juan, tá'an ra nì sa'anda yu'u diko. Tído nì natakí va ra.

17 Dión nì kaa Herodes, chì míí rá nì sa'anda choon, dá nì tiin soldado Juan. Dá nì so'oní ñaá rá xí'in cadena. Dá nì chikáa ñaá rá ve'e kaa, chì k'i'o dión kóni Herodías, ña nì sa kuu ñadi'í ñani ra naní Felipe, tído nì ñaki'in ñaá rá kakuán ñadi'í ra.

18 Ta sa'á ña nì kaa Juan xí'in rá ña kuachi ká'ano kíán ña ió ra xí'in ñadi'í ñani ra,

19 sa'á ñoo nì xini u'u ñaá Herodías, ta kónian ka'ání ñaáán. Tído ko ní'j ta'an vaán ndí keeán, dá ná kuu Juan,

20 dá chì yu'u va Herodes ka'ání ñaá rá, chì ná'á vá rá ña ta ndaa, ta kéchóon noo Ndios kúu ná. Sa'á ñoo ndaa vá ñaá rá noo Herodías. Ta va'ará nì kutúu iní ra nì kee to'on nì ka'an nà, tído kátoó ra kuéidó'o ñaá rá.

21 Ta tein víko nì naḡino Herodes kuia rá, dá nì nì'j Herodías ndí keeán, dá kuu Juan. Chì nì nataká taa dándáki xí'in Herodes, xí'in taa sa'ándá choon noo soldado, xí'in ndidaá taa ndáya'i nì kii chí kuendá Galilea, ta ndéi ra sás'an ra xí'in Herodes.

22 Ta kúu ñoo nì ku'u de'e di'í Herodías. Dá nì sarsá'á xí. Ta kúu nì ñata'an ini Herodes nì kee xi, ta nì ñata'an ta'ani ini ndidaá tã ndéi sás'an xí'in rá ñoo. Dá nì kaa rey Herodes ñoo xí'in xi:

—Tá ná kakon ndí kúu míí váan kónon nooí viti, ta kúu k'i'o vei ña noon —kaá ra.

23 Dá nì xi'o ra to'on ra noo xí, ta kaá ra:

—Míian ndaa ndisa k'i'oi ndidaá míí vá ña'a xikon nooí, chì iói k'i'oi nda iin ñe'e noo dándákii noon —kaá ra.

24 Dá nì keta xi kankono xi kua'an xi ndato'on xí naná xi Herodías:

—¿Ndí kíán kakai viti?

Dá nì kaa naná xi:

—Kua'an kakon dinì Juan, tã sã ðakódo ndúta ñayuu —kaáan.

25 Dá kankono xi nì ndu'u tuku xi noo ió rey Herodes. Dá nì kaa xi xí'in rá:

—Vítí'on kuíí kóni yu'u ña k'i'o ní iin ko'o ná kakaá dinì Juan, tã sã ðakódo ndúta ñayuu, nooí.

26 Kúu nì kunda'í ndá'o ini ra, tído sa'á ña nì xi'o ra to'on ra noo xí, ta sa'á ña nì seídó'o taa ndéi xí'in rá ña nì ka'an ra dión, sa'á ñoo ko ní kuu ta'on kaa ra ña koó.

27 Ta kúu vítí'on nì sa'anda ra choon noo soldado ra ña ná ko'on ra ka'anda ra diko Juan, ta ná kane'e ra dinì ná kii ra.

28 Dá nì sa'an taa ñoo nì sa'anda ra diko Juan noo nákaa nà ini ve'e kaa. Dá nì chikáa ra dinì ná ini iin ko'o né'e raan nì kasáa ra. Dá nì xi'o raan noo tadi'í ñoo. Dá nì xi'o xian noo naná xi Herodías.

29 Tá nì nì'j tó'on tã xionoo xí'in Juan ña nì xi'j nã, dá nì sa'an ra nì ñaki'in ra yikí koño nã. Ta né'e raan nì sa'an ra nì dandúxi ra.

Di'a nì kuu tá nì xi'o Jesús ña'a nì sasá'an o'on mil taa

30 Dá n̄i n̄aki'in tá'an tuku t̄a x̄ionoo x̄í'in Jesús x̄í'in míi ná. Dá n̄i kasá'á rá n̄ákani ra x̄í'in ná sa'a ndidaá kúú ñ̄a n̄i kee ra, x̄í'in sa'a ndidaá ñ̄a n̄i daná'a rá noó n̄i sa'an ra.

31 Dá n̄i kaa n̄a x̄í'in rá:

—Nak̄ij̄ ndo, ná ko'õ iin ka x̄ián nani'i ndée yo noó ko iin ndéi.

Dión n̄i kaa n̄a, dá ch̄i kúú kua'an, kúú vei kúú kua'á nd̄a'o ñ̄ayuu kásaa n̄a noo Jesús, sa'á ñ̄oó ko nóno vá ná kasá'an na.

32 Dá n̄i kaa na x̄í'in t̄a x̄ionoo x̄í'in ná ini iin barco, dá n̄i kanxoo na kua'an na iin xián noó ko iin ndéi.

33 Tído kua'a vá ñ̄ayuu n̄i xini ñ̄a kua'an n̄a, ta n̄i nakoni va na Jesús. Ta kúú n̄i kee ñ̄ayuu ndéi ndidaá kúú ñ̄oo ñ̄ó'o yati ñ̄oo x̄ika sá'á ná kua'an n̄a ni'i ñ̄aa ná. Ta kúú sa ndéi di'a va ñ̄ayuu ñ̄oo ndáti na tá n̄i saa Jesús.

34 Dá tá n̄i keta Jesús ini barco ñ̄oo, kúú n̄i xini n̄a ñ̄a kua'á nd̄a'o ñ̄ayuu ndéi ndáti ñ̄aa. Ta kúú n̄i ku'u nd̄a'o ini n̄a sa'a ná, ch̄i ndéi na tát̄o'on ndéi léko, k̄iri ko iin ndáka, k̄i'o dión ndéi na. Dá n̄i kasá'á Jesús dána'a n̄a kua'á nd̄a'o ñ̄a'a noó ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oo.

35 Dá tá n̄i ini, dá n̄i natuu yati ñ̄aa t̄a x̄ionoo x̄í'in ná. Dá n̄i kaa rá x̄í'in ná:

—Ko ta'ón ve'e ndíta yati yó'o, ta sa n̄i ini va.

36 Ka'anda ní choon noó ñ̄ayuu yó'o ñ̄a ná ko'on n̄a ve'e túu ndíta káa x̄í'in ñ̄oo kuálí túu ñ̄ó'o káa, dá ná kuiin na ñ̄a'a kei ná, ch̄i ko ta'ón ñ̄a'a kei ná yó'o.

37 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'in rá:

—K̄i'o ni míi ndó ñ̄a'a ná kasá'an na.

Dá n̄i kaa rá:

—¿Á kónj̄ ní ñ̄a ko'on ndu kuiin ndu pan x̄í'in di'ón, k̄i'o ní'i ñ̄ayuu kéchóon na uú ciento kuú, dá k̄i'o nduñ noo ná kasá'an na?

38 Dá n̄i kaa Jesús:

—¿Ndidaá pan né'e va'a ndó? Kua'an ndo kande'é ndó.

Dá n̄i sa'an ra n̄i sa nde'é rá. Dá n̄i kaa rá x̄í'in ná:

—O'on kúú pan, ta uú kúú t̄iyaká —kaá rá.

39 Dá n̄i sa'anda Jesús choon ñ̄a ná kande'i tá tu'u tá tu'u n̄a noo it̄a kuí ñ̄oo.

40 Dá n̄i sa nde'i ñ̄ayuu ñ̄oo. Tát̄o'on iin ciento kúú iin iin tu'u n̄a, ta dao ka tu'u kúú uú diko ux̄i.

41 Dá n̄i tiin Jesús ndin o'on pan x̄í'in ndin nduú t̄iyaká ñ̄oo. Dá n̄i n̄ane'e noo ná chí induú. Dá n̄i nak̄i'o na ndivé'e noo Ndios. Dá n̄i sa'anda n̄a pan ñ̄oo. Dá n̄i xi'o nañ noó t̄a x̄ionoo x̄í'in ná. Dá n̄i dasá ráan noo iin rá iin ñ̄ayuu ñ̄oo. Dión ta'ani n̄i kee na x̄í'in ndin nduú t̄iyaká ñ̄oo.

42 Dá n̄i sasá'an ndidaá ñ̄ayuu ñ̄oo nd̄a n̄i nd̄inoo va'a ini n̄a.

43 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i dakúti t̄a x̄ionoo x̄í'in Jesús ux̄i uú t̄iyiká x̄í'in tá'i pan, x̄í'in tá'i t̄iyaká ñ̄a n̄i kandoo noo n̄i sasá'an ñ̄ayuu ñ̄oo.

44 Ta o'on mil n̄i sa kuu t̄a n̄i sasá'an n̄i kee Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i xika Jesús noó taño'o

45 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i sa'anda Jesús choon noó t̄a x̄ionoo x̄í'in ná ñ̄a ná kaa ra ini barco, ta ná chika'anda ra ko'on ra noó taño'o, dá ná saa rá ñ̄oo nani Betsaida. Dá n̄i kandoo Jesús n̄i ka'an n̄a ndisá'án x̄í'in ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oo.

46 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a ndisá'án, dá n̄i kee na kua'an n̄a din̄i iin yúku iin ñ̄oo ka'an n̄a x̄í'in Ndios.

47 Tá sa n̄i kua'a vá, ta kúú duú n̄i ta'iáo ió barco noo ñ̄ó'o t̄a x̄ionoo x̄í'in ná ñ̄oo kua'an rá noó taño'o. Ta kúú nákaa iin tó'ón jí vá Jesús noñó'o.

48 Kúú n̄i xini n̄a ñ̄a ndó'o níó rá dákáka ndá'a rá barco ñ̄oo, ch̄i kána nd̄a'o tach̄i chí xoo noó kua'an ra.

Dá tá nì kundikí, kúú nì kuyati Jesús nõó kua'an ra, chì xíka sá'a ná kua'an na nõó takují ñóó, ta sá yá'a na kua'an na chí nõó.

⁴⁹ Tído tá nì xini ra ña xíka Jesús kua'an na nõó takují ñóó, dá nì ka'an rá ña kúú ná iin í'íná. Sa'á ñóó nì'í nda'o nì kayu'ú rá,

⁵⁰ chì ndidaá vá rá nì xini ñaá, ta kúú nì yu'ú nda'o ra. Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ndeé koo ini ndo. O sa yu'ú ndo, dá chì míí vá yu'ú kúúí —kaá na.

⁵¹ Dá nì kaa na ini barco nõó ñó'o ra ñóó. Ta kúú nì sa tuu vá tachí ñóó. Kúú nì naá vá ini ra, ta nì yu'ú ra,

⁵² dá chì kò kándaá jí vá ini ra ndi dándáki ña ndato nì kee na nì dandukua'a ná pan ñóó, chì ndadí jí vá ñaxintóni rá.

Dì'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús na kú'u ndéi kuendá Genesaret

⁵³ Dá tá nì ndi'í nì chika'anda na nõó taño'o, dá nì saá na nõó kúú kuendá Genesaret. Dá nì so'oní na barco yu'ú taño'o.

⁵⁴ Tá nì kankuei na ini barco ñóó, ta kúú ndidaá ñayuu ndéi ñóó nì ñakoni ñaá.

⁵⁵ Ta kúú nì taxí tá'an ñayuu ñóó iin rá iin ñóó nì sa'an na nì ñaki'in na ñayuu kú'u kándodó nõó xító né'e na nì saá na nõó nì kándaá ini na nákaa Jesús.

⁵⁶ Ta ndéi kúú míí vá nõó kásandaá Jesús, ñoo kuálí o ñoo ná'ano o yukú ichí kián, ta kúú chíndei ñayuu ñóó na kú'u ná yu'ú íchi, ta seí nda'í na nõó Jesús ña ná konó ná dáko'on ndá'a ná yu'ú kotó na. Ta kúú ndidaá vá na nì dakó'on ndá'a yu'ú kotó na nì nduv'a.

7

Yó'o nì daná'a Jesús ña kánian kee yó ña kóni Ndios, ta o duú ña kóni taa

¹ Kúú nì natuu yati tá fariseo xí'ín dao taa dána'a ley Moisés nõó Jesús. Ta taa yó'o kúú ra nì kii ñoo Jerusalén.

² Kúú nì xini ra ña kò ní nákata ta'on taa xionoo xí'ín Jesús ndá'a rá xí'ín ñaño'ó, dá kasá'an ra. Chì kò ní kée ra tát'o'on k'i'o nì daná'a taa sá'ano ñoo ra tá sata. Sa'á ñóó nì datáí kuachí ñaá rá,

³ dá chì taa fariseo xí'ín ndidaá ka na Israel tíin toon na tát'o'on nì sa kee taa sá'ano ñoo na tá sata, chì dinño'ó kánian nakata na ndá'a ná xí'ín ñaño'ó, dá kasá'an na.

⁴ Ta dión ta'ani kée na tá ndúsaa na sa'an na nõó yá'i, chì kò sásá'an ta'on na tá ná o nákata na ndá'a ná xí'ín ñaño'ó. Ta ío kuá'a ká ví ña'a kée na tát'o'on nì daná'a tá sá'ano ñoo na, chì nákata ta'ani na vaso na xí'ín ñaño'ó, xí'ín tundo'o ná, xí'ín kò'o kaa na, xí'ín kidi na.

⁵ Sa'á ñóó nì ndato'on taa fariseo xí'ín taa dána'a ley Moisés ñóó Jesús, ta kaá ra:

—¿Ndiv'a kò kée taa xionoo xí'ín míí ní tát'o'on nì daná'a taa sá'ano ñoo yó tá sata? Chì kò nákata ra ndá'a rá xí'ín ñaño'ó, dá kasá'an ra.

⁶ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Taa uu nõó vá kúú ndo'ó. Ndaa va nì ka'an profeta Isaías sa'a ndo'ó, chì dì'a nì taa na:

Tá'an ñayuu ndéi viti kéká'ano na yu'ú xí'ín yú'u óon va na,

tído xí'ín nió ná, kò kóni ta'on na yu'ú.

⁷ Kò ndáya'i ta'on ña ndáño'o na yu'ú,

dá chì ña dána'a na kúú ña nì ndaki ini ñaxintóni taa va,

ta ká'an na ña choon nì sa'anda Ndios kián.

⁸ Chì ndo'ó kúú nà dánkoo xoo choon sa'ándá Ndios, ta ndí'i cháá kà ini ndo kée ndó choon sa'ándá taa, chì ndí'i ndá'o ini ndo nákata ndó tindo'o ndo, xí'ín vaso ndo, ta ndí'i ta'ani ini ndo kée ndó cháá kà ñá'a kua'an tátò'on kua'an ña yó'o.

⁹ Dá nì kaa ta'ani na:

—Chì dánkoo xoo ndó choon sa'ándá Ndios, ta ndí'i cháá kà ini ndo kée ndó choon nì ndaki ini míí ndó.

¹⁰ Dá chì di'a kaá ley Moisés: “Koo ñaño'ó ndó noo tatá ndo xí'ín noo naná ndo”, ta “Ndi ndáa míí va ñayuu nì ya'a nì ka'an ndava'a xí'ín tatá nà o xí'ín naná nà, nà yó'o kúú nà kánian kuu.”

¹¹ Tído ndo'ó kúú rā ká'an ña kuu va ka'an iin ñayuu xí'ín tatá nà, xí'ín naná nà: “O kúú ta'on chindeéí míí ní xí'ín ña'a né'e va'i, chì sà nì ka'in ña k'i'oi ña noo Ndios.”

¹² Ta ndo'ó kúú rā ká'an ña ndi ndáa nà ká'an dión, noón kúú nà kò káni kaan ña chindeéí ná tatá nà xí'ín naná nà.

¹³ Ta dión kée ndó dátuu ndó choon nì sa'anda Ndios xí'ín ña nì ndaki ini míí ndó. Ta kuá'a kà ví ña'a kua'an tátò'on kua'an ña yó'o kíán kée ndó —kaá Jesús xí'ín rá.

¹⁴ Dá nì ñandiò koo Jesús nì kana na ñayuu kuá'a ñoó, dá nì kaa nà:

—Kueid'ó'o va'a ndó ña ko'in ka'in xí'ín ndó, dá katóni va'a ini ndo.

¹⁵ Nì iin ña'a seí ndo kò dáyako ñaá noo Ndios, chì ña kini kánkueí niò ndo, ñoó vá kíán dáyako ndo'ó noo Ndios.

¹⁶ Ta ndi ndáa ndo'ó ió do'o, dá kíán kueid'ó'o va'a ndó —kaá nà.

¹⁷ Dá chì o kana xoo na tein ñayuu kuá'a ñoó. Dá nì ku'u na ini iin ve'e. Dá nì ndato'on ñaá taa xionoo xí'ín ná ndi dándáki to'on nì ñak'i'in tá'an na nì ka'an nà xí'ín ñayuu ñoó.

¹⁸ Dá nì kaa nà xí'ín rá:

—¿Á dión ta'ani kò katóni ta'on ini ndo'ó? ¿Á kò kándaq ta'on ini ndo ña nì iin ña'a seí ñayuu kò dáyako ñaá noo Ndios?

¹⁹ Dá chì o duú níó ná kokee ña'a seí nà. Ini tìxi va na kua'an. Ta kúú tá nì ndi'i, dá kua'an nà satà vé'e tatá nán.

Dión nì kaa Jesús, dá ná kandaq ini rā ña nì iin ña'a seí yo kò dáyako ñaá noo Ndios.

²⁰ Ta nì kaa ta'ani Jesús xí'ín rá:

—Ña kini kánkueí ini níó ñayuu, ñoó vá kíán dáyako ñaá noo Ndios.

²¹ Dá chì o ndá maá ini níó vá ná veí ña kini nákani ini nà kee na, dá kee na kuachi xí'ín nà kò kúú ñadi'í nà o yíí ná, ta kée na ña ka'an noo xí'ín ñíí ná, ta sa'ání ná ñayuu,

²² ta kí'in ku'íná ná ña'a, ta kátoó nà ña'a ió noo dao ka nà, ta ió ña xíxi ini nà, ta ndúkú ná ña dándá'í nà dao kà ñayuu, ta nì lú'u ví kò chítuu ini nà kée na ña kini, ta u'u ini nà, ta ndéine'e tá'an na, ta chíndaya'i na míí ná, ta kúú ná nà kò xíka'an noo.

²³ Ta ndidaa ña yó'o kíán kánkueí ndá maá níó ná, ta dáyako ñaá noo Ndios.

Dì'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús de'e di'í iin ñá'a tukú

²⁴ Dá nì keta Jesús ñoo ñoó, dá nì kee na kua'an nà xí'ín taa xionoo xí'ín ná chí kuendá ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón. Tá nì saq nà ñoó, dá nì ku'u na ini iin ve'e, chì kò kóni ta'on na ña kandaq ini ñayuu ña nì kásáq nà ñoo ñoó. Tído kò ní kúú ta'on chide'é na,

²⁵ dá chì yachí vá nì kandaq ini iin ñá'a ña ió nà ñoó. Ta nákaq iin espíritu kini ini de'e di'áan. Ta kúú nì kásáqan noo nákaq Jesús, kúú nì sà ku'ín xitán noo ná.

26 Ta kúúán iin ñá'a ká'an to'on griego, chi iin ñoo nákaa chí kuendá Sirofenicia di'a kúú ñooan. Dá nì seí nda'í ña noo Jesús ña ná taó ná espíritu kini nákaa ini de'e di'áan.

27 Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Konó ná kasá'an takuálí nda ná ndinoo va'a ini xì, dá chi kò vá'a ta'on kuio ndaa yò pan noo ndá'a xí, ta kì'o yóan noó tina.

28 Dá nì kaa ñá'a ñoo xí'ín ná:

—Ndaa ká'an ní, tatá. Tído seí va tina yúchi pan, ña kuéi tji mesa kée takuálí.

29 Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Va'a nì ka'on, sa'á ñoo kua'án nó'o ve'ón viti, dá chi sa nì keta va espíritu kini ña nì sa káa ini de'e di'óon kua'án —kaá na.

30 Dá nì keeán kua'án nó'an. Tá nì nasáaan ve'án, kúú sa kándu'u va'a va de'e di'áan noo xito, chi sa nì keta va espíritu kini ña nì sa káa ini xì kua'án.

Dì'a nì kuu tá nì nduvva'a Jesús iin taa kò táì do'o, ta ká'an tata ra

31 Dá nì keta Jesús no'ó'o kuendá ñoo Tiro di'a. Dá nì chika'anda na ñoo Sidón xí'ín ñoo ñó'o chí kuendá Decápolis kua'án na. Dá nì nasáa na yu'ú taño'o naní Galilea.

32 Ta ñoo ndáka dao ñayuu iin taa kò táì do'o, ta ká'an tata nì sa na. Dá nì seí nda'í na noo Jesús ña ná chinóo na ndá'a ná diní rá, dá ná nduva'a ra.

33 Dá nì taó xoo Jesús tá yó'o noó koó ñayuu ndéi. Dá nì tuu na diní ndá'a ná yáì do'o ra. Dá nì dandáxi na diní ndá'a ná xí'ín tadíí na, dá nì ñak'óon naán noo yáa taa ñoo.

34 Dá nì nandé'e ná chí induú, kúú nì saká ini na. Dá nì kaa na:

—¡Efata! —To'on yó'o kóni kaa: ¡Nono viti!

35 Kúú viti'ón vá nì natai do'o ra, ta nì kexoo ña kedaá xí'ín yáa rá, ta kúú nì naka'án va'a va ra.

36 Dá nì sa'anda Jesús choon noó ñayuu ñoo ña ná o sa kóo ini na ka'án na xí'ín ni iin tó'ón ñayuu sa'á ña ndato nì kee na xí'ín taa ñoo. Ta va'ará ndidaá ka ví nì sa'anda na choon noó ñayuu ñoo ña ná o sa ká'an na, tido ví'í ka ví nì dasá tó'on ñaá ñayuu ñoo.

37 Ta kúú nì naá va ini ñayuu ñoo xiní na ña nì kee Jesús dión, dá kaá na:

—Va'a nda'io kée na ndidaá ña'a. Chi kándéé ná nátaì do'o ñayuu kò táì do'o, ta nda na kúú ñí'í kándéé ná ná ka'án —kaá na.

8

Dì'a nì kuu tá nì xì'o Jesús ña'a nì sasá'an komi mil ñayuu

1 Ta tein kuu dáá ñoo nì nditúti kua'á nda'io ñayuu. Ta kò ta'ón ña'a kasá'an na. Dá nì kana Jesús taa xionoo xí'ín ná. Dá nì kaa na xí'ín rá:

2 —Kú'u nda'io ini sa'á ñayuu yó'o, chi sa nì xino onì kuu ndéi na xí'ín yu'u, ta ni koó ka ña'a kasá'an ná.

3 Tído tá ná tанда'í na no'o na ve'e na tá kò ñá'a kasá'an na, oon ni ví kuu yi'í na íchi, chi xíká nda'io nì kii dao na.

4 Dá nì kaa taa xionoo xí'ín ná ñoo:

—¿Ndeí ki'in yó kua'á pan kì'o yó keí ñayuu kua'a káa, chi yukú ichí vá kían yó'o?

5 Dá nì ndato'ón ñaá Jesús:

—¿Ndidaá pan né'e ndó?

Dá nì kaa ra:

—Usa kíán.

6 Dá n̄i sa'anda Jesús choon ñ̄a ná kandeḡ ñ̄ayuu ñ̄oo ñ̄oñó'ḡ. Dá n̄i tiin na ndin us̄a pan ñ̄oo. Dá n̄i ñ̄ak̄i'ḡ na ndivé'e noḡ Ndios. Dá n̄i sa'anda ñ̄aán. Dá n̄i x̄i'ḡ nañan noḡ t̄a x̄ionoo x̄i'ín ná ñ̄oo. Dá n̄i dasá ráan noḡ iin rá iin ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oo.

7 Ta né'e ta'ani ra cháá t̄iyaká. Ta kúu n̄i ñ̄ak̄i'ḡ ta'ani Jesús ndivé'e noḡ Ndios sa'a r̄i. Dá n̄i x̄i'ḡ na r̄i noḡ t̄a x̄ionoo x̄i'ín ná ñ̄oo. Dá n̄i dasá rá r̄i noḡ ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oo.

8 Dá n̄i sasá'an ndidaá ná nda noḡ n̄i ndinoo va'a ini ñ̄a. Tá n̄i ndi'i n̄i sasá'an na, dá n̄i ñ̄ak̄úti t̄a x̄ionoo x̄i'ín Jesús us̄a t̄iyiká x̄i'ín ñ̄a n̄i k̄andḡo noḡ n̄i sasá'an na.

9 T̄átḡ'on kom̄i mil n̄i s̄a kuu ñ̄ayuu n̄i sasá'an ñ̄oo. Dá n̄i ka'an Jesús ndisá'an x̄i'ín ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oo.

10 Dá n̄i kaa na ini barco x̄i'ín t̄aa x̄ionoo x̄i'ín ná. Dá n̄i ki'in na kua'an ñ̄a. Dá n̄i kas̄andaá ñ̄a iin k̄a xoo t̄añḡo'ḡ noḡ kúu kuendá Dalmanuta.

Yó'o n̄i x̄ik̄a t̄a fariseo ñ̄a ná kee Jesús iin ñ̄a ndato chí induú

11 Kúu n̄i kas̄aa dao t̄a fariseo. Dá n̄i kas̄a'á rá ndátḡ'ón ndichí r̄a Jesús, chí n̄i x̄ik̄a r̄a ñ̄a kee na iin ñ̄a ndato chí induú, dá korndodó ñ̄aá rá, dá ná kande'á á miñan ndaa n̄i kii na noḡ Ndios.

12 Dá kúu konó oon ví n̄i kixiñan n̄i sak̄a ini ñ̄a. Dá n̄i kaa ñ̄a x̄i'ín rá:

—¿Ndiva'á x̄ik̄a ñ̄a ndéi tiempo viti ñ̄a keei iin ñ̄a ndato? Miñan ndaa ná ka'in x̄i'ín ndó ñ̄a ḡ k̄ee ta'on yu'u n̄i iin ñ̄a ndato noḡ ndḡ'ḡ —kaá ñ̄a.

13 Dá n̄i ñ̄ankoo na t̄aa ñ̄oo, dá n̄i kaa tuku na ini barco x̄i'ín t̄a x̄ionoo x̄i'ín ná. Dá n̄i kee na kua'an ñ̄a iin k̄a xoo t̄añḡo'ḡ.

Dì'a kua'an ñ̄a n̄i ñ̄anda'a Jesús sa'a ñ̄a kḡ vá'a dána'a t̄a fariseo

14 Tído n̄i ñ̄andodó vá t̄a x̄ionoo x̄i'ín Jesús kane'e ra pan ko'on r̄a. Sava'a iin to'ón din̄i vá pan nákaa né'e ra kua'an r̄a ini barco ñ̄oo.

15 Dá n̄i sa'anda Jesús choon noḡ rá, ta kaá ñ̄a x̄i'ín rá:

—Kandaa ndḡ mií ndó x̄i'ín ñ̄a dákuita t̄achí pan, ñ̄a kéchón t̄a fariseo x̄i'ín t̄a kuendá rey Herodes —kaá ñ̄a.

16 Kúu n̄i kas̄a'á ndátḡ'ón tá'an mií rá:

—Sa'á ñ̄a kḡ ní s̄a né'e yó pan kixiḡ, s̄a'á ñ̄oo ká'an ñ̄a dión x̄i'á —kaá r̄a.

17 Kúu n̄i k̄andaá va ini Jesús ñ̄a n̄i ka'an r̄a dión. Dá n̄i kaa ñ̄a x̄i'ín rá:

—¿Ndiva'á ndátḡ'ón ndó sa'a pan veḡ ndó? ¿Á kḡ k̄andaá jí vá ini ndḡ, ta á kḡ kátóni ta'on ini ndḡ? ¿Á ndadí jí vá ñ̄axintóni ndḡ?

18 Ió noḡ ndḡ, tído, ¿á kḡ túu ta'an vaan? Ta ió dḡ'o ndó, tído, ¿á kḡ tái ta'an vaan? ¿Á kḡ ndúsaa ta'on ini ndḡ ñ̄a n̄i keei?

19 Chí tá n̄i sa'anda yu'u pan n̄i seí ndin o'on mil t̄aa ñ̄oo, ¿ndidaá t̄iyiká n̄i ñ̄ak̄úti ndó x̄i'ín yúchi pan ñ̄a n̄i k̄andḡo ñ̄oo?

Dá n̄i kaa r̄a:

—Ux̄i uu r̄a.

20 Dá n̄i kaa tuku Jesús x̄i'ín rá:

—Ta, ¿ndidaá t̄iyiká n̄i ñ̄ak̄úti ndó x̄i'ín yúchi us̄a pan n̄i x̄i'ḡ yu'u n̄i seí ndin kom̄i mil ñ̄ayuu ñ̄oo?

Dá n̄i kaa r̄a:

—Us̄a r̄a.

21 Dá n̄i kaa ñ̄a x̄i'ín rá:

—¿Á kḡ k̄andaá jí ví ini ndḡ, tá dáá? —kaá ñ̄a.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i nduyva'a Jesús iin t̄aa kḡ túu noḡ

²² Tá n̄i s̄a Jesús x̄í'ín t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná ñoo naní Betsaida, kúú n̄i k̄asáa ñ̄ayuu x̄í'ín iin t̄a k̄o túu noo. Dá n̄i seí nda'í n̄a noo Jesús ñ̄a ná k̄ako'on ndá'a ñ̄aa ná.

²³ Dá n̄i tiin Jesús ndá'a rá, dá ndáka ñ̄aa ná kua'an n̄a nda noo kúú yu'u ñoo ñoo. Dá n̄i t̄uu ndaa n̄a t̄adij n̄a nduchí nóo r̄a. Dá n̄i ch̄inóo ná ndá'a ná dinj rá. Dá n̄i nd̄at̄o'ón ñ̄aa ná:

—¿Á s̄a n̄i nat̄uu cháá nooñ viti?

²⁴ Dá n̄i n̄ande'e rá, dá n̄i kaa rá:

—Xiní vai t̄a k̄aa, t̄ido t̄at̄o'ón ndáa ȳit̄o vá, k̄i'o dión ndáa ra x̄íonoo ra, xiníj.

²⁵ Dá n̄i ch̄inóo tuku Jesús ndá'a ná sat̄a nduchí nóo r̄a. Dá tá n̄i n̄ande'e tuku ra, kúú s̄a n̄i nat̄uu va'a noo rá. S̄a ndidaá kúú vá ñ̄a'a ndato xiní va'a ra, kaá r̄a.

²⁶ Dá n̄i sa'anda Jesús choon noo rá, ta kaá n̄a:

—Ná dá'a ni ndu'ón ñoo k̄aa, ta o s̄a nákanón x̄í'ín ni iin tó'ón ñ̄ayuu ndéi ñoo ñ̄a n̄i keei x̄í'ón —kaá n̄a.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i kaa Pedro ñ̄a Jesús kúú Cristo, n̄a n̄i t̄anda'á Ndios kasaa dáak̄i ñ̄aa

²⁷ Dá n̄i kee Jesús kua'an n̄a x̄í'ín t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná ñoo kuálí ñó'o yati ñoo Cesarea Filipino. Ta ích̄i noo kua'an n̄a ñoo, kúú n̄i nd̄at̄o'ón ñ̄aa Jesús, ta kaá n̄a x̄í'ín rá:

—¿Ndá yoo kúú yu'u, kaá ñ̄ayuu ñoo?

²⁸ Dá n̄i kaa t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná:

—Dao n̄a kaá ñ̄a kúú ní Juan, n̄a s̄a dakód̄o ndúta ñ̄ayuu. Ta dao k̄a n̄a k̄aa ñ̄a kúú ní profeta Elías. Ta dao k̄a n̄a k̄aa ñ̄a kúú ní iin k̄a profeta.

²⁹ Dá n̄i nd̄at̄o'ón tuku ñ̄aa Jesús, ta kaá n̄a:

—Ta ndo'ó viti, ¿ndá yoo kúú yu'u, kaá ndo'ó?

Dá n̄i kaa Pedro x̄í'ín ná:

—Mii ní kúú Cristo, n̄a dáak̄i ñ̄aa.

³⁰ Tido n̄i sa'anda Jesús choon noo t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná ñ̄a ná o s̄a kóo ini r̄a ka'an r̄a x̄í'ín ni iin tó'ón ñ̄ayuu ndá yoo kúú ná.

Yó'o n̄i kasto'on Jesús x̄í'ín t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná ndí k̄ian ndo'o na, dá kuu n̄a

³¹ Dá n̄i k̄asá'a Jesús dána'a n̄a noo t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná ñ̄a k̄anian ndo'o naní n̄io n̄a n̄i nduu t̄a ñ̄ayuu yó'o, ch̄i kuñó'ó ñ̄aa t̄a s̄a'ano ñoo, x̄í'ín t̄a dut̄i sakua'a, x̄í'ín t̄a dána'a ley Moisés, ta k̄anian kuu n̄a. Tido tá ná ya'a onj kuu, dá nataki n̄a.

³² Yó'o k̄ian n̄i ka'an ndaa Jesús t̄at̄o'ón ndo'o mii ná cháa k̄a chí noo. Dá n̄i taó xóo ñ̄aa Pedro. Dá n̄i k̄asá'a dán̄ani ñ̄aa rá sa'a ñ̄a n̄i ka'an n̄a dión.

³³ Tido n̄i n̄andió koo Jesús n̄i s̄a nde'e ná noo ndíta dao k̄a t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná. Dá n̄i dan̄ani na Pedro, ta kaá n̄a x̄í'ín rá:

—Kua'an kuxoo noo, dá ch̄i k̄eón t̄at̄o'ón k̄ee ñ̄a u'u, ch̄i k̄o nákani inon sa'a ñ̄a kónj Ndios, dí'a nákani inon t̄at̄o'ón k̄i'o nákani ini t̄a va —kaá n̄a.

Yó'o n̄i kasto'on Jesús ndí k̄ian k̄anian kee ñ̄ayuu tá kónj n̄a kanoo na x̄í'ín ná

³⁴ Dá n̄i kana Jesús t̄a x̄íonoo x̄í'ín ná, x̄í'ín dao k̄a ñ̄ayuu ñoo, dá n̄i kaa n̄a x̄í'ín ná:

—Ndi ndáa ndo'ó ká'an kanoo x̄í'ín yu'u, dá k̄ian k̄anian dánkoo ndó ñ̄a kónj mii ndó, ta natiin ndó cruz, ñ̄a k̄ian ió ndo kuu ndo sa'í, ta ndik̄o ndo yu'u, ná ko'o.

³⁵ Ch̄i ndi ndáa n̄a kónj dáak̄i na mii ná ñ̄ayuu yó'o, noón kúú n̄a kuu dí'a. Tido ndi ndáa n̄a x̄í'í mii ñ̄a kuu n̄a sa'a yú'u, o sa'a t̄o'ón va'a dána'i, noón kúú n̄a ni'i ñ̄a k̄a na.

36 Dá chí, ¿ndi kían va'a ni'i ñayuu tá ná kandeé ná ni'i ná ndidaá ña kujká ió ñayuu yó'o, ta naá vá ná noo Ndios?

37 Ta, ¿ndi kían kúu ña'a ndáya'i cháá ka tá o duú ña ni'i ná ña kataki chíchi ná, ká'an ndó?

38 Ta ndi ndáa ñayuu ná xíka'an noo sa'á yu'u o sa'á to'in noo ñayuu kini, noo ñayuu kómi kuachi ndéi tiempo yó'o, dá kían kaka'an ta'ani noo na ni nduu taa ñayuu yó'o sa'a ñayuu ñoo tá ná kasandaá kuu nandió koo na xí'in ndidaá ndéé ndato ni xi'o tatá Ndios noo ná, xí'in ndidaá ángel kéchóon noo ná —kaá na.

9

1 Dá ni kaa ta'ani Jesús xí'in rá:

—Míian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ió dao ndo'ó, na ndíta yó'o, o kuú ta'on ndó nda ná koni ndo ndi ki'o dándáki Ndios xí'in ndidaá kúu choon né'e ná —kaá na.

Dì'a ni kuu tá ni naye'e ndaa noo Jesús xí'in dá'on ná

2 Tá ni ya'a iño kuu, dá ni kee Jesús ndáka na Pedro, xí'in Jacobo, xí'in Juan kua'an na diní iin yúku dikó iin ñoo. Ta ñoo ni ñadagon na tát'on káa na noo taa ñoo.

3 Kúu ni naye'e ndaa dá'on ná. Ta kúu ni ndukuxí kachían tát'on ki'o ndé'e yi'o. Ta ni iin ñayuu nákata dá'on ndéi ñayuu yó'o ko kandeé ta'on dándúkuxían tát'on ki'o ndato kuxí ni nduu dá'on Jesús.

4 Dá ni na'a noo profeta Elías xí'in Moisés, ta ndíta na ndát'ón ná xí'in Jesús.

5 Dá ni kaa Pedro xí'in Jesús:

—Va'a kúu ndéi ndu'u yó'o, maestro. Ná kava'a ndu oní tija'ó. Iian ná koo míi ní, ta iian ná koo Moisés, ta iin kaan ná koo Elías.

6 Díón ni kaa ra, chí ko ná'a ta'on ra ndí kían ká'an ra sa'á ña ni yu'u ra.

7 Kúu ni ñaxino iin viko. Ta kúu ni chikátían noo ndíta na. Ta tein viko ñoo ni ka'an tachí Ndios:

—Ta yó'o kúu de'e maní yu'u. Kueidó'o ndó to'on ká'an xi —kaá na.

8 Tá ni ñande'é tuku ra, kúu sa koo ka va taa ñoo ndíta. Ndadá iin tó'ón míi vá Jesús iin.

9 Ta noo konoo na kua'an na ndíka yúku ñoo, dá ni sa'anda Jesús choon noo taa ni sa'an xí'in ná ñoo ña ná o sa koo ini ra nakani ra xí'in ni iin tó'ón ñayuu sa'á ña ni xini ra diní yúku ñoo nda ná kasandaá kuu natakí na ni nduu taa ñayuu yó'o.

10 Sa'a ñoo ko ní nakani ta'on ra sa'an. Dá ni kasá'a ndát'ón míi rá kua'an ra ndí kua'an ña ni ka'an Jesús ña natakí na.

11 Dá ni ndat'ón ñaá rá:

—¿Ndiva'a ká'an taa dána'a ley Moisés ña dinñó'ó ka kánian kii profeta Elías, dá kasaá na dáka'ki ñaá?

12 Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ndaa va ña dinñó'ó ka kánian kii Elías ndeyíko na ndidaá ña'a. Ta, zá ko ná'a ta'on ndó ña ká'an ta'ani tuti i Ndios ña kánian ndo'o nda'o níó na ni nduu taa ñayuu yó'o, ta kenoo nda'o ñaá ñayuu?

13 Tído yu'u kúu na kaá ña sa ni kixi va Elías, ta ni kee ra xí'in ná tát'on ki'o ni ka'an rá kee ra, chí ki'o díón ká'an tuti i Ndios sa'a ná —kaá Jesús.

Dì'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin tayii nákaq espíritu kini

14 Tá n̄i n̄axino n̄a noó n̄i k̄and̄o dao k̄a t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná, kúú n̄i x̄ini n̄a kuá'á nd̄a'ò ñ̄ayuu nd̄ita noó nd̄éi ra. Ta nd̄ita ta'ani dao t̄a dána'a ley Moisés d̄and̄ichi ñ̄aá rá.

15 Tá n̄i x̄ini ñ̄ayuu ñ̄oó ñ̄a vej̄i Jesús, kúú n̄i naá vá iní n̄a nd̄é'é ñ̄aá ná. Dá n̄i kee na taxi tá'an na kua'an n̄a ka'an n̄a ndisá'an x̄í'ín ná.

16 Dá n̄i nd̄at̄o'ón Jesús t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná:

—¿Ndá sa'a d̄and̄ichi tá'an ndó x̄í'ín t̄a dána'a ley Moisés káa?

17 Dá n̄i kaa iin t̄a nákaa tein ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oó x̄í'ín ná:

—Maestro, yó'o né'i de'i n̄i kasáa, dá ch̄i nákaa esp̄iritu kini iní x̄i, ta n̄i k̄and̄o ñ̄i'j̄i x̄i kéean.

18 Ndeí kúú mií va noo nákaa x̄i, ta t̄iin ñ̄aá esp̄iritu kini yó'o, ta d̄ankao ñ̄aán nd̄a noó'ò, ta k̄ankuei ch̄i'jon̄ yú'u x̄i, ta chíchi tá'an no'o x̄i, ta kúyito x̄i kéean. S̄a n̄i seí nd̄a'áv̄i noó t̄a x̄ionoo x̄í'ín ní ñ̄a ná taó ráan, tído k̄o ní k̄and̄é ta'on ra —kaá rá.

19 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná:

—¡Nandé k̄a v̄ian ñ̄ayuu k̄o k̄and̄isa kúú ndo'ó! ¿Ndidaa k̄a ví kooi x̄í'ín ndó, dá k̄andé iní ndo yu'u? Ta, ¿ndidaa k̄a ví k̄i'o ndeé iní sa'a ndo? Kane'e ndó x̄i ná kii ndó —kaá ná.

20 Dá né'e ñ̄ayuu ñ̄oó tayií ló'o ñ̄oó n̄i kasáa n̄a noo iin Jesús. Dá tá n̄i x̄ini esp̄iritu kini ñ̄oó Jesús, ta kúú n̄i sa'án̄i ȳi'í va ñ̄aán, ta kúú n̄i k̄ankao xi nd̄a noó'ò n̄i keean, ta n̄i d̄and̄iò tuú ñ̄aán. Ta kúú k̄ankuei ch̄i'jon̄ yú'u x̄i.

21 Dá n̄i nd̄at̄o'ón Jesús tatá xi:

—¿Ndá oon n̄i kasá'a ndó'o xi dión?

Dá n̄i kaa rá:

—Ndáá leé va xi n̄i kasá'a ndó'o xi dión.

22 Ta kuá'á nd̄a'ò ta'ándá d̄ankao ñ̄aá esp̄iritu kini yó'o noo kéj̄i ñ̄o'ò, noó t̄akuj̄i viti, dá ch̄i ka'án̄i ñ̄aán kónjan. Tá k̄andé ní nduva'a ní x̄i, dá k̄ian ku'u iní ní sa'a ndu'u, ta ch̄indeé ní ndu'u.

23 Dá n̄i kaa Jesús:

—Ná dá'a ní ka'on, “tá k̄andé ní nduva'a ní x̄i”, ch̄i ndidaa vá ñ̄a'a kuu kee yu'u x̄í'ín ñ̄ayuu k̄andéé iní ñ̄aá.

24 Kúú n̄i kayu'ú tatá xi:

—K̄andéé iní mií ní. Ta ch̄indeé ní yu'u ná k̄andéé cháa k̄a iní mií ní —kaá rá.

25 Tá n̄i x̄ini Jesús ñ̄a n̄i kasá'a náta kuá'á nd̄a'ò ñ̄ayuu, dá n̄i sa'anda n̄a choon noo esp̄iritu kini ñ̄oó, ta kaá n̄a:

—¡Esp̄iritu kini, esp̄iritu kéñ̄i'j̄i, esp̄iritu kédó'ó! ¡Yu'u sa'ándá choon noon! ¡Kua'an keta k̄i iní tayií x̄aan! ¡Ta o s̄a nándiò k̄o kaon ndu'ón iní x̄i! —kaá n̄a x̄í'án.

26 Dá n̄i kayu'ú kó'óán. Ta kúú tuku va n̄i sa'án̄i ȳi'í ñ̄aán. Dá ví n̄i ketaan kua'an iní x̄i. Ta kúú tát̄o'on k̄andu'u iin nd̄ii, k̄i'o dión n̄i n̄andú'u x̄i ní kee esp̄iritu kini ñ̄oó. Sa'a ñ̄oó kuá'a nd̄a'ò ñ̄ayuu ñ̄oó ká'an ñ̄a n̄i x̄i'j̄i va x̄i.

27 Dá n̄i tiin Jesús ndá'a x̄i. Dá n̄i nd̄ane'e ñ̄aá ná. Ta kúú n̄i n̄aku'ín ndichi xi.

28 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i ku'u Jesús iní iin ve'e iin ñ̄oó. Dá n̄i nd̄at̄o'ón ñ̄aá t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná:

—¿Ndiv̄a'a k̄o ní k̄andéé ndu'u taó ndú esp̄iritu kini ñ̄oó?

29 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Tá ná o káka ndo ñ̄a man̄i noo Ndios, ta ná o k̄ane'e īj̄i ndo, dá k̄ian o k̄andé ta'on ndó taó ndóan, ch̄i ñ̄a k̄ini nd̄a'ò k̄ian —kaá n̄a.

Yó'o n̄i k̄ast̄o'on tuku Jesús xí'ín t̄a xiónoo xí'ín ná ndí k̄ián ndo'o na, dá kuu n̄a

³⁰ Dá n̄i keta Jesús xí'ín t̄a xiónoo xí'ín ná ñoó, dá n̄i kee na kua'an n̄a chí kuendá Galilea di'a. Ta k̄o kóni ta'on Jesús ñ̄a kandāa ini dao k̄a ñ̄ayuu ndei ko'on n̄a,

³¹ chí kóni n̄a dána'a n̄a sav̄a'a noó t̄a xiónoo xí'ín ná ñoó, ta di'a n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ko'on iin t̄a nak̄i'o ra n̄a n̄i nduu t̄a ñ̄ayuu yó'o noó ndá'a t̄a t̄ukú, dá ka'áni ñ̄aa rá. Tído t̄ixi kuu óni, ta kúú nataki va na —kaá na.

³² Tído k̄o kátóni ta'on ini rá ndiv̄a'a ká'an n̄a dión, chí yu'ú rá ndato'ón ñ̄aa rá.

Yó'o n̄i d̄an̄á'a Jesús sa'á ndi ndáa ra kúú t̄a ndáya'i cháá k̄a noo Ndios

³³ Dá n̄i sāa n̄a ñoo ká'ano nani Capernaum. Ta noó ndéi na ini iin ve'e, dá n̄i ndato'ón Jesús t̄a xiónoo xí'ín ná:

—¿Ndá sa'a ndátó'ón kuách̄i ndo vei ndó íchi ñoó? —kaá n̄a.

³⁴ Tído ni iin tó'ón rá k̄o ní ka'an, dá chí noó vei ra íchi ñoó ndátó'ón kuách̄i rá sa'a ndi ndáa ra kúú t̄a ndáya'i cháá k̄a tein mií rá.

³⁵ Dá n̄i sāa k̄o Jesús. Dá n̄i kana na t̄a xiónoo xí'ín ná ñoó. Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ndi ndáa ndo'ó kátoó kakuu t̄a kandaya'i kuiin noó, dá k̄ián kasandaá ndo kakuu ndó n̄a íin satāa kuii, ta koni kuách̄i ndó noó ndidaá k̄a n̄a —kaá n̄a.

³⁶ Dá n̄i tiin Jesús ndá'a iin tayíí ló'o. Dá n̄i chíkani ñ̄aa ná noó t̄a xiónoo xí'ín ná ñoó. Dá n̄i ndane'e ndaa ñ̄aa ná. Dá n̄i kaa n̄a:

³⁷ —Ndi ndáa miíó ñ̄ayuu natiin va'a iin ta ló'o tát̄o'on kúú ta yó'o sa'a ñ̄a kúú ná kuendá yu'u, dá k̄ián nda mií vá yu'u n̄i natiin va'a na. Ta n̄a n̄i natiin va'a yu'u, nda tatá Ndios n̄i natiin na, chí mií ná n̄i t̄anda'a yu'u veii ñ̄ayuu yó'o —kaá n̄a.

Kaá Jesús ñ̄a ñ̄ayuu k̄o naá xí'ín ná, noón kúú n̄a ndíta xoo mií ná

³⁸ Dá n̄i kaa Juan xí'ín ná:

—Maestro, n̄i xini ndu'u iin t̄a taó espíritu kini xí'ín kuu mií ní. Tído k̄o xiónoo ta'on ra xí'ín yó, sa'a ñoó n̄i chítuu va ndu'u rá.

³⁹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ná dá'a ni chituu ndó rá, dá chí ndi ndáa miíó ñ̄ayuu kée ñ̄a ndato xí'ín kuu yu'u, noón kúú n̄a o kúu ta'on ka'an ndava'a na sa'í.

⁴⁰ Chí n̄a k̄o naá xí'á, noón kúú n̄a ndíta xoo yó.

⁴¹ Ta ndi ndáa miíó ñ̄ayuu nak̄i'o, va'ará iin yáxi ló'o t̄akuií ná ko'o ndó sa'a ñ̄a kúú ndó kuendá yu'u, n̄a kúú Cristo, ta kúú miían ndāa kuiti ká'ín xí'ín ndó ñ̄a nandió né'e Ndios ñ̄a va'a noó ná —kaá Jesús.

Miían ndús̄a kandāa yo mií yó, dá chí oon ni ví ya'a iin k̄a n̄a kee na kuachi sa'a yo

Dá n̄i kaa ta'ani Jesús:

⁴² —Ndi ndáa mií vá ñ̄ayuu n̄i k̄andee n̄i d̄aká'an kue'é takuálí kándisa yu'u ñ̄a ná ya'a xi kee xi kuachi, noón kúú n̄a va'a cháá k̄a ná kandiko yuu molino diko ná, ta ná dáket̄a ñ̄aa ná ini t̄año'o.

⁴³ Tá yá'a ndó kée ndó kuách̄i xí'ín ndá'a ndo, dá k̄ián ka'anda ndo iin xooan. Chí va'a cháá k̄a ví ñ̄a ku'u ndó noó ió Ndios xí'ín iin xoo ndá'a ndo, ta o duú k̄aan ko'on ndo xí'ín ndin nduú xoo ndá'a ndo indayá noó k̄éi ñ̄o'o, tá'an ñ̄a ni iin kuu o ndá'o,

⁴⁴ noó ñ̄o'o t̄ikudí seí ñ̄aa, kirí k̄o xí'í, dá ri ñ̄o'o kei ñoó, ni iin kuu o ndá'o ñ̄a.

⁴⁵ Tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'in sa'a ndo, dá kían ka'anda ndo iin xooan. Chi va'a cháá ka ña ku'u ndó xí'in iin xoo sa'a ndo noo ió Ndios, ta o duú kaan ko'on ndo xí'in ndin nduu xoo sa'a ndo indayá noo kéj ñó'o, tá'an ña ni iin kuu o ndá'o,

⁴⁶ noo ñó'o tikudí seí ñaá, kirí ko xí'j, dá ri ñó'o kéj ñoó, ni iin kuu o ndá'o ña.

⁴⁷ Ta tá yá'a ndó kée ndó kuachi xí'in iin nduchí nóo ndo, dá kían taó ndoan. Chi va'a cháá ka ña ku'u ndó xí'in iin xoo nduchí nóo ndo noo ió Ndios dándáki na, ta o duú kaan ko'on ndo xí'in ndin nduu nduchí nóo ndo indayá,

⁴⁸ noo ñó'o tikudí seí ñaá, kirí ko xí'j, dá ri ñó'o kéj ñoó, ni iin kuu o ndá'o ña.

⁴⁹ Chi ndidaá vá ñayuu kandoo vii kee ñij xí'in ñó'o, ta ndidaá ña'a dóko ná noo Ndios kandoo vii kee ñij.

⁵⁰ Ta iin ña va'a kúú ñij, tído tá ni ndi'i ña o'ovaan, çndi koo keeá, dá ke'o'ova tuku yóan? Cho'on ini ndo kechóon va'a ndó táto'on kéchóon va'a ñij, dá koni ndo kandeí va'a ndó xí'in iin ndó xí'in iin ka ndo —kaá Jesús.

10

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a ña ko va'a dánkoo taa ñadi'í ra

¹ Dá ni keta Jesús ñoo ñoo kua'an na xí'in ta xionoo xí'in ná. Dá ni ya'a na noo kúú kuendá Judea. Dá ni kasandaá na iin ka xoo yuta naní Jordán. Ta ñóo ni nataka tuku ñayuu noo Jesús. Dá ni daná'a tuku na táto'on kí'o kée na.

² Dá ni natuu yati dao ta fariseo noo iin na, dá ni ka'an rá dátuu ñaá rá noo ñayuu ñoo. Sa'a ñoo ni ndato'on ñaá rá:

—¿Á kuu dánkoo iin taa ñadi'í ra?

³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—¿Ndi ni sa'anda Moisés choon noo ndo sa'a ña yó'o?

⁴ Dá ni kaa ta fariseo xí'in rá:

—Ni sonó vá Moisés ña kuu va kí'o iin taa iin tuti noo ñadi'í ra ña ká'an ña kóni ra ka'anda tá'an ra xí'an. Ndi'i daá, dá kuu va dánkoo ñaá rá.

⁵ Dá ni kaa Jesús:

—Sa'a ña káxi nda'o ní'o ndo, sa'a ñoo ni sonó Moisés noo ndo ña kuu kee ndó díón,

⁶ tído nda mí sa'a, tá kuu ni kava'a Ndios ndidaá ña'a, “nda daá vá ni kava'a na iin taa xí'in iin ñá'a”.

⁷ “Sa'a ñoo kánian dánkoo taa tatá ra xí'in naná ra, dá naki'in tá'an ra xí'in ñadi'í ra,

⁸ dá kían nduu na ndadá iin tó'on vá.” Ta ko kúú ka na uu, ndadá iin tó'on vá kúú ná.

⁹ Ta mí Ndios kúú na ni dakí'in tá'an ñaá, sa'a ñoo ni iin tó'on ñayuu ko kánian ka'anda tá'an na —kaá na.

¹⁰ Dá tá ni ndisáa na ve'e noo ndéi na, dá ni ndato'on ñaá ta xionoo xí'in ná ndi kóni kaa ña ni ka'an na.

¹¹ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ndi ndáa miío taa ni dánkoo ñadi'í ra, ta ni tandá'a rá xí'in iin ka ñá'a, roón kúú ra yá'a kée kuachi xí'in iin ka ñá'a ñoo noo Ndios.

¹² Ta ndi ndáa mí vá ñá'a ni dánkoo yíjan, ta ni tandá'an xí'in iin ka taa, dá kían yá'a ta'anián kéeán kuachi xí'in iin ka taa ñoo noo Ndios —kaá na.

Yó'o ni xika Jesús ña maní sa'a takuálí noo Ndios

¹³ Ta ndáka ñayuu ñoo takuálí vej na noo Jesús, dá ná chinóo na ndá'a ná dinj xí. Tído ni kasá'a taa xionoo xí'in ná dánani ra ñayuu ñoo.

14 Ta kọ ní náta'an ta'on ini Jesús tá nì xini nà ñà kée ra dión. Dá nì kaa nà xí'ín rá:

—Konó ndó noọ takuáli xaąn ná kii xi noọ yú'ụ. Ná dá'a ni chituu ndó xì, dá chì ñayuu kándéé ini tatá Ndios tátọ'on kándéé ini takuáli xaąn tatá xì, noón kúu na ñó'o tìxi ndá'a Ndios.

15 Miián ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ñà ndi ndáa nà kọ kándia ñà dándáki ñáá Ndios tátọ'on kì'o kándia takuáli ñà dándáki ñáá tatá xì, noón kúu nà ọ konì ndu'u na tìxi ndá'a Ndios —kaá Jesús.

16 Dá nì nomi na takuáli ñóó. Dá nì chìnóo na ndá'a ná dinì xí. Dá nì xikà nà ñà manì noọ Ndios sa'ạ xí.

Di'a nì ka'an Jesús xí'ín iin taa kuiká

17 Dá nì na'ki'ín tuku Jesús íchì kua'an nà, dá kánkono iin taa nì saa rạ nì sạ kuì'n xítì rá noọ ná. Dá nì kaa rạ xí'ín ná:

—Maestro vạ'a kúu ní. Ta, ịndí kịán kánian kee yu'ụ, dá nì'í ñà kataki chíchí'í?

18 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ịndivạ'a ká'an yo'ó ñà kúu yu'ụ iin nà vạ'a? Ta ni iin tó'ón ñayuu kọ kúu na vạ'a. Sava'a iin tó'ón dinì Ndios và kúu nà vạ'a.

19 “Sà ná'a và yo'ó ndi kua'an choon nì sa'anda Ndios: ọ sạ kéeón kuachi xí'ín iin ñá'a, ñá kọ kúu ñadi'ón, ta ọ sạ ka'ánón ndjì, ta ọ sạ kí'ín kuí'ínón, ta ọ sạ ká'ón ñà tó'ón, ta ọ sạ dándá'ávón ñayuu, ta koó ñà'ńó'ó noọ tatón xí'ín noọ nanón” —kaá nà.

20 Dá nì kaa taa ñóó:

—Ndạ ló'ọ vei nì kasá'a seídó'í ndidaá choon yo'ọ, maestro.

21 Dá nì ku'ụ ini Jesús sa'a rá, dá nì kaa nà xí'ín rá:

—Ndadá iin tó'ón và ñà'a kómanì keeón viti, tá dáá. Kua'án djkọ ndi'ón ñà'a ió noo. Ta dasón dì'ón ñóó noọ nà kúnda'í, dá kịán konon koo kuikón chí indú. Dá kison kanoón xí'ín yu'ụ.

22 Tá nì seídó'o ra ñà nì ka'an Jesús, kúu ndáá nda'í va nì kuu ini rạ, dá nì ndakuì'n rạ kua'an ra xí'án kúnda'í ini rạ, chì tạ kuiká nda'ọ kúu rá.

Di'a kua'an ñà nì daná'a Jesús sạ'a nà kuiká

23 Dá nì nandé'é Jesús noọ ndidaá ñayuu nì kaọ noo ndíta ñóó. Dá nì kaa nà xí'ín tạ xionoo xí'ín ná ñóó:

—ỊNandéé kạ ví kuáchì kịán, dá ndu'u nà kómí ñà kuiká tìxi ndá'a Ndios!

24 Nì naá và iní tạ xionoo xí'ín ná tá nì seídọ'o ra ñà nì ka'an nà dión. Tído nì nandíó kọo tuku Jesús nì ka'an nà:

—ỊNandéé kạ ví kuáchì, dá ndu'u nà kándéé téi iní ñà kuiká ná tìxi ndá'a Ndios!

25 Kaon cháá kạ chika'anda iin camello yáì iin ión tukú ọ dụú ñà ndu'ụ iin na kuiká tìxi ndá'a Ndios —kaá nà.

26 Tá nì seídó'o ra tọ'on yo'ó, kúu ka'í kạ ví nì naá iní rạ. Dá nì kasá'a ndátọ'ón tá'an ra:

—ỊNdá yoo nì'í ñà kàki na, tá dáá? —kaá rạ.

27 Dá nì nandé'é ñáá Jesús, dá nì kaa nà xí'ín rá:

—Nì iin tó'ón ta'on ñayuu ọ kándéé kee dión, sava'a Ndios kúu nà kándéé kee dión, dá chì ndidaá tá'an va ñà'a kándéé ná kee na.

28 Dá nì kaa Pedro xí'ín ná:

—Kandé'é ní, chì ndu'ụ kúu rạ nì dankoo ndi'í ndidaá kúu ñà'a ió noọ ndú, ta xionoo ndu xí'ín mií ní.

29 Dá nì kaa Jesús:

—Miian ndaa ná ká'ín xí'ín ndó, ndi ndáa mióó ná nì dānkoo ve'e na, o ñani ná, o kì'o na, o ku'u ná, o tatá ná xí'ín naná ná, o de'e na, o ñó'o ná sa'a yú'u o sa'a to'on va'a dána'l,

³⁰ ñón kúu ná nani'l iin ciento ká ña'a tiempo viti sa'á ña nì dānkoo na, chí nì'l ná kuá'á ká ve'e, xí'ín kuá'á ká ñani, xí'ín kuá'á ká kì'o, xí'ín kuá'á ká ku'u, xí'ín kuá'á ká naná, xí'ín kuá'á ká de'e, xí'ín kuá'á ká ñó'o, va'ará ndo'o nani nío ná kee dao ñayuu. Tído cháá ká chí noo, dá natiin na ña kataki chíchí ná.

³¹ Tído kuá'á nda'o ñayuu kúu noo ñayuu yó'o, noón di'a kúu ná kakuu noo ndí'i kuii noo Ndios. Ta ná kúu noo ndí'i kuii noo ñayuu ñayuu yó'o, noón di'a kakuu ná nakuita noo noo Ndios tiempo daá ñóó.

Yó'o nì kastō'on tuku Jesús xí'ín taa xionoo xí'ín ná ndí kían ndo'o na, dá kuu na

³² Dá nì kee Jesús kōkaa na kua'an ná íchì kua'an ñoo Jerusalén, ta xió noo ná kua'an ná noo tá xionoo xí'ín ná. Ta naá vá iní ra kua'an ra xí'ín ná, ta tákuei yu'u ñaa rá kua'an ra. Dá nì taó xóo tuku Jesús ndin uxì uu taa ñoo tein dao ká ñayuu ñoo. Dá nì kasá'á ná nákanì na xí'ín rá sa'á ndí kían ndo'o na:

³³ —Kande'e ndó, chí viti kían kōkaa yó kua'an yo ñoo Jerusalén. Ta ko'on iin taa nakì'o ra ná nì nduu taa ñayuu yó'o noo ndá'a tá dutì saku'a, xí'ín noo ndá'a tá dána'a ley Moisés. Ta roón kúu ra kandō ña kánian kuu ná. Dá nakì'o ñaa rá noo ndá'a tá tukú.

³⁴ Dá kedjiki ndaa ñaa rá, ta kani ñaa rá, ta tuu ndaa dijì ñaa rá, dá ka'ání ñaa rá. Tído tixì kuu óni, dá nataki ná —kaá ná.

Di'a nì kuu tá nì xika Juan xí'ín Jacobo iin ña manì noo Jesús

³⁵ Dá nì natuu yati Jacobo xí'ín Juan, ra kúu de'e Zebedeo, noo iin Jesús. Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, kóni ndu'u ña kee ní iin ña manì xika ndu'u noo ní.

³⁶ Dá nì ndato'ón ñaa Jesús:

—¿Ndí kían kee xí'ín ndó, kóni ndo'?

³⁷ Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Konó ní ná kandeì ndu dijìn ní noo ndato téi náye'e ndaa noo koo ní dándáki ní. Iin ndu'u ná koo xoo kuá'a ní, ta iin ká ndu ná koo xoo íti ní.

³⁸ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kō ná'á ta'on ndó ndí kían xika ndo. ¿Á ío ndo'ó ña ko'o ndó kirá ova ko'o yu'u? ¿Á ío ta'ani ndó ña kodo ndúta ndo tátō'on kì'o kodo ndúta yu'u xí'ín ña ndo'í?

³⁹ Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Ío vá ndu'u ña ndo'o ndu dión.

Dá nì kaa ná xí'ín rá:

—Miian ndaa ndisa ko'o ndo'ó kirá ova ko'o yu'u, ta kodo ndúta ta'ani ndó xí'ín ña ndo'o nani nío ndo tátō'on kì'o ndo'o yu'u.

⁴⁰ Tído ña kandeì ndó xoo kuá'a yu'u o xoo íti yu'u, o duú choon sa'ándá yu'u kían. Chí ñoó kían kì'o Ndios noo ná nì kaxi mií ná kandeì ñoo —kaá ná.

⁴¹ Dá tá nì sejdō'o uxì ká taa ñoo ña nì xika Jacobo xí'ín Juan noo Jesús, kúu nì karyíi nda'o ra xí'ín rá.

⁴² Dá nì kaa Jesús ndidaá rá, dá nì kaa ná xí'ín rá:

—Sá ná'á vá ndó tátō'on kì'o kée tá né'e choon dándáki ra ñoo ñó'o ñayuu yó'o, chí kéndúsá ra xí'ín ñayuu kueídó'o ñaa ná. Ta ra né'e choon ná'ano, sa'ándá ra choon noo ñayuu ñó'o tixì ndá'a rá.

⁴³ Tído kọ kání ta'an vaan kee ndó dión tein mií ndó. Chì ndi ndáa ndo'ó kátoó kakuu iin t̄a ndáya'i tein mií ndó, dá kíán kánian koni kuáchí di'a ndó noo dao ka ndo.

⁴⁴ Ta ndí ndáa ndo'ó kátoó kakuu noo, dá kíán kánian koni kuáchí di'a ndó noo ndidaá ka ndo.

⁴⁵ Chì kọ ní kásaa ta'on na nì nduu t̄a ñayúú yó'o ña koni kuáchí di'a ñayuu noo ná. Di'a nì kasáa na koni kuáchí di'a na noo ñayuu, ta naki'o na mií ná kuu na, ta dión, dá d̄jtá ná ndidaá ñayuu t̄ixi ndá'a ña kánian ndo'o na sa'a kuachi kée na —kaá Jesús.

Di'a nì kuu, dá nì nduv̄a'a Jesús iin t̄a kọ túu noo naní Bartimeo

⁴⁶ Dá nì sāa na iin ñoo naní Jericó. Dá tá nì keta na ñoo ñoo kua'an na xí'ín t̄a xionoo xí'ín ná, kúú kua'a nda'o ñayuu tákuei kua'an sata ná. Ta ió iin t̄a kọ túu noo naní Bartimeo, r̄a kúú de'e r̄a naní Timeo. Ta yu'ú íchì ñoo ió r̄a sáti ra.

⁴⁷ Tá nì seido'o ra ña veí Jesús, na ñoo Nazaret, kúú nì kasá'a káyu'ú rá:

—Jesús, de'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'í!

⁴⁸ Ta kúú kua'a nda'o ñayuu nì kasá'a dánani ñaa ná, dá ná kutádi rá, ká'an ná. Tído n̄i'í cháá ka nì kasá'a káyu'ú rá:

—De'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'í!

⁴⁹ Dá nì sāa tuu tóo Jesús, dá nì sa'anda na choon noo ñayuu ñoo ña ná ka'an na xí'ín t̄a ñoo sāa r̄a noo ná.

Dá nì kaa ñayuu ñoo xí'ín rá:

—Ndeé koo inon, ta nakuijn ndichi, chí kána Jesús kaa yó'o ko'on.

⁵⁰ Dá nì dakána ra kotó r̄a. Kúú nì nakuijn ndichi r̄a. Dá nì kee ra kua'an r̄a noo ín Jesús.

⁵¹ Dá nì ndato'on ñaa ná:

—¿Ndí kíán kónon keeí xí'on?

Dá nì kaa t̄a kọ túu noo ñoo:

—Maestro, kónij ña natuu nooí.

⁵² Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kua'an viti, chí sa'a ña kándéé inon yu'u, sa'a ñoo nì nduv̄a'on.

Ta kúú vití'on di'a nì natuu noo rá. Ta kúú nì kee ra tákaa ra Jesús kua'an r̄a.

11

Di'a nì kuu, dá nì ku'u Jesús ñoo ká'ano Jerusalén

¹ Kúú nì kuyati na ñoo Jerusalén, chí sāa nì kasánda yati na ñoo naní Betfagé xí'ín ñoo naní Betania. Ta ñoo kúú noo né'e tá'an yati xí'ín iin yúku naní Olivos. Dá nì sa'anda Jesús choon noo ūu t̄a xionoo xí'ín ná,

² ta kaá na xí'ín rá:

—Kua'an ndo ñoo ló'o nákaa chí noo káa. Tá nì sāa ndo nì ku'u ndó káa, dá nanij ndo noo ndiko iin burro, kirí kọ ñá'a kandodó ná. Tá nì nanij ndo rí, dá ndaxí ndó r̄i kandaka ndó kii ndó.

³ Tá ndáa na ndáto'on ñaa: “¿Ndiva'a ndaxí ndó r̄i?”, dá kaa ndo xí'ín ná: “Dá chí xínñó'o sato'o ndu rí, ndi'i daá, dá tanda'a ná ndu kii ndu ndaka ndu r̄i”, kaa ndo —kaá Jesús xí'ín rá.

⁴ Dá nì kee ra kua'an r̄a. Ta kúú nì nanij r̄a noo ndiko burro ñoo yati yé'é ve'e ín yu'ú íchì ñoo. Dá nì ndaxí rá r̄i.

⁵ Tá nì xini dao ñayuu ndíta ñoo, dá nì ndato'on ñaa ná:

—¿Ndiva'a ndaxí ndó burro xaan?

⁶ Dá n̄i kaa r̄a t̄átò'on k̄i'o n̄i ka'ḡan Jesús x̄í'ín rá. Dá n̄i sonó vá ná né'e ra burro ñóó kua'ḡan r̄a.

⁷ Ta ndáka ra r̄i n̄i saḡ r̄a noo ió Jesús, dá n̄i ch̄ikodó rá kotó r̄a sat̄a r̄i. Dá n̄i kaa Jesús kanóo na kua'ḡan n̄a.

⁸ Dá n̄i kasá'á kua'á nda'o ñayuu ch̄indei na kotó n̄a me'í ichi noó vei Jesús ñóó. Ta dao ka n̄a n̄i sa'anda ndá'a yit̄o, dá n̄i ch̄indei naḡan ichi noó ya'a na ñóó.

⁹ Ta ñayuu xió noó kua'ḡan noo Jesús x̄í'ín ñayuu tákuei vei chí sat̄a ná n̄i kasá'á k̄ayu'ú ná:

—¡Ná natiin Ndios ñaño'ó! ¡Ná ká'ano kúu n̄a yó'o, ch̄i vei na x̄í'ín choon sato'o yo Ndios!

¹⁰ ¡Ná ká'ano kúu n̄a yó'o, ch̄i vei na dándaki na ñoo yo t̄átò'on n̄i dándaki ñáá rey David tá sa na'á! ¡Ná natiin Ndios ñaño'ó nd̄a noo ió n̄a noo dikó! —kaá ñayuu ñóó.

¹¹ Dá n̄i ku'u Jesús ñoo Jerusalén. Dá n̄i sa'ḡan n̄a ve'e ño'o ká'ano. Tá n̄i ndi'i n̄i sa nde'é ná ndidaá ña'a ió ñóó, dá n̄i kee na kua'ḡan n̄a ñoo naní Betania x̄í'ín ndin ux̄i uu t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná, ch̄i sa n̄i ini va.

Dì'a n̄i ndo'o iin taño'ó n̄i kee Jesús

¹² Tá n̄i t̄uu noo iin ka kuu ñóó, dá n̄i kankuei na ñoo Betania kua'ḡan n̄a. Dá nda'i n̄i kasá'á kuiko Jesús.

¹³ Ta kúu n̄i xini x̄iká vá ná iin iin taño'ó, ta ndato kuí iin ndá'a r̄a. Dá n̄i kee na kua'ḡan n̄a noo iin rá, ná kandé'a á iin t̄iño'ó keí ná. Tído tá n̄i saḡ n̄a n̄i sa nde'é ná, kúu k̄o t̄a'ón t̄iño'ó iin noo r̄a. Sava'a ndá'a óon va rá iin, ch̄i k̄o ñá'a ta'on kasandaá yoḡ kuuin r̄i.

¹⁴ Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín taño'ó ñóó:

—¡Ni iin kuu ka ná o keí ni iin tó'ón ñayuu ku'i yó'ó!

Ta kúu n̄i seidó'o va t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná ña dión n̄i kaa n̄a.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i taó ndi'i Jesús t̄a díkó x̄í'ín t̄a x̄in kua'ḡan r̄a sat̄a vé'e ño'o ká'ano

¹⁵ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i nasáḡ n̄a ñoo Jerusalén. Dá n̄i ku'u na yé'le ve'e ño'o ká'ano. Dá n̄i kasá'á ná taó ndi'i na t̄a díkó x̄í'ín t̄a x̄in kua'ḡan r̄a sat̄a vé'e. Kúu n̄i ðakueí na ndidaá mesa noo ndéi t̄a náḡaon di'ón. Kúu n̄i sata ni'ini na t̄éi kándi'i t̄a ndéi dikó paloma.

¹⁶ Kúu k̄o ní sónó ta'on na ña chika'anda ni iin tó'ón ñayuu ini yé'le ve'e ño'o ñóó x̄í'ín ña'a né'e na kua'ḡan n̄a.

¹⁷ Ta kúu ñóó n̄i kasá'á Jesús dána'a n̄a noo ñayuu ñóó, ta kaá n̄a:

—¿Á k̄o ndusaḡ ta'on ini ndo ña di'a va kaá tuti iñ Ndios: “Ve'e yu'u kúu iin ve'e noo kánian nataka ñayuu ndéi iin ní kúu ñayuu, dá ka'ḡan na x̄í'ín yu'u”, kaáan? Tído ndo'ó kúu n̄a ndéi kéean t̄átò'on iin k̄aḡo t̄a ku'i'íná —kaá n̄a.

¹⁸ Tá n̄i ni'j t̄o'on t̄a dána'a ley Moisés x̄í'ín t̄a dut̄i saku'a'a ña n̄i kee na dión, dá n̄i kasá'á rá ndúkú rá ndi kee ra, dá ka'áni ñáá rá. Tído yu'ú r̄a, ch̄i ndidaá kúu vá ñayuu ñóó n̄i naá ini seidó'o na ña dána'a Jesús.

¹⁹ Dá tá n̄i kuaá kuu dáá ñóó, dá n̄i keta Jesús ñoo Jerusalén kua'ḡan n̄a x̄í'ín t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná.

Dì'a kua'ḡan ña n̄i daná'a Jesús sa'á taño'ó n̄i da'ichi na ñóó

²⁰ Tá n̄i t̄uu noo iin ka kuu, dá n̄i ya'a yati na noo iin taño'ó ñóó, kúu n̄i xini t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná ña nd̄a yo'o ví rá n̄i ichi.

²¹ Dá n̄i ndusaḡ ini Pedro ña n̄i ka'ḡan Jesús x̄í'ín yit̄o ñóó. Dá n̄i kaa r̄a:

—Maestro, káa ch̄i, taño'ó, kirá n̄i ðat̄aj ch̄i'an mií ní káa, n̄i ichi va rá.

22 Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Kandeé ká'ano iní ndo Ndios.

23 Miian ndaa kuiti ná ka'in xí'in ndó; ndi ndaa ndo'ó n̄i kuu va ná ka'an xí'in yúku káa: “Kuxoo, ta kua'an dáketón miíón iní taño'o káa”, ta torá kō nákani kuachi iní ndo, ta kándisa ndaa ndo ña k̄i'o dión koo, dá k̄ian kasandaá ndisa va ña n̄i ka'an ndo.

24 Sa'a ñoó ká'in ña ndidaá kúú vá ña'a ná kaka ndo noo Ndios, ta kandeé ká'ano iní ndo ná, ta kúú ni'i ndisa va ndóan.

25 Tído tá tein ká'an ndo xí'in Ndios, ku'u ká'ano iní ndo sa'a ñayuu naá tá'an xí'in ndó, dá k̄ian nda tatá ndo Ndios, na ió induú, k̄i'o ká'ano ta'ani iní na sa'a kuachi mií ndó.

26 Ch̄i tá ná o kú'u ká'ano iní ndo sa'a ñayuu ñoó, dá k̄ian ni tatá Ndios, na ió induú, o kú'u ká'ano ta'on iní sa'a kuachi mií ndó —kaá Jesús.

Yó'o n̄i ndato'ón ta fariseo Jesús ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo ná

27 Dá n̄i kasáa tuku Jesús xí'in t̄aa xiónoo xí'in ná ñoo Jerusalén. Dá n̄i kasá'a ná xiónoo na noo iin ve'e ño'o ká'ano ñoó. Dá n̄i natuu yati t̄a dut̄i saku'a'a, xí'in t̄a dána'a ley Moisés xí'in t̄a sá'ano ñoo.

28 Dá n̄i ndato'ón rá Jesús:

—¿Ndá choon né'e ní ña nákaa ní kée ní di'a? Ta, ¿ndá yoo n̄i x̄i'o choon yó'o noo ní ña kee n̄ian? —kaá ra.

29 Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Ta ná ndato'ón ta'ani yu'u ndo'ó sa'a iin ña'a. Tá n̄i ka'ti'a ndó n̄i nandió né'e ndóan, dá kasto'on yu'u xí'in ndó ndá yoo n̄i x̄i'o choon nooí ña k̄eei ña yó'o.

30 ¿Ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo Juan ña sa dakódo ndút̄a ná ñayuu? ¿Á Ndios n̄i x̄i'oan, o t̄aa? Ka'an ndo ná kande'a —kaá na.

31 Dá n̄i kasá'a ndátó'ón tá'an mií rá ndita ra:

—Tá ná kaa yo ña Ndios n̄i x̄i'o ñaá, dá k̄ian kaa ra x̄i'a: “¿Ndiva'a kō ní kándisa ndó ña n̄i dan'a'a ra, tá dáá?”

32 Tído, o kúu ta'on kaa yo ña t̄aa n̄i x̄i'o ñaá.

Dión n̄i kaa ra, ch̄i yu'u ra k̄ee ñayuu ku'a'a ñoó. Ch̄i ndidaá vá noón kándisa ña miian ndaa ndisa Juan n̄i sa kuu iin profeta n̄i t̄anda'a Ndios n̄i kii.

33 Dá n̄i kaa ra xí'in Jesús:

—Kō ná'a ta'on ndu'u ndá yoo n̄i x̄i'o choon noo Juan.

Dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Ta ni yu'u o kasto'on ta'on xí'in ndó ndá yoo n̄i x̄i'o choon nooí ña k̄eei ndidaá ña yó'o —kaá na.

12

Di'a kua'an ña n̄i nakani Jesús sa'a ña n̄i ndo'o iin sato'o uva

1 Dá n̄i kasá'a Jesús dáki'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on dána'a na, ta kaá na:

—Iin kuú n̄i dandee iin t̄aa yitó uva noño'o rá. Ta n̄i ch̄ikáa ra korraán. Dá n̄i kava'a ra noo ko'óni ndút̄a uva ñoó. Ta n̄i kava'a ta'ani ra iin ve'e dikó noo kanóo ra kandaa uva ñoó.

'Dá n̄i dikó ndodó raán noo dao ka t̄aa kéchóon. Dá n̄i kee ra kua'an x̄iká rá.

2 Dá tá n̄i x̄inkoo tiempo ta'anda uva ñoó, dá n̄i sa'anda ra choon noo iin mozo ra ña ná ko'on ra noo ndéi t̄a kéchóon ñoó natiin ra uva, kirí kánian ni'i rá.

3 Tído tá n̄i saá mozo ñoó, dá n̄i ndakuei t̄a kéchóon noo uva ñoó n̄i kani ñaá rá. Ta ni iin ña'a kō ní x̄i'o ra kane'e mozo ñoó no'o ra.

⁴ Dá nì nandíó kọọ tuku sato'o ñóó nì sa'anda ra choon noọ iin ka mozo ra kua'an ra. Tído tá nì saa ra noọ ndéi ta kéchóon ñóó, dá nì ndakuei tuku ra nì kani ñáá rá xí'ín yuu, ta nì ñakue'e ra dinì rá, ta nì ndeíne'e ñáá rá.

⁵ Dá nì nandíó kọọ tuku sato'o ñóó nì sa'anda ra choon noọ iin ka mozo kua'an ra. Tído tá nì saa ra, dá nì sa'ání ñáá ta kéchóon ñóó. Ndi'i daá, dá nì sa'anda sato'o ñóó choon noọ kua'a ka mozo kua'an ra. Tído dao ra nì kani ra, ta dao ka ra nì sa'ání rá.

⁶ Ta ndadá iin tó'ón vá ñayuu kámanì chinda'á rá ko'on. Ta yó'o kúú iin tó'ón dinì de'e manì rá. Kúú nì sa'anda ra choon noọ xí kua'an xì, chì di'a nì kaa ra: "Ndá ndi kuu koo va ña'ńó'ó rá noọ de'i", kaá ra.

⁷ Tído tá nì saa xì, ta kúú nì kasá'á ndátó'ón kue'é ta kéchóon ñóó: "Taa káa kúú ra natiin ndidaá kúú ñó'ọ yó'o noọ tata xì. Kó'ọ ka'ání yó xì, dá ná kandọọ ndi'i ñó'ọ yó'o noọ mií yó", kaá ra.

⁸ Dá nì tiin ñáá rá. Ta kúú nì sa'ání ñáá rá. Dá nì ñakána ñáá rá nda sata korra noọ káa yitó uva ñóó.

⁹ Ta, ɔndí kíán kee sato'o uva ñóó viti, ká'án ndó? Kasaa ra, dá ka'ání ndí'i ra ta kéchóon ñóó, dá ñikó ndodó ra ñó'ọ noọ káa yitó uva ñóó noọ dao ka ta kéchóon.

¹⁰ ɔÁ kọ óon ta'on ka'i ndó tuti ij Ndios? Chì di'a kaáan:

Ta yuu nì ka'ńó'ó ta kava'a ve'e,
ñóó di'a va nì kasandaá kakuu yuu tito.

¹¹ Díón nì kee sato'o yọ Ndios xí'ín yuu ñóó.

Sa'á ñóó iin ña'a ndato nda'o kíán noọ yọ.

¹² Dá nì ka'án ta né'e choon ñóó tiin ra Jesús kadi ra ve'e kaa, chì nì kandaa va ini ra ña sa'a mií vá rá nì ñakani na to'on yó'o. Tído yu'ú va ra kée ñayuu kuá'a ñóó. Sa'á ñóó nì ñankoo ra Jesús, dá nì kee ra kua'an ra.

Dí'a nì kuu tá nì ka'án dao taa dátuyú rá Jesús

¹³ Tá nì ndi'i, dá nì tãnda'á rá dao ka ta fariseo xí'ín dao ka ta kuendá Herodes ña ná ko'on ra noọ Jesús, ta nandukú rá ña dátuyú ñáá rá, dá ná ya'a na noọ ka'an na.

¹⁴ Dá tá nì saa ra noọ nákaa Jesús, dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, ná'á vá ndu'u ña kúú ní iin na ndaa. Ta kọ yu'ú ní ní iin tó'ón ñayuu, chì kọ né'e ní tãndini ndá yoo kúú iin rá iin ñayuu, á ndáya'i na o kọó. Di'a dána'a ndaa ní íchì Ndios noọ ndidaá ñayuu. Sa'á ñóó, ɔndi kaá mií ní? ɔÁ va'a ni kée yó chíya'i yó sa'a ñó'ọ yọ noọ rá kúú kuendá César o kọó? —kaá ra.

¹⁵ Tído nì kandaa va ini Jesús ña kúú rá taa uu noọ, ta kátoó ra dátuyú ñáá rá. Dá nì kaa na xí'ín rá:

—ɔNdiva'a ndúkú ndó ña ya'i noọ to'on ká'in? Tei tóo ndó iin di'ón, ña chíya'i ndó sa'a ñó'ọ ndo, dá ná kandé'a.

¹⁶ Dá nì xì'o tóo ra iin di'ón kaa noọ ná. Dá nì kaa na xí'ín rá:

—ɔNdá na'ána kíán ndá'a noọ di'ón yó'o? Ta, ɔnda kuú kíán ndá'a noọán yó'o?

Dá nì kaa ra:

—Na'ána César kíán xí'ín kuú rá.

¹⁷ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Nakì'o ndó ña kúú ña'a César noọ rá, tá dáá, ta nakì'o ndó ña kúú ña'a Ndios noọ ná.

Ta kúú nì naá vá ini taa ñóó sa'á ña nì ka'an na dión.

Dí'a kua'an ña nì ñana'q Jesús ña miíq ndaa nataki na nì xì'i

18 Dá nì kasáa dao tã saduceo noo Jesús. Ta kọ kándisa ta'on ra ña natakì nà nì xì'ì. Dá nì ndato'ón ñaa rá:

19 —Maestro, di'a kaá iin ley nì taa Moisés: “Tá nì xì'ì iin tãa, ta kọ ní sá io de'e yíi rã xí'ín ñadi'í rã, dá kían kánian naki'in ñaa ñiani rã tanda'a rá xí'án, dá kían koo iin de'e yíi naki'in kuu ñiani rã.”

20 Ta viti, nì sa ndei usã ñani. Ta kúu nì tandá'a tã kúu noo ñoo, tído nì xì'ì va ra, ta kọ tã'ón de'e yíi rã ní sá io xí'ín ñadi'í rã.

21 Sa'a ñoo nì tandá'a ñiani rã xí'án. Tído nì xì'ì ta'ani tã kúu uu ñoo, ta kọ ní sá io tuku de'e yíi rã xí'án. Ta kúu dión ta'ani nì ndo'o tã kúu onì.

22 Ta dión ta'ani nì ndo'o ndin usã ñani ñoo, chí nì xì'ì ndi'í ra, ta ní iin ra kọ ní sá io de'e yíi xí'án. Tá nì ndi'í, dá nì xì'ì ta'ani mií ñá'a ñoo.

23 Sa'a ñoo, tá ná kasandaá kuu natakì nà nì xì'ì, ¿ndi káa iin tãa ñoo kakuu yíi ñá'a ñoo, chí ndin usã va ra nì sã kuu yíian? —kaá rã.

24 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kọ ná'a ta'on ndó ndí kían ká'an ndo, chí kọ kékuendá ta'on ndó ña ká'an tuti iì Ndios, ta ní kọ nákoni ta'on ndó choon ká'ano ió noo ndá'a ná.

25 Dá chí tá ná kasandaá kuu natakì ñayuu nì xì'ì, o kóo kã ña tanda'a ná, ta o kí'o kã nã de'e di'í nã tanda'a xí, dá chí tãto'on kí'o ndéi ángel induú, ndã kí'o dión vá kandeì na.

26 Tído viti ná ko'in kasto'in xí'ín ndó ña miian ndaa natakì nà nì xì'ì. ¿Á kọ óon ta'on ka'í ndó to'on nì taa Moisés? Chí tein kéi yitó táka ló'o ñoo, dá nì kaa Ndios di'a xí'ín ná: “Yu'u kúu Ndios noo Abraham, ta yu'u kúu Ndios noo Isaac, ta yu'u ta'ani kúu Ndios noo Jacob.”

27 Dión nì kaa nã, dá chí kọ kúu ta'on na Ndios noo nã nì xì'ì, di'a noo nã takí vá kúu ná Ndios, chí ndidaá vá ñayuu ndéi takí noo ná. Sa'a ñoo yá'a ndã'o ndo'ó sa'a ña kọ kándisa ndó ña natakì nà nì xì'ì —kaá nã.

Yó'o dána'a Jesús ndi káa choon ndáya'i cháa kã nì sa'anda Ndios keeá

28 Dá nì natuu yati iin tãa dána'a ley Moisés, ta nì seido'o ra ña nì ka'an Jesús xí'ín tã saduceo ñoo. Kúu nì katóni ini rã ña va'a ndã'o nì ndandió né'e na ña nì ndato'ón ñaa rá sa'a ná nì xì'ì. Sa'a ñoo nì ndato'ón ñaa rá:

—¿Ndi káa iin choon ndáya'i cháa kã noo ndidaá kã choon nì sa'anda Ndios keeá?

29 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Choon ndáya'i cháa kã noo ndidaá kã choon nì sa'anda Ndios keeá kían kaáan di'a: “Kueid'ó ndo'o, nã ñoo Israel. Ndios, nã kúu sato'o yo, iin tó'ón dinj mií vá ná kúu Ndios.

30 Konj ndo sato'o yo Ndios xí'ín ndino'o níyo ndo, xí'ín ndino'o ini mií ndó, xí'ín ndidaá ñaxintónj ndo, ta xí'ín ndidaá kúu ndéé ndo.” Nã yó'o kúu choon ndáya'i cháa kã nì sa'anda Ndios keeá.

31 Ta ña kúu uu kían sá kí'ín tá'an xí'ín ña yó'o, chí di'a kaáan: “Ku'u ini ndo sa'a ñayuu xí'ín ndó tãto'on kí'o ndó'o ndó xí'ín mií ndó.” Ta kóo kã choon ndáya'i cháa kã noo ndin nduu choon yó'o —kaá nã.

32 Dá nì kaa tãa dána'a ley Moisés ñoo xí'ín ná:

—Va'a ndã'o nì ka'an ní, maestro. Ndaa kuiti nì ka'an ní ña iin tó'ón dinj vá kúu Ndios. Ta kóo kã iin kã Ndios, sava'a iin tó'ón dinj miíó ná kúu ná.

33 Ta ndáya'i cháa kã ña konj yo Ndios xí'ín ndino'o níyo yo, xí'ín ndidaá ñaxintónj yo, xí'ín ndino'o ini miíá, xí'ín ndidaá kúu ndéé yo, ta ku'u ini yo sa'a ñayuu xí'ín yó tãto'on kí'o ndó'o yó xí'ín mií yó. Ta ña yó'o kían ndáya'i cháa kã o dụú ndidaá kã ña'a dákei yo noo Ndios, o ndidaá kã ña'a dóko yo noo ná —kaá rã.

³⁴ Tá n̄i seídó'o Jesús ña va'a nda'o yíko n̄i ka'an ra, dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Ndadá cháá vá kámani, ta kuu ndu'u yo'ó t̄ixi ndá'a Ndios —kaá na.

Ta kúu ni iin tó'ón ka ra ko ní x̄i'o ndeé iní natuu ndato'ón rá Jesús sa'a dao ka ña'a.

Dì'a kua'an ña n̄i daná'a Jesús sa'a Cristo, na dákaiki ñaa

³⁵ Nákaa Jesús dána'a na yé'é ve'e ño'o ká'ano ñoó, dá n̄i kaa na xí'in ñayuu ñoó:

—¿Ndiva'a dána'a ta dána'a ley Moisés ña tein na ve'e rey David kixi Cristo, na dákaiki ñaa?

³⁶ Ch̄i dì'a va n̄i kaa mií David tá n̄i ñakutí ná xí'in Espíritu ī Ndios:

Dì'a n̄i kaa sato'o yo Ndios xí'in na kúu sato'ī:

“Kakoo yo'ó xoo kuá'a yu'u

ndaá ná kasandaá kuu nataán ndí'ii

ta xini u'u ñaa t̄ixi sa'on.”

³⁷ Mií David kaá ña sato'o na kúu Cristo, sa'á ñoó, ¿ndiva'a dána'a ra ña kii Cristo tein na ve'e na, tá dáá? —kaá Jesús.

Kádii nda'o ini ñayuu kuá'a ñoó ndéi na seídó'o na ña dána'a Jesús.

Dì'a kua'an ña n̄i ka'an Jesús sa'a ña kini kée ta dána'a ley Moisés

³⁸ Dá n̄i kaa ta'ani Jesús noo dána'a na noo ñayuu ñoó:

—Koo ini ndo kandaa ndo mií ndo noo ta dána'a ley Moisés, dá ch̄i kátoó ra kandixi ra da'ón nání, ta kóni ra ña ka'an ñayuu ndisá'an xí'in rá xí'in ñañó'ó noo xionoo ra noo yá'i.

³⁹ Ta kátoó ta'ani ra kandeí ra noo téi kúu noo ini ve'e noo náta na ño noo yo, ta kátoó ta'ani ra kandeí ra téi kúu noo noo ndéi ta ndáya'i sásá'an ra noo ió víko.

⁴⁰ Ta xío ndaa ra ve'e na kuáan. Ta sa'á ña kóni ra ña ka'an va'a ñayuu sa'a rá, sa'á ñoó na'á x̄ika ta'j̄i rá noo Ndios. Ta yó'o kúu ra ya'i nda'o chiyá'i ra noo Ndios sa'á ña kée ra dión —kaá na.

Dì'a n̄i kee iin ña'á kuáan kúnda'í

⁴¹ Ió Jesús yati noo taán ñayuu ñi'ón ini sató, ña dóko ná noo Ndios ini yé'é ño'o ká'ano ñoó, ta ndé'é ná ndi kée iin rá iin ñayuu ñoó taán na ñi'ón ñoó. Ta kua'á nda'o na kuiká taán kua'á nda'o ñi'ón.

⁴² Dá n̄i kasáa ta'ani iin ña'á kuáan kúnda'í. Ta kúu n̄i taáan uu ñi'ón ka kuáí. Kúu cháá nda'o ndáya'i ña.

⁴³ Dá n̄i kana Jesús ta xionoo xí'in ná, dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ña'á kuáan kúnda'í káa n̄i taán kua'a cháa ka ñi'ón noo ndidaá ka ñayuu káa,

⁴⁴ dá ch̄i ndidaá na káa n̄i taán ña kándoo noo vá ná. Tído ñá'a káa, va'ará kúnda'í vían, n̄i taán ndí'an ña né'e va'an katakian —kaá na.

13

Yó'o kúu noo dána'a Jesús ña naá vá ve'e ño'o ká'ano

¹ Tá n̄i keta Jesús yé'é ve'e ño'o ká'ano ñoó, dá n̄i kaa iin ta xionoo xí'in ná: —Maestro, kande'é ní, kí'o dión ví ná'ano yuu káa, ta kí'o dión ví ñochí káa ve'e ño'o ká'ano káa.

² Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á ñochí nda'o káa ve'e ño'o ká'ano káa, xinóon? Tído kana'ón ña ni iin tó'ón yuu káa o kándoo kandodó ta'an, ch̄i koon ndí'i vaan —kaá na.

Kásto'on Jesús ndí kían koo, dá naá ñayuu yó'o

3 Dá nì sà kọ Jesú s ndịka yúku naní Olivos chí xoo noq túu íin ve'e ño'ọ ká'ano ñoo. Dá nì ndaṭo'ón xoo ñaa Pedro xí'ín Jacobo xí'ín Juan xí'ín Andrés:

4 —Kasto'on ní xí'ín ndu'u ndá oon koo dión. Ta, ¿ndí kían koo tá kua'an xinkọ ndidaá ña yó'o?

5 Dá nì kaa Jesú s xí'ín rá:

—Kandaa ndo mií ndó, dá ná o dándá'í ñaa ni iin tó'ón ñayuu.

6 Chì kuá'á nda'o ọa kasaa, ta kechóon ra ku yú'u, ta kaa ra: “Yu'u kúú Cristo, ná dákaki ñaa.” Ta kuá'á nda'o ñayuu kandeé rá dándá'í ra.

7 Tá nì kandaa ini ndo ña sa'ání tá'an iin ñoo xí'ín iin ka ñoo, ta nì nì'í tó'on ndó ña naá tá'an dao ka ñoo ñó'o xiká, tído ná dá'a ni yú'ú ndo, dá chì k'í'ó dión káni vaan koo, tído ko ñá'a ta'on kasandaá ku noq ndí'í.

8 Chì ndakuei dao nacióon naá tá'an xí'ín dao ka nacióon, ta kasá'á naá tá'an ta'ani tá né'e choon ndéi iin rá iin ñoo ná'ano. Ta yó'o yó'o va kasá'á nì'í nda'o ọa. Ta yó'o rá yó'o ta'ani kasá'á koo tama. Ta ña yó'o kían koo, dá kasá'á ndo'o cháá ka níq ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

9 Tído ndo'ó, kandaa ndo mií ndó, chì kasá'á ñayuu naki'o na ndo'ó noq ndá'a ta né'e choon. Ta kani na ndo'ó ini ve'e noq náta ka na. Ta kandaka na ndo'ó ko'on na noq ta né'e choon ná'ano, noq ta kúú rey viti sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u. Dión koo, dá nì'í ndo k'í'ó ndó kuendá sa'a yú'u noq ta né'e choon ná'ano.

10 Tído miían ndúsa kánian kanoo ñayuu dána'a na to'on va'a sa'a yú'u iin ní kúú ñayuu dinñó'ó ka, dá kasandaá ku noq ndí'í.

11 Tído, tá ndáka na ndo'ó nì sa'a na nì naki'o na noq ta né'e choon, o sa ndí'í ini ndo sa'á to'on ka'an ndo, ta o sa nákaní ini ndo. Sa va'a to'on nì'í ndo noq Ndios, ñoq oon va kían ka'an ndo. Chì o duú mií ta'on ndó ka'an. Espíritu ñi Ndios va kúú na ka'an.

12 Ta iin ñani naki'o ra ñani mií rá noq ta né'e choon, dá ka'ání ñaa rá. Ta dión ta'ani kee na kúú tatá xí'ín de'e ra. Ta ndakuei ta'ani dao de'e naá ra xí'ín tatá ra, dá ka'ání ñaa rá.

13 Chì kasá'á koni u'u ndidaá ñayuu ndo'ó sa'á ña kúú ndó kuendá yu'u. Tído ndidaá na nì x'í'ó ndeé ini nì sà ndita ndaa xí'ín nda noq ndí'í kúú, noq kúú na nì'í ña káki na.

14 Tá nì xini ndo ío ña kini dáyakọ ñaa, ña nì ka'an profeta Daniel sa'a, noq kọ kánian kooan, dá kían na ndéi chí Judea ná kuino k'í'í ná ko'on na nda dinj yúku. (Ndi ndaa ndo'ó, na ká'í ña yó'o, nata'í ini ndo sa'án, dá kandaa ini ndo.)

15 Ta na kándodó dinj vé'e ku yúú dáá ñóó, kọ kánian ndu'u na ve'e na naki'in na ña'a na kane'e na ko'on na.

16 Dá ri na ñó'o yúku, kọ kánian nandió kuéi na no'o na naki'in na kotó na.

17 Ta, jnda'í kúú ví na ñá'a ñó'o de'e, ta nda'í kúú ta'ani ví na ndéi taleé chí chí tein kuú dáá ñóó!

18 Kaka ndo ña manj noq Ndios, dá ná dá'a ni ndo'o ndó dión tein yoq vixi.

19 Chì kuú dáá kakuu iin kuú noq ndo'o naní níq ñayuu. Dá chì nda nì kasá'á v'á sa'a ñayuu, ta nda viti kọ óon ta'on ndo'o ñayuu táto'on k'í'ó ndo'o na tein kuú dáá ñóó. Ta ni iin kuú ka o kóo dión.

20 Tído tá kọ ní chítuu sato'o yo Ndios tandó'ó veí koo tein kuú dáá ñóó, dá kían ndí'í va ñayuu ñoo naá. Tído sa'á ña kú'u ini na sa'á ñayuu nì kaxi mií ná, sa'á ñoq chítuu na tandó'ó koo tein kuú dáá ñóó.

21 Tá ka'an iin ñayuu xí'ín ndó: “Kande'é ndó, yó'o nákaa Cristo, na dákaki ñaa”, o tá kaa na xí'ín ndó: “Kande'é ndó, chì kaa nákaa na”, ná dá'a ni kandía ndó.

²² Chì ndakuei dao ɬa ɬo'ón, ta kaa ra ña mií rá kúú Cristo. Ta ndakuei ta'ani profeta ɬo'ón. Ta kee ra ña'a ndato, xí'in ña'a ná'ano, dá dándá'í ra ñayuu. Ta kúú ndá ñayuu nì kaxi mií Ndios ndukú rá dándá'í ra.

²³ Sa'á ñoó kaon koo ndó, chì sà nì datí'ai ndo'ó tá kò ñá'a koo dión.

Dì'a koo, dá nandió kòo tuku Jesús kii na ñayuu yó'o

²⁴ Dá nì kaa ta'ani Jesús:

—Tein kuú dáá ñóó, tá nì ndi'i nì sà io ɬandó'ó ká'ano ñóó, dá nakuiin naá ndindii, ta nì yoó kà o tóon.

²⁵ Dá kuei ɬiñoó ñó'o induú káa, ta kidi ni'ini ña ná'ano ñó'o induú.

²⁶ Dá ví koni ndò nà nì nduu ɬa ñayuu yó'o kii na tein viko, ta ndato naye'e ndaa nà noó kii na xí'in ndidaá choon kómí ná.

²⁷ Ta ka'anda nà choon noó ángel veí xí'in ná ko'on nà nakuaka na ndidaá kúú ñayuu nì kaxi mií ná ndéi ndin komi xoo tachì, chì ko'on nà noó xíká cháá kà noó kúú noño'ó yó'o, ta ko'on ta'ani na noó kúú noó xíká cháá kà induú dá nditúti ná noó Jesús.

²⁸ Kane'e ndó kuendá táto'on kée ɬaño'ó. Tá nì nduyúta noó ra, ta veí nóma yúta kuálí ra, kúú sà ná'á vá yó ña sà nì kuyati yoó koon daí.

²⁹ Ta dión ta'ani, tá nì xini ndò nì kasá'á kúu ɬandó'ó yó'o, dá kían kana'á ndó ña sà nì kuyati va kuú nandió kooi kasaaj.

³⁰ Miían ndaa kuiti ná ka'in xí'in ndó ña o kuú ta'on ñayuu ndéi tiempo daá ndá ná koo ndidaá ña yó'o.

³¹ Induú káa xí'in noño'ó yó'o naá váán. Tído ɬo'on ká'in, o yá'a ta'an vaan.

³² Tído ni kò iin ta'on ná'á ndá kuú kakian, o ndá hora kooan, ta ni ángel ndéi induú kò ná'á, ta ni nà kúú de'e Ndios kò ná'á, chì iin tó'ón dinì míí vá tatá Ndios kúú nà ná'á.

³³ Sa'á ñoó kaño'o ini ndò, ta ka'an ndò xí'in Ndios, chì kò ná'á ta'on ndó ndá oon koo dión.

³⁴ Chì kían táto'on kì'o ndó'o iin ɬa kua'an xíká. Tá kò ñá'a kana ra ko'on ra, dá nì dankoo tóo ra ve'e ra noó ndá'a ɬa kéchóon noó rá. Dá nì xì'o ra choon noó iin rá iin ra. Dá nì sa'anda ta'ani ra choon noó ɬa ndaa yé'í rá ña ná kaño'o ini ra.

³⁵ Kì'o dión ta'ani kaño'o ini ndò, chì kò ná'á ta'on ndó ndá oon nandió koo tuku nà kúú sato'o ndò kasaá nà. Chì oon ni ví kasaá nà tá nì kuaá, o kasaá nà dao ñóó, o kasaá nà tá nì kana chéli, o kasaá nà tá nì tuu noó.

³⁶ Chì iin ndakána va kasaá nà, sa'á ñoó kaño'o ini ndò, dá kían ná dá'a ni natiin na ndò'ó ndéi ndó kídì ndò.

³⁷ Ñá ká'in xí'in ndo'ó yó'o, ká'in xí'in ndidaá kúú ñayuu ña ná kaño'o ini na —kaá Jesús.

14

Yó'o nì ndátó'ón kue'é ɬa né'e choon ndi kee ra, dá tiin ra Jesús

¹ Ta kómanì vá uú kà kuú, dá koo viko pascua, dá sei nà Israel pan kò ní kí'in tá'an xí'in ña dákuíta ɬachì ñaá. Kúú nì kasá'á ndátó'ón mañá ndidaá ɬa dutì sakua'a xí'in ɬa danda'a ley Moisés ndi koo kee ra, dá tiin ra Jesús, dá ná ka'áni ñáá ɬa né'e choon.

² Dá nì kaa ra:

—Ná dá'a ni tiin yó ra tein viko, dá chì ndakuei ñayuu nakuina vaá nà ki'in na sa'a rá —kaá ra.

Dì'a nì kuu tá nì kuei iin ñá'a ndutá támi sá'an dinì Jesús

³ Ta nákaa Jesús ñoo Betania noo kúú ve'e iin ɬa naní Simón, tá'an ɾa ñi sa ndo'o kue'e té'i. Ta noo ió Jesús mesa, kúú ñi kasáa iin ñá'a, ta né'an iin t̄indo'o ló'o ñi kava'a xí'in yuu diɔn naní alabastro. Ta ñoo ñó'o ndutá támi sá'an naní nardo. Ta ndutá ya'i nda'o kúú rá. Ta kúú ñi ta'ávían dikó t̄indo'o ñoo, dá ñi kwei ndi'an ɾa diɔn Jesús.

⁴ Ta kúú ñi xido nda'o ini dao ɬa ndéi ñoo, dá ñi kasá'a rá ndátó'on tá'an mií rá ndéi ra:

—¿Ndiva'a dánaá oon ñá'a káa ndutá támi sá'an káa?

⁵ Ta va'a ka ví ní dikó yó ɾa, çhi ya'i rá tátó'on k̄i'o ní'j iin ñayuu kéchóon na oní ciento kuu, dá chindeé yó na kúnda'í xí'in di'ón ñoo, ní kúú —kaá ɾa.

Sá'a ñoo ñi kasá'a rá dánani ra ñá'a ñoo.

⁶ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—O sa dánani ndó ñá'a yó'o. ¿Ndiva'a dáta'an ndoán? Çhi ña va'a va kían ñi keeán xí'in yu'u.

⁷ Çhi daá ndéi va ñayuu kúnda'í xí'in ndo'ó, ta kuu va chindeé ndó na ndá hora ká'an mií ndó. Tído yu'u, o kóo kuií ta'oin xí'in ndó.

⁸ Ñá'a yó'o kúú ñá xí'o ndi'i tátó'on k̄i'o sáa ndéegan nooi, çhi ñi kwei ñá ndutá támi sá'an diɔn, ta k̄i'o dión ñi kenduuan yikí koñoj tátó'on k̄i'o kooi nduxii.

⁹ Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndéi kúú mií vá noo dána'a na to'on va'a sa'í iin ní kúú ñayuu yó'o, nakani ta'ani na ña ñi kee ñá'a yó'o xí'in yu'u, dá ná kaño'o ini ñayuu sa'á ña ñi keeán —kaá Jesús.

Di'a ñi kuu, dá ñi kandoo Judas ña nak̄i'o ra Jesús noo ndá'a ɬa duti kúú noo

¹⁰ Dá ñi kee Judas Iscariote, tá'an ɾa nákaa tein ndin uxj uu ɬa xionoo xí'in Jesús, kua'an ɾa dikó rá Jesús noo ɬa duti saku'a'a.

¹¹ Tá ñi seido'o ɬa duti ñoo ña ñi ka'an Judas xí'in rá, kúú ñi kadij nda'o ini ɾa. Dá ñi kandoo ra ña k̄i'o ra di'ón noo rá. Dá ñi kasá'a ndúkú Judas ndí koo kee ra, dá nak̄i'o ra Jesús noo ndá'a roón.

Di'a ñi kuu tá ñi sad̄ini Jesús noo ndí'í kuií xí'in ɬa xionoo xí'in ná

¹² Tá ñi kasandaá kuu mií noo, ña kúú víko noo sei na Israel pan, tá'an ña ko ní k̄i'in tá'an xí'in ña dákuita ɬachían, ta sa'áni na léko kuendá víko pascua, dá ñi ndato'ón ñaa ɬa xionoo xí'in Jesús:

—¿Ndeí kóni ní ko'on ndu'u kenduu ndu ña kadini yó kuendá pascua?

¹³ Dá ñi sa'anda na choon noo uu ɬa xionoo xí'in ná ñóo, ta kaá na xí'in rá:

—Kua'an ndo ñoo ká'ano káa. Ta káa nak̄i'in tá'an ndó xí'in iin ɬa ndío yoo ñó'o ɬakují kua'an ɾa. Ta kúú karkuei ndó ɾa ko'on ndo.

¹⁴ Dá tá ñi saa ɾa ñi ndu'u ra ini ve'e, dá kaa ndo xí'in ɬa kúú sato'o ve'e ñoo: “Di'a kaá maestro ndu'u: ¿Ndi káa iin cuarto k̄i'o ní noo kadini kuendá víko pascua xí'in ɬa xionoo xí'in?” kaa ndo xí'in rá.

¹⁵ Dá ná dána'a ɾa iin cuarto ká'ano kánoo dikó, ta sa ió nduu vaan. Ta ñoo kenduu ndo ña'a ná kadini yó —kaá Jesús.

¹⁶ Dá ñi kee uu ɬa ñoo kua'an ɾa. Dá tá ñi saa ɾa ñoo ñoo, kúú ñi ndo'o ra tátó'on káa rá ió ña ñi ka'an Jesús xí'in rá. Ta ñoo ñi kenduu ɾa ña kadini na kuendá víko pascua.

¹⁷ Dá tá ñi kuaá ñoo, dá ñi kasaa Jesús xí'in ndin uxj uu ɬa xionoo xí'in ná ve'e ñoo.

¹⁸ Dá ñi sa ndei na mesa. Ta tein sásá'an na ñoo, dá ñi kaa Jesús:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña iin mií vá ndo'ó, ɬa sásá'an dáó xí'in yu'u, nak̄i'o ñaa noo ndá'a ɬa xiní u'u ñaa —kaá na.

19 Dá n̄i k̄asá'á kúnda'í nd̄a'ò ini r̄a. Dá n̄i kaa iin rá iin ra xí'ín ná:

—¿Á yu'u kúúí, tatá?

20 Dá n̄i kaa Jesús:

—Iin t̄aa nákāa tein ndin ux̄i uu nd̄o kúú rá. Tá'an r̄a dá̄keta dáó nd̄a'á xí'ín yu'u ini ko'ò, rōon kúú rá.

21 Ta mīan ndaa ndo'o n̄a n̄i nduu t̄aa ñayuú yó'o t̄átò'on k̄i'ò ká'an tuti īi Ndios. Tido nda'í va t̄aa nak̄i'ò ñaa noo nd̄a'á t̄aa xiní u'u ñaa. Va'a cháá ka vían ní x̄iò dá'a ni kaki t̄aa ñoó, ní kúu —kaá n̄a.

22 Ta tein noo s̄asá'an na ñoó, dá n̄i tiin Jesús pan. Dá n̄i nak̄i'ò na ndivé'e noo Ndios. Dá n̄i sa'anda dao naan, dá n̄i x̄i'ò naan noó t̄aa ñoó. Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Keí ndoán, ch̄i ña xaan kúú yikí koñoi.

23 Dá n̄i tiin na copa. Dá tá n̄i ndi'i n̄i nak̄i'ò na ndivé'e noo Ndios, dá n̄i x̄i'ò na r̄a noó t̄a x̄ionoo xí'ín ná, ta ndidaá vá rá n̄i x̄i'í lú'u lú'u r̄a.

24 Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ndút̄a xaan kúú n̄i yu'u, kirá dáx̄ink̄oo ña n̄i kand̄oo Ndios kee na xí'ín ñayuu n̄a, ta kuit̄a r̄a sa'á kuachi kuá'á ñayuu.

25 Mīan ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña o nándiò k̄oo kaj̄ ko'i ndutá uva yó'o nda ná kasandaá kuú, dá ko'ò s̄aá̄i ndutá uva noo ió Ndios dándáki na.

Yó'o n̄i ka'an Jesús ña ndat̄a Pedro sa'a ná

26 Dá tá n̄i ndi'i n̄i keká'ano na Ndios xí'ín iin yaa, dá n̄i kee na kua'an n̄a din̄i yúku naní Olivos.

27 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín t̄a x̄ionoo xí'ín ná:

—Ndidaá vá ndo'ó dánkoo ndava'a ñaa sakuaá víti, dá ch̄i di'a kaá tuti īi Ndios: “Dárkue'e ka'í yu'u t̄aa ndáka léko, ta kúú ndi ndi'i va léko kuit̄a noó ko'on.”

28 Tido tá n̄i ndi'i n̄i natakīi, dá kuió noó̄i noo nd̄o ko'ín chí Galilea di'a, dá kasandaá nd̄o —kaá n̄a.

29 Dá n̄i kaa Pedro:

—Va'ará ná dánkoo ndava'a ndidaá t̄aa yó'o mií ní, tido yu'u, o kée ta'oin dión.

30 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Mīan ndaa ná ka'ín xí'ón ña sakuaá víti, tá k̄o ñá'á ta'on kana chéli ta'ándá kúú uu, ta kúú sa on̄i va ta'ándá ndaton sa'á yu'u.

31 Ta kúú n̄i ndundéé Pedro ka'an r̄a, ta kaá r̄a:

—Va'ará ná kánian kuu nduúí xí'ín ní, tido o ndát̄a ta'oin sa'a ní —kaá r̄a.

Ta kúú k̄i'ò dión ta'ani n̄i kaa ndidaá k̄a t̄a x̄ionoo xí'ín ná ñoó.

Di'a n̄i kuu tá n̄i n̄i ndat̄ó'ón Jesús xí'ín Ndios iin noo naní Getsemaní

32 N̄i ndi'í, dá n̄i sāa n̄a noo naní Getsemaní. Dá n̄i kaa Jesús xí'ín t̄a x̄ionoo xí'ín ná:

—Yó'o ni kandeí tóo ndó, dá ná ko'ín ka'ín xí'ín Ndios, dá kasāaí —kaá n̄a.

33 Dá n̄i kee Jesús ndáka na Pedro xí'ín Jacobo xí'ín Juan kua'an n̄a. Dá n̄i kixian n̄i kunda'í nda'ò ini Jesús, ta n̄i k̄asá'á ndó'o nd̄a'ò níò ná.

34 Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Nda'í nd̄a'ò kúu inīi. Sāa ndaá nd̄i va kúú xin̄i. Yó'o ni kandeí tóo ndó, ta kaño'o ini nd̄o —kaá n̄a.

35 Dá n̄i kee Jesús kua'an n̄a lú'u k̄a chí noo. Dá n̄i sāa kuín x̄it̄i ná, ta n̄i xino ví taan n̄a nd̄a noñó'ò. Dá n̄i xik̄a n̄a noo Ndios ña tá ná kuu, dá ná o yá'a na ña veí ndo'ò na ñoó.

36 Ta di'a kua'an ña n̄i kaa n̄a:

—Tatá ló'ò mií, ndidaá kúú vá ñá'a kuu kee mií ní. Dítá ní yu'u noo ndutá ova, ñá kúú ñá ndo'o níóí. Tído ná dá'a ni kakuuan táto'on kí'o kóni yu'u. Ná kakuuan táto'on kí'o kóni mií ní —kaá nà.

³⁷ Tá ñi nandíó koo na ñi ndísáa nà noo ndéi ndin oní taa kua'an xí'in ná ñoo, kúú sà kídi va ra ndéi ra. Dá ñi kaa nà xí'in Simón Pedro:

—Simón, ¿á kídi vóon? ¿Á kó xí'í ndee ta'on inóon kaño'o inóon, va'ará iin hora?

³⁸ Kaño'o ini ndo, ta ka'an ndo xí'in Ndios, dá ná dá'a ni kexíxi ñá kini xí'in ndó. Chì sà ió nduu níó ndo kee ndó ñá kóni Ndios. Tído ñá kóni ñíi ndo kían chituu ñáá —kaá nà.

³⁹ Dá ñi sa'an tuku na ñi ka'an nà xí'in Ndios táto'on kí'o ñi ka'an nà xí'in ná ta'ándá mií noó.

⁴⁰ Dá tá ñi ndísáa nà noo ndéi oní taa ñoo, kúú sà kídi tuku va ra ndéi ra, chí sa'áni ndá'o ñáá ñá ma'áno. Ta kó ní'í vá rá ndí kían ka'an ra xí'in ná.

⁴¹ Ta kúú ta'ándá kúú oní ñi ndísáa Jesús ñi sa'an nà ñi ka'an nà xí'in Ndios. Dá ñi kaa nà xí'in taa ñoo:

—¡Kudi ndo viti! ¡Ta nani'í ndé ndo viti! Cháá dión ka ni ná kákián kudi ndo, chí sà ñi kasándaá va hora ñá nakí'o ra nà ñi nduu taa ñayúú yó'o noo ndá'a taa kómí kuachi.

⁴² ¡Ndakuei ndó, ná ko'o viti! Chì sà kúyati taa vèi nakí'o yu'u noo ndá'a tã kómí kuachi —kaá nà.

Di'a ñi kuu tá ñi tiin ra Jesús kandaka ra ko'on ra noó tã né'e choon

⁴³ Kúú ká'an jí vá Jesús íin na, kúú sà ñi kasáa va Judas, iin ra kúú kuendá ndin uxí uu tã xíonoo xí'in ná. Ta kuá'a ndá'o taa vèi xí'in rá. Dao ra né'e espada, ta dao ka ra né'e yíto. Chì vèi ra xí'in choon ñi sa'anda tã dutí saku'a'a, xí'in taa dána'a ley Moisés, xí'in tã sá'ano ñoo.

⁴⁴ Sà ñi kast'o'on va Judas xí'in taa ñoo ndi kee ra dána'a ra ndá yoo kúú Jesús, chí di'a ñi kaa ra:

—Taa ñi chitói noo ñoo, rón kúú tiin ndó kandaka ndó ko'on ndo, ta kandaa va'a ndó ra —kaá ra.

⁴⁵ Dá tá ñi natuu yati Judas noo íin Jesús, dá ñi kaa ra xí'in ná:

—Nákaa ní, maestro.

Dá ñi chitó rá noo ná.

⁴⁶ Dá ñi natuu taa kua'a ñoo ñi tiin ra Jesús.

⁴⁷ Ta kúú iin taa íin xí'in Jesús ñi taó rá espada ra. Ta kúú ñi chitó'on ra do'o iin taa kéchóon noó tã dutí kúú noó.

⁴⁸ Dá ñi kaa Jesús xí'in taa kua'a ñoo:

—¿Á tã kuj'íná vá kée ndó yu'u kúúí, sa'á ñoo vèi ndó xí'in espada xí'in yíto tiin ndó yu'u?

⁴⁹ Ta ndidaá kuú vá ñi sà káaj xí'in ndó yé'é ño'o ká'ano sà daná'í noo ndo, ta kó ní tìn ta'on ndó yu'u. Tído ndidaá ñá yó'o kúu viti, dá ná xinkoo to'on ká'an tuti íi Ndios —kaá nà.

⁵⁰ Ta kúú ndidaá vá tã xíonoo xí'in ná ñi ñankoo ndava'a ñáá, ta ñi xino ra kua'an ra.

Di'a ñi ndo'o iin tayí ñi kankono kua'an

⁵¹ Ta sata ñayuu kuá'a ñoo tákaa iin tayí kua'an xi. Ta sava'a iin sávana va ndíxi xi kua'an xi. Kúú ñi tiin ta'ani ñáá rá.

⁵² Tído ñi dayáa xi sávana ñoo. Ta kúú ndáá ñi kankono vichí xi kua'an xi.

Di'a ñi kuu tá ñi sã íin Jesús noo mií tã dutí kúú noó

53 Dá né'le ra Jesús n̄i saꝝ r̄a noꝝ ió mií t̄a dut̄i kúú noꝝ. Dá n̄i n̄ataka ta'ani ndidaá kúú t̄a dut̄i sakua'a, xí'ín t̄a sá'ano ñoo, xí'ín t̄a dána'a ley Moisés.

54 Ta Pedro, ndaá xiká xiká tákaa ra kua'an ra. Dá n̄i saꝝ r̄a n̄i ku'u ra noꝝ kúú yé'é ve'e t̄a dut̄i kúú noꝝ ñóó. Dá n̄i sa koo ra ió r̄a noꝝ ndéi t̄a ndaá yé'é ñóó, chí ndéi ra ndaaá rá noꝝ kéi ñó'o.

55 Ta r̄a dut̄i sakua'a ñoo xí'ín ndidaá k̄a t̄a né'le choon ndéi ra ndúkú rá t̄a ka'an kuachi sa'a Jesús, dá kuu nak̄i'o ñaaá rá noꝝ ndá'a t̄a romano, dá ka'áni ñaaá rá. Tido k̄o ní n̄i'j ta'on ra ndí k̄ian kakuu kuachi na.

56 Chí kuá'a nda'o t̄a n̄i kava'a ña to'on n̄i ka'an r̄a sa'a Jesús. Tido k̄o ní nak̄i'ín tá'an ta'on to'on, ña n̄i ka'an r̄a sa'a ná.

57 Dá n̄i ndakuei dao k̄a t̄a ndúkú rá kuachi ka'an r̄a sa'a Jesús, ta kaá r̄a:

58 —Ndu'u kúú r̄a n̄i seídó'o ña n̄i kaa t̄a xaꝝ di'a: “Ko'ín nakani ndi'ii ve'e ño'o ká'ano yó, ña n̄i kava'a ndá'a t̄a. Ta kúú t̄ixi on̄i kuu, ta kúú kava'i iin k̄a ve'e ño'o saá, tido o d̄uú ña kava'a ndá'a t̄a kakian” —kaá r̄a.

59 Tido k̄o ní nak̄i'ín tá'an ta'on ña n̄i ka'an r̄a sa'a ná.

60 Dá n̄i ndakuín ndichi mií t̄a kúú dut̄i kúú noꝝ me'í noꝝ ndéi ra ñoo. Dá n̄i ndato'on rá Jesús:

—¿Ndi'a'a k̄o ká'on chindeéon miíon? ¿Á ña ndaa k̄ian ká'an kuachi t̄a kaa sa'on o k̄oó?

61 Tido t̄adi óon va iin Jesús, ni iin to'on k̄o ní ka'an na.

Dá n̄i n̄andio k̄o tuku mií t̄a dut̄i kúú noꝝ ñóó n̄i ndato'on ñaaá rá:

—¿Á yo'ó kúú Cristo, na dákaki ñaaá? ¿Á de'e Ndios, na īi, kúú yo'ó?

62 Dá n̄i kaa na xí'ín rá:

—Jaꝝ, ñaaá kúú yu'u, ta koni ndo na n̄i nduu t̄a ñayúu yó'o nakoo na xoo kuá'a Ndios noꝝ ió na dándaki na. Ta koni ta'ani ndó na kii na tein vik̄o t̄anee induu —kaá na.

63 Dá n̄i ndatá t̄a dut̄i kúú noꝝ ñóó dá'on ndíxi ra sa'a ña n̄i xido ini r̄a. Dá n̄i kaa r̄a:

—¿Ndá choon kuu k̄a yo cháá k̄a t̄a ka'an kuachi sa'a rá?

64 Chí sa n̄i seídó'o vá mií ndó ña n̄i ka'an ndava'a ra sa'a Ndios. ¿Ndí k̄ian náta'an ini ndo keeá xí'ín rá viti? —kaá r̄a.

Dá n̄i k̄andoo ndidaá t̄a ndéi ñoo ña k̄anian kuu Jesús sa'a ña n̄i ka'an na dión.

65 Dá n̄i kasá'a túu ndaa d̄ií ñaaá dao ra. Ta n̄i dadá'i ra noꝝ ná xí'ín iin dá'on, dá n̄i kani ñaaá rá, ta kaá r̄a xí'ín ná:

—Nakoni ini ndi ndá yoo n̄i kani ñaaá —kaá r̄a.

Ta nda r̄a ndíta ndaá yé'é ñoo n̄i kani da'and̄a noꝝ ná.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i ndata Pedro sa'a Jesús on̄i ta'ándá

66 Ta yé'é ve'e niño ñoo ió īi vá Pedro. Dá n̄i kasáa iin ñá'a kéchoon noꝝ mií t̄a dut̄i kúú noꝝ ñóó.

67 Dá tá n̄i xinián ió Pedro nádaa rá noꝝ kéi ñó'o ñoo, kúú n̄i sa nde'é va'a ñaaán, dá n̄i kaaan xí'ín rá:

—Xionoo ta'aní yo'ó xí'ín Jesús, t̄a ñoo Nazaret, ¿daá k̄oó?

68 Tido n̄i ndat̄a vá rá, ta kaá r̄a:

—K̄o ná'a ta'on yu'u t̄a ñoo, ta ni k̄o k̄andaa ta'on in̄i ndá sa'a ká'on xí'ín.

Dá n̄i kee ra kua'an r̄a chí noꝝ kúú yé'é di'a. Tá n̄i saꝝ r̄a ñoo, ta kúú n̄i kana va chéi.

69 Ta kúú n̄i xini tuku va ñá'a ñoo noꝝ iin Pedro. Dá n̄i kasá'a ká'an xí'ín dao k̄a ñayuu ndíta ñoo:

—T̄a yo'ó kúú kuendá Jesús.

70 Ta kúú tuku va n̄i ndat̄a rá.

Ta lú'u ká tóó, kúú nì ka'an dao ká ñayuu ndíta ñoó xí'in rá:

—Miian ndaa kuiti kuendá Jesús kúú yo'ó, chî tã kuendá Galilea ta'ani kúúón. Dá chî tãtõ'on ká'an roón, dión ká'on.

⁷¹ Dá nì kasá'á ká'an ndava'a Pedro, ta kaá ra:

—Ná'á Ndios ña kò ná'á ta'on yu'u tãa ká'an ndo sa'a ñoó —kaá ra.

⁷² Ta kúú nì kana va chéli ta'ándá kúú uu. Dá ví nì ndísáa ini ra to'on nì ka'an Jesús xí'in rá, chî di'a nì kaa na: “Tá kò ña'a kana chéli ta'ándá kúú uu, ta kúú sa ndata yo'ó sa'a yu'u onì ta'ándá”, kaá na. Tá nì ndísáa ini ra to'on yo'ó, kúú nda'í nda'lo nì saki ra.

15

Di'a nì kuu tá nì sa ñin Jesús noó tãa naní Pilato

¹ Dá tá nì tuu noo, sa nì kandoo va tá duti saku'a'a, xí'in tã sa'ano ñoo, xí'in tãa dána'a ley Moisés xí'in ndidaa ká ní tá né'e choon ndi k'i'o kee ra xí'in Jesús. Dá nì kató ñaá rá ndáka ra nì saá ra nì nakì'o ra noó tã né'e choon romano naní Pilato.

² Dá nì ndatõ'ón Pilato Jesús:

—¿Á yo'ó kúú rey noó na Israel?

Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Tá dión kaá mií ní —kaá na.

³ Ta ndéi tã duti saku'a'a dátaì kuachi ñaá rá sa'á ku'a'á nda'lo ña'a.

⁴ Dá nì ndatõ'ón tuku ñaá Pilato ñoó, ta kaá ra:

—¿Á nì iin ña'a o ká'an yo'ó chindeéón miíón? Ta dión ví ku'a'á ña'a dátaì kuachi ñaá tãa káa.

⁵ Ta va'ará dión nì kaa ra, tído nì iin to'on kò ní ka'an Jesús. Sa'á ñoo nì naá vá íni ra.

Di'a nì kuu, dá nì sa'anda Pilato choon ña ná karkaa Jesús ndika cruz

⁶ Tein iin iin víko pascua dáyaa Pilato iin tãa nákaa ve'e kaa, tá'an ra kándoo na ñoo Israel sa'a.

⁷ Daá ñoo nákaa iin tãa naní Barrabás ve'e kaa, ta ño'ó ta'ani dao ká tãa kí'in tá'an xí'in rá sa'ání rá ndji. Roón kúú tãa nì ndakuei nì naá xí'in tã né'e choon romano.

⁸ Dá nì kasáa ku'a'á nda'lo ñayuu noó Pilato. Dá nì kasá'á xíkã na noo rá ña ná dáyaa ra iin tãa nákaa ve'e kaa, tãtõ'on k'i'o kée ra tein iin rá iin víko pascua.

⁹ Dá nì kaa ra xí'in ñayuu ñoó:

—¿Á kóni ndo ña dáyaai na kúú rey noó na Israel yó'o?

¹⁰ Dión nì kaa ra chî nì kandaa va ini ra ña sa'á ña u'u ini vá tã duti saku'a'a ñoo, sa'á ñoo nì nakì'o ñaá rá noo ndá'a rá.

¹¹ Tído nì daká'an kue'e tã duti saku'a'a ñoo ñayuu ku'a'á ñoo, dá nì xikã na ña va'a cháá kã Barrabás ná dáyaa ra.

¹² Dá nì ndatõ'ón ñaá Pilato, ta kaá ra:

—¿Ndí kían kóni ndo kee yu'u xí'in tãa chínaní ndó kúú rey noó na Israel yo'ó, tá dáá?

¹³ Dá nì kayu'u ñayuu ku'a'á ñoo:

—¿Chirkaa ní ra ndika cruz!

¹⁴ Dá nì kaa Pilato:

—¿Ndí kían kini nì ya'a tãa yó'o nì kee ra?

Tído kúú nì'i cháá kã ví nì kasá'á káyu'u ñayuu ku'a'á ñoo:

—¿Chirkaa ní ra ndika cruz!

15 Ta sa'á ña kóni Pilato kandoo va'a ra noo ñayuu kuá'a ñoo, sa'á ñoo ni dayaa ra Barrabás. Dá tá ni ndi'i ni kani soldado Jesús xí'in chirrión, dá ni naki'o ñaa Pilato noo ndá'a rá, dá ná ko'on ra chirkaa ñaa rá ndjika cruz.

16 Dá ni naki'in ñaa soldado ndáka ra kua'an rá nda maá ini ve'e chón ta romano. Dá ni nadataká ra ndidaa ka soldado kúu kuendá ra.

17 Dá ni daku'ino ñaa rá iin dá'on kua'á toón, ta ni chinóo ra iin corona ni kava'a xí'in ion dini ná.

18 Dá ni kasá'á rá kée ra ña kéká'ano ñaa rá:

—Ña ká'ano kúu míi ní, ña kúu rey noo ña Israel —kaá ra.

19 Ta ni kani ra iin tañi'í dini ná, ta ni tu ndaa di'í ñaa rá. Ta ni sa kuja xiti rá noo ná kée ra ña kéká'ano ñaa rá.

20 Tá ni ndi'i ni kedjiki ndaa ñaa rá, dá ni dítá rá dá'on kua'á toón ndíxi na ñoo. Dá ni nadaku'ino ñaa rá dá'on míi ná. Dá ví ni taó ñaa rá ndáka ra kua'an rá chirkaa ra ndjika cruz.

Dí'a ni kuu tá ni chirkaa ra Jesús ndjika cruz

21 Ta noo ndáka ñaa rá kua'an ra, ñoo ni naki'in tá'an ra xí'in iin ta naní Simón, ta kuendá Cirene. Ta de'e ra naní Alejandro xí'in Rufo. Ta yó'o kúu ra kondii ni sa'an yuku. Kúu ni kendúsa soldado xí'in rá ña ná kadokó ra cruz Jesús ko'on ra.

22 Ta ndáka ñaa rá ni saá ra iin xián noo naní Gólgota. To'on yó'o kóni kaa yiki lásá dini ndji.

23 Ñoo, dá ni xi'o ra vino ni dataká tá'an xí'in ndutá ova ko'o Jesús, tído ko ní xiin ta'on na ko'o na ra.

24 Dá tá ni ndi'i ni chirkaa ñaa rá ndjika cruz, dá ni sa ndei ra ni sadiki rá suerte xí'in dá'on ná, dá ná kandé'a ndi ndaa dá'on kánian ni'í iin rá iin ra.

25 Táto'on ka iin dataan ni chirkaa ra Jesús ndjika cruz.

26 Ta ndá'a iin tabla dini cruz ñoo, ta ká'an ndá sa'a kían tákaa na ñoo. Ta di'a kaáan: “Taa yó'o kúu rey noo ña Israel.”

27 Dá ni chirkuéi ta'ani ra uu ta ku'íná ndjika dao ka cruz. Iin ra tákaa xoo kuá'a na, ta iin ka ra tákaa xoo íti na.

28 Ta xí'in ña yó'o dá ni xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios, chi di'a kaáan: “Ni nadaki'in tá'an dáó ñaa rá xí'in ta kómí kuachi.”

29 Ta ñayuu chika'anda kua'an noo tákaa Jesús ñoo kedjiki ñaa ná, ta kaó na dini ná kénoo na Jesús, ta kaá na:

—¡Maáki ri! Kaá yo'ó ña nakani ndi'ón ve'e ño'o ká'ano Ndios. Ta kúu tixi oni va kuu nduva'ón ña, kaáon.

30 Ñoo ndani, dákaiki miíon viti. Kua'an noo kú ndjika cruz xaan ná kandé'a.

31 Ta dión ta'ani kedjiki ñaa tá duti saku'a xí'in ta dán'a ley Moisés, ta ndát'ón rá ndíta rá:

—Dao ka va ñayuu sa kandéé rá sa dakáki ra, tído ko kandéé ta'on ra dákaiki ra mií rá viti.

32 ¡Kaá ra ña kúu rá Cristo, ña dákaiki ñaa! ¡Ta kaá ra ña kúu rá rey noo ña ñoo yo! ¡Ná noo kú rá ndjika cruz káa, dá ná nakoni yo rá, dá ná kandisa yo rá! —kaá ra ndíta ra.

Ta kána'á ta'ani nda uu ta tákuei iin iin xoo di'ín ná ñoo xí'in ná.

Dí'a ni kuu tá ni xi'i Jesús

33 Tá ni kasandaá kaxuu, dá ni naku'ín naá iin ní kúu ñayuu nda ka oni sa'ini.

34 Dá tá ni kasandaá ka oni ñoo, kúu ni'i nda'o ni kayu'ú Jesús, ta kaá na:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —To'on yó'o kían kóni kaa: Ndios mií, Ndios mií, ¿ndiva'a ni dayaa ndá'a ní yu'u?

35 Tá n̄i seido'o dao k̄a t̄a ndíta ñóo ñ̄a n̄i ka'an n̄a dión, dá n̄i kaa r̄a:
—Kueído'o ndó, ch̄i kána ra profeta Elías.

36 Kúú n̄i kankono iin t̄a n̄i sa'an r̄a n̄i d̄andáxi ra iin tá'í dá'on xí'ín vino ía. Dá n̄i so'oní raán diní iin t̄añíí. Dá n̄i ch̄irnee raan yú'u Jesús, dá ná ko'o na ra. Dá n̄i kaa r̄a:

—Ná dá'a ní kee ndo dión. Ná kandati yó, dá ná kande'á á kasaá Elías dánóo ñ̄aá ná —kaá r̄a.

37 Ta kúú n̄i'í nda'o n̄i kayu'ú Jesús, dá n̄i xi'í n̄a.

38 Ta kúú míí dáá vá n̄i ndat̄a dao dá'on t̄ákaa ndadí ini ve'e ño'o ká'ano. N̄i keean nd̄a yú'an n̄ino, ta kúú nd̄a yú'an n̄ino n̄i xino noó n̄i ndat̄a ñ̄a.

39 Ta míí t̄a d̄andáki soldado íin noó t̄ákaa Jesús ñóo. Kúú n̄i xini r̄a t̄at̄o'on n̄i kayu'ú ná tá n̄i xi'í n̄a, dá n̄i kaa r̄a:

—¡Míían ndaa ndisa de'e Ndios n̄i s̄a kuu t̄a yó'o!

40 Ta xíká vá ndíta dao n̄a ñ̄a'a ndé'é ná ñ̄a n̄i ndo'o Jesús. Ta tein noón nákaa María Magdalena, xí'ín María naná José xí'ín Jacobo, t̄a ló'o cháá k̄a. Nákaa ta'ani iin k̄a ñ̄a'a naní Salomé.

41 Ta n̄a ñ̄a'a yó'o kúú ná n̄i s̄a xionoo xí'ín Jesús, ta s̄a ch̄indee ñ̄aá ná tá n̄i s̄a io ná chí kuendá Galilea. Ta ndéi kua'a'á ta'ani dao k̄a n̄a ñ̄a'a t̄akuei Jesús n̄i saá n̄a ñoo Jerusalén.

Di'a n̄i kuu, dá n̄i nduxi Jesús

42 Sa n̄i ini va kuu dáá, ñ̄a kían míí kuu kénduu n̄a Israel ñ̄a'a keí ná taan, ch̄i s̄a kua'an kasandaá va kuu n̄ani'í ndé'e ná.

43 Ío iin t̄a naní José, ta kúú rá t̄a ñoo Arimatea. Ta kúú rá iin t̄a ndáya'í tein t̄a né'e choon noó n̄a Israel. Ta ndáti ta'ani ra ñ̄a kasaá Ndios d̄andáki na ñ̄ayuú yó'o. Roón kúú r̄a n̄i xi'í'í ndé'e ini n̄i ku'ú ra noó nákaa Pilato. Dá n̄i xik̄a r̄a noó Pilato ñ̄a ná nakí'o ra yikí koño Jesús noó rá.

44 Kúú n̄i naá vá ini Pilato tá n̄i k̄andaá ini r̄a ñ̄a s̄a n̄i xi'í va Jesús. Dá n̄i kana ra t̄a d̄andáki soldado ñóo. Dá n̄i ndat̄o'on ñ̄aá rá, á ndaa ñ̄a s̄a n̄i xi'í va na.

45 Dá n̄i kaa t̄a d̄andáki soldado ñóo ñ̄a s̄a n̄i xi'í va na. Dá n̄i sa'anda Pilato choon ñ̄a ná nakí'o ra yikí koño Jesús noó José.

46 Dá n̄i sa'an José ñóo n̄i xiin na iin s̄abana saá. Dá n̄i d̄anóo ra yikí koño Jesús ndjka cruz. Dá n̄i n̄achitúu ñ̄aá rá xí'ín s̄abana ñóo. Dá n̄i sa'an r̄a n̄i ch̄ik̄áá ñ̄aá rá ini iin yáí ká'ano n̄i k̄ava'a ndjka iin k̄ao. Dá n̄i d̄akujó tuú r̄a iin yuu ch̄ik̄á'ano n̄i sadi r̄a yé'án.

47 Ta n̄i xini va María Magdalena xí'ín María naná José noó n̄i ch̄ik̄áá ñ̄aá rá.

16

Di'a n̄i kuu tá n̄i n̄at̄aki Jesús

1 Tá n̄i ya'a kuu n̄ani'í ndé'e n̄a Israel, dá n̄i sa'an María Magdalena, xí'ín Salomé, xí'ín María naná Jacobo n̄i xiin na ndutá t̄ami s̄a'an kane'e na ko'on n̄a chí'í na yikí koño Jesús, ká'án ná.

2 Ta na'a va'a kuu míí noó kás'á s̄a'a semana, dá n̄i kee na kua'an n̄a yáí noó nákaa yikí koño Jesús. Ta kúú d̄uú n̄i xinkoo va nd̄indii.

3 Ta kúú ndátó'on ná kua'an n̄a ích̄i ñóo, ta kaá ná:

—¿Ndá yoo ví ni'í yo d̄it̄a yuu ndadí yú'u yáí ñóo?

4 Tído tá n̄i saá yati na, kúú n̄i xini va na ñ̄a s̄a n̄i kuxoo va yuu ká'ano n̄i s̄a ndadi yú'u yáí ñóo.

⁵ Dá tá n̄i k̄u'u na inīan, kúú n̄i xini n̄a ió iin tayií chí xoo kuá'a di'a. Ta ndíxi xi iin dá'õn kuxi chíkán̄i. Ta kúú n̄i yu'ú nd̄a'o n̄a ñá'a ñoo.

⁶ Dá n̄i kaa xi xí'ín ná:

—Ná dá'a n̄i yu'ú nd̄o, chí s̄a ná'á vái ñ̄a nándukú ndó Jesús, n̄a ñoo Nazaret, n̄a n̄i sarkaa ndika cruz. Tído n̄i n̄ataki va na. Kande'é ndó nõo n̄i chínoo ñáa rá. Kõõ k̄a n̄a nákaa yó'o.

⁷ Kua'án k̄i'í nd̄o kast̄o'on ndó xí'ín Pedro, xí'ín dao k̄a t̄a xionoo xí'ín ná ñ̄a kuió nõo Jesús ko'õn n̄a nõõ rá chí Galilea di'a. Ta nd̄a ñoo ví, dá komi ñáa rá tát̄o'on k̄i'í n̄i s̄a ka'ãn n̄a xí'ín rá —kaá ángel ñoo.

⁸ Dá n̄i k̄ankuei na yáí ñoo taxi tá'an na kua'ãn n̄a. Kúú nd̄aá ndéi n̄ino oon na kua'ãn n̄a, chí n̄i yu'ú nd̄a'o na. Ñõõ nd̄ani k̄o ní nákani na xí'ín n̄i iin tó'õn ñ̄ayuu íchi nõo kua'ãn n̄a ñoo.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i na'a nõo Jesús nõo María Magdalena

⁹ Tá n̄i n̄ataki Jesús na'a kuu dáá ñoo, ñ̄a kúú kuu mií nõo kásá'a sa'a semana, dá n̄i na'a nõõ ná dinñó'ó nõõ María Magdalena, tá'an ñá n̄i s̄a ño'o us̄a esp̄iritu kini n̄i taó ná ñoo.

¹⁰ Dá n̄i keeán kua'ãn nõõ ndéi t̄a xionoo xí'ín ná. Tá n̄i saãan nõõ ndéi ra, nda'í ndéi'í rá ndéi ra. Dá n̄i kast̄o'án xí'ín rá ñ̄a n̄i xinīan Jesús.

¹¹ Tá n̄i seido'o ra ñ̄a n̄i n̄ataki Jesús, chí s̄a n̄i xini va ñáa ñá'a ñoo, kúú k̄o ní kándisa ta'on ñáa rá.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i na'a nõo Jesús nõo uu t̄a xionoo xí'ín ná

¹² Tá n̄i ndi'i ñoo, dá n̄i na'a nõõ Jesús nõõ uu t̄a xionoo xí'ín ná nõõ x̄ika ra kua'ãn r̄a íchi kua'ãn chí yúku. Tído s̄a n̄i nd̄aõn va na to'on s̄a kaa na.

¹³ Tído tá n̄i nakoni ñáa rá, dá n̄i sa'an r̄a n̄i kast̄o'on ra xí'ín dao k̄a t̄a xionoo xí'ín ná ñoo. Tído kúú tuku va k̄o ní x̄iin r̄oõn kándisa ra.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i x̄i'o Jesús choon nõõ t̄a xionoo xí'ín ná

¹⁴ Tá n̄i ndi'i ñoo, dá ví n̄i na'a nõõ Jesús nõõ ndin ux̄i iin t̄a xionoo xí'ín ná nõõ ndéi ra sásá'an ra. Dá n̄i danáni ñáa ná sa'á ñ̄a k̄o ní kándisa ra xí'ín sa'á ñ̄a k̄axi nõõ rá, chí k̄o ní x̄iin ra kándisa ra ñ̄a n̄i xini dao k̄a ñ̄ayuu ñoo ñ̄a n̄i n̄ataki n̄a.

¹⁵ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Kua'án nd̄o kanoo ndó iin ní kúú ñ̄ayuu dána'a nd̄o sa'á to'on va'a ñ̄a ká'ãn sa'í nõõ ndidaá kúú ñ̄ayuu.

¹⁶ Ta ndi ndáa n̄a n̄i kándisa ñáa, ta n̄i sodo ndút̄a ná, nõõn kúú n̄a dákaiki Ndios. Tído n̄a k̄o ní x̄iin kándisa to'on va'a yó'o, nõõn kúú n̄a kandõõ kakomí kuachi nõõ Ndios.

¹⁷ Ta ñ̄ayuu n̄i kándisa to'on va'a yó'o, nõõn kúú n̄a n̄i'í ñ̄a kandeé ná kee na ñ̄a ná'ano. Chí xí'ín kuu yu'ú kandeé ná taó ná esp̄iritu kini ñó'o ini ñ̄ayuu. Ta kat̄i'a na ka'ãn n̄a dao k̄a yú'u, ñ̄a k̄o ní dákuá'a na.

¹⁸ Ta va'ará n̄i tiin ndakána na iin koõ, ta kúú k̄o t̄a'õn ñ̄a'a ndo'o na kee rí. Ta va'ará n̄i x̄i'í ndakána na iin ñ̄a'a deen, ta kúú k̄o t̄a'õn ñ̄a'a ndo'o na keean. Tá ná chinóo na ndá'a ná sat̄a n̄a kú'u, ta kúú nduv̄a'a va na —kaá Jesús.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i nana Jesús kua'ãn nõ'o ná induú

¹⁹ Tá n̄i ndi'i n̄i ka'ãn sato'o yõ Jesús to'on yó'o, dá n̄i kee na k̄onana na kua'ãn nõ'o ná induú. Kúú n̄i nakõõ na xoo kuá'a Ndios.

²⁰ Dá n̄i kee t̄a xionoo xí'ín ná ñoo kua'ãn r̄a dána'a r̄a to'on va'a sa'á Jesús ndidaá kúú ñoo. Ta kúú s̄a chíndeé vá ñáa mí sato'o yõ Jesús, ta n̄i na'a n̄a ñ̄a ndaa k̄ian n̄i ka'ãn r̄a, chí n̄i x̄i'o na ñ̄a kandeé rá kee ra ñ̄a'a ndato. Díõn ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Lucas, ña ká'an sa'a Jesús

Ña yó'o kúú ña nì ka'an Lucas xí'in ra nani Teófilo

¹ Sa kuá'a nda'o taa nì kee tata nataa yíko ra ndidaá ña ndaa nì kuu tein mií yó.

² Ta nì taa raan táto'on káa rá ío ña nì nakani na nì xini xí'in noo ndidaá kúú ña nì sa io nda mií sa'a, chí noón kúú na nì nì'í choon ña kane'e na to'on yó'o kanoo na.

³ Ta nì sa nde'í ña iian va'a kían nataa yíko ta'anii ña. Chí kueé kueé nì taó to'on va'i ndidaá kúú ñayuu nì xini xí'in noo ndidaá kúú ña nì sa io nda mí sa'a, dá nì nataa yíko ña kosaagan noo mií ní, Teófilo, chí kúú ní iin taa ndáya'i,

⁴ dá kana'a va'a ní sa'a ña ndaa, tá'an ña nì daná'a na noo ní.

Di'a nì kuu tá nì ka'an iin ángel ndi koo, dá kaki iin ra nani Juan

⁵ Tein kuu nákaa Herodes kúú rá rey chí kuendá Judea, nì sa io iin ta duti nì sa nani Zacarías, ta sa káa ra tein ta duti kuendá Abías. Ta ñadi'í ra nì kixi tein na ve'e Aarón, ta nì sa nanián Elisabet.

⁶ Ta mií rá xí'in ñadi'í ra nì sa kuu ñayuu ndaa noo Ndios, ta sa seíd'o na ndidaá kúú choon sa'ándá ley sato'o yo Ndios, ta ni lú'u ko ní ya'a na noón.

⁷ Tído ko ta'ón de'e na ní sa ndei, dá chí Elisabet kúú iin ñá'a daá o kúu koo de'e. Ta na sava'a va kúu ndin nduu na.

⁸ Iin kuu nákaa Zacarías kéchóon ra ña kúú choon kée duti noo Ndios, chí mií daá ñoo kéchóon ta duti kuendá mií rá.

⁹ Dá nì kee ta duti ñoo táto'on nì kaan ra kée ra, chí nì sadiki ra suerte, dá nì kanián ña Zacarías kúu ra chíñó'o dusa noo Ndios. Dá nì ku'u ra kua'an ra ini ve'e ño'o ká'ano sato'o yo Ndios.

¹⁰ Ta kuá'a nda'o ñayuu ndéi ká'an na xí'in Ndios sata vé'e xí'an nani nákaa ra chíñó'o ra dusa ñoo ini ve'e ño'o ká'ano ñoo.

¹¹ Kúú iin kuití va nì na'a noo iin ángel nì kii noo sato'o yo Ndios, íin na chí xoo kuá'a di'a noo kéi dusa ñoo.

¹² Kúú nì naá va ini Zacarías tá nì xini ñaá rá, ta nì nduká'ano ra xini ra sa'a ña nì yu'ú ra.

¹³ Tído nì kaa ángel ñoo xí'in rá:

—Zacarías, ná dá'a ni yu'oon, chí nì seíd'o va Ndios ña nì xikon noo ná. Sa'a ñoo dáákí ñadi'oon Elisabet iin tayíí ló'o, ta chinanón xí Juan.

¹⁴ Ta ndato nakutí yo'ó xí'an kadij inon sa'a xí. Ta kuá'a nda'o ñayuu kadij ini tá ná kaki xí,

¹⁵ chí iin taa ndáya'i nda'o kakuu xi noo Ndios. O kó'o ta'on xi vino, ta ni ndutá deen. Ta nakutí xí xí'in Espíritu ij Ndios nda noo kakaá xi tixi naná xi.

¹⁶ Ta mií xí kedaá xí'in kuá'a nda'o na Israel, dá nandió kuéi na noo sato'o na Ndios.

¹⁷ Ta sa dinñó'o ka kasaa xi, dá kasaa na kúú sato'o yo. Ta kane'e xi choon táto'on k'i'o nì sa ne'e Elías choon, ta koo ndeé ini xí táto'on k'i'o ndeé sa io ini Elías. Ta kandeé xí nandei va'a na kúú tatá xí'in de'e na. Ta kandeé ta'ani xi xí'in na saá ini, dá natiin na ñaxintóni va'a táto'on k'i'o kómí ñayuu ndaa ñaxintóni va'a noo Ndios. Díon, dá kenduu xi na ñoo yó'o, dá kandeé nduu na natiin na na kúú sato'o yo.

¹⁸ Dá nì kaa Zacarías xí'in ángel ñoo:

—¿Ndí keei kandaꝓ iniñ ñã dión koo? Dá chî tꝓa sava'a va kúu yu'u, ta sava'a ta'ani ñadi'í yu'u.

19 Dá nî kaa ángel ñoo xí'ín rá:

—Yu'u naní Gabriel, ta yu'u kúu rá iin noꝓ Ndios noꝓ ió na. Ta mií ná kúu na nî chînda'á yu'u veii kastꝓ'in xí'ón sa'á to'on va'a yó'o.

20 Ta viti kíꝓan kandoꝓ ñi'on, ta o kúu ka ka'on ndá ná xínkoo noꝓ nî ka'in xí'ón, chî ko nî xí'ón kandisón to'on nî ka'in, tido miíꝓn ndaa xínkoo ñã nî ka'in xí'ón tá ná kasandaá kuu nî kaxi mií Ndios —kaá na xí'ín rá.

21 Ta ndáti na ñoo ñoo ñã keta Zacarías sata vé'e. Kúu nî kasá'á ná kani ini na sa'á ñã nî kuna'á nákaꝓ rá ini ve'e ño'o ñoo.

22 Tido tá nî keta ra, kúu sa ko kúu ka va ka'an ra. Dá nî kandaꝓ ini ñayuu ñoo ñã nî xini rá iin ñã'a ndato nî kee Ndios ini ve'e ño'o ñoo, dá chî ndá ndá'á óon ra kúu xí'o ra kuendá sa'á ñã nî xini rá. Ta nî kandoꝓ ñi'í va ra.

23 Dá tá nî ndi'i nî kee Zacarías choon kánian kee ra sa'á ñã kúu rá tꝓ dutꝓ, dá nî kee ra kua'an nó'o rá ve'e ra.

24 Ta nî ya'a dao kuu ñã nî kuu dión, ta kúu nî tꝓu va ñadi'í rá Elisabet ño'o de'án. Ta kúu nî sa káá tooán ve'án o'on yoo, ta nî kaaꝓn di'a xí'ín miíꝓn:

25 “Di'a nî kee sato'í Ndios xí'ín, chî tein kuu viti nî na'a ñã kúu ini na sa'í, ta nî dí'tá ná ñã kíꝓan kénéo ñayuu yu'u.”

Di'a nî kuu tá nî kastꝓ'on iin ángel xí'ín María ñã koo iin de'e yíi na, ta kananí xí' Jesús

26 Tá nî xino iño yoo ño'o de'e Elisabet, dá nî tãnda'á Ndios ángel naní Gabriel kua'an na iin ñoo naní Nazaret, ñã nákaꝓ chí kuendá Galilea,

27 dá koo ni'ini na iin tadi'í táki, tá'an ra sa nî xí'o to'on ñã koo xí'ín tꝓa naní José, rá kúu kuendá na ve'e rey David. Ta tadi'í táki ñoo naní María.

28 Tá nî ku'u ángel ñoo noꝓ ió María, dá nî kaa na xí'ín xí:

—Ná koo va'ón. Náta'an ndá'o ini Ndios xini na yo'ó, chî na kúu sato'o yo kúu na ió xí'ón, ta kée na cháá ka ñã maní xí'ón o duú dao ka ñá'a.

29 Tá nî xini xí ángel ñoo, ta nî seídó'o xí ñã nî ka'an na xí'ín xí, kúu nî naá vá ini xí, chî ko kándaꝓ ta'on ini xí ndi kóni kaa ndisá'án nî ka'an na xí'ín xí.

30 Dá nî kaa tuku na xí'ín xí:

—María, ná dá'a ni yu'óon, chî sa nî na'itiion ñã maní noꝓ Ndios.

31 Chî viti kíꝓan kaño'o de'ón. Ta dátꝓu noꝓon iin tayíí, ta chinanón xí Jesús.

32 Ta kakuu xi iin na ndáya'i, ta kananí xí de'e mií Ndios, na kómí ndidaá choon. Ta mií Ndios, na kúu sato'o yo, noꝓn kúu na kí'o choon noꝓ ndá'a xí ñã kakuu xi rey, táto'on nî sa kuu David, na sa'ano ve'e xi.

33 Ta kane'e xi choon noꝓ na ve'e Jacob, ta ni iin kuu o ndi'í ñã dándáki xi.

34 Dá nî kaa María xí'ín ángel ñoo:

—¿Ndí koo, dá xínkoo ñã koo dión, ta ko tꝓ'ón tꝓa ió xí'ín?

35 Dá nî kaa ángel ñoo xí'ín xí:

—Mií vá na kúu Espíritu ií Ndios naxino nímon, ta nakutón xí'ín ndéꝓ mií ná. Kí'o dión, dá ni'on de'ón. Sa'á ñoo tayíí ií káki ñoo kananí xí de'e mií Ndios.

36 Ta dión ta'ani sa ño'o de'e tá'ón naní Elisabet, va'ará na sava'a kúu ná. Ta sa nî xino iño yoo ño'o de'e na, va'ará sa ka'an ñayuu xí'ín ná ñã kúu ná iin ñá'a o koo de'e,

37 chî ni iin ñã'a ko kíꝓan kuáchí noꝓ Ndios.

38 Dá nî kaa María xí'ín ná:

—Yu'u kúu iin tadi'í kéchoon noꝓ sato'o yo Ndios. Sa'á ñoo ná kee na xí'ín táto'on kí'o nî ka'an ní xí'ín —kaá xí.

Dá nî kéxoo ángel ñoo noꝓ xí kua'an na.

Di'a ni kuu tá ni sa'an María ve'e Elisabet

³⁹ Tein kuꝯ dáá ñóó, dá ni ndi'i nda'o ini María ni kee xi kua'an xi yukú ñó'ó noꝯ nákaꝯ iin ñoo chí kuendá Judá.

⁴⁰ Tá ni saꝯ xi, ni ku'u xi ve'e Zacarías. Dá ni ka'an xi ndisá'an xí'in Elisabet.

⁴¹ Tá ni seido'o Elisabet ndisá'an ni ka'an María xí'an, kúú ni'i nda'o ni kãndita taleé ini tixián. Ta kúú ni ñakutián xí'in Espíritu iꝯ Ndios,

⁴² ta kúú ni'i nda'o ni kayu'an:

—Yo'ó kúú ña kémáni cháá ka Ndios noꝯ ndidaá ña ñá'a, ta kémáni ta'ani na de'e nákaꝯ tison xaan.

⁴³ ¿Ndá yoo ví kúú yu'u ña kii naná ña kúú sato'i koto ni'ini na yu'u?

⁴⁴ Tá ni seido'o Elisabet ndisá'an xí'in, kúú ni'i nda'o ni kãndita taleé nákaꝯ ini tixi xí'an kãdij ini xi.

⁴⁵ Ndiká'an ndi kúú ví yo'ó ña ni kãndison ña miían ndaa xinkoꝯ ña ni ka'an sato'o yoꝯ Ndios kee na xí'ón —kaáan xí'in xi.

⁴⁶ Dá ni kaa María:

Ndino'o ini va yu'u kéká'anoi ña kúú sato'o yoꝯ.

⁴⁷ Kãdij nda'o ini níóí sa'á ña ni kee Ndios, ña dákaí ñaá.

⁴⁸ Chì ni sã nde'é ná ña kúú iin tadi'í kúnda'í kéchóon noꝯ ná.

Ta viti chí noꝯ kaa ndidaá kúú ñayuu ña ni ñatiin yu'u ña manì noꝯ Ndios.

⁴⁹ Dá chì ná'ano nda'o ña'a kée Ndios, ña kómí ndidaá kúú ndeé, xí'in.

Ná natiin kuꝯ ná ndidaá tá'an ñaño'ó.

⁵⁰ Daá kuití kú'u ini ña sa'a ndidaá ñayuu yu'u ni'ini ñaá.

⁵¹ Sã kua'á nda'o ña'a ná'ano ni kee na xí'in ndá'a ná.

Ta ni taó xóo na ta ío táyí ini, dá ná o kée ra ña nákani ini níó rá.

⁵² Ta ni ñitá ná choon noꝯ nda'á ta né'e choon ná'ano,

ta ni chindaya'i na ñayuu nda'í ini.

⁵³ Ta noꝯ ña koꝯ ña'a keí, kua'á nda'o ña'a ni xi'o Ndios.

Ta ndidaá ña kuiká, koꝯ ña'a ni ni'í ná kane'e na ko'on ña.

⁵⁴ Ta ni chindeé ná ña ñoo Israel, ña kéchóon noꝯ ná,

ta ni ndiko'on ini Ndios ña kú'u ini ña sa'a ná,

⁵⁵ chì k'i'o dión ni xi'o na to'on na noꝯ ña sá'ano ve'e yó,

chì k'i'o dión ni kaa ña kee na xí'in Abraham xí'in ndidaá de'e na,

ta daá kuití vá kée Ndios dión xí'in yó.

⁵⁶ Táto'on onì yoo ni sã io María xí'in Elisabet, dá ni kee xi kua'an nó'ó xi ve'e xi.

Di'a ni kuu tá ni kaki de'e Elisabet naní Juan

⁵⁷ Tá ni kasandaá kuꝯ kaki de'e Elisabet, ta kúú iin tayíí ló'o ni ñakákián.

⁵⁸ Tá ni kãndaꝯ ini ña ndéi yati xí'an xí'in na kúú tá'an ña ká'ano nda'o ña manì ni kee Ndios xí'an, kúú ni kãdij dáó ini ña xí'an.

⁵⁹ Tá ni xino onã kuꝯ ni kaki xi, dá ni ta'anda ñi'í xí'í táto'on k'i'o kée ña Israel xí'in de'e na. Ta ni ka'an ná chinani ñaá ná Zacarías táto'on naní tatá xi.

⁶⁰ Dá ni kaa naná xi:

—O kãnaní ta'on xi dión. Juan va kananí xí.

⁶¹ Dá ni kaa ña xí'an:

—¿Ndiva'a kananí xí dión? Ta ni iin tó'ón ta'on ña ve'ón ko naní kuꝯ ká'on xaan.

⁶² Dá ni kasá'á kúú ndá'a ná ndáto'ón ná tatá xi ndi kananí xí, kóni ra.

⁶³ Dá ni xikã ra iin tá'í yito yadí, ta noꝯ yito ñoo ni taa ra kuꝯ xi. “Juan va kananí xí”, kaá ña ni taa ra. Ta kúú ndidaá vá ná ni naá ini.

⁶⁴ Ta kúú viti'ón di'a va ni ñaka'an ra. Ta kúú ni kasá'á rá kéká'ano ra Ndios.

65 Ta ndidaá kúú nā ndéi yati xí'ín ná ñóo nī yu'ú nda'o na. Ta ndidaá na ndéi noo kúú yukú ñó'ó ndíta chí kuendá Judea nī kasá'á ná ndátó'ón ná sa'a ndidaá ña nī kuu.

66 Ta ñayuu nī seidó'o ña nī kuu dión, nī kasá'á ná kani ini nā, ta kaá nā: —¿Ndi kuú vían kasandaá tayii ñóo kakuu xi? —kaá nā.
Ta miían ndaa ndisa nákaa xī tīxi ndá'a sato'o yo Ndios.

Di'a kua'an ña nī kaa Zacarías nī kee Espiritu iñ Ndios

67 Ta kúú Zacarías, rā kúú tatá xī, nī nakutí xí'ín Espiritu iñ Ndios. Ta kúú nī kasá'á ká'an rā sa'á ña nī sa'á io xí'ín sa'á ña koo chí noo:

68 Nā ká'ano kúú sato'o yo Ndios, na ndáño'o yóo, na Israel, dá chí nī kasáa nā taó xóo na yó tīxi ndá'a ña kini.

69 Chí nī tanda'á ná iin nā kómí choon veí dákaki ñaá.

Ta kúú ná iin nā ve'e rey David, nā sa'á kechóon noo mií Ndios tá sa'á na'á,

70 táto'on kī'o nī kaa Ndios kee na xí'ín yú'u profeta nā nda'á mí sa'a.

71 Chí dákaki na yó noo nā naá xí'á, ta taó xóo na yó tīxi ndá'a nā xini u'u ñaá.

72 Ta nī ka'an nā ña ku'u'ú ini nā sa'a ndidaá nā sá'ano ve'e yó.

Ta kō ní nándodó ta'on na ña ndato nī kandoo na kee na xí'ín ná,

73 tá'an ña nī kandoo na kee na xí'ín Abraham, nā kúú tá sá'ano ve'á.

Chí nī kandoo Ndios ña

74 taó xóo na yó tīxi ndá'a nā xini u'u ñaá,

dá kīan ni iin ña'a ná o kedaá xí'á ña yu'ú yo koni kuáchí yó noo ná.

75 Ta koo vii yo, ta kee yó ña ndaa noo mií ná ndidaá tá'an kuú nī saki na kandeí yó.

76 Ta yo'ó, de'e ló'o mií, yo'ó kakuu iin profeta, nā kásto'on xí'ín ñayuu ña nī ka'an mií Ndios, nā ió noo dikó.

Dá chí kuíó noo yo'ó ko'on noo nā kúú sato'o yo, dá kenduuon iin íchí ndaa noo ná.

77 Chí kasto'on yo'ó xí'ín na ñoo Israel, dá ná kandaá ini nā ndi kee Ndios, dá dákaki ñaá ná,

chí kī'o ká'ano va ini nā sa'á kuachi kée na.

78 Chí kú'u'ú nda'o ini Ndios sa'a yo, sa'á ñoo nī kasáa nā chindeé ná yó,

ta kían táto'on iin ndindii saá nī xinkoo toon noo yo iin ká kuu,

79 dá kī'oan ña katoon noo ñayuu xionoo íchí noo iin naá, xí'ín noo nā ñó'o tīxi ndá'a ña kuu nā.

Ta dátoan noo yo ko'o íchí ndaa, dá koo va'a ini yo.

80 Ta sa'á sa'ano tayii ñóo kua'an xī. Ta sa'á kúndeé ini xī xí'ín ñaxintóni xī. Ta nī sa'á io xī noo kúú yukú íchí nda'á noo nī xinkoo kuú nī na'a xī mií xí noo na Israel.

2

Di'a nī kuu tá nī kaki Jesús

1 Ta mií tein kuú dáá ñóo nī sa'anda tá né'e choon ká'ano naní Augusto choon noo ndidaá ñayuu dándáki ra ña ná no'o nā nachikodó ná kuú ná noo tuti taa né'e choon ñoo noo nī kaki na.

2 Ta ña yo'ó nī sa'á kuu ta'ándá mií noo nī nachikodó ñayuu kuú ná noo tuti tá né'e choon tá nákaa taa naní Cirenio né'e ra choon chí kuendá Siria.

3 Sa'á ñoo ndidaá kúú ñayuu nī kee na kua'an nó'o ná ñoo noo nī kaki na, dá nachikodó ná kuú ná noo tuti taa né'e choon.

4 Dá n̄i keta iin t̄a nani José ñoo Nazaret, ñ̄a nákaa chí kuendá Galilea, kua'an nó'o rá chí kuendá Judea noo kúu ñoo noo n̄i kaki rey David, ta nanián Belén. Ch̄i kuendá n̄a ve'e rey David kúu rá,

5 ch̄i kua'an r̄a nachinoo ra kuu rá noo tuti t̄a né'e choon x̄i'ín María, ta n̄i x̄i'o t̄o'on koo x̄i'ín rá. Ta s̄a yati va kaki de'e xi.

6 Ta x̄ian tein ndéi na ñoo, kúu n̄i kasandaá va kuu kaki de'e xi.

7 Ta ñoo n̄i kaki de'e noo x̄i, ta tayii kúu x̄i. Dá n̄i ch̄ituú ñaa ná dá'on. Dá n̄i ch̄indú'u ñaa ná ini noo sásá'an k̄it̄i, ch̄i s̄a n̄i ch̄it̄i nda'o ve'e noo nani'i ndée ñayuu.

8 Ta ndéi dao t̄a ndáka léko yati noo nákaa ñoo ñoo, ta ndidaá s̄akuaá ndéi ra ndaa rá léko ra.

9 Kúu iin kuiti vá n̄i na'a noo iin ángel n̄i kii noo sato'o yo Ndios noo rá. Kúu n̄i naye'e ndaa iin níi kúu noo ndéi ra n̄i kee sato'o yo. Kúu n̄i yu'ú nda'o ra.

10 Dá n̄i kaa ángel ñoo x̄i'ín rá:

—Ná dá'a ni yu'ú ndo, dá ch̄i ñ̄a va'a va k̄ian veii kasto'in x̄i'ín ndó. Ta ñ̄a yó'o kakuu iin ñ̄a dii ini noo ndidaá ñayuu.

11 Kuu víti n̄i kaki iin n̄a n̄i kasáa dákaki ñayuu. Ta n̄i kaki na ñoo rey David. Na yó'o kúu Cristo, n̄a dákaki ñaa, ta n̄a yó'o kúu sato'o yo.

12 Ta k̄i'o di'a, dá kandaá ini ndo ñ̄a ndaa va k̄ian veii k̄a'ín x̄i'ín ndó. Ch̄i nani'i ndo taleé yó'o k̄atuú x̄i iin tá'i dá'on, ta k̄andu'u x̄i ini noo sásá'an k̄it̄i —kaá n̄a.

13 Kúu iin kuiti vá n̄i na'a noo iin tu'u k̄a'ano ángel n̄i kii chí induú noo iin iin k̄a ángel ñoo, ta kéká'ano na Ndios, ta kaá n̄a di'a:

14 Ná natiin Ndios ndidaá kúu ñ̄año'ó nda noo ió n̄a induú.

Ta ná kande'i va'a ñayuu noño'o yó'o, ch̄i x̄ini va'a ñaa Ndios.

15 Tá n̄i ndi'i n̄i nana ángel kua'an nó'o ná induú, dá n̄i kasá'a ndátó'on tá'an t̄a ndáka léko ñoo:

—Kó'o ñoo Belén kande'á ñ̄a n̄i kuu, ch̄i mií n̄a kúu sato'o yo Ndios n̄i kasto'on x̄i'á sa'án —kaá r̄a.

16 Ta kúu n̄i ndi'i nda'o ini r̄a kua'an r̄a. Tá n̄i saá r̄a, kúu n̄i nani'i rá María x̄i'ín José x̄i'ín taleé ñoo k̄andu'u x̄i ini noo sásá'an k̄it̄i.

17 Tá n̄i x̄ini r̄a x̄i, kúu n̄i kasá'a rá nákanan ra x̄i'ín ná tát̄o'on k̄i'o n̄i kaa ángel ñoo x̄i'ín rá sa'a taleé ñoo.

18 Tá n̄i seido'o ndidaá ñayuu ndéi ñoo ñ̄a n̄i nákanan t̄a ndáka léko ñoo dión, kúu n̄i naá vá ini n̄a.

19 T̄ido s̄a ndidaá kúu vá ñ̄a yó'o n̄i taxi va'a María níx̄i x̄i, ta daá kuiti ñó'o ini x̄i sa'án.

20 Dá n̄i nandio kuéi t̄a ndáka léko ñoo kua'an r̄a. Ta kéká'ano ra Ndios kua'an r̄a sa'á ñ̄a n̄i x̄ini r̄a x̄i'ín sa'á ñ̄a n̄i seido'o ra. Dá ch̄i n̄i x̄ini r̄a tát̄o'on kaa rá ió ñ̄a n̄i nákanan ángel ñoo x̄i'ín rá.

Di'a n̄i kuu tá n̄i sa'an n̄a ve'e ñ̄o'o k̄a'ano x̄i'ín Jesús

21 Tá n̄i x̄ino on̄a kuu n̄i kaki taleé ñoo, dá n̄i ta'andaá ñ̄i x̄i tát̄o'on kée n̄a Israel. Dá n̄i ch̄inani ná x̄i Jesús, ch̄i k̄i'o dión kanani x̄i kaá ángel nda rá ko ñ̄a'a kakaa x̄i t̄ixi naná x̄i.

22 Tá n̄i kasandaá kuu k̄anian ko'on n̄a nduvií ná mií ná noo Ndios, tát̄o'on sa'ándá ley Moisés choon ñ̄a k̄anian kee na, dá né'e na taleé ñoo n̄i saá n̄a ñoo Jerusalén, dá nak̄i'o na kuendá sa'a x̄i noo Ndios.

23 Ch̄i di'a kaá ley sato'o yo Ndios: “Ndidaá kúu tayii kuáli kúu noo n̄i kaki t̄ixi naná x̄i kanani x̄i kakuu xi tayii kechóon sava'a noo sato'o yo Ndios.”

24 Ta ña kánian doko ná noo Ndios kúu uú kúku o uú paloma tát'o on kí'o kaá ley sato'o yo Ndios.

25 Ta ñoo Jerusalén ñoo ni sa io iin taa ni sa nani Simeón. Ta ni sa kuu ra iin taa ndaa noo Ndios, ta sa kee ra ña kóni Ndios. Ta ndati ra kasaa na tanda'a Ndios kí'o tandeé ini noo na ñoo Israel. Ta ío va Espiritu iñ Ndios xí'in rá.

26 Ta ni kast'o on Espiritu iñ Ndios xí'in rá ña o kuú ta'on ra nda ná koni xí'in noo rá na ni tanda'a Ndios kasaa dákaiki ñaa.

27 Ta mií Espiritu iñ Ndios ni kedaá xí'in rá, dá ni saá ra ve'e ño'o ká'ano ñoo. Ta kúu ñoo ta'ani ne'e ñaa na kúu tatá taleé nani Jesús ni kasaa na, dá kee na xí'in xí tát'o on kí'o sa'ándá ley Moisés choon.

28 Dá ni tiin Simeón taleé ñoo ni sa ne'e ndaa ra. Dá ni kasá'a rá kéká'ano ra Ndios, ta kaá ra:

29 Sato'o mií, viti kían konó ní ná kuui,

chí sa ío va'a va iní viti, chí sa ni xinkoo va to'on ni ka'an ní xí'in,

30 dá chí sa ni xini xí'in nooi na ni tanda'a ní ni kasaa dákaiki ñaa.

31 Ta sa ni kasá'a ní ná'a ní na noo ndidaá kúu ñayuu.

32 Ta dát'o on na noo ndidaá kúu ñayuu ko kúu na Israel.

Ta sa'a mií ná natiin na ñoo ní, na Israel, ñañó'o.

33 Kúu ni naá vá ini José xí'in María tá ni seido'o na ña ni ka'an Simeón dión sa'a xí.

34 Dá ni xika ra ña maní noo Ndios sa'a ná. Dá ni kaa ra xí'in naná xi nani María:

—Kana'ón, chí taleé yó'o kúu ra ni kasaa kedaá xí'in na Israel, dá kua'a ná kuéi, ta kua'a ná ndakuei. Ta na'a Ndios ña ni kii xi noo mií ná, tído di'a kañó'o vá ñaa ñayuu.

35 Dión koo, dá ná natuu ña nákaní ini iin rá iin ñayuu. Tído nda'í nda'o ndo'o yo'ó, chí kakian tát'o on iin yúchi karnee nímon —kaá ra xí'in María.

36 Ta ñoo ta'ani ni sa io iin ñá'a nani Ana. Ta ñá'a yó'o sa kast'o on xí'in ñayuu to'on ni natiián noo mií Ndios. Ta kían de'e taa ni sa nani Fanuel, ra kuendá na ve'e Aser. Ta kían iin ñá'a sava'a. Tído tá ni sa kían tadi'í tákí, dá ni tarndá'an xí'in yíian, tído usa va kua ni sa ioan xí'in rá, kúu ni xi'í va ra.

37 Sa ío komi díko komi kua kían ña'a kuáan, ta ni iin kuú ko ní kéxoóan ve'e ño'o ká'ano ñoo. Nduú ñoo sa káa'an xíno kuáchíán noo Ndios, chí sa ne'e iian, ta ká'an xí'in Ndios.

38 Ta mií hora daá ñoo ni kasaaan noo ndíta na ve'e Jesús. Dá ni kasá'an náki'oán ndivé'e noo Ndios. Ta ni kasá'an ká'an sa'a taleé ñoo xí'in ñayuu, na ndati kuú taó xoo Ndios na Jerusalén noo ña ndó'o níno ná.

Dí'a ni kuu tá ni nandío kuéi na kua'an nó'o ná ñoo Nazaret

39 Tá ni ndi'i ni kee na ndidaá choon sa'ándá ley sato'o yo Ndios, dá ni nandío kuéi na kua'an nó'o ná ñoo Nazaret, ña nákaa chí kuendá Galilea.

40 Ta sá sá'ano tayí ñoo, ta sá kúndakí xí, ta sá ní'í xí ñaxintóní xí kua'an xi. Ta chíndeé nda'o ñaa Ndios.

Dí'a ni kuu tá ni sa io Jesús uxí uú kua

41 Ta ndidaá kua vá sá sá'an na ve'e xi ñoo Jerusalén kéká'ano na víko pascua.

42 Tá ni xíno xi uxí uú kua, dá ni kee na kokaa na kua'an na xí'in xí ñoo Jerusalén kéká'ano na víko ñoo, tát'o on kí'o sá kée na.

43 Tá ni ndi'í víko ñoo, dá ni nandío kuéi na kua'an nó'o ná, tído ni kandoo va Jesús ñoo Jerusalén. Tído ko ní kándaá ta'on ini José xí'in María ña ni kandoo xi.

44 Chì nì ka'an ná ñà ndá ndi kuu vèi xì xí'ín dao kà tá'an na. Ta sà iin ní vá kuu nì xika na. Dá nì kásá'á ná nándukú ñáá ná tein nà kúú tá'an na xí'ín nà ndéi yati xí'ín ná.

45 Ta sa'á ñà kò ta'ón xì nání'ì ná, sa'á ñóó nì nandió kuéi na kua'an nà ñoo Jerusalén nandukú ñáá ná.

46 Tá nì xino onì kuu, dá nì nání'ì ná xì nákaa xì ini ve'e ñó'o ká'ano, ta ió xì tein tã dána'a ley Moisés seídó'o xì rã, ta kúú ndátó'ón xì rã.

47 Ta ñayuu ndéi seídó'o ñáá ñóó, kúú nì naá vá iní nà, chì ndìchí ndá'o xì, ta va'a ndá'o nándió né'e xì ñà ndátó'ón ñáá tãa ñoo.

48 Tá nì xini ñáa na ve'e xì, kúú nì naá vá iní nà. Dá nì kaa naná xì xí'ín xí: —De'e ló'o, ¿ndiva'a ní keeón di'a xí'ín ndu'u? Dá chì yu'u, xí'ín tatóon ndó'o ndá'o níó ndú xíonoo ndu nándukú ndú yó'ó.

49 Dá nì kaa xì xí'ín ná:

—¿Ndiva'a nándukú ní yu'u? ¿Á kò ná'á ta'on ní ñà miían ndúsã kánian kakaaj keei choon tatá? —kaá xì.

50 Tído kò ní kándaã ta'on ini nà ndiva'a nì ka'an xì dión.

51 Dá nì kee Jesús kua'an nó'o xí xí'ín ná ñoo Nazaret. Ta daá sã seídó'o va xì na. Ta nì taxi va'a naná xì ndidaá ñà yó'o ini níó ná.

52 Ta sá ní'ì Jesús cháá kã ñaxintónì xí, ta sá sá'ano dikó cháá kã xì kua'an xì. Ta náta'an ini Ndios xini ñáá ná, ta náta'an ta'ani ini ñayuu xini ñáá ná.

3

Di'a kua'an ñà nì daná'a Juan, nà dákodò ndútã ñayuu

1 Tá nì xino sa'on kua'á dándáki tãa naní Tiberio César, tiempo daá ñóó nákaa tã naní Poncio Pilato né'e ra choon chí kuendá Judea, ta Herodes kúú rã né'e choon chí kuendá Galilea, ta ñani rã naní Felipe né'e choon chí kuendá Iturea xí'ín Tracoonite, ta rã naní Lisania's né'e choon chí kuendá Abilinia,

2 ta rã naní Anás xí'ín Caifás kúú rã dutí kúú noo nà Israel. Dá nì ka'an Ndios xí'ín iin tãa naní Juan, nà kúú de'e Zacarías, noo kúú yukú íchí.

3 Dá nì kee Juan kua'an nà ndidaá ñoo ñó'o yu'u yuta Jordán, ta sã kasto'on na xí'ín ñayuu ñà ná nandikó iní nà sa'á kuachi kée na, dá ná ku'u ká'ano ini Ndios sa'á kuachi nà, dá kuu kodò ndútã ná.

4 Sa'á ñóó nì xinkoo to'on nì taa profeta Isaías, chì di'a kaáan:

Káyu'ú iin tãa noo kúú yukú íchí:

“Kandei nduu ndò natiin ndó sato'o yò Ndios,

ta ná konó ndó iin íchí ndaa noo ná.

5 Ndidaá noo kúú tá'ì ná kutí,

ta ndidaá kúú yúku xí'ín ko'ondo ndundaa,

ta ndidaá kúú íchí tikaò nduuan íchí ndaa,

ta ndidaá kúú íchí noo kini ndaa nduva'an;

6 ta ndidaá kúú ñayuu koni nà nà tanda'á Ndios kii dáka'ki ñáá.”

7 Ta ku'a'á ndá'o ñayuu nì kásáã noo nákaa Juan, dá ná dákodò ndútã ñáá ná. Dá nì kaa nà xí'ín ná:

—Ndo'ó, nà kúú tata koo xaan, ¿ndá yoo kaá daá xí'ín ndo'ó ñà dión oon ni káki ndó noo ñà xido ini Ndios vèi dándó'o nani níó ndò?

8 Koo ini ndò kee ndó ñà va'a, ñà ná'a ñà miían ndaa ndisa nì nandikó iní ndò sa'á kuachi kée ndó. Ta ná dá'a ni ka'an ndó ñà sa'á ñà kúú ndó nà ve'e Abraham, sa'á ñóó káki ndó. Chì miían ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ñà kuu va ndee Ndios yuu ndéi yó'o kakuuan nà ve'e Abraham.

⁹ Ta kana'á ndó ña sã io nduu va hacha ka'andaan yo'lo yíto. Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá yíto ko xí'lo kuí'i va'a, kiróón kúú ra ta'anda, dá kee rá noo kéi ñó'lo —kaá na.

¹⁰ Dá ñi ndato'ón ñaá ñayuu kuá'a ñoó, ta kaá na:

—¿Ndí kían kánian kee ndu'u, tá dáá?

¹¹ Dá ñi kaa Juan xí'ín ná:

—Ndi ndáa ndo'ó ió uu do'ono, ta k'i'o ndó iian noo ná koóan noo. Ta ndo'ó, na ió ña'a sásá'an, ta dión ta'ani kánian kee ndó.

¹² Ta ñi kasáa ta'ani dao ta'a kí'in ya'i sa'a ñó'lo kodó ndúta rá. Dá ñi ndato'ón rá Juan:

—Maestro, ¿ndí kían kánian kee ndu'u?

¹³ Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Ná dá'a ni ya'a ndó ki'in ya'i cháa ka ndo noo ña kánian ki'in ya'i ndó.

¹⁴ Ta ñi ndato'ón ta'ani ñaá dao soldado, ta kaá ra:

—Ta ndu'u viti, ¿ndí kían kánian kee ndu'u?

Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Ná dá'a ka ni dáyu'u ndava'a ndó ñayuu koó ña'a kée, dá ni'í ndo cháa di'ón noo ná, ta o sã chinóo ndó kuachi tó'ón satá ná. Nata'an ni ini ndo xí'ín ña kúú ya'i ndó.

¹⁵ Ta ndidaá ñayuu ñoó nómi kíi kandaá ini na á Juan kúú Cristo, na dáka ki ñaá, ká'an ná nákanini ini na.

¹⁶ Dá ñi kaa Juan di'a xí'ín ndidaá ñayuu ñoó:

—Miian ndaa ndisa dákodó ndúta yu'u ndo'ó xí'ín takuíi oon, tído satá yu'u vei iin na ndáya'i cháa ka o duú yu'u, chí ni ko káni vián nakuiin ndei yu'u ndaxí yó'lo ndisá ná. Ta noón kúú na dákodó ndúta ndo'ó xí'ín na kúú Espiritu ií Ndios xí'ín ño'lo ita kéi.

¹⁷ Noón kúú táto'on iin ta'a tánee iin ña'a ndá'a ná dákaa na tirió noo táchi. Ta k'i'o dión kée na, dá taó xóo na noni tirió tein xe'an. Ta nataán va'a na tirió ini yáka ná, ta chiño'lo na xe'e ñoó xí'ín ñó'lo kéi, ña ni iin kuú o ndá'o —kaá na.

¹⁸ Ta xí'ín to'on yó'o, ta xí'ín dao ka to'on ñi sã ka'an ni'ini na, ta dión sã kastó'on na xí'ín ñayuu sa'á to'on va'a Ndios.

¹⁹ Ta ñi danáni ta'ani na rey Herodes, dá chí ió ra xí'ín iin ñá'a naní Herodías, ñá kúú ñadi'í ñani ra, ta naní Felipe. Ta ñi danáni ta'ani ñaá ná sa'a ndidaá ka ni ña kini kée ra.

²⁰ Ta noo ndidaá ña kini kée ra, ñi kee ta'ani ra iin ka ña kini, chí ñi sadi ra Juan ve'e ka.

Dí'a ñi kuu tá ñi sodo ndúta Jesús

²¹ Tá nákaa jí vá Juan dákodó ndúta ná ñayuu, dá ñi kasáa Jesús, kúú ñi sodo ndúta ta'ani na. Ta tein ká'an na xí'ín Ndios, kúú ñi nono vá induú,

²² kúú ñi naxino na kúú Espiritu ií Ndios satá ná, ta káa na táto'on káa iin paloma. Ta nda induú táj ñi ka'an Ndios:

—Yo'ó kúú de'e manj yu'u, ta náta'an nda'o inij xiní yo'lo —kaá na.

²³ Ta ñi kasá'a Jesús xionoo na dána'a na tá ió na táto'on oko uxí kuia. Ta sa ka'an ñayuu ñoó ña Jesús ñi sã kuu de'e José, ta José ñi sã kúú de'e Elí,

²⁴ ta Elí ñi sã kuu de'e Matat, ta Matat ñi sã kuu de'e Leví, ta Leví ñi sã kuu de'e Melquí, ta Melquí ñi sã kuu de'e Jana, ta Jana ñi sã kuu de'e José,

²⁵ ta José ñi sã kuu de'e Matatías, ta Matatías ñi sã kuu de'e Amós, ta Amós ñi sã kuu de'e Nahum, ta Nahum ñi sã kuu de'e Esli, ta Esli ñi sã kuu de'e Nagai,

²⁶ ta Nagai ñi sã kuu de'e Maat, ta Maat ñi sã kuu de'e Matatías, ta Matatías ñi sã kuu de'e Semei, ta Semei ñi sã kuu de'e José, ta José ñi sã kuu de'e Judá,

²⁷ ta Judá nì sà kuu de'e Joana, ta Joana nì sà kuu de'e Resa, ta Resa nì sà kuu de'e Zorobabel, ta Zorobabel nì sà kuu de'e Salatiel, ta Salatiel nì sà kuu de'e Neri,

²⁸ ta Neri nì sà kuu de'e Melqui, ta Melqui nì sà kuu de'e Adi, ta Adi nì sà kuu de'e Cosam, ta Cosam nì sà kuu de'e Elmodam, ta Elmodam nì sà kuu de'e Er,

²⁹ ta Er nì sà kuu de'e Josué, ta Josué nì sà kuu de'e Eliezer, ta Eliezer nì sà kuu de'e Jorim, ta Jorim nì sà kuu de'e Matat,

³⁰ ta Matat nì sà kuu de'e Levi, ta Levi nì sà kuu de'e Simeón, ta Simeón nì sà kuu de'e Judá, ta Judá nì sà kuu de'e José, ta José nì sà kuu de'e Jonán, ta Jonán nì sà kuu de'e Eliaquim,

³¹ ta Eliaquim nì sà kuu de'e Melea, ta Melea nì sà kuu de'e Mainán, ta Mainán nì sà kuu de'e Matata, ta Matata nì sà kuu de'e Natán,

³² ta Natán nì sà kuu de'e David, ta David nì sà kuu de'e Isai, ta Isai nì sà kuu de'e Obed, ta Obed nì sà kuu de'e Booz, ta Booz nì sà kuu de'e Salmón, ta Salmón nì sà kuu de'e Naasón,

³³ ta Naasón nì sà kuu de'e Aminadab, ta Aminadab nì sà kuu de'e Aram, ta Aram nì sà kuu de'e Esrom, ta Esrom nì sà kuu de'e Fares, ta Fares nì sà kuu de'e Judá,

³⁴ ta Judá nì sà kuu de'e Jacob, ta Jacob nì sà kuu de'e Isaac, ta Isaac nì sà kuu de'e Abraham, ta Abraham nì sà kuu de'e Taré, ta Taré nì sà kuu de'e Nacor,

³⁵ ta Nacor nì sà kuu de'e Serug, ta Serug nì sà kuu de'e Ragau, ta Ragau nì sà kuu de'e Peleg, ta Peleg nì sà kuu de'e Heber, ta Heber nì sà kuu de'e Sala,

³⁶ ta Sala nì sà kuu de'e Cainán, ta Cainán nì sà kuu de'e Arfaxad, ta Arfaxad nì sà kuu de'e Sem, ta Sem nì sà kuu de'e Noé, ta Noé nì sà kuu de'e Lamec,

³⁷ ta Lamec nì sà kuu de'e Matusalén, ta Matusalén nì sà kuu de'e Enoc, ta Enoc nì sà kuu de'e Jared, ta Jared nì sà kuu de'e Mahalaleel, ta Mahalaleel nì sà kuu de'e Cainán,

³⁸ ta Cainán nì sà kuu de'e Enós, ta Enós nì sà kuu de'e Set, ta Set nì sà kuu de'e Adán, ta Adán nì sà kuu de'e Ndios.

4

Dì'a nì kuu tá nì ka'án ña u'u dátuyúán Jesús

¹ Kúu nì nakutí Jesús xí'ín Espíritu ij Ndios. Dá nì kana na yuta Jordán ñoo kua'án na. Ta mií Espíritu ij Ndios kúu na ndáka ñaá kua'án noo kúu yukú ichí.

² Ta ñoo nì sà káa na uu diko kuu, ta nì xirndodó ñaá ña u'u. Ta ni iin ña'a ta'on ko ní sei na tein kuu daá ñoo. Tá nì ndí'i, kúu nda'í nda'o kuiko na.

³ Dá nì kaa ña u'u xí'ín ná:

—Tá miían ndaa ndisa de'e Ndios kúu ní, dá kían ka'anda ní choon noo yuu xaan, dá ná nduuan pan kaxí ní.

⁴ Dá nì kaa Jesús xí'ín:

—Dì'a va kaá tuti ij Ndios: “O duyú ta'ón tó'ón pan xínñó'ó ñayuu keí ná, dá kataki na. Dì'a to'on Ndios ta'ani xínñó'ó ná kueíd'o na, dá kataki ndisa na.”

⁵ Dá nì kee ña u'u ndáka ñaá kua'án nda diní iin yúku dikhó. Dá nì daná'án ndidaá kúu ñoo ñó'o iin ní kúu ñayúú yó'o noo ná.

⁶ Dá nì kaaan xí'ín ná:

—Ío yu'u ña kí'oi iin ní kúu ñoo káa dándákón, xí'ín ña kuiká kómíán, chí yu'u nì natiian kaño'an tixi ndá'í. Sa'á ñoo ndá yoo ka'án mií véi kí'oi ña noo.

⁷ Tá ná nakuijn xijí ní nooí kandaño'o ní yu'u, dá kían ndidaá kúu ña káa kakuu ña'a mií ní.

8 Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Kuyá'a kua'án nooí, ñá u'u, chí di'a va kaá tuti ij Ndios: “Koo ini ndo kandaño'o ndó iin tó'ón dinj Ndios, na kúú sato'o ndo, ta savá'a noo iin tó'ón míí ná koni kuáchí ndó.”

9 Dá nì kee ñá u'u ndáka ñáá kua'an ñoo Jerusalén. Dá nì ñakáa ñááán noo dikó cháá ka dinj ve'e ño'o ká'ano ñoo. Dá nì kaaan xí'in ná:

—Tá mián ndaa kuiti de'e Ndios kúú míí ní, dá kíán dánkao ní míí ní nda yó'o, ta nda noño'o káa,

10 chí di'a kaá tuti ij Ndios:

Ka'anda Ndios choon noo ángel kéchoon noo ná kasaa ña kandaa ña yo'ó.

11 Ta kuita nduu na xí'in ndá'a ná natiin na yo'ó, dá kíán ná o tárkue'e sa'on kee yuu.

12 Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Di'a ta'ani kaá tuti ij Ndios: “O sa kórndodó ndó Ndios, na kúú sato'o ndo.”

13 Tá nì ndi'i nì xirndodóan Jesús, dá nì kuxíká tóoan noo ná.

Di'a nì kuu tá nì kasá'a Jesús dána'a na noo ñayuu

14 Dá nì nandio koo Jesús kua'an na chí kuendá Galilea di'a. Ta nì nakuti ná xí'in ndéé nì xí'o Espiritu ij Ndios noo ná. Ta iin ní kúú kua'an naka'ani ñá ndátó'ón ñayuu sa'a ná.

15 Ta dána'a ña ini ve'e noo nátaaka ña Israel ndidaá kúú ñoo noo kásandaá na. Ta ndidaá ñayuu ká'an va'a sa'a ná.

Di'a nì ndo'o Jesús tá nì no'o na Nazaret, noo kúú ñoo míí ná

16 Dá nì ndísaá Jesús ñoo Nazaret noo nì sa'ano na. Tá nì kasandaá kuu náni'ij ndéé ña Israel, dá nì ku'u na ve'e noo nátaaka ña ñoo ñoo táto'on kí'o sá kée na. Dá nì nakuiin ndichi na ka'i na tuti ij Ndios.

17 Ta nì xí'o taa dándáki ve'e ñoo tuti nì taa profeta Isaías noo ná. Ta nì nandika ña noo tuti ñoo. Dá nì naní'ij ná noo tándaa to'on ká'an di'a:

18 Espiritu Ndios kúú ña ió xí'in yu'u,

ta nì xí'o na choon noo yú'u ña kasto'in to'on va'a yó'o xí'in ñayuu kúnda'í.

Ta nì tándá'a ná yu'u veii nduva'i ñayuu koo ka tandeé ini noo,

ta veii kasto'in xí'in na ñó'o tixi ndá'a ta kini ña ni'ij ná kaka na.

Ta veii kí'oi ña natuu noo ña ko túu noo.

Ta veii ñitái ñayuu tixi ndá'a ña dándó'o níó ná.

19 Ta veii ta'ani kasto'in xí'in ñayuu ña sa nì xinkoo kuia nì chikaa ini sato'o yo Ndios chindeé ñáá ná.

20 Dá nì nakadi Jesús noo tuti ñoo. Dá nì nakí'o naan noo taa dándáki ve'e ñoo. Dá nì sa koo na ió ña. Ta kúú ndidaá vá ñayuu ñoo ndé'é káxi ñáá ndéi na.

21 Dá nì kaa Jesús xí'in ná:

—Kana'á ndó ña kuu víti nì xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios yó'o noo ndidaá ní ndó.

22 Ta kúú ndidaá ñayuu ñoo ká'an va'a sa'a Jesús. Ta nì naá vá ini ña xini ña sa'a to'on ndato nì ka'an ña. Dá nì kaa ña:

—¿Á o duu de'e José vá kúú taa káa?

23 Dá nì kaa Jesús:

—Sa ná'á véi ña di'a kóni ndo ka'an ndo xí'in: “Tá mián ndaa kúúón taa kétátá, dá kíán ketátá kíí miíón, ná kande'á. Chí nì seídó'o ndu'u ña nì keeón kua'á nda'o ña ndato ñoo Capernaum, sa'á ñoo kee ta'ánón ña noo ndu'u, na kúú ña ñoo miíón, ná kande'á” —kaá ña.

24 Dá nì kaa ta'ani Jesús:

—Ta miían ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña ni iin tó'ón ta'on profeta kọ nátiin va'a ñáa ná kúú ná ñoo mií ná.

²⁵ Miían ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña ni sa ndei nda'o na kuáan Israel tá tiempo profeta Elías. Ta tiempo daá kọ ní kóon dai oní kuia dao, ta deén nda'o ni sa io tama iin ní kúú noñó'o.

²⁶ Tído kọ ní tánda'a ta'on Ndios Elías ña ko'on na chindee ná ni iin tó'ón na kuáan ndei Israel. Di'a ni chinda'a ñáa ná ni sa'an na ni chindee ná iin ña kuáan ío ñoo naní Sarepta, ña nákaa yati noo nákaa ñoo ká'ano naní Sidón.

²⁷ Ta dión ta'ani kua'a nda'o ñayuu ndó'o kue'e té'í'í ñíi ni sa ndei Israel tiempo ni sa kuu Eliseo profeta. Tído ni iin tó'ón ná kọ ní sa'an na nduva'a na. Sava'a iin tó'ón ta'a naní Naamán vá, tá'an ra kúú kuendá Siria, ni nduva'a na —kaá Jesús.

²⁸ Tá ni seido'o ñayuu ñó'o ini ve'e ñoo ña ni ka'an Jesús dión, kúú ndidaá vá ná ni xido nda'o ini.

²⁹ Dá ni ndakuei na ni tiin na Jesús. Dá ni taó ñáa ná sata vé'e. Dá ni kee na ndáka ñáa ná kua'an na nda diní yúku iin noo nákaa ñoo ñoo. Ta nda ñoo dákuio tuú na Jesús, dá naxino na nda sa'a yúku, ká'an ná.

³⁰ Tído ni chika'anda Jesús tein ñayuu kuá'a ndíta ñoo, ta kúú kua'an va na.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin ta'a nákaa iin espíritu kini

³¹ Dá ni naxino na ñoo Capernaum, ña nákaa chí kuendá Galilea. Ta ni daná'a na noo ñayuu tein kuu náni'í ndée ná.

³² Kúú ni naá vá iní ñayuu ñoo sa'a ña dána'a Jesús, chi dána'a na tát'o'on kí'o kée iin na né'e choon.

³³ Ta iní ve'e noo náta'a na Israel ñoo nákaa iin ta'a nákaa iin espíritu kini. Ta kúú ni'í nda'o ni kayu'ú espíritu kini ñoo,

³⁴ ta kaáan xí'ín Jesús:

—¡Dánkoo ní ndu'u, kua'an ní! ¿Ndí kían ndó'o ní xí'ín ndu'u, Jesús, na ñoo Nazaret? ¿Á vei ní dánaa ní ndu'u? Sa ná'a vá yu'u ndá yoo kúú mií ní, chi mií ní kúú na i'i ni kii noo Ndios.

³⁵ Dá ni danáni ñáa Jesús, ta kaá na xí'an:

—¡Kadi yú'on! ¡Kua'an keta kí ini ta'a xaan!

Dá ni dancao espíritu kini ta'a ñoo nda noñó'o noo ñayuu ndei ñoo. Dá ni ketaan kua'an, ta ni iin ka ña'a kini kọ ní kéean xí'ín rá.

³⁶ Ta kúú ni naá vá iní ndidaa ñayuu ñoo, dá ni kasá'a ná ndátó'ón tá'an na: —¿Ndá to'on kúú vían ká'an ta'a káa, chi xí'ín choon né'e ra, ta xí'ín ndee kómí rá sa'andá rá choon noo espíritu kini, ta kúú seídó'o ñáaán? —kaá na.

³⁷ Ta ni naka'ani ña ndato ni kee Jesús noo ndidaa ñayuu ndei yati ñoo.

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús ña kúú xido Simón Pedro

³⁸ Dá ni keta Jesús ve'e ñoo kua'an na. Dá ni sa'a na ni ku'u na ve'e Simón. Ta ka'í nda'o ndó'o xido ra kée kue'e dáa. Dá ni sei nda'í na noo Jesús ña ná nduva'a ñáa ná.

³⁹ Dá ni nakú'ín ndei Jesús noo kándu'u ña'a ñoo. Dá ni sa'anda na choon noo kue'e dáa ñoo, ta kúú ni ya'a vaan. Ta kúú vití'ón vá ni ndakoo ñá'a ñoo, dá ni kasá'a kénduuan ña kasá'an na.

Ta kuá'a ndava'o ñayuu ni nduva'a Jesús

⁴⁰ Dá tá ni sa noo ndíndii kuu dáa ñoo, dá ndáka ñayuu ndidaa na ndó'o noo ni kue'e ni kasá'a na noo Jesús. Dá ni chínóo na ndá'a ná sata iin rá iin ñayuu kú'u ñoo, kúú ni nduva'a va ñáa ná.

⁴¹ Ta ni kan'kuei ta'ani espíritu kini ini kuá'a nda'o ñayuu ñoo, ta ni kayu'an:

—¡Míí ní kúú de'e Ndios!

Tído nì ònání ñáá Jesús, ta kò ní sònó ná ñà ka'àn sa'á ná. Chì ná'á váán ñà míí ná kúú Cristo, nà dákàki ñáá.

Dì'a nì kuu tá nì sa'an Jesús iin xián noò kò ìn ndéi

⁴² Dá tá nì t̄u noò iin kà kuu, dá nì keta Jesús ñoo ñoo kua'àn nà iin kà xián noò kò ìn ndéi. Tído nì kee ñayuu ndéi ñoo ñoo kua'àn nà nandukú ñáá ná. Dá tá nì naní'ì ñáá ná, nì ka'án ná chituu ñáá ná, dá ná dá'a ni kana xoo na noò ná.

⁴³ Tído nì kaa Jesús xí'ín ná:

—Míiàn kánian ko'on ta'ani yu'u dána'ì noò dao kà ñayuu ndéi dao kà ñoo sa'á to'on va'a ñà ká'àn sa'á ndi koo ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios, dá chì sa'á choon yó'o v̄ei yu'u —kaá ná.

⁴⁴ Ta nì ònáná'a nà to'on va'a yó'o ini ve'e noò nátaka nà Israel chí kuendá Galilea dì'a.

5

Dì'a nì kuu tá nì tiin Simón Pedro ku'á t̄iyaká nì kee Jesús

¹ Iin kuu nákaa Jesús yu'u taño'o naní Genesaret. Ta ndéi ku'á nda'o ñayuu seídó'o ñáá ná. Ta nì k̄asá'a dándútí ná Jesús, dá chì kátoó nà kueídó'o na to'on Ndios.

² Dá nì xini Jesús ñà ndíta oon ūu barco yu'u taño'o ñoo, dá chì s̄a nì noo va t̄a tiin t̄iyaká ini r̄a nakata ra ñóno rá.

³ Dá nì kaa na ini iin barco ñoo, ta yiróón kúú ñà'a Simón, dá nì xik̄a nà ñà maní noò rá ñà ná tanda'á rá barco ñoo ko'on r̄a lú'u kà ini takūí. Dá nì sa k̄oo na ío nà ini r̄a, dá nì k̄asá'a ná dána'a nà noò ñayuu ku'á'a ñoo.

⁴ Tá nì ndi'ì nì ònáná'a nà, dá nì kaa nà xí'ín Simón:

—Dákaka barco yó'o ná ko'o cháá kà nda noò konó ini takūí yó'o, ta dákana ndó ñóno ndo ini takūí, dá tiin ndó t̄iyaká.

⁵ Dá nì kaa Simón xí'ín ná:

—Maestro, s̄a iin níí vá ñoo yaka nì s̄a ño'o ndu nì k̄echóon ndu, ta ni iin tó'ón t̄iyaká kò ní tiin ndu. Tído tá dión kaá míí ní, dá ná dákánai ñóno ini takūí.

⁶ Ta dión nì kee ra. Kúú ku'á nda'o t̄iyaká nì tiin ra, s̄a'á ñoo nì k̄asá'a ndáta ñóno rá.

⁷ Dá nì k̄asá'a kúú ndá'a rá kána ra dao kà t̄a né'e tá'an xí'ín rá, tá'an r̄a ño'o ini iin kà barco ñoo, ñà ná sā r̄a chindeé ñáá rá. Ta kúú ndin nduú barco nì ònáná'a rá xí'ín t̄iyaká. S̄a'á ñoo joan keta ka'ani barco ini takūí s̄a'á ñà nì chit̄í rá xí'ín t̄iyaká.

⁸ Tá nì xini Simón Pedro ñà k̄i'o dión nì kee Jesús, dá nì s̄a kūin xit̄í rá noo ná, dá nì kaa r̄a:

—Kuxoo ní noò yú'u, tatá, dá chì iin t̄a kómí kūachi va kúú yu'u.

⁹ Dión nì kaa r̄a, dá chì sa'á ñà ku'á t̄iyaká nì taó rá, s̄a'á ñoo nì yu'ú nda'o ra xí'ín ndidaá kà t̄a né'e tá'an xí'ín rá ñoo.

¹⁰ Ta dión ta'ani nì yu'ú nda'o Jacobo xí'ín Juan, tá'an r̄a kúú de'e Zebedeo, t̄a k̄echóon dáó xí'ín Simón. Dá nì kaa Jesús xí'ín Simón:

—Ná dá'a ni yu'óon, dá chì ko'on yo'ó tavon ñayuu tein kūachi na tát'o'on k̄i'o k̄eéon tavon t̄iyaká ini takūí.

¹¹ Dá nì taó rá barco r̄a nì k̄andoo rá ndíta rá yu'ú taño'o. Ta nì ònáná'a ndidaá kúú ñà'a ra, dá nì kee ra kua'àn r̄a xí'ín Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús iin t̄a ndó'o kue'e t̄é'ì ñí

12 Iin kuu nákaa Jesús iin ñoo ká'ano. Ta ñoo ñi kasáa iin taa ndó'o kue'e té'í'í ñíi. Tá ñi xini ra Jesús, kúu ñi sa ku'ín xití rá noo ná. Ta ñi xino ví taan ra nda noñ'ó. Dá ñi sei nda'í ra noo ná, ta kaá ra xí'ín ná:

—Tatá, tá kóni ní, kuu va nduvii ní ñííí.

13 Dá ñi chinóo na ndá'a ná sata rá, dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Jaan, kónií. Ná nduvii ñííon.

Ta kúu viti'ón di'a ñi ndaño'ó ní'ini kue'e ndó'o ra.

14 Dá ñi sa'anda Jesús choon noo rá ña ná dá'a ni nakani ra xí'ín ni iin tó'ón ñayuu ña ñi kee na xí'ín rá, chi di'a ñi kaa na xí'ín rá:

—Kua'án na'on mi'ón noo tá dutí, ta kua'án dokon ña'a noo Ndios sa'a ña ñi kandoo viion noo ná, tát'ón ki'o sa'ándá ley Moisés choon, dá ná kandaa ini ra ña sa ñi nduviion —kaá na.

15 Tído ñi naka'ani cháa ka t'ón ká'an sa'a ña kée Jesús. Sa'a ñoo kua'a nda'o ñayuu ñi nataka kueidó'o ñaá, ta nduva'a ta'ani na kee Jesús.

16 Tído sa keta xoo va Jesús sa sá'an na dao ka xián noo ko in ndéi. Ta ñoo sa ká'an na xí'ín Ndios.

Di'a ñi kuu tá ñi nduva'a Jesús iin taa ñi natii sa'a

17 Iin kuu nákaa Jesús dána'a na noo ñayuu ini iin ve'e. Ta ñoo ndéi tá fariseo xí'ín tá dána'a ley, tá'an ra ñi kii ñoo ñó'o chí kuendá Galilea xí'ín kuendá Judea, xí'ín ra ñi kii ñoo Jerusalén. Ta ió choon sato'o yo Ndios noo ndá'a Jesús, sa'a ñoo kándéé ná nduva'a na na kú'u.

18 Dá ñi kasáa dao taa, ta yí'i ra iin xito noo kánóo iin taa ñi natii sa'a, ta kóni ra chí'i ñaá rá ini ve'e, dá chindu'u ñaá rá noo Jesús, ká'án rá.

19 Tído ko ní'i rá ndi kee ra ku'u ra ini ve'e ñoo, chi kua'a nda'o ñayuu ñó'o ñoo. Sa'a ñoo ñi dakáa ñaá rá diní ve'e. Dá ñi sonó rá iin yái. Dá ñi danóo ra xito noo kánóo tá kú'u ñoo me'í noo ió Jesús.

20 Tá ñi xini Jesús ña kándéé nda'o ini ñaá taa ñoo, dá ñi kaa na:

—Yo'ó, ta kú'u xaan, sa ñi ndoo va kuachón.

21 Dá ñi kasá'a nákaní ini taa dána'a ley Moisés xí'ín tá fariseo ndíta ñoo. “¿Ndá yoo kúu taa káa, xini ra, chi ká'an ndava'a ra xí'ín Ndios xí'ín t'ón ká'an ra? Chi iin tó'ón diní vá Ndios kúu na kuu dándóo kuachi ñayuu.”

22 Kúu ñi kandaa ini Jesús ña ki'o dión nákaní ini ra. Dá ñi nda't'ón ñaá ná:

—¿Ndiva'a nákaní ini ndo dión?

23 ¿Ndi kían ko ú'u cháa ka ka'ín xí'ín taa yó'o, ká'án ndo'ó: “Sa ñi ndoo va kuachón”, o ka'ín xí'ín rá: “Ndakuiin ndichi, ta kua'án nó'ón”?

24 Tído viti dá ná ko'ín dána'i noo ndo ña kómí ndisa na ñi nduu taa ñayuu yó'o choon ña dándóo na kuachi kómí ñayuu.

Dá ñi kaa na xí'ín tá ñi natii sa'a ñoo:

—Ta ká'ín xí'ín yo'ó viti. Ndakuiin ndichi, ta naki'in xiton, ta kua'án nó'o ve'ón.

25 Ta kúu viti'ón vá ñi naku'ín ndichi ra noo ndidaa kúu ñayuu ñoo. Ta kúu ñi naki'in ra xito noo ñi sa nóo ra. Dá ñi kee ra kua'an nó'o rá ve'e ra, ta sá kéká'ano ra Ndios kua'an ra.

26 Ta ndidaa kúu ñayuu ñoo ñi naá nda'o iní, ta ñi kasá'a ná kéká'ano na Ndios. Ta yu'ú nda'o na, ta kaá na di'a:

—Kuu viti ñi xini ña'a ndato.

Di'a ñi kuu tá ñi kana Jesús iin taa nani Leví Mateo ña kanoo ra xí'ín ná

27 Tá ñi ndi'i ñi kuu dión, dá ñi keta Jesús ve'e ñoo kua'an na. Ta kúu ñi xini na ió iin taa kí'in ya'i sa'a ñó'o, ta nani rá Leví. Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Nakí, ná ko'o kanoón xí'ín yu'u.

²⁸ Dá n̄ ndakuĩn ra. Ta kúu n̄ d̄ankoo ra ndidaá kúu ñ̄'a ra, dá n̄ kee ra kua'an r̄a kanoo ra x̄í'ín ná.

²⁹ Dá n̄ kee ra iin vík̄o ve'e ra keká'ano ra Jesús. Ta kua'á nd̄a'o t̄a kí'in ȳa'i sa'á ñ̄ó'o, x̄í'ín dao k̄a ñ̄ayuu nd̄ei mesa sásá'an dáó x̄í'ín Jesús.

³⁰ Kúu n̄ kasá'a t̄a dána'a ley x̄í'ín t̄a fariseo ká'an kuách̄i r̄a x̄í'ín t̄a x̄ionoo x̄í'ín Jesús, ta kaá r̄a:

—¿Ndiva'a sásá'an ndó, ta x̄í'i ndó x̄í'ín t̄a kí'in ȳa'i sa'á ñ̄ó'o, x̄í'ín dao k̄a n̄a kómí kuachi yó'o?

³¹ Dá n̄ kaa Jesús x̄í'ín rá:

—N̄a ió va'a k̄o x̄ínñó'ó ta'on na t̄a ketátá ñ̄aá. Sava'a n̄a kú'u va kúu na x̄ínñó'ó ñ̄aá.

³² Ta dión ta'ani yu'u, k̄o véi ta'on yu'u nakanai n̄a ká'an ñ̄a kúu ná ñ̄ayuu ndaā. Di'a ve'i yu'u nakanai n̄a nákoní ñ̄a kómí ná kuachi, dá ná nandikó iní n̄a s̄á'an.

Dána'a Jesús ñ̄a kúu ná t̄at̄o'on iin tongo

³³ Dá n̄ kaa r̄a x̄í'ín Jesús:

—T̄a x̄ionoo x̄í'ín Juan, n̄a dákod̄o ndút̄a, né'e īi nd̄a'o ra, ta ká'an nd̄a'o ra x̄í'ín Ndios, ta dión ta'ani k̄ee t̄a x̄ionoo x̄í'ín t̄a fariseo, tído t̄a x̄ionoo x̄í'ín ní sásá'an va ra, ta x̄í'i va ra.

³⁴ Dá n̄ kaa n̄a x̄í'ín rá:

—¿Á ká'an ndó ñ̄a kuu kendús̄a ndo x̄í'ín ñ̄ayuu n̄i nataka noo ió vikó t̄anda'a ñ̄a kane'e īi ná nani ió īi vá tongo x̄í'ín ná?

³⁵ Tído k̄asandaá iin kuu, dá n̄aki'in ra tongo kane'e ra ko'on r̄a. Nd̄a daá ví, dá kí'an kánian kane'e īi ñ̄ayuu ñ̄oó.

Dána'a Jesús ñ̄a k̄o náki'in tá'an ta'on ñ̄a dána'a n̄a x̄í'ín ñ̄a dána'a t̄a fariseo

³⁶ Dá n̄ d̄akí'in tá'an tuku Jesús dao ñ̄a'a x̄í'ín t̄o'on dána'a n̄a noo rá, ta kaá n̄a:

—Ta k̄o iin ta'on sa'ándá iin tá'i iin dá'on saá, ta nákoto tá'an naan noo n̄i ndat̄a iin da'on yátá, ch̄i tá ná kee na dión, dá kí'an dát̄uú vá ná dá'on saá, ta o náki'in tá'an nóo ta'an vaan x̄í'ín da'on yátá ñ̄oó.

³⁷ Ta k̄o iin ta'on taán vino s̄áá ini ñ̄íi yátá, dá ch̄i tá ná kee na dión, dá dáka'ándí va vino s̄áá ñ̄íi yátá ñ̄oó, ta kúu ndi'i vino ñ̄oó kuit̄a, ta kúu t̄uú vá ñ̄íi ñ̄oó.

³⁸ S̄á'a ñ̄oó va'a cháá k̄a ná taán yó vino s̄áá ini ñ̄íi s̄áá, dá kí'an ni iian ná o t̄úú.

³⁹ Ta ñ̄ayuu x̄í'i vino yátá, k̄o kóni k̄a n̄a ko'o na vino s̄áá, dá ch̄i kaá n̄a ñ̄a va'a cháá k̄a s̄á'an vino yátá —kaá Jesús.

6

Di'a kua'an ñ̄a n̄i d̄an̄a'q Jesús s̄á'a kuu náni'i nd̄e n̄a Israel

¹ Ta tein iin kuu náni'i nd̄e n̄a Israel, chíka'anda Jesús kua'an n̄a noñó'o noo káa tirió. Kúu n̄i kasá'a t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná tó'on ra yoko tirió. Ta n̄i ch̄ini'ini nd̄á'a r̄aan, dá n̄i kana nonián, ta n̄i kasá'a rá seí r̄aan kua'an r̄a.

² Dá n̄i kaa dao t̄a fariseo:

—¿Ndiva'a k̄ee ndó ñ̄a k̄o kánian keeá tein kuu náni'i nd̄e n̄a?

³ Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—¿Á k̄o óon ta'on ka'i ndo'ó ñ̄a n̄i kee David s̄a na'á tá nda'í n̄i kuiko na x̄í'ín t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná?

⁴ Chì kaáan ña ñi ku'u na ve'e Ndios, ta ñi ki'in na pan, ña dóko ta duti noo Ndios, ña ko kánian kei ñayuu oon, chì sava'a ta duti vá kuu kei ña. Tído ñi sei va David ña, ta ñi xi'o ta'ani naan ñi sei taa xionoo xi'in ná.

⁵ Dá ñi kaa ta'ani na xi'in rá:

—Kana'á ndó ña ió ta'ani choon noo ndá'a na ñi nduu taa ñayuu yó'o ña dándáki na tein kuu náni'i ndée yo —kaá na ká'an na sa'a mií ná.

Dí'a ñi kuu tá ñi nduva'a Jesús iin taa ñi natii ndá'a

⁶ Tein iin ka kuu náni'i ndée na Israel ñi ku'u Jesús ini ve'e noo náta na ñoo ñoo. Dá ñi kasá'a ná dána'a na. Ta ñoo nákaa iin taa ñi natii ndá'a xoo kuá'a.

⁷ Ta ndíta ta dána'a ley xi'in ta fariseo náni rá Jesús, dá ná kande'a á nduva'a na ta kú'u ñoo tein kuu náni'i ndée ná, dá ni'i rá ndí koo dátaí kuachi ñaá rá noo ta né'e choon.

⁸ Tído sa ná'a vá Jesús ndí kían nákani ini taa ñoo. Dá ñi kaa na xi'in ta ñi natii ndá'a ñoo:

—Ndakuijn ndichi, ta kakuujn me'í yó'o.

Ta kúu ñi nakuijn ndichi ra, dá ñi sa kuujn ra íin ra.

⁹ Dá ñi kaa Jesús xi'in dao ka taa ñoo:

—Ná ko'in ndato'in ndo'ó iin ña'a viti. ¿Ndá kían kuu kee yó tein kuu náni'i ndée yo? ¿Á kee yó ña va'a o á kee yo ña kini? ¿Á dákaíó iin ñayuu o ka'áni yo ná? Ka'an ndo ná kande'a —kaá na.

¹⁰ Dá ñi kaoo noo na ñi sa nde'e ná noo ndidaá kúu ñayuu ndéi ñoo. Dá ñi kaa na xi'in taa kú'u ñoo:

—Ná dákaa ndá'on xaan.

Tá ñi ndakáa ra ndá'a rá, ta kúu ñi nduva'a vaan.

¹¹ Tído ñi xido ndá'o ini taa ndíta náni ñaá ñoo. Ta kúu ñi kasá'a rá ndát'ón rá ndí kee ra, dá kendava'a ra xi'in Jesús.

Dí'a ñi kee Jesús tá ñi kaxi na uxí uu taa kanoo xi'in ná

¹² Ta tein kuu dáá ñoo, dá ñi sa'an Jesús din'i iin yúku ñi ka'an na xi'in Ndios. Ta níi ñoo yaka ñi sa káa na ñi ka'an na xi'in ná.

¹³ Tá ñi tuu noo, dá ñi kana na ndidaá kúu taa xionoo xi'in ná. Ta tein roón ñi kaxi na uxí uu taa, dá ñi chinaní ñaá ná apóstol, dá kane'e ra to'on na kanoo ra.

¹⁴ Iin taa yó'o naní Simón. Ta ñi chinaní ñaá ná Pedro, ta iin ka ra naní Andrés, ta kúu ñani Pedro. Ta iin ka ra naní Jacobo, xi'in ra naní Juan, xi'in ra naní Felipe, xi'in ra naní Bartolomé,

¹⁵ xi'in ra naní Mateo, xi'in ra naní Tomás, xi'in ra naní Jacobo, ra kúu de'e Alfeo, xi'in ra naní Simón, ra kuendá Zelote,

¹⁶ xi'in ra naní Judas, ra kúu de'e Jacobo, xi'in ra naní Judas Iscariote, tá'an ra ñi kasandaá ñi nak'i'o Jesús noo ta xini u'u ñaá.

¹⁷ Dá ñi kee Jesús ko'ono na kua'an na xi'in taa yó'o. Dá ñi xino na ñi sa tuu na iin yódo. Ta ñoo ndéi dao ka taa xionoo xi'in ná, xi'in kuá'a ndá'o ñayuu ñi kii ñoo kuálí ño'ó chí kuendá Judea, xi'in na ñi kii ñoo Jerusalén, xi'in na ñi kii yu'u taño'o noo kúu ñoo Tiro xi'in Sidón, chì ñi kasaa na kueíd'o na ña dána'a Jesús, dá ná nduva'a na noo kue'e ndó'o na.

¹⁸ Ta ñi nduva'a ta'ani na ndidaá ñayuu ño'ó espíritu kini.

¹⁹ Ta ndidaá kúu ñayuu ñoo ñi ndí'i ini dáko'on ndá'a ná Jesús, chì xi'in ndée kómí ná, kándée ná nduva'a na na kú'u. Ta kúu ndidaá vá na kú'u ñi nduva'a na.

Dána'a Jesús ña ndiká'án ndi kúu ví dao ñayuu, ta nda'í kúu ví dao ka na

20 Dá ñi sa nde'é Jesús noq ndidaa ta xionoo xí'ín ná, dá ñi kaa na xí'ín rá: —Ndiká'án ndi kúu ví ndo'ó, na kúnda'í xaan, dá ch̄i sa ño'ó ndó t̄ixi ndá'a Ndios.

21 Ta ndiká'án ndi kúu ví ndo'ó, na nda'í kuiko viti, dá ch̄i ndato koni ndo ndinoo ini ndo.

Ta ndiká'án ndi kúu ví ndo'ó, na ndé'ij̄ viti, dá ch̄i ndato ná kuak̄i ndo.

22 Ta ndiká'án ndi kúu ví ndo'ó tá xini u'u ñaa ñayuu, o tá taó xóo na ndo'ó tein na, o tá kána'á na xí'ín ndó, o tá ch̄inaní kini na ndo sa'á ña kúu ndó kuenda yu'u, na ñi nduu ta ñayuu yó'o.

23 Kad̄ij̄ ini ndo tá ndó'o ndó dión, ta nakuti ndó xí'ín ña kadij̄ ini ndo, dá ch̄i ká'ano nda'o ña'a ni'ij̄ ndo noq Ndios chí induú, ch̄i k̄i'o dión ta'ani sa kendava'a na sá'ano ve'e ñayuu ñoó xí'ín profeta tá sa na'á.

24 Tído nda'í kúu ví ndo'ó, na kúu na kuiká, ch̄i t̄ande'e ini kómí ndó kúu ña ió ñayuu yó'o va.

25 Ta nda'í kúu ví ndo'ó, na sa ndínoo ini viti, dá ch̄i kasandaá iin kuu nda'í kuiko ndó.

Ta nda'í kúu ví ndo'ó, na sák̄i viti, dá ch̄i kasandaá iin kuu, dá nda'í kuu ini ndo, ta nda'í kuaki ndó.

26 Ta nda'í kúu ví ndo'ó tá ch̄inaní va'a ñaa ndidaa ñayuu, dá ch̄i k̄i'o dión ñi sa kee na ve'e ñayuu ñoó xí'ín profeta to'ón tá sa na'á.

Dána'a Jesús ña kánian ku'u ini yo sa'á ñayuu xini u'u ñaa

27 Tído ndo'ó, na seíd'o'ó ñaa, ká'ín xí'ín ndó ña ku'u ini ndo sa'á na naá xí'ín ndó, ta va'a kee ndó xí'ín na xini u'u ñaa.

28 Ta va'a ka'an ndo xí'ín na ká'an ndava'a sa'a ndo. Ta kaka ndo ña man̄i noq Ndios sa'á na kenda'á xí'ín ndó.

29 Ta ndaa na ñi kani iin xoo noq ndo, dá kían k̄i'o ndó iin ka xoo ná kani na. Ta ndaa na ñi xio ndaa kotó ndíxi ndó, konó ndó ná kuio ndaa ta'ani na do'ono ndo.

30 Tá ndaa na xika iin ña'a noq ndo, k̄i'o ndóan noq ná. Ta ndaa na ñi xio ndaa ña'a kómí ndó, ná dá'a ni ndaka ndoán noq ná.

31 Táto'on k̄i'o kóni ndo kee dao ka ñayuu xí'ín ndó, k̄i'o dión ta'ani kee ndó xí'ín ná.

32 Ch̄i tá kú'u ini ndo sava'a sa'á na kú'u ini sa'a mií ndó, ¿ndí kían va'a ná'a ndo sa'á ña kée ndó dión? Ch̄i nda na kómí kuachi kú'u ini na sa'á na kú'u ini sa'a mií ná.

33 Tá kée ndó ña va'a xí'ín sava'a na kée ña va'a xí'ín mií ndó, ¿ndí kían va'a ná'a ndo? Ch̄i nda na kómí kuachi kée ña va'a xí'ín na kée ña va'a xí'ín mií ná.

34 Ta tá xí'o tóo ndó ña ió noq ndo sava'a noq na ná'a ndó nandió né'an noq ndo, ¿ndí kían va'a ná'a ndo? Ch̄i nda na kómí kuachi xí'o tóo na ña ió noq na noq dao ka na kómí kuachi, ch̄i ná'a ná ña nandió né'e ndi'ij̄ naan noq ná.

35 Tído koo ini ndo ku'u ini ndo sa'á na xini u'u ñaa, ta va'a kee ndó xí'ín ná, ta k̄i'o tóo ndó ña ió noq ndo noq ná, ta ná dá'a ni kandati ndó nani'ij̄ ndoán, dá kían ká'ano nda'o ña va'a natiin ndó noq Ndios, ta kasandaá ta'ani ndó kakuu ndó de'e Ndios, na ió noq dikó. Dá ch̄i Ndios va'a ini kúu ná xí'ín ñayuu koq ndivé'e noq, xí'ín ñayuu k̄ini.

36 Sa'á ñoó koo ini ndo ku'u ini ndo sa'á ñayuu táto'on k̄i'o kú'u ini Ndios sa'a ná.

Dána'a Jesús ña ná dá'a ni dátāi kuachi yó ñayuu

37 Ná dá'a ni keyikó mií ndó sa'á ñayuu, dá kían ná dá'a ni keyikó Ndios sa'a ndo. Ná dá'a ni dátāi kuachi ndó ñayuu, dá kían ná dá'a ni tá̄i kuachi ndó noq

Ndios. Kí'o ká'ano ini ndo sa'a ñayuu, dá kían ná kí'o ká'ano ini Ndios sa'a ndo.

³⁸ Kí'o ndó ña ío noo ndo noo dao ka ñayuu, dá naki'o Ndios ña'a noo ndo, chi kí'o na kuá'a ña va'a noo ndo, dá chi noón kúu na kidi ni'inian, dá ketoon va'an, ta dákúti díní ná kostá ndo nandío né'e naan noo ndo, dá chi tát'o'on kí'o kée ndó chindeé ndó ñayuu, kí'o dión kee Ndios xí'in ndó.

³⁹ Dá nì daki'in tá'an ta'ani Jesús ña yó'o xí'in to'on nì daná'a na:

—¿Á kuu katiin ndaa tá'an uu taa ko túu noó ko'on ra iin xián, ká'an ndó? ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ndin nduú va ra kuei ini yáí?

⁴⁰ Ta ni iin taa dakuá'a ko ndáya'i cháa ka noó taa dána'a noo rá. Tído ndi ndaa mií va ra nì dakuá'a va'a, kasandaá ra kana'á rá tát'o'on kí'o ná'a taa dána'a noo rá.

⁴¹ ¿Ndiva'a ndé'é ndó xe'e ló'o nákaa noo ñani ndo, ta ko xí'o ndó kuendá ká'ano ka tündú'u nákaa noo mií ndó?

⁴² Ta, ¿ndi kaa noo ndo ka'an ndo xí'in ñani ndo: “Ñani, konón ná taóí xe'e nákaa nooon xaan”, kaa ndo, ta ko ndé'é ta'on ndó ndí kí'o ví kaa tündú'u nákaa noo mií ndó? ¿Kúu ndó ñayuu uu noo! Taó ndó din'ó'o tündú'u nákaa noo mií ndó xaan, dá natuu va'a noo ndo, dá kuu taó ndó xe'e nákaa noo ñani ndo.

Dána'a Jesús ña tá kómí yó iin níó va'a, dá kían kankuei to'on va'a yú'u yo

⁴³ Ta ni iin tó'ón yíto va'a ko xí'o kuji'í ko vá'a, ta ni iin tó'ón yíto ko vá'a ko xí'o kuji'í va'a.

⁴⁴ Dá chi kuji'í xí'o iin iin yíto ná'a ndá yíto kúu rá, chi ko dakuéi ta'on yó tñ'ó'o noó ta'íón, ta ko náki'in ta'on yó uva noo yíto íón.

⁴⁵ Ta dión ta'ani iin taa va'a, to'on va'a ñó'o ini níó rá taó rá ká'an ra. Tído iin taa kini, to'on kini ñó'o ini níó rá taó rá ká'an ra. Chi ndi ndaa miíó ña'a ñó'o ini níó rá kankuei yú'u rá ká'an ra.

Dána'a Jesús sa'a ña nì ndo'o uu ve'e

⁴⁶ ¿Ndiva'a ká'an ndo xí'in yu'u, mií ní kúu sato'o ndu'u, mií ní kúu sato'o ndu'u, tído ko kée ndó choon sa'ándái?

⁴⁷ Dá chi ndidaá na ve'i noó yu'u, ta seídó'o na ña ka'in xí'in ná, ta kée na ña, ko'in daki'in tá'in iin ña'a xí'in tát'o'on kée na.

⁴⁸ Chi noón kúu tát'o'on iin taa nì kava'a iin ve'e. Nì sata konó ra, ta nì chikáa ra sa'an noo tóto. Ta nì xinkuei takuú kua'a yuta ñoo, ta kúu nì ñani rá sa'an, tído ko ta'ón ña'a ní ndó'an, dá chi noo tóto nákaa sa'an.

⁴⁹ Tído ñayuu seídó'o to'on dána'í, ta ko kée na ña, noón kúu tát'o'on iin taa nì kava'a iin ve'e noo ñó'o oon, chi ko ní chikaa ta'on ra sa'an. Sa'á ñoo tá nì ñani takuú yuta ñoo sa'an, kúu nì koon vaan, ta kúu nì naá ndí'i vaan.

7

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús iin tã kéchóon noo iin taa dándáki iin ciento soldado

¹ Tá nì ndí'i nì ka'an Jesús to'on yó'o xí'in ñayuu ndéi seídó'o ñoo, dá nì ndu'u na ñoo Capernaum.

² Ta ñoo ío iin taa dándáki iin ciento soldado, ta kú'u iin tã kéchóon noo rá, ta kú'u nda'o ini ra sa'a rá, tído sa xí'í va ra.

³ Tá nì seídó'o tá dándáki soldado ñoo ña ká'an ñayuu sa'a Jesús, dá nì tãnda'á rá dao tã sá'ano ndíta noó na Israel kua'an ra kuei nda'í ra noo Jesús ña ná kii na ve'e ra nduva'a na tã kéchóon noo rá.

⁴ Dá tá n̄i saꝝ t̄a ñoo noꝝ ió Jesús, dá n̄i seí nda'í r̄a noꝝ ná ña ná ko'õn na nduva'a na t̄a kéchõon noꝝ t̄a dándáki soldado ñoo, ta kaá r̄a xí'ín ná:

—Miian kánian kee ní ña man̄i yó'o xí'ín t̄a yó'o,

⁵ ch̄i kú'u ndava'o ini r̄a sa'á n̄a ñoo yo, ta n̄i kava'a ra ve'e noꝝ náta ka yo —kaá r̄a.

⁶ Dá n̄i kee Jesús kua'an n̄a xí'ín rá. Tído tá n̄i kasandaá yati na noꝝ iin ve'e t̄a dándáki soldado ñoo, dá n̄i t̄anda'á rá dao t̄a né'e tá'an va'a xí'ín rá kua'an r̄a noꝝ veí Jesús. Dá n̄i kaa t̄a ñoo xí'ín Jesús ña n̄i ka'an t̄a dándáki soldado ñoo:

—O sa dándi'i ka ini ní mií ní sa'á yú'u, tatá, ch̄i ko ñá'a ta'on kúu yu'u ña ku'u ní ve'i.

⁷ Ta sa'á ña ko t̄a'ón ña'a kúúí, sa'á ñoo ko ní saꝝ mií noꝝ ní. Tído xí'ín to'on ka'an oon va ní, tá kúú nduva'a va t̄a kéchõon noꝝí.

⁸ Ch̄i kúú ta'anii iin t̄a nákaꝝ t̄ixi ndá'a iin t̄a né'e choon. Ta ñó'o ta'ani soldado t̄ixi ndá'a yu'u. Sa'á ñoo tá ká'ín xí'ín iin ra: “Kua'an”, ta kúú kua'an va ra. Tá ká'ín xí'ín iin ka r̄a: “Nakí”, ta kúú veí va ra. Ta tá ká'ín xí'ín tá kéchõon noꝝí: “Kee ña yó'o”, ta kúú kée va raꝝ —kaá r̄a.

⁹ Tá n̄i seido'o Jesús to'on yó'o, kúú n̄i naá ini n̄a sa'á ña n̄i ka'an r̄a dión. Dá n̄i n̄andio koꝝ na n̄i sa nde'é ná noꝝ ñayuu tákuei ña veí ñoo, dá n̄i kaa n̄a:

—Miian ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ña ní iin n̄a Israel ko kándéé ini n̄a yu'u t̄ato'on k̄i'o kándéé ini ñaá t̄a yó'o —kaá n̄a.

¹⁰ Tá n̄i n̄andio kuéi t̄a n̄i sa'an choon yo'o n̄i ndusaa r̄a ve'e, kúú n̄i xini r̄a ña sa n̄i nduva'a t̄a kéchõon n̄i sa kú'u ñoo.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i d̄anataki Jesús de'e iin ñá'a kuáꝝn ió ñoo naní Naín

¹¹ Tá n̄i ndi'i ñoo, dá n̄i kee Jesús kua'an n̄a iin ñoo ká'ano naní Naín xí'ín t̄a xionoo xí'ín ná, ta kúú kuá'á ndava'o ñayuu kua'an ta'ani xí'ín ná.

¹² Tá n̄i kasandaá yati na noꝝ kúú yé'é ñoo ñoo, kúú ñoo kánkuei ñayuu kua'an n̄a d̄anduxi na iin ndii. Ta iin tó'ón dáá va kúú xí noꝝ naná x̄i. Ta ñá'a kuáꝝn va kíán. Ta kuá'á ndava'o na ñoo ñoo kua'an xí'án.

¹³ Tá n̄i xini ñaá sato'o yo Jesús, kúú n̄i ku'u nda'o ini n̄a sa'á ñá'a ñoo. Dá n̄i kaa n̄a xí'án:

—O sa kuákón.

¹⁴ Dá n̄i natuu yati na. Dá n̄i tiin na sato noꝝ nákaꝝ ndii ñoo. Kúú n̄i sa tuu t̄a yí'i ña kua'an ñoo. Dá n̄i kaa n̄a xí'ín ta n̄i xí'í ñoo:

—Yíí ló'o, ká'an yu'u xí'ón, ndakõo.

¹⁵ Ta kúú n̄i ndakõo tayíí n̄i xí'í ñoo. Kúú n̄i kasá'á vá xí ká'an x̄i. Dá n̄i nakí'o ñaá ná noꝝ naná x̄i.

¹⁶ Ta ndidaá kúú vá ñayuu ñoo n̄i yu'ú. Ta kúú n̄i kasá'á ná kéká'ano na Ndios, ta kaá n̄a:

—Iin profeta ká'ano nda'o n̄i kasaa noꝝ ndéi yó viti.

Ta dao ka n̄a kaá ña n̄i kasaa Ndios chindeé ná n̄a ñoo n̄a.

¹⁷ Ta kúú n̄i nak̄a'ani to'on sa'á Jesús iin ní kúú kuendá Judea, xí'ín ndidaá ñoo ñó'o yati ñoo.

Dí'a kua'an ña n̄i ka'an Jesús sa'a Juan, n̄a dákode ndúta ñayuu

¹⁸ Dá n̄i kastõ'on t̄a kúú kuendá Juan xí'ín ná sa'á ndidaá ña kée Jesús. Dá n̄i kana Juan uu t̄a xionoo xí'ín ná,

¹⁹ dá n̄i t̄anda'á ñaá ná kua'an r̄a noꝝ nákaꝝ Jesús, dá ndato'ón ñaá rá, á mií ná kúú n̄a n̄i kaa Ndios t̄anda'á ná kasaa dákaꝝi ñaá, ó á kandati yó kasaa iin ka n̄a.

²⁰ Dá tá n̄i saꝝ t̄a ñoo noꝝ nákaꝝ Jesús, dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—Juan, na dákodo ndúta ñayuu, noón kúú na ni tanda'á ndu'u vei ndu ndato'on ndú mií ní. ¿Á mií ní kúú na ni kaa Ndios tanda'á ná kasaa dákaki ñaa, o á kandati ndu kasaa iin ka na? —kaá ra.

²¹ Ta mií hora daá ñóó ni nduva'a Jesús kua'á nda'o na kú'u, xí'in na ndó'o kua'á noo kue'e, xí'in na ñó'o espíritu kini. Ta kua'á nda'o na ko túu noo ni natuu noo.

²² Dá ni kaa na xí'in taa ñoo:

—Kua'an nó'o ndo kast'o'on ndó xí'in Juan sa'a ndidaa ña ni xini ndo, xí'in sa'a ndidaa ña ni seídó'o ndó kuú viti, ta ka'on xí'in ná ña ni natuu noo na ko túu noo, ta sa xika va na ni natii sa'a, ta sa ni nduvií vá na ndó'o kue'e téi'i, ta sa ni natai va do'o na ko táí do'o, ta ni nataki na ni xi'i, ta noo ñayuu kúnda'i ni kast'o'in to'on va'a Ndios.

²³ Ndiká'an ndi kúú ví ñayuu ko nákani kuáchí ini xini na yu'u —kaá na.

²⁴ Tá ni ndi'i ni nandio kuéi taa ni tanda'á Juan ñoo kua'an nó'o rá, dá ni kasá'a Jesús ká'an na xí'in ñayuu ñoo sa'a Juan, ta kaá na:

—¿Ndá yoo ni sa'an ndo'ó ni sa nde'é ndó noo kúú noñó'o ichi ñoo? ¿Á iin taa ko iin toon, tá'an ra xíko táto'on xíko iin ndoo kée tachí ni sa'an ndo ni sa nde'é ndó?

²⁵ Koó, sa'á ñoo, ¿ndá yoo ni sa'an ndo ni sa nde'é ndó, tá daá? ¿Á iin taa ndíxi dá'on táyí ndaa? Koó, chí ná'a vá mií ndó ña ñayuu ndíxi dá'on táyí ndaa, noón kúú na ndéi ve'e rey.

²⁶ Sa'á ñoo, ¿ndá yoo ni sa'an ndo ni sa nde'é ndó, tá daá? ¿Á iin profeta? Jaan, miian ndaa kuiti kaá yu'u ña ñaa kúú ná, ta ndáya'i cháá ka na o duú iin profeta.

²⁷ Ta sa'a mií ná ká'an tuti iñ Ndios di'a:

Ná ko'in tanda'i iin taa kuíó noo ko'on noo yo'ó kast'o'on ra to'on yu'u xí'in ñayuu,

dá ná kandeí nduu na kuedí'o na ña kían ko'on ka'on xí'in ná, kaáan.

²⁸ Sa'á ñoo ká'in xí'in ndó ña Juan, na dákodo ndúta ñayuu, noón kúú na ndáya'i cháá ka noo ndidaa ka taa ni kaki tixi ña'a. Tído na nóo cháá ka nákaa tixi ndá'a Ndios, noón di'a kúú na ndáya'i cháá ka o duú Juan —kaá na.

²⁹ Tá ni seídó'o ndidaa na ñoo yo xí'in nda taa kí'in ya'i sa'a ñó'o ña ni ka'an na, dá ni ñakoni na ña kée Ndios ña ndaa xí'in ná. Sa'á ñoo ni sodo ndúta ná ni kee Juan.

³⁰ Tído ta fariseo xí'in ta dána'a ley ni ku'ichí ini ra ni xini ra ña va'a kóni Ndios kee na xí'in rá, sa'á ñoo ko ní xi'o ra mií rá dákodo ndúta ñaa Juan.

³¹ Dá ni kaa ta'ani sato'o yo Jesús:

—¿Ndí kían tiin yu'u, dá ka'in xí'in ndó táto'on kée ñayuu ndéi tiempo viti, ta ndá yoo kée táto'on kée na?

³² Na ndéi tiempo viti kée táto'on kée takuáchí tá ndéi xi sádiki xi noo yá'i, ta káyu'u tá'an xi: “Ni tuu ndu flauta, tído ko ní sársá'a ta'on ndo'ó. Ta ni xita ndu yaa nda'i kua'an, tído ko ní ndei'i ta'on ndó.”

³³ Ta kí'o díon ta'ani kée ndo'ó, chí tá ni kasáa Juan, na dákodo ndúta ñayuu, ko ní sei ta'on na pan, ta ko ní xi'i na vino, tído kaá ndo ña nákaa espíritu kini ini na.

³⁴ Ta viti ni kasáa na ni nduu taa ñayuu yó'o, ta sásá'an va na, ta xí'i na vino, tído kaá ndo ña kúú ná iin taa nde'é, iin ta xí'i. Ta kaá ta'ani ndó ña kúú ná iin taa né'e tá'an va'a xí'in taa kí'in ya'i sa'a ñó'o, xí'in ñayuu kini.

³⁵ Tído na kúú na ndíchi, noón kúú ná'a ña kómí ndisa na ña ndíchi.

Di'a ni kuu tá ni sa'an Jesús ve'e iin ta fariseo naní Simón

³⁶ Iin tã fariseo ni seí nda'í noo Jesús ñã ná ko'on na xí'in rá ve'e ra kasá'an na. Dá tá ni ku'u Jesús ve'e ra, dá ni sã koo na xí'in rá mesa.

³⁷ Dá tá ni kandaã ini iin ñã'ã kómí kuächi ió ñoo ñoo ñã ió Jesús ve'e ta fariseo ñoo sásá'an na, kúu ni kasáaã, ta né'án iin tindo'o ló'o noo ñó'o kirá támi sá'an.

³⁸ Kúu ni sã ku'ij xitíán chí sata dí'a na, chí xoo noo ndéi sa'a ná. Dá ni kasá'a ndé'i ñã, dá ni dakúchián sa'a ná xí'in ndirá nooã. Ta xí'in idí dinjan ni ñanáyaaã ñã. Dá ni chitóán ñã, dá ni chí'án kirá támi sá'an ñoo iin ní kúu sa'a ná.

³⁹ Tá ni xini tã fariseo, tá'an ra ni kana Jesús ve'e ra, ñã ni kee ñã'a ñoo dión, dá ni kasá'a rá nákani ini ra: “Tá miãan ndaa ndisa profeta kúu tãa yó'o, dá kían kandaã va ini ra ndá ñã'a kúu ñã ké'é sa'a rá, chí iin ñã'a kómí kuächi va kían”, ká'án rá nákani ini ra.

⁴⁰ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Simón, kóni ka'in xí'ón sa'a iin ñã'a.

Dá ni kaa Simón:

—Ka'an ní xí'ín, maestro.

⁴¹ Dá ni kaa ra:

—Ni sã io iin tãa sã dasá too di'ón. Ta uu tãa sã tái noo rá. Iin ra sã tái o'on ciento di'ón plata, ta iin ka ra sã tái uu diko uxí.

⁴² Ta ko ní'í ta'on ndin nduu ra di'ón dánaã rá ñã tái ra. Ta kúu ni xí'o ká'ano va ini tã kúu sato'o di'ón ñoo sa'a ndin nduu tãa ñoo. Ta viti, ka'an yó'o ná kande'á, çndí káa tãa ñoo kú'u cháá ka ini sã'a tã kúu sato'o di'ón ñoo?

⁴³ Dá ni kaa Simón:

—Taó kuendá yu'u ñã tãa ni sã tái kua'a cháá ka di'ón ñoo kúu ra kú'u cháá ka ini sa'a tã kúu sato'o di'ón ñoo.

Dá ni kaa Jesús:

—Ndaã nda'o ni ka'on.

⁴⁴ Dá ni nãndió koo na ni sã ndé'é ná noo ñã'a ñoo, dá ni kaa na xí'in Simón:

—Çá ni xinon tát'on ni kee ñã'a yó'o xí'in yu'u? Tá ni ku'u yu'u ve'ón, ko ní xí'o ta'on yo'ó takuí ndoo sa'í. Tído ñã'a yó'o ni dakúchián sa'í xí'in ndirá nooã. Ta xí'in idí dinjan ni ñanáyaaã ñã.

⁴⁵ Ta ni noo'í ko ní chító ta'on yo'ó, tído ñã'a yó'o, ndã rá ni kasáa ni ku'í ve'ón, ko sã tuuán chitóán sa'í.

⁴⁶ Ta ni dinjí ko ní chíkodó ta'on yo'ó siti, tído ñã'a yó'o ni chí'án ndutá támi sá'an sa'a yú'u.

⁴⁷ Sã'a ñoo ká'in xí'ón, va'ará kua'á nda'o kuächi kée ñã'a yó'o, tído sã ni ndoo vaan, sã'a ñoo kóni ndava'a vaan yu'u. Tído ñayuu ká'án ñã cháá vá kúu kuächi na ni ndoo, noón kúu na cháá vá kóni na yu'u.

⁴⁸ Dá ni kaa na xí'in ñã'a ñoo:

—Sã ni ndoo va kuachón noo Ndios.

⁴⁹ Ta ndidaá tãa ndéi xí'in ná mesa ñoo ni kasá'a ndát'on tá'an ra:

—ÇNdá yoo kúu tãa káa, xini ra, ñã dándóo ra kuächi ñayuu noo Ndios?

⁵⁰ Dá ni kaa Jesús xí'in ñã'a ñoo:

—Sã'a ñã kándéé inon yu'u, sã'a ñoo ni kãkón noo kuachón. Kua'án nó'on viti xí'an ió va'a inon.

Dá ni keeán kua'an nó'an.

8

Yó'o ká'an sa'a na ñã'a ni chindeé Jesús

1 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i sa'an Jesús n̄i xionoo na ndidaá ñoo ná'ano xí'in ñoo kuálí, ta n̄i daná'a n̄a to'on va'a ña ka'an sa'a ndi koo ndu'u ñayuu t̄ixi ndá'a Ndios. Ta n̄i xionoo na xí'in ndin ux̄i uu t̄aa n̄i ka'xi mií ná ñoo.

2 Ta n̄i xionoo ta'ani dao n̄a ñá'a xí'in ná, tá'an n̄a n̄i nduva'a na, ch̄i dao na n̄i sa' ño'o espíritu kini, ta dao ka n̄a n̄i sa kú'u. Ta tein n̄a ñá'a yó'o nákaa María Magdalena, tá'an ñá sa' ño'o us̄a espíritu kini n̄i taó Jesús.

3 Ta nákaa ta'ani ñá'a naní Juana, ñá kúu ñadi'í t̄aa naní Chuza, tá'an r̄a ndaá ve'e rey Herodes, xí'in ñá'a naní Susana, xí'in kuá'a ka n̄a ñá'a sa ch̄indee ñáa xí'in ña ió noo ná.

Di'a kua'an ña n̄i nakani Jesús sa'a iin t̄aa x̄iti tata

4 Kúu kuá'a nda'o ñayuu n̄i kii iin rá iin ñoo n̄i n̄ataka noo nákaa Jesús. Dá n̄i kasá'a ná dákí'in tá'an na dao ñá'a xí'in to'on dána'a n̄a, ta kaá n̄a:

5 —Iin t̄aa x̄iti n̄i kee ra kua'an r̄a kuti ra tata noñó'o rá. Ta sa'a ña n̄i koon ni'ini ra tata ñoo, sa'a ñoo dao ña n̄i kuei yu'u ích̄i. Ta n̄i sejin ni'ini naan. Kúu n̄i kasáa laa, ta kúu n̄i seí vá r̄ian.

6 Ta dao ka tata ñoo n̄i kuei tein yuu, ta n̄i xitaan. Tído n̄i ich̄ian, dá ch̄i k̄o t̄a'ón ko'oyo sa'an.

7 Ta dao ka tata ñoo n̄i kuei tein t̄a'íón. Ta n̄i sa'ano dáó ñá xí'in t̄a'íón ñoo, sa'a ñoo n̄i kuyáta váan n̄i kee rá.

8 Ta kúu dao ka tata ñoo n̄i kuei noo kúu ño'o va'a. Kúu n̄i sa'ano va'a vaan. Ta kúu kuá'a ndava'o non̄i n̄i x̄i'oan, dá ch̄i iin ciento non̄i n̄i x̄i'o iin iin tata ñoo —kaá Jesús.

Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a dión, ta kúu n̄i'í nda'o n̄i ka'an n̄a:

—¿Ndi ndaa ndo'ó ió do'ó, ta kúu kueidó'o va'a ndó!

9 Dá ví n̄i ndato'ón ñaa t̄aa xionoo xí'in ná:

—¿Ndi dándáki to'on n̄i dákí'in tá'an ní n̄i ka'an ní xí'in ndu'u?

10 Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Noo ndo'ó n̄i x̄i'o Ndios ña kandaá ini ndo ña ná'a mií ná sa'a ndi kée na dándáki na. Tído dákí'in tá'an yu'u dao ña'a xí'in to'on dána'í noo dao ka ñayuu, dá kían, va'ará ndidaá ka vían ndé'é ná, tído o kandaá ta'on ini n̄a ndi kóni kaaan, ta va'ará ndidaá ka vían ná kueidó'o na, tído o kátóni ta'on ini n̄a.

Nákani Jesús ndi kóni kaa ña n̄i daná'a n̄a sa'a t̄aa x̄iti tata

11 'Di'a dándáki to'on n̄i dákí'in tá'in n̄i ka'in xí'in ndó. Kana'a ndó ña tata ñoo kúu to'on Ndios.

12 Ta yu'u ích̄i noo n̄i kuei dao tata ñoo, ñoo kúu ñayuu seidó'o to'on Ndios, tído kásaá ña u'u, ta kúu dítá váan to'on Ndios ña nákaa níó ná, dá ná o kándisa naan, ta o ní'í ná ña k̄aki na.

13 Ta tein yuu noo n̄i kuei dao ka tata ñoo, ñoo kúu ñayuu seidó'o to'on Ndios, ta nátiin naan xí'an kádij ini n̄a. Tído k̄o t̄a'ón ȳo'an ini níó ná, sa'a ñoo toó vá kándisa naan. Ch̄i tá kásá'a ndó'o na t̄andó'ó, kúu k̄exoó na noo ña kándisa na.

14 Ta tein t̄a'íón noo n̄i kuei dao ka tata ñoo, ñoo kúu ñayuu seidó'o to'on Ndios. Tído kásá'a ndí'í cháá ka ini n̄a sa'a ña ió noo ná, ta kátóo n̄a koo kuíká ná, ta ndí'í ini n̄a sa'a ña'a luu ió ñayuu yó'o. Sa'a ñoo k̄o sísa na xí'in to'on Ndios.

15 Tído noñó'o va'a noo n̄i kuei dao ka tata ñoo, ñoo kúu ñayuu seidó'o to'on Ndios xí'in ndino'o ini n̄a, ta ndíta ndaa n̄a xí'an. Ta k̄o sá tuu na kée na ña kóni Ndios.

Miian kánian na'a ȳo mií yó ña kúu yó kuendá Jesús, ta kueidó'o va'a yó ña dána'a n̄a noo ȳo

16 Kò íin ta'on chíńń'ò'ò iin ítí, ta chíkani ndei na iin kidi noǎn, ta ni kò chíkani de'é naán tixi xito. Di'a noo ðíkò chíńńó naan, dá ná katoǎn noo ndidaá na kòku'u ini ve'e.

17 Chí ndidaá ñá'a dá'i noo ndo viti, daí ñá natuuan. Ta ndidaá vá ñá'a ñó'o de'é viti, daí ñá natuuan, dá ná katoon noǎn.

18 Ta kueídó'o va'a ndó ñá ká'ín xí'ín ndó, chí ndidaá na natiin to'on ká'ín, noǎn kúú na ñí'í ñá kandaǎ cháá ká ini na. Tído ndidaá na kò xí'ín natiin to'on ká'ín, noǎn kúú na kexoo ñá ká'án ná ná'á ná —kaá na.

Di'a ñi kuu tá ñi kasáa na ve'e Jesús nándukú ñáa ná

19 Dá ñi kasáa naná Jesús xí'ín ñani na nándukú ñáa ná. Tído kò ní kúu ta'on natuu yati na noo ío na, chí kua'á ndá'o ñayuu ñi nataka ñóo.

20 Dá ñi kasto'on iin ñayuu nákaa tein ñayuu kuá'a ñóo xí'ín Jesús:

—Naná ní xí'ín ñani ní ndíta na sata vé'e, ta kóni na ka'an na xí'ín ní.

21 Dá ñi kaa Jesús xí'ín ñayuu kuá'a ñóo:

—Ndi ndáa ñayuu seídó'o to'on Ndios, ta kée na choon sa'ándáan, noǎn vá kúu nanáí xí'ín ñanií.

Di'a ñi kuu tá ñi sa'anda Jesús choon noǎo tachí xí'ín tańń'o

22 Iin kuu, dá ñi kaa Jesús xí'ín taǎ xíonoo xí'ín ná ini iin barco. Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Ná kò'o chika'anda yo iin ka xoo yu'ú tańń'o'o.

Dá ñi kee na kua'an na.

23 Ta tein yá'a na kua'an na noǎo tańń'o'o ñóo, kúú ñi kidi va Jesús. Kúú iin ndakána va ñi kasá'á kána tachí déen noǎo tańń'o'o. Sa'á ñóo ñi kasá'á kokee takuí ini barco. Ta ío ndá'o ío ñá keta ka'ani ra ini takuí ñóo.

24 Dá ñi natuu yati taǎ xíonoo xí'ín Jesús noo kánda'u ná. Dá ñi dandóto ñáa rá, ta kaá ra xí'ín ná:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Ío ñá kuu yo!

Dá ñi ndoto Jesús. Dá ñi sa'anda na choon noǎo tachí xí'ín tańń'o'o ñóo. Kúú ñi sa tuu va tachí ñóo xí'ín ñá ndákuei noǎo tańń'o'o, ta kúú ñi na'káa tádi vá rá.

25 Tá ñi ndí'í, dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Ndiva'a kò kándéé iní ndo yu'ú?

Kúú ñi yu'ú ndá'o taǎ xíonoo xí'ín ná ñóo, ta ñi naá iní ra. Dá ñi kasá'á ndát'ón tá'an míí rá:

—¿Ndá yoo ví kúú na yó'o, chí ndá tachí xí'ín tańń'o'o seídó'o choon sa'ándá na?

Di'a ñi kuu tá ñi taó Jesús espíritu kini ñi sa ñó'o ini iin taǎ

26 Dá ñi saa na iin ka xoo tańń'o'o noo kúú kuendá Gadara, ñá xírndaa tá'an xí'ín kuendá Galilea.

27 Dá tá ñi noo Jesús barco ñóo, dá ñi kasáa iin taǎ ñoo ñóo, ta sa na'á ndá'o ñó'o espíritu kini ini ra, ta kò ndíxi ta'on ra dá'on, ta ni ve'e kò ío ra, chí ini ká'o noo ñó'o ndíi va ío ra.

28 Tá ñi xini ra Jesús, kúú ñi'í ndá'o ñi kayu'ú rá. Dá ñi sa kuíin xítí rá noo ná, dá ñi kasá'á ñi'í ndá'o ká'an ra xí'ín ná:

—¿Ndá kíán ndó'o ní xí'ín yu'ú, Jesús, míí ní na kúú de'e Ndios ndáya'í? Sei ndá'áví noo ní ñá ná dá'a ni dándó'o naní ní níóí.

29 Díón ñi kaaan, dá chí sa sa'anda va Jesús choon noǎn ñá ná kankuei ña ini taǎ ñóo k'o'an. Sa na'á ndá'o ñó'an dándákian taǎ ñóo. Chí va'ar á sa so'oni ñayuu ndá'a rá xí'ín sa'a rá xí'ín cadena xí'ín kaa viti, tído vaá óon va sa'ándá ra cadena ñóo. Ta sa kendúsá espíritu kini ñóo xí'ín rá kandaka ñáaán kua'an noo kúú ñó'o íchí.

30 Dá nî ndatɔ'ón ñáá Jesús:

—¿Ndi nanón?

Dá nî kaa espíritu kini ñóó:

—Legión naní.

Dión nî kaaan chí kua'á nda'ò espíritu kini ñó'ò ini taa ñóó.

31 Dá nî seí nda'í ñá noo Jesús ñá ná dá'a ni tanda'á ñáá ná ko'an nda maá noo ín naá.

32 Ta kua'á nda'ò kochí ñó'ò sásá'an ndíka yúku ñóó. Dá nî seí nda'í espíritu kini ñóó noo Jesús ñá ná konó ná ko'an ndu'an ini rí. Dá nî sonó ná nooán.

33 Ta kúú nî kankuei espíritu kini ñóó ini taa ñóó. Dá nî sa'an nî ndu'an ini kochí ñóó. Dá nî taxi tá'an ndi ndi'í rí kua'an rí yu'ú da'ò. Dá nî kuei ndava'a rí ini tãño'ò ñóó. Ta kúú nî kãndaa rí, dá nî xí'í rí.

34 Dá tá nî xini tã ndáka kochí ñóó ñá dión nî ndo'ò rí, dá nî taxi tá'an ra kua'an rã kastɔ'on ra xí'ín nã ndéi ñóo rã xí'ín nã ndéi yúku sa'á ñá nî kuu dión.

35 Dá nî kankuei ñayuu ñóó kua'an nã kandé'é ná ñá nî kuu. Tá nî saa nã noo ín Jesús, kúú nî xini nã ñá ió taa nî sa ñó'ò espíritu kini ñóó noo sá'a ná. Ta kúú sã ndíxi va ra dá'on ió rã. Ta sã iin taa ió va'a vá kúú rá. Kúú nî yu'ú nda'ò ñayuu ñóó.

36 Ta ñayuu nî xini ñá nî kuu dión kúú nã nî nakani xí'ín dao kã ñayuu ndi nî kuu nî nduva'a taa sã ñó'ò espíritu kini ñóó.

37 Dá nî kasá'á ndidaá ñayuu ndéi chí kuendá Gadara ñóó seí nda'í nã noo Jesús ñá ná ko'on nã iin kã xián, dá chí yu'ú nã sa'á ñá nî kuu dión. Dá nî kaa Jesús ini barco ko'on nã.

38 Tído nî seí nda'í taa nî sa ñó'ò espíritu kini ñóó noo ná ñá ná konó ná ko'on rã xí'ín ná. Tído nî sa'anda Jesús choon noo rá ñá ná nó'ò rã, ta kaá nã xí'ín rá:

39 —Nandió koo kua'an nó'on ve'ón, ta nakanón xí'ín nã ñooon sa'a ndidaá ñá'a ndato nî kee Ndios xí'ón.

Dá nî kí'ín ra kua'an nó'ò rá. Ta nî kasá'á rá nákaní ra xí'ín ndidaá nã ñoo rã sa'a ndidaá ñá'a ndato nî kee Jesús xí'ín rá.

Di'a nî ndo'ò de'e di'í tã naní Jairo xí'ín ñá nî ndo'ò iin ñá'a ndó'ò kue'e táj nîj

40 Dá nî nandió koo tuku Jesús nî ndisáa nã iin kã xoo tãño'ò ñóó. Dá nî natíin va'a ñáá kua'á nda'ò ñayuu xí'an kádiij ini nã, chí sã ndéi ndidaá vá ná ndátí ñáá ná.

41 Dá nî kasáa iin taa naní Jairo, tá'an rã dándáki ve'e noo nátaka nã Israel ndéi ñoo ñóó. Dá nî sa ku'ín xítí rá noo Jesús. Dá nî seí nda'í rã noo ná ñá ná ko'on nã ve'e ra,

42 chí nî kaa rã ñá ió iin tó'on de'e di'í rã, ta ió xí uxí uu kuaí, ta sã xí'í va xi. Dá nî kee Jesús kua'an nã xí'ín rá, ta dándútí ñáá ñayuu kuá'a kua'an xí'ín ná ñóó.

43 Ta tein ñayuu ñóó nákaa ta'ani iin ñá'a ndó'ò kue'e táj nîj, ta sã nî xino uxí uu kuaí ndó'an dión. Ta sã nî dándí'í vaan di'ón né'e va'an nî chíya'avián tã kétátá ñáá. Tído ni iin tó'on ta'on ra koo ní kándeé nduva'an.

44 Dá nî natuu yatíán sata Jesús. Dá nî kãko'on ndá'an yu'ú dá'on ná. Ta kúú vití'ón di'a nî natuu nîj ñóó.

45 Dá nî kaa Jesús:

—¿Ndá yoo nî kãko'on ndá'a dá'amái?

Tído ni iin tó'on ñayuu ñóó koo ní ka'an. Dá nî kaa Pedro xí'ín ná:

—Maestro, ñayuu kuá'a yó'ò kúú nã dándútí ñáá. Sa'á ñóó, ¿ndiva'a ndátɔ'ón ní ndá yoo nî kãko'on ñáá?

46 Dá n̄i kaa Jesús:

—Kóó, ch̄i n̄i dakó'on ndá'a iin ñayuu dá'amái, ch̄i n̄i kandaa inij ña n̄i nduva'a iin ñayuu n̄i kee ndééi —kaá na.

47 Tá n̄i kandaa ini ñá'a ñoo ña o kúu ta'on chide'áan ña n̄i keeán, kúu n̄i kasáan noo Jesús, ta ndéi ñinoán. Dá n̄i sa kuin xitán noo ná. Ta noo ndidaá ñayuu ñoo n̄i nakanián ndiva'a n̄i kako'on ndá'an dá'on Jesús, ta n̄i nakani ta'anián ña viti'ón kuii vá n̄i nduva'án tá n̄i keeán dión.

48 Dá n̄i kaa Jesús xí'an:

—De'e di'i, n̄i nduva'ón sa'a ña kándéé inóon yu'u. Ta viti, kua'án nó'on ve'ón xí'an ió va'a inóon.

49 Ta kúu ka'an ij vá Jesús iin na xí'an, kúu n̄i kasáa iin ta n̄i kii ve'e Jairo, ta dándáki ve'e noo náta na Israel ñoo, dá n̄i kaa ra xí'in rá:

—Sa n̄i xi'i va de'e di'i ní. Ná dá'a ka ni dáta'án ní maestro xaan.

50 Tá n̄i seidó'o Jesús ña n̄i ka'an ra dión, dá n̄i kaa na xí'in Jairo:

—O sa yu'óon. Sava'a yu'u kandeé inóon, ta kúu nduva'a xi.

51 Dá tá n̄i saá na n̄i ku'u na ve'e ra, ta kó ní sóno ná ña ku'u dao ka ñayuu xí'in ná, sava'a Pedro xí'in Jacobo, xí'in Juan xí'in tatá tadi'i ñoo, xí'in naná va xi.

52 Ta ndidaá ñayuu ndéi ñoo ndé'i n̄i na ndéi na, ta nda'í káyu'ú ná sa'a tadi'i ñoo. Dá n̄i kaa Jesús xí'in ná:

—O sa kuáki ndó, ch̄i kó ní xi'i ta'on xi, kidi va xi.

53 Ta kúu ndidaá ñayuu ñoo n̄i saki ndaa va na Jesús sa'a ña n̄i ka'an na dión, ch̄i ná'a vá ná ña sa n̄i xi'i va xi.

54 Dá n̄i tiin Jesús ndá'a xí, dá n̄i kaa na xí'in xi:

—Di'í ló'o, ndakoo.

55 Ta kúu n̄i nataki va xi. Ta kúu viti'ón vá n̄i ndakoo xi. Dá n̄i sa'anda Jesús choon noo ná ve'e xi ña ná ki'o na ña'a kasá'an xi.

56 Ta tatá xi xí'in naná xi n̄i naá nda'o ini ná. Tído n̄i sa'anda Jesús choon noo ná ña ná o sa nákani na xí'in ni iin tó'on ñayuu sa'a ña n̄i kee na.

9

Yó'o n̄i sa'anda Jesús choon noo ta xionoo xí'in ná ña ná ko'on ra dána'a ra sa'a to'on va'a Ndios

1 Dá n̄i nditúti Jesús ndin ux̄i uu ta xionoo xí'in ná. Dá n̄i xi'o na choon noo rá ña kandeé rá taó rá ndidaá espíritu kini ñó'o ini ñayuu, ta kandeé rá nduva'a ra ñayuu ndó'o iin rá iin kue'e.

2 Dá n̄i tanda'a ñaá ná kua'an ra dána'a ra sa'a ndi koo ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios, ta nduva'a ra na kú'u,

3 ta kaá na xí'in rá:

—Ni iin ña'a o sa kóo ini ndo kane'e ndó ko'on ndo íchi, o sa kane'e ndó yíto katuu ndó ko'on ndo, ni léka ndo, ni pan, ni di'ón, ta o sa kane'e ndó iin ka kotó nadaon ndó.

4 Ta ndi ndáa mií vá ve'e n̄i saá ndo n̄i ku'u ndó, sava'a ñoo ní kandeí ndó nda ná kasandaá kuu kankuei ndó ko'on ndo iin ka ñoo.

5 Ta ndi ndáa mií vá ñoo ndó kó ní xiiin na natiin va'a na ndo'ó, ta kúu kankuei ndó ñoo ñoo, ta kidi ni'ini ndó ñoyaká iin sa'a ndo, ta ñoo kían ná'a ña kó náta'an ini Ndios xiní na ña ñoo ñoo —kaá Jesús.

6 Dá n̄i kankuei ta ñoo kua'an ra ndidaá ñoo dána'a ra to'on va'a sa'a Jesús, ta sa nduva'a ra na kú'u ndéi iin iin xían noo xionoo ra.

Naá ini rey Herodes kée ña ndato kée Jesús

7 Tá nì nì'í tó'on rey Herodes sa'a ndidaá ñá kée Jesús, ta kúú kọ ná'á rá ndí k'án nakani ini rá. Chì dao ñayuu ñóó kaá ñá nì nàtaki Juan, ta noón kúú Jesús.

8 Ta dao ká nà kaá ñá kúú ná profeta Elías, ta nì ndixóo tuku na. Ta dao ká nà kaá ñá kúú ná iin ká profeta nì sà io sà na'á, ta nì nàtaki nà viti.

9 Dá nì kaa Herodes:

—Mii yu'u nì sa'anda choon, dá nì sa'anda rá diko Juan. Tído, ¿ndá yoo ví kúú taa, tá'an rá seídó'i kée ñá'a ndato ñóó, tá dáá?

Sá'á ñóó ndí'i ini rá koni rá Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì xì'o Jesús ñá'a nì sasá'an o'on mil taa

10 Tá nì ndísáa taa xionoo xí'ín Jesús nì sa'an rá noo choon nì sa'anda nà noo rá, dá nì nàkani ra xí'ín ná sá'á ñá nì kee ra. Dá nì nàkuaka xoo ñáá Jesús, dá ndáka ñáá ná kua'an nà iin xí'án noo kọó ñayuu ndéi yati ñoo naní Betsaida.

11 Tído tá nì kandaá ini ñayuu ñóó ndéi chí kua'an nà, dá nì kee na tákuei ñáá ná kua'an nà. Ta kúú nì natiin va'a ñáá Jesús. Dá nì ñaná'a nà noo ná sa'a ndi kee Ndios dándáki na ñayuu nà. Ta nì nduvá'a na nà kú'u.

12 Tá nì ini kuú dáá ñóó, dá nì nàtuo yati ñáá ndin uxì uu taa xionoo xí'ín ná. Dá nì kaa rá xí'ín ná:

—Ka'anda ní choon noo ñayuu kuá'a yó'o ñá ná ko'on nà ñoo kuálí túu ñó'o káa, o ko'on nà ve'e ndíta yúku káa, dá ná ndukú ná ñá'a kasá'an na, ta ná nì'í ná noó kudj nà, chí kọ tã'ón ñá'a keí ná yó'o.

13 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Kì'o nì mii ndó ñá'a ná kasá'an ná.

Dá nì kaa rá:

—Kọ tã'ón kuá'a ñá'a né'e ndu, sava'a o'on va pan xí'ín uu tìyaká va. Ta, ¿ndi kee ndu ko'on ndu kuiin ndu ñá'a kasá'an ñayuu kuá'a yó'o? —kaá rá.

14 Ta kúú rá táto'on kì'o o'on mil taa. Dá nì kaa Jesús xí'ín taa xionoo xí'ín ná ñóó:

—Ka'an ndo xí'ín ñayuu yó'o ñá ná kandej tá tu'u tá tu'u nà. Ta uu diko uxì ná kakuu iin iin tu'u nà.

15 Ta dión nì kee ra. Dá nì sà ndéi ndidaá kúú ñayuu ñóó.

16 Dá nì tiin Jesús ndin o'on pan ñóó xí'ín ndin nduú tìyaká ñóó. Dá nì ñande'é noo ná chí induú. Dá nì nàkì'o na ndivé'e noo Ndios sa'án. Dá nì sa'anda nà pan xí'ín tìyaká ñóó. Dá nì xì'o naan noó taa xionoo xí'ín ná. Dá nì sa'an rá nì dasá ráan noó ñayuu ñóó.

17 Dá nì sasá'an ndidaá kúú ná nda noó nì ndjinoo va'a ini na. Tá nì ndí'i, dá nì ñakúti taa xionoo xí'ín Jesús uxì uu tìyiká xí'ín ñá'a nì kandoo noó ñá nì sasá'an ñayuu ñóó.

Dì'a nì kuu tá nì kaa Pedro ñá Jesús kúú Cristo, nà nì tanda'á Ndios kasaa dáakiki ñáá

18 Iin kuú nákaa xoo Jesús ká'an nà xí'ín Ndios, ta yati ñóó ndéi taa xionoo xí'ín ná, dá nì ndatò'ón ñáá ná:

—¿Ndá yoo kúú yu'u, kaá ñayuu ñóó?

19 Dá nì kaa taa ñóó:

—Dao na kaá ñá kúú ní Juan, nà sà ñakódo ndúta ñayuu. Ta dao ká nà kaá ñá kúú ní profeta Elías. Ta dao ká nà kaá ñá kúú ní iin profeta nì sà io sà na'á, ta nì nàtaki nà.

20 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta ndo'ó viti, ¿ndá yoo kúú yu'u, kaá ndo'ó?

Dá n̄i kaa Pedro xí'ín ná:

—Mii ní kúú Cristo, n̄a dák̄aki ñaá.

Kásto'on Jesús xí'ín t̄a xíonoo xí'ín ná ndí k̄ián ndo'o na, dá kuu n̄a

²¹ Tido n̄i sa'anda Jesús choon noḡ t̄a xíonoo xí'ín ná ñ̄a ná ọ s̄a kóo ini ra ka'an ra xí'ín ni iin tó'ón ñ̄ayuu ndá yoo kúú ná.

²² Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Miīan ndúsa kánian kua'á nd̄a'o ñ̄a'a ndo'o nani níḡ n̄a n̄i nduu t̄a ñ̄ayuu yó'o. Ch̄i kuñó'ó ñ̄aá t̄a sá'ano ñ̄oo, xí'ín t̄a dut̄i saku'a'a, xí'ín t̄a dána'a ley Moisés. Ta kánian kuu n̄a. Tido t̄ixi kuḡ ón̄i, dá nataki va na.

²³ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín ndidaá t̄a ñ̄o:

—Ndi ndáa ndo'ó ká'an kanoo xí'ín yu'u, dá k̄ián kánian dánkoo ndó ñ̄a kóni m̄i ndó, ta natiin ndó cruz, ñ̄a k̄ián ió ndo' kuu ndo' s̄a'í iin rá iin kuḡ kuḡ, ta ndik̄o ndo' yu'u, ná ko'ọ.

²⁴ Ch̄i ndi ndáa n̄a kóni dák̄aki na m̄i ná ñ̄ayuu yó'o, noḡn kúú n̄a kuu di'a. Tido ndi ndáa n̄a xí'ó m̄i ñ̄a kuu n̄a sa'a yú'u, noḡn kúú n̄a n̄i'í ñ̄a k̄aki na.

²⁵ Dá ch̄i, ɔndi k̄ián va'a n̄i'í ñ̄ayuu tá ná kandeé ná n̄i'í ná ndidaá ñ̄a kuiká ió ñ̄ayuu yó'o, ta naá vá ná noḡ Ndios, ta ọ n̄i'í ná ñ̄a kataki n̄a, ká'an ndó?

²⁶ Ta ndi ndáa ñ̄ayuu ná x̄ika'an noḡ sa'a yú'u ọ sa'a t̄o'ín, dá k̄ián kaka'an ta'aní noḡ ná n̄i nduu t̄a ñ̄ayuu yó'o sa'a noḡn tá ná kasandaá kuḡ nandió k̄oḡ na xí'ín ndidaá ndéḡ ndato kómí m̄i ná, xí'ín ñ̄a kómí tatá n̄a Ndios, xí'ín ñ̄a kómí ángel kéchóon noḡ ná.

²⁷ Miīan ndaa ná ka'ín xí'ín ndó ñ̄a ió dao ndo'ó, n̄a ndíta yó'o, ọ kuḡ ta'on ndó nd̄a ná koni ndo' ndi k̄i'ọ dándáki Ndios —kaá Jesús.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i n̄aye'e ndaa noḡ Jesús xí'ín dá'ón ná

²⁸ Tá n̄i ya'a on̄a kuḡ n̄i ka'an n̄a dión, dá n̄i kee na ndáka na Pedro xí'ín Juan xí'ín Jacobo kua'an n̄a din̄i iin yúku iin ñ̄oo ka'an n̄a xí'ín Ndios.

²⁹ Ta tein ká'an Jesús xí'ín Ndios, ta kúú n̄i ndaḡon va t̄at̄o'on káa noḡ ná. Kúú n̄i nduk̄x̄í dá'ón ná, ta n̄i n̄aye'e ndaaan.

³⁰ Ta kúú iin kuití vá n̄i na'a noḡ uḡ t̄a, ta ndíta na ndátó'ón ná xí'ín Jesús. Iin na kúú Moisés, ta iin k̄a n̄a kúú profeta Elías.

³¹ Ta ndato n̄i n̄aye'e ndaa noḡ ndíta na. Ta n̄i ka'an n̄a xí'ín Jesús sa'a ndí k̄ián ndo'o na, dá kuu n̄a, dá x̄ink̄o ñ̄a kánian ndo'o na ñ̄oo Jerusalén.

³² Ta va'ará kuḡi nda'o Pedro xí'ín uḡ k̄a t̄a ñ̄oo kóni ra, tido n̄i sa ñ̄o'o ini ra sa'a ñ̄a n̄i xini ra ñ̄a ndato n̄i n̄aye'e ndaa Jesús, ta iin na ká'an n̄a xí'ín uḡ t̄a ñ̄o.

³³ Tá n̄i kasá'a kéxoo uḡ t̄a ñ̄oo kua'an n̄a, dá n̄i kaa Pedro xí'ín Jesús:

—Maestro, va'a kúú ndéi ndu'u yó'o. Ná kava'a ndu on̄i t̄iya'ó. Iian ná koo m̄i ní, ta iian ná koo Moisés, ta iin kaan ná koo Elías.

Dión n̄i kaa ra, dá ch̄i k̄o ná'a ta'on ra ndí k̄ián ká'an ra sa'a ñ̄a n̄i yu'ú ra.

³⁴ Ta tein ká'an ra dión, kúú n̄i n̄axino iin viko. Ta kúú n̄i da'dá'i ñ̄aá ná. Dá n̄i yu'ú nda'o ra tá n̄i xini ra n̄i da'í na n̄i kee viko ñ̄o.

³⁵ Ta kúú nd̄a tein viko ñ̄oo n̄i seido'o ra n̄i ka'an Ndios:

—Ta yó'o kúú de'e man̄i yu'u. Kueí'dó'ndó t̄o'on ká'an x̄i.

³⁶ Tá n̄i ndi'í n̄i ka'an ná dión, kúú nd̄a iin tó'ón m̄i vá Jesús n̄i k̄and̄o iin. Ta k̄o ní ká'an ndin on̄i t̄a ñ̄oo sa'a ñ̄a yó'o, ch̄i tein kuḡ dáá ñ̄oo k̄o ní nákaní ta'on ra xí'ín ni iin tó'ón ñ̄ayuu sa'a ñ̄a n̄i xini ra din̄i yúku ñ̄o.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i nduv̄a'a Jesús iin tayii nákaḡ espíritu kini

³⁷ Dá tá n̄i t̄uḡ noḡ iin k̄a kuḡ, dá n̄i n̄axino Jesús xí'ín t̄a ñ̄oo sa'a yúku ñ̄o. Ta kúú kuá'a nda'o ñ̄ayuu n̄i saḡ n̄i n̄i'í ñ̄aá.

38 Dá nì káyu'ú iin t̄a nákaa tein ñayuu kuá'a ñoo, ta kaá r̄a:

—Maestro, seí nda'áví noo ní nduv̄a'a ní de'e ló'j, chí iin tó'on din̄i dáá vá kúu xí nooí,

39 chí iin ndakána va t̄in ñaa iin esp̄ritu kini, ta n̄i'nd̄a'o káyu'ú xí kéean, dá sa'ání yí'í ñaaán, ta kánkuei chí'lon yú'u xí, ta kéndava'a nd̄a'o ña xí'ín xí, ta k̄o x̄in ta'an vaan dáyaá chíchí ñaa.

40 Sa'á ñoo n̄i seí nda'áví noo t̄a xionoo xí'ín ní káa, ña ná taó rá ña, tído k̄o ní kándeé ta'on ra.

41 Dá n̄i kaa Jesús:

—Nandeé k̄a v̄ian ñayuu k̄o kándisa kúu ndo'ó, ta dó'ó nd̄a'o ndó! ¿Ndidaa k̄a ví kooi xí'ín ndó? Ta, ¿ndidaa k̄a ví k̄i'o ndeé in̄i sa'a ndo? Kane'e de'ón ná k̄i.

42 Tá sa kua'an kuyati ra xí'ín tayíí ló'o ñoo noo Jesús, ta kúu n̄i koon ñaa esp̄ritu kini ñoo nd̄a noñ'ó, ta n̄i sa'ání yí'í ñaaán. Dá n̄i sa'anda Jesús choon nooan ña ná ketaan kua'an. Dá n̄i nduv̄a'a na tayíí ló'o ñoo. Dá n̄i nak̄i'o ñaa ná noo tatá x̄i.

43 Kúu n̄i náa in̄i ndidaa ñayuu ndíta ñoo sa'á ña ndato n̄i kee Ndios.

Yó'o n̄i kasto'on tuku Jesús xí'ín t̄a xionoo xí'ín ná ndí k̄ian ndo'o na, dá kuu n̄a

Ta tein naá in̄i ndidaa ñayuu ñoo sa'a ndidaa ña ndato n̄i kee Jesús, dá n̄i kaa na xí'ín t̄a xionoo xí'ín ná:

44—Kueídó'o va'a ndó ña ko'in ka'in xí'ín ndó, chí ko'on iin t̄a nak̄i'o ra na n̄i nduu t̄a ñayuu yó'o noo ndá'a t̄a xini u'u ñaa.

45 Tído k̄o ní kátóni ta'on in̄i t̄a ñoo ndiva'a n̄i ka'an na díon, chí ndadí vá ñaxintóni rá, ta yu'ú r̄a ndato'ón rá Jesús ndí dándaki to'on n̄i ka'an na.

Dána'a Jesús ndá yoo kúu na ndáya'i cháá k̄a noo Ndios

46 Dá n̄i k̄asá'a ndátó'on kuáchí t̄a xionoo xí'ín ná sa'a ndá yoo kúu t̄a ndáya'i cháá k̄a tein m̄i rá ñoo.

47 Tído n̄i k̄andaá ini Jesús ña ná kani in̄i r̄a díon. Kúu n̄i tiin na ndá'a iin tayíí ló'o. Dá n̄i chí kani ñaa ná d̄in ná,

48 dá n̄i kaa na:

—Ndi ndáa m̄i'ó ñayuu natiin va'a ta ló'o yó'o sa'a ña kúu ná kuendá yu'u, dá k̄ian nd̄a m̄i vá yu'u natiin va'a na. Ta na n̄i n̄atiin yu'u, nd̄a Ndios n̄i n̄atiin na, chí m̄i ná n̄i t̄anda'a yu'u veji ñayuu yó'o. Chí iin r̄a k̄o ndáya'i tein m̄i ndó xaan, roón kúu r̄a ndáya'i cháá k̄a noo Ndios —kaá na.

Kaá Jesús ña ñayuu k̄o naá xí'ín ná, noón kúu na ndíta xoo m̄i ná

49 Dá n̄i kaa t̄a naní Juan xí'ín ná:

—Maestro, n̄i xini ndu'u iin t̄a taó esp̄ritu kini xí'ín kūu m̄i ní. Tído k̄o xionoo ta'on ra xí'ín yó, sa'a ñoo n̄i chítuu va ndu'u r̄a.

50 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ná dá'a ní chituu ndó r̄a, chí na k̄o naá xí'á, noón kúu na ndíta xoo yo.

Di'a n̄i kuu tá n̄i danáni Jesús Jacobo xí'ín Juan

51 Tá sa kua'an x̄inkoo kūu no'o Jesús induú, dá n̄i chí kaa ini na ko'on ndaa na nd̄a ñoo Jerusalén.

52 Dá n̄i t̄anda'a ná dao t̄a kua'an r̄a noo. Dá n̄i saá r̄a n̄i ku'u ra iin ñoo ló'o nákaa chí kuendá Samaria di'a, dá k̄enduu r̄a noo k̄andeí na, n̄i ka'an rá.

53 Tído k̄o ní x̄in ta'on na ñoo ñoo natiin ñaa ná, chí n̄i k̄andaá ini na ña chí Jerusalén di'a va chíka'anda na ko'on na.

54 Tá n̄i k̄andaā ini Jacobo x̄í'ín Juan ñ̄a n̄i kee ñ̄ayuu ñ̄oo dión, dá n̄i kaa ra x̄í'ín Jesús:

—Tatá, ¿á k̄o kóni ní ná ka'anda ndu choon, dá ná koon ñ̄o'ó k̄éj̄ induú káa táto'on n̄i kee Elías, dá ná naá ndi'i noó ñ̄ayuu ñ̄oo?

55 Dá n̄i n̄andió k̄oo Jesús n̄i ñ̄anani ñ̄aa ná, ta kaá na x̄í'ín rá:

—K̄o ná'á ta'on ndó ndí k̄ián k̄édaa x̄í'ín ndó, dá k̄á'an ndo dión,

56 chí k̄o ní k̄asaā ta'on na n̄i nduu t̄aa ñ̄ayuu yó'o ñ̄a k̄ián dánaā na ñ̄ayuu, di'a n̄i k̄asaā na dákāki ñ̄aa ná.

Dá n̄i kee na kua'an na iin k̄a ñ̄oo.

Di'a n̄i ka'an Jesús x̄í'ín dao ñ̄ayuu n̄i ka'an kanoo x̄í'ín ná

57 Ta nani x̄íka na kua'an na ichi ñ̄oo, dá n̄i kaa iin t̄aa x̄í'ín Jesús:

—Tatá, ióij̄ ñ̄a kanooi x̄í'ín mií ní ndeí kúu mií vá noó ko'on ní.

58 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Kana'ón ñ̄a ió va káoo noo ñ̄o'ó ndikuii, ta ió ta'ani ták̄a noo ñ̄o'ó laa. Tído na n̄i nduu t̄aa ñ̄ayuu yó'o ni noo kanóo diñi ná k̄o'ó.

59 Dá n̄i kaa na x̄í'ín iin k̄a t̄aa ñ̄oo:

—Nakíj̄, kanoo x̄í'ín yu'u.

Dá n̄i kaa t̄aa ñ̄oo:

—Tatá, konó ní dinñ̄o'ó k̄a ná ko'in dánduxi tatáj̄, dá kasaaj̄, ko'o.

60 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Dánkoo na kúu ndij̄ ná dánduxi ñ̄aa dao k̄a na kúu ndij̄. Tído yo'ó, kua'an kanooón dána'on noó ñ̄ayuu ndi kee na ndu'u na t̄ixi ndá'á Ndios.

61 Dá n̄i kaa iin k̄a t̄aa x̄í'ín ná:

—Tatá, kónij̄ kanooi x̄í'ín mií ní, tído dinñ̄o'ó k̄a konó ní ná ko'in kast̄o'in x̄í'ín na ve'i, dá ná kasaaj̄, ko'o.

62 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Iin t̄aa t̄iin nda'á yata, ta n̄andió k̄oo ra ndé'é rá chí sata, roón kúu ra k̄o chón ta'on kuti. K̄i'o dión ta'ani ndó'o na ndí'i jí vá ini sa'á ñ̄a ió noo ná, chí k̄o chón ta'on na dána'á na sa'á ndi kee ñ̄ayuu ndu'u na t̄ixi ndá'á Ndios.

10

Sa'ándá Jesús choon noó onj̄ diko ux̄i t̄aa ñ̄a ko'on ra ndidaā ñ̄oo dána'á ra

1 Tá n̄i ndi'i ñ̄a yó'o, dá n̄i k̄axi sato'o yo Jesús onj̄ diko ux̄i k̄a t̄aa. Dá n̄i t̄anda'á ná uu rá uu ra ko'on ra ndidaā kúu ñ̄oo x̄í'ín iin rá iin x̄ián noó ko'on mií ná.

2 Dá n̄i kaa na x̄í'ín rá:

—Míián ndaā kuiti káa nda'o ñ̄a'a dákéé yó, tído cháá nda'o kúu t̄aa dákéé ñ̄a, chí kua'á nda'o ñ̄ayuu ndeí nduu ndu'u t̄ixi ndá'á Ndios, tído cháá vá kúu t̄aa dána'á noo ná. Sa'á ñ̄oo kakā ndo ñ̄a manj̄ noo Ndios, na kúu sato'o ñ̄ayuu ñ̄oo, dá ná tanda'á ná cháá k̄a t̄aa ko'on ra dána'á ra noó ñ̄ayuu na.

3 Kua'án ndo'ó viti, tído noo tánda'á yu'u ndo'ó ko'on ndo kakuu ndó táto'on léko tein ndigü'e'í lobo.

4 Ta o sa káne'ndó léka ndo ko'on ndo, ni noo kaño'o di'ón ndo, ta ni dao k̄a ndisā kayi'i ndó, ta ni o sa k̄aku'ita tóo ndó ka'an ndo ndisa'án x̄í'ín ni iin tó'ón ñ̄ayuu ichi noó ko'on ndo.

5 Ta ndi káa mií vá ve'e n̄i saq̄ ndo n̄i ku'u ndó, dinñ̄o'ó di'a kaa ndo x̄í'ín na ndeí ve'e ñ̄oo: “Ná kandeí va'a ní.”

6 Tá ió iin káa ñ̄ayuu va'a ve'e ñ̄oo, dá k̄ián ná kandeí va'a ndisa na. Tído tá k̄o'ó iin káa ñ̄ayuu va'a ndeí ñ̄oo, dá k̄ián nandió k̄oo ñ̄a va'a ñ̄oo noo mií vá ndó.

7 Ta mií ve'e ñoo ní kandeí ndó. Ta keí ndó, ta ko'o ndó ndi ndáa mií vá ña'a xí'lo na noo ndo. Chì iin ta kéchoon kánian nì'í ña kúu ya'í ra. Ná dá'a ni tóo tuku nadaon ndó ve'e noo kandeí ndó.

8 Ta ndi ndáa mií vá ñoo noo nì saa ndo, ta nì natiin va'a na ndo'ó, dá kían keí ní ndó ndi kúu mií vá ña chikodó ná noo ndo,

9 ta nduva'a ndó na kú'u ndéi ñoo, dá kaa ndo xí'ín ndidaa ná: “Sà nì kuyati va kuu ña ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios.”

10 Tído ndi ndáa mií vá ñoo noo nì saa ndo, ta ko ní xíin na natiin va'a na ndo'ó, dá kían kankuei ndó keí ñoo ñoo, dá kaa ndo:

11 “Ñoyaká ñó'o ñoo ndo, ña nì tiin sa'a ndú, ña yó'o kidi ni'ini ndu, dá kana'á ndó ña ko náta'an ini Ndios xiní na ndo'ó. Tído kana'á ndó ña sà nì kuyati va kuu ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios”, kaa ndo.

12 Ná ka'ín xí'ín ndó ña tá ná kasandaá kuu keyikó Ndios sa'a ñayuu, dá kían ka'í cháá kà ví ndo'o na ñoo ñoo o duú ña nì ndo'o ñayuu kíni nì sà ndei ñoo Sodoma tá sà ná'á.

Nda'í kúu ví na ndéi ñoo Corazín, xí'ín na ndéi ñoo Betsaida, kaá Jesús

13 J'nda'í kúu ví ndo'ó, na ndéi ñoo Corazín! Ta, j'nda'í kúu ví ndo'ó, na ndéi ñoo Betsaida! Chì tá ní kée yu'u ña ná'ano noo ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón tátò'on nì kee yu'u ña ná'ano noo ndo'ó, ta kúu nda sà oon va nì nandixi nda'í na, ta nì nandei nda'í na noo yaá sa'á ña nì nandikó ini na sa'á kuachi nì kee na, ní kúu.

14 Sa'á ñoo tá ná kasandaá kuu keyikó Ndios sa'a ndidaá ñayuu, dá kían ka'í kà ví ndo'o ndo'ó o duú ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'ín ñoo Sidón.

15 Ta ndo'ó, na ñoo Capernaum xaan viti, ká'án ndó ña nduú xinkuei ndó. Tído ndo'ó kúu na ko'ono ni'ini Ndios nda maá indayá.

16 Dá nì kaa Jesús xí'ín ndin onì diko uxì taa ñoo:

—Ndi ndáa ñayuu seído'o to'on ká'an ndo, dá kían nda yu'u seído'o na. Ta ndi ndáa ñayuu kuño'ó ñaá, ta nda yu'u kuño'ó ná. Ta ndi ndáa ñayuu, tá kuño'ó ná yu'u, kuño'ó ta'ani na tatá Ndios, na nì tãnda'á yu'u veii —kaá na.

Di'a nì kuu tá nì ndusáa oni diko uxì taa ñoo

17 Tá nì nandio kuéi onì diko uxì taa yó'o nì ndisáa ra noo choon nì sa'an ra, kúu kadij nda'lo ini ra. Dá nì kaa ra xí'ín Jesús:

—Tatá, nda espíritu kini seído'o ñaá tá sa'ándá ndu choon nooán xí'ín kuu mií ní.

18 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Jaān, chí nì xini yu'u nì kankao ña u'u nda induú tátò'on kì'lo kankao tasa.

19 Miiān ndaa kuiti nì xì'oi choon noo ndo, sa'á ñoo koqo ña'a ndo'o ndó tá ná kuejn nakána ndó satá koqo, xí'ín tìdò'oma. Ta nì xì'oi ta'anii choon noo ndo ña kandeé ndó xí'ín ndidaá ndéē kómí ña u'u, ta ní iin ña'a o kandeé kendava'an xí'ín ndó.

20 Tído ná dá'a ni kadìj téi ini ndo sa'á ña seído'o espíritu kini choon sa'ándá ndo. Di'a kadìj cháá kà ini ndo sa'á ña sà kándodó vá kuu ndo noo tuti Ndios nda induú.

Kadij nda'lo ini Jesús kée Espiritu ij Ndios

21 Dá nì nakutì Jesús xí'ín ña kadij ini na nì kee Espiritu Ndios, dá nì kaa na:

—Kéká'ano yu'u mií ní, tatá Ndios, mií ní kúu sato'lo induú xí'ín noñó'ò yó'ò, chí nì chikáa de'é ní ña yó'o noo na ndìchì, xí'ín na kátónì inì. Ta nì na'a níān noo na ko kátónì va'a inì. Jaān, kì'lo dión nì kee ní, tatá, chí kì'lo dión nì nata'an inì mií ní.

22 "Ta ndidaá ñá'a ñi ñaki'o tatá Ndios noó yu'u. Ta ni iin tó'on ñayuu ko ná'á ndá yoo kúu de'e Ndios, chi iin tó'on dinj mió tatá Ndios kúu ñá ná'á ñáá. Ta ni iin tó'on ñayuu ko ná'á tatá Ndios, chi iin tó'on dinj de'e va na kúu ñá ná'á ñáá, xí'in ñá ñi chikaá ini de'e Ndios na'á ñá noo —kaá ñá.

23 Dá ñi ñandió koa na ñi sa nde'é ná noó taa xionoo xí'in ná, dá ñi kaa ñá xí'in sava'a mií vá taa ñoo:

—Ndiká'an ndi kúu ví ñá xini xí'in noó ñá xini mií ndó viti.

24 Chi ká'in xí'in ndó ñá kua'á ndava'o profeta xí'in rey ñi ka'an rá koni ra ñá xini ndo'ó viti, tído ko ní xini ta'on raan. Ta ñi ka'an rá kuedó'o ra to'on seidó'o ndó viti, tído ko ní seidó'o ta'on raan —kaá ñá.

Dí'a kua'an ñá ñi ñandá'á Jesús sa'á ñá va'a ñi kee iin taa kuendá Samaria

25 Tá ñi ndi'i, dá ñi ñakuí'in ndichi iin taa dána'a ley, dá chi kóni ra korndodó rá Jesús. Dá ñi ndato'on ñáá rá:

—Maestro, ¿ndi kían kánian keei, dá ñi'í ñá kataki chíchí'í?

26 Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—¿Ndi kaá ley Moisés? ¿Ndi kían kándaá inon ñá ká'an?

27 Dá ñi kaa tá dána'a ley ñoo:

—Dí'a va kaáan: "Koni ndo sato'o yo Ndios xí'in ndino'o níó ndo, xí'in ndino'o ini mií ndó, xí'in ndidaá kúu ndé'e ndo, xí'in ndidaá ñaxintóni ndo. Ta ku'u ini ndo sa'á ñayuu xí'in ndó tát'on ki'ó ndó'o ndó xí'in mií ndó."

28 Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Va'a nda'o ñi ñandió né'on ñá ñi ndato'in yo'ó. Kua'an viti, ta keeón ñá, dá konon kataki chíchón.

29 Dá ñi ndukú taa ñoo ndi kee ra kendaá ra ñá ká'an mií rá. Kúu ñi kaa ra xí'in Jesús:

—¿Ndá yoo kúu ñayuu xí'in yu'u ñoo?

30 Dá ñi ka'an Jesús xí'in rá:

—Iin kuú dá ñi keta iin taa ñoo Jerusalén. Dá ñi kee ra konoo ra kua'an ra íchi kua'an chí ñoo Jericó dí'a. Ta íchi ñoo ñi kankuei tá kui'íná ñi tiin ñáá rá. Kúu ñi taxi víchi ñáá rá. Ta kúu ñi kani kini ñáá rá. Sa ndá kuu ra. Dá ñi kee tá kui'íná ñoo kua'an ra.

31 Ta kúu íchi ñoo konoo iin tá duti kua'an ra. Tá ñi xini ra kánda'u taa ñi tarkue'e ñoo, tá kúu ñi kaq xoo va ra ñi ya'a ra kua'an ra.

32 Kúu ñi kasandaá ta'ani iin taa levita kéchón ve'e ñoo ká'ano kua'an ra. Tá ñi xini ra kánda'u taa ñi tarkue'e ñoo, kúu ñi kaq xoo ta'ani ra ñi ya'a ra kua'an ra.

33 Tído iin taa kuendá Samaria kua'an ta'ani íchi ñoo. Tá ñi xini ra kánda'u taa ñi tarkue'e ñoo, kúu ñi kixian ñi ku'u nda'o ini ra sa'a rá.

34 Ta kúu ñi ñatuu yati ra noo kánda'u roón. Dá ñi kee ra siti xí'in vino noó ñi tarkue'e ñoo, dá ñi kao noo raán iin dá'on. Dá ñi chinóo ñáá rá sata burro ra né'e ra kua'an ra. Dá ñi saa ra iin ve'e noo kidi ñayuu xí'a íchi ñoo. Dá ñi sa io ra ñi sa ndaa ñáá rá.

35 Tá ñi tuu noo iin ká kuú ñi kasandaá hora ko'on ra. Dá ñi taó rá uu dí'on plata, dá ñi xí'o raan noo sato'o ve'e ñoo. Dá ñi kaa ra xí'in rá: "Kee ní ñá manj koto ní taa yó'o. Tá ñi kánda ní cháá ká dí'on mií ní ñi xito ní ra, dá tá ná ñandió ko'oi, dá ñandió né'i dí'on ní", kaá ra.

36 Ta viti, ¿ndi káa iin taa noo ndin onj taa yó'o ná'á ñá miáan ndaá ndisa ñayuu xí'in rá kúu taa ñi tarkue'e tá kui'íná ñoo, ká'an yo'ó?

37 Dá ñi kaa tá dána'a ley ñoo:

—Tá'an ra ñi ku'u ini sa'á tá ñi tarkue'e ñoo.

Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Ta kɨ'õ dɨón ta'ani kua'án yõ'õ keeón.

Di'a ñi kuu tá ñi s̄a io Jesús ve'e Marta xí'ín María

³⁸ Dá ñi kee Jesús sá xíka na kua'án na. Dá ñi sāa na iin ñoo ló'õ, ta ñoo ío iin ñá'a naní Marta. Ta ñi ñatiin va'án Jesús ve'án.

³⁹ Ta ío iin ku'án naní María, ta ñi sāaan ñi s̄a k̄oóán nōõ s̄a'a Jesús, ta ióãñ seíd'án ña dána'a na.

⁴⁰ Tído ndí'i cháã ka ini Marta kéeãñ choon ío nōõãñ. Dá ñi ñatu u yatián noo ío Jesús, dá ñi kaaãñ xí'ín ná:

—Tatá, ¿á k̄õ ndé'é ní ña iin tó'ón va yu'u nákaã kéchóon, ta ío oon ku'j? Ka'án ní xí'ín xí ná chindeé tá'an xí xí'ín.

⁴¹ Dá ñi kaa Jesús xí'án:

—Marta, Marta. Ndí'i nda'o ini yõ'õ, ta nákani inõñ sa'a kua'a nda'o ña'a.

⁴² Tído iin tó'ón va ña'a kíãñ ndáya'i cháã ka. Ta ñoo kíãñ ñi ka xi María yõ'õ, ta ni iin tó'ón ñayuu k̄õ kánian ketéin nōõ xí kueíd'õ xí yu'u —kaá na.

11

Di'a kua'án ña ñi ñan'a Jesús sa'a ñdi kee yó ka'án yõ xí'ín Ndios

¹ Di'a ñi kuu tá nákaã Jesús ká'án na xí'ín Ndios iin xián. Tá ñi ndi'i ñi ka'án na xí'ín Ndios, dá ñi kaa iin t̄aa xionoo xí'ín ná ñóó:

—Tatá, dána'a ní noõ ndu'u ñdi kee ndu ka'án ndu xí'ín Ndios tátõ'on ñi ñan'a Juan noõ t̄aa s̄a xionoo xí'ín ná.

² Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá kua'án ndõ ka'án ndõ xí'ín Ndios, di'a kaa ndõ xí'ín ná:

Tatá mií ndu'u, na ío induú,
ná natiin kuu mií ní ndidaá tá'an ña'ño'õ.
Ta ná kii ní dándáki ní ñayuu yó'õ.

Tátõ'on k̄i'õ kée ní ña kóni ní induú xaã, k̄i'õ dión ta'ani ná koo no'ño'õ yõ'õ.

³ Ta k̄i'õ ní ña xín'ño'õ ndu'u kei ndú iin iin kuu kuu.

⁴ Ta ká'ano koo ini ní sa'á kuãchi ndu tátõ'on k̄i'õ xí'õ ká'ano ta'ani ini ndu'u sa'á na yá'a noo ndú.

Ta õ sa kónó ní kuei ndu noõ kuãchi, ta dákãki ní ndu'u noõ ña kini.

⁵ Dá ñi kaa ta'ani na:

—Ta ñdi ndáa ndó ío iin amigo, ta dao ñoo kua'án ndõ ve'e na, ta ká'án ndõ xí'ín ná: “Amigo, tei tóo ní on̄i pan nan'i'í,

⁶ dá ch̄i ñi kasáã iin amigoi ve'i, ta xíká ñi kii ra, ta k̄õ ta'ón ña'a k̄i'oi kei rá.”

⁷ Dá kaa na xí'ín ndó nda maá ini ve'e na: “O s̄a dáta'õõñ yu'u, ch̄i s̄a ndadí va yé'i, ta s̄a kándu'u vái kidi xí'ín de'i noõ xító. Sa'á ñoo õ kúu ta'on nakõoi k̄i'oi ña noõõñ.”

⁸ Tído va'ará ná õ nákõo na k̄i'õ naãñ noõ ndõ sa'á ña kúu ná amigo ndõ, tído sa'á ña ká'án tei ndõ ndíta ndó, sa'á ñoo nakõo na k̄i'õ na ña xín'ño'õ ndó.

⁹ Tído yu'u ká'án xí'ín ndó, kaã ndõ ña xín'ño'õ ndó noõ Ndios, ta kúu ñi'í va ndóãñ. Nandukú ndóãñ, ta kúu ñi'í va ndóãñ. Dákásá ndó yé'é, ta kúu nonõ vaán noõ ndõ.

¹⁰ Dá ch̄i ndidaá na xíkaã, ta ñi'í náãñ. Ta ndidaá na nándukú ña, ta ñi'í náãñ. Ta ndidaá na dákásá yé'é, ta nonõãñ noõ ná.

¹¹ Ta ñdi ndáa ndo'õ, na kúu tatá, tá xíka de'e ndó ñan kei xí noõ ndõ, ¿á xí'õ ndó iin yuu noõ xí? O, tá xíka x̄i iin t̄iyaká kei xí, ¿á xí'õ ndó iin koo noõ xí?

¹² O, tá xíka x̄i iin nduu kei xí, ¿á xí'õ ndó iin t̄idõ'õma noõ xí?

13 Koo, dá chí va'ará kúú ndó ñayuu kíni, tído tì'a ndó kí'o ndó ña va'a noo de'e ndó. ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña sà kaá kà ví tata Ndios, nà ió induú? Chí kí'o na Espírítu ij ná noo ndi ndáa nà xíkà ñáá noo ná —kaá Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì kaa dao ñayuu ñà taó Jesús espírítu kini kée ña u'u

14 Iin kuú nákaa Jesús taó nà iin espírítu kini, tá'an ña nì keñí'í iin taa. Dá tá nì keta espírítu kini ñoo kua'an, kúú nì ñaka'an va taa ñoo. Kúú nì naá ndava'o iní ñayuu ndéi ñoo.

15 Tído dao ñayuu ñoo nì kaa:

—Beelzebú, tá'an ña kúú sato'ò espírítu kini, ñoo vá kían xí'o choon noo taa káa, sa'á ñoo kándéé rá taó rà espírítu kini —kaá nà.

16 Ta dao kà ñayuu ñoo kátoó korndodó ná Jesús, sa'á ñoo nì xíkà nà ña ná kee na iin ña'a ndato chí induú.

17 Tído sà ná'á vá Jesús ndi nákaní ini nà. Dá nì kaa nà xí'in ná:

—Kana'á ndó ña tá naá tá'an iin rey xí'in ñayuu dándákí ra, dá kían naá vá choon né'e ra. Ta tá tá'andá tá'an ñayuu ndéi ini iin ve'e, dá kían naá vá noo ndéi na.

18 Ta dión ta'ani ndo'o ña u'u míi noo tá kasá'á ta'anda tá'an xí'in ña kéchóon nooán, chí, ¿ndi koo kaka choon né'an? Tído ndo'ó kúú rà ká'an ña xí'in choon nì xí'o Beelzebú taó yu'u espírítu kini kéchóon nooán.

19 Chí tá taó yu'u espírítu kini xí'in choon nì xí'o Beelzebú nooí, dá kían, ¿ndá yoo nì xí'o choon noo ndá'a tà ñoo míi ndó ña taó rá espírítu kini, tá dáá? Tído taa ñoo kúú rà ná'a ña o duú ña ndaa kían ká'an ndo sa'í.

20 Tído tá taó yu'u espírítu kini xí'in choon nì xí'o Ndios nooí, dá kían kana'á ndó ña miían ndaa kuiti sà nì kasándaá va kuú ndu'u ñayuu tìxi ndá'a Ndios.

21 Tá ió iin taa ndakí ndaa rá ve'e ra xí'in espada, dá kían ni iin tó'on ñayuu o kúu ku'u kí'in ku'íná ná ña'a ió noo rá.

22 Tído tá nì kasáa iin kà taa ndakí cháá kà noo ió rà, dá kían vaá óon va kándéé rá xí'in rá, ta kúio ndaa ndi'i ra espada rà, tá'an ña sà kándéé ini rá sà chindee ñáá, ta dasá ndi'i ra ña sà komí taa ñoo.

23 Ta nà kọ ndíta xoo yu'u, noón kúú nà xíní u'u ñáá. Ta nà kọ chíndeé yu'u xí'in ña kéei, noón kúú nà dátúú dí'a ñáá.

Dì'a ndó'o iin taa tá ndandió koo espírítu kini nákaagan iní ra

24 "Tá keta iin espírítu kini ini iin taa, dá kían kua'an iin xían noo jchí ndukuán noo nani'í ndééán. Tído tá kọ nani'án noo nani'í ndééán, dá kásá'á nákaní inián: "Nandió koo tukui no'í ve'e noo nì ketai vei'í", kaáan.

25 Tá nì nasáaan nì ndu'an iní taa noo nì sà ioan, kúú ndato nì natu'an, ta ñóhí víi káaan.

26 Dá kua'an kuakaan usà kà espírítu kini cháá kà o duú miían, dá nasaaan ndu'an kaño'an iní taa ñoo. Ta kúú ka'í kà ví kasá'á ndo'o níó rá o duú táto'on kí'o nì sà ndo'o níó rá sà kee espírítu kini míi noo ñoo —kaá Jesús.

Ndiká'án ví ñayuu seidó'o to'on Ndios, ta kée na choon sa'ándáan, kaá Jesús

27 Tein ká'an nà to'on yó'o, kúú nì kayu'u vá iin ñá'a tein ñayuu kuá'a ñoo:

—Ndiká'án ndi kúu ví ñá'a nì dakáki míi ní, nà nì dachíchí míi ní.

28 Dá nì kaa Jesús:

—Ndiká'án ndi kúu cháá kà ví nà seidó'o to'on Ndios, ta kée na choon sa'ándáan.

Dì'a kua'an ña nì ka'an Jesús sa'á ñayuu xíkà ña kee na iin ña ndato

29 Ta kúú nì kasá'á só'oní tá'an ñayuu kuá'a ñoo kua'an nà noo iin Jesús. Dá nì kasá'á Jesús ká'an nà xí'in ná:

—Ñayuu kíni nda'ò kúú ndo'ò, na ndéi tiempo viti, dá chĩ xíkà ndo ñà kee yu'u iin ñà ndato, dá kandía ndó yu'u. Tído ni iin tó'ón ñà ndato o kéei noo ndo, sava'a ñà ndato ñi kee Ndios xí'ín Jonás kúú ñà ndato koni ndo ndo'i.

³⁰ Chĩ táto'on ñi kee Ndios iin ñà ndato xí'ín Jonás tá ñi tanda'a ñáá ná ñi sa'an na ñoo ká'ano naní Nínive, k'i'ò dión ta'ani kee na iin ñà ndato xí'ín na ñi nduu tãa ñayuu yó'ò noo ndo'ò, na ndéi tiempo viti.

³¹ Ta nakuijn ndichi ñá'a sa dandáki chí Sur di'a tá ná kasandaá kuɔ keyiko Ndios sa'á ndidaá ñayuu, ta ka'an kuachián sa'á ñayuu ndéi tiempo viti, dá chĩ nda noo xíká cháá kã ñayuu yó'ò ñi kixián ñi seídó'an ñà ndichí rey Salomón. Ta iin tãa ndáya'i cháá kã kúú ña iin ká'an xí'ín ndó viti'ón o duɔ rey Salomón ñoo.

³² Ta dión ta'ani nakuija ndichi ñayuu ñi sa ndei ñoo Nínive tá ná kasandaá kuɔ keyiko Ndios sa'á ñayuu, ta ka'an kuachi na sa'á ñayuu ndéi tiempo viti. Dá chĩ tá ñi daná'a Jonás to'on va'a sa'á Ndios noo ná, ta kúú ñi nandikó vá iní ña sa'á kuachi sa kee na. Ta iin tãa ndáya'i cháá kã kúú ña iin ká'an xí'ín ndó viti'ón o duɔ Jonás —kaá Jesús.

Ká'an Jesús sa'á ña dátoon noo yo

Dá ñi kaa ta'ani na:

³³ —Ni iin tó'ón ta'on ñayuu ko chíñó'o iin íti, dá chikaa de'é naán, ta ko chikaa naán tixi iin sató. Di'a chinóo naan noo dikó, dá ná katoogan noo ñayuu kásaa ve'e na.

³⁴ Ta nduchí nóó ndo kúú táto'on iin ñó'o nákaa tóon ñii ndo, ña dátoon níó ndo. Sa'á ñoó tá va'a nduchí nóó ndo, dá kían iin níí vá túu noo ndo. Tído tá ko vá'a nduchí nóó ndo, dá kían iin níí vá ñii ndo iin naá.

³⁵ Sa'á ñoo kaon koo ndó, dá kían ná dá'a ñi nda'ò ña tóon nákaa ini níó ndo, chĩ oon ni nakuijn naá noo ndo.

³⁶ Dá chĩ tá iin níí ñii ndo tóon, dá kían ni lú'u ví ña iin naá koo noo ndo, chĩ ndato náye'e iin níí níó ndo, táto'on k'i'ò ndato tóon iin íti —kaá Jesús.

Di'a kua'an ña ñi ka'an Jesús sa'á ña kini kée tã fariseo xí'ín tã dána'a ley

³⁷ Tá ñi ndi'i ñi ka'an Jesús, dá ñi seí nda'í iin tã fariseo noo ná ñà ná ko'on na xí'ín rá kasá'an na ve'e ra. Dá tá ñi saa ña, dá ñi ku'u na ñi sa koo na mesa.

³⁸ Ta kúú ñi naá vá iní tã fariseo ñoo tá ñi xini rá ña ko ní nákata na ndá'a ná xí'ín ñañó'o táto'on k'i'ò kée mií rá, dá kasá'an na.

³⁹ Dá ñi kaa sato'o yo Jesús xí'ín rá:

—Kueid'ò va'a ndó, chĩ ndidaá ndo'ò, tã fariseo xaan, kúú rá nákata sava'a sata ón va vaso xí'ín ko'ò. Ta dión ta'ani kée ndó xí'ín mií ndó, chĩ xini ndi k'i'ò ka ví yakó níó ndo, chĩ ñi nakuti ndó xí'ín ndidaá ña kini xí'ín ña ko vá'a.

⁴⁰ ¡Nandee kã vían xixi ndó! ¿Á ko ná'a ndó ñà Ndios, na ñi kava'a ñii ndo sata vé'e, noón ta'ani kúú ña ñi kava'a níó ndo?

⁴¹ Sa'á ñoo ndino'ò ini ndo k'i'ò ndó ña'a xínñó'o ña kúnda'í, ta k'i'ò dión, dá na'á ndo ña kómí ndó iin níó víi.

⁴² Nda'í kúú ví ndo'ò, tã fariseo xaan, dá chĩ xí'ò ndó noo Ndios uxí ndu'u mīno noo iin iin ciento ndu'u ña kána noñó'o ndo. Ta dión ta'ani kée ndó xí'ín yukú lotá xí'ín dao kã yukú xiti ndó. Tído dánkoo xoo ndó ña kee ndó ña ndaa xí'ín ñayuu xí'ín ndó, ta ko kóni ndo Ndios. Chĩ ña yó'ò ta'ani kánian kee ndó, tído ná dá'a ni dánkoo xoo ndó kee ndó dao kã ña kée ndó ñoo.

⁴³ Nda'í kúú ví ndo'ò, tã fariseo xaan, chĩ kátoó ndo kándeí ndó noo téi ndáya'i cháá kã ini ve'e noo náataka yo, ta kátoó ndo ka'an ñayuu ndisá'an xí'ín ndó xí'ín ñañó'o noo xionoo ndó noo yá'i.

44 ¡Nda'í kúu ví ndo'ó, tã dána'a ley, xí'in ndo'ó, tã fariseo xañ! ¡Ndo'ó kúu tãa uu noq! Chì kúu ndó tãto'on iin yáì ndji kò túu nákaa, ta chíka'anda vej kúu ñayuu sataán, ta kò xí'o na kuendá ñã nákaa —kaá na.

45 Dá ñi kaa iin tã dána'a ley ñoó:

—Maestro, xí'in to'on ká'an ní xañ dár'u'u ta'ani ní ndu'u.

46 Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Nda'í kúu ví ndo'ó, tã dána'a ley xañ, chí kua'á ndava'ò choon kuáchi sa'ándá ndo noq ñayuu, ñã kò kándeé ná kee na, ta ni kò nátuu ndá'a ndo chindeé ndó ñã xí'an.

47 Nda'í kúu ví ndo'ó, chí káva'a ndó náq saá kaño'o lása profeta, ñã ñi sa'ání ñã yatá ve'e ndó.

48 Ñã yó'o xí'o ñã kándaã iniq ñã náta'an vá ini ndo xiní ndo ñã ñi kee ñã yatá ve'e ndó xí'in ñã ñi sa kuu profeta Ndios, dá chí miíq ndaa ndisa noón ñi sa'ání ñãá, ta ndo'ó ndéi káva'a náq ná.

49 Ta sa'á ñã ndichí Ndios, sa'á ñoq ñi kaa ñã di'a sa'a ndo: “Tanda'á yu'u profeta xí'in apóstol kii na, dá kane'e na to'in noq ñayuu. Ta ka'ání ñayuu ñoó dao na, ta kendava'a na xí'in dao ka ñã”, kaá ñã.

50 Sa'á ñoq ndaka Ndios kuendá noq ñayuu ndéi tiempo viti sa'á ñi ndidaá kúu profeta ñã, tá'an kirá ñi xita ndã ñi kasá'a sa'a ñayuu yó'o.

51 Chí kánian kí'o ndó kuendá sa'á ñi Abel, ta ndã sa'á ñi Zacarías, ñã ñi xij' yé'é ño'o, yati noq náq noq dókq tã duti ñã'a noq Ndios. Miíq ndaa kuiti ká'in xí'in ndó ñã ndaka Ndios kuendá noq ñayuu ndéi tiempo viti sa'a ndidaá profeta ñi xij' sa na'a.

52 Nda'í kúu ví ndo'ó, tã dána'a ley, dá chí sadí ndo noq ñayuu ñã natiin na ñã ndichí xí'o Ndios, chí ñi mií ndó kò kómí ñã ndichí Ndios, ta sadí ndo noq ñayuu natiin nañ —kaá ñã.

53 Tã ñi ndi'i ñi ka'an ñã ñã yó'o, kúu ñi karyíi nda'o tã dána'a ley xí'in tã fariseo. Dá ñi kasá'a rá dáta'an ñãá rá, chí ñi kasá'a ndát'ón ndichí ñãá rá sa'á kuá'a nda'o ñã'a,

54 chí ndúkú rá ndi kee ra dátuu ñãá rá, dá ya'a na noq to'on ká'an ñã, dá ñi rá ndi koo ka'an kuáchi ra sa'a ná noq tã né'e choon.

12

Ndidaá ñã'a kéde'é yq xí'in ñã ká'an kayá yó natuuan

1 Kúu kuá'a nda'o mií ñayuu ñi natáka noq ió Jesús. Sa'á ñoq ñi kasá'a séi ní'ini tá'an ñayuu ñoó sa'á ñã kua'a téi kúu ná. Dá ñi kasá'a Jesús ká'an na xí'in savá'a tãa xionoo xí'in ná, ta kaá ñã:

—Kandaa ndo mií ndó noq ñã dákuitã tachí pan, ñã kéchóon tã fariseo, dá chí ñoq kían ná'a ñã kúu rá ta uu noq.

2 Dá chí ndidaá vá ñã'a ño'ó de'é, daí ñã natuuan. Ta ndidaá vá ñã'a kéde'é ñayuu, kasandaáq ñã natuuan.

3 Ta dión ta'ani, ndidaá ñã ñi ka'an de'é ndó noq iin naá, natuuan noq toón. Ta ndidaá ñã ñi ka'an káyú ndó sa'a dó'o iin ñayuu ini ve'e, ñoq kían ndã ñi vé'e dikó kanó na kayu'ú ná kí'o na kuendá sa'án.

Ná q sa yu'ú yq ñi iin tó'ón ñayuu

4 "Ta ndo'ó, amigo mií, ná dá'a ni yu'ú ndo ñã kandeé ka'ání yikí koño ndo, dá tá ñi ndi'i, ni iin ñã'a q kándeé ná kee na xí'in ndó.

5 Tído ná kast'ín xí'in ndó ndá yoo kúu ñã kánian yu'ú ndisa ndó: kánian yu'ú ndo ñã kómí choon ñã tanda'á ná ndo'ó ko'on ndo kaño'o ndó indayá tá

n_i ndi'i n_i xi'j yiki koño ndo. Ta ká'jn xí'jn ndó ña na yó'o kúu na kánian yu'u ndo.

⁶ ¿Á ko dikó ta'on ñayuu o'on laa kuálí sa'á uu ñí'on kuálí? Va'ará k_i'o dión nóo ya'i rí, tído ko nándodó ta'on Ndios sa'a ni iin rí.

⁷ Ta ndo'ó, nda idi ñini ndo ná'á Ndios ndidaa kúu. Sa'á ño'ó o sa yu'ú ndo, çhi ndáya'i cháá ka ndo noo ná o duú kua'a laa kuálí.

Ná o sa yu'ú yo ka'an yo ña kúu yó kuendá Jesús noo ñayuu

⁸ Dá n_i kaa ta'ani Jesús:

—Ká'jn xí'jn ndó ña ndi ndáa ñayuu ká'an ña kúu ná kuendá yu'u noo dao ka ñayuu, dión ta'ani kee yu'u, na n_i nduu ñaa ñayuu yó'o, çhi ka'jn sa'a ná ña kúu ná kuendá noo na kúu ángel kéchoon noo Ndios.

⁹ Ta ndi ndáa na ndátá sa'a yú'u noo dao ka ñayuu, dá k_ian k_i'o dión ta'ani ndatá yu'u sa'a ná noo na kúu ángel kéchoon noo Ndios.

¹⁰ Ta ndi ndáa na yá'a ká'an ndava'a sa'á na n_i nduu ñaa ñayuu yó'o, kuu va k_i'o ká'ano ini Ndios sa'á ña n_i ka'an na. Tído ndi ndáa na yá'a ká'an ndava'a sa'á na kúu Espírítu i_i Ndios, noón kúu na o kú'u ká'ano ta'on ini Ndios sa'a.

¹¹ Tá ndaka ñayuu ndo'ó kua'an na ve'e noo nátaska na o noo ñaa né'e choon, o noo ñaa kómí choon, o sa ndí'i ini ndo sa'a ndí k_ian ka'an ndo xí'jn rá, o ndi kaa ndo çhindee ndó mií ndó,

¹² çhi mií vá Espírítu i_i Ndios kúu na k_i'o to'on ka'an ndo mií hora daá ñóo.

Ná o sa kátoó téi yo ña kuiká

¹³ Dá n_i kaa iin ñaa nákaa tein ñayuu kuá'a ñoó xí'jn Jesús:

—Maestro, ka'an ní xí'jn ñani_i ná k_i'o xi tá'j, ña kánian n_i'i noo ña n_i ñankoo tatá ndu noo ndú.

¹⁴ Dá n_i kaa Jesús xí'jn rá:

—¿Ndá yoo n_i çhikani yu'u ña kakuui iin ñaa keyíko sa'a ndo'ó, o ña ka'andai ña'a noo ndo, ká'ón?

¹⁵ Dá n_i kaa na xí'jn ñayuu kuá'a ñoó:

—Kandaa ndo mií ndó. O sa kátoó téi ndo ña kuiká, dá çhi va'ará ná koo kua'á ña'a noo ndo, o k_i'o ta'an vaan ña kandeí va'a ndó.

¹⁶ Dá n_i ñakí'in tá'an na iin ña'a xí'jn to'on n_i ñaná'a na, ta kaá na xí'jn ñayuu ñoó:

—N_i sa io iin ñaa kuiká, ta kua'á nda'o ña'a n_i kana noño'o rá.

¹⁷ Dá n_i kasá'á rá nákani ini ra: “¿Ndí koo ví víti, çhi ko'ó ve'e noo ndee va'a ña n_i kana noo xítí'ó?”

¹⁸ Dá n_i kaa ra: “Dí'va va keeá, tá daá. Ko'o nakani_o yáka kuálí káa, ta ndená'ano cháá ka yoán. Ta ñoó taán va'a yó ndi ndi'i ña'a n_i kana noño'o yo. Ta ñoó ta'ani nataán va'a yó ndidaá ka ña'a kua'e va'a yó.

¹⁹ Tá n_i ndi'i, dá kaa yo xí'jn ní'ó yo: Viti k_ian kua'á nda'o ña'a né'e va'a yó keta vaan kasá'an yó kua'á nda'o kuia. Ná nani'i ndée yo, ná kasá'an yó, ná ko'o yó, ná kadii ini yo víti”, ká'án rá nákani ini ra.

²⁰ Tído dí'va va n_i kaa Ndios xí'jn rá: “Iin ñaa ko ká'i ini kúu yo'ó, dá çhi mií sakuuaa víti va kuuon, ta ña n_i ñataán vá'ón, çhíni ndá yoo kasá'an vaan?”

²¹ K_i'o dión vá ndó'o ñayuu tá táxi va'a na ña kuiká kakuu ña'a mií ná, tído ko kuiká ta'on na noo Ndios —kaá Jesús.

Ndios kúu na ndáka ñaa

²² Dá n_i kaa na xí'jn ñaa xionoo xí'jn ná:

—Sa'á ño'ó ná ka'jn xí'jn ndó, o sa ndí'i ini ndo sa'a ndí k_ian kasá'an ndó, dá katakí ndo, ta n_i sa'a dá'on kandii ndó, dá kada'i ñi'j ndo.

23 Chì íó ñá'a ndáya'i cháá ká kee ndó nani takí ndò ò duú ñá kasá'an oon ni ndó. Ta íó ñá'a ndáya'i cháá ká xínño'ó ñíi ndò ò duú dá'on kandixi ndó.

24 Kande'é ndó táto'on ndó'ò tìkàkà, chì ni kò chí'í rí tata, ni kò dákée rí, ta ni noó taán va'a rían, ta ni yáka rí koó. Tído xító va ñáa Ndios. ¿Á kò ná'á ta'on ndó ñá ndáya'i cháá ká ndò'ó ò duú laa?

25 ¿Ndi ndáa ndó kandeé kua'ano iin kondò ndá'a cháá ká sá'á ñá ndí'i ini ndò?

26 Ni ñá nòo yó'o ò kandeé ndó kee ndó, sá'á ñoó, ¿ndiva'a ndí'i téi ini ndò sa'a dao ká ñá'a?

27 Kande'é ndó táto'on kì'o ndato sá'ano torí ndi'indi káa yúku, chì kò kéchón ta'an vaan, ta ni kò káva'an dá'on kandixian. Tído yu'u ká'an xí'in ndó ñá ni rey Salomón, va'ará ndidaán ta kuiká nì sà kuu ra, tído kò ní sà ndixi va'a ra táto'on kì'o ndato téi káa torí ndi'indi yó'o.

28 Ta kì'o dión kée Ndios xí'in ita, tá'an ñá káa yúku kuu víti, tído iin taan, chíño'ò naán ini xító. ¿Á kò ná'á ndó ñá ndato ká ví chindeé Ndios ndò'ó, ta cháá téi kandeé ini ñáa?

29 Sá'á ñoó ná dá'a ni ndí'i ini ndò sa'a ndí kían kasá'an ndó o sa'a ndí kían ko'o ndó. Ná dá'a ni kaño'o téi ini ndò sá'an.

30 Chì sa'a ndidaá ñá yó'o ndí'i ndava'o ini ñayuu kò ná'á Ndios. Tído tatá yò Ndios kúu na ná'á ñá xínño'ó ndó ndidaá ñá yó'o.

31 Sá'á ñoó di'a nandukú ndó ñá kaño'o ndó tìxi ndá'a Ndios, ta kúu ndidaá ta'ani ñá yó'o koo noo ndò.

Ndukú ndó koo kuiká ndó noo Ndios

32 O sà yu'u ndò, léko kuáli míi, chì nì nata'an ini tatá yò Ndios kì'o na ñá kaño'o ndó tìxi ndá'a ná.

33 Sá'á ñoó dìkò ndó ñá ío noo ndò, ta chindeé ndó ñayuu kúnda'í, ta kì'o dión nataán vá'a ndó ñá'a ndó chí induú ini léka kò kúyatá, dá koo ñá kuiká ndó chí induú, chì ñoó kúu noó kò ndí'an, ta ni ta kuí'íná ò kú'u ta'on ñoó, ta ni tìkidi ò kúu dánaá ñáa.

34 Dá chì noo ío ñá kuiká ndò, ñoó ta'ani nákaa nío ndò.

Ná kandeí nduu yò kéchón yó noo Ndios

35 Koo ini ndò kandeí nduu ndò. Ná nandíko toon tìxi ndó, ta daá ná kejì ni ñó'ò íti ndò.

36 Koo ini ndò kee ndó táto'on kì'o kée iin ta kéchón ve'e ndáti ra ndusaa sato'o ra, chì kua'an na iin víko tánda'a. Sá'á ñoó tá dákásá ná yé'é nì ndusaa na, kúu sà yachì vá sóno rá yé'é ñoo ndu'u na.

37 Ndiká'an ví ta kéchón tá nì natiín ñáa sato'o ra ndéi nduu ra ndáti ñáa rá tá nì ndusaa na. Míian ndaa ná ka'in xí'in ndó ñá nachirkaa na iin dá'on noo noo rá, ta chindei na ra mesa, dá kì'o na ñá'a kasá'an ra.

38 Dá chì va'ará dao ñoó ò ndikí nì ndusaa na, tído tá nì natiín ñáa sato'o ra ndéi nduu rá ndáti ñáa rá, dá kían ndiká'an ndi kúu ví tá kéchón ñoó.

39 Ta kana'á ndó ñá tá ná kandaq ini iin sato'o ve'e ndá hora kasaa ta kuí'íná ve'e na, dá kían koo nduu na kandaq naán, ta ò kónó kúu'í ò kú'u ta kuí'íná ñóo kì'in kuí'íná rá ñá'a na.

40 Sá'á ñoó kandeí nduu ta'ani míi ndó, chì míi hora kò ndáti ndó, dá nandíó kòo na nì nduu ta ñayuu yó'o kasaa na —kaá Jesús.

Ná kakuu yó na kéchón ndaa noo Ndios

41 Dá nì kaa Pedro xí'in ná:

—Tatá, ¿á sava'a noo ndú'u vá nì ñakani ní to'on nì daqì'in tá'an ní ñoó, o noo ndidaá ní ñayuu nì ñakani nian? —kaá ra.

42 Dá n̄i kaa n̄a kúu sato'o yo:

—¿Ndá yoo kúu iin t̄a kéchóon ndaa, iin t̄a ndísá'ano, ká'án ndó? R̄oón kúu t̄a chikani n̄a kúu sato'o r̄a ka'anda r̄a choon noo dao k̄a t̄a kéchóon ve'e na, dá k̄i'o ra ñ̄a'a kasá'an dao k̄a t̄a kéchóon ñóó.

43 Ta ndiká'án ví r̄a kéchóon ñóó tá ná ndusaa sato'o r̄a, ta n̄i n̄atiin ñ̄aa ná nákaa r̄a k̄ee ra choon n̄i ta'and̄a noo rá.

44 Miīan ndaa ná ka'ín x̄i'ín ndó ñ̄a k̄i'o sato'o r̄a choon noo rá dándáki ra ndidaá ñ̄a ió noo ná.

45 Tído tá ná nakani ini t̄a kéchóon ñóó: “Kueé vá ndusaa sato'o yo”, ta kasá'a rá kendava'a ra x̄i'ín t̄a, x̄i'ín n̄a ñ̄a'a kéchóon noo sato'o r̄a, ta kasá'a rá kasá'an ra, ta kasá'a rá ko'o ra nd̄a x̄ini ra,

46 ta kúu ndusaa sato'o t̄a kéchóon ñóó miī kuu k̄o ndáti ñ̄aa rá, miī hora k̄o ná'a rá. Ta kúu dándó'o nani n̄a níó rá, ta tandra'á ñ̄aa ná ko'on r̄a kakaá r̄a noo ñó'o dao k̄a t̄a k̄o kéchóon ndaa.

47 Ch̄i s̄a ná'a vá t̄a kéchóon ñóó ndá choon n̄i sa'anda sato'o r̄a, tído k̄o ní s̄a io nduu ta'on ra, ta k̄o ní k̄ee ta'on ra choon n̄i ta'and̄a noo rá, sa'á ñóó kani nda'o ñ̄aa sato'o r̄a.

48 Tído tá ió iin t̄a kéchóon, ta k̄ee naá rá ñ̄a k̄o náta'an ini sato'o r̄a, r̄oón kúu r̄a cháa vá ketatá rá. Ch̄i n̄a n̄i n̄i'í kua'a choon, noón kúu n̄a kua'a kuendá ndak̄a sato'o n̄a noo ná. Ta n̄a n̄i kandeé ini sato'o n̄a x̄i'ín kua'a choon, noón kúu n̄a kua'a cháa k̄a kuendá ndak̄a sato'o n̄a noo ná.

Ná ta'and̄a tá'an iin ve'e sa'a Jesús

49 Vei yu'u chikaaj̄i ñó'o ñ̄ayuu yó'o, ta s̄a kóni k̄i'í yu'u ñ̄a ná nakej̄i ñ̄a.

50 Miīan ndúsa kánian kod̄o ndútaj̄i x̄i'ín ñ̄a vei ndo'i. Ta nda'í nda'o kúu inij̄i ndáti kasandaá kuu ñóó.

51 ¿Á ká'án ndo'ó ñ̄a k̄ian vei yu'u nachindei va'i ñ̄ayuu ñ̄ayuu yó'o? Koo, ch̄i ká'ín x̄i'ín ndó ñ̄a vei yu'u ka'anda tá'an di'a vai n̄a.

52 Dá ch̄i nd̄a kuu viti chí noo kasá'a ta'and̄a tá'an ñ̄ayuu, dá ch̄i noo ndéi o'on n̄a iní iin ve'e, kasá'a naá onj̄i n̄a k̄o kúu kuendá yu'u x̄i'ín uu n̄a kúu kuendá. O naá uu n̄a k̄o kúu kuendá x̄i'ín onj̄i n̄a kúu kuendá.

53 Ch̄i naá iin r̄a kúu tatá x̄i'ín de'e ra, o naá de'e ñóó x̄i'ín tatá x̄i. Ta naá iin n̄a kúu naná x̄i'ín de'e di'í n̄a, o naá de'e di'í ñóó x̄i'ín naná x̄i. Ta naá n̄a kúu x̄ido x̄i'ín sano n̄a, o naá sano ñóó x̄i'ín x̄ido x̄i.

54 Dá n̄i kaa ta'aní Jesús x̄i'ín ñ̄ayuu kuá'a ñóó:

—Tá n̄i x̄ini nd̄o x̄inkuei vik̄o chí xoo noo k̄eta nd̄indii, dá kaá ndo: “Koon daj viti.” Ta kúu koon ndisa rá.

55 Tá vei tach̄i chí sur di'a, dá kaá ndo: “I'íní nd̄a'o koo.” Ta kúu dión ndisa koo.

56 Kúu ndó ñ̄ayuu uu noo, ch̄i va'a t̄i'a ndó kándaaj̄i ini ndo sa'a induú káa x̄i'ín noñó'o yó'o. Sa'á ñóó, ¿ndiva'a k̄o kándaaj̄i ini ndo ndi kóni kaa ñ̄a ndato x̄ini ndo viti?

Va'a k̄a ná kand̄o manj̄i yo noo Ndios viti yach̄i

57 ¿Ndiva'a k̄o x̄i'o ndó miī ndó ka'i ini ndo ndí k̄ián kúu ñ̄a ndaa kánian kee ndó?

58 Tá né'e tá'an ndó kua'an ndo ve'e chóon x̄i'ín iin ñ̄ayuu naá x̄i'ín ndó, dá k̄ian ndi'i ini ndo, dá ná kand̄o manj̄i ini n̄a sa'a ndo ích̄i noo kua'an ndo ñóó. Dá ná o k̄ane'e na ndo'ó saa n̄a noo t̄a né'e choon. Dá ch̄i oon ni ví nak̄i'o t̄a né'e choon ñóó ndo'ó noo ndá'a t̄a ndaa ve'e k̄a, dá kad̄i r̄a ndo'ó ve'e k̄a.

59 Ta yu'u ká'ín x̄i'ín ndó ñ̄a o yáa kuii'ó ndo'ó nd̄a ná o chíȳa'i ndi'i ndó d̄i'ón kánian chíȳa'i ndó —kaá Jesús.

13

Miŕan ná nandikó iní yo sa'a kuachi kée yo

¹ Ta tein tiempo daá ñóó nì kasáa dao ñayuu, ta nì naŕkani na xí'in Jesús sa'a ña nì ndo'o dao ɬaa kuendá Galilea, chí nì sa'áni ñaa Pilato xian nani dóko rá kítì noo Ndios, ta nì daká ta'an ra nì ɬaa ñoo xí'in nì kítì ñoo, kaá ra xí'in ná.

² Dá nì kaa Jesús:

—¿Á ká'an ndó ña ɬa Galilea ñoo kómí kua'a cháá ka kuachi o duú dao ka na ñoo ra, sa'a ñoo nì ndo'o ra dión?

³ Ká'in xí'in ndó ña ko ɬa'ón dión kíán. Tído tá ná o nándikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó, dá kíán ndidaá ta'ani ndó kuu ɬato'on kí'o nì xí'ì ɬaa ñoo.

⁴ Ta sa'on oní ɬaa nì xí'ì tá nì kaŕkao torre Siloe ñoo sata rá. ¿Á ká'an ndó ña nì sa'kun ra ɬa kómí cháá ka kuachi noo dao ka na ndéi ñoo Jerusalén ñoo?

⁵ Ká'in xí'in ndó ña ko ɬa'ón dión kíán, tído tá ná o nándikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó, dá kíán ndidaá ta'ani ndó kuu ɬato'on kí'o nì xí'ì ɬaa ñoo —kaá na.

Dána'a Jesús sa'a ɬaño'ó ko xí'o kui'i

⁶ Dá nì daki'in tá'an Jesús dao ña'a xí'in to'on dána'a na noo ñayuu, ta kaá na:

—Nì sa io iin ɬaa, ta nì dandée ra iin ɬaño'ó noo káa yító uva ra. Ta sa sa'an ra sa ndukú rá kui'i noo ra keí rá. Tído ko ní sa nì'ì ta'on ra ri.

⁷ Dá nì kaa ra xí'in ɬaa ndaa yító uva ñoo: “Sa nì xino va oní kuaia kíxii ndukúí kui'i noo ɬaño'ó yó'o, tído ni iin kui'i ko iin noo ra. Sa'a ñoo va'a kaan ná ka'anda yo'ó ra, dá chí kétéin oon rá iin rá noñó'o yó'o.”

⁸ Dá nì kaa ɬaa kéchóon ñoo: “Tatá, konó ní iin kuaia víti ka nákuin rá, dá ná ko'in katai sa'a ra, dá ná taáin tei'ì.”

⁹ Tá nì xí'o rá kui'ì, dá kíán nakuin rá. Tá ko'o ña'á ní xí'o rá, dá kíán ka'anda yo rá”, kaá ra —kaá Jesús.

Di'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús iin ña'a nì kutódo sata

¹⁰ Tein iin kuu náni'ì ndée na Israel, nákaa Jesús dána'a na ini ve'e noo náta na ñoo ñoo.

¹¹ Ta ñoo nákaa iin ña'a, ta sa nì xino sa'on oní kuaia kú'an, chí nì kutódo sata kée iin espíritu kini. Ta ko kuu ta'on nakuin ndichi ndaaan.

¹² Tá nì xini ñaa Jesús, dá nì kana ñaa ná. Dá nì kaa na xí'an:

—Sa nì kexoo va kue'e ndó'o ní viti, naná.

¹³ Dá nì chínoo na ndá'a ná sata. Ta kuu víti'ón nì na'kuin ndichi ndaaan. Dá nì kasá'an keká'anoan Ndios.

¹⁴ Tído ɬaa dándaki ve'e ñoo, nì karyíi nda'o ra, chí nì nduv'a Jesús ta'aná ña'a ñoo tein kuu náni'ì ndée na Israel. Dá nì kaa ɬaa ñoo xí'in ñayuu ñoo:

—Ío iño kuu kéchóon yó. Sa'a ñoo kii ndó tein kuu daá nduv'a ndó. O sa kii ndó nduv'a ndó tein kuu náni'ì ndée yo.

¹⁵ Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Taa uy noo vá kuu ndó. ¿Á ko ndaxí ta'on ndó chee ndo o burro ndo noo ndíko ri sas'an ri tein kuu náni'ì ndée yo, dá kandaka ndó ri ko'on ri ko'o ri ɬakui'ì?

¹⁶ Ña'a yó'o nì kii tein na ve'e Abraham, ta sa nì xino sa'on oní kuaia nì kexíxi ña u'u nì so'oni ñaaán xí'in kue'e yó'o. ¿Á o kuu ta'on ndaxí yu'u ña'a yó'o noo kue'e ndó'an tein kuu náni'ì ndée yo, tá daá?

¹⁷ Tá nì kaa na dión, kuu nì xika'an noo ɬaa ko náta'an ini ñoo. Tído ndidaá kuu ñayuu ñó'o ini ve'e ñoo nì kadíi ini sa'a ndidaá ña'a ndato nì kee Jesús.

Di'a kua'an ña nì daná'a Jesús sa'a ndi kée Ndios dándaki na ñayuu na

18 Dá n̄i kaa Jesús:

—¿Ndí k̄ián dáó kúú x̄í'ín to'on kée Ndios dándáki na ñayuu na, ká'án ndó viti? Ta, ¿ndá k̄ián dáki'ín tá'in x̄í'án, dá kandaā ini ndo sa'án?

19 Kíán tátò'on iin tata ló'ò naní mostaza, ñā n̄i chí'i iin taa noñó'ò rá, ta kúú n̄i sa'anoan, ta n̄i nduuan iin yitò ká'ano. Ta n̄i k̄asáa laa n̄i k̄ava'a rí tákā r̄i tein ndá'a ra.

20 Dá n̄i kaa tuku Jesús:

—¿Ndí k̄ián kúú ñā dáki'ín tá'in x̄í'ín to'on kée Ndios dándáki na ñayuu na, dá kandaā ini ndo?

21 Kíán tátò'on kée ñā dákuíta t̄achí yúsā kava'a pan, ñā n̄i tiin iin ñá'a, ta n̄i dáki'ín tá'an ñāan x̄í'ín on̄i yáxi harina, dá nakuíta t̄achían.

Yó'o dána'a Jesús ñā koo ini yo k̄u'u yó noo kúú yé'é kuín

22 Ta sa ñaná'a Jesús to'on va'a sa'a Ndios noo ñayuu ndéi ñoo ná'ano x̄í'ín ñoo kuálí noo chíka'anda na kua'an na ñoo Jerusalén.

23 Dá n̄i ndatò'ón ñāá iin taa, ta kaá ra x̄í'ín ná:

—Tatá, ¿á cháá vá ñayuu n̄i'í ñā k̄aki na noo kuachi na?

Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

24 —Cho'on ini ndo k̄u'u ndó noo kúú yé'é kuín, dá chí ká'in x̄í'ín ndó ñā kua'á ndava'ò kúú ñayuu katoó k̄u'u, tido o kándeé ta'on na k̄u'u na.

25 Chí tá n̄i ndi'i, dá nakuijn na kúú sato'o ve'e yé'é kuín ñoo, dá kadi na yé'é ná. Ta ndo'ó, na n̄i kandoo ndíta sata vé'e, kasá'a kayu'u ndó na, ta dákásá ndó yé'é, ta kaa ndo: “Tatá, tatá, konó ní yé'é ná k̄u'u ndu'u.” Dá kaa na kúú sato'o ve'e di'a x̄í'ín ndó: “Kò ná'á ta'on yu'u ndá yoo kúú ndó.”

26 Dá kasá'a ndó ka'an ndo x̄í'ín ná: “Ndu'u kúú na ñi sasá'an dáó x̄í'ín ní, ta sa x̄í'í nduú ndu x̄í'ín ní, ta sa ñaná'a ní noo ndú noo yá'í ñoo ndu.”

27 Dá kaa na x̄í'ín ndó: “Sa n̄i ka'an vei x̄í'ín ndó ñā kò ná'á ta'an vei ndá yoo kúú ndó. Kuxoo ndidaá ní ndó kua'án ndo nooí, chí kúú ndó ñayuu kée ñā kini”, kaa na.

28 Ta ndo'ó, na kandoo sata vé'e ñoo, nda'í kasá'a ndei'í ndo, ta nakuchi tá'an no'o ndó, chí koni ndo Abraham x̄í'ín Isaac, x̄í'ín Jacob x̄í'ín ndidaá kúú profeta Ndios kandeí na noo dándáki Ndios, ta ndo'ó kúú na kò ní n̄i'í íchi kandeí ndó ñoo.

29 Ta kasaā ñayuu n̄i kii chí xoo noo x̄íno ndindii, x̄í'ín noo kétaan, x̄í'ín xoo norte x̄í'ín xoo sur, dá nandei na mesa, dá kasá'an na noo dándáki Ndios.

30 Kana'á ndó ñā ndéi dao ñayuu kúú noo ndi'í kuií tiempo viti, noón di'a kakuu na nakuíta noo noo Ndios tiempo daá. Ta na kúú na kúú noo noo ñayuu tiempo viti, noón di'a kakuu na noo ndi'í kuií noo Ndios —kaá Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ndei'í Jesús sa'á na ñoo Jerusalén

31 Ta mií kuú dáá ñoo n̄i k̄asáa dao t̄a fariseo. Dá n̄i kaa ra x̄í'ín Jesús:

—Kua'án keta ní, ta kua'án ní iin k̄a x̄ián, dá chí kón̄i rey Herodes ka'áni rá mií ní.

32 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Kua'án ndo, ta ka'an ndo x̄í'ín ndikuii mañá ñoo ñā kanoo jí yu'u tavéi espíritu kini ñó'o ini ñayuu, ta nduva'i na kú'u viti x̄í'ín taan, dá tá n̄i x̄inkoo on̄i kuú, dá dándi'í choon vei.

33 Tído kuú viti, x̄í'ín taan, x̄í'ín idá kánian kanoo jí vái íchi k̄osaa Jerusalén, dá chí kò kánian kuu iin profeta iin k̄a x̄ián, sava'a ñoo Jerusalén vá kúú noo kánian kuu na.

34 ¡Na ñoo Jerusalén, na ñoo Jerusalén, ndo'ó kúú na sa'áni ndidaá profeta, ta chíyúú ndó ndidaá na tánda'á Ndios vei kasto'on x̄í'ín ndó! ¡Ndidaá ví ta'ándá

n̄i ka'an yu'u ña k̄ian nditútí ndo'ó tát'o'on k̄i'o kée iin t̄iñoó ndítútí rí de'e kuálí r̄i nátaán vá'a rí t̄ixi ndix̄i r̄i, t̄ido ko ní x̄in ta'on ndó!

³⁵ Kana'a ndó ña kasandaá iin kūy, dá kand̄o íi vá ve'e ndó. Ta ká'jin x̄i'ín ndó ña o koní ka ndo'ó yu'u nda rá ná kasandaá kūy kaa ndo: “Na ká'ano kúu na ve'i x̄i'ín choon Ndios, na kúu sato'o yo” —kaá Jesús.

14

Di'a n̄i kuu tá n̄i nduv̄a'a Jesús iin t̄a ndó'o kue'e néin ñ̄i

¹ Iin kūy nání'i ndée na ñoo Israel, n̄i ku'u Jesús ve'e iin t̄a fariseo né'e choon kasá'an na. Ta ndéi ta'ani dao ka t̄a fariseo nání rá Jesús.

² Ta mií yati noo ió na ñoo ió iin t̄a ndó'o kue'e néin ñ̄i.

³ Dá n̄i kaa Jesús x̄i'ín t̄a dána'a ley, x̄i'ín t̄a fariseo ñoo:

—¿Á sónó ley yo ña nduv̄a'a yó iin na kú'u tein kūy nání'i ndée yo? —kaá na.

⁴ T̄ido t̄adi oon va ndéi ra. Dá n̄i tiin Jesús ndá'a t̄a kú'u ñoo. Kúu n̄i nduv̄a'a ñaa ná. Dá n̄i t̄anda'a ñaa ná kua'an nó'o rá ve'e ra.

⁵ Dá n̄i kaa na x̄i'ín t̄a ndéi nání ñaa ñoo:

—Tá ió iin kaa ndó ná kankao burro ndo o chee ndo ini da'o, ¿á o kó'on k̄i ta'on ndó taó ndo rí, va'ará kūy nání'i ndée yo k̄ian?

⁶ Ta ni iin tó'on to'on ko ní ni'i rá nandió né'e ra noo ña n̄i ka'an na x̄i'ín rá.

Di'a kua'an ña n̄i daná'a Jesús sa'a ndi kee yó tá kua'an yo iin víko

⁷ Ta ndé'e Jesús tát'o'on kée ñayuu ñoo káxi na téi kúu noo noo kánian kand̄ei ñayuu ndáya'i. Dá n̄i ñaki'ín tá'an na dao ña'a x̄i'ín to'on dána'a na noo ñayuu ni nataka ñoo, ta kaá na:

⁸ —Tá n̄i kana na ndo'ó ko'on ndo noo ió víko t̄anda'a, o sa kóo ini ndo kand̄ei ndó noo téi kúu noo, ch̄i oon ni kasaa iin ka ñayuu ndáya'i cháa ka o ñu'í ndo'ó,

⁹ dá kasaa na n̄i kana ndo'ó x̄i'ín iin ka t̄a ñoo, ta kaa na x̄i'ín ndó: “Ndakuiin noo téj xaan ná nono ko na yó'o.” Dá k̄ian kánian ndakuei ndó ko'on ndo x̄i'ín ña kaka'an noo ndo, dá ko'on ndo kand̄ei ndó noo téi iin nda sata kuii.

¹⁰ Sa'a ñoo tá ni kana na ndo'ó ko'on ndo víko, va'a ka kand̄ei ndó noo téi iin nda sata kuii. Dá k̄ian tá ni kasaa na n̄i kana ñaa ñoo, dá kaa na x̄i'ín ndó: “Amigo, kua'an ya'a ní noo téj kúu noo kaa koo ní” kaa na. Díon, dá k̄ian natiin ndó ña'ño'ó noo na ndéi mesa ñoo.

¹¹ Ch̄i ñayuu ch̄indaya'i mií, noón kúu na kand̄o nóo di'a. Ta na kénóo mií, noón di'a kúu na kandaya'i noo Ndios —kaá na.

¹² Dá n̄i kaa ta'ani na x̄i'ín t̄a fariseo, tá'an ra n̄i kana ñaa ñoo:

—Tá kua'on keeón iin víko, tá ki'ón ña kadé'in ñayuu o ña'a kadini na, o sa kánón amigon, ni ñanon, ni tá'ón, ni na kuiká ndéi yati x̄i'ón. Ch̄i oon ni ví kana ta'ani na yo'ó, ta k̄i'o ta'ani na ña'a kasá'ón, dá k̄ian sa n̄i nani'i vóon ya'ávón sa'a ña n̄i keeón x̄i'ín ná.

¹³ Sa'a ñoo tá kua'on ki'ón ña'a kasá'an ñayuu, va'a cháa kaan kanón ñayuu kúnda'i, x̄i'ín na ko'ó ndá'a o sa'a, x̄i'ín na ko kuú kaka, x̄i'ín na ko túu noo,

¹⁴ díon, dá k̄ian natiión ña va'a noo Ndios, ch̄i o kúu ta'on nandió né'e ñayuu ñoo ña man̄i n̄i keeón x̄i'ín ná, sa'a ñoo nani'i yo'ó ya'ávón noo mií Ndios tá ná kasandaá kūy nataki ñayuu nda —kaá Jesús.

Di'a kua'an ña n̄i daná'a Jesús sa'a iin t̄a n̄i kee iin víko ká'ano

¹⁵ Tá n̄i seido'o iin t̄a ió nduu x̄i'ín Jesús mesa ña n̄i ka'an na, dá n̄i kaa ra x̄i'ín ná:

—Ndiká'án ndi kúu ví ñayuu, tá'an nā kasá'an noo ío Ndios dándáki na.

¹⁶ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Nī sá io iin taa, ta nī ka'án rá kee ra víko. Dá nī kana ra kuá'á nda'ò ñayuu kasá'an na víko ñoo.

¹⁷ Tá nī kasandaá hora kadíni na, dá nī sa'anda rá choon noo tá kéchóon noo rá ñā ná ko'on rá kuaka ra ñayuu nī kana na ñoo. Dá nī kee ra kua'an rá, ta nī kaa rá xí'in ná: “Ná ko'ò, chī sá io nduu va ndidaá ñā kadíni ndó.”

¹⁸ Tído ndidaá vá ñayuu ñoo nī ndaka ñā manī noo tá kéchóon ñoo. Chī taa mií noo ñoo nī kaa di'a: “Viti'ón nī xiiin iin ñó'ò, ta kánian ko'in kande'í ñā. Sa'á ñoo ká'ano ná koo ini sato'ò ní sa'í.”

¹⁹ Dá nī kaa iin ká rá di'a: “Viti'ón nī xiiin o'on yunta chee, ta kánian ko'in koto ndodói rī. Sa'á ñoo ká'ano ná koo ini sato'ò ní sa'í.”

²⁰ Dá nī kaa iin ká rá di'a: “O duú nī tandá'a véi, sa'á ñoo o kúu ta'on saai.”

²¹ Dá nī nandíó koo tá kéchóon ñoo nī ndisáa rá, dá nī naki'ò ra kuendá noo sato'ò rá. Kúu nī karyíí nda'ò sato'ò víko ñoo. Dá nī kaa rá xí'in rá: “Kua'án kí ndidaá keí ná'ano xí'in keí kuálí ñó'ò ñoo yó'ò, ta kandaka kíjon nā kúnda'í ndéi ñoo kison, xí'in nā koó ndá'a o sa'a, xí'in nā ko kuú kaka, xí'in nā ko túu noo.”

²² Tá nī ndi'i nī kee tá kéchoon ñoo díon, dá nī kaa rá xí'in sato'ò rá: “Tatá, sa nī kee choon nī sa'anda ní nooí. Tído ío jí vá cháá ká noo kandeí na.”

²³ Dá nī kaa tuku taa kúu sato'ò víko ñoo xí'in tá kéchóon ñoo: “Kua'án kí ndidaá keí xí'in ndidaá ichi kuíin, ta kendúsá xí'in ñayuu ndéi ñoo ná kii na, dá ná kutí ve'í.”

²⁴ Chī ká'in xí'ón ñā ni iin tó'ón ñayuu nī kanai mií noo, o ní'í tã'ón ñā nī kenduú kadíni na”, kaá rá —kaá Jesús.

Kánian kee yó di'a tá ká'án yó kanoo yó xí'in Jesús

²⁵ Kuá'á nda'ò ñayuu kua'an xí'in Jesús. Dá nī nandíó koo na, dá nī kaa nā xí'in ná:

²⁶ —Tá ío iin káa ndó ká'án kanoo xí'in yu'u, tído ndí'i ini ndo sa'a tatá ndo xí'in naná ndo, xí'in ñadi'í ndo, xí'in de'e ndó, xí'in ñani ndo, xí'in kí'ò ndó, ta ndí'i ini ndo sa'a mií ndó, dá kían o kúu ta'on kakuu ndó nā kanoo xí'in yu'u.

²⁷ Dá chī nā ko xí'ò mií ñā kadokó cruz ná kii na satá yú'u, dá kían o kúu ta'on kakuu na nā kanoo xí'in yu'u.

²⁸ Dá chī, ¿ndi káa iin káa ndó ká'án kava'a iin ve'e, á ko sá ko ndó dinñó'ó ká taó kuendá ndo, kande'á á keta di'ón né'e va'a ndó ñoo, dá dáxino ndóan?

²⁹ Dá chī tá sa nī chikáa ndo sa'án, ta ko keta ká di'ón ndo ñā kían dáxino ndóan, dá kían kasá'á vá ñayuu kuakí ndaa ñaa ná,

³⁰ chī kaa nā ka'án nā sa'a ndo: “Nda'í taa nī ka'án kava'a ve'e yó'ò, chī ko ní kandeé ta'on ra dáxino raan.”

³¹ Ta, ¿ndi kée iin rey tá ká'án rá ko'on rá naá rá xí'in iin ká rey? ¿Á ko sá koo ra dinñó'ó taó rá kuendá, nde'á á kandeé uxí mil soldado rá naá rá xí'in iin ká rey, tá'an rá veí xí'in oko mil soldado?

³² Ta tá taó rá kuendá ñā o kandeé ta'on ra, dá kían, tá o ñá'a kasandaá yati iin ká rey ñoo, tanda'á rá choon kua'an noo iin ká rey ñoo nde'á ndí kían kánian kee ra, dá ndeai va'a ra.

³³ Kí'ò díon ta'ani kánian taó kuendá va'a ndó, chī ndi ndáa ndó ko kóni dánkoo ndí'i ñá'a kómí ndó sa'a yú'u, dá kían o kúu ta'on kanoo ndó xí'in yu'u.

Di'a kee yó tá nī ndí'i ñā o'ova ñii

³⁴ Ñā va'a kúu ñii, tído tá nī ndí'i ñā o'ovaan, ¿ndi kee yó xí'án, dá ndu'o'ova tukuan?

³⁵ Sa'á ñoó ko chóon kaan kakian tei'i noñ'ó, ta ni ko kándeé kaan dándi'an díko tei'i. Sa'á ñoó satá va naan satá vé'e. Ndi ndáa ndo'ó ió do'ó, ta kueidó'o va'a ndó —kaá Jesús.

15

Dí'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a iin taa ni ndañó'ó iin léko

¹ Ta kua'á nda'o taa kí'in ya'i sa'a ño'ó xí'in dao ka ñayuu kaá ra kómí kuachi ni natuu yati noo Jesús kueidó'o ñáá ná.

² Dá ni kasá'a tá fariseo xí'in tá dána'a ley kána'a ra xí'in Jesús, ta kaá ra: —Nátiin va'a taa kaa ñayuu kómí kuachi, ta sásá'an dáó rá xí'in ná.

³ Dá ni dakí'in tá'an Jesús dao to'on xí'in ña dána'a na,

⁴ ta kaá na:

—Ndi ndáa ndo'ó kómí iin ciento léko, tá ni ndañó'ó iin rí, ¿á ko dánkoo ta'on ndó komí díko sa'on komí ríon nda yukú ichi ñoó, ta ko'on ndo nandukú ndó kirí ni ndañó'ó nda kandeé ndó nani'i ndo rí?

⁵ Dá tá ni nani'i ndo rí, dá nadokó ndo rí no'ó ndo xí'an kádij ini ndo.

⁶ Tá ni ndusáa ndo ve'e ndó, dá dátaká ndo amigo ndo xí'in na ndéi yati xí'in ndó, dá kaá ndo xí'in ná: “Nakí ndo kandeí dij ndo xí'in, chi sa ni nani'i vái léko, kirí ni ndañó'ó ñoó.”

⁷ Ká'in xí'in ndó ña kádij cháá ka ini na ndéi induu sa'a iin na kómí kuachi tá ni nandikó iní na sa'á kuachi kée na, o dduy sa'a komí díko sa'on komí ñayuu ká'an kúu ná na ndaa, na ká'an ña ko xínñó'ó nandikó iní na sa'á kuachi na.

Dí'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a iin ñá'a ni ndañó'ó iin di'ón

⁸ Ta ndi kaa iin ñá'a ne'e va'a uxí di'ón plata, tá ni ndañó'ó iian, ¿á ko nátoon ta'an vaan ño'ó ití, ta nátu'u va'an ve'an nándukú kueéan di'ón ni ndañó'ó ñoó nda kandeéan nani'an ná?

⁹ Tá ni nani'an ná, dá dátakaa amigoan xí'in na ndéi yati xí'an, dá kaan: “Nakí ndo kandeí dij ndo xí'in, chi sa ni nani'i di'ón, ña ni ndañó'ó ñoó.”

¹⁰ Díon ta'ani kádij ini ángel kéchoon noo Ndios sa'a iin na kómí kuachi tá nándikó iní na sa'á kuachi kée na —kaá Jesús.

Dí'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'a ña ni xi'o ká'ano ini iin taa sa'a de'e ra

¹¹ Dá ni kaa ta'ani Jesús xí'in rá:

—Ni sa io iin taa, ta ni sa ndei uu de'e na.

¹² Iin kuu, dá ni kaa taa ló'o ñoó xí'in tatá xi: “Tatá, viti kían kí'o ní ña kánian ni'i yu'u sa'a ña kúu de'e ní.” Dá ni xi'o tatá xi ña kánian ni'i xí.

¹³ Tá ni ya'a cháá kuu, dá ni díko xí ndidaa ña'a ni ni'i xí noo tatá xi. Dá ni kee xi kua'an xi xí'in di'ón ñoó iin ñoó xiká. Ta ñoó ni kendava'a xi xí'an noo ña'a ió ñayuu yó'o.

¹⁴ Dá tá ni dándi'i xi di'ón xi, dá ni kasáa tama ñoó ñoó. Ta kúu ni kasá'a xí'i xi doko.

¹⁵ Dá ni sa'an xi ni ndukú xí choon kee xi noo iin taa ió ñoó ñoó. Dá ni xi'o taa ñoó choon noo xí ña ko'on xi noo kúu noñ'ó'ó rá kakaá xi kandaka xi kochí.

¹⁶ Ta sa'a ña kuiko nda'o xi, sa'a ñoó nda'i ni ka'an xi ndinoo ini xi keí xí ña seí kochí ñoó, chi ko in ta'on xí'o ña keí xí.

¹⁷ Dá ni kixian ni nakani ini xi: “Kándoo di'a ña'a sásá'an taa kéchoon ve'e tatá, ta yu'u, nda'i xí'i doko nákaai yó'o.”

¹⁸ No'ó vai ve'e tatá. Tá ni nasáa, dá kaai xí'in ná: Tatá ló'o, ni ya'i noo Ndios, ta ni ya'a ta'anii noo múi ní.

¹⁹ Sa'á ñoó ko káni kaan kakuu yu'u de'e ní. Ndaá kee ní yu'u ná kakuu iin taa kéchoon noo ní. Díon kaai xí'in ná tá nasaai noo ió ná”, ká'an xí ió xi.

²⁰ 'Dá nì ndakúin ndichi xì, dá nì kee xì kua'an nó'ò xí ve'e tatá xì. Ta kúú xíká jí vá ve'i xì, kúú sà nì xini ñaá tatá xì. Ta kúú nì kixian nì ku'u ká'ano ini na sa'a xì. Dá nì kankono na nì sa'an na nì ni'í ñaá ná. Ta kúú nì nomi ni'ini ñaá ná. Dá nì chító ná noo xì.

²¹ Dá nì kaa xì xí'in ná: "Tatá ló'ò, nì ya'a va yu'u noo Ndios, ta nì ya'a ta'ani yu'u noo mií ní. Sà'a ñoó kò káni kaan kakuu de'e ní viti."

²² Tído di'a nì sa'anda tatá xì choon noó ta kéchóon noo ná: "Taó kíj ndo iin da'ón saá, ta dáku'i'ino ndóan de'e ló'í. Ta ki'in ndó iin de'e chikaa ndo ndá'a xì, ta nachi'i ndó ndisá saá sa'a xì."

²³ Ta kua'an ndo ki'in ndó iin chikerró ndí'í cháá ka, ta ka'ání ndo rí. Dá ná kasá'an yó kandeí koo víkò.

²⁴ Chì nì sà xí'í va de'í nooí, tído viti nì nataki xì, chì nì ndañó'ó vá xí, tído viti nì naní'í yò xí", kaá tatá xì.

"Ta kúú nì kasá'a ná kée na víkò.

²⁵ Tído nákaa de'e sava'a na yúku. Dá tá nì ndisáa ra nì kuyati ra ve'e, kúú nì seíd'ò ra ká'a yaa, ta táí katí ndéi dij ná sársá'a ná.

²⁶ Dá nì kana ra iin ta kéchóon ñoó. Dá nì nda'ò'ón ñaá rá: "¿Ndí kían kúu?"

²⁷ Dá nì kaa ta kéchóon ñoó xí'in rá: "Kée tatá ní víkò, chì nì ndisáa ñani ní. Sà'a ñoó nì sa'anda tatá ní choon ña ná ka'ání ndu'u chikerró ndí'í ñoó, chì ió va'a ñani ní nì ndusáa xì."

²⁸ Ta kúú nì xido nda'ò ini de'e sava'a ñoó. Sà'a ñoó kò kóni ta'on ra ndu'u ra ve'e. Dá nì keta tatá ra. Dá nì sei nda'í na noo rá ña ná ndu'u ra ve'e.

²⁹ Dá nì kaa ra xí'in tatá ra: "Ná'a vá mií ní ña sà kua'a nda'ò kuia kéchóoin noo ní, ta ní kò kaá ní k'ì'ò ní va'ará iin kítí ló'ò kee yu'u víkò xí'in na né'e tá'an va'a xí'ín."

³⁰ Tído sa'a ña nì ndisáa iin ka de'e ní, tá'an ra nì sa'an nì kendava'a xí'in dí'ón ní xí'in ñá'a díkó mií, ta sa'a ra kaa di'a nì sa'ání ní chikerró ndí'í cháá ka."

³¹ 'Dá nì kaa tatá ra: "De'e ló'ò, yo'ó kúú ra daá ió va xí'in yu'u. Sà'a ñoó ndidaá ña'a kómi yu'u kúú ña'a yo'ó."

³² Tído iin ña va'a kían ña ná kee yó víkò, ta ná kandeí dij yò, chì nì xí'í va ñanon noo yú'u, tído viti nì nataki xì, chì nì ndañó'ó vá xí, tído viti nì naní'í yò xí", kaá na xí'in rá —kaá Jesús

16

Di'a kua'an ña nì daná'a Jesús sa'a ndí kían nì kee iin ta kéchóon

¹ Dá nì kaa ta'ani na xí'in taa xionoo xí'in ná:

—Iin kuy dá nì sà io iin ta kuiká, ta nì sà io iin taa sà dandáki ndidaá ña kuiká kómi rá. Tído nì kasá'a ká'an kuáchì ñayuu sa'a ta kéchóon yó'ò, ña kéndava'a ra xí'in ña'a sato'o ra.

² Sà'a ñoó nì kana ñaá sato'o ra, dá nì kaa ra xí'in rá: "Nì kandaá inji ña kéndava'a yo'ó xí'in ña'i ñó'ò tíxi ndá'ón. Naki'ò kí kuendá nooí sa'án, dá chì o kúu ka kechóon nooí."

³ Dá nì kasá'a ta kéchóon ñoó nákani ini ra: "¿Ndí kuú vían kee viti, dá chì táxí vá ñaá sato'í? Ta o kándeé ta'oin kee choon ndéé, ta xíka'an ní nooí kuatii."

⁴ Tído sà nì kandaá va inji ndí kían kee tá ná kasandaá kuú taxí ñaá sato'í, dá ná natiin va'a ñayuu yu'u ve'e na."

⁵ 'Dá nì kasá'a rá kána ra iin rá iin taa táj noo sato'o ra, dá nì kaa ra xí'in taa mií noó: "¿Ndidaa táj ní noo sato'í?"

⁶ Dá nì kaa taa ñoó: "Iin ciento yoo ná'ano sití oliva táj yu'u." Dá nì kaa ta kéchóon ñoó xí'in rá: "Jó'on, tiin tuti noo kánóo ña táj ní, ta kakoo kí ní, ta chinóo ní ndadá uú diko uxí yoo sití."

⁷ Dá n̄i kaa r̄a x̄i'ín iin k̄a t̄a ñoó: “Ta mií ní, ¿ndidaa táj ní noq sato'o yu'u?” Dá n̄i kaa r̄a: “Íin ciento maquila noni tirió távi.” Dá n̄i kaa t̄a kéchóon ñoó x̄i'ín rá: “Jó'on, tiin ní tuti noq kánóo ña táj ní yó'o, ta nachinóo ní ndáda komi díko ni maquila.”

⁸ Dá n̄i ch̄indaya'i sato'o ñoó t̄a k̄o kéchóon va'a ñoó, ch̄i x̄i'ín ña n̄i kee ra n̄i na'ra r̄a mií rá ña kaon nda'o ñaxintóni rá. Ch̄i t̄i'a cháá ka ñayuu kuendá ñayuu yó'o kandoo va'a na noq ñayuu x̄i'ín ná o duú ñayuu kuendá Ndios.

⁹ Sa'a'á ñoó ká'an yu'u x̄i'ín ndo'ó ña ndukú ndó ni'j ndo ñayuu kane'e tá'an va'a x̄i'ín ndó sa'a'á ña kéva'a ndó x̄i'ín ná x̄i'ín ña kuiká ió ñayuu yó'o, dá k̄ian tá n̄i ndi'i ña va'a kómi ndó ñayuu yó'o, kúu s̄a ió va yoo natiin va'a ndo'ó noq kandeí chichí ndó.

¹⁰ Ta ná kendaá noq lú'u ña'a, dión ta'ani kendaá na noq kua'án. Tído na k̄o kendaá noq lú'u ña'a kómi ná, dión ni o kendaá ta'on na noq kua'án.

¹¹ Ch̄i tá k̄o kendaá ndo noq ña kuiká ió ñayuu yó'o, ¿ndá yoo kúu n̄a kandeé ini ndo'ó noq ña'a Ndios?

¹² Tá k̄o kendaá ndo noq ña'a dao k̄a ñayuu, ¿ndá yoo k̄i'o ña kánian ni'j ndo kakuu ña'a mií ndó?

¹³ Ch̄i ni iin tó'ón ñayuu o kúu kéchóon noq uú sato'o, dá ch̄i iin na koni u'u n̄a, ta iin na koni n̄a, o ch̄indaya'i na iin na, ta kenóo na iin k̄a n̄a. Ta dión ta'ani o kúu ta'on ndik̄o ndo Ndios, ta ndik̄o ta'ani ndó ña kuiká —kaá Jesús.

¹⁴ Tá n̄i seídó'o t̄a fariseo ndidaá ña n̄i ka'an n̄a, kúu n̄i sak̄i ndaa ñaá rá, ch̄i ndó'o nda'o ra sa'a'á dí'ón.

¹⁵ Dá n̄i kaa Jesús x̄i'ín rá:

—Ndo'ó kúu r̄a kée ndó mií ndó ña kúu ndó t̄a va'a noq ñayuu, tído Ndios kúu ná ná'á ndi kaa níq ndo, dá ch̄i ndidaá ña'a ch̄indaya'i ñayuu, ñoó k̄ian káñó'o Ndios.

Yó'o ká'an Jesús sa'a ley Moisés, ta ndi kee ñayuu ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios

¹⁶ N̄i s̄a ño'o ndó t̄ixi ndá'a ley Moisés, x̄i'ín t̄ixi ndá'a ña n̄i taa profeta nda tiempo n̄i kii Juan. Nda daá ká'an yu'u sa'a'á ndi kee ñayuu ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios. Ta kua'a ná ndúndéé ndu'u na.

¹⁷ Kuach̄i cháá k̄a ndañó'o iin tó'ón dinj t̄o'on ká'an ley Moisés, o duú k̄a ña naá induú x̄i'ín noñó'o yó'o.

Yó'o dána'a Jesús ña ná dá'a ni dánkoo iin t̄a ñadi'í r̄a

¹⁸ Sa'a'á ñoó ndi ndáa mií vá t̄a n̄i d̄ankoo ñadi'í r̄a, ta n̄i tandá'a rá x̄i'ín iin k̄a ñá'a, roón kúu r̄a yá'a kée kuach̄i x̄i'ín ñá'a ñoó noq Ndios. Ta ndi ndáa mií vá t̄a ná tanda'a x̄i'ín ñá'a, ñá n̄i sa'anda tá'an x̄i'ín yij̄an, roón kúu r̄a yá'a kée kuach̄i x̄i'án noq Ndios.

Dí'a kua'an ña n̄i daná'a Jesús sa'a iin t̄a kuiká x̄i'ín t̄a kúnda'í nani Lázaro

¹⁹ Dá n̄i kaa ta'ani na:

—N̄i s̄a io iin t̄a kuiká. Ta n̄i s̄a ndixi ra dá'on ndato x̄i'ín dá'on ya'i. Ta ndidaá kuu táyí nda'o s̄a kee ra víko ve'e ra.

²⁰ Ta n̄i s̄a io ta'ani iin t̄a sat̄i n̄i s̄a nani Lázaro daá ñoó, ta ió ni'ini ra noñó'o sa'a yé'é t̄a kuiká ñoó. Ta n̄i ta'an ñij̄i rá kaa ndi'í t̄é'j̄i.

²¹ Ta nda'í kóni r̄a ndinoo ini r̄a keí rá yúch̄i ña'a kuéi yú'u mesa t̄a kuiká ñoó. Ta vei t̄ina yakó ndaa r̄i ñij̄i rá noq t̄é'j̄i ñoó.

²² Íin kuu, dá n̄i x̄i'j̄i t̄a kúnda'í ñoó. Dá n̄i kii ángel né'e ñaá ná kua'an na induú koo ra x̄i'ín Abraham. Ta n̄i x̄i'j̄i ta'ani t̄a kuiká ñoó, kúu n̄i nduxi va ra.

²³ Ta noq nákaa r̄a ndó'o nani níq rá indayá, n̄i ndane'e noq rá. Ta kúu nda x̄i'á ñoó n̄i xini r̄a noq ió Abraham, ta ió Lázaro dinj ná.

24 Dá n̄i kayu'u t̄a kuiká ñoó, ta kaá ra: “Tatá Abraham, ku'u ini ní sa'í, ta ka'anda ní choon noo Lázaro xaan ná dándaxi ra, sa va'ar'á din̄i ndá'a rá ini t̄akuji, ta ná kii ra dándaxi ra noo yáaí, ch̄i nda'i nda'o ndó'o nani níoi nákaai noo kéi ñó'o yó'o.”

25 Dá n̄i kaa Abraham xí'in rá: “De'e ló'o, ndisaa inon ña va'a nda'o n̄i sa iogn ñayúu, ta Lázaro yó'o, nda'í nda'o n̄i sa ndo'o xi. Tído viti n̄i ni'í xi t̄andee ini ió va'a xi. Ta yo'ó, nákaa ndó'o nani níoon noo kéi ñó'o xaan.

26 Ta iin da'o konó nda'o kían sadí noo ndó'o xí'in noo ndú'u. Sa'á ñoó o kúu ta'on saá na ndéi yó'o chí xaan, ta ni na ndéi xaan o kúu kii chí yó'o.”

27 Dá n̄i kaa t̄a kuiká ñoó: “Sei nda'íi noo ní, tatá Abraham, ña tanda'á ní Lázaro xaan ná ko'on ra ve'e tatái.

28 ch̄i ñoó ndéi o'on ñani, ta ná ka'an ra to'on Ndios xí'in xí, dá kían ná dá'a ní kii xi yó'o, ch̄i ndó'o nani nda'o níoi nákaai.”

29 Dá n̄i kaa Abraham xí'in rá: “Sa'á ió va ley n̄i taa Moisés noo xí, xí'in ña n̄i taa dao ka profeta. Sa'á ñoó ná kueidó'o ra choon sa'ándaañ.”

30 Dá n̄i kaa t̄a kuiká ñoó: “Koó, tatá Abraham, o kándisa ta'on xian. Tído tá ná nataki iin na n̄i xi'í, ta ko'on na noo ndéi xi, dá vi nandikó ini x̄i sa'á kuachi kée xi.”

31 Dá n̄i kaa Abraham xí'in rá: “Tá ko xí'o ra mií rá kueidó'o ra ley Moisés xí'in ña n̄i ka'an dao ka profeta, dá kían, va'ar'á ná nataki iin na n̄i xi'í ko'on na noo ndéi ra, ta o kándisa ta'on ra”, kaá na xí'in rá —kaá Jesús.

17

Nda'í kúu ví na kándéé dáka'an kue'é dao ka ñayuu, dá ya'a na kee na kuachi

1 Dá n̄i kaa Jesús xí'in t̄a xionoo xí'in ná:

—Miian ndaa kuiti kían ña daá ió va ña'a kini kexíxi xí'in ndó, dá kasá'a nakani ini ndo kee ndó kuachi. Tído nda'í kúu ví na kándéé dáka'an kue'é dao ka ñayuu, dá ya'a na kee na kuachi.

2 Va'a ka ná kandiko yuu molino diko ná, ta ná dáke'ta ñaá ná ini taño'o, o duú ka ña koo na dáka'an kue'é na iin taló'o ña kían ya'a xi kee xi kuachi.

3 Sa'á ñoó kandaa ndo mií ndó.

Tá n̄i ya'a iin ñani ndo n̄i kee na kuachi xí'in ndó, dá kían dánani ñaá ndó. Tá n̄i nandikó ini na sa'á kuachi n̄i kee na, dá kían ku'u ká'ano ini ndo sa'a ná.

4 Ta va'ar'á usa ta'ándá n̄i ya'a na n̄i kee na kuachi xí'in ndó iin kuuy, tído tá n̄i nandio koo na usa ta'ándá n̄i ndaka na ña man̄i noo ndo sa'á ña n̄i kee na xí'in ndó, dá kían kánian ku'u ká'ano ini ndo sa'a ná ndin usa ta'ándá —kaá na.

Kóni t̄a xionoo xí'in Jesús kandeé cháa ka ini ñaá rá

5 Dá n̄i kaa t̄a xionoo xí'in sato'o yo Jesús:

—Chindeé ní ndu'u, dá ná kua'ano cháa ka ndu xí'in ña kándéé ini ndu mií ní.

6 Dá n̄i kaa sato'o yo xí'in rá:

—Va'ar'á lú'u va kándéé ini ndo yu'u táto'on ki'o leé ndikj mostaza, dá kían kuu va ka'an ndo xí'in iin yíto ká'ano: “To'on yo'ó miíon, ta ná kuíin ini taño'o káa.” Ta kúu kueidó'o va rá ña ka'an ndo.

7 Ta ndi ndaa ndo'í ió iin ta kéchóon noo ndo, tá n̄i ndisáa ra n̄i sa'an ra yúku n̄i xiti ra o n̄i sa ndaka ra kít̄i, ta, zá ká'an ndo di'a xí'in rá: “Kua'an ya'a mesa kakoon kasá'on”?

⁸ Kōó, chí di'a ká'an ndo xí'in rá: “Kenduu kí yó'ó ña'a ná kadínii, ta xaan ní kandatón ná ndi'i kasá'in, ta ko'i takují. Tá nì ndi'i, dá kasá'an yo'ó”, kaá ndo.

⁹ ¿Á náki'o ndo ndivé'e noó ra kéchóon noo ndo sa'a ña nì kee ra choon nì sa'anda ndo noo rá? Kōó, kō kée ta'on ndó dión.

¹⁰ Ta kí'o dión ta'ani ndo'ó, tá nì ndi'i nì kee ndó ndidaá choon nì sa'anda Ndios noo ndo, dá kian kaa ndo xí'in ná: “Na kéchóon oon va kúu ndu'u, dá chí savá'a choon, ña kian nì sa'anda ní noó ndu'u, savá'a ñoó vá kian nì kee ndu”, kaa ndo —kaá Jesús.

Di'a nì kuu tá nì nduva'a Jesús uxí taa ndó'o kue'e té'i ñí

¹¹ Tá noo xika Jesús kua'an na ñoo Jerusalén, ta yá'a na kua'an na noo raya noo kúu kuendá Galilea xí'in kuendá Samaria.

¹² Tá nì kasandaá na yú'u iin ñoo ló'o nákaa ñoó, dá nì kankuei uxí taa ndó'o kue'e té'i ñí veí ra nì'í rá Jesús, tído xiká vá nì sa kuíta ra.

¹³ Dá nì kayu'ú rá:

—Jesús, na kúu maestro, ku'u ini ní sa'a ndu'u!

¹⁴ Tá nì xini ñaa Jesús, dá nì kaa na xí'in rá:

—Kua'an ndo na'a ndo mií ndó noó tã duti.

Ta noo xika ra náki'in ra kua'an ra ñoo, kúu nì ndañó'ó ní'ini va kue'e ndó'o ra.

¹⁵ Tído tá nì xini iin taa ñoo ña nì nduva'a ra, kúu nì nandió koo ra káyu'ú rá kéká'ano ra Ndios veí ra.

¹⁶ Tá nì saá ra noo iin Jesús, dá nì sa kuíin xití rá noó sa'a ná, ta nì xinó taan ra ndañó'ó. Dá nì náki'o ra ndivé'e noo ná. Taa yó'o nì sa kuu tã kuendá Samaria.

¹⁷ Dá nì kaa Jesús:

—¿Á o duú uxí taa nì nduva'a yu'u? Ta, ¿ndeí kua'an iin kã roón?

¹⁸ ¿Á ndadá iin tó'on diní tã tukú yó'o va nì nandió koo nakí'o ñañó'ó noo Ndios?

¹⁹ Dá nì kaa Jesús xí'in taa ñoo:

—Ndakuiin ndichi, ta kua'an viti, chí nì nduva'on sa'a ña kándéé inon yu'u.

Di'a kua'an ña nì daná'a Jesús sa'a ndí kían koo, dá kasandaá kuu nandió koo tuku na

²⁰ Iin kuu, dá nì ndato'on tã fariseo Jesús:

—¿Ndá oon kasá'a Ndios dándáki na yó?

Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Ni iin tó'on ta'on ñayuu o koní xí'in noo táto'on dándáki Ndios ñayuu na.

²¹ O kúu ta'on kaa na ña yó'o nákaa, o kaa nákaa. Dá chí sa dándáki va Ndios níó ñayuu na.

²² Dá nì kaa na xí'in taa xionoo xí'in ná:

—Kasandaá iin kuu, dá katoó ndo koni ndo kuu nandió koo na nì nduu taa ñayuu yó'o, tído o koní ta'on ndóan.

²³ Dá kasá'a dao taa ka'an ra xí'in ndó: “Yó'o nì kasáa na”, o “Káa nákaa na”, kaa ra. Tído ná dá'a ní kandía ndó ko'on ndo kandé'é ndó, ta o sa kárkuei ndó sata rá ko'on ndo.

²⁴ Chí táto'on kí'o kúu tá sá nduta, ta náye'e ndaa iin ní kúu induú, kí'o dión koo tá ná kasandaá kuu nandió koo tuku na nì nduu taa ñayuu yó'o kasaá na.

²⁵ Tído miían ndúsá dinó'ó kã ndo'o ndá'o níó yu'u, ta kañó'ó ñaa ñayuu ndéi tiempo viti.

26 Tátò'on kì'o nì sà kee ñayuu tiempo nì sà io Noé, kì'o dión ta'ani kee ñayuu kuṽ nandió koo tuku nà nì nduu t̃a ñayuu yó'o.

27 Chì tein kuṽ dáá ñóó ndéi ñayuu sásá'an na, ta ndéi na xí'i na, ta ndéi na tánda'a ná ndà kuṽ nì ndu'u Noé ini barco. Nì ndi'i, dá nì koon daj déen ñóó, ta nì ñanaá ndi'i rá ñayuu ñóó.

28 Ta kì'o dión ta'ani nì kuu tiempo Lot, chì ndéi ñayuu sásá'an na, ta ndéi na xí'i na, ta ndéi na xín na ñá'a, ta ndéi na díkó náan, ta chí'i na tata, ta káva'a na ve'e,

29 ndà kuṽ nì keta Lot ñoo ká'ano naní Sodoma ñóó kua'an r̃a. Ta kúu nì koon va ñó'ó it̃a xí'ín azufre sat̃a ñoo ñóó, ta nì ñanaá ndi'an ñayuu nì sà ndei ñóó.

30 Ta kì'o dión ta'ani koo tá ná kasandaá kuṽ nandió koo nà nì nduu t̃a ñayuu yó'o kasaa ña.

31 'Chì tá ná kasandaá kuṽ dáá ñóó, dá kían ñayuu kándodó dinj vé'e, ná dá'a nì noo na ndu'u nà ve'e na naki'in na ñá'a ñó'o inian. Ta nà ñó'o yúku, ná dá'a nì nandió kuéi na no'o nà ve'e na.

32 Ndusaa ini ndo tátò'on kì'o nì ndo'o ñadi'i Lot.

33 Chì ndidaá ñayuu ndi'i ini dáka'ki na mií ná, noón di'a kúu nà kuu. Tído na xí'o mií ná kuu nà sa'a yú'u, noón di'a kúu nà nì'i ña k̃aki na.

34 Ta ká'in xí'ín ndó ña s̃akuaá kuṽ dáá ñóó kande'i uṽ ñayuu kudj nà noḡ iin xito. Iin na naki'in Ndios kane'e na ko'on ña, ta iin k̃a ña kandoo.

35 Iin ve'e kaño'o uṽ nà ñá'a ndiko na. Ta iin na naki'in Ndios kane'e na ko'on ña, ta iin k̃a ña kandoo.

36 Uṽ t̃a kaño'o yúku. Iin ra naki'in na kane'e na ko'on ña, ta iin k̃a r̃a kandoo —kaá Jesús.

37 Dá nì ndat̃ò'on ñáa t̃a xionoo xí'ín ná:

—¿Nde'i kúu noḡ kooan yó'o, tatá?

Dá nì kaa ña:

—Noḡ kándu'u ndji, ñóó kúu noḡ nditúti t̃iyokó ñó'ó.

18

Di'a kua'an ña nì ñana'a Jesús sa'a ña nì kee iin ñá kuáan xí'ín iin t̃a né'e choon

1 Dá nì ñak'i'in tá'an Jesús dao t̃ò'on xí'ín ña nì ñana'a ña, dá ná kandaá ini t̃a xionoo xí'ín ná ña daá kuiti xínñó'ó rá ka'an r̃a xí'ín Ndios, ta ná dá'a nì katuu ra ña kee ra dión,

2 ta kaá ña:

—Nì sà io iin t̃a né'e choon iin ñoo, ta k̃o ní sà yu'u r̃a Ndios, ta k̃o ní sà io ñañó'ó rá noḡ nì iin tó'on ñayuu.

3 Ta ñoo ñóó ta'ani ío iin ñá'a kuáan. Ta tóo tóo sà sá'an noḡ t̃a né'e choon ñóó, ta kaáan xí'ín rá: “Keyíko va'a ní sà'í xí'ín ñayuu ná tá'an xí'ín.”

4 Tído sà nì k̃una'á vá k̃o ní kékuendá ta'on ra ña ká'an ñá'a yó'o. Tído nì ndi'i, dá nì ñakani ini r̃a, ta kaá r̃a: “Va'ará k̃o yu'í Ndios, ta va'ará k̃o ñañó'ín noḡ nì iin ñayuu,

5 tído sa'a ña tóo tóo kásaa ñá kuáan yó'o dáta'an yu'u, sa'a ñoó va'a kaan ná ko'ín keyíko'i sa'an. Dá ch̃i tá k̃oó, dá kasaa tóo tóo tukuán dándi'i inian yu'u.”

6 Dá nì kaa ta'ani sato'o yo Jesús:

—Taó kuendá ndo ña nì ka'an t̃a kini né'e choon ñóó.

7 Ta, ¿á ká'an ndó ña o keyíko ndaa Ndios sa'a ñayuu nì kaxi mií ná, tá'an ñayuu se'i nda'í noḡ ná nduu ñóó? ¿Á ká'an ndó ña k̃uee va na, dá chindee ná ñayuu ña? K̃oó.

⁸ Yu'u kúu rā ká'an xí'in ndó ña yachi va chindeé ná ñayuu nā. Tído tá ná kasandaá kuṽ nandió koṽ nā nī nduu ṭaa ñayuu yó'o kasaṽ nā, ¿á nani'i ná ñayuu kándéé ini ñaa ṽṽ'ó yó'o? —kaá nā.

Di'a kua'an ña nī daná'a Jesús sa'a uu ṭaa nī sa'an ve'e ño'o ká'ano ka'an rā xí'in Ndios

⁹ Ta ñoó ndéi dao ñayuu ká'an ña kúu ná ñayuu ndaa, ta kénóo na dao ka nā. Sa'a ñoṽ nī da'kí'in tá'an Jesús to'on yó'o xí'in ña nī daná'a nā noṽ ná, ta kaá nā:

¹⁰ —Iin kuṽ dá nī kee uu ṭaa kua'an rā ve'e ño'o ká'ano yó ka'an rā xí'in Ndios. Iin rā kúu ṭa fariseo, ta iin ka rā kúu ṭaa kí'in ya'i sa'a ñó'o.

¹¹ Ta fariseo ñoó kúu rā iin ndichi ká'an rā xí'in Ndios, ta kaá rā di'a xí'in mií rá: “Tatá Ndios, náki'o yu'u ndivé'e noṽ ní, chí ko kée ta'on yu'u táto'on kée dao ka ṭaa, tá'an rā kí'in kuí'íná, o rā kée ña kini, o rā kée kuachi xí'in nā ko kúu ñadi'i rā. Ta ni ko kée ta'on yu'u táto'on kée ṭaa kí'in ya'i sa'a ñó'o káa.

¹² Chí sa né'e ij yu'u uu ta'ándá iin iin semana, ta dóko yu'u uxj ña'a noṽ iin iin ciento ña'a ní'í kéchóoin”, kaá rā.

¹³ Tído ṭaa kí'in ya'i sa'a ñó'o ñoó, xíká vá nī sa kuíin rā iin ra. Ta ni ko kónj rā ndane'e noṽ rá chí induú. Ta káni ndá'a rá yu'u ndíká rā iin ra, dá kaá rā: “Tatá Ndios, ku'u ká'ano ini ní sa'i, chí kúu iin ṭaa kómí kuachi.”

¹⁴ Ká'in xí'in ndó ña nī xí'o ká'ano ini Ndios sa'a kuachi ṭaa kí'in ya'i sa'a ñó'o ñoó tá o ñá'a keta ra no'o rā ve'e ra. Tído ko ní kú'u ká'ano ta'on ini nā sa'a iin ka ṭaa ñoó. Chí ndi ndáa nā chindaya'i mií, ṽṽṽ di'a kúu nā kandṽṽ nóo. Ta nā kénóo mií, ṽṽṽ di'a kúu nā kandaya'i kee Ndios —kaá nā.

Xíka Jesús ña manj sa'a takuáli noṽ Ndios

¹⁵ Ta ndáka ñayuu ñoó takuáli ve'i na noṽ Jesús, dá chinóo na ndá'a ná dinj xí. Tído tá nī xini ṭaa xínoo xí'in ná ña kée ñayuu ñoó dión, dá nī danáni ñaa rá.

¹⁶ Dá nī kana Jesús ṭaa ñoó, dá nī kaa nā xí'in rá:

—Konó ndó noṽ takuáli xaṽ nā kii xi noṽ yú'u. Ná dá'a ni chituu ndó xj. Dá chí ñayuu kándéé ini tatá Ndios táto'on kándéé ini takuáli xaṽ tatá xi, ṽṽṽ kúu nā ñó'o tixi ndá'a Ndios.

¹⁷ Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndáa nā ko kándia ña dándáki ñaa Ndios táto'on kándia takuáli ña dándáki ñaa tatá xj, ṽṽṽ kúu nā o kónj ndu'u tixi ndá'a Ndios —kaá nā.

Di'a nī ka'an Jesús xí'in iin ṭaa kuiká

¹⁸ Dá nī ndato'on ñaa iin ṭaa ndáya'i, ta kaá rā xí'in Jesús:

—Maestro va'a kúu ní. Ta, ¿ndi kíán kánian keei, dá nī'í ña kataki chíchí?

¹⁹ Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—¿Ndiva'a ká'an yo'ó ña kúu yu'u nā va'a? Chí ni iin tó'on ñayuu ko kúu nā va'a. Iin tó'on dinj Ndios vá kúu nā va'a.

²⁰ Sa ná'a vá yo'ó ndi kua'an choon nī sa'anda Ndios: o sa kéeon kuachi xí'in iin ñá'a ná ko kúu ñadi'ón, ta o sa ka'ánóon ndji, ta o sa kí'in kuí'ínón, ta o sa ká'on ña to'ón sa'a dao ka ñayuu, ta koo ñañó'o noṽ tatóon xí'in noṽ nanóon.

²¹ Dá nī kaa ṭaa ñoó:

—Ndá ló'o ve'i nī kasá'í seídó'i ndidaá choon yó'o.

²² Tá nī seídó'o Jesús ña nī ka'an rā dión, dá nī kaa nā xí'in rá:

—Ndadá iin tó'on vá ña'a kámanj keeón viti, tá dáa. Kua'an díko ndí'ón ña'a ió noṽ. Ta dasóon di'ón ñoó noṽ nā kúnda'í, dá kíán konṽṽ koo kuikón chí induú. Dá kison kanoón xí'in yu'u.

²³ Tá nì seídó'o taa yó'o ña nì ka'an Jesús dión xí'ín rá, kúu ndaá nda'í va nì kuu ini ra, chí tã kuiká nda'o kúu rá.

²⁴ Tá nì xini Jesús ña nì kunda'í ini ra, dá nì kaa na:

—ñNandeé ka ví kuáchí kián, dá ndu'u na kómí ña kuiká tixi ndá'a Ndios!

²⁵ Kaon cháá ka chika'anda iin camello yáí iin ión tükü o duú ña ndu'u iin na kuiká tixi ndá'a Ndios.

²⁶ Tá nì seídó'o ñayuu ñoo to'on yó'o, dá nì ndato'ón ná Jesús:

—¿Ndá yoo nì'í ña káki na, tá dáá?

²⁷ Dá nì kaa Jesús xí'ín ná:

—Nì iin tó'ón ñayuu o kándeé kee dión, tído ndidaá tá'an va ña'a kándéé Ndios kee na.

²⁸ Dá nì kaa Pedro xí'ín ná:

—Kande'é ní, chí ndu'u kúu ra nì ñankoo ndi'i ndidaá kúu ña'a ió noo ndú, ta xionoo ndu'u xí'ín mií ní.

²⁹ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó; ndi ndaa miíó na nì ñankoo ve'e na, o ñani na, o kì'o na, o ku'u na, o ñadi'í na, o tatá na xí'ín naná na, o de'e na sa'á ña kóni na ña ndu'u cháa ka ñayuu tixi ndá'a Ndios,

³⁰ na yó'o kúu na nani'í kuá'á ka ña'a ñayuú yó'o. Ta iin ka ñayuú saá koo chí noo ni'í ná ña kataki chíchí ná —kaá na.

Yó'o nì kastó'on tuku Jesús xí'ín taa xionoo xí'ín ná ndí kián ndo'o na, dá kuu na

³¹ Dá nì taó xóo Jesús ndin uxí uu taa xionoo xí'ín ná ñóó. Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Viti kián koka yo kua'an yo ñoo Jerusalén, dá xinkoo ndi'i ña ká'an to'on nì taa profeta sa'á ña ndo'o na nì nduu taa ñayuu yó'o.

³² Dá chí iin taa kúu ra nakì'o ñaa noo ndá'a tã tükü, dá kediki ndaa ñaa rá. Ta kendava'a ra xí'ín ná. Ta tuu ndaa ñií ñaa rá.

³³ Dá tá nì ndi'i nì kani ñaa rá, dá ka'áni ñaa rá. Tído tixi kuü óni, dá nataki na.

³⁴ Tído kó ní kándaq kúúí ini ra ndi kóni kaa to'on nì ka'an na xí'ín rá, chí ndadí va ñaxintóni rá noó to'on yó'o, sa'á ñoo kó ní kándaq ini ra ña nì ka'an na xí'ín rá.

Di'a nì kuu, dá nì nduva'a Jesús iin taa kó túu noo

³⁵ Dá nì kuyati Jesús ñoo naní Jericó, ta yu'ú íchi ñoo ió iin taa kó túu noo sáti ra.

³⁶ Tá nì seídó'o ra ña yá'a ñayuu kuá'a kua'an na noo ió ra ñoo, dá nì ndato'ón ñaa rá:

—¿Ndí kián kúu?

³⁷ Dá nì kaa ñayuu ñoo ña Jesús, na ñoo Nazaret, kúu na yá'a kua'an ñoo.

³⁸ Dá nì kasá'a taa ñoo káyu'ú rá:

—Jesús, de'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'í!

³⁹ Dá nì ñanani ñaa dao ñayuu xionoo kua'an ñoo, dá ná kutadí rá, ká'an ná. Tído nì'i cháa ka ví nì kasá'a káyu'ú rá ió ra:

—De'e na ve'e rey David, ku'u ini ní sa'í!

⁴⁰ Dá nì sa tuu tóo Jesús, dá nì sa'anda na choon noó ñayuu ñoo ña ná kandaka na taa ñoo sa na noo ná. Dá tá nì sa na noo ín Jesús, dá nì ndato'ón ñaa ná:

⁴¹ —¿Ndí kián kónon kee xí'ón?

Dá nì kaa taa ñoo:

—Tatá, kóni natuu noóí.

42 Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ná natuu nooŋ viti, ch̄i sa'á ñ̄a kándéé inoŋ yu'u, sa'á ñ̄oó n̄i nduva'ón.

43 Kúú viti'ón vá n̄i natuu noo rá. Ta kúú n̄i kee ra kua'an ra xí'ín Jesús, ta kéká'ano ra Ndios kua'an ra. Tá n̄i xini ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oó ñ̄a n̄i kuu dión, dá n̄i kaśá'a ta'ani na kéká'ano na Ndios.

19

Dì'a n̄i kuu tá n̄i naki'in tá'an Jesús xí'ín iin t̄a nani Zaqueo

1 Dá n̄i ku'u Jesús ñ̄oo ká'ano nani Jericó, dá n̄i ch̄ika'anda n̄a kua'an na me'í ñ̄oo ñ̄oó.

2 Ta ñ̄oó ió iin t̄a nani Zaqueo, ta kúú rá t̄a sa'ándá choon noó t̄a kí'in ya'i sa'a ñ̄o'ó, ta kuiká nda'o ra,

3 ta kóni r̄a kande'é rá ndá yoo kúú Jesús, tído kuú ta'on koni ñ̄aá rá kée ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oó, ch̄i iin t̄a latá'í vá kúú rá.

4 Sa'á ñ̄oó kánkono ra n̄i sa'an r̄a cháá ka noo. Dá n̄i kaa ra doko iin yíto, dá kuu koni ñ̄aá rá, ch̄i ñ̄oó kánian ya'a na.

5 Tá n̄i kasandaá n̄a noo iin yíto ñ̄oó, dá n̄i nakoto ndaa n̄a, dá n̄i xini n̄a kánóo ra, dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Zaqueo, kua'an noo kíi, ch̄i kuú viti kánian katuu tooi ve'ón.

6 Ta kúú kaon n̄i noo ra yíto ñ̄oó, ta n̄i n̄atiin ra Jesús ve'e ra xí'an kádi iní ra.

7 Tá n̄i xini ñ̄ayuu ñ̄oó ñ̄a n̄i ku'u Jesús ve'e ra, kúú n̄i kaśá'a ná ká'an n̄a sa'a Jesús, ch̄i kaá n̄a ñ̄a kua'an n̄a koo too na ve'e iin t̄a kómi kuachi.

8 Ta xí'an tein ió Jesús ve'e Zaqueo ñ̄oó, dá n̄i ndakuin ndichi r̄a, dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—Kande'é ní viti, tatá, ch̄i ko'in ka'anda daoi ñ̄a kuiká kómíi, ta ka'andai ñ̄a noó ñ̄ayuu kúnda'í. Tá n̄i ya'i n̄i kí'in kuí'íná ñ̄a'a iin ñ̄ayuu xí'ín, dá kí'an ko'in nandíó né'i komi cháá ka ta'ándá noó ñ̄a n̄i ya'i n̄i kí'in.

9 Dá n̄i kaa Jesús:

—Kuu viti n̄i n̄atiin t̄a yó'o ñ̄a kaiki ra noó kuachi r̄a, ch̄i kúú ta'ani ra ta kuendá n̄a ve'e Abraham.

10 Ch̄i n̄a n̄i nduu t̄a ñ̄ayuu yó'o kúú n̄a ve'i nandukú, ta dákaiki na ñ̄ayuu ndíta xíká noo Ndios.

Dì'a kua'an ñ̄a n̄i daná'a Jesús sa'a iin t̄a n̄i n̄atiin choon kakuu rey

11 Xí'an nani ndéi ñ̄ayuu ñ̄oó seídó'o na ñ̄a n̄i ka'an Jesús, dá n̄i daki'in tá'an na dao ñ̄a'a xí'ín to'on n̄i daná'a n̄a. Ch̄i sa'á ñ̄a sa kua'an kuyati na ñ̄oo Jerusalén, sa'á ñ̄oó n̄i ka'an ñ̄ayuu ñ̄oó ñ̄a yachi va kasaá Ndios xí'ín ndéé dándáki na ñ̄ayuu n̄a.

12 Sa'á ñ̄oó n̄i kaa Jesús dì'a:

—Iin kuú n̄i sa io iin t̄a, ta kúú rá de'e t̄a sa kuu rey, ta n̄i kee ra kua'an xíká rá iin ka ñ̄oo natiin ra choon kakuu ra rey, dá ndisaa r̄a.

13 Tído tá ko ñ̄a'a ko'on r̄a, dá n̄i kana ra uxí t̄a kéchóon noo rá. Dá n̄i xí'o ra iin di'ón ndáya'i noo iin rá iin ra. Dá n̄i kaa r̄a xí'ín rá: “Naka'an nda'i ndo di'ón xaan nani kua'in”, kaá r̄a.

14 Tído xini u'u ñ̄aá n̄a ñ̄oo r̄a. Sa'á ñ̄oó n̄i tanda'á ná dao t̄a kua'an ka'an noo tá'anda choon ñ̄oó ñ̄a ko kóni ta'on na ñ̄a kakuu t̄a yó'o rey ñ̄oo n̄a.

15 Tído n̄i n̄atiin va ra choon. Dá tá n̄i ndisaa r̄a ñ̄oo r̄a, dá n̄i kana ra t̄a kéchóon ñ̄oó, tá'an r̄a n̄i xí'o ra di'ón r̄a noo, ch̄i kóni r̄a kandaá ini r̄a ndidaa n̄i nduu di'ón n̄i naka'an nda'i iin rá iin ra.

16 Dá n̄i kaa t̄aa n̄i kasáa mií noó ñoo: “Tatá, iin d̄i'ón n̄i x̄i'o ní nooí, ta n̄i n̄i'í ux̄i kaan.”

17 Dá n̄i kaa rey ñoo: “Va'a nda'o n̄i keeón, ch̄i kúu yo'ó iin t̄a kéchóon va'a. Ta sa'á ña n̄i kéchóon ndaaon noo lú'u d̄i'ón n̄i x̄i'oi nooon, sa'á ñoo k̄i'oi ña dándákón ux̄i ñoo.”

18 'Dá n̄i kasáa iin ka t̄aa kéchóon ñoo. Dá n̄i kaa ra: “Tatá, n̄i n̄i'í o'on ka d̄i'ón noo iin d̄i'ón n̄i x̄i'o ní nooí.”

19 Dá n̄i kaa rey ñoo: “Ko'in k̄i'oi ña dándákón o'on ñoo.”

20 'Dá n̄i kasáa iin ka t̄aa kéchóon ñoo, dá n̄i kaa ra: “Tatá, yó'o ió d̄i'ón n̄i x̄i'o ní nooí, ch̄i n̄i chikáa va'i ña noo peñitoi,

21 ch̄i yu'í mií ní, ch̄i kúu ní iin t̄aa tondó, ta náki'in ní ña'a k̄o ní chínoo ní, ta dákée ní noó k̄o ní x̄iti ní.”

22 Dá n̄i kaa rey ñoo: “Yo'ó kúu iin t̄a kéchóon kini, ta x̄i'in t̄o'on n̄i ka'on xaan keyíkoí sa'on. Ta sa ná'a yo'ó ña kúu yu'u t̄aa tondó, ña náki'in yu'u ña'a k̄o ní chínooi, ta dákéei noó k̄o ní x̄itii,

23 sa'á ñoo, ¿ndiva'a k̄o ní sa'on chikaañon d̄i'ón yu'u banco, dá tá ná ndusaí, dá natiin ña x̄i'in lú'u satán, ní kúu?”

24 'Dá n̄i kaa ra x̄i'in t̄aa ndíta yati ñoo: “Kuio ndaa ndo d̄i'ón ñe'e ra xaan, ta kua'an ndo k̄i'o ndoan noó ra n̄i kandee n̄i ni'í ux̄i kaan ñoo.”

25 Dá n̄i kaa t̄aa ñoo: “Tatá, sa kómí vá roon ux̄i d̄i'ón.”

26 Dá n̄i kaa rey ñoo: “Ká'an yu'u x̄i'in ndó ña na sa ió ña'a noo, noón kúu na ni'í cháá kaan. Ta na koó ña'a noo, di'a d̄itá ná lú'u ña kómí ná.

27 Ta kandaka ta'ani ndó ndidaá t̄aa x̄ini u'u ñaá, tá'an ra k̄o kóni kakuu yu'u rey, ná kii ra nooí, ta ka'anda ndo dik̄o rá”, kaá rey ñoo —kaá Jesús.

D̄i'a n̄i kuu, dá n̄i ku'u Jesús kua'an na ñoo ká'ano Jerusalén

28 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na ña yó'o, dá n̄i kee na k̄okaa na kua'an na ñoo Jerusalén.

29 Dá tá n̄i kasandaá yati na ñoo naní Betfagé x̄i'in ñoo Betania, yati noo ín iin yúku naní Olivos, dá n̄i sa'anda na choon noó uú t̄aa x̄ionoo x̄i'in ná,

30 ta n̄i kaa na x̄i'in rá:

—Kua'an ndo ñoo ló'o nákaa chí noó káa. Tá n̄i saa ndo n̄i ku'u ndó ñoo ñoo, dá nani'í ndo noo ndíko iin burro, k̄i'oi k̄o ña'a kandodó ná. Ta ndaxí ndó r̄i kandaka ndó kii ndó.

31 Tá ndaa na ndato'ón ñaá: “¿Ndiva'a ndaxí ndó r̄i?”, dá kaa ndo x̄i'in ná: “Dá ch̄i x̄inñó'o na kúu sato'o ndu r̄i”, kaa ndo.

32 Dá n̄i kee ra kua'an ra. Ta kúu n̄i naní'í rá burro ñoo tát̄o'on k̄i'o n̄i ka'an Jesús x̄i'in rá.

33 Dá tá n̄i ndaxí rá burro ñoo, dá n̄i kaa na kúu sato'o r̄i:

—¿Ndiva'a ndaxí ndó burro xaan?

34 Dá n̄i kaa t̄aa ñoo:

—Dá ch̄i x̄inñó'o na kúu sato'o ndu'u r̄i.

35 Dá ndáka ra burro ñoo n̄i saa ra noó n̄i kandoo Jesús. Dá n̄i ch̄ikodó rá kotó ra sat̄a r̄i. Dá n̄i kaa Jesús kánoo na kua'an na.

36 Dá n̄i kasá'a ñayuu kuá'a ñoo chíndeí na kotó na íchi noó vei Jesús.

37 Dá tá n̄i kuyati na kua'an na noo kásá'a noo na ndíka yúku naní Olivos, dá n̄i kasá'a ñayuu kuá'a x̄ionoo x̄i'in ná ñoo káyu'ú ná kéká'ano na Ndios x̄i'an kádií in na sa'a ndidaá kúu ña'a ndato n̄i x̄ini na n̄i kee Jesús,

38 ta kaá na:

—¡Na ká'ano kúu rey yó'o, ch̄i vei na x̄i'in choon sato'o yo Ndios! ¡Ná kandeí va'a na ndéi induú! ¡Ta ná natiin Ndios ñaño'ó nda noo ió na noo dik̄o!

39 Dá n̄i kaa dao t̄a fariseo ño'o tein ñayuu kuá'a ñoo:

—Maestro, dánani ní ñayuu xionoo xí'ín ní, dá ná dá'a ni ka'ān nā dión.

⁴⁰ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ká'ín xí'ín ndó ñā tá ná kadi nā yó'o yú'u ná, dá kíān kasá'a yuu káa keká'anoan yu'u.

⁴¹ Tá nì kasandaá yati na ñoo Jerusalén, nda'í nì saki na tá nì xini nā ñoo ñoo,

⁴² ta kaá nā:

—Ndeé ví kóni yu'u ñā kandaá ini ndo kuu viti ndi kíān kee ndó, dá kíān kuu kandeí va'a ndó. Tído ndadi vá noo ndo, sa'a ñoo o kúu ta'on kandaá ini ndoán viti.

⁴³ Tído kasandaá iin kuu, dá kasaa kuá'a taa xini u'u tá'an xí'ín ndó, ta kao noo ra iin ní yú'u ñoo yó'o, ta chikorrá rā ndo'ó, ta kasá'a rá nako'oni rā ndo'ó,

⁴⁴ ta koon ra ndo'ó nda noñó'o, ta ka'ání rá ndo'ó xí'ín de'e ndó. Ta ni iin ka yuu o kándoan kandodó tá'an. Dión ndo'o ndó sa'a ñā kọ ní nákoní ndo nā nì tãnda'á Ndios veí dákaki ñāá —kaá Jesús.

Di'a nì kuu tá nì taó ndí'i Jesús tã díkó xí'ín tã xín kua'ān rā satã vé'e ño'o ká'ano

⁴⁵ Dá tá nì saā nā, nì ku'u na yé'é ño'o ká'ano. Dá nì kasá'a ná taó ndí'i na tã díkó, xí'ín tã xín kua'ān rā satã vé'e.

⁴⁶ Dá nì kaa nā xí'ín ñayuu ñoo:

—Di'a va kaá tuti ij Ndios: “Ve'e yu'u kúu iin ve'e noo kánian nataka ñayuu ka'an nā xí'ín yu'u.” Tído ndo'ó kúu nā ndéi kéean tãto'on iin káo tã kuí'íná.

⁴⁷ Ta ndidaá kuu nì sa káa Jesús sa ñaná'a nā noó ñayuu yé'é ño'o ká'ano ñoo. Tído tã duti sakuá'a, xí'ín tã dána'a ley, xí'ín tã né'e choon ndúkú rá ndi kíān kee ra, dá ka'ání ñāá rá.

⁴⁸ Tído kọ ní nì'í ta'on ra ndi kee ra, dá chì ndidaá ñayuu ndéi toon na seídó'o na ñā dána'a Jesús.

20

Yó'o nì ndato'ón tã fariseo ndá yoo nì xì'o choon noo Jesús

¹ Iin kuu, dá nákaa Jesús yé'é ño'o ká'ano dána'a nā sa'a tọ'on va'a Ndios noó ñayuu. Dá nì kasá'a tã duti sakuá'a xí'ín tã dána'a ley xí'ín tã sá'ano ñoo,

² dá nì kaa rā xí'ín ná:

—Ka'ān ní xí'ín ndu'u, ¿ndá choon né'e ní ñā nákaa ní kée ní di'a? ¿Ndá yoo nì xì'o choon noo ní ñā kee nian?

³ Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta viti ná ndato'ón ta'ani yu'u ndo'ó sa'a iin ña'a, ta nandió né'e ndoan.

⁴ ¿Ndá yoo nì xì'o choon noo Juan ñā sa ñakodó ndúta ná ñayuu? ¿Á Ndios nì xì'oan o taa?

⁵ Dá nì kasá'a rá ndátó'ón tá'an mií rá ndita ra:

—Tá ná kaa yo ñā Ndios nì xì'o ñāá, dá kaa rā xí'á: “¿Ndiva'a kọ ní kándisa ndó ñā nì ñaná'a rā, tá dáá?”

⁶ Tído tá ná kaa yo ñā taa nì xì'o ñāá, dá kíān ndakuei nā ñoo yo chiyúú ñāá ná, dá chì ndidaá vá ná kándia ñā Juan nì sa kuu iin profeta nì tãnda'á Ndios nì kii —kaá rā ndátó'ón mií rá.

⁷ Dá nì kaa rā xí'ín Jesús ñā kọ ná'á ta'on ra ndá yoo nì xì'o choon noo Juan.

⁸ Dá nì kaa nā xí'ín rá:

—Ta nì yu'u o kásto'on ta'on xí'ín ndó ndá yoo nì xì'o choon noo kéei ñā yó'o, tá dáá.

Di'a kua'an ña ni nakani Jesús sa'á ña ni ndo'o iin sato'o uva

⁹ Dá ni kasá'á Jesús dáki'in tá'an na dao ña'a xí'in to'on dána'a na noo ñayuu ñoo, ta kaá na:

—In kuu ni dandee iin ta yitó uva noño'ó rá. Dá ni dikó ndodó raán noo dao ka ta kéchóon. Dá ni kee ra kua'an xiká rá kua'á kuia.

¹⁰ Dá tá ni xinkoo tiempo ta'anda uva ñoo, dá ni tanda'á rá iin mozo ra ña ná ko'on ra noo ndéi ta kéchóon ñoo natiin ra uva, kirí kánian ni'i rá. Tído tá ni saá mozo ñoo, dá ni ndakuei ta kéchóon noo uva ñoo ni kani ñaa rá. Ta ni iin ña'a ko ní xí'o ra kane'e mozo ñoo no'ó ra.

¹¹ Dá ni nandio koo sato'o ñoo ni tanda'á rá iin ka mozo kua'an ra. Tído tá ni saá ra noo ndéi ta kéchóon ñoo, dá ni ndakuei tuku roón ni kani ñaa rá, ta ni ndane'e ñaa rá. Ta ni iin ña'a ko ní xí'o ra kane'e mozo ñoo no'ó ra.

¹² Dá ni nandio koo tuku sato'o ñoo ni tanda'á rá iin ka mozo, ra kúu oni, kua'an ra. Tído tá ni saá ra, ta kúu ni ndakuei tuku ta kéchóon ñoo ni darkue'e ñaa rá. Dá ni dakána ñaa rá sata vé'e.

¹³ Dá ni kaa sato'o uva ñoo: “¿Ndi koo kee viti? Viti kían ná tanda'í de'e mani ko'on xi. Chi tá ná koni ñaa rá, ndá ndi kuu koo va ñaño'ó rá noo xi.”

¹⁴ Kúu ni tanda'á ñaa rá kua'an xi. Tído, tá ni xini ñaa ta kéchóon ñoo, dá ni kasá'á rá ndátó'on kue'é ra: “Taa kaa kúu ra natiin ndidaá kúu ñó'ó yó'o noo tatá xi. Kó'ó ka'áni yo xi, dá ná kandoo ndi'i ñó'ó yó'o noo mií yó”, kaá ra.

¹⁵ Dá ni tiin ñaa rá ndáka ra kua'an ra sata korrá noo kaa yitó uva ñoo. Ta ñoo ni sa'áni ñaa rá. Ta, ¿ndi kían kee sato'o uva ñoo viti, ká'an ndó?

¹⁶ Ña kee ra kían kasaa ra, ta ka'áni ndi'i ra ta kéchóon ñoo, dá dikó ndodó ra ñó'ó noo kaa yitó uva ñoo noo dao ka ta —kaá Jesús.

Tá ni seídó'o ñayuu ñoo ña ni ka'an Jesús dión, dá ni kaa na:

—¡Ná o sa kónó Ndios ña koo dión!

¹⁷ Dá ni nandé'e Jesús noo ñayuu ñoo, dá ni kaa na:

—¿Á ko ná'á ta'on ndó ña di'a va kaá tuti i Ndios?:

Tá'an yuu ni kaño'ó ta káva'a ve'e,

ña yó'o di'a va ni kasandaá kakuu yuu tito.

¹⁸ Ta ndidaá na ná kankao sata yuu ñoo, kuachi ndi'i na. Ta na kankao yuu yó'o sata, noón kúu na tadj ndi'i kean —kaá Jesús.

Di'a ni kuu tá ni ka'an dao ta dátuyú rá Jesús

¹⁹ Dá ni ka'an ta dutj saku'a xí'in ta dána'a ley tiin ra Jesús mií hora daá ñoo, dá chi ni kandaá ini ra ña sa'a mií rá ni ka'an na to'on yó'o. Tído yu'ú ra kée ñayuu kuá'a ñoo.

²⁰ Ta ndéi ra nání rá Jesús. Kúu ni tanda'á de'e ra dao ta kua'an ra noo nákaa Jesús. Ta ni kee ra mií rá ña kúu rá ta ndaa, chi ndúkú rá ndi kee ra dátuyú ñaa rá, dá ná ya'a na ka'an na, dá ni'i rá kuachi na, dá nakí'o ñaa rá noo ndá'a ta né'e choon ká'ano ñoo ñoo, ká'an rá.

²¹ Dá ni ndato'ón ñaa rá, ta kaá ra xí'in ná:

—Maestro, ná'á vá ndu'u ña ká'an ní ña ndaa, ta dána'a ní ña ndaa. Ta ni iin to'ón ñayuu ko káxi mií ní. Di'a dána'a ndaa ní ichi Ndios noo ndidaá ñayuu.

²² Sa'a ñoo vei ndu ndato'ón ndu'u mií ní, ¿á va'a ni kée yó chíya'i yó sa'a ñó'ó yo noo ta kúu kuendá rey César o koó?

²³ Tído ni kandaá va ini Jesús ña katoó ra dátuyú ñaa rá. Dá ni kaa na xí'in rá: —¿Ndiva'a ndúkú ndó ña ya'i noo ká'in?

²⁴ Tei too ndó iin di'ón, ña chíya'i ndó sa'a ñó'ó ndo, ná kandé'a. ¿Ndá na'ána kían ndá'a noo di'ón yó'o? Ta, ¿ndá kuu kían ndá'a nooan yó'o?

Dá ni kaa ra:

—Na'áná César kíán xí'ín kuꝯ mií rá.

²⁵ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Nak̄i'ó ndó ñ̄a kúú ñ̄a'a César noꝯ rá, tá dáá, ta nak̄i'ó ndó ñ̄a kúú ñ̄a'a Ndios noꝯ ná.

²⁶ Ta kúú k̄o ní kándeé vá rá dátúú ñ̄aá rá, dá yá'a na noꝯ to'on ká'an n̄a noꝯ ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oó. Di'a n̄i naá vá iní r̄a sa'á ñ̄a va'a nda'ó n̄i n̄andió né'e na to'on n̄i ndato'ón ñ̄aá rá. Sa'á ñ̄oó n̄i sadi va ra yú'u rá.

Di'a kua'an ñ̄a n̄i daná'a Jesús ñ̄a mi'an ndaa nataki na n̄i xi'i

²⁷ Dá n̄i kasáa dao t̄a saduceo noꝯ Jesús. Ta k̄o kándisa ta'on ra ñ̄a náta ki na n̄i xi'i. Dá n̄i ndato'ón ñ̄aá rá,

²⁸ ta kaá r̄a:

—Maestro, di'a ká'an iin ley ñ̄a n̄i taa Moisés: Tá n̄i xi'i iin t̄aa, ta k̄o ní sá io de'e yíi r̄a xí'ín ñ̄adi'í ra, dá kíán kánian naki'in ñ̄aá ñ̄ani r̄a tanda'a rá xí'án, dá koo iin de'e yíian naki'in kuꝯ ñ̄ani r̄a.

²⁹ Ta viti, n̄i sa ndei us̄a ñ̄ani. Ta kúú n̄i tandá'a t̄a kúú noꝯ ñ̄oó. Tído n̄i xi'i va ra, ta k̄o t̄a'ón de'e yíi r̄a ní sá io xí'ín ñ̄adi'í ra.

³⁰ Sa'á ñ̄oó n̄i tandá'a ñ̄ani r̄a, t̄a kúú uu ñ̄oó, xí'án. Tído n̄i xi'i ta'ani ra, ta k̄o ní sá io tuku de'e yíi r̄a xí'án.

³¹ Dá n̄i tandá'a t̄a kúú on̄i xí'ín ñ̄a'a ñ̄oó. Ta kúú díon ta'ani n̄i ndo'o ra. Ta díon ta'ani n̄i ndo'o ndin us̄a ñ̄ani ñ̄oó, n̄i xi'i ndi'í ra, ta ní iin ra k̄o ní sá io de'e yíi xí'ín ñ̄a'a ñ̄oó.

³² Tá n̄i ndi'í, dá n̄i xi'i ta'ani mií ñ̄a'a ñ̄oó.

³³ Sa'á ñ̄oó, tá ná kasandaá kuꝯ nataki na n̄i xi'i, ¿ndi káa iin t̄aa ñ̄oó kakuu yíi ñ̄a'a ñ̄oó, ch̄i ndin us̄a va ra n̄i sa kuu yíian? —kaá r̄a.

³⁴ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Ñ̄ayuu ndéi ñ̄ayuu yó'o kúú n̄a tánda'a, ta xí'ó na de'e na ñ̄a tanda'a xí.

³⁵ Tído n̄a n̄i ni'i noꝯ Ndios ñ̄a nataki na tein n̄a n̄i xi'i, ta kandeí na iin k̄a ñ̄ayuu koo chí noꝯ, noꝯn kúú n̄a o tánda'a k̄a n̄a, ta o kí'o k̄a n̄a de'e di'í na ñ̄a tanda'a xí.

³⁶ Ta ní iin kuꝯ k̄a o kuú n̄a, ch̄i táto'on k̄i'o ndéi ángel, nd̄a k̄i'o díon vá kandeí na, ta nd̄a de'e Ndios vá kakuu na sa'á ñ̄a ni'í ná ñ̄a nataki na.

³⁷ Ta viti ná kol'in kastó'in xí'ín ndó ñ̄a mi'an ndaa nataki na n̄i xi'i, ch̄i nd̄a Moisés n̄i daná'a sa'á ñ̄a yó'o noꝯ t̄aa na sa'á ñ̄a n̄i ndo'o na tá n̄i kej̄i yitó t̄aka ló'o ñ̄oó. Ch̄i ñ̄a n̄i taa na ká'an ñ̄a sato'o yo Ndios kúú Ndios noꝯ Abraham, ta kúú ná Ndios noꝯ Isaac, ta kúú ná Ndios noꝯ Jacob.

³⁸ K̄i'o díon kaáan, dá ch̄i tatá Ndios, k̄o kúú ta'on na Ndios noꝯ ná n̄i xi'i, ch̄i kúú ná Ndios noꝯ ná takí va, ch̄i ndidaá vá ñ̄ayuu ndéi takí noꝯ Ndios.

³⁹ Dá n̄i kaa dao t̄a dána'a ley xí'ín ná:

—V̄a'a nda'ó n̄i ka'an ní, maestro —kaá r̄a.

⁴⁰ Ta k̄o ní ch̄indaá noꝯ k̄a r̄a ñ̄a kíán ndato'ón ñ̄aá rá cháá k̄a.

Di'a kua'an ñ̄a n̄i daná'a Jesús sa'a Cristo, na dáka ki ñ̄aá

⁴¹ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín ñ̄ayuu kuá'a ñ̄oó:

—¿Ndiva'a ká'an r̄a dána'a ñ̄a tein n̄a ve'e rey David kixi Cristo, na dáka ki ñ̄aá?

⁴² Ch̄i di'a va kaá mií vá David noꝯ tuti Salmo:

Di'a n̄i kaa sato'o yo Ndios xí'ín n̄a kúú sato'i:

“Kak̄o yo'ó xoo kuá'a yu'u,

⁴³ nd̄a ná kasandaá kuꝯ nataán ndi'ii t̄a xini u'u ñ̄aá t̄ixi sa'on.”

44 Mif David kaá ña sato'o na kúú Cristo, sa'á ñoo, ¿ndiva'a dána'a ra ña kii Cristo tein na ve'e na, tá dáá? —kaá Jesús.

Di'a kua'an ña ni daná'a Jesús sa'á ña kini kée ta dána'a ley

45 Ta nani ndéi ñayuu kuá'a ñoo seidó'o na, dá ni kaa Jesús xí'in ta xionoo xí'in ná:

46 —Kandaa ndo mií ndó noo ra dána'a ley Moisés, dá chi kátoó ra kandixi ra dá'on nání, ta kóni ra ña ka'an ñayuu ndisá'an xí'in rá xí'in ñaño'ó noo xionoo ra noo yá'i. Ta kátoó ta'ani ra kandeí ra noo téi kúú noo ini ve'e noo náta na ñoo yo, ta kátoó ta'ani ra kandeí ra téi kúú noo noo ndéi ta ndáya'i sásá'an ra noo ió viko.

47 Ta xío ndaa ra ve'e na kuáan. Ta na'á xika ta'i rá noo Ndios, dá ka'an va'a ñayuu sa'a rá. Ta yó'o kúú ra ya'i ndá'o chiya'i ra noo Ndios sa'á ña kée ra dión —kaá na.

21

Di'a ni kee iin ña'á kuáan kúnda'i

1 Dá ni ndane'e noo ná, dá ni xini na to'on kée ñayuu kujká taáan di'on ini sato noo dóko ñayuu di'on noo Ndios.

2 Ta ni xini ta'ani na táto'on ni kee iin ña'á kuáan kúnda'i, ni taáan uu di'on kaa kuáli ini sato ñoo.

3 Dá ni kaa na:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ña'á kuáan kúnda'i kaa ni taán kua'a cháa ka di'on o duú ndidaá ka ñayuu kaa.

4 Dá chi ndidaá ka ñayuu kaa ni dokoo noo Ndios xí'in di'on kándoo noo ná, tído ñá'a kaa, va'ará kúnda'i vían, ni dokoo ndi'an di'on né'e va'an katakian —kaá na.

Yó'o kúú noo dána'a Jesús ña naá va ve'e ño'o ká'ano

5 Dá ni kasá'a dao ta xionoo xí'in Jesús ká'an ra sa'a ve'e ño'o ká'ano, ña ñochi ndá'o ndaa yuu ni kavá'an, xí'in dao ka ña'a luu ndaa ni dokoo ñayuu kujká noo Ndios. Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

6 —Kana'á ndó ña kasandaá iin kuú koon ndi'i va ve'e ño'o, tá'an ña nd'é ndó kaa, chi ni iin tó'on yuu o kándoo kandodó tá'an. Naá ndí'i vaan.

Kásto'on Jesús ndí kían koo, dá naá ñayuu yó'o

7 Dá ni ndáto'on rá Jesús:

—Maestro, ¿ndá oon koo dión? ¿Ndi kían koo, dá kandaá ini ndu'u ña yachi va koo dión?

8 Dá ni kaa na xí'in rá:

—Kandaa ndo mií ndó, dá ná o dánda'i ñaa ni iin ñayuu, dá chi kua'a ndá'o ta kasaa, ta kechón ra kuú yú'u, ta kaa ra: “Yu'u kúú Cristo, na dáka'ki ñaa. Sa ni kasandaá va kuú ña naá ñayuu.” Tído o sa kándia ndó karkuei ndó sata rá ko'on ndo.

9 Tá ni kandaá ini ndo ña sa'áni tá'an iin ñoo xí'in iin ka ñoo, ta yó'o yó'o naá na, ta ná dá'a ni yu'ú ndo, dá chi dinño'ó ka k'i'o dión kánian koo, tído ko ñá'a ta'on xinkoo kuú ña naá ñayuu yó'o.

10 Dá ni kaa ta'ani na:

—Ndakuei dao nación naá tá'an xí'in dao ka nación, ta kasá'a naá tá'an ta né'e choon ndéi iin rá iin ñoo ná'ano.

11 Ta yó'o yó'o va kasá'a ñi'i nda'o tãan, ta yó'o yó'o ta'ani kasá'a koo tama xí'in kue'e kini, ta kasá'a yu'ú xixi nda'o ñayuu, ta ña'a xixi nda'o koo chí induú káa.

12 Tído tá o ñá'a koo dión, dá tiin ñayuu ndo'ó, ta kendava'a na xí'in ndó. Ta kane'e na ndo'ó ko'on na ini ve'e noo náata na ñoo yo, dá keyíko na sa'a ndo. Ta kadi na ndo'ó ve'e ka. Ta kane'e na ndo'ó ko'on na noo rey xí'in noo tá né'e choon ná'ano sa'a ña kúú ndó kuendá yu'u.

13 Díon koo, dá ni'i ndo ndi koo k'i'o ndó kuendá sa'a yu'ú noo tá né'e choon ná'ano.

14 O sa nákani ini ndo sa'a to'on ka'an ndo chindeé ndó mií ndó,

15 dá chí k'i'o va mií yu'ú to'on ka'an ndo xí'in ña ndíchi noo ndo mií hora daá ñóó. Ta o kándeé ta'on na nandió né'e na noo ka'an ndo, ta o kándeé ta'on na xini u'u ñaa dátuu ná noo ka'an ndo.

16 Ta nak'i'o ñaa tatá ndo xí'in naná ndo xí'in ñani ndo, xí'in tá'an ndó xí'in na né'e tá'an va'a xí'in ndó noo tá né'e choon; ta ka'áni rá dao ndó.

17 Ta koni u'u kini ndidaá ñayuu ndo'ó sa'a ña kúú ndó kuendá yu'u.

18 Tído ni iin tó'on ta'on idí diní ndo o naá.

19 Ta sa'a ña ni xi'o ndeé ini ndo, sa'a ñoó ni'i ndo ña dákaiki ñaa Ndios.

20 'Sa'a ñoó tá ni xini ndo ni kaq noo kua'a ndava'o soldado ñoo Jerusalén yó'o, dá kían kana'a ndó ña sa ni xinkoo va kuu ña kían naá ñoo yó'o.

21 Sa'a ñoó na ndéi chí Judea ná kuino kii ná ko'on na yúku, ta na ñoo Jerusalén ná kankuei kii ná ko'on na, ta na kua'an yúku, ná dá'a ni nandió kuéi na ndu'u na.

22 Dá chí kuu daá ñóó kakuu iin kuu dándó'o Ndios níó ñayuu ndéi ñoo yó'o, dá ná xinkoo to'on ká'an tuti ii mií ná.

23 Tído nda'í kúu ví na ñá'a ñó'o de'e xí'in na ndéi taleé chíchi kuu daá ñóó, dá chí kuu daá kakuu iin kuu ndo'o naní níó ñayuu noñó'o yó'o, ta naxino ña xido ini Ndios satá ñayuu ndéi ñoo yó'o.

24 Ta xí'in espada kuei dao na, ta dao ka na kandaka ra ko'on ra kandeí ndava'a na ndidaá nación. Ta kankao ñoo Jerusalén tixi ndá'a tá tukú. Ta dión koo nda ná xinkoo kuu ni chikaa ini Ndios taó ná tá tukú ñóó.

Dí'a koo, dá nandió koo tuku Jesús kii na ñayuu yó'o

25 'Kua'a nda'o ña ndato ndo'o ndjndii, xí'in yoo, xí'in tññoq viti, ta noñó'o yó'o ndo'o naní níó ndidaá kúú ñayuu, ta naá nda'o ini na sa'a ña ni'i xido ndakuei noo taño'o.

26 Ta ndidaá kúú ñayuu kuu y'i'í sa'a ña yu'ú nda'o na sa'a ña nakani ini na sa'a ña vei ndo'o ñayuu yó'o, dá chí koni na kidi ni'ini ndidaá ña ná'ano ñó'o induú káa.

27 Nda daá ví, dá koni na na ni nduu tãa ñayuu yó'o kixi na tein iin viko, ta ndato naye'e ndaa noo kii na xí'in ndidaá choon kómi ná.

28 Tá ni kasa'a kúu dión, dá kían ndeé koo ini ndo, ta ndane'e noo ndo, dá chí sa ni kuyati ñó'o vá kuu dákaiki ñaa Ndios —kaá na.

29 Dá ni daki'in tá'an Jesús ña yó'o xí'in to'on ni daná'a na, ta kaá na:

—Kane'e ndó kuendá táto'on k'i'o kée taño'o xí'in ndidaá ka ni yíto.

30 Tá ni xini ndo ña vei nóma yúta kuáli ra, kúu sa ná'a vá ndó ña sa ni kuyati yoo koon dai.

31 Ta dión ta'ani, tá ni xini ndo ni kasa'a kúu tandó'o yó'o, dá kían kana'a ndó ña sa ni kuyati va kuu kasaá Ndios dándaki na.

32 'Miían ndaa kuiti ká'in xí'in ndó ña o kuú ta'on ñayuu ndéi tiempo daá nda ná koo ndidaá ña yó'o.

33 Induu káa xí'in noño'ó yó'o naá váán, tído to'on ká'in o yá'a ta'an vaan.

34 "Ta kandaá ndo míi ndó. O sa koo ini ndo kee ndó ña kóni ñi ndo, ta o sa kó'o na'áná ndo, ta o sa ndí'i ini ndo sa'á ña kátoó téi na kúu kuendá ñayúú yó'o, ch'i iin ndakána va kasandaá kuú ñoo satá ndo.

35 Ch'i táto'on k'i'ó kée na xí'in dei tiin na kítj, k'i'ó dión iin ndakána va kasandaá kuú yó'o satá ndidaá ñayuu ndéi iin níi kua'an ñayúú yó'o.

36 Sa'á ñoo kaño'o ini ndo, ta daá kuiti kaka ndo ña manj noo Ndios ña ni'i ndo ña ka'ki ndó noó ndidaá tandó'ó vei koo, dá ná kuu naku'ita ndó xí'in tandéé ini noó na ni nduu taa ñayúú yó'o —kaá Jesús xí'in rá.

37 Ta nduu sa daná'a na ye'é ño'ó ká'ano, ta sakuua sa sá'an na yúku naní Olivos.

38 Ta ndidaá na'a sa sá'a ñayuu ndéi ñoo Jerusalén sa seídó'o na ña'a sa dána'a Jesús ye'é ño'ó ká'ano ñoo.

22

Di'a ni kuu, dá ni kandoo Judas Iscariote ña nak'i'o ra Jesús noo ndá'a ta né'e choon

1 Sa ni kuyati va víko pascua, tá sei na Israel pan, ña ko ní kí'in tá'an xí'in ña dákuita tachían.

2 Ta ra duti saku'a'a xí'in ta dána'a ley nándukú rá ndi kee ra ka'áni rá Jesús, tído yu'ú ra kée ñayuu ñoo ñoo.

3 Kúu ni ndu'u ña u'u ini níj Judas, ta ká'an xí'in ná Iscariote, tá'an ra nákaa tein ndin uxj uu ta xionoo xí'in Jesús.

4 Dá ni sa'an ta yó'o ni ka'an ra xí'in ta duti saku'a'a xí'in taa sa'ándá choon noo ra ndaá ye'é ño'ó ká'ano ñoo, ch'i ni ka'an ra sa'a ndi kee ra nak'i'o ra Jesús noo ndá'a rá.

5 Ta kúu ni kadij nda'ó ini taa ñoo, dá ni kandoo ra ña k'i'ó ra di'ón noo Judas.

6 Ta kúu ni kandia ra tiin ra di'ón ñoo. Dá ni kasá'a rá ndúkú rá ndi kee ra nak'i'o ra Jesús noo ndá'a taa ñoo, dá ná o kandaá ini ná ñoo ñoo.

Di'a ni kuu tá ni sadini Jesús noo ndi'i kuii xí'in taa xionoo xí'in ná

7 Kúu ni kasandaá va kuú sei na Israel pan ko ní kí'in tá'an xí'in ña dákuita tachían, ta dóko ta'ani na iin léko noo Ndios, kirí kúu kuendá víko pascua.

8 Dá ni sa'anda Jesús choon noo Pedro xí'in Juan, ta kaá na xí'in rá:

—Kua'an ndo kenduu ndo ña ná kadini yó kuendá víko pascua.

9 Dá ni kaa ra xí'in Jesús:

—¿Ndeí ko'on ndu kenduu ndu ña'a kadini yó, kóni ní?

10 Dá ni kaa na:

—Ta noó ni saa ndo ni ku'u ndó ñoo ká'ano káa, dá naki'in tá'an ndó xí'in iin taa ndío iin yoo ño'ó takuii kua'an ra. Ta kúu karkuei ndó ra ko'on ndo nda ve'e noó ni saa ra ni ndu'u ra,

11 dá kaa ndo xí'in ta kúu sato'o ve'e ñoo: “Di'a kaá maestro ndu'u xí'in ní: ¿Ndi káa iin cuarto k'i'ó ní noo kadinii kuendá víko pascua xí'in taa xionoo xí'in?” kaa ndo xí'in rá.

12 Dá ná dána'a ra iin cuarto ká'ano kánóo dikó ñoo, ta sa ió nduu vaan. Ta ñoo kenduu ndo ña'a ná kadini yó —kaá na.

13 Dá ni kee ra kua'an ra. Ta ni ndo'o ra táto'on k'i'ó ni ka'an Jesús xí'in rá. Ta ñoo ní kenduu ra ña kadini ra xí'in ná kuendá víko pascua.

14 Tá ni kasandaá hora kasá'an na, dá ni sa ko Jesús mesa xí'in taa xionoo xí'in ná.

15 Dá ni kaa na xí'in rá:

—Ndi k̄i'o ví kónij kadíni dáóí xí'ín ndó víkō pascua tá kō ñá'a ndo'o nani nioí.

¹⁶ Dá ch̄i ká'ín xí'ín ndó ña o nándiō kōo kaj kadíni nda ná x̄inkōo kuū kadíni tukui xí'ín ndó noo dándáki Ndios.

¹⁷ Dá ñi tiin na copa. Dá tá ñi ndi'i ñi ñak̄i'o na ndivé'e noo Ndios, dá ñi kaa na:

—Jó'on, tiin ndóan, ta ko'o iin rá iin ndó lú'u lú'u ra.

¹⁸ Ch̄i ká'ín xí'ín ndó ña o nándiō kōo k̄a yu'u ko'i ndutá uva yó'o nda ná kasandaá kuū kasaa Ndios dándáki na ñayuu na.

¹⁹ Dá ñi tiin na pan ñoó, dá ñi ñak̄i'o na ndivé'e noo Ndios. Dá ñi sa'anda dao naan, dá ñi x̄i'o naan noó t̄aa ñoó. Dá ñi kaa na:

—Ña yó'o kúu yikí kōñoi, ña náki'oi kuu sa'a iin rá iin ndo'ó. Ta daá kee ndó ña yó'o, dá ndikō'on ini ndo sa'a ña ñi keei sa'a ndo.

²⁰ Ta dión ta'ani ñi kee na xí'ín copa ñoó tá ñi ndi'i ñi sadini na, dá ñi kaa na:

—Ndutá ño'o ini copa yó'o dándáki ña saá ñi kandōo Ndios kee na xí'ín ñayuu na, ta x̄inkōoan kee ñi yu'u, kirá kuita sa'a iin rá iin ndó.

²¹ Tido kana'á ndó ña iin t̄aa sásá'an nduú xí'ín yu'u mesa yó'o ko'on ñak̄i'o ñaá noo ndá'a t̄aa x̄ini u'u ñaá.

²² Ta miían ndaa ndo'o na ñi nduu t̄aa ñayuu yó'o tát'o'on ñi ch̄ikaá ini Ndios koo nda mií sa'a. Tido nda'í t̄aa ko'on ñak̄i'o ñaá noó t̄aa x̄ini u'u ñaá —kaá Jesús.

²³ Dá ñi kasá'á rá ndátó'ón tá'an mií rá, nde'á ndi káa iin ra kakuu ra kee dión.

Dána'a Jesús sa'a ndá yoo ndáya'i cháa ka

²⁴ Dá ñi kasá'á t̄aa x̄ionoo xí'ín ná ñoó ndátó'ón kuách̄i ra, nde'á ndi ndáa ra kakuu t̄aa ndáya'i cháa k̄a tein mií rá.

²⁵ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa ná'a vá mií ndó tát'o'on k̄i'o kée rey dándáki dao k̄a nación, ch̄i kéndusa ra xí'ín ñayuu kueidó'o ñaá ná. Ta dao k̄a t̄aa né'e choon ñoo kuálí, roón kúu ra ch̄inani va'a ra mií rá.

²⁶ Tido kō káni ta'an vaan kee ndó dión tein mií ndó. Ndi ndáa ndo'ó kúu t̄aa ndáya'i cháa k̄a tein mií ndó, di'a ndee ndó mií ndó kakuu ndó tát'o'on t̄aa ló'o cháa k̄a. Ta ndi ndáa ndo'ó kúu t̄aa iin noo, di'a ndee ndó mií ndó kakuu ndó t̄aa koni kuách̄i noo dao k̄a ndo.

²⁷ Ch̄i, ¿ndi káa na ndáya'i cháa k̄a, á na ió mesa o na ch̄iki'o ña'a sasá'an na? ¿Á o duu na ió mesa kúu na ndáya'i cháa k̄a? Tido kana'á ndó ña nákaa yu'u tein ndó kúu iin na x̄inkuách̄i di'a noo ndo.

²⁸ Ta ndo'ó kúu na daá kuiti ñi sa ndei xí'ín yu'u tein tandó'ó ndó'i,

²⁹ sa'á ñoó k̄i'o yu'u choon noo ndo ña dándáki ndó tát'o'on k̄i'o ñi x̄i'o tatái choon noo ña dándáki,

³⁰ dá kasá'an dáó ndó xí'ín yu'u, ta ko'o nduú ndo xí'ín yu'u noo dándáki, ta kande'i iin rá iin ndó noo téj keyikō ndo sa'a ndin ux̄i u'u tu'u de'e na ve'e Israel.

Yó'o ñi ka'an Jesús ña ndat̄a Simón Pedro sa'a na

³¹ Dá ñi kaa ta'ani sato'o yo Jesús:

—Simón, Simón, kana'ón ña kóni ña u'u kexixian xí'ín ndó tát'o'on kée ñayuu dáx̄ixi na tirió.

³² Tído sã ñi seí nda'ávíi noo Ndios sã'on, dá kían ná dá'a ni ndi'i ñã kándéé inon yu'u. Dá tá ñi ndi'i ñi ñandíó koo tukón noo yú'u, dá chindeéon ñanon, dá ná kuita ndaa ña xí'in to'on yu'u.

³³ Dá ñi kaa Simón xí'in ná:

—Sato'io mií, sã ió nduu va yu'u ñã ko'in ve'e kaa xí'in ní, ta ió ta'anii ñã kuu nduúí xí'in ní.

³⁴ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Pedro, ká'in xí'ón ñã tá o ñá'a ta'on kana chéli viti, kúú sã oní va ta'ándá ndatón sã'a yu'u.

³⁵ Dá ñi kaa Jesús xí'in tãa xíonoo xí'in ná:

—Tá ñi tanda'a yu'u ndo'ó ñi sa'an ndo ñi daná'a ndo, koo ní sã ne'e ndó léka ndo, ta ni lú'u ñi'ón, ta ni ndisã ndo koo ní sã ne'e ndó ko'on ndo. ¿Á ió ñã'a ni kamaní noo ndo?

Dá ñi kaa ra xí'in ná:

—Ni iin ñã'a ta'on.

³⁶ Dá ñi kaa ña xí'in rá:

—Tído viti, ndi ndáa ndo'ó ió léka xí'in ñi'ón, ki'in ndó ñã kane'e ndó ko'on ndo. Ta ndo'ó, ña koo espada, ñi'ó ndó koto ndíxi ndó, ta kuiin ndóan.

³⁷ Dá chi ká'in xí'in ndó ñã miian xinkoo ñã ká'an tuti ií Ndios sã'í, dá chi kaáan di'a: “Ni ndee ñãá ná iin tãa kómi kuachi.” Ta dión koo, chi ndidaa ñã ká'an tuti ií Ndios sã'á ñã kían ndo'í, kánian xinkooan —kaá ña.

³⁸ Dá ñi kaa ra xí'in ná:

—Sato'í, yó'o ió uu espada.

Dá ñi kaa ña xí'in rá:

—Sã ió va'a va.

Dì'a ñi kuu tá ñi ka'an Jesús xí'in Ndios iin noo naní Getsemaní

³⁹ Dá ñi keta Jesús kua'an ña yúku naní Olivos táto'on kí'o sã kée na dao ka kuu ñoo. Dá ñi kee tã xíonoo xí'in ná tákuei ñãá rá kua'an ra.

⁴⁰ Dá tá ñi sã ña ñoo, dá ñi kaa ña xí'in rá:

—Ka'an ndo xí'in Ndios, dá kían ná dá'a ni kandeé ñã kini kexixian xí'in ndó, dá ya'a ndó kee ndó kuachi.

⁴¹ Dá ñi kana xoo na kua'an ña táto'on kí'o xíká dáyaã yo iin yuu. Dá ñoo ñi sã kuin xití ná, ta ñi kasá'a ná ká'an ña xí'in Ndios,

⁴² ta kaá ña:

—Tá'a ló'o, tá kóni ní, ñi'á ní yu'u noo ndutá ova, ñã kúú ñã ndo'ó ní'í. Tído ná dá'a ni kakuaan táto'on kí'o kóni yu'u. Ná kakuaan táto'on kóni mií ní.

⁴³ Dá ñi kasáa iin ángel ñi kii chí induú, ta ñi xí'o na ndéé noo Jesús.

⁴⁴ Ta sã'á ñã nda'í kúu ini ña, sã'á ñoo ñi ndundeé cháá ka ini ña ñi ka'an ña xí'in Ndios. Ta teen ná kúú táto'on yúyó ná'ano ñi, ta kuéi rá nda ñoo'ó.

⁴⁵ Tá ñi ñakuin ndichi ña ñi ndi'i ñi ka'an ña xí'in Ndios, dá ñi kee na kua'an ña noo ndéi tã xíonoo xí'in ná ñoo. Tá ñi sã ña, kúú sã kídi va ra ndéi ra, chi ñi kuitá vá rá ñi kee ñã kúnda'í ini ra.

⁴⁶ Dá ñi kaa ña xí'in rá:

—¿Ndiva'a kídi ndo? Ndakuei kí ndo, ta ka'an ndo xí'in Ndios, dá ná o kándéé ñã kini kexixian xí'in ndó, dá ya'a ndó kee ndó kuachi.

Dì'a ñi kuu tá ñi kasáa Judas xí'in ku'á tãa tiin ra Jesús kandaka ra ko'on ra noo ta né'e choon

⁴⁷ Ká'an jí vá Jesús iin na, kúú sã ñi kasáa va iin tu'u ñayuu. Ta Judas, tá'an ra kúú kuendá ndin uxí uu tãa xíonoo xí'in Jesús, kúú ra xíonoo vèi noo ñayuu kuá'a ñoo. Dá ñi ñatuu yati ra noo iin Jesús, dá ñi chitó rá noo ná.

⁴⁸ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Judas, ¿á xí'ín ña chító yo'ó noo yú'u, á dión kéeón, dá naki'ón na n̄ nduu taa ñayuu yó'o noo ndá'a taa xini u'u ñaá?

⁴⁹ Tá n̄ xini taa xionoo xí'ín ná ña n̄ kasá'a taa ñoo tiin ñaá rá, dá n̄ kaa ra xí'ín ná:

—Tatá, ¿á kóni ní ña naá ndu xí'ín rá xí'ín espada?

⁵⁰ Ta iin taa xionoo xí'ín ná ñoo n̄ ðarkue'e iin tã kéchóon noo tã duti kúu noo, ch̄i n̄ sa'anda ra ðo'o xoo kuá'a ra.

⁵¹ Dá n̄ kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa n̄ kuu va. Ná dá'a n̄ kee ndó dión.

Dá n̄ tiin na ðo'o ra, ta kúu n̄ nduva'a naan.

⁵² Dá n̄ kaa na xí'ín tã duti sakuá'a, xí'ín tã sa'ándá choon noo ra ndaá yé'é ño'o, xí'ín tã sá'ano n̄ kasá'a tiin ñaá ñoo:

—¿Á tã kuí'íná vá kée ndó yu'u kúu, sa'a ñoo v̄ei ndó xí'ín espada xí'ín yító tiin ndó yu'u?

⁵³ Ta ndidaá kuu vá n̄ sa kaaí xí'ín ndó yé'é ño'o ká'ano, ta k̄o ní tiin ndó yu'u. Tído hora yó'o n̄ ní'í ndo kee ndó dión xí'ín, dá ch̄i hora yó'o kúu hora dándáki ña u'u —kaá na.

Dí'a n̄ kuu tá n̄ ndatã Pedro sa'a Jesús on̄i ta'ándá

⁵⁴ Dá n̄ tiin ra Jesús ndáka ra kua'an ra chí ve'e tã duti kúu noo. Ta xiká xiká tákaa ñaá Pedro kua'an ra.

⁵⁵ Dá n̄ ñaka'on taa ñoo ñó'o yé'é ve'e ñoo. Ta n̄ kaõ noo ra ndéi ra nádaa rá. Ta ñoo ta'ani n̄ sa k̄o Pedro tein taa ñoo.

⁵⁶ Ta kúu n̄ xini iin ñá'a kéchóon noo tã duti ña ñoo ió Pedro nádaa rá, dá n̄ sa nde'é va'a ñaán, dá n̄ kaaan:

—Xionoo ta'ani taa yó'o xí'ín taa káa.

⁵⁷ Tído n̄ ndatã vá rá, ta kaá ra xí'an:

—K̄oó, didi, k̄o ná'a ta'on yu'u taa káa.

⁵⁸ Ta kúu tóó vá, ta kúu tuku va n̄ xini ñaá iin kã taa. Dá n̄ kaa ra xí'ín rá:

—Yo'ó ta'ani kúu kuendá taa káa, ¿daá k̄oó?

Dá n̄ kaa Pedro:

—K̄oó, dito, k̄o ta'on ñaá kúu yu'u.

⁵⁹ Tá n̄ ya'a tátõ'on iin hora, dá n̄ kaa iin kã taa:

—Míãan ndaa kuiti xionoo taa yó'o xí'ín taa káa, dá ch̄i tã kuendá Galilea ta'ani kúu rá.

⁶⁰ Dá n̄ kaa tuku Pedro:

—K̄oó, dito. Xíni ndã sa'a ká'an ní.

Kúu ká'an jí vá rá iin ra, kúu n̄ kana va chéli.

⁶¹ Dá n̄ ñandió k̄o sato'o yo Jesús n̄ sa nde'é ná noo rá. Ta kúu n̄ ndusáa va ini ra tátõ'on n̄ ka'an sato'o yo xí'ín rá, ch̄i ña yó'o kãan n̄ ka'an na: “Tã k̄o ñá'a kana chéli, ta kúu sa ndatã yo'ó on̄i ta'ándá sa'a yú'u.”

⁶² Dá n̄ keta ra satã vé'e, ta kúu nda'í ndã'o n̄ nde'í ra.

Dí'a n̄ kuu tá n̄ kani ra Jesús, ta n̄ ked̄iki ndaa ñaá rá

⁶³ Ta ra ndita ndaá Jesús, roón kúu ra n̄ ked̄iki ndaa ñaá, ta n̄ kani ñaá rá.

⁶⁴ Ta n̄ sadi ra iin dá'on noo ná, dá n̄ kani ra noo ná. Dá n̄ ndatõ'on ñaá rá, ta kaá ra:

—Nakoní ini, ná nde'á ndá yoo kúu ra n̄ kani ñaá.

⁶⁵ Ta kúu kuá'a kã ví ña'a n̄ ka'an ra n̄ ked̄iki ñaá rá.

Dí'a n̄ kuu tá n̄ sa ín Jesús noo tã duti kúu noo

66 Tá n̄i t̄u noo, dá n̄i n̄ataka ndidaá t̄a sá'ano ñoo, xí'ín t̄a dut̄i saku'a'a, xí'ín t̄a dána'a ley. Dá n̄i sa'anda r̄a choon ñ̄a ná kandaka ra Jesús sā r̄a noo ndéi ra né'e ra choon. Dá tá n̄i sā n̄a, dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

67 —¿Á miían ndaa mií ní kúú Cristo, n̄a dákaki ñaa? Ka'an ní xí'ín ndu'u. Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ná ka'an yu'u xí'ín ní, ta o kándia ta'on ní.

68 Tá ná ndato'ín mií ní, ta o nándio né'e ta'on ní ñ̄a ndato'ón ñaa yu'u, ta ni o dáyāa ta'on ní yu'u.

69 Tído kana'á ní ñ̄a nda kuu víti ná koo n̄a n̄i nduu t̄a ñayúú yó'o xoo ku'a Ndios noo ió n̄a dándaki na.

70 Dá n̄i kaa ndidaá t̄a ñoo xí'ín ná:

—¿Á mií ní kúú de'e Ndios, tá daá?

Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Tát̄o'on k̄i'o ká'an ní, k̄i'o dión kíán.

71 Dá n̄i kaa r̄a:

—¿Ndá choon kuu k̄a ȳo cháá k̄a t̄a ka'an kuachi sa'a rá? Ch̄i sā n̄i seíd'o va mií yó ñ̄a n̄i ya'a ra noo to'on n̄i ka'an r̄a —kaá r̄a.

23

Di'a n̄i kuu tá n̄i sā ín Jesús noo t̄a naní Pilato

1 Dá n̄i ndakuei ndi'i ra ndáka ra Jesús kua'an r̄a noo Pilato. Tá n̄i sā r̄a,

2 dá n̄i kasá'á rá dátāi kuachi ra Jesús, ta kaá r̄a:

—N̄i nat̄iin ndu'u t̄a yó'o xionoo ra danda'í r̄a n̄a ñoo ndu. Ta k̄o kóni r̄a ñ̄a chíya'i ndu sa'a ñó'o ndú noo rey César, ta kaá r̄a ñ̄a mií rá kúú Cristo, n̄a dákaki ñaa, ch̄i kaá r̄a ñ̄a kúú rá rey noo n̄a ñoo ndu.

3 Dá n̄i ndato'ón Pilato Jesús:

—¿Á yo'ó kúú rey noo n̄a Israel?

Dá n̄i kaa n̄a xí'ín rá:

—Ta dión kaá mií ní.

4 Dá n̄i kaa Pilato xí'ín t̄a dut̄i saku'a'a, xí'ín dao k̄a ñayuu tákuei kua'an ñoo:

—Ni iin tó'ón ta'on kuachi t̄a yó'o k̄o nani'i yu'u.

5 Tído ndúndeé ñayuu ñoo ká'an kuachi na sa'a Jesús:

—T̄a yó'o kúú r̄a xionoo dánaá tá'an n̄a ñoo ndu xí'ín ñ̄a dána'a r̄a iin ní kúú kuendá Judea yó'o. Ch̄i n̄i kasá'á rá dána'a r̄a kuendá Galilea, ta n̄i kasandaá r̄a nda ñoo yó'o viti.

Di'a n̄i kuu tá n̄i sā ín Jesús noo Herodes

6 Tá n̄i seíd'o Pilato ñ̄a n̄i ka'an n̄a sa'a kuendá Galilea, dá n̄i ndato'ón rá ñayuu ñoo:

—¿Á t̄a Galilea kúú t̄a yó'o?

7 Tá n̄i kandā ini r̄a ñ̄a nákaa n̄a t̄ixi ndá'a Herodes, t̄a né'e choon chí kuendá Galilea, dá n̄i t̄anda'a ñaa rá kua'an n̄a noo Herodes, ch̄i tein kuú daá ñoo nákaa r̄a ñoo Jerusalén.

8 Tá n̄i xini Herodes Jesús, kúú n̄i kadij nda'o ini r̄a, ch̄i sā ió kuú vá katóo r̄a koni ñaa rá. Ch̄i ku'a'á ndava'o ñ̄a'a seíd'o ra ká'an n̄a sa'a Jesús, ta ndati ra koni xí'ín noo rá kee na iin ñ̄a'a ndato.

9 Ku'a'á nda'o ñ̄a'a n̄i ndato'ón ñaa Herodes, tído ni iin ñ̄a'a k̄o ní ká'an n̄a.

10 Ta ndíta t̄a dut̄i saku'a'a xí'ín t̄a dána'a ley ndúndeé rá ká'an kuachi ra sa'a Jesús.

11 Dá nì kasá'á Herodes xí'ín ndidaá soldado rā kénóo ñáá rá, ta nì kediki ndaa ñáá rá. Kúú nì ðakuí'ino ñáá rá xí'ín dá'on táyíi káa ndíxi míí rá. Ta díón káa na nì tanda'á tuku ñáá rá kua'an na noo Pilato.

12 Ta míí tein kuú dáá ñóo nì ñakí'in tá'an va'a Herodes xí'ín Pilato, chí sa xini u'ú tá'an va ra tá sata.

Dí'a nì kuu, dá nì sa'anda Pilato choon ña ná karkaa Jesús ndíka cruz

13 Dá nì kana Pilato tã duti sakuá'a, xí'ín tã né'e choon noo na Israel, xí'ín míí na ñoo ñóo,

14 dá nì kaa rā xí'ín ná:

—Ndáka ndó tãa yó'o nì kasáa ndo noo yú'ú. Ta ká'an ndo ña xíonoo ra dánaá tá'an ra na ño ndo xí'ín ña dána'a rā. Tído nì ndatō'on va'i rā noo míí ndó, ta ní iin ta'on kuachi ká'an ndo sa'á tãa yó'o kō ní kasandaá kakuu ña ndaa.

15 Ta ni Herodes kō ní nání'i kuachi rā, sa'á ñóo nì tanda'á tuku ñáá rá nì kasáa rā noo yú'ú. Ta ní iin tó'on ta'on kuachi, ña kían kánian kuu rā, kō nì yá'a ra kee ra.

16 Sa'á ñóo, tá nì ndi'i nì dándó'i níó rá, dá dáyaai rá ko'on rā —kaá rā.

17 Ta tein iin iin víko ñóo kánian dáyaai Pilato iin tã nákaa ve'e kaa.

18 Sa'á ñóo nì kasá'á káyuu'ú ndidaá ñayuu kuá'a ñóo:

—jKōó, ka'ání ní tãa xaan, ta dáyaai ní Barrabás!

19 Ta tãa yó'o kúú rā nákaa ve'e kaa sa'á ña nì ndakono ra naá rā xí'ín tã romano dándáki ñoo ñóo, xí'ín sa'á ña kúú rá iin tã sa'ání ndii.

20 Dá nì ka'an tuku Pilato xí'ín ñayuu ñóo, chí kóni rā dáyaai rā Jesús.

21 Tído nì nandió kuéi tuku na nì káyuu'ú ná:

—jChirkaa ní rā ndíka cruz, chirkaa ní rā ndíka cruz!

22 Ta nì nandió kōo Pilato nì ka'an rā ta'ándá kúú oní xí'ín ñayuu ñóo:

—jNdi káa kuachi nì kee tãa yó'o? Ta ní iin tó'on ta'on kuachi rā kō nání'i yu'ú sa'á ña kánian kuu rā. Sa'á ñóo kō'in dándó'i níó rá, dá tá nì ndi'i, dá dáyaai rá ko'on rā —kaá rā.

23 Tído nì kasá'á ndúndeé kã ví ñayuu ñóo káyuu'ú ná ña ná karkaa kíi Jesús ndíka cruz. Tído sa'á ña ndúndeé ñayuu ñóo káyuu'ú ná, sa'á ñóo nì xino ini Pilato kee ra ña kóni na.

24 Dá nì sa'anda rā choon tátō'on kí'o nì xiká ñayuu ñóo koo.

25 Kúú nì dayáa rā Barrabás, tá'an rā nì chíkáa rā ve'e kaa sa'á ña naá rā xí'ín tã romano, xí'ín sa'á ña sa'ání rā ndii, tátō'on kí'o nì xiká míí ñayuu ñóo. Dá nì ñakí'o ra Jesús ndo'o na tátō'on kí'o kóni míí ñayuu ñóo.

Dí'a nì kuu tá nì chirkaa ra Jesús ndíka cruz

26 Ta noo ndáka ra Jesús kua'an rā, ñóo nì tiin ra iin tãa naní Simón, tã kuendá Cirene. Tã yó'o kúú rā kondii nì sa'an rā yúku. Dá nì chínoo ra cruz Jesús dokō tãa yó'o, dá nì kee ra kádokó rā cruz ñóo tákaa ra kua'an rā sata Jesús.

27 Ta kuá'a nda'o ñayuu tákuei ñáá kua'an xí'ín dao kã na ñá'a, ta nda'í sáki na, ta nda'í kúu ini na sa'a Jesús kua'an na.

28 Dá nì nandió kōo Jesús nì sa nde'é ná noo na ñá'a yó'o. Dá nì kaa na xí'ín ná:

—Na ñá'a ñoo Jerusalén, o sa kuáki ndó sa'a yú'ú. Dí'a kuaki ndó sa'a míí ndó xí'ín sa'á de'e ndó,

29 dá chí kasandaá kuú kaa ñayuu dí'a: “Ndiká'án ví na kō kuú kandeí de'e, ta ndiká'án ví dókó, ña kō ní sá ñó'o taleé, ta ndiká'án ví ndódo, ña kō ní dákuá'ano taleé.”

30 Ta tein kuꝯ dáá ñóó kaa nꝯ xí'ín yúku: “Ná kꝯei ndó sꝯtá ndu'u.” Ta kaa na xí'ín ko'ondo: “Dándꝯxi ndó ndu'u.”

31 Dá chꝯ tá kꝯ'o di'a kée na xí'ín yítꝯ kuí, xínꝯ ndí kꝯán kee na xí'ín yítꝯ ichí —kaá nꝯ.

32 Ta ndáka ta'ani ra uꝯ tꝯa kini kua'an rꝯ xí'ín Jesús, dá ka'áni ta'ani ñáá rá.

33 Dá tá nꝯ sꝯꝯ rꝯ iin xíán noꝯ nani Calavera, dá nꝯ chꝯrkꝯei ñáá rá ndꝯka cruz. Ta iin tꝯa kini ñóó tárkaa iin cruz xoo kuá'a Jesús, ta iin kꝯ rꝯ tárkaa iin cruz xoo íti nꝯ.

34 Dá nꝯ kaa Jesús:

—Tatá, ka'ano koo ini ní sꝯ'á ñayuu yó'o, dá chꝯ kꝯ ná'á ta'on na ndí kꝯán kée na.

Ta nꝯ sꝯdikí rꝯ suerte xí'ín dá'on ná, ná kande'á ndá yoo kandeé nꝯ iin rá iian.

35 Ta ndidaá ñayuu ñóó ndíta ndé'é, ta ndꝯ tꝯ né'e choon ndíta kédꝯki ndaa rꝯ Jesús, ta kaá rꝯ:

—Dao kꝯ va ñayuu sꝯ kandeé rá sꝯ dꝯkꝯki ra, sꝯ'á ñóó ná dꝯkꝯki ra mií rá tá mián ndaa kúú rá Cristo, nꝯ nꝯ kꝯxi Ndios kasꝯ dꝯkꝯki ñáá.

36 Ta ndꝯ soldado ñóó nꝯ kedꝯki ndaa ta'ani ñáá, chꝯ nꝯ nꝯtuu yati ra nꝯ dꝯkꝯ'on rꝯ vino íá yú'u ná,

37 dá nꝯ kaa rꝯ xí'ín ná:

—Tá mián ndaa rey noꝯ na Israel kúú yo'ó, dꝯkꝯki miíon viti, ná nde'á.

38 Ta ndá'a iin tabla diꝯ cruz noꝯ tárkaa Jesús, ta tándaa letra ká'an yú'u griego xí'ín yú'u latín, xí'ín yú'u hebreo, ta kaáan di'a: “Tꝯa yó'o kúú rey noꝯ na Israel.”

39 Ta iin tꝯa kini tákaa iin kꝯ cruz ñóó, nꝯ kasꝯ'á kána'á rꝯ xí'ín ná, ta kaá rꝯ:

—Tá ndaa ndisa Cristo kúú yo'ó, dꝯkꝯki miíon, ta dꝯkꝯki ta'anón ndu'u.

40 Tído tꝯa tákaa iin kꝯ cruz ñóó nꝯ danáni ra iin kꝯ tꝯa kini ñóó, ta kaá rꝯ xí'ín rá:

—¿Á ni lú'u ví kꝯ yú'u yo'ó Ndios, va'arꝯ sꝯ tákaaón ndó'o nani níoon?

41 Mián ndaa kuiti tárkꝯei yó ndó'o níꝯ yo sꝯ'á kuꝯchi nꝯ kee yó, chꝯ kꝯ'o dión kánian ndo'o yó. Tído nꝯ yó'o, ni iin tó'on ta'on ñꝯ'a kini kꝯ ní yꝯ'a na kee na.

42 Dá nꝯ kaa rꝯ xí'ín Jesús:

—Ndikꝯ'on ini ní yu'u tá ná kasꝯ ní dándꝯki ní ñayúú yó'o.

43 Dá nꝯ kaa Jesús xí'ín rá:

—Mián ndaa kuiti ná ka'in xí'on ñꝯ mií kuꝯ viti koo yo'ó xí'ín yu'u noꝯ ndato téi náye'e ndaa —kaá nꝯ.

Di'a nꝯ kuu tá nꝯ xí'i Jesús

44 Tá nꝯ kasꝯndaá kꝯxuu, dá nꝯ nꝯkuíꝯn naá iin níú kúú ñayúú ndꝯ kꝯ onꝯ sꝯ'ini.

45 Ta nꝯ nda'ꝯ ndꝯndii, ta nꝯ ndataꝯ dao dá'on tárkaa ndadí ini ve'e ñꝯ'o ká'ano.

46 Ta kúú nꝯ'i ndꝯ'o nꝯ kꝯyu'ú Jesús, ta kaá nꝯ:

—Tatá Ndios, noꝯ ndá'a mií ní náki'oi espíritu.

Tá nꝯ ndi'i nꝯ ka'an na dión, dá nꝯ xí'i nꝯ.

47 Tá nꝯ xínꝯ tꝯ dándꝯki soldado ñꝯ nꝯ ndo'o na dión, dá nꝯ xí'í ra ñꝯñó'ó noꝯ Ndios, chꝯ kaá rꝯ:

—Mián ndaa ndisa iin tꝯa ndaa nꝯ sꝯ kuu nꝯ yó'o.

48 Ta ndidaá ñayuu kuá'a nꝯ sꝯ ndita nꝯ sꝯ nde'é ñꝯ nꝯ ndo'o Jesús, nꝯ nꝯndió kuéi na kua'an nó'o ná, ta kani ndá'a ná yu'ú ndíká ná kua'an nꝯ sꝯ'á ñꝯ nda'í kúú ini nꝯ.

49 Ta ndidaá na ni sa ne'e tá'an va'a xí'in Jesús, xí'in na ñá'a tákuei ñáa vej ndá kuendá Galilea, noón kúu na ndíta xiká ná ndé'é ná ndidaá ña ni kuu.

Di'a ni kuu, dá ni nduxi Jesús

50 Ta ñoo ñoo ió iin taa nani José, ta kúu rá ta ñoo Arimatea, tá'an ña nákaa chí kuendá Judea. Ta né'e ra choon noó na Israel, ta kúu rá iin taa va'a, iin taa ndaa.

51 Ta ndáti ta'ani ra kasaa Ndios dándaki na ñayúu yó'o xí'in ndée. Ta ko ní náta'an ta'on ini ra ña ni kee dao ka ta né'e choon ñoo xí'in Jesús.

52 Taa yó'o kúu ra ni sa'an ni ndaka yiki koño Jesús noo Pilato.

53 Dá ni sa'an ra ni danóo raan ndjika cruz. Dá ni chituú ñáa rá xí'in iin dá'on ká'ano. Ta né'e ñáa rá ni sa'an ra ni chikáa ra ini iin yái ni kava'a ndjika iin ká'o, noo ko ñá'a kakaá ni iin tó'on ndii.

54 Ta mií kuu dáá ñoo kúu kuu kénduu na Israel ña'a kei ná, chí sa kua'an kasandaá vá kuu nani'i ndée ná.

55 Ta na ñá'a ni kii xí'in Jesús ndá Galilea, noón kúu na tárkuei ni sa'an na ndá yái noó ni nduxi Jesús, sa'á ñoo ni xini na ndei kián, ta ni xini na noó ni chinóo ra yiki koño Jesús.

56 Dá ni nandió kuéi na kua'an na kénduu na kirá támi sá'an xí'in ña'a dákúchi na ñi Jesús. Tído ni nani'i ndée ná tein kuu kánian nani'i ndée ná, chí k'i'o dión sa'ándá ley choon.

24

Di'a ni kuu tá ni nataki Jesús

1 Na'a va'a kuu mií noó kásá'a sa'a semana, dá ni kee tuku na ñá'a yó'o kua'an na yái noó ni nduxi Jesús, ta né'e na ndirá támi sá'an, kirá ni kénduu na, ta kua'an ta'ani dao ka na ñá'a xí'in ná.

2 Tá ni saa na, kúu sa ni kuxoo va yuu ndadí yu'ú yái ñoo.

3 Dá tá ni ku'u na iniñan, ko ní nani'i ná yiki koño sato'o yo Jesús.

4 Ta nákaní ndá'o ini na sa'á ña koó ka yiki koño na kánóo. Kúu iin kuití vá ni sa kuíta uu taa ndíxi dá'on náye'e ndaa diñ ná.

5 Kúu ni yu'ú ndá'o na, sa'á ñoo ni daxino na taan na nda noño'o. Dá ni kaa taa ñoo xí'in ná:

—¿Ndiva'a nándukú ndó iin na takí tein na kúu ndji?

6 Ko ta'on na nákaa yó'o. Di'a ni nataki va na. Nduasa ini ndo táto'on ni ka'an na xí'in ndó tá ni sa káa na xí'in ndó chí Galilea di'a.

7 Chí ni kaa na xí'in ndó ña miñan kánian ndo'o nani na ni nduu taa ñayúu yó'o, chí naki'o ñáa iin taa noo ndá'a taa kómí kuachi, ta chirkaa ñáa rá ndjika cruz, ta nataki na tixi kuu óni —kaá ángel ñoo.

8 Dá ni ndisáa ini na ñá'a ñoo to'on ni ka'an Jesús xí'in ná.

9 Dá tá ni nandió kuéi na ni ndisáa na ni sa'an na yái ñoo, dá ni kasá'a ná kásto'on na sa'a ndidaá ña va'a yó'o xí'in ndin uxí iin taa xionoo xí'in Jesús xí'in dao ka ñayuu ndéi xí'in rá ñoo.

10 María Magdalena xí'in Juana, xí'in naná Jacobo xí'in dao ka na ñá'a, noón kúu na ni nakani ña yó'o xí'in taa xionoo xí'in Jesús.

11 Tído ni ka'an rá ña to'on ni ndaki ini mií vá ná kián, sa'á ñoo ko ní kándisa ta'on ñáa rá.

12 Tído ni ndakuñ ndichi Pedro, dá ni kankono ra kua'an ra yái noó ni nduxi Jesús. Tá ni saa ra ñoo, dá ni chirnee noo rá ni sa ndé'e rá iniñan. Dá ni xini ra savá'a dá'on ni sa tuú yiki koño Jesús vá kánóo. Dá ni nandió ko ra kua'an nó'o rá, ta naá iní ra sa'á ña ni kuu kua'an ra.

Di'a ni kuu tá ni na'a noo Jesús noo uu taa kua'an íchi ñoo naní Emaús

13 Ta mií kuu dáá ñóó ta'ani xíka uu taa xínoo xí'ín Jesús kua'an ra iin ñoo naní Emaús. Ta nákaagan táto'on uxí iin kilómetro noo ñoo Jerusalén.

14 Ta ndátó'ón rá kua'an ra íchi ñoo sa'a ndidaá ña ni kuu.

15 Ta tein ndátó'ón rá dión kua'an ra, dá ni natuu yati Jesús, dá ni naki'in tá'an na xíka dáó ná kua'an na xí'ín rá.

16 Tído ío iin ña'a sadí noo rá, sa'á ñoo ko nákoní ñáa rá.

17 Dá ni kaa na xí'ín rá:

—¿Ndí kían ndátó'ón téi ndo kua'an ndo? Ta, ¿ndivá'a nda'í téi kúu ini ndo?

18 Dá ni kaa iin taa, tá'an ra naní Cleofas, xí'ín ná:

—¿Á savá'a iin tó'ón mií ní kúu tá tukú ío ñoo Jerusalén ko ñá'a kandaá ini ña ni kuu ñoo tein kuu yó'o?

19 Dá ni kaa na:

—¿Ndí kían ni kuu?

Dá ni kaa taa ñoo xí'ín ná:

—Ndátó'ón ndú sa'a iin taa naní Jesús, na ñoo Nazaret. Ta ni sa kuu na iin profeta. Ta sa kee na ña'a ná'ano, ta to'on ndáya'i sa ká'an na noo Ndios xí'ín noo ndidaá na ñoo ndu.

20 Tído tá dutí sakua'a, xí'ín tá né'e choon ñoo ndu kúu ra ni nakí'o ñáa rá noo ndá'a tá romano. Ta roón ni chirkaa ñáa ndíka cruz.

21 Tído ni ka'án ndu'u ña ni kasáa na taó xóo na na ñoo ndu tíxi nda'á tá dándáki ñáa, ní kúu. Ta kuu víti xíno oní kuu ña ni kuu dión.

22 Ta iin ka ña'a ni kedaá xí'ín ndú ni naá ini ndu, chí tá ko ñá'a tuu na'a viti ni sa'an dao na ñá'a kúu kuendá ndu'u yáí noo ni nduxí na,

23 ta koó ka yikí koño na ní nání'i na ñá'a ñoo. Dá tá ni ndusáa na, dá ni kaa na ña ni na'a noo dao ángel noo ná, ta noón kúu na ni kaa xí'ín ná ña ni natáki va Jesús.

24 Dá ni sa'an ta'ani dao taa kúu kuendá ndu'u ni sa nde'é rá ini yáí ñoo. Tído táto'on káa rá ío ña ni nakani na ñá'a ñoo, kí'o dión ta'ani ni xini ra. Tído ko ní xini ta'on ra mií Jesús.

25 Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Nandeé ka vían xíxi ndo'ó, ta nandeé ka vían káxí níó ndo, sa'á ñoo kueé nda'o kándisa ndó ndidaá ña ni taa profeta!

26 ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña kí'o dión kánian ndo'o naní níó Cristo, na dákaki ñáa, dá ndu'u na noo ndato náye'e ndaa? —kaá na.

27 Dá ni kasá'a nákaní na xí'ín rá sa'a ndidaá ña ni taa Moisés, xí'ín ña ni taa ndidaá ka profeta. Ta kí'o dión ni daná'a na noo rá ña ká'an tuti i Ndios sa'a ndidaá ña kánian ndo' na.

28 Dá tá ni kuyati na ñoo ló'o noo kua'an taa ñoo, dá ni kee Jesús ña yá'a na kua'an na cháá ka chí noo.

29 Dá ni kendúsá ra xí'ín ná ña ná katuu tóo na koo na xí'ín rá, chí kaá ra:

—Katuu tóo ní koo ní xí'ín ndu'u, chí sa ni ini va, ta sa kua'an kuaa vá —kaá ra.

Dá ni ku'u na ve'e ra, ta ni sa tuu tóo na ni sa io na xí'ín rá.

30 Dá tá ni sa io na mesa xí'ín taa ñoo, dá ni tiin na pan. Dá ni nakí'o na ndivé'e noo Ndios sa'an. Dá ni tei ñé'e naan. Dá ni xí'o naan noo rá.

31 Dá ví ni nono noo rá, dá ni nakoni ra ña Jesús kúu ná. Ta kúu ni ndañó'ó ní'ini va na noo rá.

32 Dá ni kasá'a taa ñoo ndátó'ón tá'an mií rá:

—Miían ndaa kuiti kían ña luu kandá níó yo tein ká'an na xí'á vejí íchi ñoo, ta xian ni nakani na xí'á sa'a ndi kóni ká'an tuti i Ndios.

³³ Ta kúú n̄i ndakuei ra mií hora daá ñóó. Dá n̄i kee ra nandió kuéi ra kua'an r̄a ñoo Jerusalén. Tá n̄i saá r̄a, kúú n̄i nani'i rá noo ndéi tutí ndin uxí iin t̄a xionoo xí'ín Jesús, ta ndéi ta'ani dao k̄a ñayuu xí'ín rá.

³⁴ Kúú n̄i kaa ñayuu ñóó xí'ín rá:

—Miian ndaa kuiti kián ña n̄i natakí sato'o yo Jesús, chí n̄i na'a noo ná noo Simón Pedro.

³⁵ Dá n̄i kasá'á ta'ani ndi nduú t̄a yó'o nákani ra xí'ín ná ña n̄i ndo'o ra íchi ñóó. Ta n̄i nakani ta'ani ra ña k̄o ní nákoni ta'on ra Jesús nda n̄i tei ñé'e na pan, nda daá n̄i nakoni ñaá rá, kaá ra.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i na'a noo Jesús noo t̄a sa xionoo xí'ín ná

³⁶ Ta xian nani ndita t̄a yó'o ká'an r̄a sa'á ña n̄i xini r̄a, ta kúú iin kuití vá, kúú n̄i sa kuín Jesús me'í noo ndéi na ñóó. Dá n̄i kaa n̄a:

—Va'a ná koo ini ndo.

³⁷ Ta kúú n̄i yu'ú nda'o ñayuu ñóó, chí n̄i ka'an ná ña iin níó vá kián.

³⁸ Dá n̄i kaa Jesús xí'ín ná:

—¿Ndiva'a yu'ú ndo? ¿Ndiva'a nákani kuáchí ini ndo?

³⁹ Kande'é ndó ndá'í, ta kande'é ndó sa'í, chí mií vá yu'u kúúí. Dáko'on ndá'a ndo yu'u, ta kande'é va'a ndó yu'u, chí iin níó k̄o kómí ta'an vaan lásá ní koño. Tído ndé'é ndó yu'u ña íó va lásáí xí'ín koñoi —kaá n̄a.

⁴⁰ Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a dión, dá n̄i daná'a n̄a ndá'a ná xí'ín sa'a ná noo na ndéi ñóó.

⁴¹ Tído sa'á ña kádijí téi ini ñayuu ñóó, sa'á ñóó k̄o kuy ta'on kandía na. Ta sa'á ña naá ini n̄a xini n̄a, sa'á ñóó n̄i kaa Jesús xí'ín ná:

—¿Á koo lú'u ña'a né'e va'a ndó kaxí?

⁴² Dá n̄i xí'í ñayuu ñóó iin tá'í t̄iyaká n̄i kado noo ná xí'ín iin da'anda ndudí.

⁴³ Dá n̄i tiin naan, ta kúú n̄i sei náan noo ndidaá ñayuu ñóó.

⁴⁴ Dá n̄i kaa n̄a:

—Sa n̄i kasto'on vai tá n̄i sa xionoi xí'ín ndó ña miian kánian xinkoo ndidaá kúú ña n̄i taa Moisés, xí'ín ndidaá to'on n̄i ka'an profeta, xí'ín ndidaá ña ká'an tuti Salmo sa'í.

⁴⁵ Dá n̄i sonó Jesús ñaxintóni ná, dá ná kandaá ini n̄a ña ká'an tuti ij Ndios.

⁴⁶ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín ñayuu ñóó:

—Ká'an tuti ij Ndios ña miian ndúsa ndo'o nani níó Cristo, n̄a dákaí ñaá, dá kuu n̄a, dá natakí n̄a t̄ixi kuy óni tein n̄a kúú ndji.

⁴⁷ Ta ká'an ta'anian ña dána'a ñayuu noo n̄a ndéi iin ní kúú ñayuu sa'a Cristo, dá kián, tá ná nandikó ini n̄a sa'á kuáchí kée na, dá ná ku'u ká'ano ini Ndios sa'a ná. Ta dinño'ó k̄a kasá'á ná dána'a n̄a noo n̄a ndéi ñoo Jerusalén.

⁴⁸ Ta ndo'ó kakuu n̄a ko'on kanoo k̄i'o kuendá sa'a ndidaá ña yó'o.

⁴⁹ Ta kana'á ndó viti ña ko'in tanda'í n̄a n̄i kaa tatái k̄i'o na koo xí'ín ndó. Tído kandoo ndó ñoo Jerusalén yó'o, ta kandati ndó nda ná natiin ndó ndéé tanda'á Ndios kii nda induú.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i nana Jesús kua'an nó'o ná induú

⁵⁰ Dá n̄i taó xoo ñaá Jesús ndáka na kua'an n̄a yati ñoo nani Betania. Tá n̄i saá n̄a ñóó, dá n̄i ndane'e na ndá'a ná. Dá n̄i xiká n̄a ña manj noo Ndios sa'á ñayuu ñóó.

⁵¹ Ta tein xiká n̄a ña yó'o noo Ndios, dá n̄i kexoo na noo ñayuu ñóó konana na kua'an nó'o ná induú.

⁵² Dá tá n̄i ndi'i n̄i sa ndaño'o ñaá ñayuu ñóó, dá n̄i kee na nandió kuéi na kua'an nó'o ná ñoo Jerusalén xí'an kádijí nda'o ini n̄a.

⁵³ Ta daá ndéi va na yé'é ño'lo ká'ano ndáño'lo na Ndios, ta kéká'ano ñaá ná. Díón ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Juan, ña ká'an sa'a Jesús

Nì nduu na kúú to'on iin ñayuu

¹ Sa daá ío va na kúú to'on, dá nì kasá'a sa'a ñayúú, ta na kúú to'on yó'o sa daá ío va na xí'ín Ndios, ta sa daá kúú vá ná Ndios.

² Ta ndá mií sa'a, sa daá ío va na yó'o xí'ín Ndios.

³ Ta xí'ín ndá'a mií ná nì kava'a Ndios ndidaá tá'an ña'a. Chì tá kọó ná, ta kúú nì iin tó'ón ta'on ña'a ío ñayúú yó'o o kóo, ní kúú.

⁴ Ta mií ná kedaá xí'ín ndidaá tá'an ña'a, dá takí'an, ta noón kúú na dátoon ñaxintónj ñayuu.

⁵ Ta noón kúú na dátoon noo íin naá, ta va'ará íin naá nda'o, kọ kándéé ta'an vaan xí'ín ná.

⁶ Ta mií Ndios nì tanda'a iin taa naní Juan nì kii na,

⁷ ña kì'o na kuendá sa'a mií na dátoon noo ñayuu, dá ná kandísa ñaá ndidaá ñayuu kee Juan.

⁸ Tído o duú mií Juan kúú na dátoon noo ñayuu, sava'a iin na kì'o kuendá sa'a vá ná kúú Juan.

⁹ Ta na mií'an ndaa kuiti dátoon noo ñayuu kúú na nì kii ñayúú yó'o.

¹⁰ Nì sa io na ñayúú yó'o, ta va'ará xí'ín ndá'a mií ná nì kava'a Ndios ñayúú yó'o, tído kọ ní nákonì ta'on ñaá na ndéi ñayúú yó'o ndá yoo kúú ná.

¹¹ Ta nì kii na nì sa io na tein na ñoo mií ná, tído kọ ní natiin va'a ñaá ná.

¹² Tído ndi ndáa mií vá na nì na'niin va'a ñaá, ta nì kandísa ñaá ná, noón kúú na nì nì'í ña kakuu na de'e Ndios nì kee na.

¹³ Ta kọ kúú ná de'e Ndios sa'a ña nì kixi na tein nì iin taa, ta kọ kúú ná de'e Ndios sa'a ña nì nak'i'in tá'an taa xí'ín ñadi'í ra, ta kọ kúú ná de'e Ndios sa'a ña kátoó ñayuu kande'i de'e na. Di'a kúú ná de'e Ndios, chì kì'o dión kónj mií Ndios.

¹⁴ Ta mií na kúú to'on yó'o nì nduu iin ñayuu, ta nì sa io na tein yó, ta nì xini xí'ín noo ndú ña ká'ano nda'o choon kómí ná, ta choon kómí ná ná'a ña iin tó'ón mií ná kúú de'e Ndios. Ta nì chití ná xí'ín ña kú'u ini na sa'a yo, ta nì chití ta'ani na xí'ín ña ndaa.

¹⁵ Ta nì xì'o Juan kuendá sa'a ná, chì di'a nì kaa na:

—Nì ka'ín sa'a ná yó'o tá nì ka'ín xí'ín ndó ña mií na vei sata yú'u kúú na ndáya'í cháá ká o duú yu'u. Chì sa daá ío va na o duú yu'u —kaá Juan.

¹⁶ Ta sa'a ña kómí ná choon ká'ano yó'o, sa'a ñoó ndidaá vá yó nì iin ña manj ká'ano cháá ká noo ña manj nì sa io mií noo.

¹⁷ Chì xí'ín ndá'a Moisés nì kemani Ndios ley na noo yo, tído noo Jesucristo nì na'niin yó ña manj xí'ín ña ndaa.

¹⁸ Nì iin tó'ón ta'on ñayuu kọ ní xini ndí káa Ndios, tído iin tó'ón diñj de'e na, na ío ndúú xí'ín tatá Ndios, noón kúú na nì kii nì na'a ñaá ná noo yo.

Di'a kua'an ña nì ka'an Juan, na dákode ndúta ñayuu

¹⁹ Tá'an ña yó'o kúú kuendá nì xì'o Juan, chì tá Israel né'e choon ñoo Jerusalén nì tanda'a rá tá dutí xí'ín tá levita nì sa'an ra nì ndato'ón rá Juan ndá yoo kúú ná, ta di'a nì kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndá yoo kúú mií ní?

20 Dá n̄i ka'an ndaa Juan ndá yoo kúú ná. Ta ni ña'la ta'on k̄o ní chide'é n̄a, di'a n̄i x̄i'o ndaa n̄a kuendá, ch̄i kaá n̄a:

—K̄o kúú ta'on yu'u n̄a kúú Cristo, n̄a dák̄aki ñaa.

21 Dá n̄i ndat̄o'on tuku ñaa rá:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá? ¿Á profeta Elías kúú ní?

Dá n̄i kaa n̄a:

—K̄oó, k̄o ta'on ñaa kúú yu'u.

—¿Á mií ní kúú profeta, n̄a n̄i kaa Ndios tanda'á ná kasaá noo ndú'u? —kaá ra.

Dá n̄i kaa n̄a:

—K̄oó, k̄o ta'on ñaa kúú yu'u.

22 Dá n̄i kaa ra x̄i'in ná:

—¿Ndá yoo kúú ní, tá dáá? Ka'an ní x̄i'in ndú, dá ni'j ndú ndi koo kast̄o'on ndu x̄i'in ra n̄i tanda'á ñaa vei ndu. ¿Ndi kaá ní sa'á mií ní?

23 Dá n̄i kaa n̄a x̄i'in rá:

—Yu'u kúú n̄a káyu'ú noo kúú yukú ichi: “Konó ndó iin ichi ndaa noo n̄a kúú sato'o yo” —tát̄o'on n̄i kaa profeta Isaías.

24 Ta taá ñoo kúú ra n̄i tanda'á ta fariseo n̄i sa'an ra,

25 ta n̄i ndat̄o'on rá Juan, ta kaá tuku ra x̄i'in ná:

—¿Ndiva'la dákod̄o ndút̄a ní ñayuu tá k̄o kúú ní n̄a kúú Cristo, o profeta Elías o mií profeta n̄i kaa Ndios tanda'á ná kii, tá dáá?

26 Dá n̄i kaa n̄a x̄i'in rá:

—Yu'u kúú ra dákod̄o ndút̄a ñayuu x̄i'in takují va, tído tein mií ndó xionoo iin ka n̄a k̄o ná'á ndó.

27 Ta noón kúú n̄a vei sata yú'u, ta ndáya'i cháá ka n̄a o duú yu'u, sa'á ñoo ni yó'o ndisa ná k̄o kánian ndaxí yu'u —kaá n̄a.

28 Ndidaá ña yó'o n̄i kuu ñoo naní Betábara noo kúú iin ka xoo yuta Jordán noo sa xionoo Juan sa dákod̄o ndút̄a ná ñayuu.

Jesús kúú léko n̄i kii noo mií Ndios

29 Tá n̄i kasandaá iin ka kuú, dá n̄i xini Juan ña vei Jesús, dá n̄i kaa n̄a:

—Kande'é ndó, n̄a vei kaa kúú léko mií Ndios, n̄a dít̄a kuachi kómí ñayuu noo Ndios.

30 Ta n̄a kaa kúú n̄a sa x̄i'o yu'u kuendá sa'á noo iin rá iin ndó, dá ch̄i n̄i kaai x̄i'in ndó ña sata yú'u vei iin ka n̄a, ta ndáya'i cháá ka n̄a o duú yu'u, dá ch̄i sa daá ió va na o duú yu'u.

31 Ta ni yu'u k̄o ní sá na'á ndá yoo kúú ná, tído n̄i kasáai dákod̄o ndút̄ai ñayuu, dá kana'á ñaa n̄a Israel —kaá n̄a.

32 Ta n̄i x̄i'o ta'ani Juan kuendá sa'á ña n̄i xini n̄a, ta kaá n̄a:

—N̄i xini n̄i noo Espiritu īi Ndios nda induú káa, ta káa na tát̄o'on k̄i'o káa iin paloma, dión káa na n̄i noo na n̄i sa io kuií n̄a x̄i'in Jesús.

33 K̄o ní sá na'á ta'on yu'u ndá yoo kúú ná, tído di'a n̄i kaa mií n̄a n̄i tanda'á yu'u vei dákod̄o ndút̄ai ñayuu x̄i'in takují: “Tá n̄i xinon n̄i noo Espiritu īi sata iin ta, ta n̄i kand̄o na ió kuií n̄a x̄i'in ná, noón kúú n̄a dákod̄o ndút̄a ñayuu x̄i'in Espiritu īi.”

34 Ta ndidaá ña yó'o n̄i xini, sa'á ñoo x̄i'oi kuendá ña miían ndaa kuiti n̄a káa kúú de'e Ndios —kaá n̄a.

Di'a n̄i kuu tá n̄i kasá'á kána Jesús ta kanoo x̄i'in ná

35 Iin ka kuú, dá nákaa Juan x̄i'in uú ta xionoo x̄i'in ná.

36 Dá n̄i xini n̄a Jesús yá'a na kua'an n̄a ñoo, dá n̄i kaa n̄a x̄i'in ta ñoo:

—Kana'á ndó ña t̄a káa kúú léko mií Ndios.

³⁷ Tá ñi seídó'o ndi nduú t̄a xíonoo xí'ín Juan ña ñi ka'an na sa'a Jesús, dá ñi kee ra tákuei ra Jesús kua'an ra.

³⁸ Dá ñi n̄andió koo Jesús ñi sa nde'é ná t̄a ñoo, chí ñi xini na ña tákuei ñaá rá vei ra. Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—¿Á ndá ña'a kóni ndo?

Dá ñi kaa ra xí'ín ná:

—Rabí, ¿ndeí kúú ve'e ní? —kaá ra. (Rabí kóni kaa maestro.)

³⁹ Dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Nakíj ndo ná ko'o, dá koni ndo —kaá na.

Dá ñi sa'an ra xí'ín ná, dá ñi xini ra noo ío na. Dá ñi k̄andoo ra ñi sa ndei ra xí'ín ná sakuaá dáá ñoo, dá chí sa k̄a komi sa'ini kíán.

⁴⁰ Ta Andrés, t̄a kúú ñani Simón Pedro, nákaa tein ndi nduú t̄a ñi seídó'o ña ñi ka'an Juan ñoo, ta ñi sarkuei ra sat̄a Jesús kua'an ra.

⁴¹ Dá ñi kee Andrés kua'an ra. Dá tá ñi naní'j rá ñani ra Simón, dá ñi kaa ra xí'ín rá:

—Ñi naki'in tá'an ndu xí'ín na kúú Mesías —kaá ra. (To'on yó'o kóni kaa Cristo, na dáka'ki ñaá.)

⁴² Dá ndáka ñaá rá ñi k̄asaa ra noo Jesús. Dá ñi sa nde'é ñaá Jesús, dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Yó'o kúú Simón, de'e Jonás, tído viti nda Cefas kananón —kaá na. (To'on yó'o kóni kaa Pedro.)

Dí'a ñi kuu tá ñi kana Jesús Felipe xí'ín Natanael ña kanoo ra xí'ín ná

⁴³ Tin k̄a kuú ñoo, dá ñi chíkaa ini Jesús ko'on na chí kuendá Galilea dí'a. Dá ñi naki'in tá'an na xí'ín iin t̄a naní Felipe, dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Nakíj, kanooón xí'ín yu'u.

⁴⁴ Ta Betsaida kúú ñoo Felipe ñoo, ta ñoo ta'ani kúú ñoo Andrés xí'ín Pedro.

⁴⁵ Dá ñi naní'j tá'an Felipe xí'ín ra naní Natanael, dá ñi kaa ra xí'ín rá:

—Ñi naní'j ndu'u na kasaa dáka'ki ñaá tát̄'on ká'an ley Moisés xí'ín ña ñi taa profeta. Ta na yó'o naní Jesús, na kúú de'e José, na ñoo Nazaret.

⁴⁶ Dá ñi kaa Natanael xí'ín Felipe:

—¿Á ndáa ña va'a kana ñoo Nazaret, ká'an yo'ó?

Dá ñi kaa Felipe xí'ín rá:

—Nakíj ná ko'o, dá konon.

⁴⁷ Dá tá ñi xini Jesús ña ñi kuyati t̄a naní Natanael ñoo vei ra, dá ñi kaa na:

—Kana'á ndó, yó'o vei iin ra mi'án ndaa kuiti kúú t̄a Israel, ta kúú rá iin t̄a ndaa.

⁴⁸ Dá ñi kaa ra xí'ín Jesús:

—¿Ndí ñi kee ní ná'á ní yu'u?

Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Nda rá k̄o ñá'a naki'in tá'an Felipe xa'an xí'ón, nda daá vá ñi xini'j ío'on sa'a iin t̄año'ó.

⁴⁹ Dá ñi kaa Natanael ñoo xí'ín Jesús:

—Maestro, mi'án ndaa mií ní kúú de'e Ndios, ta mií ní kúú rey noo na Israel.

⁵⁰ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—¿Á kándísón ña dión kíán sa'á ña ñi ka'in xí'ón ña ñi xini'j ío'on sa'a iin t̄año'ó? Ña ná'ano cháa k̄a kíán ko'on konon kee yu'u o duú ña ñi xinon viti.

⁵¹ Dá ñi kaa ta'ani na xí'ín rá:

—Miíꞑan ndaa ká'ín xí'ón ña viti chí noꝝ konon kanonó induú káa, ta konon noo ángel kii na noꝝ na ñi nduu ɬaa ñayuu yó'o, ta konon nana na no'o na induú.

2

Di'a ñi kuu tá ñi sꝛa io iin víko tánda'a ñoo Caná

¹ Dá tá ñi ya'a oní kuu, dá ñi sꝛa io iin víko tánda'a ñoo Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea, ta ñoo nákaa naná Jesús.

² Ta ñi kana ta'ani na Jesús ña kíꞑan ko'on na víko ñoo xí'ín ta xíonoo xí'ín ná.

³ Ta tein ndéi na noꝝ ió víko ñoo, kúú ñi ndi'i vino, dá ñi kaa naná Jesús xí'ín ná:

—Ñi ndi'i va vino na.

⁴ Dá ñi kaa Jesús:

—¿Ndiva'a ká'an ní dión xí'ín yu'u, naná? Chí kámaní vá kasandaá hora na'a yu'u choon kómíi noꝝ ñayuu.

⁵ Dá ñi kaa naná na xí'ín ta dánduu vino ñoo:

—Koo ini ndꝝ kee ndó ndi ndaa mií ña'a xíkꝛa de'i noꝝ ndꝝ.

⁶ Ta ñoo ndíta iño kídi yuu noꝝ kaño'o ɬakuií, ña kéchóon na Israel ndúvii ná mií ná noꝝ Ndios. Ta kéta ini iin iian sá ño'o táto'on uu o oní yoo ná'ano ɬakuií.

⁷ Dá ñi kaa Jesús xí'ín ta dánduu ñoo:

—Kua'an ndꝝ dákúti ndó kídi yuu káa xí'ín ɬakuií.

Dá ñi sa'an ra ñi dákúti kuei raꞑan xí'ín ɬakuií.

⁸ Ñi ndi'i, dá ñi kaa na xí'ín rá:

—Taó ndꝝ cháá rá viti, ta kua'an ndꝝ kí'o ndó ra noꝝ ɬa ká'an víko yó'o.

Dá ñi xí'o ra ɬakuií ñoo noꝝ ɬa ká'an víko ñoo.

⁹ Dá ñi xirndodó rá ɬakuií ñi nduu vino ñoo, tído ko ná'á rá ndéi ñi kee rá. Ta ná'á vá ɬa dánduu ñoo ña ɬakuií ño'o ini kídi ñoo vá kúú rá. Dá ñi kana ɬa ká'an víko ñoo ɬaa kúú tonꝝ ñoo,

¹⁰ dá ñi kaa ra xí'ín rá:

—Ndeí kúú mií vá noꝝ ió víko, dinñó'ó ka xí'o ra vino va'a noꝝ na ñi kana ra, dá tá sꝛa ñi kuu kua'a xí'i na, dá kás'á rá dánduu ra vino nóo. Tído mií ní ñi sꝛa ne'e va'a ní vino va'a yó'o, dá dánduu ní ra ndꝛa noꝝ ndi'í —kaá ra.

¹¹ Ña yó'o kúú ña ká'ano mií noꝝ ñi kee Jesús. Ta ñoo noꝝ ñi kee naꞑan naní Caná, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a. Ta kí'o dión ñi na'a na mií ná ña ká'ano nda'o choon né'e na, ta kúú ñi kas'á kándéé cháá ka ini ñaa ɬa xíonoo xí'ín ná.

¹² Ñi ndi'i daá, dá ñi naxinꝝ na ñoo Capernaum xí'ín naná na xí'ín ñani na xí'ín ta xíonoo xí'ín ná, ta ko ní sá ndei na'á ta'on na ñoo ñoo.

Di'a ñi kuu tá ñi taxí Jesús ɬa náka'an nda'i kua'an ra sata vé'e ño'o ká'ano

¹³ Ta sꝛa ñi kuyati víko pascua, ña kéká'ano na Israel, sa'a ñoo ñi ñaki'in Jesús konana na kua'an na ñoo Jerusalén.

¹⁴ Tá ñi saꝛa na, dá ñi ku'u na yé'é ño'o ká'ano, kúú ñi xini na ndéi ɬaa díko chee, ta dao ka ra díko léko, ta dao ka ra díko paloma, ta dao ka ra ndéi nádaon di'ón.

¹⁵ Dá ñi kava'a na iin chirrión xí'ín yó'o, dá ñi kas'á ná taó ndi'i na ndidaá ɬa ñoo xí'ín léko, xí'ín chee ñoo kua'an ri sata vé'e, ta ñi sata ni'ini na di'ón nádaon dao ka ɬaa ñoo, ta ñi dandió kaꝝ na mesa ra;

¹⁶ dá ñi kaa na xí'ín ɬa díko paloma ñoo:

—Taó ndó ndidaá ña'a xaꞑan, ta o sꝛa kée ndó ve'e tatái kakuuan iin ve'e noꝝ kúya'i ña'a.

17 Dá n̄i ndusaa ini ta xionoo xí'ín ná ña ká'an tuti ij Ndios di'a: "Íó ña kuui sa'á ña ndó'i sa'a ve'e ní."

18 Dá n̄i kaa ta né'e choon noo na Israel xí'ín ná:

—¿Ndí kián ká'ano na'a ní noo ndu'u, dá ná kandía ndu'u ña ió choon noo ndá'a ní kee ní ña yó'o?

19 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Va'ará ná dákoon ndó ve'e ño'o yó'o, tído t̄ixi on̄i kuu, kúu sa nachikani tuku vei ña.

20 Dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Uu diko iño toon kuia n̄i kava'a ve'e ño'o yó'o; ta, ¿ndiva'a ká'an ní ña t̄ixi on̄i kuu sa nachikani tuku nían? —kaá ra.

21 Tído ve'e ño'o n̄i ka'an na sa'a kúu yiki koño na.

22 Ta nda kuu n̄i nataki na, dá n̄i ndisaa ini ta xionoo xí'ín ná ña n̄i ka'an na dión, ta n̄i kandisa ra noo ká'an tuti ij Ndios sa'a ná, ta n̄i kandisa ta'ani ra ña n̄i ka'an mií ná.

Ná'á Jesús táto'on kúu n̄i iin rá iin yó

23 Ta xian nani nákaa Jesús ñoo Jerusalén ñoo tein kuu víko pascua ñoo, kua'á nda'o ñayuu n̄i kandisa ñaá sa'á ndidaa ña ná'ano n̄i kee na noo ná.

24 Tído ko ní kandisa Jesús ña miían ndaa n̄i kandisa ñaá ñayuu ñoo, dá chi sa ná'á vá ná táto'on k̄i'o kúu n̄i iin rá iin na,

25 tá ko xínó'ó ta'on na ni iin tó'ón ñayuu, dá k̄i'o na kuendá sa'a iin rá iin ñayuu, dá chi ná'á vá ná táto'on k̄i'o kúu n̄i iin ná.

3

Ká'an Jesús xí'ín iin ta nani Nicodemo ña kánian nakaki saá yo

1 Ío iin ta fariseo nani Nicodemo, ta né'e ra choon ká'ano noo ta Israel.

2 Dá n̄i sa'an ra iin sakuaá noo ió Jesús, dá n̄i kaa ra xí'ín ná:

—Maestro, ná'á ndu'u ña n̄i tanda'á Ndios mií ní vei ní kakuu ní iin na dána'a noo ndu, dá chi kée ní ña ná'ano, ta ni iin ñayuu ko kándeé kee ña ná'ano tá ko ió Ndios xí'ín ná.

3 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ní ña tá ná o nákaki saá ñayuu, dá kián o koni ta'on na ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios.

4 Dá n̄i kaa Nicodemo xí'ín ná:

—¿Ndi koo nakaki saá tuku iin ta sa n̄i kuyatá? ¿Á kuu ndu'u tuku ra t̄ij naná ra, dá nakaki saá ra?

5 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ní ña tá n̄i kaki oon ñayuu xí'ín takuij, ta ko ní nákaki saá na kee Espiritu ij Ndios, dá kián o koni ta'on na ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios.

6 Dá chi ñayuu n̄i kaki oon ñayuu yó'o, kuendá ñayuu yó'o va kúu ná. Tído na káki saá kée Espiritu ij, noón kúu kuendá mií Espiritu ij.

7 Ta ná dá'a ni naá téi ini ní koni ní ña ká'in xí'ín ní ña kánian nakaki saá ní.

8 Chi kián táto'on kúu tachj, dá chi xoo di'a xoo di'a kánaan, ta seídó'o yó kánaan, tído ko ná'á ta'on yó ndeí n̄i kixian, ta ndeí kua'an. K̄i'o dión kúuán xí'ín ñayuu n̄i nakaki saá n̄i kee Espiritu ij.

9 Dá n̄i kaa Nicodemo:

—¿Ndi kuu, dá koo di'a?

10 Dá n̄i kaa Jesús xí'ín rá:

—Mií ní kúu iin maestro noo na Israel. Ta, ¿ndiva'a ko kándaá ini ní ndi dándaki to'on n̄i ka'in xí'ín ní?

¹¹ Miian ndaa kuiti ná ka'in xí'in ní ña ká'an ndu xí'in ñayuu sa'a ña ná'a ndú, xí'in sa'a ña n̄i xini xí'in noo ndú. Ta xí'o ndu kuendá sa'a ña yó'o va, tído ko kóni ta'on ndo'ó natiin ndó to'on, ña xí'o ndu kuendá sa'a.

¹² Ká'in xí'in ní sa'a ña'a ió ñayúú yó'o va, tído ko kándisa ta'on nian. ¿Ndi koo ka ví kandisa ní tá ná ka'in xí'in ní sa'a ña'a ió induú noo ió Ndios?

¹³ Dá ch̄i ní iin tó'ón ñayuu ko ní kaa ko'on induú. Sava'a na n̄i kaa kúú na n̄i noo n̄i kasáa. Ta na yó'o kúú na n̄i nduu ta ñayúú yó'o, dá ch̄i mií ná kúú na n̄i sa io induú.

¹⁴ Tát'o'on k̄i'o n̄i chirkaa Moisés iin ko n̄i kava'a xí'in kaa kuáan yukú ichi ñoó, k̄i'o díon ta'ani kánian karkaa na n̄i nduu ta ñayúú yó'o kee ñayuu,

¹⁵ dá kían ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini ñaá, ní iin kuú ta'ón o kuú na, di'a koni na kataki chíchí ná.

K̄i'o di'a kóni Ndios na ndéi ñayúú yó'o

¹⁶ 'Ch̄i sa'a ña kú'u nda'io ini Ndios sa'a ñayuu ndéi iin ní kúú ñayúú, sa'a ñoó n̄i x̄i'o na iin tó'ón din̄i de'e na n̄i kasáa na ñayúú yó'o, dá kían ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandeé ini ñaá, ní iin kuú ta'ón o kuú na. Di'a koni na kataki chíchí ná.

¹⁷ Dá ch̄i ko ní tánda'a Ndios de'e na kasaa na ñayúú yó'o ndaka na kuendá sa'a kuachi ñayuu. Di'a n̄i kasáa na, dá koni iin rá iin ñayuu ni'í ná ña k̄aki na sa'a mií ná.

¹⁸ 'Dá ch̄i ndidaa na kándéé ini ñaá, ko kánian chiya'i na sa'a kuachi na. Tído na ko ní x̄in kandeé ini ñaá, noón kúú na kánian chiya'i sa'a kuachi kée na, dá ch̄i ko ní kándéé ini na na kúú iin tó'ón din̄i de'e Ndios.

¹⁹ Ta kánian chiya'i na sa'a kuachi kée na, dá ch̄i n̄i kasáa na dátoon noo ñayuu, tído n̄i kee cháá ka ñayuu sa'a noo iin naá, dá ch̄i ndino'o ña kini kée na.

²⁰ Dá ch̄i ndidaa na kée ña kini, kañó'ó ná ña ndaa dátoon noo ñayuu, ta ni ko kúyati na noo tóon ña, dá kían ná dá'a ni natuu ndidaa ña kini kée na.

²¹ Tído na kée ña ndaa, noón kúú na natuu yati noo ndato tóon, dá katuu ndi'í ña va'a kée na sa'a ña kúú ná ñayuu Ndios.

Jesús kúú tát'o'on iin yí, ta Juan kúú amigo na

²² Tá n̄i ndi'í, dá n̄i sa'an Jesús xí'in ta xionoo xí'in ná chí noo kúú kuendá Judea, ta ñoó n̄i sa ndei na sa dakódo ndúta ná ñayuu.

²³ Ta Juan sa dakódo ndúta ñayuu chí noo kúú ñoo Enón, yati noo kúú ñoo naní Salim, dá ch̄i ñoó ño'ó nda'io takuifí. Ta sa kasáa ñayuu noo ná, ta sa dakódo ndúta ñaá ná,

²⁴ dá ch̄i kamaní vá ndadi na ve'e kaa.

²⁵ Dá n̄i kasá'a ndát'o'ón kuachi ta xionoo xí'in Juan xí'in dao ka na Israel sa'a ndi kían kánian kee ñayuu, dá nduvii ná noo Ndios.

²⁶ Sa'a ñoó n̄i sa'an ra noo ió Juan, dá n̄i kaa ra xí'in ná:

—Maestro, tá'an ta n̄i sa io xí'in ní iin ka xoo yuta Jordán, tá'an ra n̄i x̄i'o ní kuendá sa'a noo ñayuu, roón kúú ra xionoo dákodó ndúta ñayuu, ta kuá'a nda'io na kua'an noo rá.

²⁷ Dá n̄i kaa Juan xí'in rá:

—O kándéé ta'on ní iin ta n̄i rá ní iin choon tá ko ní x̄i'o Ndios ña noo rá nda induú.

²⁸ Ta mií ndó kúú na xí'o kuendá ña n̄i ka'an yu'u ña ko kúú ta'on yu'u na kúú Cristo, na dáka'ki ñaá. Di'a n̄i ka'in xí'in ndó ña yu'u kúú na n̄i tánda'a Ndios veí mií noó, dá kasaa mií ná.

29 Nǎá ndó ñǎ ƿǎ nǐ ƿǎndǎ'ǎ xǐ'ín iin ñǎ'ǎ kúú yǐǎn. Ta ƿǎ né'e tá'an ƿǎ'ǎ xǐ'ín ta nǐ ƿǎndǎ'ǎ ñoo, roón kúú ƿǎ ín dǐn rá, ta seǐdó'o ñǎá rá, ta kǎdǐj ini ƿǎ tá seǐdó'o ra noo kǎ'an ƿǎ kúú yǐ ñoo. Kǐ'o dǐón ta'ani ndó'o mií yu'u ƿiti, chí nǐ xinkoo ndǐ'i ñǎ kǎdǐj ini.

30 Dǎ chí miǎn ndúsǎ kǎnian kandaya'i cháá kǎ ƿǎ, ta yu'u kúú ƿǎ kǎnian ndunóo dǐ'a.

Nǐ kii Jesús chí induú

31 Nǎ nǐ noo nǐ kii chí induú, noón kúú ƿǎ dǎndǎki ndidaá ñayuu. Ta nǎ ndéi noñó'o yó'o, yó'o va nǐ kaki na, ta kǎ'an ƿǎ sava'a sa'ǎ ñǎ ió noñó'o yó'o. Tído ƿǎ nǐ kii chí induú, noón kúú ƿǎ dǎndǎki ndidaá ñayuu.

32 Ta xǐ'o na kuendǎ sa'ǎ ñǎ nǐ xini ƿǎ xǐ'ín sa'ǎ ñǎ nǐ seǐdó'o na chí induú, tído kǎ ín ta'on xǐn natiin ƿǎ'ǎ ñǎ kǎ'an ƿǎ.

33 Tído ndi ndǎa ñayuu nátiin ƿǎ'ǎ ñǎ kǎ'an ƿǎ, noón kúú ƿǎ xǐ'o kuendǎ ñǎ miǎn ndaa ndisa na ndaa kúú Ndios.

34 Ta ƿǎ nǐ ƿǎndǎ'ǎ Ndios nǐ kasǎa, noón kúú ƿǎ kǎ'an to'on mií Ndios, chí nǐ xǐ'o ndǐ'i na ndéé Espírítu iǐ ná noo ná, ta kǎ ní chíkǐ'ó ta'on ñǎá ná.

35 Ta kú'u ndǎ'o ini tatǎ Ndios sa'ǎ de'e na, ta nǐ naǐkǐ'o na ndidaá tá'an ñǎ'ǎ noo ndǎ'ǎ ná.

36 Sa'ǎ ñoo ndi ndǎa mií vá ñayuu ná kandeé ini de'e Ndios koni ƿǎ kataki chíchí ná. Tído ƿǎ kǎ xǐn kandeé ini de'e Ndios, o koní ta'on na kataki chíchí ná, dǐ'a kasǎ ñǎ xídó ini Ndios sata ná.

4

Ndátó'on Jesús xǐ'ín iin ñǎ'ǎ ió chí kuendǎ Samaria

1 Kúú nǐ kandaǎ va ini sato'o yo Jesús ñǎ nǐ nǐ'í tó'on ƿǎ fariseo ñǎ kua'ǎ cháá kǎ ñayuu nǐ kasǎ'ǎ ndíko ñǎá, ta kua'ǎ cháá kǎ ñayuu dákodo ndútǎ ná o duú Juan,

2 va'ará o duú mií Jesús dákodo ndútǎ ñǎá, ƿǎ xínoo xǐ'ín vá ná kée choon yó'o.

3 Sa'ǎ ñoo nǐ keta na kuendǎ Judea kua'an tuku na chí Galilea dǐ'a xǐ'ín ƿǎ xínoo xǐ'ín ná.

4 Ta miǎn ndúsǎ kǎnian ƿǎ'ǎ na chí kuendǎ Samaria dǐ'a, dá saǎ ƿǎ Galilea.

5 Sa'ǎ ñoo nǐ saǎ ƿǎ iin ñoo naní Sǐcar, ñǎ nákaa chí Samaria ñoo. Ta yati né'e tá'an ñoo yó'o xǐ'ín ñó'o nǐ xǐ'o oon Jacob noo de'e na José.

6 Ta ñoo nákaa iin pozo nǐ kava'ǎ Jacob. Ta sa'ǎ ñǎ nǐ kuitǎ Jesús nǐ xika na, sa'ǎ ñoo nǐ sa koo na yú'u pozo ñoo ió ƿǎ nǎni'í ndéé ná. Ta kíán dao nduú.

7 Dǎ nǐ kasǎa iin ñǎ'ǎ kuendǎ Samaria tavaan ƿǎkuij, dá nǐ kaa ƿǎ xǐ'an:

—Tei cháá ƿǎkuij xaǎn ná ko'i.

8 Ta kǎ ƿǎ'ón ƿǎ xínoo xǐ'ín ná ñoo ndéi xǐ'ín ná, chí kua'an ƿǎ ñoo nákaa yati ñoo kuiin ra ñǎ'ǎ kasǎ'an na.

9 Dǎ nǐ kaa ñǎ'ǎ Samaria ñoo xǐ'ín ná:

—¿Ndiva'ǎ xǐka mií ní, ƿǎ Israel xaǎn, ƿǎkuij ko'o ní noo yú'u, chí iin ñǎ Samaria va kúú yu'u? Ta kǎ né'e tá'an ƿǎ'ǎ ta'on ndo'ó, ƿǎ Israel xaǎn, xǐ'ín ndu'u, ƿǎ kuendǎ Samaria yó'o.

10 Dǎ nǐ kaa ƿǎ xǐ'an:

—Tǎ ná kandaǎ inoñ sa'ǎ ñǎ va'ǎ kónj Ndios kee na xǐ'ón, ta ná kandaǎ ta'ani inoñ ndǎ yoo kúú ƿǎ xǐka ƿǎkuij ko'o na nooñ, dá kíán kaka dǐ'a yo'ó ƿǎkuij ko'ón noo yú'u, ta ko'in kǐ'oi ƿǎkuij, kǐrá kǐ'o ñǎ kataki chíchón.

11 Dǎ nǐ kaaǎn xǐ'ín ná:

—Tatá, ni iin ta'on ña'a ko né'e ní taó ní takují, ta konó nda'o pozo yó'o. Sa'a ñoo, ¿ndeí ko'on ní ki'in ní takují, kirá ki'o ña kataki chíchí ñoo?

¹² Ta, ¿a ndáya'i cháá ka mií ní o duú Jacob, na kúu na sá'ano ve'e ndu? Dá chī noón vá nī kava'a pozo yó'o, ta takují kána yó'o sa xi'i mií ná, xí'in de'e na xí'in kiti nī sa ndaka na.

¹³ Dá nī kaa na xí'an:

—Ndi ndáa mií vá ñayuu xí'i takují ñó'o ini pozo yó'o, noón kúu na nandió kuéi tuku na ichi ini na.

¹⁴ Tído ñayuu ná ko'o takují, kirá ki'o yu'u noo ná, ni iin kuu ka o nándió kuéi na ichi ini na. Chī takují ki'o yu'u ko'o na, kiróón kakuu takují kana ndita ini na, ta ki'o ra ña kataki chíchí ná.

¹⁵ Dá nī kaa na xí'in ná:

—Tatá, tei ní takují ká'an ní sa'a ná ko'o yu'u, dá kían ná dá'a ka ni nandió kooi ichi ini, ta ná dá'a ka ni kixii ki'in takují nda yó'o.

¹⁶ Dá nī kaa na xí'an:

—Kua'an kuakón yíion, dá kasaan.

¹⁷ Dá nī kaa na xí'in ná:

—Ko ta'ón yíi yu'u.

Dá nī kaa na xí'an:

—Ndaa va ká'on ña koó yíion,

¹⁸ dá chī o duú ta'ón yíion kúu ta ió xí'ón viti, va'ará sa o'on nī sa kuu yíion. Sa'a ñoo ndani ña ndaa va ká'on.

¹⁹ Dá nī kaa na xí'in ná:

—Tatá, kándaá ini ña kúu ní iin profeta.

²⁰ Tído dinī yúku yó'o va nī sa ndañ'o na sá'ano ve'e ndu'u Ndios, tído ndo'ó, na Israel, kaá ndo ña ñoo Jerusalén va kúu noo kánian kandaño'o yó na.

²¹ Dá nī kaa Jesús xí'an:

—Naná, kandisa ña ko'in ka'in xí'ón viti, dá chī vei kuu ña ni dinī yúku yó'o, ni ñoo Jerusalén ko kánian ko'on ndo, dá kandaño'o ndó tatá Ndios.

²² Ta ndo'ó, ndañ'o ndava'a va ndó Ndios, tído ndu'u, ná'a vá ndu'u ndá yoo kúu Ndios ndañ'o ndu, dá chī tein na ve'e ndu'u, na Israel, vei na dáka ña.

²³ Tído sa kua'an kasandaá vá hora, ta viti sa nī kasandaan, chī na kandaño'o ndisa Ndios kakuu na kandaño'o ñaá xí'in ndée Espíritu i, ta kandaño'o ndisa ñaá ná táto'on ki'o kóni mií Ndios, dá chī ki'o dión kóni mií tatá Ndios ña kandaño'o ñaá ná.

²⁴ Chī Espíritu vá kúu Ndios. Sa'a ñoo na ka'an kandaño'o ñaá, kánian kandaño'o ñaá ná xí'in ndée Espíritu i, ta kánian kandaño'o ndisa ñaá ná táto'on ki'o kóni mií Ndios.

²⁵ Dá nī kaa na xí'in ná:

—Sa ná'a vá yu'u ña kasa na kakuu Mesías, na kakuu Cristo, na dáka ña. Sa'a ñoo nda ná kasa mií ná, nda daá ví nakani ndi'i na ndidaá ña ká'an ní sa'a.

²⁶ Dá nī kaa na xí'in ná:

—Ñaá kúu yu'u, na ká'an xí'ón.

²⁷ Ta mií dáá ñoo nī nandió kuéi ta xionoo xí'in ná nī nasaa ra, ta kúu nī naá ini ra sa'a ña ndátó'ón ná xí'in ña'a ñoo. Tído ni iin tó'ón rá ko ní ndátó'ón: “¿Ndí kán ndátó'ón ní xí'in ña'a xaan?” o “¿Ndiva'a ndátó'ón ní xí'in?”

²⁸ Dá nī dankoo ña'a ñoo yoo takují, dá nī nandió kooan kua'an nó'an ñoo ñoo. Tá nī nasaaan, dá nī kaa na xí'in ñayuu ñoo:

29 —Nakíj ndo kande'é ndó, chí nì kasáa iin taa, ta nì ka'an ndaa rá sa'a ndidaa ña nì keei. Ndá ndi kuu kúú ná Cristo, na dákaki ñaa.

30 Dá nì kankuei ñayuu ñoo kua'an na kande'é ná noo ío Jesús.

31 Ta mií hora daá ñoo nì seí nda'í tã xionoo xí'ín ná noo ná, chí kaá ra:

—Maestro, kasá'an nì.

32 Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Ío iin ka ña'a ko'on yu'u kasá'in, tído ko ná'a ta'on ndó ndí kían kían.

33 Dá nì kasá'a ndáto'on tá'an mií tã xionoo xí'ín ná ñoo, ta kaá ra:

—¿Á ndá yoo nì kii nì ne'e ña'a kasá'an na, sa'a ñoo ká'an na dión?

34 Dá nì kaa na xí'ín rá:

—Ña'a kasá'in kúú ña kéei ña kóni mií na nì tanda'a yu'u veii, ta dáxinkooi choon nì xí'ío na noo kéei.

35 ¿Á ko ká'an ndo ña kámani komi yoo, dá kasandaá kuu dákée yó? Tído ká'an yu'u xí'ín ndó ña dákaka noo ndo kande'é ndó noo ña nì xiti na, dá chí sa nì ichi vaan, sa nì kuu va dákée yóan.

36 Dá chí na dákée natiin na ya'í na, ta ña dákée na kúú ñayuu natiin ña kataki chíchí ná. Dión, dá kadij nduú ini na nì xiti xí'ín na nì dákée.

37 Ta ndaa va ká'an ñayuu tá ká'an na di'a: "Íin na kúú na xiti, ta iin ka na kúú na dákée."

38 Ta yu'u kúú na tanda'a ndo'ó ko'on ndo dákée ndó noo ko ní xiti ndó, chí dao ka va na nì xiti, ta ndo'ó kúú na kev'a noo nì ndo'o dao ka na nì xiti na —kaá na.

39 Ta kúú kua'a nda'o ñayuu ndéi chí kuendá Samaria ñoo nì kandisa na Jesús sa'a ña nì ka'an ña'a ñoo sa'a ná, dá chí kaáan: "Nì ka'an ndaa taa ñoo xí'ín yu'u sa'a ndidaa ña'a nì keei."

40 Dá nì kasáa na Samaria ñoo noo nákaa Jesús, dá nì seí nda'í na noo ná ña ná kandoo tóo na xí'ín ná ñoo ñoo. Dá nì kandoo na nì sa ío na xí'ín ná uu kuu.

41 Ta kua'a nda'o ñayuu nì kandisa ñaa sa'a to'on nì ka'an na xí'ín ná,

42 dá nì kaa na xí'ín ña'a ñoo:

—Ko kandisa ka ndu viti sava'a sa'a ña nì ka'on xí'ín ndú, dá chí viti sa nì seídó'o ndu to'on ká'an mií ná. Ta nì kandaá ini ndu ña miían ndaa kuiti kúú ná Cristo, na dákaki ñaa.

Di'a nì kuu tá nì nduv'a Jesús de'e iin taa kéchoon noo rey

43 Tá nì ya'a uu kuu, dá nì kee na kua'an na chí kuendá Galilea di'a.

44 Ta nì xí'ío Jesús kuendá ña nì iin tó'on ta'on profeta ko nátiin ñaño'ó noo na ñoo mií ná.

45 Tído tá nì saa na kuendá Galilea, nì natiin va'a ñaa na ndéi ñoo, dá chí nì xini xí'ín noo ná ña ná'ano nì kee na ñoo Jerusalén tein víko pascua ñoo, dá chí nì sa ñoo ta'ani na ñoo.

46 Dá nì nandío koo tuku Jesús nì nasáa na ñoo Caná, ña nákaa kuendá Galilea noo nì ndee na takují ñoo vino.

Ta chí ñoo Capernaum ñoo ío iin tã kéchoon noo rey, ta kú'u iin de'e ra.

47 Tá nì ni'í tó'on ra ña sa nì ndusáa Jesús ío na Galilea, nì ndee na kuendá Judea, dá nì sa'an ra nì seí nda'í ra noo ná ña ná ko'on na ve'e ra, ta ná nduv'a na na de'e ra, dá chí sa íoan kuu xí.

48 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ná o koní xí'ín noo ndo ña ná'ano xí'ín ña ndato kée yu'u, dá kían o kandisa ta'on ndó yu'u.

49 Dá nì kaa taa ñoo xí'ín ná:

—Tatá, ná ko'ó viti ko ña'a kuu de'i.

50 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Kua'án nó'on, ch̄i sa n̄i nduᵛa'a va de'ón.

Ta kúu n̄i kandísa va ᵗa ᵗa ᵗa nóo ᵗo'on n̄i ka'an Jesús. Sa'á ᵗoó n̄i n̄andió k̄o ra kua'an nó'o rá.

51 Tá sa kua'an x̄inᵗo ᵗa noᵗ ín ve'e ra, dá n̄i kii ᵗa kéchóon noᵗ rá n̄i ni'j̄ ᵗaá rá. Dá n̄i kaa ᵗa x̄í'ín rá:

—Takí ij̄ vá de'e ní, sa n̄i nduᵛa'a va xi.

52 Dá n̄i ndaᵗo'ón ᵗaá rá ᵗo'on ndá hora n̄i nd̄iᵗo'on ini x̄i. Dá n̄i kaa ᵗa kéchóon ᵗoó x̄í'ín rá:

—Táᵗo'on ka iin sa'ini koni, dá n̄i ya'a ᵗa dáa x̄i.

53 Dá n̄i nd̄isáa ini tatá x̄i ᵗa mii hora daá ᵗoó n̄i ka'an Jesús x̄í'ín rá: “Sa n̄i nduᵛa'a de'ón.” Ta n̄i kandísa rá Jesús, x̄í'ín ndidaá na ve'e ra.

54 Ta ᵗa yó'o kúu ᵗa ká'ano kúu uᵗ n̄i kee Jesús chí kuendá Galilea tá n̄i ndee na chí kuendá Judea di'a.

5

Di'a n̄i kuu tá n̄i nduᵛa'a Jesús iin ᵗa k̄o kúu kaka ió ᵗoó Betesda

1 N̄i nd̄i'i, dá n̄i kasandaá koo iin víᵗo ká'ano noᵗ na Israel. Dá n̄i kee Jesús k̄okaa na kua'an na ᵗoó Jerusalén.

2 Ta ᵗoó Jerusalén ᵗoó nákaa iin x̄ián noᵗ nani yé'é léko, ta yati ᵗoó nákaa iin pila ká'ano noᵗ ᵗo'o ᵗakuij̄, ta nanián Betesda x̄í'ín yú'u hebreo, ta ndíta o'on ve'e x̄i'o kátj̄ yú'án.

3 Ta ini ve'e kátj̄ ᵗoó ndéi kua'á nda'o na kú'u, dao na k̄o túu noᵗ, dao ka na léngo sa'a, dao ka na n̄i naᵗij̄ sa'a. Ta ndéi na ndáti na nakandá noᵗ ᵗakuij̄ ᵗoó.

4 Dá ch̄i ndá ndi kúu náx̄inᵗo iin ángel dákandá na noᵗ ᵗakuij̄ ᵗoó, ta na mii noᵗ kasaa dáketa mii tá kandá ᵗakuij̄ ᵗoó, ta kúu nduᵛa'a va na noᵗ ndi ndáa mii vá kue'e ndó'o na.

5 Ta ᵗoó kándu'u iin ᵗa, ta sa io ok̄o sa'on onj̄ kuia kú'u ᵗa.

6 Dá n̄i x̄ini Jesús kándu'u ᵗa yó'o. Tá n̄i kandaá ini na ᵗa sa na'á nda'o kú'u ᵗa, dá n̄i ndaᵗo'ón ᵗaá ná:

—¿Á kónon nduᵛa'ón?

7 Dá n̄i kaa ᵗa:

—Dióon kónij̄, tatá, tído k̄o ín ni'j̄ dáketa ᵗaá ini ᵗakuij̄ kaa mii hora kandá ᵗa. Ta iin iin ta'ándá ká'ín ko'ín dáketai mii, sa kasaa iin ka na keta na.

8 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'ín rá:

—Ndakuij̄ ndich̄i viti. Ta naki'in ᵗa'a kándi'ón xaᵗn kane'ón kua'án.

9 Ta kúu viti'ón di'a n̄i nduᵛa'a ᵗa ᵗoó. Ta kúu n̄i naki'in ra ᵗa'a kándi'i ra né'e ra kua'an ᵗa. Ta mii kuᵗ dáá ᵗoó kúu kuᵗ nani'j̄ ndéj̄ na Israel.

10 Dá n̄i kaa ᵗa sa'ándá choon noᵗ na Israel x̄í'ín ᵗa n̄i nduᵛa'a ᵗoó:

—Kuᵗ nani'j̄ ndéj̄ yᵗ kián viti. Sa'á ᵗoó k̄o kánian kane'ón ᵗa'a n̄i sa ndi'ón xaᵗn.

11 Dá n̄i kaa ᵗa ᵗa ᵗa ᵗa x̄í'ín rá:

—Mii na n̄i nduᵛa'a ᵗaá n̄i ka'an x̄í'ín: “Naki'in ᵗa'a kándi'ón xaᵗn kane'ón kua'án”, kaá na x̄í'ín.

12 Dá n̄i ndaᵗo'ón ᵗaá rá:

—¿Ndá yoo n̄i ka'an x̄í'ón: “Naki'in ᵗa'a kándi'ón xaᵗn kane'ón kua'án”?

13 Tído k̄o ná'a ta'on tá n̄i sa kú'u ᵗoó ndá yoo n̄i nduᵛa'a ᵗaá, dá ch̄i n̄i kexoo va Jesús kua'an na, ta n̄i ndu'u na tein ᵗayuu kuá'a ndéi ᵗoó.

14 Tá n̄i nd̄i'i, dá n̄i nani'j̄ ᵗaá Jesús yé'é ᵗo'o ká'ano ᵗoó. Dá n̄i kaa na x̄í'ín rá:

—Kana'ón ña sa ni nduva'a voon viti, tído o sa koo ka inon ya'ón keeón kuachi, dá ná dá'a ni kixi iin ka tandó'ó ká'ano cháá ka nooon.

¹⁵ Dá ni kee taa ni nduva'a ñoo kua'an ra. Dá ni kast'on ra xí'in ta né'e choon noo na Israel ña Jesús kúu na ni nduva'a ñaa.

¹⁶ Sa'á ñoo ni kasá'a ta né'e choon ñoo kéndava'a rá xí'in Jesús, ta ndúkú rá ndi kee ra ka'ani ñaa rá, dá ch'i ni kee na choon yó'o tein kuu nani'i ndee na ñoo Israel.

¹⁷ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Daá kéchóon va tatá yu'u Ndios, ta kéchóon ta'ani yu'u viti.

¹⁸ Ta sa'á ña ni ka'an na dión, sa'á ñoo ví'i ka ví ni kasá'a ndúkú taa ñoo ndi kee ra ka'ani ñaa rá, dá ch'i o duú iin tó'ón ni kuu nani'i ndee na Israel yá'a na, ch'i di'a kaá ta'ani na ña mií Ndios kúu tatá na, ta sa'á ña ká'an na dión, sa'á ñoo ndee na mií ná ña iin tó'ón kúu ná xí'in Ndios.

Kást'on Jesús xí'in ñayuu ña kómi ná choon, ch'i kúu ná de'e mií Ndios

¹⁹ Sa'á ñoo ni kaa Jesús di'a xí'in taa ñoo:

—Miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ko kée mií ta'on na kúu de'e Ndios iin rá iin ña'a, ch'i kée na ndidaa ña xini na kée tatá na, dá ch'i ndidaa ña'a kée tatá na, kí'o dión ta'ani kée de'e na.

²⁰ Ch'i kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'á de'e na, ta ná'a na ndidaa tá'an va ña'a kée na noo de'e na. Sa'á ñoo ná'ano cháá ka ña'a koni ndo kee de'e Ndios o duú ña ni kee na viti, dá naá nda'o ini ndo kee na.

²¹ Dá ch'i tát'o'on kí'o ndáne'e tatá Ndios na ni x'i'i, ta xí'o na ña kataki na, dión ta'ani kée de'e na, dá ch'i xí'o ta'ani na ña kataki ndi ndaa mií vá ñayuu ká'an mií ná.

²² Dá ch'i ko keyíko ta'on Ndios sa'a ni iin tó'ón ñayuu, ndaa noo de'e va na ni xí'o na choon, dá keyíko na sa'a ná,

²³ dá kían ná koo ñaño'ó ndidaa tá'an ñayuu noo de'e Ndios, tát'o'on kí'o ió ñaño'ó ná noo mií tatá Ndios. Dá ch'i na ko ñaño'ó noo de'e Ndios, ni tatá Ndios, na ni tanda'a ñaa ni kasáa na, ko ñaño'ó ná noo.

²⁴ Ta miian ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndaa na seíd'ó to'on ká'in, ta kándeé ini na tatá Ndios, na ni tanda'a yu'u ni kasáa, noon kúu na ni'i ña kataki chíchi ná, ta o ká'anda ta'on Ndios choon ña chiya'i na sa'á kuachi kée na, ch'i ni taó ñaa Ndios noo ña kánian kuu na, ta ni xí'o na ña kataki chíchi ná.

²⁵ Miian ndaa ká'in xí'in ndó ña vei kuu, ta kuu viti kían ña kueíd'ó na kúu ndi ña ka'an de'e Ndios. Ta na kandísa noo ka'an na, noon kúu na kataki.

²⁶ Dá ch'i tát'o'on kí'o xí'o Ndios ña kataki ñayuu, kí'o dión ta'ani ni xí'o na choon noo ndá'a de'e na ña kee ta'ani na dión xí'in ñayuu.

²⁷ Ta ni xí'o ta'ani na choon noo de'e na ña keyíko na sa'a ndidaa ñayuu sa'á ña kúu ná na ni nduu taa ñayuu yó'o.

²⁸ Ta o sa naá téi ini ndo sa'á ña ká'in xí'in ndó, dá ch'i vei kuu ña kueíd'ó ndidaa na ni nduxi to'on ka'an na,

²⁹ ta nataki ñayuu ni kee ña va'a, ta natiin na ña kataki chíchi ná. Tído na ni kee ña kini, noon kúu na nataki natiin ña ko'on na ndo'o nani nío ná.

Kí'o di'a kándaq ini yo ña Jesús kúu de'e Ndios

³⁰ Ta ko kée mií ta'on yu'u ni iin tó'ón ña'a. Ch'i tát'o'on kí'o káa choon ni sa'anda mií tatá noo, kí'o dión keyíko iin rá iin ña'a, ta keyíko ndaa sa'a iin rá iin ña'a, dá ch'i ko ndúkú ta'on yu'u kee ña kóni mií, di'a ndúkú yu'u kee ña kóni tatá, na ni tanda'a yu'u vei.

³¹ Dá ch'i tá ná kí'o yu'u kuendá sa'a mií, dá kían kaa ndo ña ko ndaa ta'on kían ká'in.

³² Iin ka va na kúu na xí'o kuendá sa'á yu'u. Ta ná'á yu'u ña kuendá xí'o na sa'í kían ña ndaa.

³³ Ta ndó'o ni tanda'á ndó dao ta'a ni sa'an ra noo Juan, ta noón kúu na ni xi'o ndaa kuendá noo rá.

³⁴ Tído yu'u, ko xínño'ó ta'on yu'u ña k'i'o iin ka ñayuu kuendá sa'í. Ni ka'in xí'in ndó sa'á ña yó'o, dá koni ndo káki ndó.

³⁵ Miían ndaa ni sa kuu Juan tát'on iin íti k'éi, ta sa datóon na noo ndo, ta ni nata'an va'a ini ndo ni natiin va'a ndó to'on ndato ni ka'an na cháá tiempo.

³⁶ Ta ío iin ka ña'a, ña kían xí'o va'a cháá ka ví kuendá sa'á yu'u o duú kuendá ni xi'o Juan. Dá chi ndidaá choon ni xi'o tatái nooi keei, ndidaá ña yó'o kían kéei, ta miían xí'o kuendá sa'í ña miían ndaa kuiti tatái Ndios ni tanda'á yu'u veii.

³⁷ Ta mií ta'ani tatái, na ni tanda'á ñaá veii, xí'o ta'ani na kuendá sa'í. Ta ni iin kuu ta'on ko ní seídó'o ndó noo ká'an na, ta ni ko ní xini ndo ndi káa na,

³⁸ ta ni to'on na ko kómi ndó ini ní'o ndo, dá chi ko kándéé ini ndo na ni tanda'á yu'u veii.

³⁹ Ta ndo'ó dákuá'a tuti ij Ndios, dá chi ká'an ndó ña ñoo nani'i ndo ña kataki chíchi ndó. Ta mií tuti ñoo xí'o ndaa kuendá sa'a yú'u,

⁴⁰ tído ko kóni ta'on ndó kii ndó nooi, dá ni'i ndo ña kataki chíchi ndó.

⁴¹ Ko ndúkú ta'on yu'u natiin ñaño'ó noo ta'a ñayuu yó'o.

⁴² Tído ná'á vái ndi ndaa ní'o iin rá iin ndó, sa'á ñoo kánda inii ña ko kóni ta'on ndó Ndios.

⁴³ Yu'u kúu na veii xí'in choon ni sa'anda mií tatái Ndios nooi, tído ko kóni ndo natiin ndó yu'u. Tído tá ná kasaa iin ka ta'a ka'an sa'a mií rá, ta kúu kaon va natiin va'a va ndó ra.

⁴⁴ ¿Ndi koo ví, dá kasandaá ndo kandisa ndó ña ndaa, chi daá kuiti ndúkú ndó ña chindaya'i tá'an mií ndó, ta ko ndúkú ndó ña chindaya'i ñaá na kúu iin tó'on dinj mií Ndios?

⁴⁵ Ta ná dá'a ni ka'an ndó ña ka'an kuachi yu'u sa'a ndo'ó noo Ndios. Mií Moisés, tá'an na kándéé téi ini ndo, noón kúu na ká'an kuachi sa'a ndo.

⁴⁶ Dá chi tá miían ndaa ni kandisa ndó ña ni ka'an Moisés, dá kían kandisa ta'ani ndó ña ká'an yu'u xí'in ndó viti, dá chi sa'a yú'u va ni taa Moisés.

⁴⁷ Tído, tá ko kándisa ndó ña ni taa na sa'í, ¿ndi koo, dá kandisa ndó to'on ká'an yu'u, tá dáá?

6

Kua'á nda'o ñayuu ni xi'o Jesús ña'a ni sasá'an na

¹ Tá ni ndi'i, dá ni kee Jesús kua'an na iin ka xoo taño'o nani Galilea. Ta nani ta'ani ra Tiberias.

² Ta kúu kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá kua'an na, chi ni xini na ni kee Jesús ña'a ndato ni nduva'a na na kú'u.

³ Dá ni kaa Jesús dinj iin yúku iin ñoo. Dá ni sa koo na ñoo xí'in ta'a xionoo xí'in ná.

⁴ Ta kúu sa ni kuyati va víko pascua, ña kéká'ano na Israel.

⁵ Tá ni ndane'e noo Jesús, kúu ni xini na ña kua'á nda'o ñayuu tákuei ñaá vei na, dá ni kaa na xí'in Felipe:

—¿Ndeí ko'o kuiti ña'a kasá'an ñayuu kua'a yó'o viti?

⁶ Miían ni ka'an va na dión, dá ná kande'á ndi kaa Felipe ñoo. Tído sa ná'á vá mií ná ndi kían kee na, dá kasá'an ñayuu ñoo.

⁷ Dá ni kaa Felipe:

—Ni di'ón ni'i ñayuu kéchóon na uu ciento kuu o kétaan kuiin yó pan, dá ni'i ná lú'u lú'an kei ná.

⁸ Dá ni kaa iin ka taa xionoo xi'in Jesús, tá'an ra naní Andrés, ta kúu ñiani Simón Pedro:

⁹ —Yó'o iin iin tayii ló'o, ta né'e xi o'on pan cebada, ta né'e xi uu tiyaká. Tído ni ña'a ko kúu vá ña yó'o noo ñayuu kua'a vei káa.

¹⁰ Dá ni kaa Jesús:

—Ka'an ndo xi'in ñayuu kuá'a káa ña ná kande na —kaá na.

Dá ni sa ndei na ndéi na noo itá ñoo, chi káa nda'a vaan. Ta taa ñoo kúu táto'on o'on mi.

¹¹ Dá ni tiin Jesús pan ñoo. Dá tá ni ndi'i ni naki'o na ndivé'e noo Ndios, dá ni xi'o naan noo tá xionoo xi'in ná. Dá ni sa'an ra ni dasá raan noo ñayuu kuá'a ñoo. Ta kúu dión ta'ani ni kee na xi'in tiyaká ñoo. Ta ni xi'o ra ri táto'on ni xika iin rá iin na.

¹² Dá tá ni ndinoo va'a ini ñayuu ñoo ni sasá'an na, dá ni kaa Jesús xi'in taa xionoo xi'in ná ñoo:

—Nditúti ndo ndidaa yúchi ña ni kandoo xaan, dá ná o túu oaan —kaá na.

¹³ Dá ni nditúti tá xionoo xi'in ná ñoo ndidaa ña ni kandoo ñoo. Ta ni dakúti rá uxí uu tiyiká xi'in yúchi ña ni sa kuu ndin o'on pan ñoo.

¹⁴ Tá ni xini ñayuu ñoo ki'o dión ví ká'ano ña'a ni kee Jesús, dá ni kaa na:

—Miian ndaa kuiti na yó'o kúu profeta, na ni kaa Ndios tanda'a ná kasaa ñayuu yó'o.

¹⁵ Tído ni kandaa va ini Jesús ña vei ñayuu ñoo kendúsa na xi'in ná kandaka ña ná ko'on na kakuu na rey noo ná. Sa'a ñoo ni taó xoo na mií ná kua'an na diní yúku ñoo.

Di'a ni kuu tá ni xika Jesús noo takui

¹⁶ Dá tá ni kuaá kuu dáa ñoo, dá ni naxinq mií taa xionoo xi'in ná noo nákaa taño'o ñoo.

¹⁷ Dá ni kaa ra ini barco, dá ni kee ra kua'an ra noo taño'o, dá saa ra ñoo Capernaum. Kúu sa ni kuaá vá, ta ko ña'a ií va nandio ko Jesús kasaa na.

¹⁸ Ta sa'a ña ni kasá'a kána tachí déen, sa'a ñoo ni'i nda'o ni kasá'a kandá noo taño'o ñoo.

¹⁹ Ta nda sa o'on o iño káa va kilómetro dákaka ra barco ñoo kua'an ra, dá ni xini ra xika Jesús vei na noo taño'o ñoo, ta sa kúyati na vei na noo kua'an barco ñoo. Ta kúu ni yu'ú nda'o ra.

²⁰ Dá ni kaa na xi'in rá:

—Mií vá yu'ú kúuí. Ná dá'a ni yu'ú ndo.

²¹ Ta kúu ni natiiin va'a ñaá rá ini barco ñoo. Ta kúu viti'ón di'a ni kasandaá na yu'ú taño'o noo kua'an na ñoo.

Nándukú ñayuu Jesús

²² Tá ni tpu noo iin ka kuu, sa ná'a vá ñayuu ni kandoo ndéi iin ka xoo taño'o ñoo ña iin tó'on vá ni sa kuu barco ni kixi Jesús xi'in taa xionoo xi'in ná. Tído ná'a ta'ani na ña ko kuá'an nó'o ná xi'in tá xionoo xi'in ná, chi kua'an nó'o mií vá rá, sa'a ñoo ni kandoo ñayuu ñoo ndáti na Jesús.

²³ Ta dao barco ni kii ñoo Tiberias ni sa kuita too ró yati noo ni xi'o Jesús pan ni sei ñayuu kuá'a ñoo tá ni ndi'i ni naki'o na ndivé'e noo Ndios.

²⁴ Dá tá ni kandaa ini ñayuu kuá'a ñoo ña koó ka Jesús nákaa ñoo, ni taa xionoo xi'in ná, dá ni kaa na ini barco ñoo. Dá ni kee na kua'an na ñoo Capernaum nandukú ná Jesús.

Yó'o nĭ ka'qan Jesús ña miĭ ná kúu pan nĭ xĭ'o Ndios keĭ yó, dá kataki chíchí yó

25 Dá tá nĭ naní'ĭ ná Jesús iin ka xoo taño'o ñoó, dá nĭ kaa na xí'in ná:

—¿Maestro, ndá oon nĭ kasáa ní yó'o?

26 Dá nĭ kaa Jesús xí'in ná:

—Miĭan ndaa ndisa ná ka'in xí'in ndó ña kọ nándukú ta'on ndó yu'u sa'á ña nĭ kandaa ini ndo ndi kónĭ kaa ña ná'ano nĭ keei. Di'a nándukú ndó yu'u sa'á ña nĭ xĭ'oi pan nĭ sei ndo, dá nĭ ndĭnoo ini ndo.

27 Ná dá'a ni kechóon ndó sa'a pan, ña túú. Di'a kechóon ndó sa'a pan kọ túú, tá'an ña xí'o ña kataki chíchí ndó. Ta na nĭ nduu ta ñayuu yó'o kúu na kĭ'o pan yó'o keĭ ndo, dá chĭ na yó'o kúu na nĭ daná'a tatá Ndios.

28 Dá nĭ kaa ñayuu ñoó:

—¿Ndí kían kánian kee ndu, dá katĭ'a ndu kee ndu ña kónĭ Ndios?

29 Dá nĭ kaa Jesús xí'in ná:

—Ña kónĭ Ndios kee ndó kían kandeé ini ndo na nĭ tanda'a ná nĭ kasáa ió xí'in ndó.

30 Dá nĭ kaa ñayuu ñoó xí'in ná:

—Ta, ¿ndí kían kúu ña'a ká'ano kee miĭ ní noó ndu'u, dá ná koni ndu, dá ná kanda ndu'u ña nĭ tanda'a Ndios miĭ ní nĭ kasáa ní? ¿Ndí kían kee ní?

31 Chĭ nĭ sei na sa'ano ve'e ndu maná, ña kúu pan nĭ kii induú, tá sa xionoo na yukú íchĭ ñoó. Chĭ di'a kaá tuti ĩ Ndios: “Nĭ xĭ'o Moisés pan nĭ kii induú nĭ sei na.”

32 Dá nĭ kaa Jesús xí'in ná:

—Miĭan ndaa ná ka'in xí'in ndó, o duú ta'ón Moisés ní xĭ'o pan nĭ kii induú nĭ sei ñayuu ñoó. Miĭ vá tatá yu'u kúu na xí'o ña kúu pan ndisa nĭ kii induú.

33 Chĭ pan xí'o Ndios, ñoó kúu na nĭ noo nĭ kii induú, ta xí'o na ña kataki chíchí ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

34 Dá nĭ kaa na xí'in Jesús:

—Maestro, ndidaá kuú tei ní pan ñoó ná keĭ ndu'u.

35 Dá nĭ kaa Jesús xí'in ná:

—Yu'u kúu pan xí'o ña kataki chíchĭ ñayuu. Sa'á ñoó ndi ndáa miĭ vá ñayuu ná kii noo yú'u, ta ndikọ na yu'u, ni iin kuú ta'ón o kuiko na. Ta ndi ndáa miĭ na ná kandeé ini yu'u, ni iin kuú ta'ón o íchĭ ini na.

36 Tído sa daá nĭ ka'qan vai xí'in ndó ña va'ará nĭ xini ndo ña ná'ano kée yu'u, tído kọ kándisa ta'on ñaa ndó.

37 Ta ndidaá ñayuu tei tatá nooĭ, miĭan ndaa kii na ndikọ na yu'u. Ta na kii noo yú'u, o dánkoo xoo ta'an vei na.

38 Dá chĭ nĭ noo yu'u nĭ kii induú, ta kọ véi ta'on yu'u keei ña kónĭ miĭ, di'a vei yu'u keei ña kónĭ na nĭ tanda'a yu'u vei.

39 Kónĭ tatá yo Ndios, na nĭ tanda'a yu'u vei, ña kían ná dá'a ni ndañó'o ní iin tó'ón ñayuu nĭ xĭ'o na nooĭ. Di'a kónĭ na ña dánátaki yu'u ñayuu yó'o tá ná kasandaá kuú noo ndí'i.

40 Ta ña kónĭ na nĭ tanda'a yu'u vei kían ña ndi ndáa miĭ vá ñayuu vei noo de'e na, ta kándéé ini ñaa ná, dá kían ni'ĭ ná ña kataki chíchĭ ná. Ta noón kúu na dánátaki yu'u tá ná kasandaá kuú noo ndí'i —kaá na.

41 Dá nĭ kasá'a ná Israel ñoó ndátó'ón kayá ná ká'qan na sa'a Jesús, dá chĭ nĭ kaa Jesús ña miĭ ná kúu pan nĭ kii induú,

42 ta kaá na:

—¿Á o duú de'e José va kúu Jesús káa, chĭ ná'a vá yó tatá ra xí'in naná ra? Sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'qan ra ña nĭ noo ra nĭ kii ra induú?

43 Dá nĭ kaa Jesús xí'in ná:

—O sa ndátó'ón kayá ndo sa'í.

⁴⁴ Ni ko iin ta'on kuu kii mií ndiko na yu'u xían nani ná o daka'an tatá Ndios, na ni tanda'á yu'u veii, nió ná. Ta na yó'o kúu na dánátaki yu'u tein kuu noo ndí'i.

⁴⁵ Dá chi di'a kua'an to'on ni taa profeta noo tuti ij Ndios: “Ta noo ndidaá ñayuu dána'a Ndios”, kaáan. Sa'á ñoó ndi ndáa mií na ni seídó'o noo ká'an tatá Ndios, ta ni natiin na to'on na, noón kúu na kii noo yú'u, ta ndiko na yu'u.

⁴⁶ Ta ni iin tó'ón ñayuu ko ñá'a koni xí'in noo ná tatá Ndios, sava'a iin tó'ón na ni kii noo mií tatá Ndios, noón kúu na ná'á ndi káa na.

⁴⁷ Sa'á ñoó miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndáa mií na kandeé ini yu'u, noón kúu na ni'í ña kataki chíchi ná.

⁴⁸ Yu'u kúu pan xí'o ña kataki chíchi ñayuu.

⁴⁹ Miían ndaa ni sei na sá'ano ve'e ndó maná noo ni sa xionoo na yukú ichi ñoo, tido ndidaá vá ná ni xi'i.

⁵⁰ Tido pan, ña ká'in sa'a yó'o, kían ni noo ni kii induú. Ta ndi ndáa mií vá ñayuu ná kei ñá, ni iin kuu ta'ón o kuu na.

⁵¹ Ta yu'u kúu pan ni noo ni kii induú, ña xí'o ña kataki chíchi ñayuu. Ta ndi ndáa mií ñayuu ná kei pan yó'o, koni na kataki chíchi ná. Ta pan, ña k'i'o yu'u, kúu koñoi. Ta ko'in dokoi ña sa'á na ndéi ñayuu yó'o, dá koni na kataki chíchi ná —kaá Jesús.

⁵² Ta sa'á ña ni ka'an na dión, sa'á ñoó ni kasá'a na Israel ñoo ndátó'ón kuáchi na tein mií ná ñoo, ta kaá na:

—¿Ndi kee ta'a káa k'i'o ra koño ra kei yó'?

⁵³ Dá ni kaa Jesús xí'in ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña tá ná o kei ndo koño na ni nduu ta'a ñayuu yó'o, ta ná o kó'o ndó ni'í ná, dá kían o koni ta'on ndó ni'í ndo ña kataki chíchi ndó.

⁵⁴ Tido na ni kandía ni sei koñoi, ta ni xi'i na ni yú'u, noón kúu na ni'í ña kataki chíchi ná. Ta noón ta'ani kúu na dánátaki yu'u tá ná kasandaá kuu noo ndí'i.

⁵⁵ Dá chi koño yu'u kúu koño ndisa, ña kían kasá'an ñayuu, ta ni yú'u kúu ndúta ndisa ko'o na.

⁵⁶ Sa'á ñoó ndi ndáa na sei koño yu'u, ta xí'i na ni yú'u, noón kúu na ió xí'in yu'u, ta ió xí'in ná.

⁵⁷ Tatá Ndios takí kúu na ni tanda'á yu'u veii, ta xí'o na ña kataki yu'u. Ta k'i'o dión ta'ani, na sei koñoi, noón kúu na kataki ta'ani na kee yu'u.

⁵⁸ Ta yu'u kúu pan ni noo ni kii induú. Ta ko kúu ta'on yu'u táto'on k'i'o kúu maná ni sei na sá'ano ve'e ndó, chi ni xi'i va na va'ará ni sei na ña. Tido na kei pan, ña kúu koño yu'u, noón kúu na koni kataki chíchi —kaá na.

⁵⁹ Ta ña yó'o ni daná'a na ini ve'e noo náta na Israel ñoo Capernaum.

Nákon Pedro ña kómí Jesús to'on, ña xí'o ña kataki chíchi yó

⁶⁰ Tá ni seídó'o ta'a xionoo xí'in ná to'on yó'o, kúu kuá'a nda'o ra ni kaa di'a: —Kuáchi nda'o ká'an na. ¿Ndá yoo kandía natiin ña ká'an na?

⁶¹ Tá ni kandaá ini Jesús ña ndátó'ón kuáchi ta xionoo xí'in ná sa'á to'on ni ka'an na, dá ni kaa na xí'in rá:

—¿Á ni tar'u'u ini ndo ni kee to'on ni ka'in?

⁶² ¿Á dión ij nakani kuáchi ini ndo tá ná koni ndo nandió koo na ni nduu ta'a ñayuu yó'o nana na no'o na noo ni sa io na induú?

⁶³ Espíritu ij Ndios kúu nā xí'ō ñā kataki chíchí ndó, ta yikí koño ndo ko tã'ón ñā'a chindeéán ndo, dá ni'ij ndo ñā kataki chíchí ndó. Chij to'on ni ka'an yu'u xí'in ndó ni kii ñaxintóni Espíritu ij Ndios, ta xí'oan ñā kataki chíchí ndó.

⁶⁴ Tído ió dao ndó ko kándisa ñāá —kaá nā.

Dá chí ndá mií sa'a va ná'á Jesús ndá yoo ko kándisa ñāá, ta ndá yoo kakuu tãa nakí'ō ñāá noo ndá'a tã xini u'u ñāá.

⁶⁵ Dá ni kaa nā xí'in rá:

—Sa ni ka'an vai xí'in ndó ñā ko in ta'on kuu kii mií ndiko nā yu'u xian nani ná o dáka'an tatá Ndios níó ná kii na —kaá nā.

⁶⁶ Ta ndá kuu ni ka'an nā dión, kua'á ndá'ō tã sa xionoo xí'in ná ni ñankoo ñāá, ta ko ní sá xionoo kã rã xí'in ná.

⁶⁷ Ni ndi'i, dá ni kaa Jesús xí'in ndin uxí uu tãa xionoo xí'in ná ñoó:

—¿Ta ndo'ó viti? ¿Á dánkoo ta'ani ndó yu'u, ká'an ndó?

⁶⁸ Dá ni kaa Simón Pedro xí'in ná:

—Sato'ō ndu, ¿ndá noo kã ko'ōn ndu? Chij mií ní kómí to'on xí'ō ñā kataki chíchí ndú.

⁶⁹ Ta kándisa ndu to'on ká'an ní, ta kándaa ini ndu ñā mií ní kúú Cristo, nā dáka'á ñāá, ta mií ní kúú de'e nā kúú Ndios takí.

⁷⁰ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Mií va yu'u ni kaxi ndin uxí uu ndo'ó, tído iin ndo'ó kúú kuendá ñā u'u.

⁷¹ Ta ká'an nā sa'a Judas Iscariote, de'e iin tãa naní Simón, dá chí mií tãa yó'ō kúú rã ko'ōn nakí'ō ñāá noo ndá'a tã xini u'u ñāá, ta nákaa rã tein ndin uxí uu tãa xionoo xí'in ná.

7

Nákani kuáchijini ñani Jesús xini ñāá rá

¹ Tá ni ndi'i, dá ni xionoo Jesús chí kuendá Galilea di'a, chí ko kóni ta'on na kanoo na chí kuendá Judea, dá chí ñoó ndúkú ñāá tã Israel né'e choon ka'áni ñāá rá.

² Ta sa ni kuyati va kuu kav'a nā Israel tija'ó noo kandeí va onā kuu, ta ñā yó'ō kúú iin víko kéká'ano na.

³ Dá ni kaa ñani Jesús xí'in ná:

—Kua'an yó'ó chí kuendá Judea di'a, dá ná koni ndidaá nā kúú kuendóon ndidaá ñā'a ná'ano kéeón.

⁴ Dá chí ni iin tó'ón ta'on nā kóni ñā chindaya'i ñāá ñayuu ko kede'é ñā kée na. Tá ndaa ndisa kéeón ñā ná'ano, na'a miíón noo ñayuu kuá'a ñoó.

⁵ Dión ni kaa rã, chí ni iin ñani mií ná ko ní sá kándisa ñāá.

⁶ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ko ñá'a ta'on xinkoo kuu na'ij ndá yoo kúúí noo ñayuu, tído ndo'ó, ndá hora kúú mií va kuu ko'ōn ndu.

⁷ Chij ko xini u'u ta'on ñayuu ndo'ó, yu'u va kúú nā xini u'u nā, dá chí xí'ō ndaaí kuendá sa'á ñā kini kée na.

⁸ Kua'an kaa ní mií ndo'ó noo koo víko ñoó, chí yu'u, o kó'ōn yachij ta'an vei, chí ko ñá'a ta'on kasandaá kuu na'ij ndá yoo kúúí noo ñayuu.

⁹ Tá ni ndi'i ni ka'an nā dión, dá ni kãndoo na ió nā kuendá Galilea ñoó.

Di'a ni kuu tá ni sa io Jesús víko noo ndéi nā Israel ini tija'ó

¹⁰ Dá tá ni ndi'i ni kee ñani nā koka na kua'an nā víko, dá ni kee ta'ani mií ná koka na kua'an nā. Tído ko ní saá túu ta'on na, ni saá de'e vá ná.

¹¹ Ta xionoo tã Israel né'e choon tein noo kúú víko ñoó nãndukú ñāá rá, ta kaá rá:

—¿Ndeí xíonoo taa ñoo viti? —kaá ra.

¹² Ta nákaa kuꝯ Jesús yú'u iin rá iin ñayuu ñoo. Dá chꝯ dao na kaá ña kúu ná iin na va'a, tído dao ka na kaá ña ko kúu ná na va'a, chꝯ xíonoo na dánda'í na ñayuu, kaá na.

¹³ Ta ni iin tó'ón ta'on na ko ní ndátó'ón nꝯ'i sa'a Jesús sa'á ña yu'ú na kee ta Israel né'e choon.

¹⁴ Tá nꝯi ta'í dáo víko ñoo, dá nꝯi xꝯinko Jesús noꝯ iin ve'e ño'o ká'ano. Dá nꝯi kasá'á ná dána'a na noꝯ ñayuu.

¹⁵ Ta naá vá iní na Israel seídó'o na ña dána'a na, ta kaá na:

—¿Ndi nꝯi kee taa káa ña ná'á téi ra, chꝯ ko ní dákuá'a ra kakuu ra maestro?

¹⁶ Dá nꝯi kaa Jesús xí'ín ná:

—O duꝯ tꝯ'on kána ñaxintónꝯi mií'í dána'í noꝯ ndꝯ. Ña yó'o kúu tꝯ'on nꝯi nꝯi'í noꝯ na nꝯi tanda'á yu'ú veíi.

¹⁷ Ta na kónꝯi kee ña kónꝯi Ndios, noꝯn kúu na kándaꝯ ini á tꝯ'on nꝯi nꝯi'í noꝯ Ndios kíán o tꝯ'on kána ñaxintónꝯi mií'í dána'í.

¹⁸ Ta na dána'a ña kána ñaxintónꝯi mií'í ná, noꝯn kúu na ndúkú natiin ñaño'ó noꝯ ñayuu. Tído yu'ú kúu na ndúkú natiin ñaño'ó na nꝯi tanda'á yu'ú veíi. Ta na kée dión, noꝯn kúu na ndaa, ta nꝯi lú'u ña kini ko nákaa níó ná.

¹⁹ ¿Á o duꝯ Moisés nꝯi xꝯi'ó ley Ndios noꝯ ndꝯ'ó? Tído ni iin tó'ón ndó ko kée choon sa'ándaa. Ta, ¿ndiva'a kátoó ndꝯ ka'ání ndó yu'ú? —kaá na.

²⁰ Dá nꝯi kaa ñayuu kuá'a ñoo xí'ín ná:

—Ña u'ú vá nákaa ini ní. ¿Ndá yoo ká'an ka'ání ní, xiní ní?

²¹ Dá nꝯi kaa Jesús xí'ín ná:

—Nꝯi kee yu'ú iin ña ndato, ta nꝯi naá iní ndꝯ.

²² Nꝯi sa'anda Moisés choon ña ta'anda ñi'í takuáli yí'í ndꝯ'ó, va'ará o duꝯ choon nꝯi sa'anda mií'í Moisés kíán, chꝯi na nꝯi sa' kuu tatá sá'ano ñoo yo kúu na nꝯi dakasá'á ña yó'o. Ta sa'ándá ndꝯ ñi'í de'e ndó va'ará kuꝯ náni'í ndée yo kíán.

²³ Ta sa'ándá ndꝯ ñi'í xí'í va'ará kuꝯ náni'í ndée yo kíán, dá ná dá'a ni ya'a ndó noꝯ choon nꝯi sa'anda ley Moisés. Ta, ¿ndiva'a káryí'í ndó xí'ín yu'ú sa'á ña nꝯi ndu'va'í iin taa tein kuꝯ náni'í ndée yo, tá dáá?

²⁴ Ná dá'a ni keyíko ndꝯ sa'a iin ña'a tá ko ñá'a dákuá'a ndóan. Di'a koo ini ndꝯ keyíko ndaa ndꝯ sa'a iin rá iin ña'a —kaá na.

Ndátó'ón ñayuu, ¿á Jesús kúu Cristo, na dáka'ki ñaá?

²⁵ Dá nꝯi kaa dao ka na ñoo Jerusalén:

—¿Á o duꝯ taa káa kúu ra nándukú ta né'e choon ka'ání rá?

²⁶ Kande'e ndó, chꝯi iin túu ra káa dána'a ra noꝯ ñayuu, ta ni iin ña'a ko kée ta né'e choon xí'ín rá. ¿Á nꝯi nakoni ñaá ta né'e choon ña kúu rá Cristo, na dáka'ki ñaá?

²⁷ Tído taa káa, ná'á yó ndeí nꝯi kii ra. Tído tá ná kii na kúu Cristo, ko iin ta'on kana'á ndeí chí kii na —kaá ra.

²⁸ Ta noꝯ nákaa Jesús dána'a na ye'é ño'o ká'ano ñoo, nꝯi'í cháá ka nꝯi kasá'á ná ká'an na, ta kaá na:

—Ná'á ndó ndá yoo kúu yu'ú, ta ná'á ta'ani ndó ndá ñoo nꝯi kii yu'ú. Tído ko véi ta'on yu'ú kuendá mií'í, chꝯi na nꝯi tanda'á yu'ú veíi kúu iin na ndaa, tído ko ná'á ta'on ndó na.

²⁹ Tído yu'ú kúu na ná'á ñaá, dá chꝯi noꝯ mií'í ná nꝯi kixii, chꝯi mií'í ná nꝯi tanda'á yu'ú veíi —kaá na.

³⁰ Kúu nꝯi ka'án rá tiin ñaá rá, tído ni iin ta'on ra ko ní xꝯi'ó ndeé iní tiin ñaá, chꝯi ko ñá'a ta'on kasandaá hora konó Ndios ña tiin ñaá rá.

31 Ta kua'á nda'o ñayuu ñoo ñi kándisa ñaá, ta kaá na:

—Tá ná kasaa ña kúu mií Cristo, ¿á ndato cháá ka ví ña'a kuu kee noón o duú ña yó'o?

Di'a ñi kuu tá ñi tanda'á ta fariseo dao taa kua'an ra tiin ra Jesús

32 Kúu ñi seídó'o ta fariseo ndidaa ña ká'an ñayuu ñoo sa'a ná. Sa'a ñoo ñi sa'anda ta duti saku'a'á xí'in ta fariseo ñoo choon noó ta ndaa yé'é ño'o ña ná ko'on ra tiin ra Jesús.

33 Tá ñi sa'a ra, dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Ndadá cháá vá tiempo koni ndo yu'u, dá chi no'o vei noo ió ña ñi tanda'á yu'u veíi.

34 Tá ñi ndi'i, dá nandukú ndó yu'u, tído o nani'i ta'on ñaa ndó. Chi noo koo yu'u, o kúu ta'on sa'a ndo —kaá ña.

35 Dá ñi kasá'á ndátó'ón tá'an mií ta né'e choon noó ña Israel ñoo:

—¿Ndeí ko'on taa káa, ká'an rá, ña o kándéé yó nani'i yo rá? ¿Á ko'on ra koo ra xí'in ña ñoo yo ñi kankuei kua'an ndéi tein ña griego, ta dána'a ta'ani ra noó ña griego ñoo?

36 ¿Ndi dándáki to'on ñi ka'an ra káa, chi kaá ra: “Nandukú ndó yu'u, tído o nani'i ta'on ñaa ndó; chi noo koo yu'u, o kúu ta'on sa'a ndo?”

Ndá níyo yo kana ndita takui xí'o ña kataki yo kee Jesús

37 Ta mií kuu noo ndi'i víko ñoo kúu iin kuu ká'ano cháá ka. Dá ñi ñakuin ndichi Jesús, ta ñi'i ñi kayu'ú ná, ta kaá ña xí'in ñayuu ñoo:

—Ndi ndaa ndo'ó íchi ini, nakíi ndo ndiko ndo yu'u, dá kí'oi ña ko'o ndó.

38 Ta ndi ndaa ña kándéé ini ñaa, dá kían ndo'o na táto'on kí'o ká'an tuti iñ Ndios, dá chi ini níyo ná kana ndita takui xí'o ña kataki ña —kaá Jesús.

39 Dión kaá ña ká'an ña sa'a Espíritu iñ Ndios, ña natiin ña kándéé ini ñaa cháá ka chí noo. Dá chi ko ña'a ta'on tanda'á Ndios Espíritu iñ ná kasaa ña koo na ini ña kándéé ini ñaa, dá chi kámaní vá daxinkoo Jesús choon veí na, dá natiin na ñaño'ó chí induú.

Ñi kasá'á naá tá'an ñayuu sa'a Jesús

40 Tá ñi seídó'o dao ñayuu ño'o tein ñayuu kuá'a ñoo ña ñi ka'an Jesús dión, dá ñi kaa ña:

—Miian ndaa kuiti taa káa kúu mií profeta ñi kaa Ndios tanda'á ná kii noo yo.

41 Ta dao ka ña kaá:

—Taa káa kúu Cristo, ña dákaí ñaa.

Tído dao ka ña kaá:

—¿Á kuendá Galilea xixi ña kakuu Cristo chi?

42 ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ká'an tuti iñ Ndios ña tein ña ve'e David va kii ña kakuu Cristo, ta kaki na ñoo Belén noó ñi sa kuu ñoo David ñoo? —kaá ña.

43 Sa'a ñoo ñi kasá'á tá'andá tá'an ñayuu ñoo sa'a Jesús.

44 Dá ñi ka'an dao na tiin na Jesús, tído ko ní xí'o ndéé ta'on ini ña tiin ñaa ná.

Ñi kuu ko ní seídó'o ndu iin taa dána'a táto'on dána'a Jesús, kaá ñayuu ñoo

45 Dá ñi ñandií kuéi ta ndaa yé'é ño'o ñoo ñi ndisáa ra noo ndéi ta duti saku'a'á xí'in ta fariseo, dá ñi kaa ta fariseo ñoo xí'in rá:

—¿Ndiva'a ko ní sá ne'e ndó taa ñoo kii ndó?

46 Dá ñi kaa ta ndaa yé'é ño'o ñoo xí'in rá:

—Ni iin kuꝛ ta'ón kꝛ ní seídó'o ndu iin tꝛa dána'a táto'on ñóchí dáná'a tꝛa ñóó.

⁴⁷ Dá nꝛi kaa tꝛa fariseo ñóó xí'ín rá:

—¿Á nꝛi kandeé ta'ani tꝛa ñóó nꝛi danda'í rꝛa ndꝛó'ó?

⁴⁸ ¿Á íó iin káa tꝛa né'e choon ñóo yꝛo o iin káa tꝛa fariseo nꝛi kandísa ñá dána'a tꝛa ñóó, ká'án ndó?

⁴⁹ Tído ñayuu káa nꝛi kandísa ñáa chí kꝛo ná'a ta'on na ley Moisés, sa'á ñꝛoó nꝛi taj chí'an na noꝛ Ndios —kaá rꝛa.

⁵⁰ Dá nꝛi kaa iin tꝛa fariseo naní Nicodemo, tá'an rꝛa nꝛi sa'an nꝛi ndátó'ón xí'ín Jesús iin sꝛakuaá:

⁵¹ —¿Á dátaj kuꝛchi ley yꝛo iin tꝛa xí'an nani kꝛo ñá'a kueídó'o yꝛo rꝛa, dá kana'á yꝛo ndí kí'an kúú kuꝛchi ra, ká'án ndꝛó'ó?

⁵² Dá nꝛi kaa dao kꝛa tꝛa fariseo ñóó xí'ín rá:

—¿Á iin tꝛa kuendá Galilea ta'ani kúú yo'ó, ndꝛani? Kua'án dáku'á va'ón tuti ij Ndios, dá konꝛon ñá ni iin tó'ón ta'on profeta kꝛo ní kí chí kuendá Galilea.

Dí'a nꝛi kuu tá ndáka dao tꝛa iin ñá'a nꝛi natuu xí'ín iin tꝛa nꝛi kasáa rꝛa noꝛ Jesús

⁵³ Tá nꝛi ndi'i, dá nꝛi ñaki'in iin rá iin tꝛa ñóó kua'an nó'o rꝛa.

8

¹ Dá nꝛi kee Jesús kua'an na dinꝛi yúku Olivos.

² Ta na'a va'a iin kꝛa kuꝛ ñóó, dá nꝛi nandío kꝛo na noꝛ iin ve'e ñꝛo'ó ká'ano. Dá nꝛi nataka ndidaá na ñóo noꝛ Jesús. Dá nꝛi sa kꝛo na ío na dána'a na noꝛ ñayuu ñóó.

³ Ta ñóó ndáka tꝛa dána'a ley Moisés xí'ín tꝛa fariseo iin ñá'a nꝛi natuu xí'ín iin tꝛa nꝛi kasáa rꝛa noꝛ ná. Dá nꝛi chíkani ñáa rá noꝛ ñayuu ku'á ndéi ñóó.

⁴ Dá nꝛi kaa rꝛa xí'ín Jesús:

—Maestro, ñá'a yó'o nꝛi natuu xí'ín iin kꝛa tꝛa.

⁵ Ta ley Moisés kí'an sa'ándá choon ñá chíyúú yꝛo na ñá'a kée dión. Tído, ¿ndi kaá mií ní?

⁶ Díón kaá rꝛa chí kónꝛi rꝛa dátꝛu rá Jesús, dá ya'a na ka'an na, dá kuu ka'an kuꝛchi ra sa'a ná. Tído nꝛi sa kꝛo ndei Jesús, dá nꝛi kasá'a ná táa na noñó'o xí'ín dinꝛi ndá'a ná.

⁷ Tído sa'á ñá ndúndéé rá ndátó'ón ñáa rá, sa'á ñꝛoó nꝛi ñakuí'n ndichi na, dá nꝛi kaa na xí'ín rá:

—Ndi káa iin káa ndꝛó'ó kꝛo kómí kuꝛchi, dá kí'an kua'án ya'a dinñó'ó ndó koon ndó yuu satꝛa ñá'a yó'o —kaá na.

⁸ Dá nꝛi ñakꝛo ndei tuku na, dá nꝛi kasá'a ná táa tuku na noñó'o ñóó.

⁹ Tá nꝛi seídó'o tꝛa ñóó ñá nꝛi ka'an Jesús díón, dá nꝛi xíka'an noꝛ mií rá, ta iin rá iin ra nꝛi ñaki'in íchi nꝛi nandío kuéi ra kua'an rꝛa. Dinñó'ó tꝛa sá'ano nꝛi kee kua'an, dá nꝛi sarkuei tá kuáli cháa kꝛa kua'an rꝛa. Ta ndáda iin tó'ón Jesús xí'ín tꝛa'ána ñá'a ñóó nꝛi kandꝛo noꝛ ndéi ndidaá ñayuu nꝛi ndítútí ñóó.

¹⁰ Dá nꝛi ñakuí'n ndichi Jesús. Dá nꝛi sa nde'é ná ñá ni iin tó'ón kꝛa tꝛa ñóó kꝛo. Ndáda iin tó'ón tꝛa'ána ñá'a ñóó nꝛi kandꝛo iin. Dá nꝛi kaa na xí'ín:

—Yo'ó, ñá'a, ¿ndei kua'an tꝛa ká'an kuꝛchi sa'on? ¿Á ni iin tó'ón kꝛa rꝛa kꝛo ní ká'an ñá kánian kuuon sa'á kuꝛchi nꝛi keeón?

¹¹ Dá nꝛi kaa ñá'a ñóó xí'ín ná:

—Ni iin ta'on ra, tatá.

Dá nꝛi kaa na xí'ín:

—Tá dáá, ni yu'u ɔ ká'an ña kánian kuuon sa'á kuachi ni keeón. Kua'an viti, tído ɔ sá nándió koo kaon keeón kuachi —kaá na.

Jesús kúu na dátoon noo ñayuu ndéi ñayuu yó'o

¹² Dá ni kaa tuku Jesús xí'in ñayuu ñoó:

—Yu'u kúu na dátoon noo ñayuu ndéi ñayuu yó'o. Ta ndidaa na vei ndíko yu'u, ɔ kánoo naa ta'on na. Di'a koni na ndato katoon noo kánoo na, ta koni na kataki na kee yu'u.

¹³ Dá ni kaa ta fariseo xí'in Jesús:

—Sa'a mií vá ní xí'o ní kuendá, sa'á ñoo ko ndáya'i ta'on to'on ká'an ní.

¹⁴ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Va'ará mií yu'u xí'o kuendá sa'í, tído ndáya'i va to'on ká'in, dá chi ná'a vá yu'u ndéi ni kixii, ta ná'a vá yu'u ndéi ko'in. Tído ndo'ó, ni kuendá ko xí'o ndó ndéi ni kii yu'u, ta ni kuendá ko xí'o ndó ndéi ko'in.

¹⁵ Ndo'ó kúu ra keyíko sa'a ñayuu táto'on kí'o kée na kúu kuendá ñayuu yó'o. Tído yu'u, ko véi ta'oin keyíko sa'a ni iin tó'ón ñayuu.

¹⁶ Tído tá ni kánian keyíko yu'u sa'a ná, dá kían keyíko ndaa sa'a ná, dá chi ɔ duú iin tó'ón yu'u kee dión. Mií yu'u xí'in tatái, na ni tanda'a yu'u veii, keyíko sa'a ná.

¹⁷ Chi ley ió noo ndo ká'an ña tá ió uu ta xí'o kuendá sa'a iin ña'a, dá kían kían ña ndaa.

¹⁸ Yu'u kúu na xí'o kuendá sa'a mií, ta xí'o ta'ani tatái, na ni tanda'a yu'u veii, kuendá sa'í —kaá na.

¹⁹ Dá ni kaa ta fariseo ñoo xí'in ná:

—¿Ndeí ió tatá ní, tá dáá?

Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ko ná'a ta'on ndó ndá yoo kúu yu'u, ta ni tatá yu'u ko ná'a ndó. Tá ná kana'a ndó yu'u, dá kían nda tatái kana'a ndó —kaá na.

²⁰ Ta ndidaa to'on yó'o ni ka'an Jesús yé'é ño'o ká'ano noo kúu noo taán ñayuu dj'ón dóko ná noo Ndios. Ta ko iin ta'on ni xí'o ndeé iní tiin ñaa, chi ko ña'a ta'on kasandaá hora konó Ndios tiin ñaa rá.

Kaá Jesús ña ɔ kúu ta'on saq ta ñoo noo ko'on na

²¹ Dá ni kaa tuku Jesús xí'in rá:

—Ko'on va yu'u, ndi'i, dá nandukú ndó yu'u, tído tá ni xi'i ndo, kakomí ií va ndó kuachi, sa'á ñoo ɔ kúu ta'on saq ndo noo ko'in.

²² Dá ni kasá'a ndátó'ón tá'an ta ne'e choon noo na Israel ñoo:

—¿Á ka'ání vá ra kaa mií rá, ká'an rá, ndani ká'an ra ña ɔ kúu ta'on saq yo noo ko'on ra?

²³ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ñayuu ndéi nino va kúu ndo'ó, tído yu'u, na ni kii nda noo dikó vá kúu yu'u. Dá chi ta kuendá ñayuu yó'o va kúu ndo'ó, tído ɔ duú ta'on ñaa kúu yu'u.

²⁴ Sa'a ñoo ni kaaj xí'in ndó ña tá ni xi'i ndo, dá kakomí ií va ndó kuachi, chi tá ná ɔ kándisa ndó ña yu'u kúu na ká'an ndá yoo kúu, dá kían tá ni xi'i ndo, dá kakomí ií va ndó kuachi.

²⁵ Dá ni kaa ra xí'in ná:

—¿Ndá yoo kúu ní, tá dáá?

Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Nda mií sa'a ni kastó'in xí'in ndó ndá yoo kúu.

²⁶ Kuá'á ndá'o ñá'a ió ka'in xí'ín ndó, ta ió ndá'o kuachi kuu keyíkoj sa'a ndo. Tído iin na ndaa kúu na ni tanda'á yu'u veii. Ta savá'a ñá kúu to'on ni xí'o na nooi, ñoo vá kían ká'in xí'ín ndidaá ñayuu —kaá na.

²⁷ Tído ko ní kándaá ini ra ñá ni ka'an na sa'a tatá Ndios.

²⁸ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá ndi'í ndane'e dikó ndo na ni nduu taá ñayuu yó'o, ndá daá kandaá ini ndo ñá yu'u ndisa kúu na daá kúu. Ta kandaá ta'ani ini ndo ñá ko ní kée mií ta'on yu'u ni iin ñá'a, savá'a ñá ni kast'o'on tatá xí'ín, ñoo vá kían ni ka'in xí'ín ndó.

²⁹ Dá chi tatá, na ni tanda'á yu'u veii, daá ió va na xí'ín, ko dánkoo mií ta'on ñá ná, dá chi daá kuití vá kée yu'u ñá náta'an ini na —kaá Jesús.

³⁰ Tá ni ndi'í ni ka'an na ndidaá to'on yó'o, kúu kuá'á ndá'o ñayuu ni kándisa ñáa.

Ñá ndaa dána'a Jesús taó xóoan yó tixi ndá'a ñá dándáki ñáa

³¹ Dá ni kaa Jesús xí'ín na Israel, na kándisa ñáa ñoo:

—Tá ná kandita toon ndó xí'ín to'on ni daná'í noo ndo, dá kían koni ndo kakuu ndisa ndó kuendá yu'u,

³² ta kasandaá ndo kana'á ndó ñá ndaa. Ta ñá ndaa yó'o taó xóo ndo'ó tixi ndá'a ñá dándáki ñáa.

³³ Dá ni kaa ñayuu ñoo xí'ín ná:

—Na ve'e Abraham kúu ndu'u, ta ni iin kuu ta'ón ko ní sá ño'o ndu tixi ndá'a ni iin taá. Sa'a ñoo, ñndiva'a ká'an ní ñá kankuei ndu tixi ndá'a ñá dándáki ñáa?

³⁴ Dá ni kaa Jesús xí'ín ná:

—Miían ndaa ná ka'in xí'ín ndó ñá ndi ndáa mií ñayuu kée kuachi, noón kúu na ñó'o tixi ndá'a kuachi, ta dándáki ñáa.

³⁵ Ta ndidaá na ñó'o tixi ndá'a iin sato'o, o kándeí kuií ta'on na xí'ín na ve'e sato'o na. Savá'a na kúu de'e mií sato'o ñoo, noón kúu na kandeí kuií xí'ín na ve'e tatá na.

³⁶ Sa'a ñoo tá ná taó xóo na kúu de'e Ndios ndo'ó tixi ndá'a ñá dándáki ñáa, dá kían koni ndisa ndó kankuei ndó tixi ndá'an.

³⁷ Sa' ná'á vá yu'u ñá na ve'e Abraham kúu ndo'ó. Tído ndúkú ndó ka'ání ndó yu'u, dá chi ko nátiin va'a ndó to'on ká'in xí'ín ndó.

³⁸ Ká'in xí'ín ndó sa'a ndidaá ñá ni xini yu'u díjn tatá. Tído ndo'ó kúu na kée ñá ni seídó'o ndó ni ka'an tatá ndo xí'ín ndó.

Kaá Jesús ñá tatá taá ñoo kúu ñá u'u

³⁹ Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Abraham va kúu tatá ndu.

Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá miían ndaa de'e Abraham kúu ndo'ó, dá kían kee ndó táto'on ni sa kee Abraham.

⁴⁰ Tído viti ndúkú ndó ka'ání ndó yu'u, dá chi ká'in ñá ndaa xí'ín ndó, ta ñá ndaa yó'o kían ni kast'o'on mií Ndios xí'ín. Ta ko ní kée Abraham táto'on kí'o kée mií ndó.

⁴¹ Tído ndo'ó kúu ra kée ndidaá ñá kée tatá ndo —kaá na.

Dá ni kaa ra xí'ín ná:

—Ko kúu ta'on ndu de'e nda'í. Iin tó'ón vá kúu tatá ndu, ta noón kúu Ndios.

⁴² Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Tá miían ndaa ndisa Ndios kúu tatá ndo, dá kían koni ndo yu'u, ní kúu. Dá chi noo Ndios ni kii yu'u. Ta ko véi yu'u xí'ín ñá kóni mií, Ndios vá ni tanda'á yu'u veii.

⁴³ Ta, ¿ndiva'a kọ kándaá ini ndọ to'on ká'in xí'in ndó? Kọ kándaá ini ndọ, dá chị kọ xí'o ta'on ndó mií ndó kueídó'o ndó to'on ká'in xí'in ndó.

⁴⁴ Chị kúú ndó kuendá ña u'u, ta ñọ kúú tatá ndọ, chị ña kóni tatá ndọ, ñọ ta'ani kóni mií ndó. Dá chị nda mií sa'a kúúán ña sa'áni ndii. Ta kọ ndiọan ña ndaa, dá chị kọ ña ndaa nooán. Sa'a ñọ tá ka'an to'án, ná'a miían ña k'í'o díón kián. Ta ndino'o ña to'ón ká'an, chị miían kúú ña tá'í ndidaá ña to'ón.

⁴⁵ Tído yu'u, ndino'o ña ndaa ká'in xí'in ndó, sa'a ñọ kọ kándisa ndó ña ká'in.

⁴⁶ Ta, ¿ndi ndaa ndo'ó nani'i iin kuachi sata yú'u? Tá ndino'o ña ndaa ká'in, ¿ndiva'a kọ kándisa ndó ña ká'in xí'in ndó, tá daá?

⁴⁷ Chị nà kúú kuendá Ndios, noón kúú nà natiin va'a to'on vẹi noo Ndios. Ta ndo'ó, kọ nátiin va'a ta'on ndó to'on ká'in, dá chị kọ kúú ta'on ndó kuendá Ndios —kaá nà.

Sá ío va Jesús tá o ñá'a kaki na ñayúú yó'o

⁴⁸ Nj ndi'i, dá nj kaa tẹ Israel ñoó xí'in ná:

—Ndaa va ká'an ndu tá chínaní ndú mií ní kúú ní iin tẹ ñoo Samaria, ta nákaa ña u'u ini ní.

⁴⁹ Dá nj kaa Jesús xí'in rá:

—Kọ ta'ón ña u'u nákaa ini yu'u. Di'a xí'oi ñaño'ó noo nà kúú tatá Ndios. Tído ndo'ó, di'a kénóo ndó yu'u.

⁵⁰ Kọ ndúkú ta'on yu'u ñaño'ó mií. Tído ío iin nà kóni ña natiin yu'u ñaño'ó, ta noón kúú nà kényiko ndaa.

⁵¹ Miían ndaa ná ká'in xí'in ndó ña ndi ndaa mií nà ná kandita toon xí'in to'on ká'in, noón kúú nà ni kuu ta'ón o kúú nà —kaá nà.

⁵² Dá nj kaa tẹ Israel ñoó xí'in ná:

—Viti kían kátóni ndaa ini ndu ña nákaa ña u'u ini ní, dá chị nj xí'i va Abraham, ta nj xí'i ta'ani dao ká profeta. Tído mií ní kaá ña nà ná kandita toon xí'in to'on ká'an ní, ni iin kuu ta'ón o kúú nà.

⁵³ ¿Á ndáya'i cháá ká ní o duú tatá sá'ano yo Abraham, xiní ní? Chị nj xí'i nà, ta nj xí'i ta'ani dao ká profeta ñoó. ¿Ndá yoo kúú ní, xiní ní?

⁵⁴ Dá nj kaa Jesús xí'in rá:

—Tá ná ndukú yu'u ñaño'ó mií, dá kían kọ ndáya'i ta'an vaan. Mií vá tatá yu'u kúú nà xí'o ñaño'ó noo, tá'an nà kaá ndọ kúú Ndios noo ndọ.

⁵⁵ Tído ndo'ó kúú nà kọ ná'á ta'on ñaá. Yu'u kúú nà ná'á ñaá. Chị tá ná kaai ña kọ ná'á nà, dá kían kúú iin tẹ to'ón táto'ón k'í'o kúú ndo'ó. Tído yu'u ná'í nà, ta seídó'i to'on ká'an nà.

⁵⁶ Ta nj kadij nda'o ini Abraham, tatá sá'ano ndó, tá nj kandaá ini nà ña koni nà kasaá yu'u ñayúú yó'o. Ta miían ndaa kuiti nj xini ñaán, ta kúú nj kadij nda'o ini nà —kaá nà.

⁵⁷ Dá nj kaa tẹ Israel ñoó xí'in ná:

—Ni uu diko uxí kua kọ ñá'a koo ní, ta, ¿ndiva'a ká'an ní ña sà nj xini ní Abraham?

⁵⁸ Dá nj kaa Jesús xí'in rá:

—Miían ndaa ná ká'in xí'in ndó ña sà daá ío va yu'u tá kọ ñá'a kaki Abraham, chị yu'u kúú nà daá kúú.

⁵⁹ Dá nj tiin ra yuu kua'an ra chiyúú rá Jesús. Tído nj chide'é nà, dá nj keta na yé'é ño'o ká'ano ñoó. Dá nj chika'anda nà tein ñayuu ñoó, dá nj kee na kua'an nà.

9

Di'a ni kuu tá ni nduva'a Jesús iin tãa kò túu noo, chi nda noó ni kaki va ra káa ra dión

¹ Noo xika Jesús kua'an na ñoó ni xini na ió iin tãa kò túu noo, ta nda ni kaki va ra káa ra dión.

² Dá ni ndato'ón ñaá tãa xionoo xí'ín ná ñoó, ta kaá ra:

—Maestro, ¿ndá yoo ni ya'a ni kee kuachi, á mií rá o na ve'e ra, sa'á ñoó kò túu noo rá ni kaki ra?

³ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—O duú sa'á kuachi mií rá, ta o duú sa'á kuachi ni kee na ve'e ra káa ra dión. Dión káa ra, dá kían na'a yu'u ña ndato nda'o kuu kee Ndios xí'ín rá.

⁴ Ta mián kánian kee yu'u choon, ña ni sa'anda na ni tanda'á yu'u veii viti túu ii, dá chi sa veí kuaa vá. Chi tá ná kuaa, kò iin kã kuu kechóon.

⁵ Dá chi xian nani ióí ñayuu yó'o, kúúí na dátoon noó ñayuu —kaá na.

⁶ Ni ndi'i, dá ni daká Jesús lú'u ñó'ó xí'ín tãdíí na. Dá ni nduan ndei'i. Dá ni chindaá ñaán satã nduchí nóó tãa kò túu noo ñoó.

⁷ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Kua'an nakatón nooon takují ñó'o nda yu'ú pila, ña naní Siloé ñoó —kaá na. (To'on yó'o kóni kaa takují veí iin kã xián.)

Tá ni saã rá ñoó, ta ni nakata ra noo rá, ta kúú sa nde'é vá rá ni nandió koo ra kua'an rá.

⁸ Dá ni kaa na ndéi yati xí'ín rá xí'ín dao kã na ná'á ña kúú rá tãa kò túu noo:

—¿Á duú tãa ió sáti ñoó kúú rá káa? —kaá na.

⁹ —Jaan, ñaá kúú rá —kaá dao na.

Ta dao kã na kaá:

—Koo, dión káa oon va ra.

Ta mií rá kaá:

—Ñaá vá kúú yu'u.

¹⁰ Dá ni ndato'ón ñaá ná:

—¿Ndi ni kuu ni natuu nooon?

¹¹ Dá ni kaa rá:

—Tãa naní Jesús ñoó ni kava'a lú'u ndei'i xí'ín tãdíí ra, dá ni chindaá ñaán satã nduchí nóóí. Dá ni kaa rá xí'ín: “Kua'an noo nákaã pila Siloé, ta ñoó nakatón nooon”, kaá rá xí'ín. Dá ni sa'ín, dá tá ni nakatai nooí, ta kúú ni natuu vaan.

¹² Dá ni ndato'ón ñaá ná:

—¿Ndeí nákaã tãa ñoó?

Dá ni kaa rá:

—Kò ná'á ta'on vei.

Di'a ni kuu tá ni ndato'ón tã fariseo tã ni nduva'a ñoó ndi ni kuu, dá ni nduva'a ra

¹³ Dá ni kee na ndáka na tãa ni natuu noo ñoó kua'an na noó tã fariseo.

¹⁴ Ta kuú nání'i ndée na Israel ni kava'a Jesús ndei'i ni chindaá ñaán noo tãa ñoó, dá ni natuu vaan.

¹⁵ Dá ni ndato'ón ta'ani ñaá tã fariseo ñoó ndi ni kuu, dá ni natuu noo rá. Dá ni kaa tãa ñoó xí'ín rá:

—Iin tãa ni chindaá ndei'i satã nduchí nóóí, dá ni sa'ín ni nakatai ña, ta túu vaan viti.

¹⁶ Dá ni kaa dao tã fariseo ñoó:

—O duú ta'on tãa ni tanda'á Ndios kasaã kúú tãa ñoó, dá chi ni ya'a ra kuú nání'i ndée yo.

Ta dao ka ra kaá:

—¿Ndi kee ví iin ta kómí kuachi kee ra ña ná'ano yó'o?

Ta kúú ñi kaśá'a naá tá'an mií rá ndéi ra.

¹⁷ Dá ñi ndato'ón tuku ra ta ñi natuu noo ñoo:

—¿Ndá yoo kúú ta ñi nduva'a nooñ, ká'ón?

Dá ñi kaa ta ñoo:

—Iin profeta va kúú rá.

¹⁸ Tído ko ní kándisa ta'on ta né'e choon noo na Israel ña ñi sa kuu ra iin ta ko túu noo, ta ko kándisa ra ña ñi nduva'a ra. Sa'á ñoo ñi kana ra tatá ta ñi natuu noo ñoo xí'in naná ra,

¹⁹ dá ñi ndato'ón ñaá rá:

—¿Á de'e ní kúú ta yó'o? Ta ká'an ní ña nda ñi kaki ra ko túu noo rá. Ta, ¿ndi ñi kuu ña ndé'é rá viti?

²⁰ Dá ñi kaa na xí'in rá:

—Ná'á ndu'u ña kúú xí de'e ndu, ta miian ndaa kuiti ko túu noo xí nda ñi kaki xi.

²¹ Tído ko ná'a ta'on ndu'u ndi ñi kuu ñi natuu noo xí. Ta ko ná'a ta'on ndu nda yoo ñi kedaá xí'in xí, dá ñi natuu noo xí. Ndato'ón ní mií xí, chí ta sava'a vá kúú xí. Sa kánian kí'o mií xí kuenda sa'á ña ñi ndo'o xi —kaá na.

²² Díón ñi kaa na ve'e ra, dá chí yu'ú na kée ta né'e choon noo na Israel. Dá chí sa ñi kandoo ra ña ndidaá ñayuu nakoni ña Jesús kúú na dákaki ñaá, noón kúú na taxi rá ve'e noo náta na ñoo ñoo.

²³ Sa'á ñoo ñi ka'an na ve'e ra: “Ndato'ón ní mií xí, dá chí ta sava'a vá kúú xi.”

²⁴ Dá ñi nandio kuéi tuku ra ñi kana ra ta ñi natuu noo ñoo. Dá ñi kaa ra xí'in rá:

—Kánian nakí'o yo'ó ñaño'ó noo Ndios va, dá chí ná'a vá ndu'u ña iin ta kómí kuachi va kúú ta ñoo.

²⁵ Dá ñi kaa ta ñoo xí'in rá:

—Ko ná'a ta'on yu'ú á ta kómí kuachi kúú rá o koó. Sava'a ña ná'a yu'ú kían ña ñi sa kuui iin ta ko túu noo, tído viti ñi natuu noo ñi kee ra.

²⁶ Dá ñi nandio kuéi tuku ra ñi ndato'ón ñaá rá:

—¿Ndi ñi kee ta ña ko seíd'o? ¿Ndi ñi kuu, dá ñi natuu nooñ?

²⁷ Dá ñi kaa ra:

—Sa ñi nakani vai xí'in ndó, tído ko kékuenda ta'on ndó ña ká'in xí'in ndó. ¿Ndiva'a kóni tuku ndó nakani xí'in ndó? ¿Á kóni ta'ani ndo'ó ndiko ndo ta ñoo, ndani?

²⁸ Ta kúú ñi ka'an ndava'a ta fariseo ñoo xí'in ta ñi nduva'a ñoo, ta kaá ra:

—Mií vá yo'ó kúú ra ndiko ta ñoo. Tído ndu'u, Moisés va kúú na ndiko ndu'u.

²⁹ Dá chí ná'a ndú ña ñi ka'an túu Ndios xí'in Moisés. Tído ta ñoo, ko ná'a ta'on ndu ndei ñi kii ra.

³⁰ Dá ñi kaa ta ñoo xí'in rá:

—Naá vá iniñ xiniñ ndo'ó, chí ñi nduva'a ndisa ta ñoo noo, tído ko kandañ iñ vá ini ndo ndei ñi kii ra.

³¹ Chí ná'a vá yo'ó ña ko seíd'o ta'on Ndios na kómí kuachi tá xíka na ña maní noo ná. Tído tá yu'ú ní'ini yó Ndios, ta kée yo'ó ña kóni na, dá kían seíd'o na ña xíka yo noo ná.

³² Ta nda mií sa'a ñayuu, ta nda viti ko ní'i to'on ta'on yo'ó ña kandeé iin ñayuu nduva'a na iin na ñi kaki ko túu noo.

³³ Tá ko ní kii ta ñoo noo Ndios, dá kían o kandeé ta'on ra nduva'a ra iin na ko túu noo.

³⁴ Dá ñi kaa ta fariseo ñoo xí'in rá:

—Tixi ndá'a kuachi va ni kaki yo'ó. ¿Ndá yoo kúu yo'ó, xinóon, ña dána'a di'aón noo ndu'u?

Dá ni taxi ñaa rá ini ve'e noo náta na ñoo ñoo.

Kaá Jesús ña ko túu noo ta fariseo ñoo noo Ndios

³⁵ Kúu ni kandaá ini Jesús ña ni taxi ñaa ta fariseo ini ve'e noo náta na ñoo ñoo. Dá tá ni nani'i ñaa ná, dá ni kaa na xí'in rá:

—¿Á kándéé inóon na kúu de'e Ndios?

³⁶ Dá ni kaa ra:

—¿Ndá yoo kúu noón, tatá, dá ná kandeé iní ná?

³⁷ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Sa ni xinon ná. Ta mií na ndátó'on xí'on viti'on kúu ná.

³⁸ Dá ni kaa ra:

—Kándéé iní mií ní, sato'i.

Dá ni kasá'a rá ndáño'o ñaa rá.

³⁹ Dá ni kaa Jesús xí'in ñayuu ndíta ñoo:

—Vei yu'u ñayuú yó'o, dá ndeyikoí nió iin rá iin ñayuu. Dión, dá ná natuu noo na ko túu noo. Ta na túu noo, o kátuu ta'on noo ná.

⁴⁰ Tá ni seidó'o dao ta fariseo ndíta ñoo ña ni ka'an na dión, dá ni kaa ra xí'in ná:

—¿Á taa ko túu noo ta'ani kúu ndú, xiní ní?

⁴¹ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Va'a cháá ka ní sá kuu ndó ta ko túu noo, dá kían o kátai kuachi ta'on ndó sa'a kuachi kée ndó. Tído kaá ndo ña túu noo ndo, sa'a ñoo táí kuachi ndó noo Ndios.

10

Nákani Jesús sa'a korrá noo ño'o léko

¹ Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña taa ko kú'u chí noo kúu yé'é korrá léko, di'a ndáo ndodó rá satá korrá ri, roón kúu iin ta kuí'íná, iin ta kéndava'a xí'in rí.

² Tído na koku'u chí yé'é korrá ri, noón kúu na ndáka rí.

³ Chí ta ndaa yé'é, roón kúu ra sónó yé'é noo na ndáka rí. Ta táí va'a do'o rí tá káyuu'ú ná kuú iin rá iin rí, dá taó na rí.

⁴ Dá tá ni ndi'i ni taó xóo na léko mií ná, dá xionoo na kua'an na noo ri, dá tákuei ñaa rí kua'an ri, chí ná'a rí tachí ná.

⁵ Tído iin ñayuu tukú o kárkuei ta'on ñaa rí ko'on ri, di'a kuino rí noo ná, dá chí ko ná'a ta'on rí tachí ñayuu tukú ñoo —kaá na.

⁶ Ta to'on yó'o ni da'kí'in tá'an Jesús xí'in ña ni ka'an na xí'in ta fariseo, tído ko ní kándaq ini ra ndi dándáki ña ni ka'an na.

Jesús kúu na ndáka va'a léko

⁷ Dá ni nandió koo Jesús ni ka'an na xí'in rá:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña mií vá yu'u kúu yé'é korrá noo ño'o léko.

⁸ Ta ndidaá taa ni kii yachi tá ko ñá'a kasaa yu'u, roón ni sa kuu ta kuí'íná, ta sa kéndava'a ra xí'in léko. Tído ko ní taó kuendá ta'on léko noo ni ka'an ra.

⁹ Ta yu'u kúu yé'é korrá, ta ndi ndaa mií vá léko ná ku'u yé'é ñoo, ta kúu ka'ki va rí. Ta ndu'u rí, ta kankuei rí noo káa ita kuí'íná kasá'an rí.

¹⁰ Tído ta kuí'íná ñoo vei oon ra noo ño'o rí kí'in kuí'íná rá ri, ta ka'áni rá ri, ta dánaa rá rí. Tído yu'u vei, dá ná ni'i ri ña kataki ri, dá ni iin ña'a ná o kámani noo ri.

11 'Yu'u kúu nā ndáka va'a léko, ta iin nā va'a ndáka léko, noón kúu nā kọ yu'u kị'o na mií ná kuu nā sa'a rị.

12 Tído ta ndáka léko satá yá'i, ta kọ kúu sato'o rị, tá xini rá vei ndigüe'í lobo, ta kúu dánkoo ndava'a ra léko, ta kúu xino ra kua'an rá noo ndigüe'í lobo ñoo. Dá kásaa rị sa'áni rị dao léko, ta dao ká léko ñoo xitá noo kua'an.

13 Ta xino va taa ñoo noo ndigüe'í lobo ñoo, dá chị kọ kúu rá mií sato'o léko, satá yá'i va ndáka ra rị, sa'a'á ñoo kọ sa'áni ta'on ra mií rá sa'a rị.

14 Tído yu'u kúu nā ndáka va'a lékoj, ta ná'á va'a yu'u ndi ndáa iin rá iin rí, ta ná'á va'a rí yu'u,

15 tátọ'on kị'o ná'á vá tatá Ndios miíí, ta ná'á ta'ani yu'u tatá Ndios. Sa'a'á ñoo nakị'o yu'u miíí ña kían kuuj sa'a lékoj.

16 Ndéi ta'ani dao ka lékoj, tá'an kirí kọ ñó'o ta'on ini korrá yó'o. Ta xínñó'ó ta'anii kandakai rị kii rí, dá naki'in tá'an rí xí'ín léko yó'o, dá kían kueídó'o ta'ani rí yu'u. Dá ndadá iin tó'ón vá tu'u ná kakuu rí, ta iin tó'ón ná kakuu nā kandaka rí.

17 'Sa'a'á ñoo kú'u nda'o ini tatá Ndios sa'í, dá chị kọ'jn nakị'oi miíí ña kían kuuj, ndi'i, dá nandió kọoi natakij.

18 Tído kọ iin ta'on ka'áni yu'u xí'ín tọ'on kị'o kóni mií rá, mií vá yu'u nakị'oi miíí ña kían kuuj. Dá chị ío choon noo ndá'a yu'u ña kían nakị'oi miíí kuuj, ta ío ta'ani choon noo ndá'a yu'u ña kían natakij, ta choon yó'o nị natiiin noo tatáí —kaá nā.

19 Ta nị kasá'á ndátó'ón kuáchí tuku nā Israel sa'a'á ña nị ka'an Jesús dión.

20 Kúu kuá'á nda'o na nị kaa ñi'a:

—Ña kini va nákaa ini rá, ta ndúlókọ va ra. ¿Ndiva'a seídó'o ndó noo ká'an ra?

21 Ta nị kaa dao ká nā:

—Ni iin tã nákaa ña kini o ká'an dión. ¿Á kándéé iin tã nákaa ña kini ini nduva'a ra iin tã kọ tũu noo? —kaá nā.

Kọ kóni dao nā Israel kandisa na Jesús

22 Ta ío iin víkọ ñoo Jerusalén noo kéká'ano na kuuj nị nakị'oi tuku na ve'e ño'o ká'ano noo ndá'a Ndios. Tiempo daá ñoo kían yoo vixi.

23 Ta xionoo Jesús yé'é ño'o ká'ano ñoo noo kúu corredor naní Salomón.

24 Dá nị nataka tã né'e choon noo nā Israel noo nákaa Jesús, dá nị kaa rá xí'ín ná:

—¿Ndá oon ví nání'i ndéé níó ndú kee ní? Tá mií'an ndaa kúu ní Cristo, nā dákaki ñaa, kasto'on ndaa ní xí'ín ndu'u.

25 Dá nị kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa nị ka'an vai xí'ín ndó, tído kọ kóni ta'on ndó kandisa ñaa ndó. Ta ndidaá ña ndato kéei kúu choon nị sa'anda tatáí nooí, ta ñoo kían ná'a ndá yoo kúu.

26 Tído kọ kándisa ta'on ñaa ndó, dá chị kọ kúu ta'on ndó lékoj tátọ'on kị'o sa nị ka'jn xí'ín ndó.

27 Dá chị nā kúu léko yu'u seídó'o na noo ká'jn, ta ná'í ndi ndáa na, ta ndíko nā yu'u,

28 ta xí'oi ña kataki chíchí ná, ta ni iin kuuj tã'ón o naá nā, ta kọ iin ta'on kuu kuo ndaa nā noo ndá'a yu'u.

29 Ta mií tatáí kúu nā nị tei na nooí, ta noón kúu nā kómí choon ká'ano cháá ká, ta ni kọ iin ta'on kuu kuo ndaa ñayuuí noo ndá'a tatáí.

30 Dá chị yu'u xí'ín tatáí, iin tó'ón vá kúu ndu'u.

31 Dá nị tiin tuku tã Israel ñoo yuuj kua'an rá chiyúu rá Jesús.

32 Dá nị kaa nā xí'ín rá:

—Kua'á nda'o ña ndato ñi kee yu'u noo ndo'ó ñi kee tatái. Ta, ¿ndi káa iin ñoó ko ní náta'an ini ndo, sa'á ñoó kóni ndo chiyúú ndó yu'u?

³³ Dá ñi kaa ra xí'in Jesús:

—O duú sa'á ña ñi kee ní ña ndato kóni ndu chiyúú ñaá ndú, di'a sa'á ña ká'an ndava'a ní sa'a Ndios, dá chi iin taa oon va kúú ní, tído kée ní mií ní ña kúú ní Ndios.

³⁴ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á o duú di'a kaá Ndios noo ley ió noo ndo: “Ñi ka'in ña kúú ndó ndios?”

³⁵ Ta dión ñi chinaní ná taa ñi natiin to'on na ñoó ña kúú rá ndios, ta o kúu ta'on kujo kao yó noo ká'an tuti iñ Ndios.

³⁶ Mií Ndios ñi kaxi yu'u, ta ñi tanda'á ná yu'u veii, sa'á ñoó, ¿ndiva'a kaá ndo ña ká'an ndava'i sa'a Ndios sa'á ña kaái ña kúú de'e Ndios?

³⁷ Tá ko kée yu'u ña ná'ano kée tatái, dá kían ná dá'a ní kandísa ndó yu'u.

³⁸ Tído tá kéei ña, dá kían kandísa ndó ña kéei, va'ará ko kándísa ndó mií yu'u. Dá chi tá kandísa ndó ña kéei, dá kían kasandaá ndo kandaá ini ndo, ta kasandaá ndo kandísa ndó ña ió tatá Ndios xí'in, ta iói xí'in ná —kaá na.

³⁹ Dá ñi ka'an tuku ra tiin ñaá rá, tído ñi kandeé vá ná ñi taó xóo na mií ná noo ndá'a rá.

⁴⁰ Dá ñi kee tuku na kua'an na iin ka xoo yuta Jordán noo ñi kasá'a Juan sa dakódo ndúta ná ñayuu. Ta ñoó ñi kandoo na ñi sa io tóo na.

⁴¹ Ta kua'á nda'o ñayuu ñi nataka noo nákaa na, ta kaá na ndátó'on ná:

—Miían ndaa kuiti ní iin tó'on ña ná'ano ko ní kée Juan, tído ndidaá ña ñi ka'an na sa'á taa yó'o kían ña ndaa —kaá na.

⁴² Ta kúú kua'á nda'o ñayuu ñi kandísa Jesús noo nákaa na ñoó.

11

Di'a ñi kuu tá ñi xí'i iin taa naní Lázaro

¹ Ió iin taa kú'u naní Lázaro, ta kúú rá iin taa ñoó Betania, ta ñoó ñoó ndéi k'i'o ra María xí'in Marta.

² Ta María, ña kúú k'i'o Lázaro ñoó kúú ñá ñi kuei kirá támi sá'an sata sá'a sato'o yo Jesús, ta ñi ñadáyaa'n sa'a ná xí'in idí dinjan.

³ Ta miían xí'in ku'an ñi tanda'á choon ñi sa'an noo nákaa Jesús, ta kaáan xí'in ná: “Tatá, kú'u ka'i va na kú'u ini ní sa'a.”

⁴ Dá tá ñi kandaá ini Jesús, dá ñi kaa na:

—O duú ta'on kue'e kuu ra kíán, miían ndaa kú'u ra, dá ná natiin Ndios ñaño'ó sa'a rá, ta ná natiin ta'ani na kúú de'e Ndios ñaño'ó kee kue'e ndó'o ra —kaá na.

⁵ Ta kú'u ini Jesús sa'a Marta, xí'in sa'a ku'u ló'an, xí'in sa'a Lázaro, k'i'oán.

⁶ Tá ñi kandaá ini na ña kú'u Lázaro, dá ñi kandoo na ñi sa io na uú ka kuu noo nákaa na ñoó.

⁷ Ñi ndi'i, dá ñi kaa na xí'in taa xionoo xí'in ná:

—Kó'o tuku yó chí kuendá Judea di'a viti.

⁸ Dá ñi kaa taa xionoo xí'in ná ñoó:

—Maestro, ta o duú ñi ka'an tá né'e choon noo na Israel ña chiyúú rá mií ní. Sa'á ñoó ¿ndiva'a ko'on tuku yó ñoó?

⁹ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á duú uxí uú hora tóon ndindii? Sa'á ñoó na xionoo ndúú, ko káchi'i sá'a ta'on na, chi ndato tóon noo ná kée ndindii.

¹⁰ Tído na xionoo sakuáá káchi'i sá'a ná, dá chi ko tóon noo ná.

¹¹ Ñi ndi'i, dá ñi kaa na xí'in rá:

—Kídi va amigo yo Lázaro, tído ko'in dándotoi ra.

12 Dá n̄i kaa t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná:

—Tatá, tá k̄id̄i r̄a, dá k̄ián ndu'va'ra.

13 Tído t̄o'on n̄i ka'an Jesús k̄ián k̄ón̄i kaa ñ̄a n̄i x̄i'j̄ va Lázaro, tído k̄id̄i ndisa va ra n̄i ka'an t̄a x̄ionoo x̄í'ín ná ñ̄oo.

14 Dá n̄i kast̄o'on na ndi k̄ón̄i kaa ñ̄a n̄i ka'an n̄a, ta kaá n̄a:

—S̄a n̄i x̄i'j̄ va Lázaro,

15 ta k̄ad̄ij̄ nda'o in̄ij̄ ñ̄a k̄o ní s̄a ió̄j̄ ve'e ra tá n̄i x̄i'j̄ r̄a, dá k̄ián ná kandeé cháá k̄a in̄i ndo yu'u s̄a'á ñ̄a k̄o'in keei x̄í'ín r̄a. Kó'̄o kande'á r̄a —kaá n̄a.

16 Dá n̄i kaa Tomás, t̄a k̄a'an x̄í'ín ná Dídim̄o, x̄í'ín dao k̄a t̄a x̄ionoo x̄í'ín Jesús: —Kó'̄o ta'ani yó, dá ná kuu ndúu yó x̄í'ín ná —kaá r̄a.

Kaá Jesús ñ̄a kúu ná n̄a dán̄at̄aki ñ̄ayuu n̄i x̄i'j̄, ta x̄i'o na ñ̄a kataki chíchí ná

17 Tá n̄i kuyati Jesús ñ̄oo ñ̄oo, dá n̄i k̄andaá in̄i n̄a ñ̄a s̄a io kom̄i kuu nákaa yik̄i koño Lázaro n̄i ndux̄ian in̄i káo.

18 Ta yati va ne'e tá'an ñ̄oo Betania ñ̄oo x̄í'ín ñ̄oo Jerusalén, ta k̄ián tát̄o'on on̄i kilómetro.

19 S̄a'á ñ̄oo kua'á nda'o n̄a ñ̄oo Jerusalén n̄i kas̄áa kandeí tóo na x̄í'ín Marta x̄í'ín María, dá k̄i'o na tandee in̄i nooan s̄a'á ñ̄a n̄i x̄i'j̄ k̄i'oán.

20 Tá n̄i k̄andaá in̄i Marta ñ̄a vej̄i Jesús, dá n̄i keeán kua'an ni'j̄ ñ̄aáán, tído n̄i kando'o va María ióan ve'e.

21 Tá n̄i n̄aki'in tá'an Marta x̄í'ín Jesús noo vej̄i na ñ̄oo, dá n̄i kaaan x̄í'ín ná:

—Tatá, tá ní s̄a io ní yó'o, o kuu ta'on k̄i'o ló'j̄, ní kúu.

22 Tído ná'á ta'ani yu'u ñ̄a ndi ndáa mií vá ñ̄a'a ná kaka ní noo Ndios, ta kúu k̄i'o va naan noo ní.

23 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'án:

—Nataki va k̄i'ón.

24 Dá n̄i kaaan x̄í'ín ná:

—S̄a ná'á vá yu'u ñ̄a nataki x̄i tá ná kasandaá kuu nataki n̄a n̄i x̄i'j̄ tein kuu noo ndí'i.

25 Dá n̄i kaa Jesús x̄í'án:

—Yu'u kúu n̄a dán̄at̄aki ñ̄ayuu n̄i x̄i'j̄, ta k̄i'oi ñ̄a kataki chíchí ná. Ta ndi ndáa mií̄o n̄a kándéé in̄i ñ̄aá, koni n̄a kataki chíchí ná, va'ará n̄i x̄i'j̄ n̄a.

26 Ta ndi ndáa mií n̄a kándéé in̄i n̄a yu'u x̄ián nani ndéi tak̄i n̄a, ni iin kuu ta'ón o kuu n̄a. ¿Á kándísón ñ̄a dión k̄ián?

27 Dá n̄i kaaan x̄í'ín ná:

—Jaan, tatá. Kándísa yu'u ñ̄a mií ní kúu Cristo, n̄a kúu de'e Ndios, ch̄i kúu ní n̄a n̄i t̄anda'á Ndios n̄i kas̄áa ñ̄ayuu yó'o dák̄aki ñ̄aá —kaáan.

Nd̄e'j̄ Jesús yati yú'u káo noo nákaa yik̄i koño Lázaro

28 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an dión, dá n̄i keeán kua'an kuakaán ku'an María ñ̄oo. Tá n̄i saaan, dá n̄i ka'an kayáan x̄í'ín María:

—Vej̄i maestro yó, ta kána na yó'ó.

29 Dá tá n̄i seídó'o María t̄o'on yó'o, ta kúu kaon nda'o n̄i n̄aku'j̄in ndichian, kúu n̄i keeán kua'an ni'an Jesús.

30 Ta k̄o ñ̄a'á ta'on ku'u Jesús ñ̄oo ñ̄oo, ch̄i ió̄ j̄i vá ná noo n̄i n̄aki'in tá'an Marta x̄í'ín ná.

31 Dá tá n̄i x̄ini n̄a ñ̄oo Jerusalén, n̄a ndéi x̄i'o tandee in̄i noo María, ñ̄a kaon nda'o n̄i ndaku'j̄in ndichian n̄i ketaán kua'an, dá n̄i kee na tákuei ñ̄aá ná kua'an n̄a, ta kaá n̄a:

—Míán kua'an x̄i nde'i'j̄ x̄i yú'u káo noo n̄i ndux̄i k̄i'o xi —kaá n̄a.

32 Tá n̄i saá María noo ín Jesús, dá n̄i s̄a ku'j̄in x̄it̄ián noo s̄a'á ná, ta kaáan:

—Sato'j̄, tá ní s̄a io ní yó'o, o kuu ta'on k̄i'o ló'j̄, ní kúu.

³³ Tá n̄i xini Jesús ña nda'í nda'o ndé'í ña, ta ndé'í ta'ani na ñoo Jerusalén né'e tá'an xí'an n̄i kasáaṅ, ñoo, dá n̄i kixian n̄i kunda'í ini na, ta nda n̄io ná n̄i ta'u'u, xini na.

³⁴ Dá n̄i kaa na:

—¿Ndeí n̄i chikáa ndo yiki koño xi?

Dá n̄i kaaṅ:

—Tatá, nakí ní, kó'o kande'á noo nákaa xi —kaaṅ.

³⁵ Dá n̄i ndeí'í Jesús.

³⁶ Dá n̄i kaa na ñoo Jerusalén:

—Kande'e ndó. Ndeé ka vían n̄i sa kú'u ini ta kaa sa'a Lázaro.

³⁷ Dá n̄i kaa dao ka na:

—N̄i kandeé ta kaa n̄i nduva'a ra ta ko túu noo ñoo. Ta, ¿ndiva'a ko n̄i kandeé rá xí'in Lázaro, dá ná o kuú ra, ní kúu? —kaa na.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i danáti Jesús Lázaro

³⁸ Kúu n̄i kixi tukaan n̄i kunda'í ini Jesús tá n̄i saṅ na noo nákaa yiki koño Lázaro. Ta kían ini iin káo, ta ndadí iin yuu ká'ano yé'an.

³⁹ Dá n̄i kaa Jesús:

—Dítá ndó yuu kaa viti.

Dá n̄i kaa Marta, ña kúu k̄i'o ló'o nd̄ii ñoo, xí'in ná:

—Tatá, ná dá'a ní, dá ch̄i sa k̄ini nda'o sá'an díko, dá ch̄i sa kom̄i ví kuu kían.

⁴⁰ Dá n̄i kaa Jesús xí'an:

—¿Á duú n̄i ka'in xí'on ña tá miṅan ndaa kándéé inoṅon yu'u, dá konon kee Ndios iin ña ndató?

⁴¹ Dá n̄i dítá rá yuu ndadí yé'é káo noo nákaa nd̄ii ñoo. Dá n̄i n̄ande'é Jesús ch̄i induú, dá n̄i kaa na:

—Tatá, ndivé'e ní, dá ch̄i n̄i seídó'o ní ña n̄i xikaj noo ní.

⁴² Ta daá kuiti vá seídó'o ní ña xikaj noo ní, tído n̄i ka'in dión, dá ná kueídó'o ndidaá tá'an ñayuu ndíta yó'o, dá ná kandisa na ña miṅan ndaa kuiti mi ní n̄i t̄anda'á yu'u veii.

⁴³ Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión xí'in Ndios, kúu n̄i kayu'ú ná:

—Lázaro, kua'an keta sata vé'e.

⁴⁴ Ta kúu n̄i keta taṅ na xí'í ñoo, ta n̄i kaṅ noo iin tá'í dá'on ndá'a rá xí'in sa'a rá ndiṅaṅ. Ta n̄i kaṅ noo iin ka tá'í dá'on ndadiṅan noo rá. Dá n̄i kaa Jesús:

—Ndaxí ndó ra, dá ná yaṅ ra ko'on ra.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i ndat'ón kue'é ta né'e choon ña ka'áni rá Jesús

⁴⁵ Ta kua'á nda'o na ñoo Jerusalén, tá'an na n̄i kii n̄i xi'o t̄andéé iní noo María, n̄i xini ña n̄i kee Jesús, ta n̄i kandisa ñaa ná.

⁴⁶ Tído dao ka na n̄i sa'an noo ndéi ta fariseo, ta n̄i nakani na sa'a ña n̄i kee Jesús.

⁴⁷ Dá n̄i dataká ta dut̄i sakua'a xí'in ta fariseo ndidaá ka ta né'e choon noṅ na Israel. Dá n̄i kaa ra xí'in rá:

—¿Ndi koo keeá viti? Ch̄i sa kua'á nda'o ña ná'ano kée ta ñoo.

⁴⁸ Tá ná konó yó noṅ rá kanoo ni ra, dá kían ndidaá ñayuu kandisa ñaa. Ndi'i, dá ndakuei ta né'e choon romano, ta dákoṅon ndi'i ra ve'e ño'o ij yo, ta dánaa ra ñoo yo.

⁴⁹ Dá n̄i kaa Caifás, ta kúu dut̄i kúu noṅ kuiá daá ñoo:

—Xixi nda'o ndó, ndani.

⁵⁰ ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña va'a kaṅ ná kuu iin taṅ noṅ ndidaá na ñoo yo o duú kaṅ naá ndi'i na ñoo yo? —kaa ra.

⁵¹ Ta to'on yó'o kọ ní kí ñaxintóni mií rá. Díon nị ka'an ra, chị sa'á ña kúu rá duti kúu noó kuaí dáá, sa'á ñoó nị xí'o Ndios to'on yó'o noo rá ña kánian kuu Jesús sa'á na ñoo Israel.

⁵² Ta o dúu sava'a sa'á na ñoo Israel kuu na, kuu ta'ani na sa'a ndidaá ka ñayuu Ndios nị xita noo ndei dao ka xián, dá nduu na iin tó'ón ñoo.

⁵³ Ta nda kuu dáá ñóó nị kandoo ra ña ka'áni rá Jesús.

⁵⁴ Sa'á ñoó kọ ní xionoo túu ka Jesús noó ta né'e choon noo na Israel. Di'a nị kuxiká ná kua'an na, ta nị saq na iin ñoo naní Efraín noo né'e tá'an yati xí'ín noñó'o ichí. Ñóó nị sa io na xí'ín ta xionoo xí'ín ná.

⁵⁵ Ta sa yati va koo víko pascua ña kéká'ano na Israel. Ta kúu kua'á nda'o ñayuu ndei ñoo ñó'o yati ñóó nị xinkuei ñoo Jerusalén tá kọ ñá'a kasá'á víko ñóó, dá nduvii ná mií ná noo Ndios.

⁵⁶ Ta xionoo ñayuu ñoo nándukú ná Jesús. Ta noo kúu yé'é ño'o ká'ano ñoo ndátó'ón tá'an mií ná sa'a Jesús:

—¿Ndi ká'án ndó? ¿Á kii ta ñoo víko o koo? —kaá na.

⁵⁷ Ta nị sa'anda ta duti saku'a'á xí'ín ta fariseo choon ña ndi ndáa mií ñayuu nị kandaq ini ndei xionoo Jesús, ná nakí'o na kuendá noo rá, dá ná ko'on ra tiin ña rá, kaá ra.

12

Di'a nị kuu tá nị kuei María kirá támi sá'an satq Jesús

¹ Ta kámaní iño ka kuu, dá kasá'á víko pascua. Dá nị saq Jesús ñoo Betania noo ió Lázaro, ta nị xí'í ñóó, ta nị nataki ra nị kee Jesús.

² Ta ñóó nị kenduu na ve'e Lázaro ña'a kadíni Jesús. Ta nị chikodó Marta ña'a kadíni na noo mesa. Ta nị sa io ta'ani Lázaro tein ñayuu ndei xí'ín ná ñóó.

³ Dá nị ki'ín María kirá támi sá'an nị kava'a xí'ín yukú naní nardo, ta kúu rá táto'on dao litro, ta kirá ya'i nda'o kúu rá. Ta kúu nị kuei ndi'an ra satq sá'a Jesús, ta xí'ín idí dinjan nị danayaaán sa'a ná. Ta iin ní kúu ini ve'e ñóó nị naka'ani díko kirá támi sá'an ñóó.

⁴ Dá nị kaa iin ta xionoo xí'ín Jesús naní Judas Iscariote, tá'an ra kúu de'e ta naní Simón, ta mií rá ko'on nakí'o Jesús noo ndá'a ta xini u'u ñaá:

⁵ —¿Ndiva'a kọ ní díkó yó kirá támi sá'an xaan, chị ya'i rá táto'on kí'o ní'í ñayuu kéchóon na oni ciento kuu, dá ní'í yo dí'ón chindeé yó na kúnda'í, ní kúu? —kaá ra.

⁶ Tído kọ ní ká'an ra díon sa'á ña kú'u ndisa ini ra sa'á na kúnda'í. Díon nị kaa ra, chị kúu rá iin ta kuj'íná. Ta sa'á ña né'e va'a ra léka noo ñó'o dí'ón xí'o ñayuu chindeé ñaá, sa'á ñoó taó de'é ra cháá dí'ón ñóó ní'í mií rá.

⁷ Dá nị kaa Jesús:

—O sa dánani ndó ñá'a yó'o, dá chị nị sa ne'e va'an kirá támi sá'an yó'o nị kenduuan yu'u táto'on kí'o kooi nduxii.

⁸ Chị daá kuiti vá kandeí ñayuu kúnda'í xí'ín ndó, tído yu'u, o kóo kuii ta'oin xí'ín ndó —kaá na.

Ni kandoo ta né'e choon ña ka'áni ta'ani ra Lázaro

⁹ Ta kua'á nda'o na ñoo Jerusalén nị kandaq ini ña ió Jesús ñoo Betania. Sa'á ñoó nị kasáa na ñóó. Ta o dúu iin tó'ón Jesús kóni na kande'é ná, chị kóni ta'ani na kande'é ná Lázaro, tá'an ra nị nataki tein na kúu ndii ñóó.

¹⁰ Kúu nị kandoo ta'ani ta duti saku'a'á ña ka'áni rá Lázaro,

¹¹ dá chị sa'á ña nị nataki ra, sa'á ñoó kua'á nda'o na ñoo Israel nị kankuei tixi ndá'a rá, ta nị kándisa na Jesús.

Dí'a nì kuu tá nì natiin va'a ñayuu Jesús tá nì ku'u na ñoo Jerusalén

12 Tá nì t̄u noo iin ka kuu, dá nì nì'j tó'on ñayuu kuá'a nì kasáa noo koo víko ñoo Jerusalén ña veí Jesús.

13 Dá nì sa'anda iin rá iin na ndá'a tañóo né'e na kua'an na natiin na Jesús noo veí na, ta kaá na káyu'ú ná:

—¡Ná natiin Ndios ñañó'ó! ¡Na ká'ano kúu na veí xí'ín choon sato'o yo Ndios! ¡Ta kúu ná rey noo yóo, na Israel! —kaá na káyu'ú ná.

14 Dá nì nani'j Jesús iin burro ló'o, dá nì kaa na sata rj. Dá nì xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios:

15 O sa yu'ú ndo, na ñoo Sion;

sa veí va rey ndo,

ta kánoo na sata iin burro ló'o veí na.

16 Ko ní kánda ta'on ini ta xionoo xí'ín ná ndi dándaki ndidaa ña yó'o mií hora daá ñóo. Nda kuu nì nana Jesús kua'an nó'o ná induú, nda daá nì ndiko'on ini ra ña k̄'o dión ká'an tuti ij Ndios, ta k̄'o dión nì kee ñayuu ñoo xí'ín ná.

17 Ta ndidaa ñayuu nì sa ndita xí'ín Jesús tá nì kana na Lázaro ini káo ñoo, ta nì danátaki ñaa ná, noón kúu na xí'o kuendá noo dao ka ñayuu sa'á ña nì xini na.

18 Sa'á ñoo nì sa'an ñayuu ñoo nì natiin va'a na Jesús, dá ch̄i nì seídó'o na sa'á ña ndato nì kee na xí'ín Lázaro.

19 Ta nda'i va ndátó'on tá'an ta fariseo ndita ra, ta kaá ra:

—Nde'é rá. O kándeé ta'on yó kadi yo noo ta a káa. Ch̄i kande'é ndó, k̄'o dión ví kuá'a ñayuu tákuei kua'an sata rá —kaá ra.

Ndeí dao ta griego nándukú rá Jesús

20 Ta ñó'o dao ta ká'an yú'u griego tein na nì kasáa ñoo Jerusalén kandañó'o na Ndios víko ñoo.

21 Ta nì natuu yati ra noo Felipe, tá'an ra ñoo Betsaida, ña nákaa chí kuendá Galilea di'a. Dá nì seí nda'í ra noo Felipe, ta kaá ra:

—Tatá, kónj ndu ka'an ndu xí'ín Jesús.

22 Dá nì sa'an Felipe nì kastó'on ra xí'ín Andrés, dá nì sa'an nduú ra nì kastó'on ra xí'ín Jesús.

23 Dá nì kaa Jesús:

—Sa nì kasándaá vá hora natiin na nì nduu ta ñayuú yó'o ñañó'ó kee tatá na.

24 Miian ndaa ná ka'in xí'ín ndó, ña tá ná o chí'i yó tata tirió noñó'o, ta kuaan, dá k̄ian iin tó'on daá vá kakian. Tído tá ná kuaan t̄j ñó'o, dá k̄ian kuita ña, ta kúu kuá'a nda'o ku'i'j k̄'o ña.

25 Ta ndi ndaa na ndí'i ini sa'á ña kataki na ñayuú yó'o, noón di'a kúu na kuu. Ta na ko ndí'i ini sa'á ña kataki na ñayuú yó'o, noón kúu na koni kataki chíchí.

26 Tá ío iin káa ndó kónj koni kuáchí noo yú'u, dá k̄ian nakíj ndo ndiko ndo yu'u. Ta noo koo yu'u, ñoo ta'ani kandeí na xinkuáchí noo. Ta ndi ndaa na xinkuáchí noo yú'u, ko'on tatá k̄'o na ñañó'ó noo ná.

Kastó'on Jesús xí'ín ñayuu ndi ndo'o na, dá kuu na

27 'Kútúu nda'o inij, tído, ¿ndí k̄ian ka'in xí'ín tatá? ¿Á ka'in: "Tatá, díta nì yu'u noo tando'ó yó'o"? Tído o kúu ta'on ka'in dión, dá ch̄i choon yó'o kúu choon veí yu'u.

28 Tatá Ndios, na'a ní choon ká'ano kómí ní noo ñayuu yó'o.

Dá táj nì ka'an Ndios nda induú:

—Sa n̄i na'j choon ká'ano kómíí, ta ko'on tukui na'j ñá iin ka ndéé.

²⁹ Tá n̄i seidó'o ñayuu kuá'a ñoo ña n̄i'í nda'o n̄i ka'an na, dá n̄i kaa dao na ña n̄i kayu'ú dai. Ta dao ka na n̄i kaa ña iin ángel n̄i ka'an xí'in Jesús.

³⁰ Dá n̄i kaa Jesús:

—Ko ní ka'an na ña kueidó'o yu'u, di'a n̄i ka'an na, dá ná kueidó'o ñaá ndo'ó.

³¹ Ta viti n̄i kasandaá va kuu ña keyíko Ndios sa'a na ndéi ñayuu yó'o, ta ko'on na dítá ná choon noq ndá'a ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuu yó'o.

³² Tá n̄i ndi'i n̄i ndane'e ra yu'u, dá nakuakai ndidaá ñayuu noq miíí.

³³ Dión n̄i kaa na n̄i kast'o'on na xí'in ñayuu ñoo ndi ndo'ó na noq kuu na.

³⁴ Dá n̄i kaa ñayuu ñoo:

—Kándaá ini ndu ña ká'an ley ña ni kuu ta'ón o kúu na kúu Cristo, na dáka ki ñaá. Sa'a ñoo ¿ndiva'a ká'an mií ní ña kánian ndane'e ra iin ra n̄i nduu ta ñayuu yó'o? ¿Ndá yoo kúu ra n̄i nduu ta ñayuu yó'o, tá daá?

³⁵ Dá n̄i kaa Jesús:

—Ndadá cháá vá kuu kooi dátooin noq ndo. Sa'a ñoo kanoo ndó xian nani ióí dátooin noq ndo, dá kían ná dá'a ni kandeé ña iin naá xí'in ndó. Dá ch̄i na xionoo noq iin naá, ko túu ta'on noq ko'on na.

³⁶ Ta xian ióí dátooin noq ndo, kandeé ini ndo yu'u, dá kakuu ndó kuendá yu'u, na dátoon noq ndo.

Kua'a nda'o na Israel ko ní xín kandisa to'on Jesús

Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión, dá n̄i kee na kua'an na, ta kúu n̄i ch̄ide'é na noq ñayuu ñoo.

³⁷ Ta va'ará kuá'a nda'o ña ndato n̄i kee na noq ñayuu ñoo, tído ko ní kándisa ta'on ñaá ná.

³⁸ Dión, dá n̄i xinkoo to'on n̄i taa profeta Isaías, dá ch̄i di'a n̄i kaa na:

Sato'i, ¿ndá yoo ví n̄i kandisa to'on n̄i daná'a ndu noq ná?

Ta, ¿ndá yoo n̄i nakoni choon ká'ano ió noq ndá'a ní?

³⁹ Sa'a ñoo ko ní kúu ta'on kandisa ñayuu ñoo, dá ch̄i di'a ta'ani n̄i taa Isaías:

⁴⁰ N̄i sadi Ndios noq ñayuu ñoo, ta n̄i ndekáxi ná níó ná,

dá ná o koni na xí'in noq ná, ta ni ná o kándaá ini na,

dá ná dá'a ni nandió kuéi na noq Ndios, ta ná dá'a ni nduva'a na.

⁴¹ Ña yó'o kúu to'on n̄i taa Isaías tá n̄i xini na choon ndato kómí Jesús, ta n̄i ka'an na sa'a ná.

⁴² Vat̄i xian daá, kuá'a nda'o ta né'e choon n̄i kandisa Jesús, tído ko ní ná'a ra mií rá, dá ch̄i yu'ú ra taxí ñaá ta fariseo ini ve'e noq nátaka na ñoo ra,

⁴³ dá ch̄i kátoó cháá ka ra ñaño'ó xí'o ta ñayuu yó'o o duú ñaño'ó xí'o Ndios.

Ió kuachi ñayuu ko xín kandisa to'on dána'a Jesús

⁴⁴ Dá n̄i kayu'ú Jesús:

—Tá ndi ndáa na kándéé ini yu'u, o duú iin tó'ón ní yu'u kándéé ini na, nda na n̄i tanda'a yu'u veii kándéé ini na.

⁴⁵ Ta ndi ndáa na ndé'é yu'u, nda na n̄i tanda'a yu'u veii ndé'é ná.

⁴⁶ N̄i kasáa yu'u ñayuu yó'o kúu n̄i dátoon noq ñayuu, dá kían ndi ndáa ñayuu ná kandeé ini ñaá, o kuín naá ka noq ná.

⁴⁷ Ta ndi ndáa ñayuu seidó'o to'on ká'in, ta ko kée na choon sa'ándái, o duú yu'u keyíko sa'a ná, ch̄i ko véi ta'on yu'u keyíko sa'a ñayuu. Di'a veí yu'u dáka kii na noq kuachi na.

⁴⁸ Ta ndi ndáa na ko xín kandeé ini na yu'u, ta ko kóni na natiin na to'on ká'in, sa io nduu va iin yoo keyíko sa'a ná. Ta ñoo kúu to'on ká'in xí'in ndó. Ta mií to'on yó'o tiin Ndios, dá keyíko na sa'a ndo tá ná kasandaá kuu noq ndi'i.

⁴⁹ Ta ɔ duu to'on kána ñaxintóni mií yu'u ká'in xí'in ndó. Tatá Ndios, na ñi tanda'á yu'u veii, noón kúu na ñi xi'o choon noói ndi kían ka'in xí'in ndó, ta ndá to'on ka'in xí'in ndó.

⁵⁰ Ta ná'á káxi yu'u ña to'on ñi xi'o tatá'i noói kían kandeéan k'i'oan ña kataki chíchi ndó. Sa'á ñoó, táto'on k'i'o ñi ka'an tatá'i xí'ín, k'i'o dión ká'in xí'in ndó —kaá Jesús.

13

Di'a ñi kuu tá ñi nakata Jesús sa'a ta xionoo xí'in ná

¹ Kóni iin ka kuu dá kasá'á víko pascua. Ta sa na'á vá Jesús ña sa ñi kuyati hora dánkoo na ñayuu yó'o, dá no'o na noo ió tatá Ndios. Ta kú'u ndá'o ini na sa'á ta ñi kaxi mií ná ñayuu yó'o, ta dión ñi ku'u ini na sa'a rá nda noo ndí'i.

² Ta ndéi na sádini na, ta sa ñi ñaká'an ña u'u níɔ Judas Iscariote, ta kúu de'e Simón, ña nakí'o ra Jesús noo ndá'a ta xini u'u ña'a.

³ Ta ná'á vá Jesús ña ñi nakí'o tatá Ndios choon noo ndá'a ná sata ndidaá kúu ña'a, ta ná'á ta'ani na ña ñi kii na noo Ndios, ta ná'á ta'ani na ña no'o na noo ná.

⁴ Sa'á ñoó ñi nakuín ndichi na, ta ñi ñitá ná dá'on kánoo sata ná, ta ñi so'oni na iin ka dá'on káni noo tji na.

⁵ Ñi ndi'i daá, dá ñi taán ná takuii ini iin tisa'an ló'o, dá ñi kasá'á ná nakata na sa'á ta xionoo xí'in ná. Tá ñi ndi'i, dá ñi ñadáyaa naan xí'in dá'on káni ndíko tji na ñoó.

⁶ Dá tá ñi saá na noo ió Simón Pedro, dá ñi kaa ra xí'in ná:

—Tatá, ¿á nakata di'a ní sa'í, ká'an ní?

⁷ Dá ñi kaa na:

—Vítí'on ní ko kándaá ta'on inon ndiva'a nákata sa'on, tído cháá ka chí noo, dá kándaá inon ndiva'a kéei dión.

⁸ Dá ñi kaa ra xí'in ná:

—Ni iin kuu ta'ón ɔ kóno yu'u nakata ní sa'í.

Dá ñi kaa na xí'in rá:

—Tá ná ɔ kónón nakatai sa'on, dá kían ko ta'ón kuendá yo'ó koo xí'in yu'u.

⁹ Dá ñi kaa ra xí'in ná:

—Sato'i, tá dión kían, dá kían ná dá'a ni nakata ní sa'a óoin, nakata ta'ani ní ndá'í xí'in dinji.

¹⁰ Dá ñi kaa na xí'in rá:

—Ta ndi ndáa na sa ñi chíchi, nda sa'a óon va na xínñó'ó ndoo, dá chí sa ndáa vii vá ñi'i ná. Dión ni ndo'ó, sa ndáa vii vá ndó, tído ɔ duu ndidaá ndó ndáa vii.

¹¹ Dión ñi kaa na, dá chí sa ná'á vá ná ndá yoo nakí'o ña'a noo ndá'a ta xini u'u ña'a, sa'á ñoó ñi kaa na ña: “O duu ndidaá ndó ndáa vii.”

¹² Tá ñi ndi'i ñi nakata na sa'a ndidaá ta xionoo xí'in ná ñoó, dá ñi nakui'ino tuku na dá'on ndixi na, dá ñi nakoo tuku na mesa, dá ñi kaa na:

—¿Á kándaá ini ndo ndi dándáki ña ñi keei xí'in ndó?

¹³ Ká'an ndo ña yu'u kúu maestro noo ndo, ta ká'an ndo ña yu'u kúu sato'o noo ndo. Ta ndaa va ká'an ndo, chí ña'a kúú.

¹⁴ Ta viti ñi xini ndo ñi nakatai sa'a ndo, va'ará kúú sato'o ndo xí'in maestro ndo. Sa'á ñoó kánian nakata ndó sa'a iin rá iin mií ndó.

¹⁵ Dá chí ñi kee yu'u dión xí'in ndó, dá kían, táto'on ñi kee yu'u xí'in ndó, k'i'o dión kee ndó xí'in dao ka na.

¹⁶ Mií'an ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ko ndáya'i iin ta kéchóon cháá ka noo sato'o ra. Ta ni ta kua'an choon ko ndáya'i cháá ka ra noo na ñi tanda'á ña'a kua'an ra.

17 Tá kandaá ini ndo ña ká'in xí'in ndó, dá kían ndiká'an ví ndó tá ná kee ndó dión.

18 Tído ko ká'an ta'on vei sa'a ndidaá ndó. Sa ná'á vá yu'u ndi ndáa ndo'ó ni kaxii kandita xooi. Tído miían xinkoo noo ká'an tuti ii Ndios, chi di'a kaáan: "Taa sei nduu pan xí'in yu'u nduu ra koni u'u ñaa."

19 Ta viti yachi va kastó'in xí'in ndó, dá tá ni kuu dión, dá kandísa ndó ña yu'u kúu na daá kúú.

20 Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndáa na natiin va'a iin na tanda'a yu'u kosaa, noón kúu na natiin va'a yu'u. Ta na natiin va'a yu'u, noón kúu na natiin va'a na ni tanda'a yu'u veii —kaá na.

Kásto'on Jesús ña Judas kúu ra nak'i'o ñaa noo ndá'a ta xini u'u ñaa

21 Ta ni ndi'i ni ka'an Jesús dión, dá ni kixian ni kutúu ini na xini na, dá ni kaa na:

—Miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña iin kaa mií vá ndo'ó ko'on nak'i'o yu'u noo ndá'a ta xini u'u ñaa —kaá na.

22 Dá ni kasá'a ndé'e tá'an mií ta xionoo xí'in ná ñoo noo iin rá iin ra ndéi ra, ta ko kátóni ini ra ndá yoo ká'an na sa'a.

23 Ta mií diin Jesús ió iin ta xionoo xí'in ná, tá'an ra manj cháa ka noo ná.

24 Ta noo ra yó'o ni kundá'a Simón Pedro, ña ná ndato'ón rá Jesús ndá yoo kúu ta nak'i'o ñaa ñoo.

25 Ta sa'a ña ió ra diin Jesús, sa'a ñoo ni kaa ra xí'in ná:

—Sato'i, ¿ndi ndáa ndu'u ká'an ní sa'a?

26 Dá ni kaa Jesús:

—Ndá yoo ni xí'o yu'u iin tá'i pan ni dandáxi noo ñoo, roón kúu rá.

Kúu ni dandáxi na iin tá'i pan, kúu ni xí'o naan noo Judas Iscariote, ta kúu de'e Simón.

27 Tá ni ndi'i ni sei Judas tá'i pan ñoo, kúu ni ndu'u ña u'u ini ra. Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Kee kii ña ni chikaa inon keeón —kaá na.

28 Tído ni iin tó'on ta ndéi xí'in ná mesa ñoo ko ní kandaá ini ndiva'a ni ka'an na dión xí'in Judas.

29 Chi ká'an dao ka ra ña sa'a ña kúu rá ta né'e va'a di'ón, sa'a ñoo ndá ndi kuu ká'an Jesús xí'in rá ña ko'on ra kuiin ra cháa ka ña'a kadini na kuendá víko, o ndá ndi kuu kóni na ña ko'on ra kí'o ra di'ón noo na kúnda'i, ká'an rá.

30 Dá tá ni ndi'i ni sei rá tá'i pan ñoo, dá ni keta ra kua'an ra. Ta kúu sa ni kuaa vá kuu daá ñoo.

Sa'ándá Jesús iin choon saá noo ta xionoo xí'in ná

31 Tá ni keta Judas kua'an ra, dá ni kaa Jesús:

—Sa ni kasandaá vá hora natiin na ni nduu ta ñayuu yó'o ñaño'ó kee Ndios noo ñayuu, dión dá natiin Ndios ñaño'ó sa'a mií ná.

32 Tá ná natiin Ndios ñaño'ó sa'i, dá kían ko'on ta'ani na nak'i'o na ñaño'ó noo yu'u, ta yachi va natiin yu'u ñaño'ó kee na.

33 De'e kuáli mií, ndadá too vá kooi xí'in ndó. Ta nandukú ndó yu'u, tído ká'in xí'in ndó táto'on kí'o ni ka'in xí'in ta né'e choon noo na Israel ña noo ko'in, o kuu ta'on ko'on ndo.

34 Ta viti sa'ándá yu'u iin choon saá noo ndo, ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó, chi táto'on kí'o kúu ini yu'u sa'a mií ndó, kí'o dión koo ini ndo ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó.

35 Ta kí'o dión ná'a ndo mií ndó ña kúu ndó kuendá yu'u tá kúu ini ndo sa'a iin rá iin ndó —kaá na.

Yó'o n̄i ka'an Jesús ña ndatq Pedro sa'a ná

³⁶ Dá n̄i kaa Simón Pedro xí'in ná:

—Tatá, ¿ndeí kúú noq ko'on ní?

Dá n̄i kaa na:

—Noó ko'on yu'u, o kúu ta'on ko'on yo'ó xí'in yu'u viti. Tído cháá ka noq, dá karkaaón yu'u saqon.

³⁷ Dá n̄i kaa ra:

—Tatá, ¿ndiva'a o kúu ko'in xí'in ní viti? Ta ió nduuí ña nak'i'oi miíí ña kuui sa'a ní.

³⁸ Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á miían ndaa ió nduuon k'i'ón miíón kuuon sa'a yú'u? Miían ndaa ná ka'in xí'ón ña tá ko ñá'a kana chéli, ta kúú sa on̄i va ta'ándá ndatq yo'ó sa'a yú'u.

14

Jesús kúú íchi saq noq ió Ndios

¹ Ta o sa kútúú ini ndo. Kandeé iní ndo Ndios, ta kandeé ta'ani iní ndo yu'u.

² Ió nda'o noq kandeí ndó ve'e tatáí. Tá o duú dión kíán, o kásto'on ta'oin xí'in ndó. Ta viti ko'in kenduuí noq kandeí ndó.

³ Dá tá n̄i ndi'i n̄i sa'in n̄i kenduuí noq kandeí ndó, dá kixi tukui nakuakai ndó'ó kandakai ko'in, dá kían noq kooi, ñoó kandeí ta'ani ndó.

⁴ Sa ná'á vá ndó noq ko'in, ta sa ná'á ta'ani ndó íchi.

⁵ Dá n̄i kaa Tomás:

—Tatá, ko ná'á ta'on ndu'u ndeí ko'on ní, sa'á ñoó, ¿ndi kee ndu'u kandaá ini ndu ndi káa íchi saq ndu?

⁶ Dá n̄i kaa Jesús:

—Yu'u kúú íchi, ta yu'u kúú na ndaa, ta yu'u kúú na xí'o ña kataki chíchi ñayuu. Ta ni iin tó'ón ñayuu o kúu kasandaá noq Ndios tá ko véi na xí'in yu'u.

⁷ Tá ná'á ndó yu'u, dá kían nda tatáí Ndios ndé'é ndó. Ta nda kuú viti n̄i kasandaá ndo ná'á ndó na, ta n̄i xini ndo ná.

⁸ Dá n̄i kaa Felipe xí'in ná:

—Tatá, na'a túu ní tatá Ndios noq ndú'u, ta kúú sa nata'an va ini ndu.

⁹ Dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Sa kí' o dión ví na'á xionoo yu'u xí'in ndo'ó, ta ¿á ko ná'á ií ví ñaá yo'ó, Felipe? Tá ndé'é ndó yu'u, dá kían nda tatáí Ndios ndé'é ndó. Sa'á ñoó, ¿ndiva'a ká'an yo'ó: “Na'a túu ní tatá Ndios noq ndú'u”?

¹⁰ ¿Á ko kándisa ta'on yo'ó ña iin kúú vá yu'u xí'in tatá Ndios, ta iin kúú vá ná xí'in yu'u? To'on ká'an yu'u, ko kúúan ña kóni miíí, ña kóni tatá Ndios va ká'in, dá chi noón kúú na ió xí'in, ta mií ná kúú na kée ña ndato kéei.

¹¹ Kánian kandisa ndó ña iin kúú vá yu'u xí'in tatá Ndios, ta iin kúú vá ná xí'in yu'u. Tído tá ko kándisa ndó xí'in to'on ká'in ña dión kíán, dá kían kandisa ndóan noq ña ná'ano kéei.

¹² Ta miían ndaa ná ka'in xí'in ndó ña tá ná kandeé iní ndo yu'u, dá kían koni ta'ani ndó kee ndó ña kée yu'u. Ta ná'ano cháá ka ví ña'a kee ndó, dá chi no'i kooi díin tatáí Ndios.

¹³ Ta ndidaá ña ná kaka ndo noq tatá Ndios xí'in kuú yú'u, ko'in keeí ña xíka ndo, dá ná natiin tatá Ndios ñaño'ó kee yu'u, na kúú de'e na.

¹⁴ Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ndo xí'in kuú yú'u, miían ndaa keeí ña.

Kaá Jesús ña tanda'á ná Espiritu ij Ndios kasaa na chindee ñaa

15 Tá miian ndaa kóni ndo yu'u, dá kían kueidó'o ndó choon sa'ándái.

16 Ta ko'in kwei nda'ávij noo tatá Ndios, dá ná tanda'á ná iin na kii chindee ndó, dá ná koo chíchí ná xí'in ndó.

17 Ta noón kúu Espiritu ij, na xí'o ndaa kuendá sa'a Ndios. Ta o kúu ta'on natiin ñaa na kúu kuendá ñayuu yó'o, dá chj o kúu koni ñaa ná xí'in noo ná, ta o kúu kana'á ñaa ná. Tído ndo'ó, ná'á ndó na, dá chj ió na xí'in ndó, ta koo na nió ndo.

18 Ta o dánkoo nda'í ta'on yu'u ndo'ó, dá chj nandio koo tukui kasaa i naki'in ndó.

19 Ta ndadá cháá vá, ta kúu o kóni ka dao ka ñayuu yu'u. Tído ndo'ó, koni ij va ndó yu'u. Dá chj sa'á ña takí kuii yu'u, sa'á ñoo kataki kuii ta'ani ndo'ó.

20 Tá ná kasandaá kuu dáá ñóó, dá katóni ini ndo ña iin kúu vá yu'u xí'in tatái Ndios. Díon ta'ani ndo'ó, iin kúu ndó xí'in yu'u, ta iin kúu yu'u xí'in ndo'ó.

21 Ta ndidaá na natiin va'a choon sa'ándái, ta seídó'o na ña, noón kúu na kóni ndisa ñaa. Ta ndidaá na kóni ñaa, kú'u ini tatái Ndios sa'a ná, ta kú'u ta'ani ini yu'u sa'a ná, ta na'ij miíi noo ná —kaá Jesús.

22 Dá nī ndaṭo'ón ñaa Judas (tído o duú Judas Iscariote), dá kaá ra:

—Tatá, ¿ndiva'a na'a ní mií ní noo ndú'u, ta o duú noo na kúu kuendá ñayuu yó'o?

23 Dá nī kaa Jesús xí'in rá:

—Ta ndi ndaa na kóni yu'u xí'in ndino'o ini na, noón kúu na natiin va'a to'on ká'in, ta ku'u ini tatái Ndios sa'a ná, ta kasaa yu'u xí'in tatái Ndios kande i ndu xí'in ná.

24 Ta ndi ndaa na ko kóni yu'u xí'in ndino'o ini na, noón kúu na ko nátiin va'a to'on ká'in. Tído to'on nī seídó'o ndó nī ka'in, o duú ta'ón to'on miíi kían. To'on nī xí'o tatá Ndios, na nī tanda'á yu'u veji, kían.

25 Ndidaá to'on yó'o ká'in xían nani ió i xí'in ndó.

26 Tído tá ná kasaa na chindee ndo'ó, na kúu Espiritu ij, na tanda'á tatá Ndios kasaa kuendá miíi, noón ví kúu na dána'a ndi'i sa'a ndidaa ña nī ka'in xí'in ndó, ta dándusaa ini na ndo'ó sa'a ndidaa ña nī ka'in.

27 Ta ko'in kī'oi ña koo va'a ini ndo, chj ko'in kī'oi ña koo va'a ini ndo tát'o'on kī'o ió va'a ini miíi. Ta o kándeé ta'on ña'a ió ñayuu yó'o kī'oan ña koo va'a ini ndo tát'o'on kī'o xí'o yu'u ña noo ndo. Ta ná dá'a ni kutúu ini ndo, ta ná dá'a ni yu'u ndo.

28 Sa nī seídó'o ndó ña nī ka'in xí'in ndó ña miian ko'in, tído kasaa tuku va yu'u naki'in tá'in xí'in ndó. Tá miian ndaa ndisa kóni ndo yu'u, dá kían kánian kadij ini ndo, chj nī ka'in xí'in ndó ña ko'in noo tatái, ta mií ná kúu na ká'ano cháá ka o duú yu'u.

29 Viti kásto'in xí'in ndó ña díon koo, va'ará ko ñá'a kooan, dá tá nī kuu díon, dá kandisa ndó ña nī ka'in.

30 Cháá díon vá ka'in xí'in ndó, chj sa veji va ña u'u, ña sa'ándá choon ñayuu yó'o, ta ni iin ña'a o kándeéan keean xí'in.

31 Tído ko'on yu'u keei tát'o'on kī'o nī sa'anda tatá Ndios choon nooí, dá ná kandaá ini ndidaa ñayuu ña kóni yu'u Ndios. Ndakuei ndó, ná ko'o.

15

Jesús kúu yító uva ndisa

1 Yu'u kúu yító uva ndisa, ta tatái Ndios kúu na xíto rá.

² Ta ndidaá ndá'a ra, ña ko xí'o kuji'i, ka'anda na ñá. Ta ndidaá ndá'a ra xí'o kuji'i, nduvii ná ña, dá ná kji'o cháá kaan kuji'i.

³ Dá ri ndo'ó, sa ni nduvii vá ndó ni kee to'on ni ka'in xí'in ndó.

⁴ Daá koo ini ndo kane'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, dá kane'e tá'an yu'u xí'in ndo'ó. Dá chi táto'on kji'o ndó'o ndá'a yitó uva, o kúu ta'on kji'o mián kuji'i tá ko né'e tá'an xí'in yitóan, kji'o dión ta'ani o kúu ta'on kee ndó ña kóni Ndios tá ko né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u.

⁵ Yu'u kúu yitó uva, ta ndo'ó kúu ndá'í. Sa'á ñoó tá né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ta né'e tá'an yu'u xí'in ndó, dá kji'o ndá'o ndó kuji'i noo Ndios. Dá chi tá ko né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ni ña'a o kándeé ndó kee ndó.

⁶ Na ko né'e tá'an toon xí'in yu'u, taó xóo ñaá tatái táto'on kée na xí'in ndá'a yitó uva, dá tá ni ichian, dá nditúti náan, dá taán ná ña noo kái ñó'o, dá kei ña.

⁷ Tá né'e tá'an toon ndó xí'in yu'u, ta náki'in va'a ndó to'on ká'in, kaka ndo ndi ndáa mií ña'a kóni ndo, ta kúu ni'i vá ndóan.

⁸ Ta natii tatái Ndios ña'ño'ó sa'á ña xí'o ndó ku'á ndá'o kuji'i noo ná, dión, dá na'a ndo ña kúu ndó kuendái.

⁹ Dá chi táto'on kji'o kú'u ini tatái sa'í, kji'o dión ta'ani kú'u ini sa'a ndo. Ta daá kaño'o toon ndó tixi ndá'a ña kú'u ini sa'a ndo.

¹⁰ Tá kée ndó choon sa'ándái, dá kían ñó'o ndó tixi ndá'a ña kú'u ini sa'a ndo, táto'on kji'o kée mií choon sa'ándái tatái, ta nákaai tixi ndá'a ña kú'u ini na sa'í.

¹¹ Ta ndidaá ña yó'o ni ka'in xí'in ndó, dá kadij ini ndo táto'on kji'o kádij ini mií. Dión, dá nakutí ndó xí'an dij ini.

¹² Ta ña yó'o kúu choon sa'ándái yu'u noo ndo, ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó táto'on kji'o ndó'o yu'u xí'in ndó.

¹³ Ko iin ka kú'u cháá ka ini sa'a amigo na, sav'a na naki'o mií ña kuu na sa'a ná.

¹⁴ Ndo'ó kúu amigo yu'u tá kée ndó choon sa'ándái noo ndo.

¹⁵ Ta o chinani ka yu'u ndo'ó ña kúu ndó ta kéchóon noo, dá chi ko ná'a ta'on iin tá kéchóon ndi kían kée sato'o ra. Ta viti nachinani yu'u ndo'ó amigoj, dá chi ndidaá vá ña'a ni ka'an tatái xí'in ni kasto'in xí'in ndó.

¹⁶ Chi ko ní kaxi ndó yu'u ña kanooi xí'in ndó, yu'u di'a va ni kaxi ndo'ó ña kanoo ndó xí'in, ta ni xi'oi choon noo ndo ña ko'on ndo kakuu ndó táto'on kji'o iin yitó ku'í, ta daá kuití kuiin kuji'i ndo, dá kían ndi ndáa mií vá ña'a ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'in kuu yú'u, ta kúu kji'o naan noo ndo.

¹⁷ Ta choon sa'ándái noo ndo kúu ña ku'u ini ndo sa'a iin rá iin ndó.

Kaá Jesús ña koni u'u ñaá ñayuu

¹⁸ Tá ni kasá'a xini u'u ñayuu kuendá ñayuu yó'o ndo'ó, dá kana'a ndó ña dinño'ó ka yu'u ni xini u'u na.

¹⁹ Dá chi tá ni sa kuu ndó kuendá ñayuu yó'o, dá kían ni sa ku'u ini na sa'a ndo, ní kúu. Tído viti ko kúu ka ndo kuendá ñayuu yó'o, chi ni kaxii ndo'ó tein ñayuu ñayuu yó'o, dá kechóon ndó noo, sa'á ñoó xini u'u na ndo'ó.

²⁰ Ndisaa ini ndo ña ni ka'in xí'in ndó ña ni iin ta kéchóon ko ndáya'i ta'on ra cháá ka noo sato'o ra. Sa'á ñoó tá ni kendava'a na xí'in yu'u, ta kendava'a ta'ani na xí'in ndó. Tá ni naki'in va'a na to'on ni daná'i noo ná, dá kían naki'in va'a ta'ani na to'on dána'a ndo'ó noo ná.

²¹ Ta dión ta'ani kee na xí'in ndó sa'á ña kúu ndó kuendá yu'u, dá chi ko ná'a ta'on na mií na ni tãnda'á yu'u veji.

22 'Dá ch̄i tá kò ní k̄í yu'u ñayúú yó'o, ta ni x̄io ñi ka'jin x̄í'ín ná, dá k̄ian ọ kóo ta'on kuachi na, ní kúu. Tído koó k̄a to'on nandukú ná chindeé ná mií ná sa'a kuachi na, ch̄i s̄a ñi k̄asto'in x̄í'ín ná, ta kò ní x̄in na kandisa naan.

23 Tá x̄iní u'u ñayuu yu'u, dá k̄ian nda tatá Ndios x̄iní u'u na.

24 Tá kò ní k̄ee yu'u ña ndato, ña ni iin kuu kò ní k̄ee iin k̄a ɽaa noo ná, dá k̄ian ọ kóo ta'on kuachi na, ní kúu. Tído viti ñi x̄ini x̄í'ín noo ná ña ndato ñi keei, vat̄i x̄ian dión, x̄iní u'u na yu'u, ta x̄iní u'u ta'ani na tatá.

25 Tído dión ñi kuu, dá ñi x̄inkoo noo ká'an tuti īi Ndios: "Dión oon va ñi x̄ini u'u na yu'u."

26 Tído tá ná kasāa na chindeé ndo'ó, na k̄i'o tatá Ndios tanda'á yu'u kii noo ndo, noón kúú Esp̄ritu īi, ta kúú ná na ndaa, na kii noo tatá, ta noón kúú na k̄i'o ndaa kuendá sa'a yú'u.

27 Ta k̄i'o ta'ani ndó kuendá sa'í, dá ch̄i nda mií sa'a ñi kasá'á x̄ionoo ndó x̄í'ín.

16

1 'Ká'jin sa'a ndidaá ña yó'o x̄í'ín ndó, dá k̄ian ná dá'a ni kexoo ndó noó ña kándéé ini ndo yu'u,

2 ch̄i tax̄i ná ndo'ó ve'e noo ndítúti ná, ta kasandaá iin kuu ña ndakuei ñayuu ka'áni ná ndo'ó, ch̄i ka'án ná ña k̄i'o dión kóni Ndios kee na.

3 Dión kee na, ch̄i kò ná'á ta'on na tatá Ndios, ta ni yu'u kò ná'á ná.

4 Tído ká'jin sa'a ndidaá ña yó'o x̄í'ín ndó viti, dá tá ná kasandaá hora koo dión, dá ndisāa ini ndo ña s̄a ñi ka'jin x̄í'ín ndó ña dión ndo'o ndó.

Ká'an Jesús sa'a choon k̄ee Esp̄ritu īi Ndios

'Ta kò ní ká'an ta'on yu'u sa'a ndidaá ña yó'o x̄í'ín ndó nda mií sa'a, dá ch̄i ío va yu'u x̄í'ín ndó.

5 Tído viti k̄ian no'ọ va yu'u noo na ñi tanda'á ñaá veii, tído ni iin tó'ón ndó kò ndátó'ón ñaá: "¿Ndeí ko'on ní?"

6 Di'a kúnda'í ini ndo sa'á ña ñi ka'jin sa'a ndidaá ña yó'o x̄í'ín ndó.

7 Tído ká'an ndaai x̄í'ín ndó ña keva'a mií ndó tá ná no'í, dá ch̄i tá ná ọ nó'jin, dá ọ kasāa ta'on na chindeé ndo'ó. Tído tá ná no'í, dá tanda'í na kasāa na koo na x̄í'ín ndó.

8 Tá ná kasāa na, dá k̄ian k̄i'o na ña kandāa ini iin rá iin ñayuu ña kómí ná kuachi noo Ndios, ta k̄i'o ta'ani na ña kandāa ini na ña kendāa Ndios, ta k̄i'o ta'ani na ña kandāa ini na ña k̄eyíko ndaa Ndios.

9 Ch̄i k̄i'o na ña kandāa ini ñayuu ña kómí ná kuachi sa'á ña kò ní kándéé ini na yu'u,

10 ta k̄i'o na ña kandāa ini na ña kendāa Ndios, dá ch̄i viti no'í noo tatá, ta ọ kóni k̄a ndo yu'u.

11 Ta k̄i'o ta'ani na ña kandāa ini na ña k̄eyíko ndaa Ndios, ch̄i s̄a ñi keyíko na sa'á ña u'u, ña sa'ándá choon ñayúú yó'o.

12 'Kua'á nda'lo ña'a ío ka'jin x̄í'ín ndó, tído ọ kándéé ta'on ndó katóni ndi'i ini ndoan viti.

13 Tído tá ná kasāa na kúú Esp̄ritu īi, na kúú na ndaa, noón kúú na k̄i'o ña kandāa ndi'i ini ndo ndí k̄ian kúú ña ndaa. Ch̄i ọ ká'an ta'on na x̄í'ín ndó ña kóni mií ná, di'a ka'an na x̄í'ín ndó sava'a sa'á ña ñi seídó'o na. Ta k̄i'o na ña kandāa ini ndo sa'a ndí k̄ian veí koo chí noo.

14 Ta mií ná kedaá, dá natiin yu'u ñaño'ó, dá ch̄i natiin na ña ío noo yú'u, ta k̄i'o na ña kandāa ini ndo sa'an.

15 Ta ndidaá kúú ña'a ío noo tatá kúú ña'a mií, sa'á ñoó ñi ka'jin ña natiin na kúú Esp̄ritu īi ña ío noo yú'u, ta k̄i'o na ña kandāa ini ndo sa'an.

Kaá Jesús ña kúnda'í ini ra nduuan ña kadij ini ra

16 Sa kua'an kasandaá kuu o koni ka ndo yu'u, dá ya'a cháa kuu, dá koni tuku ndó yu'u, dá chi no'j noo tatáj Ndios —kaá na.

17 Dá ni kasá'a dao ta xionoo xí'in ná ñoo ndátó'on tá'an ra:

—¿Ndiva'a ká'an na dión? Chi kaá na: “Sa kua'an kasandaá kuu o koni ka ndo yu'u, dá ya'a cháa kuu, dá koni tuku ndó yu'u, chi no'j noo tatáj Ndios.”

18 ¿Ndi kóni kaa: “Sa kua'an kasandaá kuu o koni ka ndo yu'u”? Kó kándaá inio ndi kóni kaa to'on ni ka'an na —kaá ra.

19 Dá ni kándaá ini Jesús ña kóni ra ndató'on ña rá. Dá ni kaa na xí'in ra:

—¿Ndiva'a ndátó'on tá'an mií ndó sa'a ña ni ka'in ña: “Sa kua'an kasandaá kuu o koni ka ndo yu'u, dá ya'a cháa kuu, dá koni tuku ndó yu'u”?

20 Miíjan ndaa ná ka'in xí'in ndó ña veí kuu nda'í kuaki ndó, ta nda'í ka'an ndo, ta tein ndo'o ndó dión, kadij nda'o ini na kúu kuendá ñayuu yó'o. Ta va'ará kunda'í ini ndo, tído ña kunda'í ini ndo, ñoo nduuan ña kadij ini ndo.

21 Chi kakañ ndo'o ndó tátó'on kí'o ndó'o iin ña'a tá dákákian taleé, ndó'o nda'o niman, chi ni kasandaá hora kaki de'an. Tído tá ni ndi'í ni kaki xi, kúu ni ñandodóan ña ni ndo'o niman, dá chi kadij nda'o iníjan sa'a ña ni kaki iin taleé lo'ó ñayuu yó'o.

22 Dión ta'ani ndo'o ndo'o, chi viti kúnda'í ini ndo, tído nandió koo tukui naki'in tá'in xí'in ndó, dá kadij ini ndo, ta kó iin ta'on kandeé chituu ña kadij ini ndo.

23 Tá ná kasandaá kuu dáa ñoo, o ndátó'on ka ndo yu'u sa'a ni iin ña'a, chi miíjan ndaa ná ka'in xí'in ndó ña ndi ndaa mií vá ña'a ná kaka ndo noo tatá Ndios xí'in kuu yú'u, kí'o naan noo ndo.

24 Kó ña'a ta'on kaka ndo ni iin ña'a noo Ndios xí'in kuu yú'u, sa'a ñoo ná kaka ndoan viti, ta kúu ni'j vá ndoan, dá ná kutí ndó xí'an kadij ini ndo.

Kaá Jesús ña ni kandeé ná xí'in ña kini ió ñayuu yó'o

25 Sa'a dao ña'a ni tiin ndaai sa daná'j noo ndo. Tído veí kuu ña kían o kée kaj dión. Di'a kí'oi ña kandaá tá'í ini ndo sa'a tatá Ndios.

26 Tá ná kasandaá kuu dáa ñoo, dá kían kaka ndo ña'a noo tatá Ndios xí'in kuu yú'u, ta ka'in xí'in ndó ña kó kani kaan kueí nda'í yu'u sa'a ndo noo ná,

27 dá chi kú'u va ini tatá Ndios sa'a ndo sa'a ña kóni ndo yu'u, xí'in sa'a ña kándisa ndó ña noo mií ná ni kii yu'u.

28 Noo tatá Ndios ni kiii, ta ni kasáaj ñayuu yó'o. Ta viti ko'in dánkooi ña, dá no'j noo ná —kaá Jesús.

29 Dá ni kaa ta xionoo xí'in ná:

—Viti kían xí'o ní ña kandaá tá'í ini ndu, ta kó tiin ndaa ka ní sa'a dao ña'a ka'an ní xí'in ndú.

30 Viti kían kándaá ini ndu'u ña ndidaá tá'an ña'a ná'a ní, ta kó xínño'ó kaan ndató'on ndú mií ní, sa'a ñoo kándisa ndu'u ña ni kii ní noo Ndios.

31 Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á viti ví kándisa ndó ña dión kían?

32 Tído sa ni kasandaá vá hora ña kuita noo ndó ko'on ndo, ta dánkoo mií ndó yu'u. Tído o kándo mií ta'on yu'u, chi ió va tatá Ndios xí'in.

33 Ndidaá ña yó'o ní ka'in xí'in ndó, dá ná koo va'a ini ndo sa'a ña kándisa ndó yu'u. Ta ndo'o nda'o níno ndo ñayuu yó'o, tído kandeé ini ndo yu'u, dá chi ni kandeéi xí'in ña kini ió ñayuu yó'o —kaá na.

17

Xíka Jesús ña manj noo Ndios sa'a taq xionoo xí'in ná

1 Ndidáa ña yó'o ñi ka'an Jesús xí'in ta xionoo xí'in ná. Ñi ndi'i daá, dá ñi ndane'e noo ná chí induú, dá ñi kaa na xí'in Ndios:

—Tatá, sa ñi kasandaá vá hora, viti kían k'i'o ní ña natiin yu'u, na kúu de'e ní, ñaño'ó, dá ná natiin mií ní ñaño'ó noo yú'u, na kúu de'e ní.

2 Chì mií ní ñi x'i'o choon nooí dándákii ndidaá ñayuu, dá k'i'oi ña kataki chíhí ndidaá na ñi x'i'o ní nooí.

3 Ta ñi'í ná ña kataki chíhí ná tá ná nakoni na mií ní, na kúu iin tó'on diní Ndios ndaa, ta nakoni ta'ani na Jesucristo, na ñi tanda'a ní ñi kasáa.

4 Ñi nak'i'oi ndidaá kúu ñaño'ó noo mií ní tein ñi sa ioi ñayuu yó'o, chí ñi daxínoi choon veii, ña kúu choon ñi x'i'o ní nooí.

5 Sa'a ñoó, tatá Ndios, viti k'i'o ní ña ná natiin tukui ñaño'ó kooi xoo kuá'a mií ní noo sa natiin yu'u ñaño'ó ndaa rá kó ñá'a kasá'a ñayuu yó'o.

6 Sa ñi ka'in sa'a mií ní noo ta ñi x'i'o ní nooí tein ñayuu ñayuu yó'o. Ta ta mií ní ñi sa kuu ra, ta ñi nak'i'o ní ra noo ndá'a yu'u, ta ñi natiin va'a ra to'on mií ní.

7 Ta viti kándaá ini ra ña ndidaá choon ñi x'i'o ní ñi kee yu'u kían ñi natiin noo mií ní,

8 dá chí ndidaá to'on ñi x'i'o ní nooí ñi kasto'in xí'in rá, ta ñi natiin va'a raan, ta ná'a rá ña mián ndaa noo mií ní ñi kixii, ta kándisa ra ña mií ní kúu na ñi tanda'a ñaa veii.

9 Ta viti seí nda'ávii noo ní sa'a rá, ta kó seí nda'ávii noo ní sa'a dao ka ñayuu, sava'a sa'a ta ñi x'i'o ní nooí seí nda'ávii sa'a, dá chí ta mií ní kúu rá.

10 Ta ndidaá ña'a yu'u kúu ña'a mií ní, ta ndidaá ña'a mií ní kúu ña'a yu'u, ta xí'in ta yó'o ñi natiin yu'u ñaño'ó.

11 Ta o koo ka yu'u ñayuu yó'o, tído kandoo ta yó'o ñayuu yó'o, chí nasaai noo mií ní. Tatá Ndios, mií ní kúu na ii, ta seí nda'ávii noo ní sa'a ta ñi x'i'o ní nooí ña kandaka ní ra xí'in ndée ní, dá kían iin ná kakuu ra táto'on k'i'o kúu mií yó.

12 Tá sa xionooi ñayuu yó'o xí'in ta ñi x'i'o ní nooí, ñi sa ndaka va'i ra xí'in ndée mií ní, ta ñi iin tó'on rá kó ní naá. Sava'a ra kúu de'e ña kini, roón kúu ra ñi naá, dá ná xinkoo noo ká'an tuti ii mií ní sa'a rá.

13 Tído viti nasaai noo mií ní, ta ká'in ña yó'o xían nani íoí ñayuu yó'o, dá ná nakuti rá xí'an dii ini ra táto'on k'i'o kádii ini yu'u.

14 Ta ñi x'i'o yu'u to'on mií ní noo rá, ta viti na kúu kuendá ñayuu yó'o xini u'u ñaa, dá chí kó kúu ta'on ra kuendá ñayuu yó'o, chí dión ni yu'u, kó ta'ón ta kuendá ñayuu yó'o kúu.

15 Kó seí nda'ávii noo ní ña taó ní ra ñayuu yó'o, di'a seí nda'ávii noo ní ña kandaá ní ra noo ña kini ío ñayuu yó'o.

16 Chì táto'on k'i'o kó kúu ta'on yu'u kuendá ñayuu yó'o, k'i'o dión ta'ani ndó'o ta yó'o, chí kó kúu ta'on ra kuendá ñayuu yó'o.

17 Ta kevií ní ra xí'in to'on ndaa ní, chí to'on mií ní kúu ña ndaa.

18 Táto'on k'i'o ñi tanda'a ní yu'u veii ñayuu yó'o, k'i'o dión ta'ani tanda'a yu'u mií rá kó'on ra kane'e ra to'in ñayuu yó'o.

19 Sa'a mií rá kó'in nak'i'oi mií kee ña kóni ní, dá ná koni ra nak'i'o ndisa ra mií rá noo mií ní kee to'on ndaa ní.

20 Ta o duú sava'a sa'a ta yó'o oon ni seí nda'ávii noo ní, seí nda'í ta'ani yu'u noo ní sa'a ndidaá na kasandaá kandeé ini na yu'u sa'a to'on dána'a ta yó'o,

21 dá ná kasandaá na kakuu na iin tó'on, táto'on k'i'o iin kúu mií ní xí'in yu'u, tatá, ta iin kúu vá yu'u xí'in mií ní, ta iin ná kakuu ta'ani na xí'in yó, dá ná kándisa ndidaá ñayuu ña mií ní ñi tanda'a yu'u veii.

²² Táto'on k'i'o nì x'i'o ní ñaño'ó nooí, k'i'o dión ta'ani nì x'i'oi ñaño'ó noo ná, dá iin tó'ón ná kakuu na táto'on k'i'o iin tó'ón vá kúú mií yó.

²³ Jìn kúú vá yu'u xí'ín ná, ta iin kúú vá mií ní xí'ín yu'u, dión, dá koni ndisa na kakuu na iin tó'ón, dá ná kandaá ini dao ká ñayuu ña mií ní kúú na nì tãnda'á yu'u veii, ta ná kana'á ná ña kú'u ini ní sa'á na kándéé ini ñaá táto'on k'i'o ndó'o ní xí'ín yu'u.

²⁴ Tatá, mií ní nì x'i'o ñayuu yó'o noo yú'u, ta kónij ña kandeí ta'ani na noo koo yu'u, dá ná kandeí na xí'ín, dá ná koni na choon ndato nì x'i'o ní nooí, chí sa daá kú'u va ini ní sa'a yú'u nda rá ko ñá'a kava'a ñayuu yó'o.

²⁵ Tatá, mií ní kúú na ndaa, tído ko ná'á ta'on na kúú kuendá ñayuu yó'o mií ní, tído yu'u, ná'í mií ní, ta tãa yó'o kúú ra ná'á ta'ani ra ña mií ní nì tãnda'á yu'u veii.

²⁶ Sa nì x'i'oi ña kandaá ini ra sa'a mií ní, ta ko'in k'i'oi ña kandaá cháa ká ini ra sa'a nì, dá ná katj'a ra ku'u ini ra sa'a dao ká ñayuu táto'on k'i'o kú'u ini mií ní sa'a yú'u, ta iin ná kakuu yu'u xí'ín ná —kaá na xí'ín tatá Ndios.

18

Di'a nì kuu tá nì tiin ra Jesús né'e ra kua'an ra noo tá né'e choon

¹ Tá nì ndi'i nì ka'an Jesús ndidaá to'on yó'o, dá nì kee na kua'an na xí'ín ta xionoo xí'ín ná iin ká xoo yuyúu naní Cedrón, ta ñoo kándu'u iin ñó'o ká'ano noo káa yító ku'í. Dá nì ku'u na tein rá xí'ín ta xionoo xí'ín ná.

² Ta Judas, tá'an ra kua'an nak'i'o Jesús noo ndá'a tãa xiní u'u ñaá, roón kúú ra ná'á noo káa yító ñoo, dá chí sa kua'á nda'o ta'ándá sa sá'an Jesús ñoo xí'ín tãa xionoo xí'ín ná.

³ Dá nì kee Judas ndáka ra iin tu'u soldado xí'ín dao ká tãa kéchóon noo tá dutj sakua'a xí'ín ta fariseo kua'an ra. Ta né'e ra ñó'o tóon xí'ín espada nì saa ra.

⁴ Ta sa ná'á vá Jesús ndí kían ndo'o na, sa'á ñoo nì natuu yati na noo rá. Dá nì ndato'ón ña ná:

—¿Ndá yoo nándukú ndó?

⁵ Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Veí ndu tiin ndu Jesús, tá ñoo Nazaret.

Dá nì kaa na:

—Yu'u kúúí.

Ta iin Judas xí'ín rá, chí veí ra nak'i'o ñaá rá noo ndá'a rá.

⁶ Tído tá nì ka'an Jesús: “Yu'u kúúí”, kúú nì nakaka sátá rá, dá nì kuei ni'ini ra noño'o.

⁷ Dá nì kaa tuku Jesús xí'ín rá:

—¿Ndá yoo nándukú ndó?

Dá nì kaa ra:

—Jesús, tá ñoo Nazaret.

⁸ Dá nì kaa na:

—Sa nì ka'in xí'ín ndó ña yu'u kúúí. Sa'á ñoo, tá yu'u nándukú ndó, dá kían konó ndó ná yaá tã xionoo xí'ín yó'o ko'on ra.

⁹ Dión nì kaa na, dá ná xinkoo to'on nì ka'an na xí'ín Ndios, dá chí nì kaa na ña nì iin tó'ón tãa nì x'i'o na noo ná ko ní naá.

¹⁰ Ta né'e Simón Pedro iin espada. Dá nì taó raan ini ñíj noo nákaaan, ta kúú nì darkue'e ra tá kéchóon noo tá dutj kúú noo, chí nì sa'anda ra do'o xoo kuá'a ra. Ta Malco naní tãa ñoo.

¹¹ Dá nì kaa Jesús xí'ín Pedro:

—Nachikaꝯ va'a espada xaꝯn ini ñiꝯ nõo ñi sa káꝯꝯ, dá chi ña ndó'i yó'o kúú tát'oꝯn iin copa ndirá ova ñi xi'o tatá Ndios ko'i. ¿Á ko ná'á ta'on yo'ó ña kánian ko'i ra? —kaá na.

Ndáka ra Jesús ñi saꝯ ra ve'e ta duti kúú nõo

¹² Ndidaá ta soldado ñoo xí'in ta sa'ándá choon nõo rá, xí'in ta kéchóon nõo ta né'e choon nõo na Israel ñi tiin ra Jesús, dá ñi so'oni ñaa rá,

¹³ dá ñi kee ra ndáka ñaa rá kua'an ra nõo ra naní Anás, dá chi ta yó'o kúú xido Caifás, tá'an ra kúú duti kúú nõo kuaá daá ñoo.

¹⁴ Ta Caifás kúú ra ñi ka'an ni'ini nõo ta né'e choon nõo na ñoo Israel ña va'a cháá ka ná kuu iin tó'ón ta nõo ndidaá na ñoo Israel o duú kaꝯn naá ndi'i na ñoo ñoo.

Di'a ñi ndo'o Pedro tá ñi sa io ra yé'e ve'e Anás

¹⁵ Ta tákaa Simón Pedro xí'in iin ka ta xionoo xí'in Jesús sata ná kua'an ra. Ta ná'á tá'an ta duti kúú nõo xí'in ta né'e tá'an xí'in Pedro kua'an ra. Sa'á nõo ñi kuu ñi ku'u ra xí'in Jesús nda yé'e ve'e ta duti kúú nõo ñoo.

¹⁶ Tído ñi kandoo va Pedro íin ra sata vé'e. Sa'á nõo ñi keta ta xionoo xí'in Jesús ñoo, tá'an ra ná'á tá'an xí'in ta duti kúú nõo ñoo. Dá ñi ka'an ra xí'in ña'á ndaa yé'e ñoo ña ná konóan ku'u Pedro.

¹⁷ Dá ñi ku'u ra. Dá ñi kaa ña'á ñoo xí'in rá:

—Xionoo ta'ani yo'ó xí'in taꝯ káa, ¿daá ko'ó?

—Ko'ó, o duú ta'on ñaa kúúí —kaá ra.

¹⁸ Ta ñi kaꝯ noo na kéchóon nõo ta duti xí'in ta kéchóon nõo ta né'e choon ndíta na nádaꝯ ná nõo kéí ño'ó, dá chi vixi nda'o. Ta ñoo ta'ani íin Pedro nádaꝯ rá.

Di'a ñi kuu tá ñi ndatq'ón Anás Jesús sa'á ña kée na

¹⁹ Dá ñi ndatq'ón ta duti kúú nõo Jesús nda choon kuu na ta xionoo xí'in ná, ta ñi ndatq'ón ta'ani ñaa rá nda sa'a dána'a na nõo ñayuu.

²⁰ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Sa daná'a túui nõo ñayuu, chi daá kuiti vá sa daná'i nõo ná ini ve'e nõo náta na xí'in yé'e ño'ó ká'ano nõo ndítúti ndidaá na ñoo yo, na Israel, ta ñi iin tó'ón ta'on ña'a ko ní dána'a de'íi.

²¹ Ta, ¿ndiva'a ndatq'ón ní yu'u? Va'a ka ndatq'ón di'a ní na ñi seíd'o t'oꝯn sa daná'i sa'á ña ñi ka'in xí'in ná, dá chi ndidaá vá ná ná'á ndi kían ñi daná'i nõo ná.

²² Tá ñi ndi'i ñi ka'an Jesús dión, dá ñi koon iin ta kéchóon nõo ta né'e choon da'anda nõo ná, dá ñi kaa ra xí'in ná:

—¿Á k'i'ó dión ví ká'an yo'ó xí'in ta duti kúú nõo?

²³ Dá ñi kaa Jesús xí'in rá:

—Tá ñi ya'i ñi ka'in, xinóon, dá kían, ka'an ndei ko vá'a ñi ka'in. Tído tá ko ní ya'i ká'in, dá kían, ¿ndiva'a ñi kanón yu'u? —kaá na.

²⁴ Ta kúú dión ndikq'íi vá ná ñi tanda'a ñaa Anás kua'an na nõo Caifás, ta kúú míi ta duti kúú nõo.

Di'a ñi kuu tá ñi ndatq' Pedro sa'a Jesús

²⁵ Ta íin ñi vá Pedro nádaꝯ rá nõo kéí ño'ó ñoo. Dá ñi kaa ra ndíta ñoo xí'in rá:

—Taꝯ xionoo ta'ani xí'in Jesús kúú yo'ó, ¿daá ko'ó?

Dá ñi ndata vá Pedro, ta kaá ra:

—Ko'ó, o duú ta'ón ñaa kúúí.

26 Dá n̄i kaa iin t̄a kéchóon nōo t̄a dut̄i kúu nōo, ta kúu rá iin tá'an t̄a n̄i sa'anda Pedro do'ó ñoó:

—Yo'ó kúu r̄a n̄i xini yu'u xí'in t̄a ñoó tein yitó kui'yí ñoó, ¿daá kōo?

27 Ta kúu n̄i ndatā tuku Pedro sa'a Jesús. Ta kúu mií daá n̄i kana chéli.

Di'a n̄i kuu tá n̄i sa iq̄o Jesús nōo Pilato

28 Dá n̄i taó rá Jesús ve'e Caifás, dá n̄i kee ra ndáka ñáá rá kua'an r̄a ve'e chón t̄a romano. Ta sa n̄i t̄u nōo vá kuu daá ñoó, ta ko ní ku'u ta'on ra ve'e chón ñoó, dá ná o kánd̄o yakó rá nōo Ndios, dá kuu kadíni r̄a tein víko pascua.

29 Dá n̄i keta Pilato, tá'an r̄a né'e choon ká'ano kuendá Judea yé'é chón ñoó. Dá n̄i kaa r̄a xí'in rá:

—¿Ndá kuachi n̄i ya'a t̄a yó'o n̄i kee ra?

30 Dá n̄i kaa r̄a xí'in rá:

—Tá kōo kuachi ká'ano ní ya'a t̄a yó'o n̄i kee ra, ta o káne'e ta'on ndu r̄a kii ndu nak̄i'o ndu nōo mií ní, ní kúu.

31 Dá n̄i kaa Pilato ñoó xí'in rá:

—Kané'e ndó r̄a kua'an ndo, ta keyíko mií ndó sa'a rá tát̄o'on k̄i'o sa'ándá ley mií ndó choon.

Dá n̄i kaa r̄a Israel ñoó:

—Tído kōo ích̄i ndú ñ̄a ka'ání ndú ni iin ñ̄ayuu —kaá r̄a.

32 Díón n̄i kuu, dá n̄i xink̄o nōo n̄i ka'an Jesús tát̄o'on k̄i'o ndo'o na kuu n̄a.

33 Dá n̄i nandí̄o kōo Pilato n̄i ndu'u ra ini ve'e chón ñoó. Dá n̄i kana ra Jesús, dá n̄i ndat̄o'on ñáá rá:

—¿Á ndaa yo'ó kúu rey nōo n̄a Israel?

34 Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—¿Á díón ká'án mií ní, o dao ka ñ̄ayuu n̄i ka'an díón xí'in ní sa'a yú'u?

35 Dá n̄i kaa Pilato:

—¿Ndi kee yu'u kandāa inīi, ta o dūu iin r̄a Israel kúu yu'u? T̄a ñoó mií vá yo'ó xí'in t̄a dut̄i saku'āa, rōon kúu r̄a n̄i nak̄i'o yo'ó nōo ndá'í. Ta, ¿ndí k̄ián n̄i ya'ón n̄i keeón?

36 Dá n̄i kaa Jesús xí'in rá:

—Ko ní nátiin ta'oin choon né'i ñ̄ayuu yó'o. Dá ch̄i tá ní nátiin ñ̄a ñ̄ayuu yó'o, dá k̄ián ndakuei t̄a kúu kuendá̄i naá tá'an ra xí'in r̄a Israel, ta o kónó ta'on ra yaāi nōo ndá'a rá, ní kúu. Tído ko ní nátiin ta'oin choon né'i ñ̄ayuu yó'o.

37 Dá n̄i kaa Pilato xí'in ná:

—¿Á iin rey va kúu yo'ó, tá daá?

Dá n̄i kaa Jesús:

—Mií ní kaá ñ̄a kúu yu'u iin rey. Ta n̄i kasáa yu'u ñ̄ayuu yó'o, ta n̄i kaki yu'u ñ̄ayuu yó'o, dá k̄i'oi kuendá sa'á ñ̄a ndaa. Ta ndidaá n̄a kúu kuendá ñ̄a ndaa, nōon kúu n̄a nátiin va'a ñ̄a dána'í.

38 Dá n̄i kaa Pilato xí'in ná:

—Ta, ¿ndí k̄ián kúu ñ̄a ndaa, tá daá?

Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an r̄a díón, dá n̄i keta tuku ra yé'é chón n̄i ka'an r̄a xí'in ta né'e choon nōo n̄a Israel ñoó:

—Ní iin tó'ón ta'on kuachi ra ko ní'í.

39 Tído tein iin rá iin víko pascua dáyāa yu'u iin t̄a nōo r̄a ñó'o ve'e kaa. Sa'á ñoó, ¿á kóni ndo ñ̄a dáyāa yu'u t̄a kúu rey nōo n̄a Israel yó'o? —kaá r̄a.

40 Dá n̄i kayu'ú ndidaá t̄a ñoó:

—¡Ná dá'a ní dáyāa ní t̄a xaan! ¡Barrabás di'a dáyāa ní! —kaá r̄a.

Tá'an r̄a naní Barrabás ñoó kúu iin t̄a ku'i'íná.

19

1 Dá nì sa'anda Pilato choon ña ná kani kini soldado satá Jesús.

2 Dá tá nì ndí'i nì kani ñaa rá, dá nì kava'a ra iin corona ìon, ta nì chìnóo raan diní ná. Dá nì ñaku'ino ñaa rá iin dá'on kua'á toón,

3 dá nì kaa ra xí'ín ná:

—Ñá ká'ano kúú mií ní, ñá kúú rey noó ñá Israel.

Ta nì koon ra da'anda noo ná.

4 Dá nì keta tuku Pilato, dá nì kaa ra:

—Kande'é ndó, ná ko'ín taó'i ra satá vé'e yó'o, dá kana'á ndó ña ni iin tó'ón ta'on kuachi ra ko ní nán'i yu'u —kaá ra.

5 Dá nì keta Jesús, ta kánóo iin corona nì kava'a xí'ín ìon diní ná, ta ndíxi na iin dá'on kua'á toón ve'i na. Dá nì kaa Pilato xí'ín rá:

—Yó'o ìn ra vií.

6 Dá tá nì xini ñaa tá dutì saku'a'á xí'ín tá ndaa yé'é ño'o, ta kúú nì'i nda'o nì kayu'ú rá:

—jChirkaa ní ra ndíka cruz! jChirkaa ní ra ndíka cruz!

Dá nì kaa Pilato:

—Yó'o natiin mií ndó ra, ta chirkaa ndó ra ndíka cruz, dá chì ni iin tó'ón ta'on kuachi ta yó'o ko ní nán'i yu'u.

7 Dá nì kaa ra xí'ín Pilato:

—Tído ley ndu'u kían sa'ándá choon ña kánian kuu ra, dá chì chínani rá mií rá kúú rá de'e Ndíos.

8 Tá nì seídó'o Pilato ña nì ka'an ta ñoó dión, ví'í ka ví nì yu'ú ra ka'ání rá Jesús.

9 Dá nì kee Pilato ndáka tuku ñaa rá nì ndu'u ra kua'an ra ini ve'e chóon. Dá nì kaa ra xí'ín ná:

—¿Ndeí nì kison?

Tído ni iin to'on ko ní ká'an na.

10 Dá nì kaa Pilato:

—¿Ndiva'a ko ká'on xí'ín yu'u? ¿Á ko ná'á ta'an voon ña ió choon noo ndá'í ña chirkaai yo'ó ndíka cruz, ta ió ta'ani choon noo ndá'í ña dáyaai yo'ó ko'on?

11 Dá nì kaa Jesús xí'ín rá:

—Ta nì lú'u choon koó noo ndá'a mií ní keyíko ní sa'í tá ko ní kixian chí induú di'a. Tído ká'ano cháá ka kuachi ndído tá nì ñakí'o yu'u noo ndá'a ní —kaá na.

12 Ta nda mií hora daá ndúkú Pilato ña dáyaa ra Jesús, ká'an rá. Tído ndundéé tá dutì xí'ín dao ka tá ndíta xí'ín rá káyu'ú rá:

—Tá ná dáyaa ní ta xaan, dá kían ko ìn ta'on ní xí'ín César, tá né'e choon ká'ano. Dá chì ndi ndaa ta chínani mií rá kúú rá iin rey, roón kúú ra naá xí'ín César.

13 Tá nì seido'o Pilato ña nì ka'an ra dión, dá nì taó túku ra Jesús. Dá nì sa ko'o ra noo tá'anda choon iin xián noo nani Gabata xí'ín to'on hebreo. Ta to'on yo'ó kóni kaa piso nì kava'a xí'ín yuu.

14 Tátó'on kaxuu káa kuu kénduu ña Israel ña kadíni ña kuendá víko pascua, dá nì kaa Pilato:

—jYó'o ìn ña kúú rey noo mií ndó!

15 Dá nì kayu'ú ñayuu ñoó:

—jKa'ání ní ra, ka'ání ní ra ndíka cruz!

Dá nì kaa Pilato xí'ín ná:

—¿Ndiva'a kóni ndo ña chirkaai rey ndo ndíka cruz?

Dá nì kaa tá dutì saku'a'á ñoó:

—¡Sava'a César vá kúu rey ndu! —kaá ra.

16 Dá n̄i n̄a'ki'o ñáa Pilato noo ndá'a soldado, ña ná ko'on ra chirkaa ñáa rá ndjika cruz. Dá n̄i tiin ñáa rá, dá n̄i kee ra ndáka ñáa rá kua'an ra.

Di'a n̄i kuu tá n̄i chirkaa ra Jesús ndjika cruz, dá n̄i xi'i n̄a

17 Dá n̄i sa dokó Jesús cruz kua'an n̄a iin xián noo naní Gólgota xí'in to'on hebreo. To'on yó'o kóni kaa lásá dinj ndji.

18 Ta ñoo n̄i chirkaa ra Jesús ndjika cruz. Ta n̄i chirkuai ta'ani ra uu ka taa, ta iin iin xoo din ná tákuei iin iin ra. Ta me'i iin cruz noo tákaa Jesús.

19 Dá n̄i taa Pilato to'on noo iin tabla, ta n̄i chindá'a iin soldado ña dinj cruz noo tákaa Jesús. Ta kaáan di'a: “Taa yó'o kúu Jesús, ta ñoo Nazaret, ta kúu rá rey noo n̄a ñoo Israel.”

20 Ta kúu kua'á nda'o n̄a ñoo Israel n̄i ka'i to'on yó'o, dá ch̄i yati yú'u ñoo vá n̄i chirkaa ra Jesús. Ta tándaa letra ká'an yú'u hebreo, xí'in yú'u griego, xí'in yú'u latín.

21 Dá n̄i kaa ta dutj saku'a xí'in Pilato:

—Ná dá'a ni taa ni ña kúu rá rey noo n̄a Israel. Va'a kaan di'a ná taa ní: “N̄i kaa taa yó'o ña kúu rá rey noo n̄a Israel.”

22 Dá n̄i kaa Pilato:

—Ña sa n̄i taai kían iin íchi vá n̄i kandooan kooan dión.

23 Tá n̄i ndi'i n̄i chirkaa soldado ñoo Jesús ndjika cruz, dá n̄i sa'anda kuálí rá dá'on ná. Ta n̄i kee ra ña komi tá'i, dá n̄i tiin ra iin iin tá'i ña. Ta n̄i tiin ta'ani ra kotó n̄i sa ndixi na ñoo, tído iin da'ón kánj níi vá kíán, ko ta'ón tukuan.

24 Dá n̄i ndat'ón ta'an soldado ñoo:

—Ná dá'a ni ndatá yóan, va'a kaan ná kadiki yo suerte, dá ná kande'á ndi ndaa yoo kandoo xí'an —kaá ra.

Dión, dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios, ch̄i di'a kaáan: “N̄i naka'anda ra dá'on n̄i sa ndixi, ta n̄i sadiki rá suerte xí'in dá'ón.” Ta kí'o dión n̄i kee soldado ñoo xí'in dá'on ná.

25 Sa'a cruz noo tákaa na ñoo iin naná na, ta iin ta'ani ku'u ló'o naná na, ta iin ta'ani María, ñadi'i Cleofas, ta iin ta'ani María Magdalena.

26 Tá n̄i xini Jesús naná na xí'in iin ta xionoo xí'in ná, tá'an ra manj cháa ka noo ná, dá n̄i kaa na xí'in naná na:

—Naná, taa xaan kúu de'ón viti.

27 Dá n̄i kaa na xí'in ta xionoo xí'in ná ñoo:

—Na xaan kúu nanóon viti —kaá na.

Nda kuu dáá ñoo n̄i nakuaka va'a ra naná Jesús koo na ve'e ra.

28 Ta sa ná'a vá Jesús ña sa n̄i xinkoo ndi'i choon vej na, sa'a ñoo n̄i kaa na di'a, dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti ij Ndios:

—¡Íchi inij!

29 Ta ñoo iin iin kidi n̄i chití díní ñó'o vino iá. Dá n̄i sa'an iin taa n̄i dakéta ni'ini ra iin tá'i dá'on iní vino iá ñoo, dá n̄i so'oni raán dinj iin yíto naní hisopo. Dá n̄i chinee raan yú'u Jesús.

30 Tá n̄i ndi'i n̄i tu'u na lú'u vino iá ñoo, dá n̄i kaa na:

—Sa n̄i kuu va viti.

Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an na dión, dá n̄i narkandéi dinj ná, ta kúu n̄i naki'o na mií ná n̄i xi'i na.

Di'a n̄i kuu tá n̄i dakú'u iin soldado iin kaa dinj yokó yu'u yika Jesús

31 Dá n̄i sa'an ta né'e choon noo n̄a Israel noo Pilato, dá ch̄i sa kenduu na Israel ña'a kadini na kuendá pascua, ta ko kóni ra ña karkuei taa ñoo ndjika cruz kuu nani'i ndeé ná, dá ch̄i mií kuu dáá ñoo kankao víko pascua. Sa'a ñoo

n̄i seí nda'í r̄a noo Pilato ñ̄a ná konó rá ta'ano d̄i'in t̄a ñ̄oo, dá ná kuu dánóo ñ̄aá rá ndika cruz.

³² Sa'á ñ̄oo n̄i sa'an soldado n̄i sa'ano r̄a d̄i'in ndi nduu t̄a tárkuei dáó x̄i'in Jesús.

³³ Tído tá n̄i kasandaá r̄a noo tákaa Jesús, ta kúú n̄i xini r̄a ñ̄a s̄a n̄i x̄i' va na, sa'á ñ̄oo k̄o ní sa'ano ta'on ra d̄i'in na.

³⁴ Tído iin t̄a soldado ñ̄oo n̄i dakú'u ra iin k̄a din̄i yokó yu'u yik̄a ná, ta vití'ón n̄i kankuei n̄i x̄i'in takuí.

³⁵ Ta mií n̄a n̄i xini ñ̄a n̄i kuu dión, noón kúú n̄a x̄i'o ndaa kuendá sa'a ñ̄a yó'o, ta ná'a ná ñ̄a kián ñ̄a ndaa, dá kandisa ta'ani ndó ñ̄a ká'an n̄a.

³⁶ Dión n̄i ndo'o Jesús, dá n̄i xinkoo noo ká'an tuti ij̄ Ndios: “O tá'ano ta'on ni iin lásá n̄a.”

³⁷ Ta kaá ta'ani tuti ij̄ Ndios di'a: “Koni x̄i'in noo ñ̄ayuu n̄a n̄i ku'u k̄a yu'u yik̄a.”

Di'a n̄i kuu tá n̄i nduxi Jesús

³⁸ N̄i ndi'i, dá n̄i sa'an José, t̄a ñ̄oo Arimatea, noo Pilato. Ta kúú rá iin t̄a kuendá Jesús, tído kandisa de'é va ñ̄aá rá, ch̄i yu'u r̄a k̄ee t̄a né'e choon noo n̄a Israel. Ta n̄i seí nda'í r̄a noo Pilato ñ̄a ná konó rá ko'on r̄a naki'in ra yik̄i koño Jesús. Dá n̄i sonó Pilato ñ̄a kee ra dión. Dá n̄i sa'an r̄a n̄i danóo ra yik̄i koño na.

³⁹ Ta n̄i saá ta'ani Nicodemo, tá'an r̄a n̄i sa'an n̄i ndató'ón x̄i'in Jesús iin s̄akuaá. Ta né'e ra tát'o'on oko ux̄i kilo ñ̄a támi sá'an n̄i daká tá'an x̄i'in mirra x̄i'in áloe.

⁴⁰ Dá n̄i ch̄ituú r̄a yik̄i koño Jesús x̄i'in dá'on yadí n̄i chichi ñ̄a'a támi sá'an ñ̄oo, ch̄i k̄i'o dión k̄ee n̄a Israel x̄i'in ndidaá n̄a x̄i' noo ná, dá d̄anduxi ñ̄aá ná.

⁴¹ Ta yati noo n̄i sarkaa na ndika cruz, ñ̄oo k̄andu'u iin ñ̄o'o noo k̄a yitó ku'í. Ta ñ̄oo nákaa iin yáí saá noo nduxi ndi. Ta ni iin tó'ón ndi k̄o ñ̄a'a nduxi ñ̄oo.

⁴² Ta ñ̄oo n̄i d̄anduxi na Jesús, ch̄i yati va kián, ch̄i s̄a kua'an ndi'i va kuu k̄enduu n̄a ñ̄a'a kadíni n̄a kuendá pascua.

20

Di'a n̄i kuu tá n̄i n̄ataki Jesús

¹ Ta kuu mií noo kásá'a sa'a semana, kúú n̄i kee María Magdalena kua'an yáí noo n̄i nduxi Jesús, ta iin naá cháá ij̄ vá. Tído tá n̄i saaan, kúú s̄a n̄i kuxoo va yuu ndadí yu'u yáí ñ̄oo.

² Dá n̄i n̄andíó ko'ón n̄i kankonoán kua'an kasto'án x̄i'in Simón Pedro x̄i'in iin k̄a t̄a x̄ionoo x̄i'in Jesús, tá'an r̄a man̄i cháá k̄a noo ná. Tá n̄i saaan, dá n̄i kaaan x̄i'in rá:

—N̄i n̄aki'in ra yik̄i koño sato'o yo né'e ra kua'an r̄a, ta x̄ini ndeí n̄i ch̄ikáa ñ̄aá rá.

³ Dá n̄i kee Pedro x̄i'in iin k̄a t̄a x̄ionoo x̄i'in Jesús kua'an r̄a kande'é rá yáí ñ̄oo.

⁴ Ta taxí tá'an ra kua'an r̄a, tído n̄i'í cháá k̄a kua'an iin k̄a t̄a ñ̄oo o duú Pedro. Sa'á ñ̄oo dinñó'ó k̄a mií rá n̄i saá yu'u yáí ñ̄oo.

⁵ Dá n̄i ch̄inee noo rá n̄i s̄a nde'é rá inián. Ta sava'a dá'on n̄i s̄a tuú yik̄i koño n̄a kánóo, tído k̄o ní ku'u ta'on ra.

⁶ N̄i ndi'i, dá n̄i kasáa Pedro. Dá n̄i ku'u ra, dá n̄i xini r̄a dá'on n̄i s̄a tuú n̄a kánóo.

⁷ Tído iin k̄a dá'on n̄i s̄a y'i'í din̄i ná k̄o kánóo dáó ta'on ñ̄a x̄i'in dá'on n̄i s̄a tuú n̄a ñ̄oo. Dá ch̄i iin k̄a va xián n̄i n̄atuúan kánóoan.

⁸ Nda daá ví, dá nì kù'u tã nì kãsaá mií nõo ñoo. Tá nì xini rã ndidaá ñã yó'o, dá nì kãndisa ra.

⁹ Tído kóni ij vá kandaá ini ra t'o'on ká'an tuti ij Ndios ñã miíãan ndusa kánian natakí Jesús tein na nì xí'í.

¹⁰ Dá nì ñandió kuéi ra nì ndjsáa rã nõo ndéi dao kã tã xionoo xí'ín Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì na'a nõo Jesús nõo María Magdalena

¹¹ Kúu nì ñandió koo María íián ndéi'í ñã yu'ú yáí ñoo. Ta tein ndéi'í ñã íián ñoo, dá nì chĩnee nõoan nì sã nde'án ini yáí ñoo.

¹² Ta kúu nì xiniãan ndéi uũ ángel, ta ndíxi na da'ón kuxí kachí. Ta ndéi na nõo nì sã nõo yikí koño Jesús. Iin na ió xoo nõo nì sã kuu diní ná, ta iin kã na ió xoo nõo nì sã kuu sa'a ná.

¹³ Dá nì kaa na xí'ín María:

—Kí'o ló'o, ¿ndí kján ndó'ón ñã ndéi'ín?

Dá nì kaaan:

—Sákii, dá chĩ nì ñakí'in ra yikí koño sato'í né'e ra kua'ãan rã, ta kò ná'á ta'on yu'u ndéi nì chikáa ñaa rá.

¹⁴ Tá nì ndí'i nì ka'ãan dión, dá nì ñandió kooan nì sã nde'án chí sata, kúu nì xiniãan íin Jesús, tído kò ní nákonian ñã kúu ná Jesús.

¹⁵ Dá nì kaa na xí'án:

—Kí'o ló'o, ¿ndivã'a ndéi'í yó'ó? ¿Nda yoo nãndukón?

Dá nì ka'ãan María ñã kúu rá tã ndaá yitó kuí'í ñoo. Dá nì kaaan xí'ín ná:

—Tatá, tá nì ñakí'in ní yikí koño nì sã kãa yó'o né'e ní kua'ãan ní, kasto'on ní xí'ín ndéi nì chikáa niãan, dá ná ko'ín ñakí'in ñã.

¹⁶ Dá nì kaa Jesús:

—¡María!

Ta kúu nì ñandió kooan nì sã nde'án nõo ná, dá nì kaaan xí'ín ná:

—¡Raboni! (T'o'on yó'o kóni kaa maestro.)

¹⁷ Dá nì kaa Jesús xí'án:

—Ná dá'a ní kako'ón yu'u, María, dá chĩ kò ñã'a ta'on nõ'í nõo tatái. Vã'a kãan kua'ãan kasto'ón xí'ín ñani kuálíí, ta ka'õn xí'ín xí ñã nanai nõ'í nõo ió tatái, na kúu ta'ani tatá mií ndó, na kúu Ndios nõo yú'u, ta kúu ta'ani na Ndios nõo nõo'ó —kaá na.

¹⁸ Dá nì kee María Magdalena nõo kua'ãan kasto'án xí'ín tã xionoo xí'ín Jesús ñã nì xini xí'ín nõoan Jesús, ta nì ñakani ta'aniãan xí'ín rá sa'á ñã'a nì ka'ãan na xí'án.

Dì'a nì kuu tá nì na'a nõo Jesús nõo tã xionoo xí'ín ná

¹⁹ Tá nì kuaá kuu nõo kásá'a sa'a semana ñoo, ndadí toon yé'é ve'e nõo ndéi tã xionoo xí'ín Jesús, dá chĩ yu'ú rã oon ni tiin ñaa tã né'e choon nõo na Israel. Ta kúu iin kuití vá nì sã ku'ín Jesús me'í nõo ndéi ra ñoo. Dá nì kaa na:

—Ná koo vã'a ini ndo.

²⁰ Tá nì ndí'i nì ka'ãan na dión, dá nì ñanã'a na ndá'a ná xí'ín yikã ná nõo rá. Kúu nì kadij ndã'o ini rã nì xini rã ñã nì ñatakí sato'o yo.

²¹ Dá nì kaa tuku Jesús:

—Ná koo vã'a ini ndo. Táto'on kí'o nì tãnda'á tatái yu'u veii, kí'o dión ta'ani tãnda'á yu'u ndo'ó ko'õn ndo kane'e ndó to'in.

²² Tá nì ndí'i nì ka'ãan na dión, dá nì tuu tachí ná nõo ndéi ra, dá nì kaa na:

—Natiin ndó Espíritu ij Ndios víti.

²³ Tá ndi ndáa mií na xí'o ká'ano ini ndo sa'á kuãchi, ta kí'o ká'ano ta'ani ini Ndios sa'á kuãchi na. Ta ndi ndáa mií na kò xí'o ká'ano ini ndo sa'á kuãchi, ta ní Ndios o kí'o ká'ano ta'on ini sa'á kuãchi na —kaá na.

Ko xín Tomás kandísa ra ña ni nṭaki Jesús

²⁴ Ta Tomás, tá'an ra ká'an xí'ín ná Dídimó, roón kúú iin ṭaa nákaa tein ndin uxí uú ṭa xionoo xí'ín Jesús, tido ko ṭa'ón ra ió tá ni na'a noo Jesús noo dao ka ṭaa ñoo.

²⁵ Tá ni ndi'i, dá ni kaa ṭaa ñoo xí'ín rá:

—Ni xini ndu sato'o yo Jesús!

Dá ni kaa Tomás:

—Ta ná o koni xí'ín noo noo ni ku'u nduyo ñoo ndá'a ná, ta ná o chí'ii diní ndá'í noo ni ku'u nduyo ñoo, ta ná o chí'ii ndá'í yika ná noo ni ṭarkue'e ñoo, o kándisa ta'on vei —kaá ra.

²⁶ Tá ni ya'a ona kuú, ndéi tuku ṭa xionoo xí'ín Jesús ini ve'e ñoo, ta ió Tomás xí'ín rá viti. Ta ndadí toon yé'é ndéi ra. Kúú iin kuití vá ni sa ku'ín Jesús me'í noo ndéi ra ñoo, dá ni kaa na:

—Ná koo va'a ini ndo.

²⁷ Dá ni kaa na xí'ín Tomás:

—Naki, kande'ón ndá'í, ta chí'ii diní ndá'ón noo ni ku'u nduyo, ta chí'ii ta'ani diní ndá'ón noo ni ṭarkue'e yikaí. O sa kákuuón iin ṭa nákaní kuáchi ini, iin ṭaa kandísa kakuuón.

²⁸ Dá ni kaa Tomás xí'ín ná:

—Míían ndaa kuiti míí ní kúú sato'o yu'u, ta míí ní kúú Ndios yu'u.

²⁹ Dá ni kaa Jesús xí'ín rá:

—Sa'a ña ni xini xí'ín nooon yu'u, sa'a ñoo ni kandísón, Tomás. Tido ndiká'an ví na kándisa va'ará ko ní xini na yu'u.

Ká'an Juan ndivq'a ni taa na tuti yó'o

³⁰ Kuá'a ka ví ña'a ná'ano ni kee Jesús noo ṭa xionoo xí'ín ná, tido ko ní táa ndi'i ta'on yu'an noo tuti yó'o.

³¹ Tido to'on yó'o kían ni taai, dá kandísa ndó ña Jesús kúú Cristo, na dákaiki ñaa, ta kandísa ndó ña míí ná kúú de'e Ndios. Ta tá ná kandeé ini ndo ná, dá kían koni ndo kataki chí'í ndó sa'a míí ná.

21

Di'a ni kuu tá ni na'a noo tuku Jesús noo usq ṭa xionoo xí'ín ná

¹ Tá ni ndi'i, dá ni na'a noo tuku Jesús noo ṭa xionoo xí'ín ná noo kúú yu'u taño'o naní Tiberias. Ta di'a ni kuu:

² Ta né'e tá'an ii vá Simón Pedro xí'ín Tomás, ta ká'an xí'ín ná Dídimó, xí'ín Natanael, ṭa ñoo Caná, ña nákaa chí kuendá Galílea di'a, xí'ín ndi nduu de'e Zebedeo, xí'ín uú ka ṭa xionoo xí'ín Jesús.

³ Dá ni kaa Simón Pedro xí'ín dao ka ṭaa ñoo:

—Ko'ín tiin tiyaká viti.

Dá ni kaa dao ka ṭaa ñoo:

—Ko'ón ta'ani ndu'u xí'ón.

Dá ni kee ra kua'an ra. Dá ni saq ra ni kaa ra ini iin barco, tido saquaá dáá ñoo ni iin to'ón tiyaká ko ní tiin ra.

⁴ Tá sa kua'an ṭuu noo vá, ta kúú sa yu'ú taño'o ñoo vá iin Jesús, tido ko ní nákoní ta'on ñaa ṭa xionoo xí'ín ná.

⁵ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—De'e kuálí, zá sa ni tiin ndó tiyaká kei ndo?

Dá ni kaa ra:

—jKóó!

⁶ Dá ni kaa na xí'ín rá:

—Chikaꝯ ndo ñóno xaꝯn chí xoo kuá'a di'a barco ndo, dá tiin ndó t̃iyaká
—kaá na.

Tá ñi kee ra dión, ta kúu kuá'á nda'o t̃iyaká ñi tiin ra, sa'á ñoó ko kándeé ta'on ra taó rá ñóno rá.

⁷ Dá ñi kaa t̃a mañi cháá ka noo Jesús xí'ín Pedro:

—¡Sato'o va yó kúu na káa!

Tá ñi kandaꝯ ini Simón Pedro ña kúu ná Jesús, dá ñi naꝯui'ino ra dá'on rá, dá chí sa ñi taó vá ráꝯn. Dá ñi ndao ra ñi keta ra kua'an ra ini takuií.

⁸ Ta ñi kandoo kueé dao ka t̃a ñoó veí ra xí'ín barco. Ta ño'o ra ñóno noo ño'o t̃iyaká ñoó veí ra, ta kián tát'o'on iin ciento metro nda noo kúu yú'u' ño'o íchi.

⁹ Tá ñi kankuei ra ini barco ñoó, kúu ñi xini ra sa ndio va ño'o t̃ikeí, ta kánóo iin t̃iyaká chó'o rí, ta sa ió ta'ani pan.

¹⁰ Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Tei ndó dao ka t̃iyaká duú ñi tiin ndó xaꝯn —kaá na.

¹¹ Dá ñi kaa Pedro ini barco, dá ñi ñitá rá ñóno ñoó nda noñó'o íchi, ta ñi chitíán ño'o t̃iyaká ná'ano, ta kúu rí iin ciento uu ñiko uxí oní. Ta va'ará kuá'á nda'o ñi sa kuu rí, tído ko ní ndata ta'on ñóno ñoó.

¹² Dá ñi kaa Jesús xí'ín t̃a ñoó:

—Nakíi ndo kad̃ini ndo.

Dá ñi saꝯ ra, tído ni iin tó'ón rá ko ní dándaa ndato'ón ndá yoo kúu ná, dá chí sa ná'á vá rá ña sato'o yo Jesús kúu ná.

¹³ Dá ñi tiin Jesús pan ñoó, dá ñi xí'o naꝯn noo rá, ta ñi xí'o ta'ani na t̃iyaká ñi cho'o ñoó noo rá.

¹⁴ Ta víti xino oní ta'ándá ná'a noo Jesús mií ná noo t̃a xionoo xí'ín ná nda kuꝯ ñi natakí na tein na ñi xí'i.

Káꝯn Jesús xí'ín Pedro ña ná kandaka ra ñayuu na tát'o'on kée iin t̃a ndáka léko

¹⁵ Tá ñi ndi'i ñi sad̃ini ra, dá ñi kaa Jesús xí'ín Simón Pedro:

—Simón, de'e Jonás, ¿á kóni cháá ka yo'ó yu'u o duú dao ka t̃a xaꝯn?

Dá ñi kaa ra:

—Jaꝯn, ná'á vá mií ní ña kóni ñaái, tatá.

Dá ñi kaa Jesús:

—Koo inon kandakón ñayuuí tát'o'on k̃i'o kée iin ra ndáka léko.

¹⁶ Dá ñi nandió koꝯ tuku na ñi ndato'ón ñaá ná ta'ándá kúu uu:

—Simón, de'e Jonás, ¿á miíꝯn ndaꝯ kónon yu'u'?

Dá ñi kaa Pedro:

—Jaꝯn, ná'á vá mií ní ña kóni ñaái, tatá.

Dá ñi kaa na:

—Koo inon kandaka va'ón ñayuuí.

¹⁷ Dá ñi ndato'ón tuku ñaá ná ta'ándá kúu oní:

—Simón, de'e Jonás, ¿á miíꝯn ndaꝯ kóni yo'ó yu'u'?

Ta kúu nda'í va ñi kuu ini Simón Pedro, dá chí oní ta'ándá ñi nandió koꝯ na ñi ndato'ón ñaá ná: “¿Á kóni yo'ó yu'u'?” Dá ñi kaa ra:

—Sato'í, ndidaá tá'ꝯn va ña'a ná'á mií ní, sa'á ñoó ná'á vá ní ña kóni yu'u' mií ní.

Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Koo inon kandaka va'ón ñayuuí, tá dáá.

¹⁸ Miíꝯn ndaꝯ ná ka'in xí'ón ña tá ñi sa kuuón iin t̃a ló'o, sa naꝯui'ínón mií vóón dá'ꝯn, ta sa xionooón noo ká'án miíón. Tído tá ná kusá'ánón, dá kiꝯn

ndá ná dákaá voon ndá'on, ta ndá iin ká va ñayuu dáku'i'ino yo'ó do'on, ta katiin ndaa rá yo'ó ko'on noó kó ká'ón ko'on.

¹⁹ Dión nì ka'an nà sa'á ndí k'án ndo'o Pedro kuu rá, dá natiin Ndios ñañó'ó. Dá nì kaa ta'aní na:

—Koo inon kandikon yu'u.

Ká'an Jesús sa'á taa kú'u ini nà sa'a

²⁰ Dá nì nandió koo Pedro nì sa nde'é rá chí sata, dá nì xini rá tákaa ñáá tã maní cháá ká noó Jesús vei ra. Ta taa yó'o kúu rá nì sa io díin Jesús noó nì sadíni nà sakuaá dáá ñóó, ta míí rá nì ndato'ón ñáá: “¿Ndá yoo kúu rá nakí'o ñáá noó ndá'a taa xini u'u ñáá?”

²¹ Dá tá nì xini ñáá Pedro, dá nì kaa rá xí'in Jesús:

—Sato'i, ¿ndí k'án ndo'o taa káa?

²² Dá nì kaa Jesús xí'in rá:

—Tá kóni yu'u ñá koo ij vá taa káa ndá ná kasandaá kuu nandió kooi kasaa ñayuu yó'o, ¿ndiva'a sa'ání yo'ó miíon? Dá ri yo'ó koo inon kandikon yu'u.

²³ Ta sa'á ñá nì ka'an nà dión, sa'á ñóó nì kasá'a dao ká nà kúu kuendá Jesús ká'an nà ñá o kuu ta'on taa yó'o. Tído kó ní ká'an Jesús ñá o kuu rá, nì kaa nà ñá tá kóni nà ñá koo ij vá taa ñóó ndá ná kasandaá kuu nandió koo na kasaa nà ñayuu yó'o: “¿Ndiva'a sa'ání yo'ó miíon?”

²⁴ Ta taa ká'an Jesús sa'a yó'o kúu yu'u, tã xionoo xí'in ná, ta xí'oi kuendá sa'a ndidaá ñá yó'o, ta nì taai ñá. Ta ná'a yó ñá kuendá xí'oi sa'án k'án ñá ndaa.

²⁵ Ta ió kuá'a ká ví ñá'a nì kee Jesús. Sa'á ñóó tá ní táai iin rá iian, taó kuendá yu'u ñá o keta ta'on ñayuu yó'o kaño'o libro nákani sa'a ndidaá ñá nì kee na. Dión ná koo.

To'on yó'o ká'an sa'á ña ni kee na kúu apóstol

Ni kaa Jesús ña kasaq Espiritu iñ Ndios koo na xí'in yó

¹ Ta libro mií noq ña kían ni taai koo noq ní, Teófilo, kían ká'an sa'a ndidaá kúu ña ni kee Jesús, xí'in ndidaá kúu ña ni ñaná'a na ndá rá mií sa'a,

² Ta nda kuu ni kaa na kua'an nó'o ná induú. Tído tá ko ñá'a nana na no'o na, dá ni sa'anda na choon xí'in ndé Espiritu iñ Ndios noq tá kúu apóstol, tá'an ra ni kaxi na kane'e to'on na.

³ Tá ni ndi'i ni nataki Jesús, dá ni na'a na mií ná noq ña ñoó. Ta kua'á ña'a ni kee na noq rá, dá ná kandaá ini ra ña takí na. Chì tein uñ diko kuu ni na'a na mií noq rá, ta sa ñaná'a na sa'a ndi koo ndu'u ñayuu tixi ndá'a Ndios.

⁴ Ta tein ió na xí'in ña ñoó, dá ni sa'anda na choon noq rá, ta kaá na:

—Q sa kánkuei ndó ñoo Jerusalén yó'o. Kandati ndó nda ná kasaq na ni kaa tatái kí'o na noq ndo, tát'o'on ni ka'in xí'in ndó.

⁵ Miían ndaa kían ña Juan kúu na ni sa ñakódo ndúta ñayuu xí'in takuñi. Tído tixi cháá vá kuu, dá kodó ndúta ndo xí'in Espiritu iñ Ndios —kaá na.

Dí'a ni kuu tá ni nana Jesús kua'an nó'o ná induú

⁶ Dá ni ndatq'ón ñaá tá ni ndítúti ndéi xí'in ná ñoó, ta kaá ra xí'in ná:

—Tatá, ¿á ko'on ní kí'o ní ña dándaki na ñoo yo, na Israel mií ná viti?

⁷ Dá ni kaa Jesús xí'in rá:

—Ko káni ta'an vaan ña kana'á ndo'ó ndá kuu o ndá oon ni chikaq ini tatá Ndios koo dión, chí iin to'ón mií vá ná kómí choon kaa ndá oon kooan.

⁸ Tído natiin ndó choon tá ná xinq Espiritu iñ Ndios dákúti ná níq ndo, dá kankuei ndó kí'o ndó kuendá sa'á yú'u noq na ñoo Jerusalén, xí'in ndidaá ka ñoo ñó'o kuendá Judea yó'o, xí'in ndidaá kúu ñoo ñó'o chí kuendá Samaria, xí'in ndidaá kúu xí'an nda noq xiká cháá ka ñayuu yó'o.

⁹ Dá tá ni ndi'i ni ka'an Jesús dión, dá ni xini ña ñoó ña kōnana na kua'an nó'o ná induú. Ta kúu ni ndu'u na tein iin viko. Ta kúu ni dá'i na noq rá.

¹⁰ Ta kúu ndíta ió rá ndé'é rá chí induú noq kōnana Jesús kua'an nó'o ná. Kúu iin kuitió ni sa kuñta uñ ña ndíxi da'ón kuxí noq ndíta ra ñoó.

¹¹ Dá ni kaa na xí'in rá:

—Ndo'ó, ña Galilea xaan, ¿ndiva'a ndíta ndo'ó ndé'é ndó chí induú kaa? Mií Jesús, na ni nana kua'an nó'o induú, tát'o'on kí'o ni xini ndo ni nana na kua'an nó'o ná induú, kí'o dión iñ vá koni ndo nandió koq tuku na kii na —kaá ángel ñoo xí'in rá.

Dí'a ni kuu tá ni tuu iin ka ña nakuiñ kakuu apóstol noq Judas

¹² Dá ni noq ña ñoó yúku naní Olivos, dá ni kee na kua'an nó'o ná ñoo Jerusalén, chí yati né'e tá'an xí'in ñoo Jerusalén, chí kían tát'o'on kí'o sóno ley kuu kaka na Israel kuu nani'i ndé na.

¹³ Dá tá ni nasáa na ve'e noq ndéi na ñoó, dá ni kaa na ni ku'u na ini ve'e kánóo diñi ve'e ñoó. Ta ñoó kúu noq ió Pedro xí'in Jacobo, xí'in Juan, xí'in Andrés, xí'in Felipe, xí'in Tomás, xí'in Bartolomé, xí'in Mateo, xí'in Jacobo, tá'an ra kúu de'e ña naní Alfeo, xí'in Simón, tá'an ra kúu kuendá tá Zelote, xí'in Judas, tá'an ra kúu ñani Jacobo.

¹⁴ Ndidaá ña yó'o kúu ra daá kuití nátaqa ká'an xí'in Ndios, ta ndéi ta'ani dao na ñá'a xí'in rá, xí'in María, na kúu naná Jesús, xí'in ra kúu ñani Jesús.

¹⁵ Ta tein kuu dáá ñoó, dá ni nakuiñ ndichi Pedro me'í na kúu kuendá Jesús ndéi ñoó. Ta kúu ná tát'o'on iin ciento oko ñayuu. Dá ni kaa Pedro xí'in ná:

16 —Ndo'ó, ñani, miñan kánian x̄inkoo noo ká'an tuti iñ Ndios, ña ni ka'an mií Espiritu iñ Ndios xí'in David tá sa na'á. Ch̄i ni ka'an David sa'á ña kee Judas, tá'an ra ni sa'an ni na'ki'o Jesús noo ndá'a ta ne'e choon.

17 Ta Judas ñoo ni sa kuu iin ta'a ni sa káa tein ndu'u, ta ni natiin daó ta'ani ra choon xí'in ndu'u.

18 Ta ni xiin ra iin ñó'o xí'in di'ón ni ki'in ya'i ra sa'á ña kini ni kee ra. Kúu ni kankao díní rá, ta ni ka'andi t̄i ra, ta kúu ni kankuei ndi'i xiti ra.

19 Tá ni kanda'a ini na ndéi ñoo Jerusalén ña dión ni ndo'o ra, dá ni ch̄inani ná noñ'ó'o ñoo Acéldama. Ta to'on yó'o kóni kaa Ñó'o Ni.

20 Dión, dá ni x̄inkoo to'on ká'an libro Salmos, ch̄i di'a kaáan:

Ná kandoo ndava'a ve'e ra.

Ta ni ko iin ka ná kandeiniñan.

Ta kaá ta'anian:

Ña iin ka va ñayuu natiin choon ni sa ne'e ra.

21 Ta viti tein yó yó'o ñó'o dao ta'a, tá'an ra ni sa x̄ionoo ta'ani xí'in ndu'u ndidaa tiempo ni sa io sato'o yo Jesús xí'in ndú,

22 nda kuu ni kasá'á dákode nduta Juan ñayuu, ta nda kuu ni xini ndu ni nana Jesús kua'an nó'o ná induú. Sa'á ñoo miñan kánian ndu'u iin ra tein ndu'u, dá kanoo daó rá xí'in ndu'u ki'o ra kuendá noo ñayuu ña miñan ndaa ni nataki Jesús —kaá Pedro.

23 Dá ni xi'o na uu kuu ta'a ñó'o tein ñayuu ñoo. Iin ra naní José, ta naní ta'ani ra Barsabás, tá'an ra ká'an xí'in ná Justo, ta iin ka ra naní Matías.

24 Dá ni ka'an na xí'in Ndios, ta kaá na di'a:

—Sato'o ndu Ndios, mií ní kúu na ná'á ndi ki'o kúu ní'o iin rá iin ñayuu. Ta viti na'a ní noo ndu'u ndi kaa iin ta'a yo'o ni ka'xi mií ní,

25 dá kane'e daó rá choon xí'in ndu'u, ta kane'e ra to'on ní kanoo ra, dá ch̄i ni tuú vá Judas sa'á kuachi ni kee ra. Ta sa kua'an va ra noo kánian ko'on ra sa'á ña ni kee ra —kaá na.

26 Dá ni sadiki na suerte. Ta kúu ni kasandaan ña Matías kánian kakuu apóstol. Dá ni ndu'u na tein ndin ux̄i iin ka apóstol ñoo.

2

Di'a ni kuu tá ni nakuti na kúu kuendá Jesús xí'in Espiritu iñ Ndios

1 Tá ni kasandaá víko naní Pentecostés, ndéi túti ndidaa na kúu kuendá Jesús ini iin ve'e.

2 Ta kúu iin kuiti vá ni ni'i iin ní kúu ini ve'e noo ndéi na ñoo ni kee iin ña'a ni kii chí induú, ta kían táto'on iin tach̄i déen.

3 Dá ni kasáa ña ndé'e táto'on ndé'e ñó'o ita. Dá ni naxinoan din̄i iin rá iin na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo.

4 Ta kúu ndidaa kúu ná ni nakuti xí'in na kúu Espiritu iñ Ndios. Ta kúu ni kasá'á iin rá iin na ká'an na dao ka yú'u, tá'an ña ni ni'i ná noo Espiritu iñ Ndios.

5 Ta ñoo Jerusalén ñoo ndéi na Israel ni kii na ndidaa nación ñó'o ñayuu yó'o, ta ndita ndaa na xí'in choon Ndios.

6 Tá ni seido'o ñayuu yó'o ña ni ni'i, dá ni nataka na noo ndéi na kúu kuendá Jesús. Ta kúu ni naá vá ini na, ch̄i ni seido'o na ña iin rá iin na kúu kuendá Jesús ni kasá'á ká'an yú'u iin rá iin ñayuu ñoo.

7 Sa'á ñoo ni naá vá ini na. Dá ni kasá'á ndátó'ón tá'an ná:

—¡Kueído'o ndó! ¿Á o duú na Galilea kúu ñayuu ká'an káa?

⁸ Ta, ¿ndivá'a seídó'o yó ká'an nā iin rá iin yú'u ñā kí'an nī katī'a yó ndā nī kaki yó?

⁹ Chī tein yó ñó'o ñayuu nī kii nación Partia, xí'ín nación Media, xí'ín nación Elam, xí'ín nación Mesopotamia, xí'ín kuendá Judea, xí'ín kuendá Capadocia, xí'ín kuendá Ponto, xí'ín kuendá Asia,

¹⁰ xí'ín kuendá Frigia, xí'ín kuendá Panflia, xí'ín nación Egipto, xí'ín na ndéi chí kuendá Africa noó ñó'o ñoo xíká cháá ká o duú ñoo Cirene. Ndéi ta'ani nā nī kii ñoo Roma. Dao ká nā kúu nā Israel, ta dao ká nā nī nduu nā kándísa to'on kándísa nā Israel.

¹¹ Ndéi ta'ani dao ká nā nī kii nación Creta xí'ín nación Arabia. Tído iin rá iin yó kándaá ini ñā ká'an nā káa, chí ká'an nā iin rá iin yú'u ñā ká'an miá sa'á ñā ndato nī kee Ndios —kaá ñayuu ñoo.

¹² Ta kúu ndidaá vá ná nī naá iní. Ta kō ná'á ná ndí kí'an nakani ini nā. Ta ndátó'on tá'an ná:

—¿Ndí kóni kaa ndidaá kúu ñā xínio kuu víti?

¹³ Ta dao ká ñayuu ñoo nī kasá'á kédiki nā nā kúu kuendá Jesús, ta kaá nā: —Xíni va nā káa.

Di'a nī kuu tá nī daná'a Pedro noó ñayuu sa'a Jesús

¹⁴ Dá nī nakuijn ndichi Pedro xí'ín ndin uxí iin ká taa nī sa xionoo xí'ín Jesús. Ta nī'i ndá'o nī kasá'á ká'an Pedro xí'ín ñayuu kuá'a ñoo:

—Ndo'ó, nā Israel, xí'ín ndidaá ká ndo'ó nā ndéi ñoo Jerusalén, ko'in kasto'in xí'ín ndó sa'a ndidaá ñā nī kuu yó'o, sa'á ñoo kueidó'o va'a ndó ñā ko'in ka'in xí'ín ndó.

¹⁵ Kana'á ndó ñā ni iin tó'on ta'on ñayuu yó'o kō xíni, táto'on kí'o ká'an ndo'ó nákani ini ndo. Chī ká iin na'a ij vá kían.

¹⁶ Tído ndidaá ñā yó'o kúu, dá xinkoo noó nī ka'an Ndios xí'ín profeta Joel, tá'an nā sa kasto'on xí'ín ñayuu ñā nī ka'an mií Ndios, chí di'a nī kaa nā:

¹⁷ Di'a kaá Ndios: Tein kuu noó ndí'i, dá dákoon yu'u Espirituí dinī ndidaá kúu ñayuu.

Dá kí'an ndidaá de'e yíi ndo, xí'ín ndidaá de'e dí'i ndo ka'an xī sa'a ndí kí'an vejī koo.

Ta ndidaá takuáchí tákí koni túu xi ñā'a ndato dána'lj noo xí.

Ta ndidaá nā sa'ano saní kee yu'u.

¹⁸ Ta tein kuu dáá ñoo dákoon yu'u Espirituí dinī taa xí'ín nā ñá'a kéchóon nooí, dá kasá'á ná ka'an nā sa'a ndí kí'an vejī koo.

¹⁹ Ta keeí ñā'a ndato chí induú, ta kee ta'ani yu'u ñā ná'ano noñó'o yó'o, chí koo nij, xí'ín ñó'o kéj, ta nakuijn ndichi ño'oma,

²⁰ ta nakuijn naá noo ndindii, ta ndukua'á nij noó yoq.

Díon koo, dá kasandaá kuu sato'o yo Ndios.

Ta kuu yó'o kakuu iin kuu ká'ano,

iin kuu na'a Ndios choon ká'ano né'e na.

²¹ Ta ndí ndáa miío ñayuu nakoní ñā Ndios kúu sato'o nā, noqón kúu nā nī'í ñā kākí na.

Díon kaá tuti ij Ndios.

²² Kueidó'o va'a ndo'ó, nā Israel, ñā ko'in ka'in xí'ín ndó. Miían ndaa Jesús, nā ñoo Nazaret, nī sa kuu iin taa nī na'a ñā nī kii na noo Ndios, dá chí sa kee nā ñā ná'ano, xí'ín ñā ndato noo ndo'ó nī kee Ndios. Ta ná'á va'a mií ndó ndí kí'an nī sa kee na.

23 Tído nì nàkì'o ñáá iin ɬa noo ndá'a ndo, táto'on kì'o nì chikaa ini Ndios koo nda mií sa'a. Dá nì tiin ñáá ndo'ó nì sa'an ndo nì sa'áni ñáá ndó ndjka cruz xí'in ndá'a ɬa kini.

24 Tído nì ñanátaki ñáá Ndios noo ña nì ndo'o na nì xí'i na. Chì ña sa'áni ñayuu kò kómíán choon satá Jesús, sa'á ñoó kò ní kandeéán ka'áni chíchíán na.

25 "Ta nì ka'an ta'ani rey David sa'a Jesús tá sa na'á. Ta di'a nì kaa na: Nì xini ña daá kuiti vá ió sato'o yo Ndios xí'in.

Ta iin na xoo kuá'a yu'u,

sa'á ñoó nì iin tó'on ta'on ña'a o dáyu'ú yu'u.

26 Sa'á ñoó kádi nda'o ini níoi.

Ta xíta yáá ló'i xí'an kádi inián.

Ta iin ní kúu yíkì koñoi nani'i ndéé xí'in tandeé ini.

27 Chì o dánkoo ta'on ní yu'u noo ñó'o ndji.

Ta o kóno ta'on mií ní ña natanì yíkì koño yu'u, na kéchóon noo ní.

28 Chì nì na'a ní íchi nooi noo katakij,

dá kasandaá iin kuu, dá kadii nda'o ini tá ná nakuiin noo ní.

Dión nì kaa David.

29 "Ñani, ká'an ndaaí xí'in ndó ña nì xí'i tatá sá'ano yo David, ta nì nduxi na. Ta kúu nda kuu víti nákaa jíó ná yáí noo nì nduxi na ñoo yó'o.

30 Tído nì sa kuu na iin profeta, ta sa ná'á va'a na ña nì xí'o Ndios to'on na ña tein na ve'e mií ná, ñoo kana Cristo, na dákaki ñáá, ta kakuu na rey, táto'on nì sa kuu David rey noo na ñoo yo.

31 Ta sa'á ña sa ná'á ná ndí kían kee Ndios, sa'á ñoó nì kaa na ña ñanátaki Ndios Cristo, na dákaki ñáá, ta nì kaa ta'ani na ña o kándo ta'on níoi Cristo noo ñó'o ndji, ta ní yíkì koño na o natanì ta'an vaan.

32 "Ta dión nì kuu, chì miían ndaa kuiti nì ñanátaki Ndios Jesús. Ta ndidaá vá ndu'u kúu na nì xini ña dión nì kuu.

33 Dá nì nàchikoo ñáá Ndios xoo kuá'a na. Dá nì nàkì'o tatá Ndios Espiritu iì ná noo Jesús, táto'on kì'o nì xí'o na to'on na ña kían kee na. Sa'á ñoó nì tãnda'á Jesús Espiritu iì yó'o nì kasáa na noo ndú'u. Sa'á ñoó nì xini ndo'ó, ta nì seídó'o ndó ña ká'an ndu'u iin rá iin yú'u, tá'an ña ká'an iin rá iin mií ndó.

34 "Ta o ñuú David kúu na nì nana ko'on induú koo na xoo kuá'a Ndios, chì mií ná kúu na nì ka'an di'a:

Di'a nì kaa sato'o yo Ndios xí'in sato'i:

"Nakoo yo'ó xoo kuá'a yu'u,

35 nda ná nataán ndí'ii ɬa xini u'u ñáá tixi sa'on."

Dá nì kaa ta'ani Pedro:

36 —Miían kánian kana'á ndidaá kúu ndo'ó, na Israel, ña miían ndaa kuiti Jesús, na nì chikaa ndó ndjka cruz, noón kúu na nì ndee Ndios kakuu na sato'o noo ndidaá kúu ña'a, ta kakuu ta'ani na na dákaki ñáá.

37 Tá nì seídó'o ñayuu ñoo to'on nì ka'an Pedro, kúu nì kasá'á tá'anda tó'on ini na ndéi na. Dá nì ndato'on ná Pedro xí'in dao ka apóstol ñoo, ta nì kaa na:

—Ñani, ¿ndí kían kánian kee ndu'u, tá dáá?

38 Dá nì kaa Pedro:

—Nandikó ini ndo sa'a kuachi kée ndó, ta kodo ndúta iin rá iin ndó xí'in kuu Jesús. Dá ná kì'o ká'ano ini Ndios sa'á kuachi ndo, dá natiin ndó Espiritu iì ná.

39 Chì kì'o dión nì xí'o Ndios to'on na ña kee na xí'in ndo'ó xí'in de'e ndó. Ta dión ta'ani kee na xí'in ñayuu ndéi xíká cháá ka, dá chì kì'o dión nì chikaa

ini mií sato'o yō Ndios kee na xí'ín ndidaá nā nī kaxi mií ná kakuu ñayuu nā —kaá nā.

⁴⁰ Ta xí'ín to'on yó'o, ta xí'ín cháá ká to'on nī ka'an ni'ini Pedro noó ñayuu ñoó, ta nī sei nda'í nā noo ná, ta kaá nā:

—Kandísa ndó to'on ká'ín, dá kíān káki ndó tándó'ó veí ndo'o ñayuu kómí kuáchi ndéi tiempo viti —kaá nā.

⁴¹ Ta kúu kua'á ndá'o ñayuu ñoó nī kandísa to'on nī ka'an nā. Ta kúu nī sodó ndútá ná. Ta kuú dáá ñoó nī ndukua'a cháá ká nā kúu kuendá Jesús, chí táto'on onī ká mil ñayuu nī nduu kuendá Jesús.

⁴² Ta ndidaá ná nī nakuíta ndaa xí'ín to'on dána'a apóstol. Ta iin nī nduu va na xí'ín dao ká nā kúu kuendá Jesús. Ta ndéi túti ná sa'ándá nā pan, ta ká'an nā xí'ín Ndios.

In nī nduu ndidaá kúu nā kúu kuendá Jesús

⁴³ Ta ndidaá vá ñayuu ñoó nī naá iní, ta nī yu'ú nā, chí kua'á ndá'o ña'a ná'ano xí'ín ña ndato nī kee apóstol ñoó.

⁴⁴ Ta iin nī nduu ndidaá nā kúu kuendá Jesús. Ta nī chíndeé tá'an na xí'ín ña'a ió noo iin rá iin na.

⁴⁵ Ta nī ñikó ná ñó'o ná, xí'ín ndidaá ká ni ña'a ió noo ná, dá nī dasá náān noo ndidaá ná táto'on kí'o xínñó'ó ná.

⁴⁶ Ta iin rá iin kuú kuú sá ndítúti ná yé'é ño'o ká'ano. Ta sá nataka ta'ani na ini ve'e iin rá iin na sá sa'anda nā pan, ta iin sásá'an ndi'i va na xí'an kádij iní nā, xí'ín ña nda'í ió ini nā.

⁴⁷ Ta kéká'ano na Ndios. Ta ká'an va'a ndidaá kúu ñayuu ndéi ñoo ñoó sa'a ná. Ta iin rá iin kuú kuú sá ndekua'a sato'o yō Ndios ñayuu, nā nī natiin ña káki na.

3

Di'a nī kuu tá nī nduvá'a iin taa nī natií sa'a

¹ Iin kuú, dá nī kee Pedro xí'ín Juan kua'an nduu nā ve'e ño'o ká'ano, ta kíān táto'on ká onī sa'ini, chí hora daá ñoó ká'an ñayuu ndéi Israel xí'ín Ndios.

² Ta sá io iin taa nī natií sa'a, ta ndá rá nī kaki va ra káa ra dión. Ta ndidaá kuú né'e ñaá ná veí na chíko na yé'é ño'o noó nani yé'é luu káa, dá ko ra kaka rá di'ón noó nā koku'u yé'é ño'o ká'ano ñoó.

³ Tá nī xini rá koku'u Pedro xí'ín Juan kua'an nā ini yé'é ño'o ká'ano ñoó, dá nī kasá'a rá sei nda'í rá ña ná kí'o na di'ón noo rá.

⁴ Dá nī sá nde'é Pedro xí'ín Juan noo rá. Dá nī kaa Pedro xí'ín rá:

—Kande'e ndu'u.

⁵ Dá nī sá nde'é va'a ñaá tá kú'u sa'a ñoó, chí ndáti ra ni'í rá di'ón noo ná.

⁶ Dá nī kaa Pedro xí'ín rá:

—Kó tá'ón plata ni oro noó. Tído ña ió noó, kí'oi noo. Xí'ín kuú Jesucristo, nā ñoo Nazaret, ndakuijn ndichi, ta kaka kua'an —kaá nā.

⁷ Kúu nī tiin Pedro ndá'a kuá'a rá. Ta kúu nī nachikani ndichi ñaá ná. Ta kúu viti'ón nī ndundakí sa'a rá xí'ín dikó sa'a rá.

⁸ Ta kúu nī ndao ra nī nakuijn ndichi ra. Kúu nī kasá'a xíka ra. Dá nī ndu'u ra kua'an rá xí'ín Pedro xí'ín Juan ini ve'e ño'o ká'ano ñoó. Xíka ra, ta kándita ra, ta kéká'ano ra Ndios nī ku'u ra kua'an rá.

⁹ Ta kúu ndidaá kúu ñayuu ñoó nī xini ña xíka ra, ta kéká'ano ra Ndios kua'an rá.

¹⁰ Ta nī nakoni nā ña taa nī sá io sá sati yé'é ño'o nani yé'é luu káa ñoó kúu taa ñoó. Kúu nī naá iní nā, ta nī yu'ú nā tá nī xini nā ña nī nduvá'a ra.

Di'a kua'an ña ni ñan'a Pedro noo ñayuu kua'a ño'o ñoo sa'a Jesús

11 Ta ni tiin toon ta ni nduva'a sa'a ñoo Pedro xí'in Juan. Ta ni naá iní ndidaá kúu ñayuu ñoo taxí tá'an na ve'i na kande'é ñaa ná noo kúu corredor nani Salomón.

12 Tá ni xini Pedro ñayuu ñoo, dá ni kaa na xí'in ná:

—Na Israel, ¿ndiva'a naá téi iní ndo? Ta, ¿ndiva'a ndé'e ndó ndu'u? ¿Á ká'án ndó ña xí'in ndé'e mií ndu'u ni nduva'a ta'a yó'o? O, ¿á ká'án ndó ña sa'a ña kúu ndú ñayuu va'a noo Ndios, sa'a ñoo ni nduva'a ndu ra?

13 Mií Ndios, na ni sa ndaño'o tatá sá'ano yo Abraham xí'in Isaac xí'in Jacob tá sa na'á, noón kúu na ni ndane'e dikó Jesús, na kúu de'e na. Noón kúu na ni naki'o ndó noo ndá'a ta né'e choon. Dá ni kuñó'o ndó na tá ni ka'án ta né'e choon nani Pilato dáyaa ñaa ná.

14 Ta ndo'ó kúu na ni kuñó'o na kúu na i'i xí'in na ndaa. Di'a ni xika ndo ña yaa iin ta'a sa'áni ndji.

15 Ta ni sa'áni ndo Jesús, na xí'o ña kataki chíhí yó. Tído ni nataki va na ni kee Ndios. Ta ndu'u kúu na xí'o ndaa kuendá ña ki'o dión ni kuu.

16 Chì sa'a ña kándéé iní ndu Jesús, sa'a ñoo ni nduva'a ta'a yó'o, tá'an ra ndé'é ndó, ta ná'á ndó. Chì xí'in kuu mií Jesús, ta xí'in ña kándéé iní ndu'u na ni kedaá xí'in ta'a yó'o, dá ni nduva'a ra, ta ni xini xí'in noo ndidaá ndó ña dión ni kuu.

17 Ta viti ndo'ó, na ñoo mií, sa ná'á véi ña sa'a ña ko ná'á ndó ndá yoo kúu ná, sa'a ñoo ni kee ndó dión xí'in ná. Ta dión ta'ani ni ndo'o ta né'e choon noo ndo.

18 Tído ni daxinkoo ndi'i Ndios ña ni ka'an ndidaá profeta na kee na. Chì ni ka'an na ña ndo'o nani níq Cristo, na dáka'ki ñayuu.

19 Ta viti nandikó iní ndo sa'a kuachi kée ndó. Ta nandió kuéi ndó noo Ndios, dá ná dándoo na kuachi ndo, dá ná ki'o sato'o yo Ndios ña ná koo va'a iní ndo.

20 Ta tanda'á tuku na Jesucristo kii na, dá chì ki'o dión ni chika'ini na kee na nda mií sa'a.

21 Tído mií'an kánian koo Jesucristo noo ió Ndios chí induú nda ná ndeyiko Ndios ndidaá kúu ña'a, chì ki'o dión ni kaa Ndios kee na, kaá profeta na nda mií sa'a.

22 Dá chì di'a ni kaa Moisés xí'in na sá'ano ve'á ni sa ndei sa na'á: “Ndios, na kúu sato'o yo, ki'o na ña kana iin profeta tein na ñoo yo, ta kee na tát'on kée yu'u. Ta kandísa ndó ndidaá kúu to'on ka'an na.

23 Dá chì taó xoo va Ndios ndidaá kúu ñayuu ko xí'in kueidó'o noo ka'an profeta yó'o.” Dión ni kaa Moisés.

24 Ta ndidaá kúu profeta ni sa ndei nda tiempo Samuel, ta nda tiempo viti ni ka'an ta'ani na sa'a ndidaá ña'a kúu viti.

25 Ta ndo'ó kúu na kánian natiin ndidaá kúu ña va'a ni ka'an profeta sa'a, ta natiin ta'ani ndó ndidaá kúu ña va'a ni kandoo Ndios kee na xí'in na sá'ano ve'á. Dá chì di'a ni kaa Ndios xí'in Abraham: “Ndidaá kúu ñayuu ndéi ñayúú ni'í ña va'a sa'a iin na kana tein na ve'ón”, kaá Ndios xí'in ná.

26 Sa'a ñoo tá ni ñan'ataki Ndios de'e na, ni tanda'á ñaa ná dinñó'o noo mií ndó, dá ni'í ndo ña va'a noo Ndios, dá kían dankoo iin rá iin ndó ña kini kée ndó —kaa Pedro.

4

Di'a ni kuu tá ni ka'an Pedro xí'in ta né'e choon ña iin tó'on Jesús kúu na dáka'ki ñaa

1 Ndíta ij vá ná ká'án nā xí'ín ñayuu ñoó, kúú nī kasáa t̄a dut̄i, xí'ín t̄a sa'ándá choon noó r̄a ndaa ve'e ño'o ñoó, xí'ín t̄a saduceo.

2 Ta karyíí rá xí'ín Pedro xí'ín Juan ch̄i dána'a nā noó ñayuu ñoó ña sa'á ña nī n̄ataki Jesús, sa'á ñoó n̄ataki ta'ani ñayuu nī xí'í.

3 Dá nī tiin ñaa rá né'e ra nī sa'an r̄a nī sadi r̄a ve'e kaa. Ñoó nī sa ño'o na nda nī tuu noo iin k̄a kuū, ch̄i sa nī iní va kíán.

4 Tído kuá'á ndá'o ñayuu nī seídó'o to'on nī daná'a Pedro sa'a Jesús, ta kúú nī kandísa naan. Sa'á ñoó nī ndukua'a cháá k̄a ñayuu kúú kuendá Jesús, ta nī kasandaá nā kúú ná tát'o'on o'on mil t̄a.

5 Tá nī tuu noo iin k̄a kuū ñoó, dá nī n̄ataka t̄a né'e choon noó nā Israel ñoo Jerusalén, xí'ín t̄a sa'ano, xí'ín t̄a dána'a ley,

6 xí'ín t̄a dut̄i kúú noó naní Anás, xí'ín Caifás, xí'ín Juan, xí'ín Alejandro, xí'ín dao tá'an t̄a dut̄i ñoó.

7 Dá nī sa'an r̄a nī taó rá Pedro xí'ín Juan ve'e kaa, ta ndáka ñaa rá nī saá r̄a nī ch̄ikata ra me'í noo ndéi t̄a né'e choon ñoó. Dá nī ndat̄o'on ñaa rá, ta kaá r̄a:

—¿Ndá choon né'e ndo'ó ña ndúva'a ndó nā kú'u? ¿Ndá kuū nī ka'án ndo, dá nī kee ndó ña yó'o?

8 Kúú nī n̄akutí Pedro xí'ín Espíritu ij Ndios, dá nī kaa nā:

—Mii ní, nā né'e choon ñoo yó'o, xí'ín mii ní, nā sa'ano ñoo Israel,

9 mii ní kúú nā ndat̄o'on ndu'u sa'á ña va'a nī kee ndu xí'ín t̄a nī sa kú'u yó'o, xí'ín sa'a ndi nī kuu nī nduva'a ra.

10 Sa'á ñoo kana'á ní, xí'ín ndidaá kúú nā ñoo Israel ña xí'ín kuū Jesucristo, nā ñoo Nazaret, nā nī ch̄irkaa ní ndjka cruz, nā nī daná'taki Ndios, noón vá kúú nā nī kedaá, dá nī nduva'a t̄a iní noo ní yó'o.

11 Ta Jesús kúú tát'o'on k̄i'o iin yuu, ta nī kañó'ó ñaa ndo'ó tát'o'on k̄i'o kée t̄a kava'a ve'e. Tído nī kasandaá nā kakuu na yuú tito.

12 Ta koó k̄a iin k̄a nā kándéé dákaki yó, dá ch̄i ko ní xí'o Ndios choon noo nī iin k̄a nā ió ñayuu yó'o ña dákaki na yó —kaá Pedro xí'ín rá.

Di'a nī kuu tá nī sa'anda r̄a choon noo Pedro xí'ín Juan ña o kánoo k̄a nā dána'a nā sa'a Jesús

13 Tá nī xini t̄a né'e choon ñoó ña ko yu'ú Pedro xí'ín Juan ka'án nā sa'a Jesús, kúú nī naá iní r̄a, ch̄i ná'á rá ña kúú ná t̄a ko ní dákuá'a, ta kúú ná t̄a oon. Ta nī n̄akoni ñaa rá ña nī sa xionoo na xí'ín Jesús.

14 Ta nī xini ta'ani ra ña iní ndichi t̄a nī nduva'a ñoó noo rá, sa'á ñoó ko ní kuu ta'on ketó'ón ñaa rá.

15 Dá nī sa'anda r̄a choon ña ná keta too Pedro xí'ín Juan sat̄a vé'e. Dá nī kasá'á ndátó'ón kue'é r̄a ndéi ra,

16 ta kaá r̄a:

—¿Ndí koo kee yó xí'ín t̄a ñoó viti? Ch̄i miíán ndaa ndisa nī kee ra iin ña'a ndato, ta ndidaá kúú ñayuu ndéi ñoo Jerusalén yó'o ná'á ña dión nī kee ra. Ta o kúu ta'on kaa yo ña ko kíán ña ndaa.

17 Sa'á ñoó ná dáyu'ú yo rá, dá ná dá'a k̄a nī kanoo ra kast̄o'on ra xí'ín ñayuu sa'a Jesús, dá kíán ná o náka'ani cháá k̄a to'on sa'a Jesús noó ñayuu ñoo yo —kaá r̄a.

18 Dá nī kana ñaa rá. Dá nī sa'anda r̄a choon noo ná ña ná dá'a k̄a ní ka'án nā, ta dána'a nā sa'a Jesús.

19 Dá nī kaa Pedro xí'ín Juan xí'ín rá:

—Taó kuendá va'a ní, á ña va'a kíán noo Ndios ña kueídó'o cháá k̄a ndu'u noo ká'án mii ní o duú noo ká'án Ndios.

20 Chì ọ kúu ta'on dánkoo ndu'u ña ka'an ndu sa'á ña ni xini ndu, xí'ín sa'á ña ni seíd'ó ndu.

21 Tá ni ndi'i ni kee ra tata dáyú'u ñaa rá, dá ni dayáa ñaa rá, dá chì kọ ní ni'í rá nda sa'a dándó'o ra níọ ná, chì ndidaá kúú na ñoo ñoo kéká'ano na Ndios sa'á ña ndato ni kee na.

22 Taa ni sa kú'u sa'a ñoo, uu diko cháá ka kuia ió ra tá ni ndu'va'a ra ni kee Ndios.

Di'a kua'an ña ni xika na kúú kuendá Jesús noq Ndios

23 Tá ni ndi'i ni dayáa ñaa rá, dá ni sa'an na noq ndéi dao ka na kúú kuendá Jesús. Ta ni na'kani na xí'ín ná ndidaá kúú ña'a ni ka'an ta duti saku'a xí'ín ta sá'ano.

24 Tá ni kandaq ini na to'on ni kaa ta né'e choon ñoo, kúú ndidaá kúú ná ni kasá'á ká'an xí'ín Ndios, ta kaá na:

—Sato'o ndu Ndios, mií ní kúú na ká'ano. Mií ní kúú na ni kava'a induú xí'ín noñó'o xí'ín taño'o, xí'ín ndidaá kúú ña'a ió noqan.

25 Ta xí'ín yú'u David, na sa kechóon noq ní, ni ka'an ní di'a:

¿Ndiva'a ni ndutondó téi ñayuu ndéi ñayuu yó'o?

Ta, ¿ndiva'a ná'kani ini na kee na ña kọ chóon?

26 Chì ni nditúti ta kúú rey dándáki ñayuu yó'o, xí'ín ta né'e choon, dá naá ra xí'ín Ndios, na kúú sato'o yo, xí'ín Cristo, na dá'aki ñaa.

27 Ta mi'ian ndaa dión ni kuu ñoo yó'o viti, chì ni naki'ín tá'an Herodes xí'ín Poncio Pilato, xí'ín ta tükú, xí'ín na Israel. Dá ni ndakuei na ni naá na xí'ín de'e iji ní Jesús, na ni kaa ní.

28 Dá chì k'i'o dión ni chikaa ini mií ní koo nda mií sa'a, ta dión ni kee ní.

29 Sa'á ñoo, sato'o ndu Ndios, sa ná'á ní ña ká'an ta né'e choon kendava'a ra xí'ín ndu'u. Sa'á ñoo kee ní ña maní k'i'o ní ndée ndu'u, na kúú na kéchóon noq ní, dá ná ọ yu'ú ndu'u ka'an ndu sa'a to'on ní.

30 Ta xí'ín ndá'a mií ní ndu'va'a ní na kú'u. Ta kee ní ña'a ná'ano xí'ín ña'a ndato xí'ín kuu de'e iji ní Jesús.

31 Tá ni ndi'i ni ka'an na xí'ín Ndios, ta kúú ni taan noq ndéi na ñoo. Ta kúú ndidaá ná ni na'kutí xí'ín Espíritu iji Ndios. Ta kọ ní yu'ú na ka'an na sa'á to'on va'a Ndios.

Iin tó'ón vá ni sa kuu ñaxintóni ndidaá na kúú kuendá Jesús

32 Iin tó'ón vá ni sa kuu ñaxintóni ndidaá kúú na kúú kuendá Jesús, ta iin tó'ón ni sa kuu níọ ná. Ta ni iin tó'ón ná kọ ká'an ña ña'a mií ná kían kómí ná, chì ña'a ndi'i va na kían, kaá na.

33 Ta xí'ín ndée xí'o Ndios ni daná'a na kúú apóstol noq ñayuu, chì xí'o ndaa na kuendá ña mi'ian ndaa kuiti ni na'taki sato'o yo Jesús. Ta kua'á nda'o ña maní sa chindeé Ndios ndidaá na kúú kuendá Jesús,

34 sa'á ñoo ni iin tó'ón ta'on ña'a kọ ní sá kamaní noq ni iin na. Dá chì ndidaá kúú na ió ñó'o, xí'ín na ió ve'e ni sa ñikó náan, ta né'e na di'ón ni ni'í ná sa'an ni sa'a na,

35 ta ni xi'o naan noq apóstol, dá ni xi'o na cháá cháá di'ón ñoo noq iin rá iin ñayuu táto'on k'i'o xín'ń'ó náan.

36 Ta dión ta'ani ni kee iin taan naní José, tá'an ra ni chinani na kúú apóstol Bernabé. Kuu yó'o kóni kaa ta xí'o tandeé iní. Ta taan yó'o kúú iin taan ni kii tein na ve'e Leví. Ta kúú rá ta kuendá Chipre.

37 Chì ni ñikó rá iin ñó'o kómí rá. Dá né'e ra di'ón ñoo ni sa'a ra ni xi'o raan noq na kúú apóstol ñoo.

5

Dì'a nì ndo'o iin t̃a naní Ananías xí'ín ñadi'í r̃a naní Safira

¹ Tído nì s̃a ío iin t̃a s̃a naní Ananías, ta ñadi'í r̃a nì s̃a naní Safira. Ta na yó'o nì ñí'kó iin tá'í ñó'o ná.

² Dá nì taó xóo ra cháá ñí'ón noó ña nì nì'í r̃a sa'a ñó'o rá. Ta ná'á ñadi'í r̃a ña dión nì kee ra. Ta nì xí'o ra s̃a'va'a ñí'ón nì k̃and̃o ñóo noó apóstol. Ta nì kaa ra ña k̃i'o dión kúu vá ñí'ón nì nì'í r̃a sa'a ñó'o rá.

³ Dá nì kaa Pedro xí'ín rá:

—Ananías, ¿ndiva'a nì sonó ní nì ku'u ña u'u ini nio ní, dá ka'an to'ón ní noó na kúu Espíritu iñ Ndios? Chì nì taó xóo ní cháá ñí'ón noó ña nì nì'í ní sa'a ñó'o ní.

⁴ Ña'a mií vá ní nì s̃a kuu ñó'o ñóo. Dá tá nì ndi'í nì ñí'kó nian, ¿á k̃o ná'á ta'on ní ña kuu va kee ní xí'ín ñí'ón ñóo ndi k̃i'o ká'án mií ní kee ní xí'án? Ta, ¿ndiva'a nì nakani ini ní ka'an to'ón ní? Chì k̃o ní ká'án to'ón ta'on ní noó t̃a, noo Ndios vá ní ka'an to'ón ní.

⁵ Tá nì seido'o Ananías to'ón yó'o, kúu nì k̃ankao va ra nì xí'í r̃a. Ta ndidaá kúu ñayuu nì yu'ú nda'o tá nì nì'í to'ón na ña dión nì ndo'o ra.

⁶ Dá nì kasáa dao takuáchí yí. Dá nì ch̃ituú x̃i yikí koño r̃a xí'ín iin dá'ón. Dá né'e ñaa xí nì sa'an x̃i nì ñandúxi xi.

⁷ Tá nì ya'a táto'ón oñi hora, dá nì kasáa ñadi'í Ananías. Ta k̃o x̃iñi ta'an vaán ndí k̃ián nì ndo'o yí'ian.

⁸ Dá nì ndato'ón ñaa Pedro:

—Ka'an ndaa ní xí'ín yu'u. ¿Á táto'ón k̃i'o kaa ndo nì ñí'kó ndó ñó'o ñóo, á k̃i'o dión nì ñí'kó ndóan?

Dá nì kaaan:

—Jaan. Mií'an ndaa dión vá nì ñí'kó ndúan.

⁹ Dá nì kaa Pedro xí'án:

—¿Ndiva'a iin nóo nì ndato'ón ndó ña korndodó ndó na kúu Espíritu sato'o yo Ndios? Yé'é kaa veí takuáchí nì sa'an nì ñandúxi yí ní. Ta vití'ón kane'e ta'ani xi mií ní ko'on x̃i.

¹⁰ Ta kúu vití'ón vá nì k̃ankao ñá'a ñóo noó s̃a'a Pedro, kúu nì xí'í vaán. Tá nì ndu'u takuáchí ñóo, ta kúu s̃a nì xí'í vaán. Dá nì taó ñaa xí né'e xi nì sa'an x̃i nì ñandúxi xi ñin noó nákaa yikí koño yí'ian ñóo.

¹¹ Ta kúu nì yu'ú nda'o ndidaá kúu na kúu kuenda Jesús xí'ín dao ka ñayuu tá nì nì'í to'ón na ña dión nì ndo'o Ananías xí'ín ñadi'í r̃a.

Kua'á nda'o ña'a ná'ano xí'ín ña ndato nì kee na kúu apóstol

¹² Ta nì kee apóstol ña'a ná'ano xí'ín ña'a ndato noó na ñoo ñóo. Ta ndéi túti na kúu kuenda Jesús yé'é corredor naní Salomón.

¹³ Ta k̃o ní xí'o ndeé iní dao ka ñayuu ndu'u na naki'in tá'an na xí'ín na kúu kuenda Jesús, tído va'a nda'o ká'an na ñoo ñóo sa'a ná.

¹⁴ Ta kúu kua'á nda'o t̃a xí'ín na ñá'a nì k̃and̃isa to'ón va'a nì ñan'a'a apóstol ñóo, s̃a'á ñoó nì ndukua'a cháá ka na kúu kuenda sato'o yo Jesús.

¹⁵ Ta nì taó ñayuu ndéi ñoo ñóo na kú'u sata vé'e, ta nì ch̃inóo ñaa ná noó iin x̃ito, o noó iin yúu. Dá nì ch̃indei ñaa ná íchi noo ya'a Pedro, dá va'ará konda'í óon na ná ya'a sata na kú'u ñóo, dá ná nduva'a na.

¹⁶ Ta kúu kua'á na ndéi ñoo yati ñóo veí na ñoo Jerusalén, ta né'e na na kú'u veí na xí'ín na ndó'o naní nio kée espíritu kini. Ta kúu ndidaá vá ná nì nduva'a.

Dì'a nì kuu tá nì taán t̃a né'e choon na kúu apóstol ve'e k̃a

17 Dá n̄i ndakuei t̄a dut̄i kúú noó x̄í'ín t̄a k̄i'ín t̄a'an x̄í'ín rá, t̄a'an r̄a kúú t̄a saduceo, ch̄i n̄i nakut̄i rá x̄í'ín ñ̄a u'u in̄i r̄a.

18 Kúú n̄i tiin ra na kúú apóstol, dá n̄i sa'an r̄a n̄i sadi ñ̄aá rá ve'e k̄a.

19 Tído n̄i kasáa iin ángel n̄i kii noo sato'o yo Ndios sakuaá dáá ñóo noo ñó'o na ve'e k̄a. Dá n̄i sonó ná yé'án. Dá n̄i taó ñ̄aá ná. Dá n̄i kaa ángel ñóo x̄í'ín ná:

20 —Kua'án ndo, ta nakūita ndó noo kúú yé'é ño'o ká'ano. Ta kast̄o'on ndó x̄í'ín ñ̄ayuu ndéi ñóo sa'á to'on, ñ̄a x̄í'o ñ̄a kataki chíchí ná.

21 Tá n̄i ndi'i n̄i seido'o na ñ̄a n̄i ka'an ángel ñóo, dá n̄i kee na kua'an na. Tá n̄i t̄u noo iin k̄a kūu, dá n̄i ku'u na yé'é ño'o ká'ano. Dá n̄i kasá'a ná dána'a na to'on Ndios.

Dá n̄i nataka tuku t̄a dut̄i kúú noó x̄í'ín ndidaá k̄a ni t̄a k̄i'ín t̄a'an x̄í'ín rá. Dá n̄i nakana ra ndidaá t̄a né'e choon x̄í'ín ndidaá t̄a sá'ano ndéi Israel, ta n̄i kee ra iin junta ká'ano. Dá n̄i sa'anda r̄a choon ñ̄a ná ko'on soldado taó rá apóstol ñó'o ve'e k̄a kasaa r̄a, ká'án rá.

22 Tído, tá n̄i saa r̄a yé'é k̄a ñóo n̄i sa nde'é rá, ta kúú koó k̄a apóstol ñóo ñó'o ñóo. Dá n̄i ñandió kuéi ra kua'an r̄a kast̄o'on ra x̄í'ín t̄a né'e choon.

23 Tá n̄i saa r̄a, dá n̄i kaa r̄a:

—Tá n̄i saa ndu yé'é k̄a, kúú ndadí toon vaan. Ta kúú ndíta soldado yé'é k̄a ñóo ndaa r̄a. Tído, tá n̄i sonó ndú yé'án, ni iin tó'on k̄a t̄a ko ñó'o inian —kaá r̄a.

24 Tá n̄i seido'o t̄a dut̄i kúú noó, x̄í'ín t̄a sa'ándá choon noo t̄a ndaa yé'é ño'o, x̄í'ín t̄a dut̄i saku'a, kúú n̄i kasá'a ná kani in̄i r̄a: “¿Ndeí ndi'i ví ñ̄a n̄i kuu dí'a viti?”

25 Kúú n̄i kasáa va iin t̄a. Dá n̄i kaa r̄a x̄í'ín rá:

—Tá'an t̄a n̄i sadi ndo ve'e k̄a ñóo, yé'é ño'o ká'ano va ndíta roón dána'a r̄a noo na ñoo yo —kaá r̄a.

26 Dá n̄i sa'an t̄a sa'ándá choon noo t̄a ndaa yé'é ño'o ñóo x̄í'ín r̄a ñó'o t̄ixi ndá'a rá n̄i sa k̄i'ín ra apóstol ñóo. Tído ko ní kéndava'a ta'on ra x̄í'ín ná, ch̄i yu'u r̄a ñ̄a chiyúú ñ̄aá ñ̄ayuu ndéi seído'o ñ̄aá ñóo.

27 Dá ndáka ñ̄aá rá n̄i saa r̄a ve'e noo n̄i nataka ndidaá r̄a kómí choon ná'ano ñóo, dá n̄i nak̄i'o ñ̄aá rá noo rá. Dá n̄i ndato'on ñ̄aá t̄a dut̄i mií noo,

28 ta kaá r̄a:

—¿Á ko ní sa'ándá ta'on ndu choon noo ndo ñ̄a ná dá'a k̄a ni kanoo ndó dána'a ndo sa'á t̄a ñóo? Tído viti iin ní kúú ñoo Jerusalén yó'o n̄i nak̄a'ani ñ̄a dána'a ndo. Ta chínoo kuachi ndo ndu'u ñ̄a n̄i sa'áni ndú t̄a ñóo —kaá r̄a.

29 Dá n̄i ñandió né'e Pedro x̄í'ín dao k̄a apóstol ñóo to'on noo rá, ta kaá na x̄í'ín rá:

—Káni cháá kaan kueído'o ndu choon sa'ándá Ndios, ndi'i, dá kee ndu choon sa'ándá t̄a.

30 Tatá Ndios, na n̄i sa ndaño'o na sá'ano ve'á, noón kúú na n̄i danátaki Jesús, na n̄i sa'áni ndo'ó tá n̄i chirkaa ndó na ndika iin yito.

31 Ta na yó'o kúú na n̄i ch̄indaya'i mií Ndios, ch̄i n̄i ch̄ikoo ñ̄aá ná xoo ku'a'a na. Ta n̄i ndee ñ̄aá ná na kómí choon sat̄a ñ̄ayuu, ta n̄i ndee ta'ani ñ̄aá ná na dáka'ki ñ̄aá. Díon, dá ná nandikó in̄i na Israel sa'á kuachi kée na, dá ku'u ká'ano in̄i Ndios sa'a ná.

32 Ta ndu'u kúú na x̄í'o ndaa kuendá sa'a ndidaá ñ̄a yó'o. Ta na kúú Espiritu ij, na x̄í'o Ndios noo na seído'o ñ̄aá, noón ta'ani kúú na x̄í'o ndaa kuendá ñ̄a díon kíán —kaá na.

Dí'a kua'an ñ̄a n̄i ka'an iin t̄a naní Gamaliel

³³ Tá n̄i seǵo'o ra to'on yó'o, kúu n̄i karyíí nda'o ra. Dá n̄i ka'án rá ka'áni ñáá rá.

³⁴ Dá n̄i ndakuín ndichi iin ta fariseo né'e choon naní Gamaliel, ta kúu rá iin ta dána'a ley. Ta ta ndaya'i nda'o kúu rá noo ndidaá na ñoo ñoo. Dá n̄i sa'anda ra choon ña na taó too ra apóstol ñoo sata vé'e.

³⁵ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i kaa ra xí'ín dao ka ta né'e choon ñoo:

—Ndo'ó, ta ñoo Israel, ka'i va'a ini ndo á va'a ni ká'án ndó kee ndó dión xí'ín ta ñoo.

³⁶ Dá chi tá sata cháá, dá n̄i ndakuín iin ta naní Teudas. Ta n̄i chindaya'i ra mií rá, ta táto'on komi ciento kúu ta ni sa ndita xí'ín rá. Tído n̄i sa'áni vá ñáá ná. Ta n̄i xita noo ndidaá kúu ta n̄i sa ndita xí'ín rá. Ta kúu n̄i naá vá noo rá.

³⁷ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i ndakuín iin ta Galilea naní Judas tein ku n̄i nachikodó na ñoo yo ku na noo tuti ta né'e choon. Ta kúu kua'a ta'ani ta ñoo yo n̄i sa ki'in tá'an xí'ín rá. Tído n̄i sa'áni ta'ani ñáá ná. Ta kúu ndidaá ta sa ndita xí'ín rá n̄i xita noo kua'an.

³⁸ Sa'á ñoo ká'ín xí'ín ndó, o sa dáta'án ka ndo ta káa, ta dáya ndo rá. Chi tá choon kée ra kúu ña'a ta o tá kián to'on ká'án ta oon, dá kián naá vá nooán.

³⁹ Tído tá kián ña'a Ndios, dá kián o kúu ta'on dánaa ndoán. Kaon koo ndó, chi oon ni ví naá ndo xí'ín Ndios —kaá Gamaliel ñoo.

⁴⁰ Ta kúu n̄i nata'an va ini ra to'on n̄i ka'án Gamaliel ñoo. Dá n̄i kana tuku ra apóstol ñoo. Dá tá n̄i ndi'i n̄i kani ra sata ná xí'ín chirrión, dá n̄i sa'anda ra choon noo ná ña ná dá'a ka ni ka'án na sa'a Jesús. Dá ví n̄i dayáa ñáá rá kua'an na.

⁴¹ Dá n̄i kankuei na noo ta né'e choon kua'an na. Tído kadij nda'o ini na, chi n̄i sonó Ndios ña n̄i ndo'o nio ná sa'a Jesús.

⁴² Ta ndidaá ku ñoo'ó na dána'a na ini ve'e ñoo'ó ká'ano, xí'ín iin rá iin ve'e ñayuu, ta ko ní dánkoo ta'on na ña dána'a na sa'a Jesucristo.

6

Dí'a n̄i kuu tá n̄i kaxi na kúu kuendá Jesús usq ta ña kane'e ra iin choon ká'ano

¹ Ta tiempo daá ñoo ndukua'a ka na kúu kuendá Jesús kua'an na. Kúu n̄i kasá'a na ká'án yú'u griego ká'án kuáchi na xí'ín na ká'án yú'u hebreo. Chi kaá na ña ko xí'o ndúsá'ano na ña'a kasá'an na kuáan ká'án yú'u griego táto'on ki'o ká'án ni'i ná iin rá iin ku n̄i kuu.

² Ta ndin uxí uu apóstol ñoo n̄i nditúti ndidaá kúu na kúu kuendá Jesús. Dá n̄i kaa na xí'ín ná:

—Ko vá'a ta'on ña kián chituu too ndu'u ña dána'a ndu to'on va'a Ndios, dá nono ndú ña kián dasá ndú ña'a kasá'an ñayuu.

³ Sa'á ñoo, ñani, va'a cháa ka ña ná kaxi ndó usq ta tein mií ndó xaan, ta ná kakuu ra ta ndita ndaa xí'ín Ndios noo ñayuu, ta n̄i nakutí xí'ín Espiritu i Ndios, ta n̄i nakutí ta'ani xí'ín ña ndíchi. Dá ki'o ndu choon yó'o noo rá kee ra,

⁴ dá kián ná o kátuu ndu ña ká'án ndu xí'ín Ndios, ta ni ña dána'a ndu'u to'on na —kaá apóstol.

⁵ Ta kúu ndidaá vá ñayuu ñoo n̄i nata'an ini ña dión koo. Dá n̄i kaxi na iin ta naní Esteban, chi kándée ká'ano ini ná Ndios, ta n̄i nakutí nio ná xí'ín Espiritu i. Ta n̄i kaxi ta'ani na Felipe, xí'ín Prócoro, xí'ín Nicanor, xí'ín Timón, xí'ín Parmenas, xí'ín Nicolás, ta ñoo Antioquía, ta sa kándisa táto'on kándisa na ndéi Israel.

⁶ Dá ndáka na ndin usá taa ñoo ñi saá na noo apóstol. Dá ñi chikodó ná ndá'a ná diní ná. Dá ñi xika na ña maní noo Ndios sa'a ndin usá taa ñoo.

⁷ Ta kúu ñi ñaka'ani cháá ka to'on va'a sa'a sato'o yo Jesús, sa'a ñoo ñi ndukua'a na kúu kuendá Jesús ñoo Jerusalén. Ta kúu kua'a ta'ani ta duti ñi kasá'a kándisa ña ndaa sa'a Jesús.

Dí'a ñi kuu tá ñi tiin dao taa Esteban ndáka ra kua'an ra noo tá né'e choon

⁸ Kua'a ña maní ñi kee Ndios xí'in Esteban, ta ñi nakutí ná xí'in ndée Ndios, sa'a ñoo ñi sa kandeé ná sa kee na kua'a nda'o ña ná'ano xí'in ña ndato tein ñayuu ndéi ñoo ñoo.

⁹ Ta kúu ñi ndakuei dao taa ñoo ve'e noo náta na Israel, ña ká'an xí'in ná, ve'e na ko ñoo ka tixi ndá'a iin sato'o, ta ñi ndakuei ta'ani dao ra ñoo Cirene, xí'in ra ñoo Alejandría, xí'in ra kuendá Cilicia, xí'in ra kuendá Asia. Dá ñi kasá'a rá ndátó'ón kuáchí ra xí'in Esteban.

¹⁰ Tído ko ní kandeé ta'on ra dátuu rá noo ká'an na, ch'i kómí ná ña ndichí kée Espíritu iñ Ndios.

¹¹ Dá ñi chiyá'i ra dao taa ña ná ka'an ra ña ñi seíd'o ra ká'an ndava'a Esteban sa'a Moisés, xí'in sa'a Ndios.

¹² Ta dión ñi kee ra, dá ñi ñakuina vaa na ñoo xí'in ndidaá tá sá'ano, xí'in ndidaá tá dána'a ley. Dá ñi ñatuu ra ñi tiin ra Esteban. Dá ndáka ñaa rá ñi saá ra noo tá né'e choon.

¹³ Dá ñi chikata ra taa ká'an to'ón sa'a Esteban, dá kaa ra:

—Taa yó'o kúu ra ko sá tuu ta'on ra ña ká'an ndava'a ra sa'a ve'e ñoo iñ yo, xí'in sa'a ley Moisés.

¹⁴ Ch'i ñi seíd'o ndu'u ká'an ra sa'a Jesús, ra ñoo Nazaret, ña roón kúu ra ko'on nakani ndi'i ve'e ñoo ká'ano yó, ta nadaon ra ña ñi ñankoo Moisés keeá —kaá ra.

¹⁵ Ta ndidaá taa ndéi noo tá'anda choon ñoo, tá ñi sa nde'é rá noo Esteban, ta kúu ñi xini ra ña ndato nda'o noo ná tát'o'on ndato noo iin ángel.

7

Dí'a kua'an ña ñi ka'an Esteban xí'in tá né'e choon

¹ Dá ñi ndato'ón ñaa tá duti mií noo:

—¿Á ña ndaa kúu ña ká'an taa kaa sa'on?

² Dá ñi kaa Esteban xí'in rá:

—Kueíd'o ndó ña ko'in ka'in xí'in ndó, ñani, ndo'ó, tá sá'ano viti. Na ndato nda'o kúu Ndios, ta ñi na'a na mií ná noo tatá sá'ano yo Abraham tá ñi sa io na chí nación naní Mesopotamia, tá ko ñá'a ko'on na koo na ñoo naní Harán.

³ Dá ñi kaa Ndios xí'in ná: “Dánkoo ñoo noo ióon xaan, ta dánkoo ndidaá kúu tá'ón. Ta kua'an kooón noñ'o ko'in na'i nooñ.”

⁴ Dá ñi keta na noñ'o na Caldea kua'an na. Dá ñi sa'an na ñi sa io na ñoo naní Harán. Ta ñoo ñi xí'i tatá na. Dá ndáka ñaa Ndios ñi saá na noñ'o yó'o noo ndéi yó viti.

⁵ Tído ni lú'u ta'on ñoo yó'o ko ní xí'o Ndios ni'i ná, ni noo kuejin sa'a ná. Tído ñi ka'an Ndios ña k'i'o naan noo mií ná xí'in noo de'e na, xí'in noo de'e ñání na, va'ará ko ñá'a kandeí de'e Abraham tiempo daá ñoo.

⁶ Ta ñi ka'an ta'ani Ndios ña de'e ñání na xí'in de'e díko na kakuu na tukú kandeí nda'i iin ka ñoo. Ta kaño'o na tixi ndá'a na ñoo ñoo, ta kendava'a na xí'in ná noo komi ciento kuia.

⁷ Ta ñi kaa ta'ani Ndios dí'a: “Ta yu'u kúu na keyíko sa'a na ñoo, na kendúsá xí'in ñayuu ña kechóon na noo ná. Tá ñi ndi'i, dá kankuei ñayuu kii na kandeí na noñ'o yó'o, ta yó'o kandaño'o na yu'u.”

8 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i k̄andoo Ndios x̄i'ín Abraham ñ̄a ta'anda ñ̄i ná x̄i'ín ndidaá de'e na, ta ñoo k̄ian ná'a ñ̄a n̄i x̄i'o Ndios to'on na noo ná. Sa'á ñoo, tá n̄i sa io de'e Abraham n̄i sa naní Isaac, dá n̄i sa'anda na ñ̄i x̄i tá n̄i x̄ino x̄i oná kuu. Dá tá n̄i sa io de'e Isaac n̄i sa naní Jacob, dá n̄i sa'anda ta'ani na ñ̄i x̄i. Ta dión ta'ani n̄i kee Jacob x̄i'ín ndin ux̄i ūu de'e yíi na, tá'an na n̄i sa kuu ndin ux̄i ūu tatá sá'ano yo.

9 Tído sa'á ñ̄a u'u ini tatá sá'ano yo, sa'á ñoo n̄i dikó ná ñani ló'o na José noo t̄aa Egipto. Tído n̄i sa io va Ndios x̄i'ín José,

10 ta n̄i ch̄indee ñ̄aá ná noo iin rá iin tandó'o n̄i sa ndo'o na. Ta n̄i kemáni ñ̄aá ná, ta n̄i x̄i'o na ñaxintóni ndichí noo ná tá n̄i sa iin na noo Faraón, ta kuu rey Egipto. Dá n̄i x̄i'o ra choon ká'ano noo ná ñ̄a dándáki na Egipto, x̄i'ín ve'e mií rey ñoo.

11 Dá n̄i kasáa tama iin ní kuu kuendá Egipto x̄i'ín Canaán. Ta n̄i ndo'o nda'o ní ndidaá ñayuu. Sa'á ñoo k̄o ní n̄i'í na sá'ano ve'e yó ñ̄a keí ná.

12 Tá n̄i ni'í to'on Jacob ñ̄a ió tirió chí Egipto di'a, dá n̄i tanda'á ná de'e na, na sa kuu tatá sá'ano yo, n̄i sa'an na Egipto. Ta ñ̄a yó'o n̄i sa kuu ta'ándá mií noo n̄i sa'an na.

13 Dá tá n̄i sa'an na ta'ándá kuu ūu, nda daá, dá n̄i kasto'on José x̄i'ín ñani na ndá yoo kuu ná. Dá n̄i kandaa ta'ani ini Faraón ndeí n̄i kixi José, ta ndá yoo kuu na ve'e na.

14 Dá n̄i sa'anda José choon noo ñani na ñ̄a ná no'o na nakuaka na tatá na Jacob x̄i'ín ndidaá kuu na ve'e na, dá ná kasaa na Egipto. Ta n̄i sa kuu ná oní diko sa'on ñayuu.

15 Ta dión n̄i kuu. Dá n̄i kasáa Jacob x̄i'ín ndidaá na ve'e na kandeí na Egipto. Ta ñoo n̄i sa io Jacob nda noo n̄i x̄i'i na. Ta ñoo ta'ani n̄i x̄i'i tatá sá'ano yo.

16 Tído n̄i sa'an na ñoo yo n̄i danduxi na lásá na iin ñoo naní Siquem ini iin káo, ñ̄a n̄i xiin Abraham noo de'e iin ta ñoo Siquem n̄i sa naní Hamor.

17 Dá tá sa kua'an x̄inkoo to'on n̄i x̄i'o Ndios noo Abraham, kuu sa ndukua'á nda'o na ve'e yó ndeí Egipto,

18 nda rá n̄i kasá'á dándáki iin k̄a rey Egipto. Ta k̄o ná'á ta'on ra sa'á ñ̄a va'a n̄i kee José ñoo ñoo.

19 Sa'á ñoo n̄i kasá'á rá danda'í ra na sá'ano ve'e yó, ta n̄i kendava'a ra x̄i'ín ná, ta n̄i kendusa ra x̄i'ín ná ñ̄a ná kata ndava'a na de'e yíi kuálí ná, ta duu n̄i kaki, dá ná kuu x̄i.

20 Ta mií tein kuu dáá ñoo n̄i kaki Moisés. Ta n̄i sa kuu xi iin talee ñochí kaa noo Ndios. Ta n̄i xito va ñaá na ve'e xi oní yo.

21 Tído n̄i dakána ñ̄aá ná táto'on n̄i ta'anda choon. Ta kuu mií de'e di'í Faraón n̄i n̄aki'in ñ̄aá. Ta n̄i dakuá'ano ñ̄aán táto'on de'e mián.

22 Ta kuu n̄i dakuá'a Moisés ndidaá ñ̄a ndichí dakuá'a na Egipto. Ta ndichí na x̄i'ín to'on ká'an na, ta kándéé ná kée na ndá choon kuu mií vá.

23 Tá n̄i x̄inkoo Moisés ūu diko kua, dá n̄i ch̄ikaa ini na ko'on na koto ni'ini na na ñoo na, na Israel ndeí Egipto.

24 Dá tá n̄i xini Moisés ñ̄a kéndava'a iin ra Egipto x̄i'ín iin ta ñoo na, dá n̄i ch̄indee ñ̄aá ná. Kuu n̄i sa'áni vá ñaá ná sa'á ñ̄a n̄i kendava'a ra x̄i'ín iin ra ñoo na.

25 Ch̄i n̄i ka'an ná ñ̄a kandaa ini na ñoo na ñ̄a mií Ndios kuu na n̄i kaxi ñ̄aá kua'an na chindee ñ̄aá ná, dá kankuei na t̄ixi ndá'a ra ñoo ñoo. Tído k̄o ní kandaa ta'on ini na ñoo na ñ̄a dión kían.

26 "Tá n̄i kasandaá iin k̄a kuu, dá n̄i xini Moisés ñ̄a ndéi uu t̄a Israel naá tá'an mií rá. Dá n̄i ka'an ná nachindei va'a ñ̄aá ná, chí n̄i kaa n̄a xí'in rá: "Iin ñ̄ani kúu vá ndo'ó. ¿Ndiva'a dár'u'u tá'an ndó?", kaá n̄a.

27 Dá n̄i chítuu taa kéndava'a xí'in ñ̄ani ra ñoó noo ká'an Moisés. Dá n̄i kaa rá xí'in ná: "¿Ndá yoo n̄i chíkani yo'ó kakuuón iin t̄a sa'ándá choon noo ndú'u o iin t̄a keyíko sa'á ndu'u?"

28 ¿Á kóni ta'ani yo'ó ka'ánoon yu'u t̄at̄o'on n̄i keeón n̄i sa'ánoon iin t̄a Egipto koni?", kaá rá xí'in ná.

29 Tá n̄i seido'o Moisés ñ̄a n̄i ka'an rá dión, kúu n̄i xino na kua'an xiká ná nd̄a noo naní Madián. Ta ñoó n̄i sa'io n̄a n̄i sa'kuu na iin t̄a tukú. Ta ñoó ta'ani n̄i sa'io uu de'e na.

30 "Dá tá n̄i ya'a uu diko k̄a kuia, dá n̄i na'a noo iin ángel tein ño'ó it̄a kánkuei tein iin yitó t̄aká ló'o iin noo kúu noño'ó ichi sa'a yúku naní Sinaí.

31 Ta kúu n̄i naá vá ini Moisés tá n̄i xini n̄a ñ̄a dión kúu. Dá n̄i natuu yati na kande'e va'a na. Ta kúu ñoó n̄i seido'o na n̄i ka'an tach̄i sato'o yo' Ndios:

32 "Yu'u kúu Ndios, n̄a n̄i sa'ndaño'o n̄a sa'ano ve'ón, chí yu'u kúu Ndios noo Abraham, ta yu'u kúu Ndios noo Isaac, ta yu'u kúu Ndios noo Jacob", kaá Ndios xí'in ná. Ta n̄i kasá'á ndéi Moisés ñ̄a n̄i yu'u n̄a. Ta kúu ko ní x̄i'ó nde'e k̄a iní n̄a kande'e ná.

33 Dá n̄i kaa sato'o yo' Ndios xí'in ná: "Ta'ó ndis̄a ño'ó sa'on, chí ño'ó īi kían seín ni'ínón xaan.

34 Miían ndaa kuiti kían xini yu'u ñ̄a nda'í nd̄a'o ndó'o níó ñ̄ayuu ndéi na Egipto. Ta miían ndaa seido'í ñ̄a nda'í nd̄a'o ndéi'í n̄a. Sa'á ño'ó n̄i kasá'á dákaki n̄a. Ta viti nak̄i yati cháá k̄a, chí tanda'a yu'u yo'ó ko'on ñoó Egipto", kaá Ndios xí'in Moisés.

35 "Ta Moisés yó'o kúu n̄a sa' n̄i kuño'ó vá ñ̄ayuu ñoó, chí di'a n̄i kaa n̄a xí'in ná: "¿Ndá yoo n̄i chíkani yo'ó ñ̄a kakuuón iin t̄a sa'ándá choon noo ndú'u o iin n̄a keyíko sa'á ndu'u?", kaá n̄a. Tído mií Ndios kúu n̄a n̄i tanda'a Moisés ñ̄a kakuu na iin n̄a sa'ándá choon, ta kakuu na iin n̄a dákaki ñ̄ayuu ñoó xí'in ndá'a ángel, tá'an n̄a n̄i na'a noo tein yitó t̄aká ló'o ñoó.

36 "Ch̄i Moisés yó'o kúu n̄a n̄i ta'ó xóo n̄a sa'ano ñoó yo' Egipto, chí kua'á nd̄a'o ñ̄a ndato xí'in ñ̄a ná'ano n̄i kee na no'ó n̄a Egipto. Ta n̄i sa'anda dao n̄a taño'o naní Taño'o Kua'a. Ta sa' kee ta'ani na ñ̄a ná'ano tein uu diko kuia noo kúu noño'ó ichi.

37 Ta mií Moisés yó'o kúu n̄a n̄i ka'an di'a xí'in n̄a Israel: "Ta mií sato'o yo' Ndios kúu n̄a k̄i'o ñ̄a kana iin profeta tein mií ndó, dá kast̄o'on ná xí'in ndó t̄o'on n̄i ka'an mií Ndios xí'in ná, t̄at̄o'on k̄i'o k̄ee yu'u. Ta kueído'o ndó ndidaá kúu ñ̄a ka'an n̄a xí'in ndó."

38 Tá Moisés yó'o kúu n̄a n̄i sa' k̄aa tein n̄a sa'ano ve'e yó noo kúu noño'ó ichi ñoó, ta n̄i ndat̄o'ón ná xí'in ángel n̄i kii noo Ndios din̄i yúku naní Sinaí. Ta ñoó n̄i n̄i'í ná t̄o'on Ndios, ñ̄a xí'o ñ̄a kataki yo. Dá n̄i x̄i'ó naan no'ó n̄a sa'ano ve'a, dá n̄i n̄aȳa'an noo yóó.

39 "Tído ko ní x̄in ta'on n̄a sa'ano ve'a kueído'o na ñ̄a ka'an Moisés, ta n̄i kuño'ó ñ̄aá ná. Ta ño'ó ini n̄a nandió kuéi na ñoó Egipto.

40 Sa'a ño'ó n̄i kaa n̄a xí'in Aarón: "Kava'a ní dao k̄a ndios, dá ná kandaka na yó no'o Egipto, chí x̄ini ndí kían n̄i ndo'o Moisés, tá'an n̄a n̄i ta'ó yo' Egipto, dá vej̄i yó yó'o."

41 Dá n̄i kava'a ñ̄ayuu ñoó iin yokó k̄aa t̄at̄o'on k̄aa iin chikerró. Dá n̄i dokó ná k̄it̄i ndáka na no'án, ta n̄i sa' ndei dij̄i ná n̄i keká'ano na yokó, ñ̄a n̄i kava'a na xí'in ndá'a mií ná.

42 Sa'á ñoó ñi dayáa ndá'a ñaa Ndios, ta ñi ñak'i'o ñaa ná noo ña kini. Sa'á ñoó ñi kasá'a ná ndaño'o na tiñoo ñó'o induú, chi di'a kua'an ña ñi taa iin profeta sa'á ña ñi ka'an Ndios:

Ndo'ó, na ndéi Israel,

¿á noo yú'u va ñi doko ndo'ó kiti ndáka ndó tein uu diko kuia ñi sa ndei ndó noño'ó ichi ñoó?

43 Koó, di'a ñi doko ndo rí noo yoko, chi ñi sa ne'e ndó ve'e ño'o ñi kuendá yoko nani Moloc

xí'in iin ka ve'e ño'o kuendá yoko kúu tiñoo nani Refán.

Ta ña yó'o kúu ña ñi kava'a ndó xí'in ndá'a mií ndó, dá ñi sa ndaño'o ndóan.

Ta sa'á ña ñi kee ndó dión, sa'á ñoó tanda'a yu'u ndo'ó ko'on xiká cháa ka ndo o duú ñoo Babilonia.

Dión kaá to'on ñi taa profeta.

44 Ta sa komi na sá'ano ve'e yó ve'e ño'o ñi kava'a xí'in ñi, tá'an ña ná'a ña ió Ndios xí'in ná, nani ñi sa ndei na noño'ó ichi ñoó. Ta ve'e ño'o yó'o kían káa táto'on ki'o ñi sa'anda Ndios choon, chi ñi kava'an táto'on ki'o káa rá ió ña ñi na'á Ndios noo Moisés ñi yúku.

45 Dá ñi ñatiin de'e na sá'ano ve'e yó ve'e ño'o yó'o. Ta né'e naan ñi saa na xí'in José noño'ó ña tukú. Dá ñi kandeé ná ñi keña'a na ño'o yó'o, chi mií Ndios ñi taó ñayuu ñi sa ndei yó'o kua'an na. Ta ki'o dión ñi sa kían ve'e ño'o ñi kava'a xí'in ñi nda tiempo ñi sa dandáki rey David.

46 Ta na yó'o kúu na ñi ñatiin kuá'a ña maní noo Ndios, sa'á ñoó ñi xika na ña kían kava'a na iin ve'e ño'o nánoo keká'ano ñayuu Ndios, na ñi sa ndaño'o tatá sá'ano yo Jacob.

47 Tído rey Salomón, na sa kuu de'e rey David, noón kúu na ñi kava'a iin ve'e ño'o nánoo.

48 Tído na kómí ndidaa choon ko ió ta'on na ini ni iin ve'e ño'o ñi kava'a ndá'a ña, chi iin profeta ñi taa ña ñi kaa Ndios di'a:

49 Induú va kúu noo ió yu'u dandáki, ta noño'ó yó'o kúu noo ndíta sa'i. Sa'á ñoó, ¿ndi koo ví ve'e kava'a ndó koo yu'u, ká'an ndó?, kaá sato'o yo Ndios. Ta, ¿ndi koo iin ve'e kava'a ndó noo kooi nani'i ndéi, ká'an ndó?

50 ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña mií va yu'u kúu na ñi kava'a ndidaa kúu ña'a ió ñayú yó'o?

Dión kaá sato'o yo Ndios —kaá Esteban.

51 Dá ñi kaa ta'ani Esteban xí'in ña ñoó:

—Tído ndeé nda'ó to'on ndó, ta káxi nda'ó nínoo ndo, ta na dó'ó nda'ó kúu ndó. Daá kuiti vá ko kóni ndo kee ndó ña kóni Espiritu i Ndios, chi táto'on ki'o ñi sa kee na sá'ano ve'e ndó, ki'o dión kée ií vá ndó.

52 Chi, ¿ndi káa iin profeta ko ní kenda'a na sá'ano ve'e ndó xí'in? Ñi sa'ani ná ndidaa profeta, na ñi sa ka'an ña kii iin na ndaa noo Ndios. Ta mián ndaa ñi kixi na, tído ñi ñak'i'o ñaa ndó noo ndá'a ta kini, ta ñi sa'ani ñaa ndó.

53 Ta va'ará ñi ñatiin túu ndó ley Ndios noo ángel ñi kii induú, tído ko ní seído'ó ta'on ndóan.

Di'a ñi kuu tá ñi xi'i Esteban

54 Tá ñi seido'ó ña né'e choon to'on yó'o, kúu ñi karyíi nda'ó ra, ta ñi chichi tá'an no'o ra, chi ñi xido nda'ó ini ra sa'á ña ñi ka'an Esteban.

55 Tído ñi ñakuti Esteban xí'in Espiritu i Ndios. Ta ñi sa nde'é ná chí induú. Ta ñi xini na ña ndato oon ví náye'e ndaa noo ió Ndios, ta iin Jesús xoo kuá'a na.

56 Dá ñi kaa Esteban:

—Kande'é ndó, chî ndé'í ña nónó induú káa. Ta na nî nduu taa ñayúú yó'o ñin na xoo kuá'a tatá Ndios —kaá na.

⁵⁷ Ta kúú nî sadi ndidaá taa ndéi ñoo ño' o ra. Ta kúú nî'i nda'o nî kasá'a káyu'u rá. Dá nî ndao ni'ini ra nî tiin ra Esteban.

⁵⁸ Dá nî taó ñaa rá nda yu'u ñoo, dá ka'áni ñaa rá xí'in yuu. Ta ra chinóo kuachi Esteban nî chindei ra dá'on rá noo ñin tayii naní Saulo.

⁵⁹ Ta xí'in tein kóon ñaa rá yuu, kúú nî kasá'a Esteban ká'an na xí'in Ndios, ta kaá na:

—Tatá Jesús, naki'in va'a ní nioí.

⁶⁰ Dá nî sa kuin xití ná. Ta kúú nî'i nda'o nî kayu'u ná, ta kaá na:

—Tatá Jesús, o sa kékuendá ní kuachi yá'a taa yó'o kée ra xí'in yu'u —kaá na.

Dá tá nî ndi'i nî ka'an na dión, dá ví nî xi'í na.

8

Di'a nî kuu tá nî kasá'a Saulo kéndava'a ra xí'in na kúú kuendá Jesús

¹ Ta nî nata'an va ini Saulo ñoo ña nî sa'áni rá Esteban. Ta mií kuu dáa ñoo nî kasá'a kéndava'a ñayuu xí'in na kúú kuendá Jesús ndéi ñoo Jerusalén. Sa'á ñoo nî xita noo ndi'i na kua'an na kande na dao ka ñoo ñó'o chí kuendá Judea di'a xí'in kuendá Samaria. Ta sava'a na kúú apóstol va nî kandoo ndéi ñoo Jerusalén.

² Tído ndéi dao ka taa ndíta ndaa noo Ndios, ta roón kúú ra nî sa'an nî dandúxi Esteban. Ta nda'í nî saki ra sa'a ná.

³ Ta tein kuu dáa ñoo nî kasá'a Saulo kéndava'a ra xí'in na kúú kuendá Jesús. Kúú nî xionoo ra tá ve'e tá ve'e taó ra taa xí'in ñá'a, ta ñó'o ñaa rá kua'an na ve'e kaa.

Di'a nî kuu tá nî daná'a Felipe to'on va'a Jesús chí kuendá Samaria

⁴ Ta ñayuu nî kankuei ñoo Jerusalén kua'an dao ka ñoo, noón kúú na nî kasá'a dána'a to'on va'a Jesús noo ñayuu ndéi ndidaá kúú xián noo nî ki'in na kua'an na.

⁵ Dá nî ki'in ta'ani iin taa naní Felipe kua'an ra iin ñoo ká'ano nákaa chí kuendá Samaria di'a, ta nî kasá'a rá kásto'on ra xí'in ñayuu sa'a Cristo, na dáka'ki ñaa.

⁶ Ta nî nataka kuá'a ñayuu. Ta ndino'o ini na nî seídó'o na ña nî daná'a Felipe, chî nî xini na ndidaá ña'a ndato nî kee ra.

⁷ Chî kuá'a nda'o ñayuu ñó'o espíritu kini nî nduva'a, ta nî'i nda'o nî kayu'u espíritu kini ñoo, dá nî kankuei ña kua'an ini na. Ta kuá'a ñayuu nî natii sa'a xí'in na ko kuu kaka va'a nî nduva'a.

⁸ Sa'á ñoo nî kadii nda'o ini ñayuu ndéi ñoo.

⁹ Ta ñoo ñoo ío ta'ani iin taa naní Simón, ta sa na'á vá xionoo ra kétadí ra xí'in na ñoo ñoo. Ta danda'í ra ñayuu ndéi ñoo, chî kée ra mií rá ña kúú rá iin taa ndáya'i.

¹⁰ Ta ndidaá ñayuu seídó'o va'a ña ká'an ra, nda na kuáli cháa ka xí'in nda na sá'ano cháa ka, ta kaá na ña mií Ndios nî xi'í choon ká'ano ñoo noo rá.

¹¹ Ta kándisa ñayuu ñoo ña ká'an ra, chî sa na'á nda'o xionoo ra danda'í ñaa rá xí'in ña tadí kaa ra.

¹² Tído tá nî daná'a Felipe noo ná to'on va'a sa'a ndi koo ndu'u na tixi ndá'a Ndios, kúú nî kandisa naan, ta nî kandisa ta'ani na ña nî daná'a ra sa'a Jesucristo. Sa'á ñoo kuá'a nda'o taa xí'in ñá'a nî sodoo ndúta.

¹³ Ta kúú nì kándisa ta'ani Simón ñoo. Dá tá nì ndi'i nì sodò ndúta rá, kúú nì kasá'a rá xionoo ra xí'in Felipe. Ta kúú naá vá iní ra xini ra ña ndato xí'in ña ná'ano kée Felipe.

¹⁴ Tá nì ni'i tó'on na kúú apóstol ndéi ñoo Jerusalén ña kua'a ñayuu ndéi kuendá Samaria nì kándisa to'on Ndios, dá nì tanda'a ná Pedro xí'in Juan kua'an na ñoo.

¹⁵ Dá tá nì saá na ñoo ñoo, dá nì xiká na ña manì noq Ndios sa'a ñayuu ñoo, dá ná natiin na Espíritu iì Ndios,

¹⁶ chì ni iin tó'on ná ko ñá'a natiin Espíritu iì Ndios, chì nì sodò ndúta óon va na xí'in kuu Jesús.

¹⁷ Dá nì chinóo Pedro xí'in Juan ndá'a ná dinì ñayuu nì kándisa ñoo, ta kúú nì natiin na Espíritu iì Ndios.

¹⁸ Tá nì xini Simón ña nì natiin ñayuu ñoo Espíritu iì Ndios tá nì chinóo apóstol ñoo ndá'a ná dinì ná, dá nì ka'an rá k'i'o ra di'on noq ná,

¹⁹ chì nì kaa ra:

—Díko ta'ani ndo'ó choon né'e ndó xaan noq yú'u. Dá kían, tá ná chinóo yu'u ndá'í dinì ndi ndáa mí ñayuu, ta kúú ná natiin ta'ani na Espíritu iì Ndios —kaá Simón.

²⁰ Dá nì kaa Pedro xí'in rá:

—Kua'an yo'ó naá nduúon xí'in di'on xaan, chì ka'an yo'ó ña xí'in di'on kuu kuión ña xí'o oon Ndios noq ñayuu.

²¹ Ni lú'u ví kuendá yo'ó, ni tá'í yo'ó koq noq choon kée ndu'u yo'ó chì ko iin ndaa ta'on nimon noq Ndios.

²² Kua'an nandikó inon sa'a ña kini kéeon xaan. Ta kuei nda'í noq Ndios, dá ndá ndi kuu ku'u ka'ano iní na sa'a kuachi náani inon xaan.

²³ Chì kátóni iní yu'u ña nì chiti yo'ó xí'in ña u'u inon. Ta ndadí toon yo'ó nákaaon tixi ndá'a ña kini —kaá na.

²⁴ Dá nì kaa Simón:

—Kuei nda'í ndo noq sato'o yo Ndios sa'a yú'u, dá ná o ndó'i tá'an ña kaá ndo vej ndo'i —kaá ra.

²⁵ Dá tá nì ndi'i nì daná'a Pedro xí'in Juan noq ñayuu ñoo sa'a to'on va'a Ndios, dá nì ki'in na ichi kua'an na xí'in Felipe. Dá nì kasá'a ná dána'a na to'on va'a ñoo noq ndidaá kúú ñayuu ndéi ñoo ñó'o chí kuendá Samaria ñoo. Tá nì ndi'i, dá nì nandió kuei na nì nasáa na ñoo Jerusalén.

Dí'a nì kuu tá nì daná'a Felipe sa'a to'on va'a Jesús noq iin taa nì kii nación Etiopía

²⁶ Tá nì ndi'i yo'ó, dá nì ka'an iin ángel nì kii noq sato'o yo Ndios xí'in Felipe:

—Ndakuiin, ta ki'in ichi ña kua'an chí sur Jerusalén dí'a, ña kua'an nda ñoo Gaza. Ta ichi ñoo kían yá'a kua'an noq kúú noq'ó'ó ichi —kaá na.

²⁷ Dá nì ndakuin Felipe. Dá nì kee ra kua'an ra. Ta kúú ichi noq kua'an ra ñoo nì naki'in tá'an ra xí'in iin taa nación Etiopía. Ta kúú rá iin taa o kúú kandeí de'e. Ta kúú rá iin taa kéchóon noq iin ñá'a naní Candace, ña kúú reina nación Etiopía, chì né'e va'a ra di'óan. Ta nì sa'an ra ñoo Jerusalén nì sa ndaño'o ra Ndios.

²⁸ Ta kúú nì nandió koq ra kua'an nó'o rá. Ta ió ra noq carreta, kiró ñó'o kuéj. Ta ká'í ra tuti nì taa profeta Isaías.

²⁹ Dá nì kaa Espíritu iì Ndios xí'in Felipe:

—Natuu yati kua'an nì'on carreta kaa —kaá na.

³⁰ Dá nì kankono Felipe nì natuu yati ra noq kua'an ra. Kúú nì seido'o ra ña ká'í taa ñoo noq tuti nì taa profeta Isaías. Dá nì ndato'on ñaá Felipe:

—¿Á kátóni ini ní ndí kóni kaa ña ká'i ní xaan?

³¹ Dá ni kaa taa ñoó:

—¿Ndi kee yu'u kandaá inii ña ká'an tá kọ íin ta'on nakani xí'in yu'u?

Dá ni ká'an rā xí'in Felipe ña ná kaa ra noo carreta, ta ná kakọo dáó rá xí'in rá.

³² Ta ká'i ra tuti ii Ndios noo ká'an di'a:

Tátọ'on kị'o ndáka ra iin léko kua'an ri noo taa sa'áni ri, kị'o dión ni kee ra xí'in ná.

Tátọ'on kị'o tádi iin léko dátá ri, kị'o dión ni kee na, chí ni iin tó'on tọ'on kọ ní ká'an na chindee ná mií ná.

³³ Ta ni kenoo ñaá taa, ta kọ íin ta'on ní kényiko ndaa sa'a ná.

Sa'a ñoó, ¿ndá yoo kuu nakani sa'a de'e na?

Chí ni sa'áni ñaá ñayuu, dá ná o koo ka na ñayuu yó'o.

³⁴ Dá ni ndatọ'on taa ñoó Felipe, ta kaá rā:

—Kee ní ña maní nakani ní xí'in yu'u. ¿Ndá sa'a ni ka'an profeta yó'o? ¿Á ni ka'an na sa'a mií ná, o ni ka'an na sa'a iin ka taa?

³⁵ Dá ni nakani Felipe ndí kóni kaa tọ'on káa noo tuti ii yó'o. Xí'in sa'a tọ'on yó'o, dá ni kasá'á rá dána'a rā noo rá sa'a tọ'on va'a Jesús.

³⁶ Dá ni saá rā iin xián noo ñó'o takují noo yá'a ra kua'an rā ñoó. Dá ni kaa taa Etiopía ñoó xí'in Felipe:

—Yó'o ñó'o takují. ¿Á o kuu ta'on kodọ ndúta yu'u yó'o?

³⁷ Dá ni kaa Felipe xí'in rá:

—Tá kandeé ini ní Jesús xí'in ndinoo ini ní o ní, dá kí'an kuu va.

Dá ni kaa taa ñoó:

—Kándísai ña Jesucristo kúu de'e Ndios —kaá rā.

³⁸ Dá ni sa'anda rā choon ña ná kakujin carreta ñoó. Dá ni noo ndi nduu rā noo ñó'o takují ñoó. Dá ni dakódo ndúta ñaá Felipe.

³⁹ Tá ni ndi'i ni kankuei ra noo takují ñoó, ta kúu ni ndañó'ó ni'ini va Felipe ni kee Espíritu sato'o yo Ndios. Ta kúu kọ ní xini ka ñaá taa ñoó. Ta kádi ndá'o ini ra kua'an rā íchi ñoó.

⁴⁰ Kúu ni kasandaá Felipe iin ñoo naní Azoto. Ta ni ya'a ra iin rá iin ñoo sá xika ra kua'an rā, ta sá kásto'on rā xí'in ñayuu ñoó sa'a tọ'on va'a Jesús kua'an rā. Dá ni saá rā ñoo naní Cesarea.

9

Di'a ni kuu tá ni nduu Saulo kuendá Jesús

¹ Ta ká'an ii vá Saulo ña ka'áni rá ná kúu kuendá sato'o yo Jesús. Kúu ni sa'an rā noo nákaa tã duti mií noo.

² Dá ni xiká rā ña kị'o ra tuti kane'e ra ko'on rā ve'e noo náta na Israel ndéi ñoo Damasco, ta tuti ñoó ká'an ña kómí rá choon tiin ra taa xí'in ñá'a ndiko íchi Jesús ko'on na ve'e kaa ñoo Jerusalén.

³ Dá ni kee ra kua'an rā ñoo Damasco ñoó. Tído tá ni kasandaá yati ra ñoo ñoó, kúu iin kuití vá ni naye'e ndaa noo kua'an rā ni kee iin ñó'o ni kii induú.

⁴ Ta kúu ni kankao va ra noño'o. Dá ni seido'o ra tá ni ká'an iin ñayuu:

—Saulo, Saulo. ¿Ndiva'a xionoo yo'ó kéndava'ón xí'in yu'u?

⁵ Dá ni ndatọ'on ñaá rá:

—¿Ndá yoo kúu mií ní, tatá?

Dá ni kaa na:

—Yu'u kúu Jesús, na xionoo yo'ó kéndava'a xí'ón. Tído kéeón xí'in miíón tátọ'on kị'o kée iin chee tá chísá'á rí diní karochá, ta dár'u'u ri mií rí.

⁶ Ta kúú ndá ndéi ñino oon va Saulo chí ñi yu'ú ra, dá kaá ra:

—¿Ndí kǎn keei kóni ní, tatá?

Dá ñi kaa Jesús xí'ín rá:

—Ndakuíin ndichi, ta kua'án ku'u ñoo ká'ano káa, dá káa ná kastò'on na xí'ón ndí kǎn kánian keeón —kaá na.

⁷ Ta taa kua'án xí'ín Saulo ñoo, kúú ñi naá vá iní ra ndíta ra, chí ñi seido'o ta'ani ra ñi ka'án iin ñayuu, tido ko íin ta'on ní xini rá.

⁸ Dá ñi ndakuíin ndichi Saulo. Tido tá ñi ka'án rá kande'é rá, ko ní kúu ka, chí ñi kukuaa va ra. Dá ñi ñatiin ndaa ñaa taa kua'án xí'ín rá ñoo, dá ndáka ñaa rá ñi saá ra ñoo Damasco.

⁹ Ta ñoo ñi sa ío ra oní kuu. Ta ko túu noo rá, ta ko ní sásá'an ra, ta ko ní xí'í ra takuú.

¹⁰ Ta ñoo Damasco ñoo ío iin taa kúu kuendá Jesús naní Ananías. Ta ñi na'a noo sato'o yo Jesús noo ná, ta ñi kaa na xí'ín ná:

—¡Ananías!

Dá ñi kaa Ananías:

—Yó'o nákaa, tatá.

¹¹ Dá ñi kaa sato'o yo Jesús:

—Ndakuíin ndichi, ta kua'án kǎn keeí naní keeí Ndaa. Tá ñi saáon ve'e iin taa naní Judas, dá ndato'ón sa'a iin taa ñi kaki ñoo Tarso naní Saulo, chí ñoo ío ra ká'án ra xí'ín.

¹² Chí ñi xí'oi ña ñi xini ra iin taa naní Ananías, ta ku'u ra chinoo ra ndá'a rá ñi rá, dá ná natuu tuku noo rá.

¹³ Dá ñi kaa Ananías:

—Tatá, kuá'a ndá'o ñayuu nákani xí'ín yu'u sa'a taa ñoo, ña xionoo ra kéndava'a ra xí'ín ñayuu mií ní ndéi ñoo Jerusalén.

¹⁴ Ta viti ñi kasá'a ra ñoo yó'o. Ta né'e ra choon ñi xí'o tã duti saku'a'a ña tiin ra ndidaa kúu ñayuu nákoni ña kúu ní sato'o na ko'on na ve'e kaa.

¹⁵ Dá ñi kaa sato'o yo Jesús:

—Kua'án, chí mií vá yu'u ñi kaxi taa ñoo ña kane'e ra to'in dána'a ra noo ñayuu ko kúu na Israel, xí'ín noo rey, xí'ín noo na Israel.

¹⁶ Ta ko'in dána'i noo rá ña kánian ndo'o naní ní'o rá sa'a yú'u —kaá na.

¹⁷ Dá ñi kee Ananías kua'án na. Dá ñi saá na ve'e noo ío Saulo, kúu ñi ku'u na na chinoo na ndá'a ná ñi rá. Dá ñi kaa na:

—Ñani Saulo, mií sato'o yo Jesús, na ñi na'a noo yo'ó íchi noo veíin yó'o, noón kúu na ñi tanda'a yu'u veíi, dá natuu nooon, ta nakutón xí'ín Espiritu ií Ndios —kaá na.

¹⁸ Ta kúu viti'ón di'a va ñi kuéi ña ndaa tátò'on ndaa ta'i tujaká nduchí nóo Saulo. Ta kúu ñi natuu noo rá. Dá ví ñi ndakuíin ndichi ra. Dá ñi sa'án ra ñi sodo ndúta rá.

¹⁹ Dá tá ñi ndi'i ñi sásá'an ra, kúu ñi naní'i ndée vá rá. Ta ñi sa ío ra dao kuú xí'ín na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Damasco ñoo.

Dí'a ñi kuu tá ñi dána'a Saulo to'on va'a Jesús ñoo Damasco

²⁰ Ta ñi ndi'i, dá ñi kasá'a Saulo dána'a na sa'a Cristo Jesús ini ve'e noo náta na Israel ndéi ñoo ñoo, chí kaá na ña Jesús kúu de'e Ndios.

²¹ Ta kúu ñi kasá'a naá vá iní ndidaa kúu ñayuu seídó'o na ña dána'a Saulo, ta kaa na:

—¿Á o dúu taa káa kúu ra kéndava'a xí'ín na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Jerusalén? Ta, ¿á o dúu ra káa ta'ani kúu taa ñi kasá'a yó'o tiin ra na kúu kuendá Jesús, ta kandaka ñaa rá ko'on ra nakí'o ra noo ndá'a tã duti saku'a'a? —kaá na.

²² Tído ví'í ká ví nì ndundeé iní Saulo dána'a nà sa'a Jesús, ta kò ní'í tã Israel ndéi ñoo Damasco ndí k'án ka'an rã xí'in Saulo, dá chì nì xì'o na ñà nì kandaá iní rã ñà miãan ndaa ndisa Jesús kúú Cristo, nà dákaki ñaa.

²³ Kúú sa kua'á nda'o kuú nì ya'a, dá nì kandoo tãa Israel ñà ka'áni rá Saulo.

²⁴ Tído nì ní'í tó'on na sa'á ñà nì kandoo ra kee ra. Ta nduu ñoo ndéi ra ndáti ra keta na yé'é noo kòndu'u nà ñoo Damasco, dá ka'áni ñaa rá, ká'an rá.

²⁵ Sa'á ñoo tá nì kuaá, dá nì danoo nà kúú kuendá Jesús Saulo ini iin tũyikã ká'ano sata náo ndadí ñoo ñoo. Dá nì kee na kua'an nà.

Dì'a nì kuu tá nì saq Saulo ñoo Jerusalén

²⁶ Dá tá nì saq Saulo ñoo Jerusalén, dá nì ka'an ná naki'in tá'an na xí'in nà kúú kuendá Jesús ndéi ñoo. Tído ndidaá vá ná yu'ú xini ñaa, chì kò kándia na ñà miãan ndaa nì nduu Saulo kuendá Jesús.

²⁷ Dá nì kee Bernabé ndáka ñaa ná kua'an nà noo ndéi nà kúú apóstol. Dá nì nakani na ñà nì xini Saulo sato'o yo Jesús íchi kua'an ñoo Damasco. Ta nì nakani ta'ani na ñà nì ka'an Jesús xí'in ná íchi ñoo. Ta nì kast'o'on ta'ani na xí'in ñayuu ñoo ñà kò ní yu'ú ta'on Saulo dána'a nà sa'a Jesús noo ñayuu ndéi ñoo Damasco ñoo.

²⁸ Dá nì kandoo Saulo nì sa io nà xí'in apóstol ñoo Jerusalén. Ta sa xionoo na xí'in ná.

²⁹ Ta kò yu'ú ta'on Saulo kanoo na kast'o'on na xí'in ñayuu sa'a sato'o yo Jesús. Ta dándichì tá'an na xí'in tã Israel ká'an yu'ú griego. Tído ka'áni vá ñaa rá kóni rã.

³⁰ Dá tá nì katóni ini dao kã nà kúú kuendá Jesús ñà k'i'o dión kóni rã kee ra, dá nì kee na ndáka na Saulo kua'an nà nda ñoo Cesarea. Ta ñoo nì tanda'á ñaa ná kua'an nó'o ná ñoo Tarso.

³¹ Ta kúú ndéi va'a va ndidaá nà kúú kuendá Jesús ndéi iin ní kúú kuendá Judea, xí'in Galilea, xí'in Samaria. Ta sá'ano cháá kã nà kua'an nà xí'in to'on Ndios. Ta yu'ú níó ná sato'o yo Ndios. Ta nì ndukua'a ná, ta nì sisa cháá kã nà xí'in ñà kándisa na kée Espiritu iñ Ndios.

Dì'a nì kuu tá nì nduva'a iin tãa naní Eneas

³² Ta noo xionoo Pedro xito ní'ini na ndidaá nà kúú ñayuu Ndios ndéi iin rá iin ñoo, ta kúú ñoo nì kasandaá nà noo ndéi nà kúú kuendá Jesús ñoo naní Lida.

³³ Ta ñoo nì naní'i ná iin tãa naní Eneas. Ta sa io onã va kuiã kándu'u rá noo xito, chì nì natí sa'a rá.

³⁴ Dá nì kaa Pedro xí'in rá:

—Eneas, Jesucristo kúú nà nduva'a yo'ó. Ndakuin ndichi, ta natuú xiton.

Ta kúú nì nakuin ndichi rã.

³⁵ Tá nì xini ñayuu ndéi ñoo Lida ñoo xí'in ñoo naní Sarón ñà nì nduva'a tã kú'u ñoo, kúú nì nduu ta'ani na kuendá sato'o yo Jesús.

Dì'a nì kuu tá nì natiki iin ñá'a naní Dorcas

³⁶ Ta ñoo naní Jope ío iin ñá'a kúú kuendá Jesús naní Tabita. Ta xí'in to'on griego nanian Dorcas. Ta kúú kua'á nda'o ñà va'a sa keeán, chì sa chindeeán ñayuu kúnda'í.

³⁷ Ta tein kuú dáá ñoo nì kasá'á kú'an. Ta kúú nì xí'i vaan. Dá tá nì ndi'i nì nakata na ñiãan, dá nì chindú'u ñaa ná ini ve'e kúú uy kánoo ñino.

³⁸ Ta yati né'e tá'an ñoo Jope ñoo xí'in ñoo Lida. Kúú nì kandaá ini nà kúú kuendá Jesús ndéi ñoo Jope ñà ío Pedro ñoo Lida. Sa'á ñoo nì tanda'á ná uy tãa kua'an rã kuaka ñaa rá. Tá nì saq rã noo ío nà, dá nì seí nda'í rã noo ná, ta kaá rã:

—¿Á ko'on ní xí'in ndu'u viti'ón ní? —kaá ra.

³⁹ Dá n̄i kee Pedro kua'an n̄a xí'in rá. Dá tá n̄i saá n̄a ñoo Jope, dá n̄i kee ñayuu ñoo ndáka ñaa ná kua'an n̄a ve'e noo kándu'u nd̄ji naní Dorcas ñoo. Ta kúu kua'á nda'o n̄a kuáan n̄i kaḡ noo satá Pedro, ta ndé'i n̄a ndéi na sa'á nd̄ji ñoo. Ta dána'a n̄a dá'on xí'in do'onḡ n̄i sa kava'aán tá n̄i sa takian noo Pedro.

⁴⁰ Dá n̄i taó nd̄'i Pedro ndidaá kúu ñayuu ndéi ini ve'e ñoo. Dá ví n̄i sa kuin x̄ití ná, ta n̄i ka'an n̄a xí'in Ndios. Dá n̄i sa nde'é ná noo kándu'u nd̄ji ñoo. Dá n̄i kaa n̄a:

—Tabita, ndakḡo —kaá n̄a.

Ta kúu n̄i nande'é váan. Dá tá n̄i xinian Pedro, kúu n̄i ndakḡoán ióan.

⁴¹ Dá n̄i t̄in Pedro ndá'an. Dá n̄i naçh̄ikani ndichi ñaa ná. Dá n̄i nakana na ndidaá n̄a kúu ñayuu Ndios xí'in n̄a kuáan ñoo ini ve'e ñoo. Dá n̄i çh̄ikani takí ñaa ná noo ná.

⁴² Dá tá n̄i kandaá ini ñayuu ndéi ñoo Jope ñoo ña n̄i naçakian, kúu kua'á nda'o na n̄i kanda'sa sato'o yo Jesús.

⁴³ Ta kúu kua'á ka va kuu n̄i kandoḡo Pedro ñoo Jope n̄i sa io n̄a ve'e iin taá sa nduvii ñ̄i k̄it̄i naní Simón.

10

Dí'a n̄i kuu tá n̄i na'q noḡ iin ángel noḡ iin taá naní Cornelio

¹ Ta ñoo Cesarea ió iin taá naní Cornelio. Ta dándaki ra iin ciento soldado, ra kúu iin ta'ándá naní, ra Italiano.

² Ta ndáño'o ra Ndios, ta yu'ú ni'ini ñaa rá xí'in ndidaá n̄a ve'e ra. Ta kua'á d̄i'ón xí'o ra chíndeé rá ñayuu kúnda'í. Ta daá kuiti ká'an ra xí'in Ndios.

³ Ta iin kuu n̄i xini ra ña'a ndato n̄i kee Ndios táto'on ka on̄i sa'ini, çh̄i n̄i xini túu ra iin ángel n̄i k̄i noḡ Ndios. Ta n̄i ku'u na noḡ nákaa ra. Dá n̄i kaa n̄a:

—¡Cornelio!

⁴ Tá n̄i sa nde'é va'a Cornelio ángel ñoo, kúu n̄i yu'ú nda'o ra. Dá n̄i ndato'ón ñaa rá:

—¿Ndí k̄ián kóni ní, tatá?

Dá n̄i kaa ángel ñoo:

—Náta'an ini Ndios seíd'o na ña xíkḡon noḡ ná, ta náta'an ta'ani ini n̄a sa'á ña chíndeéon ñayuu kúnda'í.

⁵ Ta viti tanda'á dao taá ná ko'on ra ñoo Jope kuaka ra iin taá naní Simón kandaka ra kasaa ra. Ta ta yó'o naní ta'ani Pedro.

⁶ Ta ió n̄a ve'e iin ka taá naní Simón, tá'an ra nduvii ñ̄i k̄it̄i. Ta iin ve'e ra yati yu'ú taño'o. Ta noḡn kúu n̄a kasto'on xí'ón ndí k̄ián kánian keeón —kaá ángel ñoo.

⁷ Dá n̄i kee ángel ñoo kua'an n̄a. Dá n̄i kana Cornelio uu taá kéchón noḡ rá xí'in iin soldado, tá'an ra ndáño'o ta'ani Ndios takí. Ta kándéé ini Cornelio ñoo taá yó'o.

⁸ Dá n̄i nakani ndi'i ra xí'in taá yó'o ña n̄i ka'an ángel ñoo xí'in rá. Dá n̄i tanda'á ñaa rá kua'an ra ñoo Jope kuaka ra Pedro kii na.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i xini Pedro iin ña'a ndato n̄i kee Ndios

⁹ Ta iin ka kuu, tá sa kua'an kasandaá yati ra ñoo Jope ñoo, kúu n̄i kaa Pedro d̄ini ve'e ka'an n̄a xí'in Ndios, ta kián táto'on dao nduu.

¹⁰ Ta n̄i kixian n̄i kuiko nda'o na. Ta sa kasá'an va na kóni n̄a. Ta xían naní kénduu n̄a ve'e ñoo ña'a kasá'an na, ta kúu n̄i xini túu na iin ña'a ndato n̄i kee Ndios.

11 **Chì nì xini nà nì nono** induú. Ta **nì xini nà** konoo iin ña'a vei ña, ta káaan táto'on káa iin dá'on ká'ano. Ta ndíko tá'an ndin komì titoán. Ta **nì naxinoan** nda noño'ó.

12 Ta kúu ini dá'on ñoo ñó'o ndidaá kúu kítì komì sa'a, ta ñó'o ta'ani kirí xíka tixi, xí'ín ndidaá ka ni laa.

13 **Dá nì seido'o** Pedro tachì iin nà nì ka'an, ta kaá na di'a:

—Pedro, nakuijn ndichi. Ta ka'áni kítì xaan, ta kason rí.

14 **Dá nì kaa** Pedro:

—Koo, tatá, chí ko óon ta'on keí yu'u ña'a yako xí'ín ña ko ió vii noo Ndios.

15 **Dá nì kaa** tuku tachì nà nì ka'an ñoo xí'ín ná:

—Tá'an ña nì nduvii Ndios, o sa chinani ta'on yo'áan ña kían ña yako.

16 Ta onì ta'ándá nì ka'an nà dión xí'ín Pedro. **Dá nì nandió** ko tuku dá'on ñoo kua'an nó'an induú.

17 Ta kúu xían ió Pedro nákani ini nà ndi kóni kaa ña ndato nì xini nà ñoo, kúu sa nì saa va taa nì tãnda'á Cornelio ve'e noo ió nà, chí nì ndato'on rá nà ñoo ñoo ndei kúu ve'e Simón. Ta kúu sa nì kasandaá ra yé'é ve'e ñoo.

18 **Dá nì kasá'á** ndátó'on rá nà ndéi ve'e ñoo, dá nì kaa ra:

—¿Á ve'e yó'o ió iin taa naní Simón, taa ká'an xí'ín ná Pedro? —kaá ra.

19 Ta nákani ijí vá ini Pedro sa'á ña nì xini nà, dá nì kaa Espiritu ijí Ndios xí'ín nà:

—Nì kasáa onì taa nándukú rá yo'ó.

20 Ndakuijn, ta kua'an noo kí, ta o sa nákani kuáchì inon ko'on xí'ín rá, chí mió yu'u nì tãnda'á rá nì kasáa ra —kaá nà.

21 **Dá nì noo** Pedro, dá nì sa'an nà noo ndita taa nì tãnda'á Cornelio ñoo. **Dá nì kaa nà** xí'ín rá:

—Yu'u kúu taa nándukú ndo'ó. ¿Ndá choon vei ndó?

22 **Dá nì kaa** ra xí'ín ná:

—Vei ndu choon iin taa naní Cornelio, tá'an nà dándáki iin ciento soldado. Ta nà yó'o kúu iin taa ndaa, ta ndáño'o na Ndios takí. Ta ká'an va'a ndidaá kúu nà Israel sa'a ná. Ta nì natiin na choon noo iin ángel kéchóon noo Ndios ña kían kana na mií ní ña ko'on ní ve'e na, dá ná kueídó'o na ña kían kasto'on ní xí'ín ná —kaá taa ñoo.

23 **Dá nì natiin** va'a ñaa Pedro. **Dá nì sa** ndei ra ve'e ñoo nì kidi ra sakuaá dáá ñoo. **Tá nì tjuu** noo iin ka kuu, dá nì kee Pedro xí'ín dao ka taa kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Jope ñoo kua'an nà xí'ín ndin onì taa ñoo.

Dí'a nì kuu tá nì saq Pedro ve'e Cornelio

24 **Nda** iin ka ví kuu, dá nì saa nà ñoo naní Cesarea. Ta sa io va Cornelio ndati ra kasaa Pedro ve'e ra. Ta ndéi ta'ani ndidaá tá'an ra, xí'ín nà né'e tá'an va'a xí'ín rá nì kana ra ñoo.

25 **Dá tá nì saq** Pedro yé'é ve'e ñoo, kúu nì keta Cornelio nakuaka ñaa rá. Ta kúu nì sa kuín xití rá noo ná, dá kandaño'o ñaa rá, ká'an rá.

26 **Tído nì** náchikani ndichi va ñaa Pedro, chí nì kaa nà xí'ín rá:

—Ndakuijn ndichi ní, chí taa xí'ín vá ní kúu yu'u.

27 Ta kúu ndátó'on Pedro xí'ín rá nì ndu'u na ve'e ra. **Dá nì xini nà** ña kuá'a nda'ó ñayuu ndéi ndati ñaa.

28 **Dá nì kaa** Pedro xí'ín ná:

—Sa ná'á vá mií ndó ña ko sónico ta'on ley ndu'u, nà kúu nà Israel, ña naki'in tá'an ndu ta ni ña natuu yati ndu xí'ín ñayuu ko kúu nà Israel. **Tído nì dan'á** Ndios noqí ña ko kánian chinani yu'u ní iin tó'on ñayuu ña kúu ná ñayuu ko chóon, o ñayuu yako noo Ndios.

29 **Sa'á** ñoo, tá nì kana ndó yu'u vei, ko ní nákani kuáchì ta'on inijí kixii. Ta viti ndátó'ín ndo'ó, ¿ndá sa'a kían nì kana ndó yu'u veii? —kaá nà.

³⁰ Dá n̄i kaa Cornelio xí'ín ná:

—Sá io komī kuu, táto'on mií hora viti, íoí ne'e iíi. Kúú tá n̄i kasandaá k̄a on̄i nani ká'ín xí'ín Ndios, ta kúú iin ndakána vá n̄i s̄a kuín iin t̄a ndíxi dá'on ndato náye'e ndaa noq̄i.

³¹ Dá n̄i kaa n̄a xí'ín yu'u: “Cornelio, s̄a n̄i seido'o Ndios ñ̄a n̄i xik̄on noq̄ ná, ta náta'an ini n̄a s̄a'á ñ̄a chíndeéon ñ̄ayuu kúnda'í.

³² Ta viti tanda'á dao t̄a ná ko'on r̄a ñ̄oo ká'ano naní Jope kuaka ra iin t̄a naní Simón, ta ká'an xí'ín ná Pedro. Ta ío n̄a ve'e iin t̄a naní Simón, tá'an ra ndúvii ñ̄i kít̄i. Ta íin ve'e ra yati yu'u t̄año'o. Dá ná kii na kast̄o'on na xí'ón ndí kían kánian keeón”, kaá ángel ñ̄oo xí'ín yu'u.

³³ Sá'á ñ̄oo mií hora daá n̄i tanda'í t̄a yó'o kosaa r̄a kuaka ra mií kii ní. Ta kúú va'a va n̄i kee ní ch̄i n̄i kasáa yach̄i ní. Ta viti kían ndéi ndi'i ndu'u noq̄ Ndios, dá kueídó'o ndu ndidaá to'on n̄i sa'anda Ndios noq̄ ní ñ̄a kían kast̄o'on ní xí'ín ndu'u —kaá r̄a xí'ín Pedro.

Di'a kua'an ñ̄a n̄i daná'q Pedro sa'q Jesús noq̄ ñ̄ayuu n̄i nataka ve'e Cornelio

³⁴ Dá n̄i kasá'á Pedro ká'an n̄a xí'ín ñ̄ayuu ñ̄oo:

—Viti kían kátóni va'a iniñ ñ̄a k̄o káxi ta'on Ndios ñ̄ayuu, iin noó kúú vá ná noq̄ ná.

³⁵ Ta náta'an ini n̄a xini n̄a ñ̄ayuu ndéi ndi ndáa mií vá ñ̄oo tá yu'u ni'ini ñ̄aa ná, ta kée na ñ̄a ndaa.

³⁶ N̄i ká'an Ndios xí'ín n̄a Israel sa'á to'on va'a ñ̄a ká'an ñ̄a kuu va nandei va'a na xí'ín Ndios sa'a Jesucristo, n̄a dándáki ndidaá ñ̄ayuu.

³⁷ Ta s̄a ná'á vá mií ndó ndí kían n̄i kuu chí Judea di'a. Ta n̄i kasá'an chí kuendá Galilea di'a tá n̄i ndi'i n̄i daná'a Juan noq̄ ñ̄ayuu ñ̄a kánian kod̄o ndúta ná.

³⁸ Ch̄i n̄i x̄i'o Ndios Esp̄iritu īi ná noq̄ Jesús, n̄a ñ̄oo Nazaret, ta n̄i x̄i'o ta'ani na choon noq̄ ná. Ta s̄a x̄ionoo Jesús s̄a kee na kua'á nda'o ñ̄a va'a, ta s̄a nduva'a na ndidaá kúú ñ̄ayuu s̄a dandó'o ñ̄a u'u. Díon n̄i kee Jesús, ch̄i ío Ndios xí'ín ná.

³⁹ Ta ndu'u kúú n̄a n̄i xini ndidaá kúú ñ̄a'a ndato n̄i kee Jesús chí kuendá Judea, xí'ín ñ̄a n̄i kee na ñ̄oo Jerusalén. Tá n̄i ndi'i, dá n̄i sa'áni ñ̄aa rá, ch̄i n̄i ch̄irkaa ñ̄aa rá ndjika iin cruz.

⁴⁰ Tído n̄i daná'taki ñ̄aa Ndios t̄ixi kuu óni. Ta n̄i na'a takí tuku Jesús noq̄ ndú'u n̄i kee Ndios.

⁴¹ Tído k̄o ní xini ta'on ñ̄aa ndidaá n̄a Israel. Sava'a mií ndu'u, tá'an n̄a n̄i kaxi mií Ndios, n̄i xini ñ̄aa, ch̄i n̄i sasá'an nduú ndú xí'ín ná, ta n̄i x̄i'i nduú ndu'u xí'ín ná tá n̄i ndi'i n̄i nataki n̄a.

⁴² Tá n̄i ndi'i, dá n̄i x̄i'o na choon noq̄ ndú'u ñ̄a kanoo ndu kast̄o'on ndu xí'ín ndidaá kúú ñ̄ayuu ñ̄a n̄i ch̄ikani Ndios mií Jesús ñ̄a keyik̄o n̄a sa'a ndidaá ñ̄ayuu takí xí'ín ndidaá n̄a n̄i x̄i'i.

⁴³ Ta sa'a mií ta'ani ná n̄i taa profeta, ch̄i n̄i taa na ñ̄a ku'u ká'ano ini Ndios sa'a kuach̄i ndidaá ñ̄ayuu kandeé ini ñ̄aa —kaá Pedro.

Di'a n̄i kuu tá n̄i nakutí n̄io n̄a ve'e Cornelio xí'ín Esp̄iritu īi Ndios

⁴⁴ Ta kúú ká'an ío Pedro íin na, kúú n̄i naxino Esp̄iritu īi Ndios din̄i ndidaá kúú ñ̄ayuu ndéi seídó'o ñ̄oo.

⁴⁵ Ta t̄a Israel kúú kuendá Jesús, tá'an r̄a n̄i kasáa xí'ín Pedro ñ̄oo, kúú n̄i naá vá ini r̄a ndíta ra, ch̄i n̄i naxino Esp̄iritu īi Ndios din̄i n̄a k̄o kúú n̄a Israel ñ̄oo,

⁴⁶ ch̄i n̄i seídó'o ra ñ̄a n̄i kasá'á ná ká'an n̄a dao k̄a yú'u, ta kéká'ano na Ndios.

⁴⁷ Dá nî kaa Pedro xí'ín t̄a nî kasáa xí'ín ná ñoó:

—Ni iin tó'ón ñayuu o kúu chítuu ña kodō ndúta n̄a yó'o, chí sa nî ñatiin va na Espiritu iñ Ndios tátō'on k̄i'o nî ñatiin ñaá mií yó —kaá n̄a.

⁴⁸ Dá nî sa'anda Pedro choon noó ñayuu nî kandisa ñoó ña ná kodō ndúta ná xí'ín kuū sato'o yo Jesús. Ni ndi'i, dá nî seí nda'í n̄a noo Pedro ña ná koo na xí'ín ná cháá ka kuū.

11

Di'a kua'an ña nî kastō'on Pedro xí'ín n̄a kúu kuendá Jesús

¹ Kúu nî nî'í tó'on ta'ani apóstol xí'ín dao ka n̄a kúu kuendá Jesús ndéi chí kuendá Judea ña nî kandisa dao ñayuu ko kúu n̄a Israel to'on va'a Ndios.

² Dá tá nî ñandió koo tuku Pedro ñoo Jerusalén, dá nî kasá'á dánani ñaá dao t̄a, tá'an r̄a kaá ña mií'an ndúsa ta'anda ñi'í ndidaá t̄a kúu kuendá Jesús,

³ ta kaá ra:

—¿Ndiva'a nî sa'an ní nî ku'u ní ve'e t̄a ko ní tá'anda ñii? Ta, ¿ndiva'a nî sasá'an nduu ní xí'ín rá?

⁴ Dá nî kasá'á Pedro nákani ndi'i na ndi k̄i'o nî ndo'o na, ta kaá n̄a:

⁵ —Tá nákaa yu'u ñoo ká'ano naní Jope, ta x̄ian nani ká'in xí'ín Ndios, ta kúu nî na'a n̄a iin ña'a ndato nooí. Ta káaan tátō'on káa iin dá'on chíká'ano. Ta ndíko tá'an ndin kom̄i titó'an. Díon káaan nî nooan nî k̄ian nda induú káa. Ta nî ñaxinoan nda noo íoí.

⁶ Dá nî sa nde'é va'í inian, kúu nî xinij ñó'o k̄iti kom̄i sa'a, xí'ín kirí yukú deen, xí'ín kirí x̄ika t̄ixi, xí'ín ndidaá ka ní laa.

⁷ Dá nî seido'í tach̄i iin n̄a nî ka'an: “Pedro, ndakuijn ndichi. Ta ka'áni kirí xaan, ta kason rí”, kaá n̄a xí'ín.

⁸ Dá nî kaaj: “Koó, tatá, chí ko óon ta'on keí yu'u ña'a yako xí'ín ña ko ío vii noo Ndios”, nî kaaj xí'ín ná.

⁹ Ta chí induú nî ka'an tuku tach̄i ñoo xí'ín: “Tá'an ña nî nduvii Ndios, o sa chinani ta'on yo'áan ña k̄ian ña yako”, kaáan.

¹⁰ Ta on̄i ta'andá nî ndo'í díon. Dá nî ñandió kooan kua'an nó'an induú.

¹¹ Ta kúu mií hora daá ñoo nî kasáa on̄i t̄a nándukú rá yu'u ve'e noo sa ioj. Ta roón kúu r̄a nî kii nda ñoo Cesarea.

¹² Ta kúu nî ka'an n̄a kúu Espiritu iñ Ndios xí'ín ña ná dá'a ni nakani kuáchi inij ko'in xí'ín rá. Ta kúu nî sa'an ta'ani ndin iño ñani yo yó'o xí'ín. Tá nî saá ndu'u, dá nî ku'u ndu ini ve'e t̄a ñoó.

¹³ Dá nî nákani ra xí'ín ndú ña n̄a xini r̄a iin ángel ini ve'e ra, ta nî kaa ángel ñoo xí'ín rá: “Tanda'á dao t̄a ná ko'on r̄a ñoo ká'ano Jope kuaka ra iin t̄a naní Simón, ta ká'an xí'ín rá Pedro.

¹⁴ Ta roón kúu r̄a kastō'on xí'ón ndí k̄ian kánian keeón, dá k̄aki miíón xí'ín n̄a ve'ón noó kuáchi ndo”, kaá ángel xí'ín rá.

¹⁵ Tá nî kasá'í dána'í noó ñayuu ñoo, kúu nî ñaxino Espiritu iñ Ndios dinj ná tátō'on k̄i'o nî ñaxino n̄a dinj mií yó mií sa'a.

¹⁶ Nda daá ví nî ndisáa inij ña nî ka'an sato'o yo Jesús: “Mií'an ndaa k̄ian ña Juan n̄i sa dakódo ndúta ñaá xí'ín t̄akuí, tido ndo'ó kúu n̄a kodō ndúta xí'ín Espiritu iñ.”

¹⁷ Mií Ndios kúu n̄a n̄i x̄i'o Espiritu iñ ná noó ñayuu ñoo tátō'on n̄i x̄i'o na Espiritu iñ ná noo mií yó sa'á ña n̄i kandisa yó sato'o yo Jesucristo. Sa'á ñoo ndani, ¿nda yoo kúu yu'u ña ketéiin noó ña kónj Ndios? —kaá Pedro.

¹⁸ Tá nî seido'o ra to'on yó'o, ta kúu nî sadi r̄a yú'u rá, ta kúu ko ní dánani ka r̄a Pedro. Ndaá nî kasá'á rá kéká'ano ra Ndios, ta kaá r̄a:

—Dá kían ndá ñayuu kọ kúú nà Israel xí'o Ndios ña nandikó iní nà sa'á kuächí kée na, dá kasandaá nà ni'í ná ña kataki chíchí ná —kaá ra.

Di'a ni kuu, dá ni kándisa ku'á ñayuu ndéi ñoo Antioquia to'on va'a sa'a Jesús

¹⁹ Ku'á nda'o nà kúú kuendá Jesús ni xita noo kua'an tá tiempo ni sa'ání rá Esteban, chí ni kasá'á kéndava'a ñayuu xí'in iin rá iin na. Ta dao noón ni kee kua'an ndá kuendá Fenicia. Ta dao ka nà kua'an iin yúku ín ini taño'o naní Chipre. Ta dao ka nà ni ki'in kua'an ñoo ká'ano naní Antioquia. Ta kọ ní dána'a nà sa'á to'on va'a sa'a Jesús noo dao ka ñayuu, sava'a noo nà Israel vá ni daná'a naán.

²⁰ Tido tein nà kuendá Jesús ndéi ñoo Antioquia ñoo ño'o dao nà ni kii Chipre xí'in nà ni kii ñoo Cirene. Ta nà yó'o kúú nà ni kasá'á dána'a noo nà kọ kúú nà Israel sa'á to'on va'a sato'o yo Jesús.

²¹ Ta kúú ni chindeé nda'o ñaa sato'o yo Jesús. Sa'á ñoo ndani ku'á nda'o ñayuu ni kándisa ñaa, ta ni nduu na kuendá sato'o yo Jesús.

²² Tá ni kandaá ini nà kúú kuendá Jesús ndéi ñoo Jerusalén sa'a ndidaá ña ni kuu ñoo Antioquia, dá ni tanda'á ná Bernabé kua'an nà ñoo.

²³ Tá ni saa nà ñoo ñoo, dá ni xini nà ña kée Ndios ku'á nda'o ña maní xí'in ñayuu ñoo. Ta kúú ni kadij nda'o ini Bernabé ñoo. Dá ni ka'an ni'ini na noo ndidaá ñayuu ñoo ña ndino'o ini nà ná kandita ndaa ná xí'in sato'o yo Jesús.

²⁴ Ta Bernabé ñoo kúú iin ta va'a, ta ni nakuti xí'in Espiritu ij Ndios, ta kándéé ká'ano ini nà Jesús. Ta kúú ku'á ka ví ñayuu ni nduu kuendá sato'o yo Jesús ñoo ñoo.

²⁵ Tá ni ndi'i yó'o, dá ni kee Bernabé kua'an nà ñoo Tarso nándukú ná Saulo. Dá tá ni naní'í ñaa ná, dá ni kee na ndáka ñaa ná kua'an nà ñoo Antioquia.

²⁶ Tá ni saa nà ñoo, dá ni sa ndei na xí'in nà kúú kuendá Jesús iin kuia toon. Ta ni daná'a nà noo ku'á nda'o ñayuu. Ta ñoo Antioquia ñoo kúú noo ni kasá'á ñayuu chinani ná nà kúú kuendá Jesús, cristianos.

²⁷ Ta tein kuú dáá ñoo ni kee dao profeta ndéi ñoo Jerusalén kua'an nà ñoo Antioquia.

²⁸ Ta xian ndéi na ñoo, dá ni ndakuin ndichi iin ta naní Agabo. Ta mií Espiritu ij Ndios ni kedaá xí'in rá, dá ni kasto'on ra xí'in nà kúú kuendá Jesús ña koo iin tama iin ní kúú noño'o yó'o, kaá ra.

Ta kúú miian ndaa kuiti ni sa io iin tama tein tiempo ni sa ne'e iin ta naní Claudio choon ká'ano cháa ka.

²⁹ Dá ni kandoo nà kúú kuendá Jesús ndéi ñoo ña tanda'á ná táto'on ki'o sáa ndéé ná ko'an chindeé ná nà kúú kuendá Jesús ndéi chí kuendá Judea.

³⁰ Dión ni kee na, dá ni chinda'á naan né'e Bernabé xí'in Saulo kua'an nà naki'o naan noo nà sá'ano kúú kuendá Jesús ndéi chí kuendá Judea.

12

Di'a ni kuu, dá ni chikaa rey Herodes Pedro ve'e kaa

¹ Ta mií tiempo daá ñoo ni kasá'á rey Herodes kéndava'a ra xí'in dao nà kúú kuendá Jesús.

² Chí ni sa'anda ra choon, dá ni sa'ání rá Jacobo, nà kúú ñani Juan, xí'in espada.

³ Tá ni kandaá ini Herodes ña ni nata'an nda'o ini nà ñoo Israel ña ni sa'ání rá Jacobo, kúú ni tiin ta'ani ra Pedro chikaa ra ve'e kaa. Ña yó'o ni ndo'o na tein kuú víko tá seí nà Israel pan, tá'an ña kọ ní kí'in tá'an xí'in ña dákuita taçian.

⁴ Tá n̄i ndi'i n̄i tiin ra Pedro, dá n̄i chikáa ñaa rá ve'e kaa. Dá n̄i chikata ra komi tu'u soldado, ta komi soldado n̄i sa kuu iin iin tu'u n̄i chikata ra ndita ndaa Pedro. Ch̄i n̄i ka'an Herodes taó ñaa rá chikani ra noó n̄a ñoo Israel tá n̄i ndi'i n̄i sa io vikō Pascua, dá ka'áni ñaa rá, ká'an rá.

⁵ Ta ndaa va'a ñaa rá noo nákaa n̄a ve'e kaa. Tído kō sá tuu ta'on n̄a kúu kuendá Jesús ká'an n̄a xí'in Ndios sa'a Pedro.

D'i'a n̄i kuu tá n̄i taó iin ángel Pedro ve'e kaa

⁶ Ndā ná tuu noo, dá taó ñaa Herodes, ká'an rá. Ta mií sakuuá dáá ñoo kándu'u Pedro kidi n̄a, ta iin iin xoo xoo n̄a ndéi iin iin soldado ndaa ñaa rá. Ta ndikō n̄a xí'in uū cadena. Ta ndita uū k̄a soldado yé'é kaa ndaa rá ndidaa t̄a ño'o ve'e kaa ñoo.

⁷ Ta kúu iin kuiti vá n̄i kasáa iin ángel n̄i kii noo sato'o yo Ndios. Ta kúu n̄i naye'e ndaa iin ní kúu ini ve'e kaa ñoo. Dá n̄i dakandá n̄a d̄i'in Pedro noo kándu'u ná. Dá n̄i ndoto na. Dá n̄i kaa ángel ñoo xí'in ná:

—Ndakoo k̄i.

Tá n̄i ka'an n̄a dión, kúu n̄i kuēi va cadena ndikō ndá'a ná.

⁸ Dá n̄i kaa ta'ani ángel ñoo:

—Nakatō ña ndikō t̄isón xaan. Ta naku'u ndison —kaá n̄a.

Dá n̄i kee Pedro dión. Dá n̄i kaa ángel ñoo xí'in ná:

—N̄andii kotōon, ta karkaa yu'u. Nak̄i, ná ko'o.

⁹ Dá n̄i kee na tákaa na sata ángel kua'an n̄a. Ta kō kándaá va'a ini n̄a, á miian ndaa kúu dión o dión ná'a oon va Ndios iin ña'a ndato noo ná, ká'an ná.

¹⁰ Ta kúu n̄i ya'a na noo ndéi iin tu'u soldado ndaa ñaa ñoo. Dá n̄i ya'a ta'ani na noo ndéi iin k̄a tu'u soldado. Dá n̄i kasandaá na noo kúu yiryé'é kaa chí kei di'a. Ta kúu n̄i nono mií vá yiryé'é ñoo. Dá n̄i kankuei na sá xika na kei ñoo kua'an n̄a. Ta kúu ñoo n̄i d̄ankoo ñaa ángel ñoo.

¹¹ Ndā daá ví, dá n̄i katóni va'a ini Pedro, dá n̄i nakani ini n̄a:

—Viti k̄ian n̄i kandaá ini ña miian ndaa kuiti sato'o yo Ndios kúu n̄a n̄i ch̄inda'a iin ángel n̄i kii na n̄i dakáki na yó noo ndá'a Herodes xí'in noo ndidaa kúu ña'a kini katoó na Israel kee na xí'a —ká'an ná kua'an n̄a.

¹² Tá n̄i kandaá ini n̄a ña dión n̄i kee Ndios xí'in ná, dá n̄i kee na kua'an n̄a ve'e María, n̄a kúu naná Juan, tá'an r̄a ká'an xí'in ná Marcos. Ch̄i ñoo n̄i n̄ataka kuá'a n̄a kúu kuendá Jesús ndéi na ká'an n̄a xí'in Ndios.

¹³ Dá tá n̄i saá Pedro, dá n̄i kasá'a ná dákásá ná yé'é kei sata vé'e. Ta kúu n̄i keta iin tadi'yí kéchóon ve'e ñoo naní Rode kandé'é xí ndá yoo dákásá yé'é ñoo.

¹⁴ Tá n̄i nakoni x̄i tach̄i Pedro, kúu kō ní sónó ta'on x̄i yé'é ñoo, ch̄i n̄i kad̄i nda'o ini x̄i. Kúu n̄i n̄andió kōo x̄i kua'an x̄i kasto'on x̄i xí'in n̄a ndéi ini ve'e ñoo ña Pedro va kúu n̄a dákásá yé'é ñoo.

¹⁵ Dá n̄i kaa n̄a xí'in x̄i:

—Nádana va d̄in̄i yo'ó —kaá n̄a.

Tído ndúndéé k̄a yí x̄i ká'an x̄i ña ndaa va kián. Dá n̄i kaa noón:

—O dúu ta'on mií Pedro kúu ná. N̄io vá ná kián.

¹⁶ Tído dákásá jó Pedro yé'é ñoo iin na. Dá tá n̄i sónó ñayuu ñoo yé'é ñoo, kúu n̄i xini n̄a Pedro, kúu n̄i naá vá ini n̄a.

¹⁷ Kúu n̄i dakúu Pedro ndá'a ná ká'an n̄a ña ná kandeí tádi ñayuu ñoo. Dá n̄i nakani na tát̄o'on k̄i'o n̄i kee sato'o yo Ndios n̄i taó ñaa ná ini ve'e kaa. Dá n̄i kaa ta'ani na:

—Nakani ndó xí'in Jacobo, xí'in ndidaa k̄a ni n̄a kúu kuendá Jesús sa'a ña va'a n̄i kee Ndios xí'in yu'u —kaá n̄a.

Dá n̄i keta na kua'an n̄a iin k̄a xián.

18 Tá nì t̄uu noo, dá nì kasá'á naá tá'an mií soldado ndéi ra, chí yu'ú ra, chí ko ní xiní ra ndi nì kuu nì keta Pedro ve'e kaa ñoo.

19 Dá nì sa'anda Herodes choon noo dao k̄a soldado ña ná ko'on ra nandukú ñaa rá, t̄do ko ní nání'i ta'on ñaa rá. Dá tá nì ndi'i nì ndato'ón va'a Herodes ñoo soldado sa ndei sa ndaa Pedro ini ve'e kaa ñoo, dá nì sa'anda ra choon ña ná kuu ra. Tá ni ndi'i daá, dá nì keta Herodes kuendá Judea kua'an ra koo too ra ñoo nani Cesarea.

Dì'a nì kuu tá nì xì'i rey Herodes

20 Káryíí nda'o Herodes xí'ín ñayuu ndéi ñoo Tiro xí'ín na ndéi ñoo Sidón. Sa'á ñoo nì ndato'ón ñayuu ñoo ña ko'on na ndaka na ña manì noo rá. Tá nì saa na ñoo, kúu nì kandeé ná nì xingó ini iin t̄aa nani Blasto, tá'an ra dándáki na kéchóon ve'e Herodes. Ta Blasto ñoo kúu ra nì sa'an nì ndaka ra ña manì noo Herodes sa'á ná. Dión nì kee ñayuu ñoo, chí no'ño'o rey Herodes ñoo kána ña'a seí na.

21 Dá tá nì kasandaá kuu nì kandoo Herodes kantó'ón rá xí'ín ná, dá nì nandixi ra dá'on, tá'an ña sá ní'ino ra tá sa'ándá ra choon. Dá nì nakoo ra noo t̄ei noo sa'ándá ra choon. Dá nì kasá'á rá ká'an ra xí'ín ná.

22 Dá nì kasá'á káyu'ú ñayuu kuá'a ñoo, ta kaá na:

—¡Ndios vá kúu na ká'an yó'o, ta o duú t̄aa oon kúu rá! —kaá na.

23 Ta kúu mií hora daá ñoo nì kasá'á kú'u Herodes nì kee iin ángel nì kii noo sato'o yo Ndios sa'á ña ko ní náki'o ra ñaño'o noo Ndios tá ni ka'an ñayuu ñoo dión xí'ín rá. Kúu nì xí'i va ra nì kee t̄ikudí.

24 Ta nì naka'ani cháá k̄a to'on sato'o yo Jesús, ta nì ndukua'a cháá k̄a ñayuu kándisa ñaa.

25 Dá tá nì ndi'i nì kee Bernabé xí'ín Saulo choon nì xio na kua'an na ñoo Jerusalén, dá nì nandio kuéi na ñoo Antioquía. Ta ndáka na Juan, t̄a ká'an xí'ín ná Marcos, kua'an na.

13

Dì'a nì kuu tá nì kaxi Ndios Pablo xí'ín Bernabé ña ko'on na dána'a na to'on va'a Jesús

1 Tein na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo ká'ano nani Antioquía ndéi dao profeta xí'ín na dána'a to'on Ndios. Ta na yó'o kúu Bernabé, xí'ín Simón, tá'an ra nani ta'ani t̄aa ndei'i, xí'ín Lucio, tá'an ra nì kii ñoo Cirene, xí'ín iin k̄a t̄aa nani Manaén, tá'an ra nì sa'ano daó xí'ín ra né'e choon sa nani Herodes, ta nákaa ta'ani Saulo tein t̄aa yó'o.

2 Ta xian nani ndéi noón ndaño'o na sato'o yo Ndios, ta né'e ij ná, dá nì kaa Espiritu ij:

—Taó xóo ndó Bernabé xí'ín Saulo, dá ná ko'on na kee na choon, ña nì nakanai na kee na —kaá na.

3 Dá tá nì ndi'i nì ka'an na xí'ín Ndios, ta nì sa ne'e ij ná, dá nì chikodó ná ndá'a ná dinì ndi nduú t̄aa yó'o. Dá nì chinda'a ñaa ná kua'an na.

Dì'a nì kuu tá nì daná'a Bernabé xí'ín Saulo chí kuendá Chipre

4 Ta mií Espiritu ij Ndios ndáka Bernabé xí'ín Saulo kua'an na. Dá nì xingo na ñoo nani Seleucia. Ta ñoo nì kaa na iin barco, dá nì ki'in na kua'an na iin yuku iin ini taño'o nani Chipre.

5 Dá tá nì saa na ñoo nani Salamina noo nákuita barco, dá nì kasá'á ná dána'a na to'on Ndios ini iin rá iin ve'e noo náta na Israel. Ta ndáka ta'ani na Juan kua'an na chindeé ñaa rá.

⁶ Dá tá n̄i ndi'i n̄i n̄aṭa'an n̄a n̄i x̄ionoo na iin níi noṓ naní Chipre ñoo, dá n̄i kasandaá n̄a ñoo naní Pafos. Ta ñoo n̄i n̄aki'in tá'an na x̄i'ín iin ṭa ṭadí, ta kúú rá iin profeta ṭo'ón, ta kúú rá iin ṭa Israel, ta nani rá Barjesús.

⁷ Ta daá ió va ra x̄i'ín ṭa n̄e'e choon ká'ano naní Sergio Paulo, tá'an ṭa kúú iin ṭa ndichí. Ta ṭa yó'o n̄i kana Bernabé x̄i'ín Saulo, chí kóni ṭa kueíd'o ra ṭo'on Ndios.

⁸ Tído ko náta'an ta'on ini ṭa ṭadí ñoo, ṭa nani ta'ani Elimas, ṭo'on dána'a n̄a. Sa'a ñoo n̄i sadi ṭa noṓ ṭa n̄e'e choon ñoo ña ná dá'a ni kandee' ini ṭa Jesús.

⁹ Ta Saulo, n̄a nani ta'ani Pablo, n̄i n̄akutí x̄i'ín Espiritu iñ Ndios. Dá n̄i sa nde'e káxi ná noṓ ṭa ṭadí ñoo,

¹⁰ dá n̄i kaa n̄a x̄i'ín rá:

—ṭaṭa ṭo'ón, ṭa kini, de'e ña u'u va kúú yó'o, ta xini u'u yó'o ndidaá kúú ña ndaa! ¿Ndá oon ví dánkoo yó'o ña ṭo'ón chí'ón tein ṭo'on ndaa Ndios?

¹¹ Ta viti kían ve'i sato'o yo Ndios dándó'o na yó'o, chí o kátuu ka noṓon, ta o koní ka yó'o ña tóon ndindii cháá tiempo —kaá Pablo x̄i'ín rá.

Ta kúú viti'ón va n̄i n̄akuñin naá noṓ rá. Kúú n̄i kukuaa vá rá. Dá n̄i kasá'a rá x̄ionoo ra ndúkú rá ndá yoo katiin ndaa ñaá ko'on ṭa.

¹² Ta kúú, tá n̄i xini ṭa n̄e'e choon ñoo ña dión n̄i ndo'o ṭa ṭadí ñoo, kúú n̄i kandísa ra ṭo'on dána'a n̄a, chí n̄i naá ini ṭa n̄i kee ṭo'on va'a ká'an sa'a sato'o yo Jesús.

Di'a kua'an ña n̄i daná'a n̄a iin ñoo naní Antioquía, ña nákaa chí kuendá Pisidia

¹³ Dá n̄i kaa Pablo x̄i'ín ṭa n̄e'e tá'an x̄i'ín ná ñoo ini iin barco ñoo Pafos ñoo, dá n̄i ki'in na kua'an n̄a ñoo naní Perge, ña nákaa kuendá Panfilia di'a. Tído tá n̄i saṓ n̄a ñoo ñoo, dá n̄i dánkoo ñaá Juan. Dá n̄i kee ra kua'an nó'o rá ñoo Jerusalén.

¹⁴ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i kankuei na Perge ñoo. Dá n̄i ki'in na kua'an n̄a ñoo ká'ano naní Antioquía, ña nákaa kuendá Pisidia di'a. Ta mií kuṓ n̄ani'ñ ndee n̄a Israel n̄i saṓ n̄a ve'e noṓ náta n̄a Israel ndéi ñoo ñoo. Dá n̄i ku'u na, dá n̄i sa ndei na ndéi na.

¹⁵ Dá tá n̄i ndi'i n̄i ka'i ra tuti ley x̄i'ín ṭo'on n̄i taa profeta, dá n̄i tanda'á ṭa dándáki ve'e ñoo iin ṭa n̄i sa'an n̄i ka'an di'a x̄i'ín ná:

—Ñani kuálí, tá ió ṭo'on va'a ka'an ni'ini ndó noṓ ñayuu ndéi yó'o, ná kuita ndó ta ka'an ndo x̄i'ín ná viti —kaá ṭa.

¹⁶ Dá n̄i ndakuñin ndichi Pablo. Dá n̄i ndane'e na ndá'a ná, ña kóni kaa ña ṭadí ná kande'i ñayuu ñoo. Dá n̄i kaa ṭa:

—Ndo'o, ṭa Israel, x̄i'ín ndidaá ka ni ndo'o, ṭa ndáño'o Ndios, kueíd'o va'a ndó ña ko'ín ka'ín x̄i'ín ndó.

¹⁷ N̄a kúú Ndios noṓ yóo, n̄a Israel, noṓn kúú n̄a n̄i ka'xi n̄a sá'ano ve'e yó n̄i sa ndei sa na'á. Dá n̄i ndee ñaá ná iin ñoo ká'ano tá tiempo n̄i sa ndei nda'i n̄a Egipto. Ta ndá'a mií Ndios n̄i taó ñaá ṭixi ndá'a ṭa Egipto ñoo.

¹⁸ Ta tein uu diko kuia n̄i x̄i'o ndee ini Ndios sa'a ña sa kee ñayuu ñoo tá sa x̄ionoo na noño'ó ichí.

¹⁹ Dá n̄i danaá na usa ñoo ná'ano ño'o noño'o naní Canaán. Dá n̄i x̄i'o na ño'o ñoo noṓ n̄a sá'ano ve'á, dá n̄i sa kían ña'a mií ná.

²⁰ Ta ndidaá ña yó'o n̄i ndo'o na tein komi ciento uu diko ux̄i kuia. Tá n̄i ndi'i, dá n̄i x̄i'o Ndios juez sa dándáki n̄a ñoo yo nda tiempo n̄i sa kuu Samuel profeta.

²¹ N̄i ndi'i, dá n̄i xiká n̄a ñoo yo iin rey dándáki ñaá. Dá n̄i x̄i'o Ndios Saúl ña kakuu ra rey noṓ ná. Ta roón n̄i sa kuu de'e iin ṭa n̄i sa naní Cis. Ta n̄i kii ra tein n̄a ve'e Benjamín. Ta sa kuu ra rey táto'on uu diko kuia.

22 Tído nî dítá Ndios choon noo ndá'a Saúl ñoó, dá nî nachikani na David sa kuu ra rey. Dá nî xî'o Ndios kuendá sa'a rá, ta kaá na ñi'a: "Náta'an ini yu'u xinî David, ñe'e ta nani Isai, chî ko'on xî kee xi ndidaá kúu ña kóni yu'u."

23 Ta tein na ve'e rey David ñoó nî kii Jesús táto'on kî'o nî xî'o Ndios to'on na. Ta noón kúu na nî tanda'a Ndios nî kii dáka'ki na Israel.

24 Tído tá ko ñá'a kasaá Jesús, dá sa ñaná'a Juan noo ndidaá na Israel ña ná nandikó iní na sa'a kuachi kée na, dá ná kodo ndúta ná.

25 Dá tá kua'an dáxinkoo Juan choon vei na, dá nî kaa na: "¿Ndá yoo kúu yu'u, ká'an ndó? Kó kúu ta'on yu'u na kii dáka'ki ñáa, chî sata yu'u vei iin ka ña ndáya'i cháa ka o duú yu'u, sa'a ñoó ni ko kánian nakuin ndei yu'u ndaxii yó'o ndisa ná", kaá Juan.

26 Ñani, ndo'ó na kúu na ve'e Abraham, xí'in ndidaá ka ndo'ó, na ndáño'o Ndios. Ndios kúu na nî tanda'a ndu'u vei ndu dána'a ndu to'on yó'o noo ndo, ña ká'an sa'a ndi koo, dá ka'ki ndó noo kuachi ndo.

27 Chî ko ní nákonî ñayuu ndéi Jerusalén, xí'in ña né'e choon ña Jesús kúu na nî tanda'a Ndios kii dáka'ki ñáa. Ta ko ní kándaá ta'on ini na to'on nî taa profeta, va'ará ká'i naan noo ná iin iin kuu kuú nani'i ndée yo. Tído nî xinkoo to'on nî ka'an profeta ñoó tá nî kandoo na ñoo yo ña kánian kuu Jesús.

28 Chî va'ará ni iin tó'on kuachi Jesús ko ní ni'i ná, dá kuu na, tído nî xika ñayuu ñoó noo Pilato ña ná ka'anda ra choon ña kuu na.

29 Dá tá nî ndi'i nî xinkoo noo ká'an tuti iñ Ndios sa'a ña ndo'o na, dá nî ña ndo'ó ñáa rá ndika cruz. Dá nî ña ndúxi ñáa rá.

30 Tído Ndios kúu na nî ña ndátaki ñáa.

31 Ta tein kua'a vá kuu nî na'a noo Jesús noo ñayuu nî kankuei xí'in ná nda Galilea, ta nî sa xionoo na xí'in ná nda nî saá na ñoo Jerusalén. Ta noón kúu na xí'o ndaa kuendá sa'a Jesús noo ñayuu.

32 Ta dión ta'ani ndu'u vei ndu dána'a ndu sa'a to'on va'a yó'o, chî tá'an ña nî ka'an Ndios xí'in na yatá ve'a,

33 ñoó kían nî kee na xí'in mií yó, na kúu ñe'e na sá'ano ñoó, chî nî ña ndátaki na Jesús. Ta kî'o dión nî xinkoo to'on nî kaa Ndios noo salmo kúu uu, chî di'a kaaan: "Yo'ó kúu ñe'e yu'u, ta viti ná'i ña kúu tatogon."

34 Ta sa daá vá nî kaa Ndios ña miían ndaa kuiti kían ña ndátaki na Jesús, dá kían o téi'i yiki koño na, ta ni o nátanî ta'an vaan. Dá chî di'a kaá tuti iñ Ndios: "Ndidaá kúu ña va'a nî kandooi kee xí'in David, ña yó'o kían kee yu'u xí'in ndó."

35 Ta di'a ká'an ta'ani David noo iin ka salmo: "O kóno ta'on mií ní ña natani yiki koño na kéchóon noo ní."

36 Miían ndaa kuiti nî kéchóon David noo na ñoo yo nî sa ndei tiempo daá táto'on nî chikaá ini Ndios. Dá tá nî xî' na, kúu nî nduxi na noo nî nduxi na ve'e na. Ta kúu nî tei'i va yiki koño na.

37 Tído mií Jesús, na nî ña ndátaki Ndios, ko ní tei'i ta'on yiki koño na.

38 Sa'a ñoó, na ñoo mií, kana'a ndó ña dána'a ndu'u noo ndo ña xí'o ká'ano ini Ndios sa'a kuachi yo sa'a ña nî kee Jesús.

39 Chî ko ní kúu ta'on kandoo vii yo noo Ndios sa'a ña kée yo choon sa'ándá ley Moisés. Tído, ndidaá na kándéé iní Jesús, noón kúu na kándoo vii noo Ndios.

40 Kueidó'o va'a ndó to'on ká'in xí'in ndó viti, dá ná o ndó'o ndó tá'an ña nî taa profeta, chî di'a kaaan:

41 Kueidó'o ndo'ó, na kédiki ndaa to'on ká'in.

Naá iní ndo kande'é ndó ña kéei, ta ndáño'ó kii ndo noo.

Dá chî ko'in kee iin ña ká'ano tein kuu ndéi ndó.

Tído o kándisa ta'on ndóan, va'ará ná koo iin yoo nakani xí'in ndó sa'an.

Dión kaan —kaá Pablo.

⁴² Dá tá kua'an keta Pablo ve'e Israel ñoo xí'in Bernabé, kúu nì xika nà kò kúu ná Israel ña ná kasaa tuku na iin ka kuu nani'i ndée ná, dá ná dána'a tuku na sa'á to'on va'a ñoo noo ná.

⁴³ Tá nì ndi'i nì kankuei ñayuu ñoo ve'e ñoo, kúu kuá'a nda'o na Israel tákuei sata Pablo xí'in Bernabé kua'an na. Ta tákuei ta'ani ñaa kua'a ñayuu kándisa táto'on kándisa na Israel kua'an na. Dá nì kasá'a Pablo xí'in Bernabé ká'an nì'ini na noo ná ña ná kuita toon na xí'in ña manì nì kee Ndios xí'in ná.

⁴⁴ Tá nì kasanda'a iin ka kuu nani'i ndée na Israel, dá nì nataka táto'on iin nì ñoo ñoo kuedó'o na to'on Ndios.

⁴⁵ Dá tá nì xini ta Israel ña kuá'a nda'o ñayuu nì nataka, kúu nì nakutí rá xí'in ña u'u ini ra. Dá nì kasá'a rá ndéine'e ra Pablo, ta ká'an ndava'a ra xí'in ná.

⁴⁶ Dá nì kasá'a ndúndéé cháa ka Pablo xí'in Bernabé ká'an na xí'in ra Israel ñoo:

—Miian kánian dána'a ndu'u to'on Ndios dinñó'ó noo ndo'ó, chì kúu ndó na ñoo Ndios. Tído sa'á ña nì kañó'ó ndó to'on dána'a ndu, sa'á ñoo koo ka ichi ndo natiin ndó ña kataki chíchí ndó noo ío Ndios. Sa'á ñoo viti kían ko'on va ndu'u dána'a ndu noo ñayuu kò kúu na Israel.

⁴⁷ Chì di'a nì sa'anda sato'o yo Ndios choon noo ndú'u, ta kaá na:

Tanda'á yu'u yo'ó ko'on kakuuón ña tóon noo ndidaa ñayuu kò kúu na Israel, dá nì'í ñayuu ndéi noo xiká cháa ka ñayuu yó'o ndi kee na káki na noo kuachi na.

⁴⁸ Dá tá nì seido'o na kò kúu na Israel to'on yó'o, kúu nì kadij nda'o ini na. Ta nì keká'ano na sato'o yo Ndios sa'á to'on va'a ña nì seídó'o na. Ta kúu nì kándisa ñaa ndidaa kúu ñayuu, na nì kaxi Ndios nì'í ña kataki chíchí.

⁴⁹ Ta kúu nì naka'ani cháa ka to'on va'a sato'o yo Jesús ndidaa ñoo ñó'o ñoo.

⁵⁰ Tído nì ndató'on kue'é ta Israel, ta kò ní xín kandisa ñaa xí'in dao na ña'á ndáya'i, tá'an na ndíta ndaa xí'in ña kándisa na, xí'in dao ta ndáya'i cháa ka ñoo ñoo. Dá nì daká'an kue'é na dao ka ñayuu ña kendava'a na xí'in Pablo xí'in Bernabé. Dión nì kuu, dá nì taxí ñaa ná.

⁵¹ Dá nì kidi nì'ini Pablo xí'in Bernabé ñoyaká iin sa'a ná, dá ná kandaa ini ñayuu ñoo ña kò náta'an ini Ndios xini ñaa ná. Dá nì k'i'in na ichi kua'an na, dá nì sa'a na ñoo ká'ano nani Iconio.

⁵² Ta ndidaa na kúu kuendá Jesús nì kadij nda'o ini, ta nì nakutí ná xí'in Espiritu i Ndios.

14

Di'a nì kuu tá nì sa'ndeí na dána'a na iin ñoo nani Iconio

¹ Tá nani ío Pablo xí'in Bernabé ñoo Iconio ñoo, dá nì ku'u nduu na ve'e noo nataka na Israel ndéi ñoo ñoo. Ta xí'in to'on nì daná'a na, kúu kuá'a nda'o na Israel xí'in na kò kúu na Israel nì kándisa ñaa.

² Tído taa Israel, ra kò xín kandisa ñaa, roón kúu ra nì daká'an kue'é ra kò kúu taa Israel ndéi ñoo ñoo, dá nì kasá'a xini u'u ra Pablo xí'in Bernabé.

³ Tído na'á vá nì kandoo na nì sa'ndeí na ñoo ñoo. Ta sa'á ña kándéé ká'ano ini na sato'o yo Jesús, sa'á ñoo kò ní yu'ú ta'on na ña kían ka'an na sa'á to'on Jesús. Ta nì xí'io Ndios ña nì kandaa ini ñayuu ñoo ña to'on dána'a apóstol ñoo sa'á ña manì nì kee Ndios kían ña ndaa, chì xí'in ndá'a apóstol ñoo nì kee Ndios ña'á ná'ano, xí'in ña'á ndato.

⁴ Kúu nì kasá'a tá'anda tá'an ñayuu ndéi ñoo ká'ano ñoo, chì dao na nákuíta xoo ta Israel ñoo, ta dao na nákuíta xoo na kúu apóstol ñoo.

⁵ Dá n̄i kandoŋo ɬa Israel ñoo xí'ín ra kò kúú ɬa Israel ndíta xoo ra, xí'ín ɬa né'le choon ñoo ñoo ña kendaŋa'a ra xí'ín apóstol ñoo, ta ka'áni ñaa rá xí'ín yuu.

⁶ Tído tá n̄i kandaŋa ini na ña dión ndátó'ón ɬa ñoo kee ra xí'ín ná, dá n̄i xino na kua'an na ñoo naní Lистра, xí'ín ñoo naní Derbe, xí'ín ndidaá ka ni ñoo ño'ó chí kuendá Licaonia di'a.

⁷ Ta ñoo n̄i daná'a na ɬo'on va'a Jesús.

Di'a n̄i kuu tá n̄i chiyúú ná Pablo ñoo Lистра

⁸ Ta ñoo Lистра ñoo ió iin ɬa kò kuú kaka. Ta ió ni'ini ra, ch̄i nda rá n̄i kaki va ra kò kuú kaka ra.

⁹ Ta ió ra seídó'o ra noŋ ká'an Pablo. Dá tá n̄i sa nde'é ná noŋ rá, kúú n̄i kandaŋa ini na ña kándéé ini ra ña kándéé Ndios nduva'a ñaa ná.

¹⁰ Dá n̄i'i nda'o n̄i ka'an na xí'ín rá:

—¡Ndakuijn ndich̄i ndaa!

Ta kúú iin n̄i ndao ra n̄i ndakuujn ndich̄i ra. Ta kúú n̄i kasá'á xika ra xionoo ra.

¹¹ Tá n̄i xini ñayuu ñoo ña ndato n̄i kee Pablo, kúú n̄i kasá'á káyu'u ná xí'ín yú'u naní licaónica, ta kaá na:

—¡N̄i noo túu ndios n̄i kasáa na, ta ndaa na táto'on ndaa ɬa ñayuu yó'o!

¹² Ta kaá na ña Bernabé kúú ndios naní Júpiter, ta Pablo kúú ndios naní Mercurio, ch̄i Pablo ñoo kúú na ká'an cháa ka o duú Bernabé.

¹³ Ta nda yu'u ñoo ñoo iin ve'e ño'o kuendá Júpiter, ta ñoo nákaa iin duti, dá ndáka ra toro, ta né'le ra ita n̄i kasáa ra ye'é ñoo ñoo noŋ nákaa Pablo xí'ín Bernabé. Ch̄i kóni ɬa duti ñoo xí'ín ñayuu kuá'a ñoo doko ná ña'a noŋ Pablo xí'ín Bernabé, dá kandaño'o ñaa ná, ká'an ná.

¹⁴ Tído tá n̄i kandaŋa ini Bernabé xí'ín Pablo ña dión ká'an ñayuu ñoo kee na, kúú n̄i ndatá ná dá'on ná, ch̄i kò náta'an ini na ña kée ñayuu ñoo dión. Ta n̄i ku'u na tein ñayuu ñoo, ta káyu'u ná:

¹⁵ —¿Ndiva'a kée ndó dión? Ch̄i ñayuu xí'ín vá ndó kúú ndu'u. Di'a vei ndu'u ña kian kasto'on ndu xí'ín ndo'ó ña miian ndusa kánian dánkoo ndó ña kò choon téi kée ndó yó'o, dá kandaño'o ndó na miian ndaa kuiti kúú Ndios ɬakí, na n̄i kava'a induú káa xí'ín noño'ó yó'o xí'ín ɬaño'o xí'ín ndidaá kúú ña'a ió noŋan.

¹⁶ Tá sa na'á vá, dá sa sonó Ndios noŋ ñayuu sa kee na ña kóni mií ná.

¹⁷ Tído kò ní sá tuu ɬa'on na na'a na mií ná ña kúú ná Ndios tein ña va'a kée na, ch̄i dákoon na dai, dá kana ña'a noŋ xíti yó. Ta xí'o na ña'a sásá'an yó, dá kad̄i inío —kaá na.

¹⁸ Ta va'ará n̄i ka'an na dión, tído u'u nda'o, dá n̄i kandeé ná n̄i ch̄ituu na ñayuu ñoo, dá kò ní doko ná ña'a ñoo noŋ ná kandaño'o ñaa ná.

¹⁹ Tá n̄i ndi'í ñoo, dá n̄i kasáa dao ɬa Israel, tá'an ra ndéi ñoo Antioquia xí'ín ñoo Iconio. Dá n̄i daká'an kue'é ra ñayuu ñoo, dá n̄i chiyúú ná Pablo. Ta ño'o ñaa ná n̄i sa'an na n̄i dakána ñaa ná nda yu'u ñoo ñoo, ch̄i sa n̄i xi'j va na, n̄i ka'an ná.

²⁰ Kúú n̄i kasáa dao na kúú kuendá Jesús n̄i kaŋ noo na ndíta na noŋ kándu'u Pablo. Dá n̄i ndakŋo na, dá n̄i ndu'u tuku na ñoo ñoo. Dá tá n̄i tuu noŋ iin ka kuu, dá n̄i kee na kua'an na xí'ín Bernabé ñoo naní Derbe.

²¹ Dá n̄i daná'a na ɬo'on va'a Jesús noŋ ñayuu ndéi ñoo Derbe ñoo. Ta kúú kuá'a nda'o ñayuu n̄i nduu kuendá Jesús n̄i kee na. Tá n̄i ndi'í ñoo, dá n̄i nandió kuéi tuku na ñoo Lистра xí'ín ñoo Iconio, xí'ín ñoo Antioquia.

²² Ta ñoo n̄i xi'j na tandeé ini noŋ ndidaá na kúú kuendá Jesús, ta n̄i ka'an ni'ini na noŋ ná ña ná kandida toon na xí'ín ña ndaa kándisa na, ta kaá na xí'ín ná: “Miian kánian ndo'o yó kuá'a nda'o ɬandó'ó, dá ndu'u yó noŋ dándáki Ndios”, kaá na.

²³ Ta ni xi'o na choon noo dao ra sa'ano ndei iin ra iin ve'e noo nataka na kuu kuenda Jesús ña kian kandaka ñaa rá. Dá tá ni ndi'i ni sa ne'e i ná, ta ni xika na ña maní noo Ndios sa'á ra sa'ano ñoo, kuu ni nak'i'o ñaa ná tixi ndá'a sato'o yo Jesús, na kándisa ra.

Di'a ni kuu tá ni nandio koo Pablo xi'in Bernabé kua'an nó'o ná ñoo Antioquia

²⁴ Tá ni ya'a na chí kuenda Pisidia, dá ni saq na chí Panfilia di'a.

²⁵ Tá ni ndi'i ni daná'a na to'on va'a Jesús ñoo naní Perge, dá ni kee na kua'an na, dá ni xino na ñoo naní Atalia.

²⁶ Dá ni kaa na ini iin barco kua'an na ñoo Antioquia noo ni nak'i'o ñaa na kuu kuenda Jesús noo ndá'a Ndios ña chindee ñaa ná noo choon. Ta viti ni dandi'i na choon ni ni'i ná noo Ndios.

²⁷ Dá tá ni ndisaa na ñoo ñoo, dá ni nadataká na ndidaa ñayuu kuu kuenda Jesús. Dá ni kasá'a ná náki'o na kuenda sa'a ndidaa ña va'a ni kee Ndios xi'in ná noo ni sa'an na. Ta ni nakani ta'ani na ña ni sonó Ndios nio na ko kuu na Israel, dá ni kandee ini na Jesús.

²⁸ Ta na'á vá ni sa ndei na ñoo xi'in na kuu kuenda Jesús.

15

Di'a ni kuu tá ni nataka na ndio choon sa'a na kuu kuenda Jesús

¹ Kuu ni kasaa dao taq ni kii chí kuenda Judea di'a. Dá ni kasá'a rá dána'a ra noo na kuu kuenda Jesús ndei ñoo, ta kaá ra:

—Tá ná o tá'anda ñi ndo táto'on ki'o sa'ándá ley Moisés choon, dá kian o ni'i ta'on ndó ña kiki ndó noo kuachi ndo —kaá ra.

² Ta Pablo xi'in Bernabé kuu na ni ndakuei, ta deen nda'o ni kasá'a chidáo tá'an na xi'in taq ñoo sa'a ña dána'a ra. Sa'a ñoo ni kandoo na kuu kuenda Jesús ndei ñoo ña ko'on Pablo xi'in Bernabé ñoo Jerusalén xi'in dao ka na kuu kuenda na, dá ná ndató'ón ná sa'a ña yó'o xi'in na kuu apóstol, xi'in na sa'ano ndei ñoo Jerusalén.

³ Dá ni chinda'a ñaa na kuu kuenda Jesús ñoo kua'an na. Dá ni ya'a na kuenda Fenicia xi'in Samaria. Dá ni nakani na xi'in na kuu kuenda Jesús ndei ñoo ña kua'a nda'o na ko kuu na Israel ni nduu kuenda Jesús. Sa'a ñoo ni kadij nda'o ini ñayuu ñoo tá ni kandaq ini na ña dión ni kuu.

⁴ Dá tá ni saq na ñoo Jerusalén, dá ni natiiin va'a ñaa na kuu apóstol, xi'in na sa'ano xi'in dao ka na kuu kuenda Jesús ndei ñoo. Dá ni kasá'a Pablo xi'in Bernabé nakani na sa'a ndidaa kuu ña'a ni kee Ndios xi'in ná noo ni sa'an na ni daná'a na noo na ko kuu na Israel.

⁵ Tido dao ta fariseo, tá'an ra kándisa Jesús, ni nakujta ndichi. Dá ni kaa ra: —Miian ndusa kánian ta'anda ñi ndidaa taq ko kuu ta Israel ni nduu kuenda Jesús, ta kánian ka'anda yo choon noo rá ña ná kee ra choon sa'ándá ley Moisés —kaá ra.

Di'a kua'an ña ni ka'an Pedro ña kiki yó sa'a iin tó'ón dini ña kándee ini yo Jesús

⁶ Dá ni nataka na kuu apóstol ñoo xi'in na sa'ano, dá keyiko na choon yó'o.

⁷ Ta kuu ni kukáni vá ndató'ón tá'an na sa'a ña yó'o. Dá ni ndakuin ndichi Pedro, dá ni kaa na:

—Ñani, sa ná'á vá mií ndó ña sa na'á cháa ka va ni kaxi Ndios yu'u ña dána'i to'on va'a Jesús noo na ko kuu na Israel. Ta kuu ni kandisa ñaa ná.

⁸ Ta mií Ndios, na ná'á ndi ndáa níó ndidaá kúú ñayuu, noón kúú na ñi ñaná'a noo yo ña náta'an ini na xiní na ñayuu ko kúú na Israel, chi ñi xi'o na Espíritu iñ ná noó ñayuu ñoo táto'on ñi kee na xí'in mií yó.

⁹ Chi táto'on ñi kee na xí'in yó, ki'o dión ta'ani ñi kee na xí'in ná, chi ñi nduvii na níó ná sa'á ña kándée ini na Jesús.

¹⁰ Ta viti, zndiva'a ká'an ndó kee yó iin ña'a ko náta'an ini Ndios keeá? zNdiva'a kátoó ndo chinóo ndó choon kuáchi yó'o satá na kúú kuendá Jesús, chi ni na sa'ano ve'e yó ñi sa ndei sa na'á, ta ni mií yó ko ní kándée kee choon sa'ándáan?

¹¹ Chi kándisa yó ña ñi káki oon ni na yó noó kuáchio sa'á ña maní ñi kee sato'o yo Jesús sa'a yo. Ta dión ta'ani ndó'o na ko kúú na Israel —kaá Pedro.

¹² Ta kúú tádi óon ndéi ñayuu kuá'a ñoo seídó'o na ña nákani Bernabé xí'in ña nákani Pablo sa'á ña'a ná'ano xí'in sa'á ña'a ndato ñi kee Ndios xí'in ná tein ñayuu ko kúú na Israel.

Di'a kua'an ña ñi ka'an Jacobo

¹³ Dá tá ñi ndi'i ñi ka'an na, dá ñi kaa Jacobo:

—Ñani, kueídó'o ndó to'on ko'in ka'in xí'in ndó.

¹⁴ Simón Pedro kúú na ñi nákani táto'on ñi kee Ndios ñi kemání ná na ko kúú na Israel ta'ándá mií noó. Chi tein mií ná ñi kaxi Ndios dao na, dá kakuu na ñayuu na.

¹⁵ Ta ña yó'o kían náki'in tá'an xí'in ña ñi taa profeta, chi di'a kaáan:

¹⁶ Tá ñi ndi'i, dá nandió koó tuku yu'u keei táto'on ñi sa io tá sa ñandáki rey David,

chi sa ñi naá vá noó ñi ñandáki na. Tído ko'on tuku yu'u nduva'i noó ñi sa ñandáki na, táto'on kée ñayuu ndúva'a na iin ve'e ñi koon.

¹⁷ Dión, dá kían kasá'a dao ka ñayuu nandukú ná yu'u, chi na ko kúú na Israel, tá'an na ñi kasándaá ñi seídó'o to'in, noón kúú na kasá'a nandukú yu'u.

¹⁸ Dión ñi kaa sato'o yo Ndios, na ñi xi'o ña kían kana'á yó sa'á ña yó'o ndá rá sa na'á vá.

¹⁹ Dión kaáan. Sa'á ñoo kaá yu'u ña ná dá'a ni chinóo yó iin choon kuáchi satá na ko kúú na Israel, tá'an na ñi nduu kuendá Ndios.

²⁰ Va'a kaan di'a ná taa yóan ka'a xí'in ná ña ná o sa kei ka na koño kiti ñi doko ñayuu noó yoko, ta ná o sa kée ka na kuáchi xí'in na ko kúú ñadi'i na o yíi ná, ta ná o sa kei ka na koño iin kiti ko ní xita ñi, ta ni ñi ri ná o sa kei ka na.

²¹ Chi ndá rá sa na'á vá, ta ndá viti ndéi taa iin rá iin ñoo dána'a ra ley Moisés. Ta ká'i raan ini ve'e noó náta'ka na ñoo mií iin rá iin kuu kuu nani'i ndée yo —kaá Jacobo.

Di'a kua'an ña ñi taa na noo iin tuti, ñi tanda'a náan kua'an noo na ko kúú na Israel

²² Dá ñi kandoo na kúú apóstol ñoo xí'in na sa'ano xí'in dao ka na kúú kuendá Jesús ña kaxi na dao taa kuendá mií ná, dá tanda'a ñaá ná ko'on na ñoo Antioquía xí'in Pablo xí'in Bernabé. Dá ñi kaxi na Judas, tá'an na ká'an xí'in ná Barsabás, xí'in iin taa nani Silas, chi ndi nduu taa yó'o kúú na ndíta noo na kúú kuendá Jesús.

²³ Dá ñi xi'o na iin tuti noo ná, tá'an ña ká'an di'a:

“Ndu'u, na kúú apóstol, xí'in na sa'ano, xí'in dao ka na kúú kuendá Jesús, ndu'u kúú na taa tuti yó'o kosaaan noo ndo'ó, na kúú kuendá Jesús, ndo'ó na

kọ kúú nà Israel ndéi ñoo Antioquía, xí'ín ndo'ó, nà ndéi chí kuendá Siria di'a, xí'ín ndo'ó, nà ndéi Cilicia. Ná kandeí va'a ndó.

²⁴ Nì nì'í tó'on ndu'u ña tein mií ndú yó'o nì kana dao ɽa kɔsaa noo ndéi ndó, tído kọ ta'ón ndu'u kúú rā nì xì'o choon noo rá. Chì dāta'án rā ndo'ó xí'ín to'on dāna'a rā, ta dānaa inì rā ndó, ta sa'ándá rā choon noo ndó ña ta'anda ñi ndó, ta kéndúsa rā xí'ín ndó ña kee ndó ndidaa choon sa'ándá ley Moisés.

²⁵ Sa'a'á ñoo nì kandoo ndu ña va'a cháá ká ná tanda'á ndú dao ɽa ndéi tein ndu yó'o kɔsaa nà noo ndéi ndó. Ta saa dáo ná xí'ín ñani manì yọ Bernabé xí'ín Pablo,

²⁶ tá'an nà nì ñakì'o mií ña ndo'o naní nà sa'a sato'o yọ Jesucristo.

²⁷ Sa'a'á ñoo tanda'á ndú Judas xí'ín Silas kɔsaa nà nakani ndi'i na sa'a to'on nì taa ndu noo tuti yó'o xí'ín ndó.

²⁸ Chì náta'an ini Espiritu ij Ndios, ta kì'o dión kándaá ini ndu ña kọ kánian chinóo ndu choon kuáchi sata ndó. Sava'va ña kánian kee ndó kían kaáan di'a:

²⁹ o sa keí ká ndó koño kiri nì dokọ ñayuu noo yoko. Ta ni o sa keí ká ndó nì rì, ni koño kiri kọ ní xita nì, ta o sa kée ká ndó kuachi xí'ín na kọ kúú ñadi'í ndó o yí ndó. Tá seídó'o ndó choon yó'o, dá kían va'a kee ndó. Ndios ná koo xí'ín ndó.”

Dión ká'an tuti nì taa na ñoo.

³⁰ Dá nì kee ɽa nì xio choon ñoo kua'an nà ñoo Antioquía. Tá nì saa ña ñoo, dá nì ndítúti ná ndidaa nà kúú kuendá Jesús ndéi ñoo. Dá nì ñakì'o na tuti ñoo noo ná.

³¹ Dá tá nì ndi'i nì ka'i naan, kúú nì kadij nda'o ini nà sa'a ndidaa kúú tandeé ini xí'o ña noo ná.

³² Ta Judas xí'ín Silas ñoo kúú profeta, sa'a'á ñoo nì xì'o na tandeé ini noo nà kúú kuendá Jesús, ta xí'ín kua'á nda'o to'on nì ka'an ni'ini ra noo ná.

³³ Dá tá nì ndi'i nì sa ndei na cháa tiempo ñoo ñoo, dá nì chinda'á ñaa nà kúú kuendá Jesús kua'an nó'o ná, ta nì xiká nà ña manì noo Ndios sa'a ná. Dá nì nandió kuéi na kua'an nó'o ná ñoo Jerusalén noo ndéi nà nì tanda'á ñaa nì sa'an nà.

³⁴ Tído nì chikaa ini Silas ña va'a cháá ká ná kandoo na ñoo.

³⁵ Ta nì kandoo ta'an Pablo xí'ín Bernabé nì sa ndei na ñoo Antioquía ñoo, ta nì daná'a nà to'on sato'o yọ Jesús. Ta kua'á ká nà kúú kuendá Jesús sa chindeé tá'an xí'ín ná sa kasto'on na to'on va'a Jesús xí'ín ñayuu.

Di'a nì kuu tá nì ta'anda tá'an Pablo xí'ín Bernabé

³⁶ Dá tá nì ya'a cháá kuu, dá nì kaa Pablo xí'ín Bernabé:

—Ná ko'on tukuó korni'ini yó nà kúú kuendá Jesús ndéi ndidaa ni ñoo noo nì sa'an yọ nì daná'a yọ to'on sato'o yọ Jesús, dá ná kandaá ini yọ ndi ndó'o na —kaá Pablo.

³⁷ Dá nì ka'án Bernabé kandaka na Juan, tá'an rā ká'an xí'ín ná Marcos, ko'on rā.

³⁸ Tído kọ ní xín ta'on Pablo kandaka na rā ko'on rā, chì nì dankoo va ñaa rá kuendá Panfilia, ta kọ ní xionoo ká rā xí'ín ná noo choon Ndios.

³⁹ Ta sa'a'á ña kọ ní náki'ín tá'an ta'on to'on noo nì ndat'ón Bernabé xí'ín Pablo, sa'a'á ñoo nì ta'anda tá'an na. Dá nì kee Bernabé ndáka na Marcos kua'an nà. Dá nì kaa na ini barco kua'an nà Chipre.

⁴⁰ Dá nì nata'an ini Pablo ña ko'on nà xí'ín Silas. Dá nì ñakì'o ñaa nà kúú kuendá Jesús noo ndá'a sato'o yọ Ndios ña ná chindeé ñaa ná noo ko'on nà.

⁴¹ Dá nì kee na kua'an nà. Ta nì ya'a na chí kuendá Siria xí'ín Cilicia, ta sá ká'an ni'ini na noo nà kúú kuendá Jesús ndéi ñoo kua'an nà.

16

Dì'a nì kuu tá nì kasá'a Timoteo xionoo xi xí'ín Pablo xí'ín Silas

1 Dá nì yá'a Pablo xí'ín Silas ñoo naní Derbe, dá nì saá nā ñoo Listra. Ta ñoo nì ñakí'ín tá'an na xí'ín iin taa kúú kuendá Jesús naní Timoteo. Ta kúú xí de'e iin ñá'a Israel kándisa Jesús. Ta tatá xì kúú taa griego.

2 Ta ndidaá nā kúú kuendá Jesús ndéi ñoo Listra xí'ín ñoo Iconio ká'an va'a sa'a xí.

3 Dá nì nata'an ini Pablo ña kían ko'on xi xí'ín ná. Sa'á ñoo ndani nì sa'anda nā ñí xí tató'on sa'ándá ley choon, dá kían ná o nákani kuáchì ini nā Israel, tá'an nā ndéi ñoo ñoo, koni nā xí. Chì sà ndidaá vá ná ná'a ña tatá Timoteo kúú iin taa griego.

4 Ta kúú ndidaá ñoo noó yá'a na kua'an nā, ñoo nì kast'o'on na xí'ín nā kúú kuendá Jesús ndéi ñoo sa'a choon nì sa'anda nā kúú apóstol xí'ín nā sá'ano ndéi Jerusalén, dá ná kueídó'o naan.

5 Ta ndidaá nā kúú kuendá Jesús ndéi ñoo nì ñakujita ndaa cháá ká nā xí'ín ña kándéé ini nā Jesús tá nì seídó'o na to'on yó'o. Ta kuú rá kuú ndúku'a'a cháá ká ñayuu kúú kuendá Jesús kua'an nā.

Dì'a nì kuu tá nì na'a Ndios iin ña ndato noo Pablo

6 Kúú nì chika'anda nā kuendá Frigia xí'ín Galacia, chì kò ní sónó ta'on Espiritu iñ Ndios ña dána'a nā to'on va'a sa'a Jesús chí kuendá Asia di'a.

7 Tá nì saá nā kuendá Misia, dá nì ka'an ná ko'on nā chí kuendá Bitinia di'a, tído kò ní sónó ta'on Espiritu Jesús ña ko'on nā ñoo.

8 Sa'á ñoo nì yá'a na kuendá Misia kua'an nā, dá nì xino nā ñoo Troas noo kúú yu'ú taño'o.

9 Dá tá nì kuaá, dá nì na'a Ndios iin ña ndato noo Pablo, chì nì xini nā iin taa ió chí kuendá Macedonia di'a. Ta iin ndichi ra seí nda'i ra noo Pablo, ta kaá ra: “Kee ní ña manì kii ní Macedonia yó'o, ta chindeé ní ndu'u”, kaá ra.

10 Dá tá nì ndi'i nì xini nā ña'a ndato yó'o, ta kúú mií hora daá nì kenduu ndu ko'on ndu chí kuendá Macedonia, chì nì kandaá ta'í ini ndu ña mií Ndios kúú nā kana ñáa ña kían ko'on ndu dána'a ndu to'on va'a sa'a Jesús noó ñayuu ndéi ñoo.

Dì'a nì kuu tá nì kandisa iin ña'a naní Lidia

11 Dá nì tiin ndu iin barco ñoo Troas. Dá nì chindaá ndu kua'an ndu ni'í ndú iin yúku iin ini taño'o naní Samotracia. Dá tá nì tuu noo iin ká kuú, dá nì kaa tuku ndu ini barco ñoo kua'an ndu ñoo naní Neápolis.

12 Tá nì saá ndu ñoo, dá nì kee ndu xika sá'a ndú kua'an ndu iin ñoo naní Filipos, ta kían ñoo ndáy'a'í cháá ká nákaa kuendá Macedonia di'a, ta kían iin ñoo kuendá taa romano. Ta ñoo nì sà ndei ndu cháá kuú.

13 Ta tein iin kuú nání'i ndéé nā Israel, dá nì kankuei ndu kua'an ndu yu'ú ñoo ñoo, chì ñoo nákaa iin yuta noo sá'an nā Israel ndéi ñoo ñoo ká'an nā xí'ín Ndios. Dá tá nì saá ndu ñoo, dá nì sà ndei ndu. Dá nì kasá'a ndú ká'an ndu xí'ín nā ñá'a nì natata ndéi ñoo sa'a Jesús.

14 Ta ñoo nákaa iin ñá'a naní Lidia. Ta kían ña ñoo ká'ano naní Tiatira, ta díkóan dá'on díon kua'a to'on, ta ndaño'an Ndios takí. Ta kúú seídó'o va'an to'on ká'an Pablo. Ta kúú nì ñakonó sato'o yo Jesús níman, ta kúú nì kandisáan to'on nì ka'an nā.

15 Ta kúú nì sodó ndútaan xí'ín ndidaá nā ve'án. Dá nì seí nda'áviān noo ndú, ta kaáan:

—Tá kandaá ini ndo ña kúú iin ñá'a kándéé ndisa ini sato'o yo Jesús, dá kían náki ndo ná ko'o ve'i kandeí ndó —kaáan.

Dá n̄ kandeéán n̄ xin̄o ini nd̄u ñ̄a ko'õn nd̄u kandeí ndu ve'án dao kūy.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i chikáa tá né'e choon Pablo x̄í'ín Silas ve'e kaa

¹⁶ Ta dì'a n̄i ndo'o ndu iin k̄a kūy tá kua'an nd̄u ka'an nd̄u x̄í'ín Ndios. Noó kua'an nd̄u ñoó n̄i nak̄i'in tá'an nd̄u x̄í'ín iin tadi'í. Ta nákaa iin esp̄ritu kini ñ̄a nákoní iní iní x̄i. Ta kúú kua'á nda'o dij̄'ón n̄i'í sato'o x̄i sa'á ñ̄a nákoní iní iní x̄i.

¹⁷ Ta kúú n̄i kasá'á tadi'í yó'o tákaa x̄i Pablo x̄í'ín ndu'u vej̄i x̄i, ta k̄ayu'ú x̄i: —T̄aa yó'o kúú r̄a kéchóon noó Ndios, ná kómí ndidaá tá'an choon! Ta dána'a r̄a noó ñ̄ayuu nd̄i kee na k̄aki na noó kūachi na —kaá x̄i.

¹⁸ Ta kúú kua'a vá kūy n̄i s̄a kee x̄i dión. Sa'á ñoó k̄o ní x̄i'o ndeé k̄a ini Pablo sa'a x̄i. Dá n̄i n̄andió k̄o na, dá n̄i kaa n̄a x̄í'ín esp̄ritu kini nákaa iní iní x̄i:

—X̄í'ín kūy Jesucristo, n̄a x̄i'o choon noó, sa'ándá, choon noó. Kua'an keta k̄i ini tadi'í xaan.

Ta kúú viti'ón vá n̄i keta esp̄ritu kini ñoó kua'an.

¹⁹ Tá n̄i kandaá ini sato'o x̄i ñ̄a k̄o k̄a dij̄'ón n̄i'í rá x̄í'ín x̄i, dá n̄i tiin ra Pablo x̄í'ín Silas. Dá n̄i kee ra ño'o ñ̄aá rá kua'an r̄a noó yá'í noó ndeí tá né'e choon.

²⁰ Dá n̄i saá r̄a n̄i chikata ñ̄aá rá noó tá né'e choon ñoó. Dá n̄i kaa r̄a x̄í'ín rá: —T̄aa yó'o kúú tá Israel. Ta x̄ionoo ra dánaá tá'an ra ñ̄ayuu ndeí ñoo yo.

²¹ Ta x̄ionoo ra dána'a r̄a ñ̄a kánian kee yó' t̄at̄o'on k̄i'o kée mií rá, ta k̄o káni ta'an vaan natiin yóan, ta kee yóan, ch̄i kúú yó' t̄a romano —kaá r̄a.

²² Dá n̄i ndakuei ñ̄ayuu n̄i kasá'á ná kéndava'a na x̄í'ín Pablo, x̄í'ín Silas. Dá n̄i ndatá tá né'e choon ñoó dá'õn ná. Dá n̄i sa'anda r̄a choon ñ̄a ná kani ñ̄aá rá x̄í'ín vara.

²³ Tá n̄i ndi'í n̄i kani kini ñ̄aá rá, dá n̄i taán ñ̄aá rá ve'e kaa. Dá n̄i sa'anda r̄a choon noó r̄a ndaá yé'é kaa ñ̄a ná kandaá va'a ñ̄aá rá.

²⁴ Tá n̄i ndi'í n̄i ta'and̄a choon yó'o noó rá, dá n̄i taán ñ̄aá rá ve'e kaa naá ño'o nd̄a maá ini ve'e kaa ñoó. Dá n̄i taán rá sa'a ná yá'í ȳit̄o naní cepo k̄andu'u ini ve'e kaa ñoó, dá n̄i kató toon ra ȳit̄o ñoó.

Dì'a n̄i kuu tá n̄i kandisa t̄aa ndaá yé'é kaa ñoó Jesús

²⁵ Tá n̄i kuu ñoó t̄adi, ká'an ij̄i vá Pablo x̄í'ín Silas x̄í'ín Ndios ño'o na, ta x̄ita na yaa noó ná. Ta seídó'o va'a ñ̄aá dao k̄a t̄aa ño'o ve'e kaa ñoó ndeí ra.

²⁶ Ta kúú iin kuiti'ó n̄i kasá'á n̄i'í nda'o táan. Ta kúú nd̄a sa'a vé'e kaa ñoó n̄i kidi ni'ini. Ta kúú n̄i nono vá ndidaá kúú yé'é kaa ñoó. Ta kúú n̄i ndaxí vá cadena nd̄ik̄o sa'a ndidaá kúú t̄aa ño'o ve'e kaa ñoó.

²⁷ Dá n̄i ndoto tá ndaá yé'é kaa ñoó, kúú n̄i xini r̄a ñ̄a ndidaá yé'é kaa n̄i nono. Ta kúú n̄i taó rá espada r̄a kua'an r̄a ka'áni rá mií rá, ch̄i n̄i ka'an rá ñ̄a n̄i xino ndidaá kúú vá r̄a ño'o ve'e kaa ñoó kua'an r̄a.

²⁸ Kúú n̄i k̄ayu'ú Pablo, dá n̄i kaa n̄a x̄í'ín rá:

—O s̄a kéndava'a ní x̄í'ín mií ní, ch̄i yó'o va ño'o ndidaá kúú ndu'u —kaá n̄a.

²⁹ Dá n̄i sa'anda t̄a ndaá yé'é kaa ñoó choon ñ̄a ná natoon ño'o, dá ná katoon. Kúú n̄i k̄ankono ra kua'an r̄a noó nákaa Pablo x̄í'ín Silas. Ta ndeí ñino oon ra n̄i s̄a kūin x̄it̄i rá noó s̄a'á ná.

³⁰ Dá n̄i taó ñ̄aá rá, dá n̄i ndat̄o'ón ñ̄aá rá, ta kaá r̄a x̄í'ín ná:

—Tatá, ¿ndí k̄ián kánian keeí, dá n̄i'í ñ̄a k̄akii noó kūachij̄i?

³¹ Dá n̄i kaa n̄a x̄í'ín rá:

—Kandeé iní ní sato'o yo Jesucristo, dá n̄i'í ní ñ̄a k̄aki ní x̄í'ín ndidaá n̄a ve'e ní.

³² Dá n̄i kasá'á dána'a Pablo to'on va'a sato'o yo Jesús noó mií rá, x̄í'ín noó na ve'e ra.

³³ Ta mií hora daá ñoó n̄i taó ñ̄aá rá, ta n̄i nakata ra noó n̄i t̄arkue'e ñ̄i ná. Tá n̄i ndi'í, dá n̄i sodo ndút̄a mií rá x̄í'ín ndidaá kúú n̄a ve'e ra.

³⁴ Tá n̄i ndi'i ñoó, dá ndáka ñáá rá n̄i no'lo r̄a ve'e ra. Dá n̄i x̄i'lo ra ñá'a n̄i sasá'an na. Ta kúú kádīj ndá'o ini mií rá x̄i'ín n̄a ve'e ra, ch̄i ndidaá ná n̄i k̄andísa Ndios.

³⁵ Dá tá n̄i t̄ūu noō kūu dáá ñoó, dá n̄i t̄anda'á t̄a n̄e' choon t̄át̄o rá kua'an r̄a. Tá n̄i sāa r̄a, dá n̄i kaa r̄a di'a x̄i'ín t̄a ndaā yé'é̄ k̄aa ñoó:

—Dáyāa ní t̄a káa ná ko'on r̄a.

³⁶ Dá n̄i kaa t̄a ndaā yé'é̄ k̄aa ñoó x̄i'ín Pablo:

—Sa n̄i ta'and̄a choon noōi ñ̄a tavéi ndo'ó ve'e k̄aa yó'o. Ta viti k̄īan kankuei va'a ndó ko'on ndo —kaá r̄a.

³⁷ Dá n̄i kaa Pablo:

—N̄i kani ra ndu'u noō kūa'á ñ̄ayuu, ta kō ñá'a ka'an r̄a x̄i'ín ndu'u ndí k̄īan kúú kuachi ndu, va'ará t̄a romano kúú ndú. Ta n̄i taán rá ndu'u ve'e k̄aa. Ta viti, ¿á ká'an rá dáyāa de'é̄ r̄a ndú? Tído o kóo oon ta'on dión sa'a ndú. Va'a k̄aan mií t̄a n̄e' choon ná kii taó ndu'u —kaá na.

³⁸ Dá n̄i sa'an t̄át̄o ñoó n̄i ñakani ra x̄i'ín t̄a n̄e' choon to'on n̄i ka'an Pablo. Tá kúú n̄i yu'u ndá'o ra tá n̄i k̄andāa ini r̄a ñ̄a kúú ná t̄a romano.

³⁹ Dá n̄i sa'an r̄a n̄i ndaka r̄a ñ̄a man̄i noō ná. Dá ví n̄i taó ñáá rá. Dá n̄i sei nda'i r̄a noō ná ñ̄a ná kankuei na ñoó ñoó ko'on na.

⁴⁰ Dá tá n̄i kankuei na ve'e k̄aa ñoó, dá n̄i kee na kua'an no'lo ná ve'e ñá'a naní Lidia ñoó. Ta ñoó n̄i x̄ini ná dao k̄a n̄a kúú kuendá Jesús. Dá n̄i x̄i'lo na t̄andé̄e ini noō noón. Dá n̄i k̄ankuei na ñoó ñoó kua'an na.

17

Di'a n̄i kuu tá n̄i ñakuina vāa ñ̄ayuu ndéi ñoó Tesalónica

¹ Dá n̄i ya'a Pablo x̄i'ín Silas ñoó naní Anfípolis x̄i'ín iin k̄a ñoó naní Apolonia. Dá n̄i sāa ñ̄a ñoó ká'ano naní Tesalónica. Ta ñoó iin iin ve'e noō náta na Israel.

² Ta n̄i sa'an n̄a ve'e ñoó t̄át̄o'on k̄i'o kée ná ndidaá ñoó noō sa'an n̄a. Ta tein ndin on̄i kūu n̄ani'j ndé̄e n̄a Israel n̄i ndató'ón ná x̄i'ín ñ̄ayuu ñoó,

³ ta n̄i ñakani na t̄át̄o'on k̄i'o ká'an rá ió tuti īj Ndios. Ch̄i x̄i'ín mián n̄i x̄i'lo na ñ̄a n̄i k̄andāa ini ñ̄ayuu ñoó ñ̄a mián ndúsa k̄anian ndo'o naní n̄īo Cristo, n̄a dákāki ñáá, dá kuu na, dá nataki n̄a tein na kúú ndii. Dá n̄i kaa ta'ani na: —Jesús, n̄a ká'an yu'u sa'a x̄i'ín ndo'ó, noón kúú Cristo —kaá na.

⁴ Ta kúú n̄i k̄andísa va dao n̄a Israel ñoó to'on yó'o. Dá n̄i ñaki'in tá'an na x̄i'ín Pablo x̄i'ín Silas. Ta n̄i k̄andísa ta'ani kūa'á ndá'o n̄a griego, n̄a ndáño'o Ndios, x̄i'ín kūa'á na ñá'a ndáya'i.

⁵ Kúú n̄i kasá'a kú'u'u ini t̄a Israel kō x̄i'ín k̄andísa. Sa'a ñoó n̄i dataká r̄a dao t̄a kin̄i x̄ionoo keí ñoó. Ta roón kúú r̄a n̄i daká'an k̄ue'é̄ kūa'á ndá'o ñ̄ayuu ndéi ñoó ñoó. Dá n̄i kasá'a nákuina vāa n̄a. Dá n̄i sāa tondó n̄a ve'e iin t̄a naní Jasón, dá taó ná Pablo x̄i'ín Silas, dá ná nak̄i'o ñáá ná noō ndá'a t̄a n̄e' choon, ká'an ná.

⁶ Tído kō ní n̄ani'j ta'on ñáá ná. Dá n̄i tiin na mií Jasón ñoó x̄i'ín dao k̄a n̄a kúú kuendá Jesús ndéi ñoó, dá n̄i kee na ñó'o ñáá ná kua'an n̄a. Tá n̄i sāa n̄a noó t̄a n̄e' choon, dá n̄i kayu'u t̄a Israel ñoó:

—Tá'an t̄a x̄ionoo náda k̄a ñ̄axintóni ñ̄ayuu ndéi iin ní kúú ñ̄ayuú, roón ta'ani kúú r̄a n̄i kasáa ñoó yo viti.

⁷ Ta kúú n̄i ñatiin va'a ñáá Jasón yó'o ve'e ra. Ta ndidaá t̄a ñoó kúú r̄a kō x̄i'ín k̄ueidó'o choon sa'ándá t̄a n̄e' choon ká'ano cháa k̄a, r̄a kúú César, ch̄i kaá r̄a ñ̄a ió iin k̄a rey ndáya'i cháa k̄a naní Jesús —kaá r̄a.

⁸ Ta kúú n̄i ñakuina vāa cháa k̄a ñ̄ayuu ñoó x̄i'ín t̄a n̄e' choon tá n̄i seidó'o na ñ̄a n̄i kaa r̄a dión.

⁹ Tído tá n̄i ndi'i n̄i chiyá'i Jasón ñoó xí'ín dao k̄a n̄a noó t̄a né'e choon, dá n̄i dayáa ñáá rá.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i daná'a n̄a iin ñoo naní Berea

¹⁰ Ta mí s̄akuaá dáá ñóó n̄i tanda'á n̄a kúu kuendá Jesús ndéi ñoó Pablo xí'ín Silas ña kían ko'on n̄a ñoo naní Berea. Tá n̄i saá n̄a ñoo ñoó, dá n̄i ku'u na ve'e noo nátaqa n̄a Israel ndéi ñoó.

¹¹ Tído ñayuu va'a cháá k̄a ini kúu n̄a ndéi ñoo Berea o duú n̄a ndéi ñoo Tesalónica, chí ndino'o ini n̄a n̄i seido'o na to'on va'a Jesús. Ta ndidaá ku'u n̄i dakuá'a na noo ká'an tuti ij̄ Ndios, dá ná kande'á á ña ndaa kían ká'an Pablo o koó.

¹² Dión n̄i kee na, dá kua'á nda'o n̄a Israel ndéi ñoo ñoó n̄i kandisa na to'on dána'a n̄a. Ta kua'á n̄a ñá'a griego ndáya'i xí'ín kua'á nda'o t̄a griego n̄i kandisa ta'ani ñáa.

¹³ Tído tá n̄i kandaa ini t̄a Israel ndéi ñoo Tesalónica ña nákaa Pablo dána'a n̄a to'on Ndios ñoo Berea, dá n̄i kee ra kua'an r̄a ñoó. Dá tá n̄i saá r̄a, dá n̄i kasá'á nákuina vaá ñayuu ñoó n̄i kee ra.

¹⁴ Ta kúu viti'ón dí'a n̄i tanda'á n̄a kúu kuendá Jesús Pablo kua'an n̄a yu'ú taño'o. Tído n̄i kandoo va Silas xí'ín Timoteo n̄i sa ndei na ñoo Berea ñoó.

¹⁵ Dá n̄i kee na ndáka na Pablo kua'an n̄a nda ñoo ká'ano naní Atenas. Tá n̄i saá n̄a ñoó xí'ín ná, dá n̄i sa'anda Pablo choon noo ná ña ná kasto'on na xí'ín Silas xí'ín Timoteo ña ná kii kí'í na noo ió n̄a, kaá n̄a. Dá n̄i n̄andió kuéi n̄a n̄i sa'an n̄i ndaka na ñoo kua'an nó'o ná.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i sa káa Pablo iin ñoo naní Atenas

¹⁶ Ta nani ndáti Pablo kasaa Silas xí'ín Timoteo, kúu n̄i kixian n̄i kunda'i nda'o ini n̄a, chí n̄i xini n̄a ña iin ní kúu ñoo ñoó kándodó yoko ndáño'o na.

¹⁷ Sa'á ñoó n̄i sa'an n̄a ve'e noo nátaqa n̄a Israel ndéi ñoo ñoó, ta n̄i ndató'ón ná xí'ín n̄a Israel, xí'ín dao k̄a ñayuu ndáño'o Ndios takí. Ta ndidaá ku'u n̄i ka'an n̄a xí'ín ñayuu xionoo noo yá'i ñoó sa'a Jesús.

¹⁸ Dá n̄i dandichí tá'an na xí'ín dao k̄a t̄a dakuá'a ña dána'a t̄a kúu kuendá epicúreo, xí'ín dao k̄a t̄a dakuá'a ña dána'a t̄a kúu kuendá estoico. Dá n̄i kaa roón:

—¿Ndi kóni kaa to'on ká'an t̄a káni téi ká'an yó'o?

Dá n̄i kaa dao k̄a r̄a:

—Kandaa ini ndu'u ña xionoo ra ká'an r̄a sa'a dao k̄a ndios.

Dión n̄i kaa r̄a chí xionoo Pablo ká'an n̄a sa'á to'on va'a Jesús, ta ká'an n̄a ña nataki n̄a n̄i xí'í.

¹⁹ Dá ndáka ra Pablo n̄i saá r̄a iin xían noo naní Areópago, noo nátaqa t̄a ndató'ón rá. Dá n̄i kaa r̄a xí'ín ná:

—¿Á kee ní ña maní kasto'on ní xí'ín ndu'u sa'á to'on saá dána'a ní?

²⁰ Chí ko óon ta'on kueído'o ndu'an. Sa'á ñoó kátoó ndu'u kandaa ini ndu ndi kua'an sa'an.

²¹ Dión n̄i kaa r̄a, chí kátoó nda'o ndidaá t̄a ndéi ñoo Atenas xí'ín t̄a tukú ndéi ñoó kueído'o ra, ta ká'an r̄a sa'á ña saá.

Dí'a kua'an ña n̄i daná'a Pablo noó t̄a ñoó

²² Dá n̄i nákuin ndichí Pablo me'í ndidaá t̄a n̄i n̄ataqa ndéi noo naní Areópago. Dá n̄i kaa n̄a:

—Ndo'o, n̄a ndéi ñoo Atenas yó'o, kandaa ini yu'u ña ndíta ndaa ndo xí'ín ña kándisa ndó.

²³ Chí tá n̄i xionooi n̄i sa nde'í noo ná ndáño'o ndó, dá n̄i xinij̄ iian tándaa to'on nooán kaá di'a: “Ña yó'o kúu noo náa iin ndios ko ná'á ndú”, kaáan. Ta

mií Ndios ndáño'o ndó, na kaá ndo ña ko ná'á ndó, noón kúu na ko'in kastó'in xí'ín ndó sa'a.

²⁴ Ta mií Ndios, na ni kava'a iin ní kúu ñayuu yó'o, xí'ín ndidaá kúu ña'a ió nooán, noón kúu na dándáki induú xí'ín noño'o yó'o. Sa'á ñoo ko ió ta'on na ini ni iin ve'e ño'o, tá'an ña ni kava'a ndá'a ña.

²⁵ Ta ni iin tó'ón ña'a ió noo yo ko xínño'ó ná, chi ni iin tó'ón ña'a ko kómani noo ná. Mií di'a na xí'o ña takí yo ndéi yó ñayuu yó'o, ta xí'o na tachí ña náki'in yó, ta xí'o ta'ani na ndidaá kúu ña'a ió noo yo.

²⁶ Ta xí'ín iin tó'ón vá ña ni ñata'i ndidaá ñayuu ni kee Ndios, dá ná nakuita noo na kande'i na iin ní kúu ñayuu yó'o. Chi sa ni chiná'a vá Ndios noo kúu sa'á ña kataki yo, ta ni chiná'a ta'ani na noo ndí'á, ta ni chiná'a ta'ani na noo kande'i iin rá iin yó.

²⁷ Dión ni kee Ndios, dá ná nandukú yó na, dá ná ndundéé yó nda ná kandeé yó nani'i yo ná. Chi mií'an ndaa kíán ña ko xíká ta'on ió Ndios noo iin rá iin yó.

²⁸ Chi mií ná kedaá xí'ín yó, dá takí yo, ta kandá yo, ta ndéi yó. Ta kíán tát'o'on ni taa dao ña kuendá mií ndó, tá'an ra tí'a taa to'on luu kua'an, chi ni taa ra ña kúu yó de'e Ndios.

²⁹ Ta sa'á ña kúu yó de'e Ndios, sa'á ñoo ko níyiká yó ka'án yó ña kúu ná iin na'áná ni kava'a ndá'a ña xí'ín oro o plata o xí'ín yuu, chi sava'a ña ni ñakani ini ñaxintóni ña tí'a káva'a ña kíán.

³⁰ Tído ko ni taó kuendá ta'on Ndios sa'á ña sa kee ñayuu tá sata, chi ko ní sá ná ná mií Ndios. Tído viti sa'ándá ná choon noo iin rá iin ñayuu ndéi iin ní kúu ñayuu ña ná nandikó ini na sa'á kuachi kée na.

³¹ Chi ni chikaa ini Ndios ña kasandaá iin kuu, dá keyíko ndaa na sa'a ndidaá kúu ñayuu ndéi iin ní kúu ñayuu yó'o xí'ín ndá'a iin ña ni chikani mií ná. Ta ni xí'o na ña ni kandaá ini yo ndá yoo kúu ña ñoo, chi ni ñanátaki ña ná tein na kúu ndii —kaá na.

³² Tá ni seido'o ra ña ni ka'an Pablo sa'á ña nataka ni ni xi'i, ta kúu ni kasá'a dao ra kédiki ña rá. Tído dao ka ra ni kaa xí'ín ná:

—Kóni ndu'u kueidó'o ndu cháá ka sa'á ña yó'o.

³³ Dá ni keta na kua'an na.

³⁴ Tído ni kandisa dao ñayuu ñoo to'on ni ñaná'a Pablo, ta ni ñaki'in tá'an na xí'ín ná. Ta tein na ni kandisa ñoo nákaa iin ña nani Dionisio, ta kúu rá iin ña né'e choon noo nani Areópago ñoo. Ta nákaa ta'ani iin ñá'a nani Dámaris, ta ni kandisa ta'ani dao ka ñayuu.

18

Di'a ni kuu tá ni sa io Pablo ñoo nani Corinto

¹ Tá ni ndí'i, dá ni keta Pablo ñoo Atenas. Dá ni ki'in na kua'an na ñoo ká'ano nani Corinto.

² Tá ñoo ni ñaki'in tá'an na xí'ín iin ta Israel nani Aquila, ra ni kaki kuendá Ponto. Ta duú ni kasáa va ra ni kii ra kuendá Italia xí'ín ñadi'í ra, ña nani Priscila, chi ña né'e choon ká'ano nani Claudio kúu ra ni sa'anda choon ña ná kankuei ndidaá kúu na Israel ñoo Roma ko'on na kande'i na dao ka xíán. Dá ni kee Pablo kua'an na ve'e noo ndéi na ñoo.

³ Ta iin nóo choon kée Pablo xí'ín ná, chi tí'a na kava'a na ve'e xí'ín ñii. Sa'á ñoo ni kandoo Pablo ió na ve'e na, ta ni kechóon nduu na xí'ín ná.

⁴ Ta ni dandichí tá'an Pablo xí'ín ñayuu ini ve'e noo náta na Israel ndéi ñoo iin iin kuu kuu nani'i ndéé ná, dá ná xingo ini na Israel xí'ín na ko kúu na Israel kandisa na to'on dána'a na.

⁵ Dá n̄i kasáa Silas xí'in Timoteo n̄i ndee na kuendá Macedonia di'a. Sa'a ñoo n̄i ñankoo Pablo dao ka choon sa kee na, ta sava'a ña kée na kían dána'a na to'on va'a sa'a Jesús, chí kásto'on na xí'in na Israel ña Jesús kúú Cristo, na dákaiki ñaá.

⁶ Tído n̄i ndakuei na n̄i kasá'a naá na xí'in Pablo, ta ká'an ndava'a na xí'in ná. Sa'a ñoo n̄i kidi ni'ini Pablo dá'on ná, dá n̄i kaa na:

—Kuachi mií ndó kían, dá kían kakomí ií vá ndó kuachi noo Ndios. Kó ndío kuachi ka yu'u sa'a ndo. Ta viti chí noo ko'in dána'i noo na kó kúú na Israel —kaá na.

⁷ Dá n̄i keta na ve'e noo náta na Israel ñoo. Dá n̄i kee na kua'an na ve'e iin ña nani Justo, ta yu'u ni'ini ña yó'o Ndios. Ta ió ra ñin ve'e noo náta na Israel ndéi ñoo.

⁸ Ta Crispo nani iin ña ndáya'i ini ve'e noo náta na Israel, kúú n̄i kándisa ra sato'o yo Jesús xí'in ndidaá na ve'e ra. Ta kúú kua'a ñayuu ndéi ñoo Corinto ñoo n̄i seídó'o to'on va'a sa'a Jesús, ta n̄i kándisa ñaá ná, ta n̄i sodó ndútá ná.

⁹ Iin sakuáa, dá n̄i xini Pablo iin ña'a ndato n̄i kee sato'o yo Jesús, dá n̄i kaa na xí'in ná:

—O sa yu'óon. Ta o sa kátuuón ña ka'on sa'i.

¹⁰ Chí ió va yu'u xí'ón, ta ni iin tó'ón ta'on ñayuu o kónói kendava'a xí'ón. Chí kua'a nda'o ñayuu yu'u ndéi ñoo ka'ano yó'o —kaá na.

¹¹ Dá n̄i kandoo Pablo n̄i sa io na iin kua'a dao ñoo Corinto ñoo. Ta n̄i ñana'a na noo ñayuu sa'a to'on va'a Ndios.

¹² Ta nani nákaa ña nani Galión né'e ra choon kuendá Acaya yó'o, kúú iin nóo n̄i ndató'ón ña Israel kendava'a ra xí'in Pablo. Dá n̄i sa'an ra n̄i tiin ñaá ra ndáka ra kua'an ra noo ña né'e choon.

¹³ Dá n̄i kaa ra xí'in Galión ñoo:

—Ña yó'o kúú ra xionoo dáka'an kue'é ñayuu, dá ná dá'a ni kandaño'o na Ndios táto'on k̄i'o sa'ándá ley Moisés choon —kaá ra.

¹⁴ Tá kua'an Pablo ka'an na, ta kúú n̄i kasá'a ká'an Galión xí'in ña Israel ñoo:

—Tá n̄i kee ra iin ña kini o iin kuachi ka'ano, dá kían nak̄i'oi mií kueídó'i ña ká'an ndo'o, ña Israel xaan.

¹⁵ Tído tá kían sa'a to'on, o sa'a kuú Ndios ndo o sa'a ley mií ndo'o, dá kían kuu keyiko mií ndoan, chí yu'u kúú ra o chínee ta'o'in mií keyiko sa'a ña yó'o —kaá ra.

¹⁶ Dá n̄i taó ñaá rá satá vé'e.

¹⁷ Dá n̄i tiin dao ña griego iin ña nani Sóstenes, tá'an ra dándaki ve'e noo náta na Israel. Ta kúú mií yé'é choon ñoo n̄i kani ñaá rá. Tído kó ní kékuendá ta'on Galión sa'a ña n̄i kee ra.

Di'a n̄i kuu tá n̄i ñandío koo Pablo ñoo Antioquia

¹⁸ Ta kúú kua'a ií vá kuú n̄i kandoo Pablo n̄i sa io na ñoo Corinto ñoo. N̄i ndi'i, dá n̄i ka'an na ndisá'an xí'in na kúú kuendá Jesús ndéi ñoo. Dá n̄i tiin na iin barco. Dá n̄i kee na kua'an na chí kuendá Siria di'a. Ta kua'an ta'ani Priscila xí'in Aquila xí'in ná. Tído tá kó ña'a kee na ko'on na, dá n̄i ñana'a tá'ni Pablo ñana'a na noo nani Cencrea, dá xinkoo to'on n̄i kandoo na xí'in Ndios.

¹⁹ Dá tá n̄i sa'a na ñoo ka'ano nani Éfeso, ta kúú ñoo n̄i ta'anda tá'an Pablo xí'in Priscila xí'in Aquila. Dá n̄i kee Pablo kua'an na ve'e noo náta na Israel ndéi ñoo ñoo. Ta ñoo n̄i ndató'ón ná xí'in ra Israel.

²⁰ Dá n̄i seí nda'i ra noo Pablo ña ná koo na cháa ka kuú xí'in rá, tído kó ní kúú ta'on na.

²¹ Dá n̄i ka'an na ndisá'an xí'in rá, dá n̄i kaa na:

—Miian ndúsa kakaaj víko ña sa veí koo ñoo Jerusalén, tído nandió koo tukui kooi xí'in ndó tá dión kóni Ndios —kaá na.

Dá ni keta na ñoo Éfeso ñoo, dá ni tiin na iin barco kua'an na.

²² Dá tá ni saá na ñoo Cesarea, dá ni kee na koka na kua'an na ñoo Jerusalén ka'an na ndisá'an xí'in na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo. Tá ni ndi'i ñoo, dá ni kee na kua'an na, dá ni xino na ñoo Antioquia.

²³ Tá ni ndi'i ni sa io na ñoo Antioquia cháá tiempo, dá ni kee tuku na kua'an na, ta ni xionoo na chí kuendá Galacia di'a, xí'in Frigia, ta ni xí'o na tandeé ini noo ndidaá kúu na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo.

Di'a ni kuu tá ni daná'a iin taa nani Apolos

²⁴ Iin kuu ni kasáa iin ta Israel nani Apolos ñoo Éfeso. Ta kúu rá iin taa ni kaki ñoo ká'ano nani Alejandría. Ta ti'a va'a ra ka'an ra, ta ndichí nda'o ra xí'in to'on ká'an tuti i Ndios.

²⁵ Ta sa ni dakuá'a va'a ra sa'a íchi ndaa sato'o yo Jesús. Ta ndino'o ini ra xionoo ra kásto'on ra xí'in ñayuu, ta dána'a ndaa ra sa'a ña ná'a rá sa'a Jesús. Tído ná'a rá sav'a a sa'a ña ni daná'a Juan tá sa dakódo ndúta ná ñayuu.

²⁶ Dá ni kasá'a rá dána'a ra ini ve'e noo náta na Israel, ta ko yu'u ta'on ra. Tído tá ni seido'o Priscila xí'in Aquila ña ni daná'a ra, dá ni taó xó ñaá ná. Dá ni kast'o'on va'a cháa ka na xí'in rá sa'a íchi ndaa Ndios.

²⁷ Tá ni ndi'i ñoo, dá ni ka'an Apolos ko'on ra kuendá Acaya. Dá ni xí'o na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Éfeso ñoo tandeé ini noo rá. Ta ni taa na iin tuti kua'an noo na kúu kuendá Jesús ndéi chí Acaya ñoo, dá ná natiin va'a na Apolos. Dá tá ni saá ra Acaya, kúu ni chindee nda'o ra ndidaá na kúu kuendá Jesús, tá'an na ni kandisa sa'a ña maní ni kee Ndios xí'in ná.

²⁸ Ta kúu ni ndundéé rá ni datúú rá noo ká'an ta Israel noo ndidaá ñayuu ndéi ñoo, chi ni xí'o ra ña ni kandaá ini na ña ká'an tuti i Ndios, ña Jesús kúu Cristo, na dáka'i ñaá.

19

Di'a ni kuu tá ni sa io Pablo ñoo Éfeso

¹ Ta xían nani nákaa i Ndios Apolos ñoo Corinto, kúu ni ya'a Pablo iin xían noo ndíta yukú ñó'o kua'an na. Dá ni saá na ñoo Éfeso. Ta kúu ñoo ni naki'in tá'an na xí'in dao taa kúu kuendá Jesús.

² Dá ni ndato'on ñaá Pablo:

—¿Á ni natiin ndo'ó Espíritu i Ndios tá ni kandisa ndó?

Dá ni kaa ra:

—Ko óon ta'on kueídó'o ndu ña ka'an na ña ió Espíritu i Ndios.

³ Dá ni ndato'on tuku ñaá Pablo:

—¿Ndí kían ni kandisa ndó tá ni sodó ndúta ndo, tá dáá?

Dá ni kaa ra:

—Ni kandisa ndu'u ña ni daná'a Juan tá sa dakódo ndúta ná ñayuu.

⁴ Dá ni kaa Pablo:

—Ni sa dakódo ndúta Juan ñayuu, tá'an na ni nandikó ini sa'a kuachi kée na. Ta ni ka'an Juan xí'in ná ña ná kandeé ini na iin ka taa veí sata ná. Ta na yó'o kúu Jesús, ta noon kúu Cristo, na dáka'i ñaá.

⁵ Tá ni seídó'o ra to'on yó'o, dá ni sodó ndúta rá xí'in kuu sato'o yo Jesús.

⁶ Dá tá ni chinóo Pablo ndá'a ná diní rá, kúu ni natiin ra Espíritu i Ndios ini ra. Kúu ni kasá'a vá ká'an ra dao ka yu'u, tá'an ña ko ní dakuá'a ra. Dá ni kasá'a ta'ani ra kásto'on ra to'on ni ni'i rá noo mií Ndios.

⁷ Ta kúu rá tát'ón uxj uy.

⁸ Dá n̄i ku'u Pablo ini ve'e noq nátaqa n̄a Israel ndéi ñoo ñoo. Ta noq onj yoo ko ní yu'ú ta'on na ka'an n̄a sa'a Jesús. Ta n̄i dandíchi tá'an na xí'ín ñayuu ndéi ñoo, dá ná xingo ini n̄a ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios.

⁹ Tído n̄i ndukáxí nda'o n̄io dao na, sa'a ñoo ko ní xín ta'on na kandísa na to'on n̄i daná'a Pablo. Ta noón kúu n̄a n̄i kasá'a ká'an ndava'a na sa'a íchi ndaa Jesús noq ñayuu ndéi ñoo. Dá n̄i dan̄koo ñaa Pablo. Dá n̄i kee na ndáka na n̄a n̄i nduu kuendá Jesús kua'an n̄a. Ta ndidaá kuu vá sa ndat'ón ná xí'ín ñayuu ñoo sa'a to'on Jesús ini iin ve'e taq naní Tirano, ta kíán iin ve'e noq nátaqa ñayuu ndát'ón ná.

¹⁰ Ta díon n̄i sa kee na tein uy kuia. Sa'a ñoo kua'a nda'o n̄a Israel xí'ín n̄a ko kúu n̄a Israel ndéi chí Asia dí'a n̄i seídó'o to'on va'a sa'a sato'o yo Jesús.

¹¹ Ta xí'ín ndá'a Pablo sa kee Ndios ña'a ná'ano,

¹² chí va'ará peñito Pablo o tá'i dá'on ná né'e ñayuu kua'an n̄a chinoo naq̄n sata n̄a kú'u, ta kúu nduva'a va na. Ta kánkuei ta'ani espíritu kini ini n̄a kua'an.

¹³ Sa xionoo dao ta Israel sa taó rá espíritu kini ñó'o ini ñayuu. Tído iin kuu n̄i ka'an rá ka'anda ra choon xí'ín kuu sato'o yo Jesús, dá taó rá espíritu kini, chí dí'a n̄i kaa ra xí'an:

—Sa'ándá ndu'u choon noq̄n xí'ín kuu Jesús, tá'an n̄a ká'an Pablo sa'a. Kua'an keta kí ini taq̄n xaq̄n —kaa ra xí'an.

¹⁴ Ta taq̄n ká'an díon kúu ndin usá de'e iin ta Israel naní Esceva, tá'an ra kúu iin dutj kúu noq̄.

¹⁵ Tído n̄i ka'an espíritu kini ñoo xí'ín rá:

—Ná'a vá yu'u Jesús. Ta ná'a ta'ani yu'ú ndá yoo kúu Pablo. Tído ndo'ó, ¿ndá yoo kúu ndo'ó ña sa'ándá ndoq̄ choon noq̄ yú'u, tá daá? —kaq̄n xí'ín rá.

¹⁶ Ta kúu n̄i ndao ni'ini taq̄n yí'i espíritu kini ñoo n̄i tiin ñaa rá, chí n̄i ndundakí nda'o ra n̄i kee espíritu kini ñoo. Kúu n̄i kendava'a ra xí'ín ndin usá taq̄n ñoo, ta n̄i ndatá ndí'i ra dá'on rá. Ta kúu nda ndaa vichí vá rá n̄i kánkuei ra ve'e ñoo kua'an ra, ta n̄i tarkue'e nda'o ra n̄i keean.

¹⁷ Ta kúu ndidaá kúu n̄a Israel xí'ín n̄a ko kúu n̄a Israel ndéi ñoo Éfeso ñoo n̄i kandaq̄ ini n̄a díon n̄i kuu. Ta kúu n̄i yu'ú nda'o na. Dá n̄i kasá'a kéká'ano na kuu sato'o yo Jesús.

¹⁸ Kúu kua'a nda'o n̄a duú n̄i kandísa Jesús n̄i kasá'a ná'o n̄a kuachi n̄a, ta xí'o na kuendá sa'a ña kini sa kee na.

¹⁹ Ta kua'a ñayuu kétadí né'e na libro n̄a n̄i kasáa n̄a. Dá n̄i dakéi naq̄n noq̄ ndidaá kúu ñayuu ñoo. Ta n̄i kekuendá n̄a ndidaá ya'i libro ñoo. Dá n̄i kandaq̄ ini n̄a ña ya'i ña tát'ón uy diko uxj mil dí'ón plata.

²⁰ Díon n̄i kuu, dá n̄i naká'ani cháa ka to'on va'a sa'a sato'o yo Jesús, ta kúu kua'a ka ñayuu n̄i kandísa ñaa.

²¹ Tá n̄i ndí'i ñoo, dá n̄i chíkaa ini Pablo ko'on n̄a korni'ini na ñayuu ndéi chí kuendá Macedonia xí'ín Acaya, dá ko'on n̄a ñoo Jerusalén. Ta n̄i kaa n̄a:

—Tá n̄i ndí'i n̄i sa'in Jerusalén, dá ví, dá kíq̄n miq̄n ko'in ñoo ká'ano naní Roma —kaá na.

²² Dá n̄i tanda'a Pablo uy ka ta xionoo xí'ín ná ko'on n̄a chí kuendá Macedonia. Ta n̄a yó'o kúu Timoteo xí'ín Erasto. Tído n̄i kandoq̄ jó Pablo n̄i sa io n̄a cháa ka kuu chí kuendá Asia.

Dí'a n̄i kuu tá n̄i nakuina vaq̄ ñayuu ndéi ñoo Éfeso

²³ Tiempo daá ñoo n̄i kasá'a karyíi nda'o ñayuu ndéi ñoo Éfeso sa'a íchi saá ña ká'an sa'a Jesús.

24 Chì ió iin t̃a kéchóon xí'ín plata naní Demetrio ñoo ñoo. Ta kúu rá iin t̃a káva'a yokò xí'ín plata, ña ndáa tátò'on k̃i'o káa ve'e ño'o iin ndios di'í naní Diana. Ta kuá'á nda'o di'ón sa ní'í rá sa'á sa kee ra choon yó'o, xí'ín t̃a kéchóon xí'ín rá.

25 Kúu ñi nadataká ra t̃a kéchóon xí'ín rá, xí'ín dao ka t̃a kéchóon xí'ín plata. Dá ñi kaa ra xí'ín rá:

—Ná'á vá mií ndó ña xí'ín choon kée yó yó'o ní'í yo kuá'á nda'o di'ón.

26 Tido sa ñi xini va mií ndó, ta ñi seido'o ndó sa'a iin t̃a naní Pablo. Ta o duú iin tó'ón ñoo Éfeso yó'o xionoo ra, ch̃i iin ní kúu vá kuendá Asia yó'o xionoo ra. Ta sa ñi kandeé rá ñi xinò ini kuá'á nda'o ñayuu kandisa na noo ká'an ra, ch̃i kaá ra ña kò ta'ón ndios kían káva'a ndá'a t̃a.

27 Ta o duú sava'a choon kée ni yó io ió ña naá, ch̃i io ta'ani nda'o ió ña kasá'a kenóo ñayuu ve'e ño'o ndios di'í yo Diana, dá o kí'o ka na ñaño'ó noo ná, tá'an na ndaño'o ta'ani ndidaá na ndéi chí kuendá Asia di'a, xí'ín na ndéi iin ní kúu ñayuu —kaá ra.

28 Tá ñi seido'o t̃a ñoo noo ñi ka'an Demetrio, kúu ñi xido nda'o ini ra. Dá ñi kayu'ú rá:

—Na ndáya'i nda'o kúu Diana, tá'an na ndaño'o yóo, na ñoo Éfeso yó'o —kaá ra.

29 Ta kúu ndidaá vá ñayuu ndéi ñoo ñoo ñi nakuina vaá. Kúu ñi tiin na iin t̃a naní Gayo xí'ín t̃a naní Aristarco. Ta ndi nduu t̃a yó'o ñi kii chí kuendá Macedonia, ta xionoo ra xí'ín Pablo. Ta ñó'o ñaa ná ñi ku'u na ini iin ve'e ká'ano noo náta na ñoo ñoo ndátó'ón ná sa'a ña'a ndó'o na.

30 Dá ñi ka'an Pablo ko'on na ku'u na ve'e ñoo ka'an na xí'ín ñayuu ñó'o ñoo. Tido dao ka na kúu kuendá Jesús ko ní sónó ta'on na ña ku'u na.

31 Ta ndéi ta'ani dao ta né'e choon kuendá Asia ñoo, tá'an ra né'e tá'an va'a xí'ín Pablo. Dá ñi ch̃inda'á rá choon kua'an ña sei nda'í ra noo ná ña ná dá'a ní ku'u na ve'e ñoo.

32 Kúu ñi natáka kuá'á nda'o ñayuu. Dao na káyu'ú iin ña'a, ta dao ka na káyu'ú sa'a iin ka ña'a sa'á ña ñi naá ini na. Ch̃i kua'a vá ñayuu ñoo kò kandaa ini nda sa'a kían ña ñi natáka na.

33 Dá ñi t̃anda'á ní'ini dao t̃a Israel iin t̃a naní Alejandro noo ndidaá ñayuu ñoo, dá ná ka'an ra xí'ín ná, ká'an rá. Dá ñi dakúu Alejandro ndá'a rá xíkà ra ña ná kandeí tádi ñayuu ñoo, dá ná chindeé rá na ñoo ra noo ñayuu kuá'a ñoo.

34 Tido tá ñi kandaa ini ñayuu ñoo ña t̃a Israel kúu Alejandro ñoo, dá ñi kasá'a káyu'ú ndidaá kúu ná tátò'on uu ka hora, dá kaá na:

—iNa ndáya'i nda'o kúu Diana, tá'an na ndaño'o yóo, na ñoo Éfeso yó'o! —kaá na.

35 Ndá daá ví ñi kandeé ra kúu secretario ñi kutádi ñayuu ñoo. Dá ñi kaa ra:

—Kueidó'o ndó yu'u, ndidaá ndo'ó, na ñoo Éfeso. ¿Á kò ná'á ta'on ndó ña ndidaá kúu ñayuu ná'á ña ñoo ká'ano Éfeso yó'o ñi ní'í choon ña kían kandaa yo ve'e ño'o ndios ndáya'i naní Diana xí'ín na'ánan, ña ñi noo túu ñi kii induú?

36 Ta ni iin tó'ón ñayuu o kúu kaá ña koo. Sa'a ñoo kandeí tádi ndo. Ná dá'a ni kee ndó iin ña'a kini.

37 Ch̃i ni iin t̃a ndáka ndó ñi kasáa ndo yó'o kò ní xiní xixi ra ve'e ño'o ndo, ta ni kò ká'an ndava'a ra sa'a ndios di'í ndaño'o ndó.

³⁸ Sa'á ñoó tá kóni Demetrio xí'in taa kéchóon xí'in rá ka'an kuachi ra sa'a dao taa, dá kían kuu ko'on ra ve'e chóon, dá chí ñoó ndéi taa né'e choon keyíko sa'a ña ndó'o ndó. Ta ñoó kánian ka'an kuachi tá'an iin rá iin ndó sa'a ña ndó'o ndó.

³⁹ Ta tá kóni ndo keyíko ndo dao ka ña'a, dá kían kánian nataka ndo noo tá né'e choon tát'o'on kí'o sa'ándá ley choon, dá keyíko ra sa'a ndo.

⁴⁰ Chí jo va ió ña chinóo kuachi tá né'e choon yó sa'a ña ni nakuina vaá yo viti. Chí o ní'j ta'on yó ndi kían ka'an yo xí'in rá sa'a ña kéea di'a —kaá ra.

⁴¹ Tá ni ndi'i ni ka'an ra to'on yó'o, dá ni sa'anda ra choon noo ñayuu ni nataka ñoó ña ná no'o na ve'e na.

20

Di'a ni kuu tá ni daná'q Pablo chí kuendá Macedonia xí'in kuendá Grecia

¹ Tá ni ndi'i ni kutadí ñayuu ni nakuina vaá ñoó, dá ni nakana Pablo na kúu kuendá Jesús ndéi ñoó. Dá ni ka'an ni'ini na noo ná, ta ni nomi ñaá ná. Dá ni ka'an na ndisá'an xí'in ná. Dá ni kee na kua'an na chí kuendá Macedonia di'a.

² Tá ni ndi'i ni ñata'an Pablo ni xionoo na ni xí'o na tandeé ini noo na kúu kuendá Jesús ndéi ñoó xí'in to'on ni daná'a na, dá ni kasandaá na chí kuendá Grecia di'a.

³ Ta ñoó ni sa io na onj yoo. Ta sa io nduu na tiin na barco ko'on na chí kuendá Siria, ká'an ná. Tído ni ni'j tó'on na ña ndátó'ón kue'é tá Israel ña ka'áni ñaá rá. Sa'á ñoó ni chikaá ini na ña nandió koo sá'a tuku na no'o na íchi kua'an chí kuendá Macedonia.

⁴ Tá ni naki'in tá'an na xí'in dao taa né'e tá'an xí'in ná kua'an na nda kuendá Asia. Ta iin ra naní Sópater, tá'an ra ñoo Berea, xí'in tá naní Aristarco, xí'in iin ka tá naní Segundo. Ta ndi nduú taa yó'o kúu tá ñoo Tesalónica. Ta kua'an ta'ani Gayo, tá'an ra ñoo Derbe, xí'in Timoteo, xí'in uu ka taa naní Tíquico xí'in Trófimo, tá kuendá Asia.

⁵ Ta ndidaá taa yó'o kúu ra ni xionoo kua'an ñoo Troas, dá kandati ra ñoó saa ndu.

⁶ Tá ni ndi'i ni ya'a víko seí na Israel pan, tá'an ña ko ní kí'in tá'an xí'in ña dákuita tachí'an, dá ni tiin ndu iin barco ñoo Filipos kua'an ndu. Ta tíxi o'on kuu, dá ni saa ndu ni naki'in tá'an ndu xí'in dao ka taa ñoó, chí ndéi ra ndati ra ndu ñoo Troas. Ta ñoó ni sa ndei ndu usá kuu.

Di'a ni kuu tá ni sa io Pablo ñoo naní Troas

⁷ Tá ni kasandaá kuu kásá'a sa'a semana, dá ni nataka ndu'u, na kúu kuendá Jesús, ni sa'anda ndu pan. Ta sa'a ña kánian kana Pablo ko'on na tá ná tju noo iin ka kuu ñoó, sa'a ñoó ni kukáni vá dána'a na nákaa na. Ta kúu ni kasandaá dao ñoó.

⁸ Ta kúu kua'a nda'o ñó'o tóon ini ve'e kánóo dikó noo ni ndjútúí ndú ñoó.

⁹ Ta ió iin tayii naní Eutico ye'é ventana, ta ni kasáa ña ma'ánó, chí ni kukáni nda'o ña dána'a Pablo nákaa na, sa'a ñoó ni naá vá ini xí ni kidj xi. Ta kúu ni kankao xi nda piso kúu onj ñoó nda noñó'o. Ta kúu ni ndane'e na xi, tído ndaá ndji va kúu xi.

¹⁰ Kúu ni noo Pablo ni naxinq na noñó'o ñoó. Ta kúu ni sa noo ndei na noo tayii ñoó. Kúu ni nomi na xi. Dá ni kaa na xí'in na kúu kuendá Jesús ñoó:

—O sa yu'ú ndo, chí takí va xi —kaá na.

¹¹ Ta kúu ñoó ni nandió koo tuku Pablo ni kaa na ni xinkoo na ve'e kánóo dinj ñoó. Dá ni sa'anda na pan, dá ni seí ndu'an. Dá ni kasá'a tuku va na dána'a na nda ni tju noo yaa. Nda daá ví ni kee na kua'an na.

12 Tído takí va yayíi ñoo ñi ñakuaka ñaa ná ndáka na kua'an na. Sa'a ñoo ñi ñatiin na iin tandeé iní ká'ano cháa ka.

13 Dá ñi tiin ndu iin barco, dá ñi xionoo ndu kua'an ndu noo Pablo ñoo naní Asón, chí ñoo ñi kandoo ndu natiin ndu na, chí ñi chíkaa ini na ña sa'a sá'a ná.

14 Dá tá ñi ñaki'in tá'an ndu xi'in Pablo ñoo naní Asón, dá ñi kaa na ini barco ñoo. Dá ñi kee ndu kua'an ndu. Dá ñi sa'a ndu ñoo naní Mítlene.

15 Dá ñi ñaki'in tuku ndu kua'an ndu xi'in barco ñoo. Dá tá ñi ya'a iin ka ku, dá ñi kasandaá yati ndu noo naní Quío. Dá tá ñi ya'a iin ka ku, dá ñi kasandaá ndu noo naní Samos. Dá ñi sa'a ndu ñi sa' tuu too barco ñoo naní Trogilio. Dá nda iin ka ví ku, dá ñi sa'a ndu ñoo naní Mileto.

16 Chí sa ñi chíkaa ini Pablo ña o kó'on ta'on na nda ñoo Éfeso, chí ko kóni ta'on na katuu na'á ná kuendá Asia ñoo. Chí nómi kíi ná sa'a ña ñoo Jerusalén, dá nda ndi kuu kasaa ña kaka ña noo koo víko ká'ano naní Pentecostés.

Di'a kua'an ña ñi ñan'a Pablo noo na sá'ano né'e choon noo ña kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Éfeso

17 Ta tein ndéi ndu ñoo Mileto ñoo, dá ñi tanda'a Pablo dao ta kua'an ra kuaka ra na sá'ano né'e choon noo ña kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Éfeso.

18 Dá tá ñi kasáa ña sá'ano ñoo noo ió Pablo, dá ñi kaa Pablo xi'in ná:

—Ndidaá ndo'ó kúu ña ná'a tát'on kí'o ñi kee yu'u ñi sa' káa tein ndo'ó nda rá ku mií noo ñi kasáa kuendá Asia yó'o.

19 Chí ñi kee ña kóni sato'o yo Jesús, ta ko ní ndúkú ta'on yu'u ñaño'ó mií. Ta kua'a nda'o ta'ándá ñi sakii xi'in ndirá noo sa'a ndo. Ta kua'a nda'o tandó'ó ñi ndo'i ñi kee ta' Israel.

20 Ta ná'a ta'ani ndó ña ko ní dánkoo ta'on yu'u ña kast'o'in xi'in ndó ndidaá kúu ña va'a ña kían chindeé ndó. Ta ñi ñaná'i noo ndo'ó ini ve'e noo náta'ka ndo, ta ñi ñaná'a ta'anii noo ndo'ó ini ve'e mií ndó.

21 Ta ñi kast'o'in ta'anii xi'in ña Israel xi'in ña ko kúu ña Israel sa'a ña kánian nandikó ini yo sa'a kuachi kée yó noo Ndios, ta sa'a ña kánian kándéé ini yo sato'o yo Jesucristo.

22 Ta viti kían tánda'a ña kúu Espiritu i' Ndios yu'u ña ko'in ñoo Jerusalén. Tído ko ná'i ndí kían ndo'i ñoo.

23 Sa'va'a ña ná'i kían ña ndidaá ñoo ná'ano noo ñi sa'in, ñi ka'an Espiritu i' xi'in yu'u ña chíkaa ra yu'u ve'e kaa. Ta kúu ku'a'á nda'o tandó'ó ndo'i, kaá ña.

24 Tído ko ndí'i ta'on ini sa'a ndidaá ña ve'i ndo'i. Ta ni ko ndí'i ini sa'a ña katakii o kuui. Ña kían ndí'i ini sa'a kían dáxinkoo ndí'i choon ñi sa'anda sato'o yo Jesús noo, ña kast'o'in sa'a to'on va'a ña ká'an sa'a ña maní ñi kee Ndios xi'in ñayuu.

25 Ta viti kían sa' ná'a va' yu'u ña ni iin tó'on ndo'ó, ña ñi seidó'o to'on ñi ñaná'i sa'a ndi kee ñayuu ndu'u na tixi ndá'a Ndios, o nándio kuéi ka koni noo.

26 Sa'a ñoo kóni ka'in xi'in ndó viti ña ko ndio kuachi ka yu'u sa'a ni iin tó'on ndo'ó,

27 chí ko ní chítuu ini, di'a ñi kast'o'on ndí'i xi'in ndó sa'a ndidaá kúu va' ña kóni Ndios kee ndo.

28 Ta viti, kandaa va'a ndó mií ndó, ta kandaa ta'ani ndó ndidaá ña kúu kuendá Jesús ñoo tixi ndá'a ndo. Chí mií Espiritu i' Ndios kúu ña xi' o choon noo ndo ña kandaka va'a ndó ña kúu kuendá sato'o yo Jesús, chí xi'in ñi mií ná ñi kandeé ná ñi ñaní'i ñaa ná kakuu na ñayuu mií ná.

²⁹ Sa'á ñoó kandaa va'a ndó na, chí sa ná'á vá yu'u ña tá ná kexooi ko'ín noo ndo, dá kasaa dao taa kini, ta ku'u ra tein ndó, chí kee ra tát'on kée ndigüe'i lobo tondó tá koku'u rí sa'ání rí léko.

³⁰ Ta kúu tein mií ndó xaan ndakuei ta'ani dao taa dána'a ña to'ón, chí kóni ra taó xoo ra ná kúu kuendá Jesús ko'ón na kakuu na kuendá ra.

³¹ Sa'á ñoó kaño'o ini ndo, ta daá ndusaa ini ndo ña tein oní kuia, nduú ñoó ko ní sá tuui ña kían ka'an ni'ini noo iin rá iin ndó xí'ín ndirá nooí ña kandita ndaa ndo xí'ín ña kándisa ndó.

³² Ta viti kían náki'oi ndo'ó noo ndá'a Ndios, xí'ín noo ña maní ni kee na xí'ín ndó. Chí ñoó kían kómí choon ña dákuá'anoan ndo'ó íchí Ndios, dá natiin ndó ña va'a ni kaa na kí'o na noo ñayuu ni nduvii ná.

³³ Ni plata ni oro ni dá'on kómí dao ka ñayuu ko ní kátoó ta'on yu'u,

³⁴ chí ná'á va'a va mií ndó ña xí'ín ndá'a mií vái ni kechóoin, dá ni ní'í ndí kían xínño'í, xí'ín ña'a xínño'ó na xínoo xí'ín.

³⁵ Ta ndidaa ña yó'o ni keei, dá sa daná'í noo ndo ña kánian kechóon ndó, dá kuu chindee ndó ñayuu kámanj ña'a noo. Ta ndisaa ini ndo to'ón ni ka'an sato'o yo Jesús tá ni kaa na di'a: "Ndiká'án cháa ka ví ñayuu xí'o ña'a o duú ka na ndáti natiian." Díon ni kaa Jesús —kaá Pablo.

³⁶ Tá ni ndi'i ni ka'an Pablo to'ón yó'o, dá ni sa kuín xiti ná, ta ni ka'an na xí'ín Ndios xí'ín ndidaa na sá'ano ñoó.

³⁷ Ta nda'í ni saki ndidaa kúu na sá'ano ñoó. Dá ni nomi ni'ini na Pablo, ta ni chító ná noo ná.

³⁸ Chí ni kunda'í nda'o ini na sa'á ña ni kaa Pablo ña o nándio kuéi ka na koni na noo ná. Dá ni sa'an ndidaa na sá'ano ñoó ni ndaka na Pablo nda noo iin barco.

21

Di'a ni kuu tá ni kee Pablo kua'an na ñoo Jerusalén

¹ Dá tá ni ndi'i ni ka'an ndu ndisá'án xí'ín na sá'ano ñoó, dá ni kaa ndu ini iin barco. Dá ni kee ndu kua'an ndaa ndu noo naní Cos. Ta nda iin ka kuu, dá ni kasandaá ndu noo naní Rodas. Ta kúu ñoó ni kee ndu kua'an ndu nda ñoó naní Pátara.

² Tá ni saa ndu Pátara ñoó, dá ni tiin ndu iin ka barco, tá'an kiró kua'an chí kuendá Fenícia. Dá ni kee ndu kua'an ndu.

³ Dá ni ya'a yati ndu noo iin yúku naní Chipre, ña iin ini taño'o. Ta ni kandoan chí xoo íti di'a ndu. Ta ni ya'a ndu kua'an ndu chí kuendá Siria di'a. Dá ni saa ndu noo nákuíta barco ñoó naní Tiro, chí ñoó kúu noo kánian noo ña'a ndio barco ñoó.

⁴ Ta ñoó ni náki'in tá'an ndu xí'ín dao na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo ñoó. Dá ni sa ndei ndu usa kuu xí'ín ná. Ta ni nakani na xí'ín Pablo ña ni ka'an Espíritu i Ndios xí'ín ná, ña ná dá'a ni ko'ón na ñoo Jerusalén.

⁵ Dá tá ni ya'a usa kuu ñoó, dá ni kee na xí'ín ñadi'í na xí'ín de'e na kua'an na dáya'a na ndu'u nda yú'u ñoo ñoó. Dá ni sa kuíta xiti ndidaa ndu yú'u taño'o ñoó, dá ni ka'an ndu xí'ín Ndios xí'ín ná.

⁶ Dá ni nomi tá'an iin rá iin ndu xí'ín ná. Dá ni kaa ndu barco kua'an ndu. Ta noón, ni nándio kuéi na kua'an nó'o ná ve'e na.

⁷ Ta ñoo Tiro ñoó kúu noo ndí'í ni tiin ndu barco, dá ni saa ndu ñoo naní Tolemaida. Ta ñoó ni ka'an ndu ndisá'án xí'ín na kúu kuendá Jesús ndéi ñoó. Dá ni sa ndei too ndu xí'ín ná iin kuu.

⁸ Ta iin ka kuu, dá ni kee ndu xika sá'á ndu kua'an ndu xí'ín Pablo. Dá ni saa ndu ñoó ká'ano naní Cesarea. Dá ni kasandaá ndu ve'e iin taa naní Felipe,

tá'an nā xionoo dána'a sa'a Jesús. Ta noón kúu iin t̄a nákaa tein ndin us̄a t̄a n̄i kaxi apóstol chindeé ñaa. Ta n̄i s̄a ndei tóo ndu ve'e na.

⁹ Ta ndéi komi de'e di'í tákí Felipe ñoo, ta kúu xí profeta di'í.

¹⁰ Tá n̄i ya'a cháa kūu ndéi ndu ñoo, dá n̄i naxinōo iin profeta n̄i kii chí kuendá Judea naní Agabo.

¹¹ Tá n̄i saa ra noo ndéi ndu, dá n̄i taó rá ñíi ndíko t̄ixi Pablo. Dá n̄i so'oni raán sa'a mií rá xí'in ndá'a mií rá. Dá n̄i kaa ra:

—Di'a n̄i ka'an Espíritu īj xí'in yu'u ña k̄i'o di'a ko'oni t̄a Israel ndá'a t̄a kúu sato'o ñíi yó'o, dá nak̄i'o ñaa rá noo ndá'a t̄a tukú —kaá ra.

¹² Dá tá n̄i seido'o ndu'u xí'in nā ndéi ve'e ñoo to'on yó'o, dá n̄i seí nda'í ndu noo Pablo ña ná dá'a ni ko'on nā ñoo Jerusalén.

¹³ Dá n̄i kaa nā xí'in ndu'u:

—¿Ndi k̄ian ndó'o ndó ña ndé'i'j ndo, ta dákunda'í ini ndo yu'u? Ch̄i s̄a io nduui ña k̄ian kandiko ndá'í xí'in sa'í. Ta o duu ña yó'o oon ni ió nduu yu'u ndo'i, ch̄i ió nduu ta'anii ña k̄ian kuuj ñoo Jerusalén sa'a sato'o yo Jesús —kaá na.

¹⁴ Ta sa'a ña ko ní kúu ta'on nadaon ndu ña n̄i ch̄ikāa ini nā kee na, sa'a ñoo n̄i sa'anda ini ndu, dá n̄i kaa ndu:

—Ná koo táto'on k̄i'o kóni mií sato'o yo Jesús.

¹⁵ Tá n̄i ndi'i n̄i s̄a ndei ndu ñoo cháa kūu, dá n̄i kenduu ndu ña'a ndu, dá n̄i ki'in ndu íchi kua'an ndu ñoo Jerusalén.

¹⁶ Dá n̄i kee ta'ani dao nā kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Cesarea kua'an nā xí'in ndú. Tá n̄i saa yati ndu ñoo Jerusalén, dá ndáka na ndu'u n̄i sa'an nā ve'e iin t̄a kuendá Chipre naní Mnasón. Ta s̄a na'a nda'o kúu rá kuendá Jesús. Dá n̄i x̄i'o ra ve'e ra n̄i s̄a ndei ndu.

Di'a n̄i kuu tá n̄i saq Pablo ñoo Jerusalén

¹⁷ Tá n̄i saa ndu ñoo Jerusalén, dá n̄i nat̄iin va'a ñaa nā kúu kuendá Jesús ndéi ñoo x̄i'an kádij ini na.

¹⁸ Tá n̄i tuu noo iin ka kūu, dá n̄i kee ndu kua'an ndu xí'in Pablo korni'ini ndu Jacobo. Tá n̄i saa ndu, s̄a n̄i ndit̄uti ndidaá vá nā sa'ano ndéi na.

¹⁹ Dá tá n̄i ndi'i n̄i ka'an Pablo ndisá'an xí'in ná, dá n̄i kasá'a ná nákanani na xí'in noón sa'a iin rá iin ña ndato n̄i kee Ndios xí'in ná noo n̄i sa'an nā n̄i daná'a nā noo nā ko kúu nā Israel.

²⁰ Tá n̄i seido'o na to'on yó'o, dá n̄i keká'ano na Ndios. Dá n̄i kaa nā xí'in Pablo:

—Ná'a vá mií ní, ñani, ña tein nā ñoo yo, nā Israel, kua'a nda'o mil ñayuu kándisa Jesús, ta ndidaá vá ná ká'an ña miian ndusa kee yo choon sa'anda ley Moisés.

²¹ Tido n̄i ni'j tó'on na ña dána'a ní noo ndidaá kúu nā Israel ndéi dao ka nación ña ná o s̄a kékuendá nā choon n̄i sa'anda Moisés, ch̄i kaá mií ní ña ko káni kaan ta'anda ñíi de'e yi' nā, ta kaá ta'ani ní ña ko káni kaan kee na táto'on n̄i s̄a kee nā ve'a n̄i s̄a ndei s̄a na'a.

²² ¿Ndi koo keeá, tá dáa? Dá ch̄i miian ndaa kuiti nataka kua'a nda'o ñayuu tá ná kandāa ini nā ña n̄i kasá'a ní.

²³ Sa'a ñoo va'a cháa ka ña kee ní ña ko'on ndu ka'an ndu xí'in ní: Ch̄i tein ndu'u yó'o ndéi komi t̄a, tá'an ra kánian dáxinko to'on n̄i x̄i'o ra noo Ndios.

²⁴ Ta kandaka ní ra kua'an ní ve'e ñoo ká'ano. Dá nduvii ní mií ní xí'in rá noo Ndios, ta chiya'í ní sa'a rá sa'a ndidaá ña'a. Tá n̄i ndi'i n̄i kee ní dión, dá k̄ian kuu dat̄a ra idí dinj rá. Dión, dá ná kandāa ini ndidaá ñayuu ña o duu ña ndaa ta'on k̄ian ká'an ñayuu sa'a ní, ch̄i di'a kendāa īj vá ní choon sa'anda ley Moisés.

25 Ta sa n̄i taa va yó iin tuti kua'an noó na k̄o kúu na Israel, na kándisa Jesús, ña ná o sa kóo ini na keí ná koño n̄i doko ñayuu noó yoko, ta ná o sa keí ná n̄i r̄i, ta n̄i koño k̄iti k̄o ní xít̄a n̄i, ta ná o sa kée na kuachi x̄i'ín na k̄o kúu ȳi ná o ñadi'í na. Sava'a ñoo vá k̄ian kánian kee na —kaá na.

26 Dá n̄i kee Pablo ndáka na ndin komi taa ñoo kua'an na. Ta kúu iin ka kuu ñoo, dá n̄i nduvii ná mii ná x̄i'ín roón. Dá n̄i ku'u na yé'é ño'o ká'ano ñoo, dá n̄i kast̄o'on na x̄i'ín ta dut̄i ndá oon x̄ino ndin usa kuu ña nduvii ná mii ná x̄i'ín taa ñoo noo Ndios, dá kuu chiñó'o ta dut̄i ñoo iin k̄iti noo Ndios sa'a iin rá iin na.

Dì'a n̄i kuu tá kua'an ñayuu kua'a ka'ání ná Pablo

27 Tá sa kua'an x̄ino usa kuu ñoo, dá n̄i xini dao taa Israel n̄i kii kuendá Asia ña nákaa Pablo yé'é ño'o ká'ano. Dá n̄i daká'an kue'é ra dao ka ñayuu ñoo. Dá n̄i tiin ñaa rá.

28 Ta n̄i kasá'á káyu'ú rá:

—¡Ndo'ó, taa Israel, chindeé ndó ndu'u, ch̄i taa yó'o kúu taa x̄ionoo iin ní kúu x̄ián kénóo ra ñoo yo, ta kénóo ta'ani ra ley Moisés, ta kénóo ta'ani ra ve'e ño'o ká'ano yó'o! Ta viti k̄ian ví'í ka ví n̄i kee ra, ch̄i n̄i chi'i ra dao ta griego n̄i xini x̄ixi ra ve'e ño'o ij yó'o —kaá ra.

29 Dión n̄i kaa ra ch̄i n̄i xini ra x̄ionoo Pablo ñoo ñoo x̄i'ín iin taa ñoo Éfeso naní Trófimo. Sa'á ñoo n̄i ka'án rá ña n̄i chi'i Pablo taa ñoo ini ve'e ño'o ká'ano ñoo.

30 Ta kúu ndidaá ñayuu ndéi ñoo Jerusalén ñoo n̄i nakuina vaá. Dá n̄i kankuei na ndidaá kúu x̄ián taxí tá'an na n̄i saá na noo iin ve'e ño'o ñoo. Dá n̄i tiin na Pablo, ta ño'o ñaa ná n̄i taó ná sata vé'e ño'o ñoo. Ta kúu viti'ón n̄i sadi na yé'án.

31 Ta kóni na ka'ání ñaa ná. Tído n̄i kandaá ini taa dándáki soldado ña ndidaá kúu ñayuu ndéi Jerusalén n̄i nakuina vaá.

32 Sa'á ñoo n̄i dataká ra kua'a soldado x̄i'ín dao ka taa ño'o t̄ixi ndá'a rá. Dá n̄i kee ra taxi tá'an ra kua'an ra noó n̄i nataka ñayuu kuá'a ñoo. Dá tá n̄i xini na ña n̄i kasáa taa dándáki soldado ñoo x̄i'ín soldado ra, dá ví n̄i dandí'í na ña káni na Pablo.

33 Dá n̄i natuu yati taa dándáki soldado ñoo, dá n̄i tiin ra Pablo. Dá n̄i sa'anda ra choon ña ná kandik̄o na x̄i'ín uu cadena. Dá n̄i ndato'ón rá ñayuu ñoo, tá kaá ra:

—¿Ndá yoo kúu taa yó'o? Ta, ¿ndí k̄ian n̄i kee ra? —kaá ra.

34 Tído dao ñayuu ñoo ká'an iin ña'a, ta dao ka na ká'an iin kaan. Sa'á ñoo k̄o ní kátóni ta'on ini ra ndí k̄ian kúu kuachi Pablo, ch̄i n̄i nakuina vaá nda'o ñayuu ñoo. Dá n̄i sa'anda ra choon ña ná kandaka ñaa rá ko'on ra ve'e noo ndéi soldado ñoo.

35 Dá tá n̄i saá ra noo ndéi kuein koku'u ra ve'e soldado ñoo, dá n̄i kane'e n̄ino ra Pablo, ch̄i kuá'a nda'o ñayuu vei kóni kani ñaa.

36 Ta ndidaá ñayuu tákuei vei ñoo káyu'ú, ta kaá na:

—¡Ka'ání ní taa xaan!

Dì'a n̄i kuu tá n̄i sonó taa dándáki soldado ñoo ña ka'an Pablo x̄i'ín ñayuu kuá'a ñoo

37 Tá kua'an soldado nach'i'í ra Pablo ini ve'e noo ndéi ra ñoo, dá n̄i ka'an na yú'u griego x̄i'ín taa dándáki soldado ñoo:

—¿Á konó ní ná ka'in cháá x̄i'ín ní?

Dá n̄i kaa ra x̄i'ín Pablo:

—¿Á t̄i'a yo'ó ká'on yú'u griego, ndani?

³⁸ ¿Á o duú yó'ó kúú iin ɬa Egipto, tá'an ɾa n̄i ndakuḭn n̄i naá xí'in ɬa né'le choon tá sata? Ch̄i n̄i taó rá kom̄i mil ɬa sa'áni nd̄i, dá ndáka ñáá rá n̄i sa'an ɾa nda noo kúú ño'ó íchi —kaá ɾa.

³⁹ Dá n̄i kaa Pablo xí'in rá:

—Yu'u kúú iin ɬa Israel, ta n̄i kakii ñoo Tarso, tá'an ña kúú iin ñoo ndáya'i chí kuendá Cilicia di'a. Tído xíkai iin ña man̄i noo ní ña konó ní ná ka'in cháa xí'in ñayuu yó'o —kaá na.

⁴⁰ Dá n̄i sonó ɬa ñoo ña ka'an Pablo xí'in ñayuu ñoo. Dá n̄i na kuḭn ndichi Pablo noo kuejn yé'é ve'e soldado ñoo. Dá n̄i ndane'e na ndá'a ná n̄i xika na ña ná kandeí tádi ñayuu ñoo. Dá tá n̄i kutádi ná, dá n̄i ka'an na yú'u hebreo xí'in ná, ta kaá na:

22

Di'a kua'an ña n̄i ka'an Pablo xí'in ñayuu kuá'q ñoo

¹ —Ñani kuáli, xí'in ndo'ó, na sá'ano viti, kueíd'o ndó yu'u, ch̄i ko'in ka'in chindeéi mií noo ndo.

² Tá n̄i seíd'o ñayuu ñoo ña ká'an Pablo yú'u hebreo, kúú tádi ka ví n̄i nandeí na kueíd'o na. Dá n̄i kaa Pablo:

³ —Yu'u kúú ɬa Israel, ta n̄i kaki yu'u ñoo Tarso, ña náka chí kuendá Cilicia di'a. Tído n̄i sa'ano yu'u ñoo Jerusalén yó'o. Ta n̄i ðakuá'i ɬixi ndá'a Gamaliel. Ta n̄i ðakuá'a va'i to'on k̄i'o n̄i sa'anda na sá'ano yó choon. Ta ndino'o in̄i iin ndaaí xí'in Ndios, táto'on k̄i'o kée mií ndó viti.

⁴ Ch̄i n̄i sa xionooi n̄i sa kendava'i xí'in na ndíko íchi Jesús, dá dánaái noo ná, ch̄i n̄i sa tiin yu'u ɬa xí'in na ñá'a sa sadij ve'e ka.

⁵ Ta ɾa dut̄i kúú noo xí'in ndidaá ɬa sá'ano kúú ɾa ná'a ña sa kee dión. Ch̄i mií rá n̄i xí'o tuti nooí ña k̄ian ko'in nane'i ña noo na ñoo yo ndéi ñoo Damasco. Ch̄i n̄i ka'in ko'in ñoo ñoo nandukúí na kúú kuendá Jesús, dá kandakai na kixii ñoo Jerusalén yó'o, dá kaño'o na ve'e ka ndo'o naní noo ná.

Di'a kua'an ña n̄i ka'an Pablo sa'a ndí k̄ian n̄i kuu, dá n̄i nduu na kuendá Jesús

⁶ Tído tein noo xika yu'u kua'in íchi noo kua'an kuyati ñoo Damasco, ta k̄ian táto'on dao nduú, ta kúú iin kuitió n̄i naye'e ndaa iin ní kúú noo kua'in, ta ña yé'é ñoo n̄i kii chí induú.

⁷ Ta kúú n̄i kan̄kao vai noñó'o. Ta n̄i seíd'o i iin na n̄i kaa di'a: “Saulo, Saulo, ¿ndiva'a xionoo yó'ó kéndava'ón xí'in yu'u?”

⁸ Dá n̄i kaa yu'u: “¿Ndá yoo kúú mií ní, tatá?” Dá n̄i kaa na xí'in: “Yu'u kúú Jesús, na ñoo Nazaret, na xionoo yó'ó kéndava'a xí'ón.”

⁹ Ta ndidaá ɬa kua'an xí'in yu'u ñoo n̄i xini ɾa ña n̄i naye'e, ta n̄i yu'u nda'o ra. Tído ko ní seíd'o ta'on ra tach̄i na n̄i ka'an ñoo.

¹⁰ Dá n̄i kaa yu'u xí'in ná: “¿Ndí k̄ian kóni ní kee, tatá?” Dá n̄i kaa na xí'in: “Ndakuḭn ndichi, ta kua'an ñoo Damasco. Ta ñoo ka'an iin ɬa xí'ón ndí k̄ian kánian keeón”, kaá na xí'in.

¹¹ Ta kúú n̄i nda'o va noo yú'u n̄i kee ña ndato n̄i naye'e ñoo. Sa'a ñoo nda tiin ndaa ñaá ɬa kua'an xí'in yu'u ñoo ndáka ra yu'u n̄i saá ɾa ñoo Damasco.

¹² Ta ñoo ió iin ɬa naní Ananías, ta iin ndaa ɾa xí'in choon sa'ándá ley Moisés. Ta ká'an va'a ndidaá kúú na Israel ndéi ñoo sa'a rá.

¹³ Dá n̄i kasáa ɾa noo iói. Dá n̄i kaa ɾa xí'in: “Ñani Saulo, ná natuu noo ní.” Ta kúú mií hora daá ñoo n̄i natuu nooí. Ta kúú n̄i xini vai ɾa.

¹⁴ Dá n̄i kaa ta'ani ra xí'in yu'u: “Ndios, na n̄i sa ndaño'o na ve'a n̄i sa ndei sa na'á, noón kúú na n̄i ka xi mií ní ña k̄ian kandaá ini ní ndí k̄ian kóni na. Ta

ní kaxi na mií ní ña koni ní Jesús, na kúú na ndaa, dá kuedó'o ní tachí yú'u mií ná.

¹⁵ Chí mií ní kakuu iin na kí'o ndaa kuendá noo ndidaá ñayuu sa'a Jesús, chí ko'on ní kastò'on ní xí'ín ná sa'á ña ní xini ní xí'ín sa'á ña ní seídó'o ní.

¹⁶ Ta viti, ¿ndiva'a kuu oon ini ní? Nðakuiin ndichi ní, ta kodò ndutá kí ní, ta kaka ní ña maní noo Ndios ña ná ku'u ká'año ini na sa'a ní, dá ná ndoo kuachi ní noo ná", kaá Ananías xí'ín yu'u.

Dí'a nì kuu, dá nì nì'ì Pablo choon ña dána'a na noo na ko kúú na Israel

¹⁷ Dá tá nì ndisáaí ñoo Jerusalén yó'o, dá nì kee kua'ín ve'e ño'o ká'ano ka'ín xí'ín Ndios. Ta kúú ñoo nì na'a Ndios iin ña'a ndato nooí.

¹⁸ Chí nì xinií sato'í Jesús. Dá nì kaa na xí'ín: "Ndi'í inon, ta kua'án keta kí ñoo Jerusalén yó'o, chí kò íin ta'on kuedó'o ñaá tá ná ka'on xí'ín ná sa'a yú'u."

¹⁹ Dá nì kaaí xí'ín ná: "Sato'í, ndidaá vá na yó'o ná'á ña nì sa sá'an yu'u iin rá iin ve'e noo náta na Israel. Ta sa taáin ndidaá na kándisa mií ní ve'e ka. Ta sa kendava'í xí'ín ná.

²⁰ Dá tá nì sa'áni dao ta Esteban, na sa xí'o ndaa kuendá sa'a ní, ta ñoo nì sa íin yu'u, ta nì nata'an va inií tá nì sa'áni ñaá rá. Ta kúú nì sa ndaí dá'on ta nì sa ndei nì sa'áni ñaá."

²¹ Dá nì kaa na xí'ín yu'u: "Kua'án, chí xíká vá tanda'í yo'ó ko'on dána'on noo na kò kúú na Israel", kaá na xí'ín yu'u —kaá Pablo xí'ín ñayuu kuá'a ñoo.

Dí'a nì kuu tá kua'an kani soldado ñoo Pablo

²² Tádi vá ndei ñayuu ñoo seídó'o na ña nákani Pablo. Tído tá nì ka'an na to'on yó'o, dá nì kasá'á ná káyu'ú ná, ta kaa na:

—Ká'áni kí ní ta xaan, chí kò káni ta'an vaan kataki rá!

²³ Ta ndúndéé íi vá ñayuu ñoo káyu'ú ná, ta ndátá ná dá'on ná, ta só'ono ni'ini na ñoyaká ño'o noo táchi.

²⁴ Sa'á ñoo nì sa'anda ta dándáki soldado ñoo choon ña ná chí'í ra Pablo ini ve'e ñoo. Ta kúú nì sa'anda ra choon ña ná kani ñaá rá xí'ín chirrión, dá ná ka'an ndaa Pablo ndá sa'a kían ká'an kuachi ñayuu ñoo sa'a ná.

²⁵ Tído, tá nì ndi'í nì so'oni ñaá rá xí'ín ñíí, ña kua'an ra kani ñaá rá, dá nì kaa Pablo xí'ín iin soldado né'e choon íin ñoo:

—¿Á va'a kée ní ña kani ní iin ta romano xí'ín chirrión tá kò ñá'a keyiko ta né'e choon sa'a rá?

²⁶ Tá nì seídó'o soldado né'e choon ñoo ña nì ka'an na dión, dá nì kee ra kua'an ra kastò'on ra xí'ín ta dándáki ñaá ñoo. Dá nì kaa ra:

—¿Ndi koo keeá xí'ín ta káa, chí iin ta romano kúú rá?

²⁷ Dá nì natuu ta dándáki soldado ñoo noo íin Pablo. Dá nì ndatò'ón ñaá rá: —Ka'an ndaa, ¿á ta romano kúú'ón?

Dá nì kaa Pablo:

—Jaan. Ñaá kúúí.

²⁸ Dá nì kaa ra:

—Kua'á nda'o di'ón nì chíya'í yu'u, dá nì nduui ta romano.

Dá nì kaa Pablo:

—Tído yu'u, nda nì kaki vei kúúí ta romano.

²⁹ Dá tá nì seídó'o ta kua'an kani ñaá ñoo ña nì ka'an Pablo, dá nì kexoo ra kua'an ra. Ta kúú nda mií'ó ta dándáki soldado ñoo nì yu'u tá nì katóni ini ra ña kúú Pablo tá romano, chí sa nì va'a ra noo ley romano sa'á ña nì so'oni ñaá rá.

Dí'a kua'an ña nì ka'an Pablo xí'ín ta né'e choon Israel

³⁰ Tá nì tuu noo iin ká kuú ñoo, kóni ta dándáki soldado ñoo kandaá va'a ini ra ndiva'a ká'an kuachi na Israel sa'a Pablo. Sa'á ñoo nì díta rá cadena

ndiko ndá'a ná xí'in sa'a ná. Dá nì sa'anda rā choon ña ná nataka kí tã duti sakua'a xí'in tã né'e choon noó nã Israel. Dá nì taó rá Pablo. Dá nì chikani ñaá rá noó ndidaá kúu tãa ñoo.

23

¹ Dá nì sã nde'é Pablo noó ndidaá tã né'e choon nì nataka ndéi ñoo, dá nì kaa nã:

—Ñani mií, ni iin ña'a kō kedaá xí'in ña kían kútúu inii, chī ió vii vá ñaxintóni noó Ndios nda kuu víti.

² Dá nì sa'anda tã duti kúu noó nani Ananías choon noó tãa ndíta yati noó iin Pablo ña ná kani ra da'andã yú'u ná.

³ Dá nì kaa Pablo:

—Ná kani Ndios mií ní, chī kúu ní tãto'on iin náo kini káa ña nì ñake'i kuxi oon. Ta mií ní kúu rã kómi choon ña keyiko ndús'a'ano ní sa'í tãto'on kí'o sa'ándã ley choon. Sa'á ñoo, ¿ndiva'a yá'a mií ní noó ká'an ley, chī nì sa'anda ní choon ña ná kani ra yú'í?

⁴ Dá nì kaa dao kã tãa ndéi ñoo xí'in Pablo:

—¿Á va'a nda'o kéeon xinóon, ña nì ya'ón nì ka'an ndava'ón xí'in tã duti kúu noó kuendá Ndios?

⁵ Dá nì kaa Pablo:

—Ñani mií, kō ná'a ta'on yu'u ña kúu ná tã duti kúu noó. Chī ká'an tuti iñ Ndios ña kō kánian ka'an ndava'a yó xí'in tãa né'e choon noó nã ñoo yō —kaá nã.

⁶ Kúu nì katóni ini Pablo ña dao tãa nì nataka ñoo kúu tãa saduceo, ta dao kã rã kúu tãa fariseo. Sa'á ñoo nì'i nda'o nì ka'an nã xí'in rá:

—Ñani, yu'u kúu tãa fariseo. Ta kúu de'e iin tãa fariseo. Ta chinóo kuachi ndo yu'u chī ió tandéé ini noí ña nataka nã nì xí'i.

⁷ Tá nì ka'an Pablo dión, dá nì kasá'a tãa fariseo xí'in tãa saduceo dándichi tá'an mií rá. Kúu nì ñata'andã tá'an va rá ndéi ra.

⁸ Chī tãa saduceo kúu rã ká'an ña o nátaki ta'on nã nì xí'i, ta ni ángel koó, ta ni espíritu koó. Tído tã fariseo kúu rã kándisa ndidaá kúu ña yó'o.

⁹ Ta ndidaá kúu rá nì kasá'a káyu'u. Dá nì ndakuei dao tãa dána'a ley Moisés, tá'an rã kúu ta'ani kuendá tã fariseo. Dá nì kaa rã:

—Ni iin tó'on ta'on ña'a kini kō ní kée tãa yó'o, chī ndá ndi kuu nì ka'an iin espíritu o iin ángel xí'in rá. Sa'á ñoo ná dá'a ni ñaá yō xí'in Ndios —kaá rã.

¹⁰ Ta deén nda'o nì kasá'a dándichi tá'an mií rá ndéi ra. Ta kúu nì yu'u va tãa dándáki soldado ñoo, chī oon ni ví ndakuei tãa ñoo dakuáchi ra Pablo, ká'an rá. Sa'á ñoo nì sa'anda rã choon ña ná kixi soldado taó rá Pablo tein ñayuu ñoo, dá kandaka ñaá rá ko'on tuku ra ini ve'e noó ndéi mií soldado ñoo.

¹¹ Ta kúu iin kã sakuaá ñoo, dá nì na'a noó sato'o yō Jesús noó Pablo. Dá nì kaa nã:

—Ndeé koo inóon, Pablo. Chī tãto'on kí'o nì xí'ón kuendá sa'a yú'u ñoo Jerusalén yó'o, kí'o dión ta'ani miian ndúsã kí'ón kuendá sa'í ñoo Roma —kaá nã.

Dì'a nì kuu tá nì ndató'on kue'é uu diko tãa ña ka'áni rá Pablo

¹² Tá nì tuu noó iin kã kuuy ñoo, dá nì ndató'on kue'é dao tã Israel ña ka'áni rá Pablo. Ta nì xí'o ra mií rá ña ni iin tó'on rá o kás'a'an, ta nì takuij o kó'o ra ndã ná kandeé rá ka'áni rá Pablo.

¹³ Ta uu diko cháá kã kúu tãa nì kandoo kee dión.

¹⁴ Dá nì kee ra kua'an rã ka'an rã xí'in tã duti sakua'a, xí'in tã sá'ano, dá nì kaa rã:

—Ndu'u kúú rā nī xī'o mií ñā kuu ndu, chī ọ kásá'an ta'on ndu ta ni ọ kó'o ndu takuǐ ndā kandeé ndú ka'ání ndú Pablo.

15 Ta viti, ko'on mií ní xí'ín tǎ né'e choon ñoo yọ ka'an ní xí'ín tǎ dándáki soldado ñoo ñā ná kandaka ra Pablo kii ra noo ní taan, ta kee ní ñā keyikọ cháá kǎ ní sa'a rá, kaa ní xí'ín rá. Ta ndu'u kúú rā kandeí nduu ka'ání ñāá tá sǎ kua'an kuyati ra kasandaá rā —kaá rā.

16 Tído tá nī kandaǎ ini daxi Pablo ñā dión ndátó'ón kue'é tǎ ñoo, dá nī kee xi kua'an xī ve'e noo ndéi soldado. Dá nī kaston xi xí'ín Pablo táto'on kī'ọ ndátó'ón rá.

17 Dá nī kana Pablo iin soldado né'e choon ñoo. Dá nī kaa nǎ xí'ín rá:

—Kee ní ñā manj kandaka ní tayii ló'ọ yó'ọ ná ko'on xī noo tǎ dándáki ndo'ó, chī ió iin ñā'a ka'an xī xí'ín rá —kaá nǎ.

18 Dá ndáka ñāá rá nī sa'an rā noo tǎ dándáki ñāá ñoo. Dá nī kaa rǎ:

—Pablo, tá'an rǎ nákaa ve'e kǎa yó'ọ, nī kana ra yu'u, ta nī seí nda'í rǎ nooí ñā ná kandakai tayii ló'ọ yó'ọ kii xi noo mií ní, chī ió ñā ka'an xī xí'ín ní —kaá rǎ.

19 Dá nī tiin tǎ ñoo ndá'a tayii ló'ọ ñoo. Dá nī taó xoo ñāá rá. Dá nī ndato'ón ñāá rá:

—¿Ndí kǐán ka'an yó'ọ xí'ín yu'u, kónon?

20 Dá nī kaa xī:

—Nī kandoo tǎ Israel ñā kasaa rǎ taan kueí nda'í rǎ noo ní ñā kandaka ní Pablo ko'on ní noo tǎ né'e choon Israel, dá kee ra ñā keyikọ cháá kǎ rǎ sa'a ná, kaa rǎ.

21 Tído, ọ sǎ kándisa ní, chī uy diko cháá kǎ tǎ kaño'o de'é íchi kandati ra ka'ání rá Pablo, chī nī xī'o ra mií rá ñā ọ kásá'an ra ta ni takuǐ ọ kó'o ra ndā kandeé rá ka'ání ñāá rá. Ta viti ndéi nduu rǎ ndátí ra ná kande'á ndi kaa mií ní —kaá xī.

22 Dá nī sa'anda rǎ choon noo xī kua'an nó'ọ xí, ta nī ka'an rǎ xí'ín xí ñā ọ sǎ koo iní xī ka'an xī xí'ín ní iin tó'ón ñayuu ñā nī nakani xī xí'ín rá.

Dí'a nī kuu tá nī sa'anda tǎ dándáki soldado choon ñā ko'on Pablo noo iin tǎ né'e choon ká'ano naní Félix

23 Dá nī kana ra uy soldado né'e choon. Dá nī sa'anda rǎ choon noo roón ñā ná kenduu rǎ uy ciento soldado ko'on sá'a, xí'ín onj diko uxí kǎ rǎ ná kakuu tǎ kandodó kueí, xí'ín uy ciento kǎ rǎ ná kakuu tǎ kane'e kúxi ko'on rǎ, ta ná kana ra kǎ iin sakuaá ko'on rǎ ñoo Cesarea.

24 Dá nī sa'anda ta'ani ra choon ñā ná kenduu ta'ani roón iin kueí kanoo Pablo ko'on nǎ, ta ná kandaka ñāá rá ko'on rǎ noo iin tǎ né'e choon ká'ano naní Félix, kaá rǎ.

25 Dá nī taa ra iin tuti kane'e soldado ko'on rǎ, ta dí'a kaáan:

26 “Yu'u kúú Claudio Lisias, ta táai tuti yó'ọ kosaa noo ní, Félix. Mií ní kúú iin tǎ ndáya'i, ta kǎ'in ndisá'án xí'ín ní.

27 Tǎa yó'ọ kúú rǎ nī tiin tǎ Israel, ta kua'an rǎ ka'ání ñāá rá. Sǎ'a ñoo nī sa'in xí'ín soldadoj, ta nī dakáki ñāáí, chī nī kandaǎ inij ñā tǎ romano kúú rá.

28 Ta sa'a ñā kónij kandaǎ inij ndí kǐán kúú kuachi tǎa yó'ọ, sǎ'a ñoo ndákai rǎ nī sa'in noo tǎ né'e choon tǎ Israel.

29 Dá nī kandaǎ inij ñā sa'a ley mií vá rá dakuío kuachi rǎ tǎa yó'ọ. Tído ni iin ñā'a kini kọ ní kee ra sa'a ñā kánian kuu rǎ ọ kakaǎ rǎ ve'e kǎa.

30 Tído nī kandaǎ inij ñā nī ndátó'ón kue'é dao tǎ Israel ka'ání ñāá rá. Sǎ'a ñoo nī tanda'í tǎa yó'ọ kosaa rǎ noo ní. Ta nī sa'anda ta'ani yu'u choon noo tǎa ká'an kuachi sa'a rá ñā ná kakujita ra noo mií ní, dá ná ka'an rǎ, ná kande'á ndí kǐán kúú ñā kini nī kee tǎa yó'ọ. Ná kukueé ní.” Dión kua'an ñā nī taa ra.

³¹ Dá n̄i kee soldado ndáka ra Pablo kua'an r̄a t̄a'to'on n̄i ta'and̄a choon noo rá iin ñoo naní Antipatris sakuaá dáá ñóó.

³² Dá tá n̄i t̄u'u noo iin k̄a kuu ñóó, dá ndad̄a t̄a kándodó kuéi ñoo kua'an xí'in Pablo, dá n̄i n̄andió kuéi soldado xíka sá'á ñóó kua'an nó'o rá ve'e noo ndéi ra ñóó.

³³ Dá tá n̄i sā soldado kándodó kuéi ñoo naní Cesarea, dá n̄i x̄i'o ra tuti ñoo noo t̄a né'e choon ká'ano naní Félix. Ta n̄i nak̄i'o ta'ani ra Pablo noo rá.

³⁴ Dá tá n̄i ndi'i n̄i ka'i ra tuti ñóó, dá n̄i ndato'ón rá ndéi n̄i kaki Pablo. Dá n̄i kandāa ini r̄a ñ̄a kúu ná t̄a kuendá Cilicia.

³⁵ Dá n̄i kaa r̄a x̄i'in ná:

—Tá ná kasaā t̄a ká'an kuachi sa'on, nda daá ná kueídó'i noo ká'on —kaa r̄a.

Dá n̄i sa'anda r̄a choon noo soldado ñ̄a ná nach'i'i ra Pablo noo kúu ve'e choon naní Herodes, ta ná kandāa va'a ñ̄aá rá.

24

Dí'a n̄i kuu tá n̄i ka'an kuachi t̄a Israel sa'q Pablo

¹ Dá tá n̄i ya'a o'on kuu, dá n̄i kasáa t̄a duti kúu noo naní Ananías ñoo Cesarea ñóó xí'in dao k̄a t̄a sá'ano Israel, xí'in iin t̄a t̄i'a ka'an naní Tértulo. Dá n̄i sā kuít̄a ra noo t̄a né'e choon ká'ano ñóó ka'an kuachi ra sa'q Pablo.

² Dá tá n̄i kana ra Pablo n̄i sā na, dá n̄i kasá'á ká'an kuachi t̄a naní Tértulo ñóó sa'q ná noo t̄a né'e choon ñóó, ta kaá r̄a:

—Ta xí'in mií ní ndéi va'a ndu'u, ta kuá'á ñ̄a va'a kée ní xí'in ñoo ndu sa'á ñ̄a ió ñ̄axintóni ní.

³ Ch̄i iin na ká'ano kúu mií ní, Félix, ta daá kuiti vá náki'o ndu'u ndiv'e'e noo ní sa'q ndidaá ñ̄a va'a kée ní xí'in ndu ndéi kúu mií vá.

⁴ Tído k̄o kóni ndu kandāa ndu cháa k̄a tiempo ní, sa'á ñoo seí nda'í ndu noo ní ñ̄a kueídó'o ní yu'u iin tóo v'i sa'á ñ̄a kúu ní iin t̄a va'a ini.

⁵ N̄i nan'i'j ndu ñ̄a t̄a yó'o kúu t̄a'to'on iin kue'e nákaa ñoo ndu'u, ch̄i xionoo ra sa'ándá tá'an ra na Israel ndéi iin ní kúu ñayú. Ta t̄a yó'o ta'ani kúu r̄a in noo sa'ándá choon noo r̄a kúu kuendá t̄a nazareno.

⁶ Ta n̄i ka'an r̄a ñ̄a ku'u ra koni xíxi ra ve'e ñoo ká'ano ndu. Sa'á ñoo n̄i tiin ñ̄aá ndu'u, ta kua'an ndu keyik̄o ndu sa'q rá t̄a'to'on k̄i'o dándáki ley ndu.

⁷ Tído n̄i kasáa t̄a dándáki soldado naní Lisias xí'in kuá'á nda'o soldado r̄a, ta n̄i x̄i'o ndaa ñ̄aá rá nda'a ndu'u.

⁸ Dá n̄i sa'anda r̄a choon ñ̄a ná kii na ká'an kuachi sa'q Pablo noo mií ní. Sa'á ñoo ndéi ndu yó'o viti. Tá ndato'ón mií ní r̄a, dá kandāa va'a ini ní ñ̄a ndaa va k̄ian ká'an ndu sa'q rá —kaá r̄a.

⁹ Ta n̄i ka'an ta'ani ndidaá k̄a t̄a Israel ndéi ñóó ñ̄a k̄i'o dión kián.

Xí'o Pablo kuendá noo Félix sa'á ñ̄a ndó'o na

¹⁰ Dá n̄i ñ̄akúu t̄a né'e choon ká'ano ñóó nda'a rá noo Pablo, dá ná ka'an na. Dá n̄i kaa na:

—Ná'á yu'u ñ̄a sa ió kuá'á nda'o kuia nákaa ní keyik̄o va'a ní ñoo ndu. Sa'á ñoo kádij̄ ini viti iin xí'oi kuendá noo ní sa'á ñ̄a ndó'i.

¹¹ Ta kuu va ndato'ón ní dao k̄a ñayuu, dá ná kandāa va'a ini ní ñ̄a sa ió ux̄i uu kuu n̄i sa'in ñoo Jerusalén n̄i sa ndaño'i Ndios.

¹² Ta k̄o ní nátiin na yu'u chidáó tá'in xí'in ní iin tó'ón ñayuu ini ve'e ñoo ká'ano ndu. Ta ni k̄o ní nátiin na yu'u nákaa dánaá tá'in ñayuu ini ní iin ve'e noo náta na, ta ni iin k̄a xián ñoo Jerusalén.

¹³ Ta o kúu ta'on kendāa r̄a ñ̄a ká'an kuachi ra sa'q yú'u viti.

¹⁴ Tído yó'o kásto'in xí'in ní ñ̄a yu'u kúu na xíka ích̄i Jesús, tá'an ñ̄a chinani t̄a yó'o kúu ñ̄a k̄o vá'a. Ta k̄i'o dión ndaño'o yu'u Ndios, na n̄i sa ndaño'o na

ve'i n̄i s̄a ndei s̄a na'á, ch̄i kándisa yu'u ndidaá kúu choon sa'ándá ley xí'in ña n̄i taa profeta nda rá s̄a na'á.

¹⁵ Ch̄i ió t̄andeé ini yu'u ña kee Ndios ña n̄i kaa na kee na, t̄at̄o'on k̄i'o ió ta'ani t̄andeé ini noó t̄aa yó'o. Ch̄i kándisa yu'u ña dánataka Ndios na n̄i xi'j, mií ná va'a na o mií ná kini na.

¹⁶ Sa'á ñoó daá kuití vá ndí'i iniñ koo vii ñaxintóniñ noó Ndios xí'in noó ñayuu.

¹⁷ Tído tá n̄i ya'a dao kuañ n̄i xionoo yu'u dao ka xían, dá n̄i n̄andíó k̄oi ñooi chindeéi na kúnda'i xí'in cháá d̄i'ón, ta dok̄oi k̄it̄i noó Ndios.

¹⁸ Ta nákaaj̄ k̄eei ña yó'o, ta kúu n̄i kasáa dao ta Israel n̄i kii chí kuendá Asia d̄i'a, ta n̄i tiin ra yu'u ini ve'e ño'o ká'ano ndu nákaaj̄ ndúvii mií noó Ndios t̄at̄o'on k̄i'o sa'ándá ley choon. Tído k̄o ta'ón ñayuu kuá'a ño'o xí'in yu'u, ta k̄o nákaaj̄ dánagá tá'in ñayuu.

¹⁹ Sa'á ñoó kánian kii t̄aa ñoó kuita ra noó mií ní, dá ná ka'an kuachi ra sa'a yu'u noó mií ní tá ndáa ña'a ndó'o ra xí'in.

²⁰ O ná ka'an t̄aa ndéi yó'o ná nde'á ndí k̄ián kúu iin kuachi yu'u n̄i naní'j rá tá n̄i s̄a iññ noó t̄a né'e choon ñoo ndu.

²¹ Ta ndá ndi kuu kuachi n̄i ya'a yu'u n̄i keei kían ña n̄i'j n̄i ka'in tá n̄i s̄a káaj̄ tein mií rá ñoó, ch̄i n̄i ka'in d̄i'a: "Sa'á ña kándisa yu'u ña nataki na n̄i xi'j, sa'á ñoó n̄i ch̄inóo kuachi ndó yu'u viti", n̄i kaaj̄ xí'in rá —kaá na.

²² Ta s̄a ná'á va'a va Félix ñoó t̄at̄o'on k̄i'o kua'an sa'a ích̄i Jesús. Sa'á ñoó, tá n̄i ndí'i n̄i seídó'o ra ña n̄i ka'an Pablo, dá n̄i ch̄ituu too ra t̄andó'o na. Dá n̄i kaa ra:

—Tá ná kasaa t̄aa dándaki soldado naní Lisias, nda daá ví, dá kandañ iniñ nde'á ndí kua'an t̄andó'o ndo —kaá ra.

²³ Dá n̄i sa'anda ra choon noó t̄aa ndaa Pablo ña ná kandañ va'a ñaá rá. Tído n̄i ka'an ra ña ná konó rá kee Pablo dao ña'a, ta ná konó ta'ani ra ku'u ta xionoo xí'in ná koto ni'ini ñaá rá, kaá ra.

D̄i'a kua'an ña n̄i dan'a Pablo noo Félix

²⁴ Dá tá n̄i ya'a dao kuu ñoó, dá n̄i kasáa Félix xí'in ñadi'í ra naní Drusila, ña kúu ña'a Israel. Dá n̄i kana ra Pablo. Dá n̄i seídó'o ra ña n̄i ka'an na sa'a ndí dándaki ña kándéé ini yo Jesucristo.

²⁵ Ta n̄i ka'an ta'ani Pablo ña kánian kee yó ña ndaa, ta kánian chituu ini yo kee yó ña kini. Ta n̄i ka'an ta'ani na ña kasandaá iin kuu keyik̄o ndaa Ndios sa'á ñayuu. Kúu n̄i yu'u nda'o Félix. Dá n̄i kaa ra xí'in ná:

—Kua'an viti, dá tá ná nonoí, dá kana tukui yo'ó kasaaon —kaá ra.

²⁶ Tído ndáti ra ña k̄i'o Pablo cháá d̄i'ón noó rá, dá dáyañ ñaá rá, ká'an rá. Sa'á ñoó too too s̄a kana ñaá rá s̄a ndat̄o'ón xí'in rá.

²⁷ Dá tá n̄i ya'a uu kuañ, dá n̄i keta Félix noó choon né'e ra. Dá n̄i ndu'u t̄aa naní Porcio Festo kúu rá t̄a né'e choon ká'ano ñoó. Ta sa'á ña kóni Félix kand̄o va'a ra noó na Israel, sa'á ñoó n̄i dan̄koo ra Pablo nákañ na ve'e kaa.

25

D̄i'a kua'an ña n̄i kaa Pablo xí'in ra naní Festo

¹ Dá n̄i nat̄iin Festo choon kakuu ra t̄a né'e choon ká'ano. Dá tá n̄i ya'a on̄i kuu, dá n̄i keta ra ñoo Cesarea ñoó kua'an ra ñoo Jerusalén.

² Tá n̄i sañ ra ñoó, dá n̄i natuu yati t̄a dut̄i saku'a xí'in t̄aa né'e choon noó na Israel. Dá n̄i kasá'á rá ká'an kuachi ra sa'a Pablo noó Festo.

³ Dá n̄i xik̄a ra ña man̄i noó Festo ña ná tanda'á rá Pablo kii na ñoo Jerusalén. Ta ña yó'o n̄i xik̄a ra ch̄i s̄a n̄i ndat̄o'ón kue'é ra ña ka'áni rá Pablo ích̄i.

⁴ Dá n̄i kaa Festo:

—Nákaa Pablo ve'e kaa ñoo Cesarea. Tído yachi va no'í.

⁵ Sa'á ñoó ná ko'q̄n dao taa kúú kuendá mií ndó xí'ín yu'u ñoo Cesarea. Tá ió iin ña'a n̄i ya'a ra n̄i kee ra, dá kían kuu ka'an kuachi ndó sa'a rá ñoo.

⁶ Dá n̄i kandoo Festo n̄i sa'io ra ñoo Jerusalén xí'ín taa ñoo táto'on ona o uxi kuu. Dá n̄i nandio koo ra kua'an nó'o rá ñoo Cesarea. Tá n̄i tuu noo iin ka kuu, dá n̄i nakoo ra noo téi noo koo ra ka'anda ra choon. Dá n̄i sa'anda ra choon ña ná ko'q̄n ra kuaka ra Pablo kasaa na.

⁷ Tá n̄i saa Pablo n̄i sa ku'ín na noo ió ra, dá n̄i natuu yati ta Israel, tá'an ra n̄i kii ñoo Jerusalén. Dá n̄i kasá'a rá dakuío ra Pablo kua'á nda'o kuachi kini. Tído ko ní n̄i'í ta'on ra ndi kee ra, dá kandoo ndaa ña ká'an ra.

⁸ Dá n̄i kasá'a Pablo chindeé ná mií ná, ta kaá na:

—Ko ní ya'í noo ni iin ley ndu'u, na Israel, ta ni ko ní xiní xixii ve'e ñoo ká'ano ndu, ta ni noo ley César, ta né'e choon ká'ano cháa ka, ko ní ya'í —kaá na.

⁹ Tído kóni Festo kandoo va'a ra noo ta Israel. Sa'á ñoo n̄i ndato'on rá Pablo:

—¿Á náta'an ni inon ko'q̄ ñoo Jerusalén, ta ñoo ná keyíkoj sa'on? —kaá ra.

¹⁰ Dá n̄i kaa Pablo:

—Sa'ín va yu'u noo mií ní, ta né'e ní choon n̄i kee César. Ta yó'o va kúú noo kánian keyíko ní sa'í. Ch̄i sa ná'a va'a ní ña ni iin tó'on ña kini ko ní ya'í keei xí'ín na ñooj, na Israel.

¹¹ Ch̄i tá ní ya'í keei iin kuachi kini, ña kánian kuu, dá kían iój ña kuu sa'an. Tído ni iin tó'on kuachi, ña dakuío taa yó'o yu'u, ko kúú ña ndaa, sa'á ñoo ko'q̄n ta'on kuu nakí'o yu'u noo nda'a rá. Sa'á ñoo xikaj noo ní ña va'a ka mií César ná keyíko sa'í —kaá Pablo.

¹² Dá tá n̄i ndi'í n̄i ndato'on Festo xí'ín taa ká'an ni'ini noo rá, dá n̄i kaa ra xí'ín Pablo:

—N̄i xika miíon ña keyíko César sa'on. Sa'á ñoo tanda'í yo'ó ko'q̄n noo rá, tá daá —kaá ra.

Dí'a n̄i kuu, dá n̄i ka'an Pablo xí'ín rey Agripa

¹³ Dá tá n̄i ya'a cháa kuu ñoo, dá n̄i kasáa iin rey naní Agripa xí'ín ñadi'í ra naní Berenice ñoo Cesarea, ch̄i n̄i kasáa ra ka'an ra ndisá'an xí'ín Festo.

¹⁴ Ta sa'á ña n̄i sa ndei na kua'a vá kuu, sa'á ñoo n̄i nakani Festo xí'ín rey ñoo sa'á ña ndó'o Pablo, ta kaá ra:

—N̄i dankoo Félix iin taa nákaa ra ve'e kaa yó'o.

¹⁵ Dá tá n̄i sa'ín ñoo Jerusalén, dá n̄i ka'an kuachi ta duti sakua'a xí'ín ta sá'ano noo na Israel sa'á taa ñoo, ta n̄i xika ra ña ná ka'andaj choon ña ná kuu ra.

¹⁶ Dá n̄i ka'ín xí'ín rá ña ko'q̄n ta'on ka'áni taa né'e choon romano iin taa tá ko'q̄n ná kuita na ká'an kuachi sa'a rá noo rá, dá kían kuu chindeé rá mií rá noo kuachi dakuío ñaá ná, n̄i kaaj xí'ín rá.

¹⁷ Sa'á ñoo tá n̄i kasáa ta Israel ñoo yó'o, ta ko'q̄n ní sá ndati ta'on yu'u, ch̄i tá n̄i tuu noo iin ka kuu, kúú n̄i nakoo noo téi ka'andaj choon. Dá n̄i sa'andaj choon ña ná ko'q̄n ra kuaka ra taa naní Pablo ñoo kasaa ra noo.

¹⁸ Dá n̄i nakujta ta Israel ká'an kuachi ra sa'á taa ñoo. Tído ko ní ká'an ta'on ra táto'on kí'o ndáti yu'u chinoo kuachi ñaá rá.

¹⁹ Ch̄i sava'a ña ká'an kuachi ra sa'a kúú ley mií rá. Ta ká'an ta'ani ra sa'a iin taa naní Jesús, iin ra n̄i xí'í, tído Pablo kúú ra kaá ña takí va Jesús ñoo.

²⁰ Ta sa'á ña ko'q̄n ní n̄i'í ta'on yu'u ndi koo keyíkoj sa'á taa ñoo, sa'á ñoo n̄i ndato'ín ra, nde'a á kándia ra ko'q̄n ra ñoo Jerusalén keyíkoj sa'a rá sa'á ña yó'o, n̄i kaaj xí'ín rá.

21 Tído nì xiká rā ñā mií César Augusto ná keyíkò sa'á rá. Sa'á ñòó nì sa'andaj choon ñā ná kakaá ij rá ve'e kaa ndā ná kasandaá kuu tanda'í rā ko'òn rā noó César ñoo —kaá Festo xí'ín rey Agripa.

22 Dá nì kaa rey Agripa xí'ín Festo:

—Kónj ta'ani yu'u kueídó'i to'òn ká'an taa ñoo.

Dá nì kaa Festo:

—Ta'an, dá kueídó'o ní ñā ka'an rā —kaá rā.

23 Tá nì tuj noó iin ká kuu, dá nì kasáá rey Agripa xí'ín ñadi'í rā nani Berenice ve'e noó sa'ándá Festo choon, ta ndíxi na dá'òn táyíí ndáa. Dá nì ku'u ra ini ve'e xí'ín ndidaá taa dándáki soldado, xí'ín ndidaá taa ndáya'i ñoo Cesarea. Dá nì sa'anda Festo choon ñā ná ko'òn rā kuaka ra Pablo kasaa na noó rá.

24 Dá nì kaa ra:

—Mií ní, rey Agripa, xí'ín ndidaá ní mií ní, na nì nataka ndéi yó'o viti xí'ín ndu'u. Ta taa ín yó'o, kua'á nda'o na Israel ndéi ñoo Jerusalén xí'ín na ndéi ñoo yó'o ká'an kuachi sa'á rá noó yú'u. Ta kò sá tuu na ñā káyu'u ná ñā kánian kuu rā.

25 Tído ní iin tó'ón ñā kini kò ní nání'i yu'u nì kee ra ñā kánian kuu rā. Tído nì xiká mií rá ñā César Augusto keyíkò sa'á rá. Sa'á ñòó nì chikaa inij ñā tanda'í rā ko'òn rā.

26 Tído kò ní'i ta'on yu'u ndí kján taai sa'á taa yó'o ko'àn noó na kúu sato'o yò César. Sa'á ñòó chíkani yu'u rā noó ndidaá mií ní, na ndéi yó'o, xí'ín noó mií ní, rey Agripa, dá ndato'ón va'a ní rā, dá nani'i yu'u ndí kján kúu kuachi ra chinóoi noó tuti ñoo.

27 Chì kò vá'a ta'on keei tá ná tanda'í iin taa nákaa ve'e kaa ko'òn rā noó tá né'e choon ká'ano xían nani koó kuachi rā ko'òn xí'ín rá —kaá rā.

26

Di'a nì kaa Pablo xí'ín rey Agripa xí'o na kuendá sa'á ñā ndó'o na

1 Dá nì kaa rey Agripa xí'ín Pablo:

—Viti kían ní kuu kí'ón kuendá sa'á ñā ndó'ón —kaá rā.

Dá nì chinee Pablo ndá'a ná, dá nì kasá'a ná xí'o na kuendá sa'á ñā ndó'o na:

2 —Ta kádij nda'o inij, rey Agripa, chì sónó ní kí'oi kuendá noó ní sa'á ndidaá kúu kuachi ká'an taa ñooj, taa Israel, sa'í.

3 Ta kádij ta'ani inij, chì sa ná'a va'a va mií ní sa'á ley ndu'u, na Israel. Ta sa ná'a va'a ta'ani ní sa'a ndí kján kedaá xí'ín na ñooj, dá kò náki'ín tá'an ñaxintóni ndú. Sa'á ñòó seí nda'íj noó ní ñā kueé ní koo ini ní, dá kueídó'o ní ñā ko'ín ka'ín xí'ín ní.

Ká'an Pablo sa'á ndí kján nì sa'á kee na tá kò ñá'a kandisa na Jesús

4 'Ndidaá vá na ñooj, na Israel, ná'a tátò'on kí'o nì sa'á kee yu'u tá nì sa'á kuui taló'o tá nì sa'á ioj ñoo mií, ta ná'a ta'ani na tátò'on nì sa'á keei tá nì sa'á ioj ñoo Jerusalén.

5 Na ná'a ta'ani na ñā nda nì kaki va yu'u kúu taa fariseo. Sa'á ñòó, tá kóni na, kuu va kí'o ndaa na kuendá ñā nì sa'á kuui iin taa fariseo, tá'an rā kúu iin ta'ándá taa ndíta toon cháá ká xí'ín choon Ndios tein na ñooj.

6 Tído viti, sa'á ñā ío tandeé iní yu'u ñā xinkoo ñā nì kaa Ndios kee na xí'ín na sá'ano ñoo ndu tá sata, sa'á ñòó ndéi taa yó'o chinóo kuachi ra yu'u noó mií ní.

7 Ta ndin uxí uy tu'u, ndu'u na kúu na ve'e na Israel, ndáti xinkoo ñā nì kaa Ndios kee na xí'ín na sá'ano ñoo. Sa'á ñòó kéchóon ndu noó Ndios nduú

ñoó. Ta sa'á ña kómí yu'u tãndeé iní yó'o, rey Agripa, sa'á ñoó ká'an kuachi ta Israel yó'o sa'á yu'u viti.

⁸ ¿Á ká'an ní ña kuachi nda'o kían noo Ndios dánáta ki na ñayuu ni xi'i?

Ká'an Pablo táto'on ki'o sa kendava'a na xi'in na kúu kuendá Jesús

⁹ Ta yu'u ni ka'an ta'anii ña níyikái kendava'i xi'in na kándisa kuu Jesús, na ñoo Nazaret.

¹⁰ Ta dión ni sa keei ñoo Jerusalén, chi ni sa taáin kuá'á nda'o na kúu ñayuu Ndios ve'e kaa xi'in choon sa xi'o ta duti kúu noo nooi. Ta sa nata'an va ini tá sa sa'áni ñaá rá.

¹¹ Ta kuá'á nda'o ta'ándá ni sa kendava'i xi'in ná ini iin rá iin ve'e noo náta ka na ñoo ndu, ta sa kendúsai xi'in ná ña ka'an ndava'a na sa'a Jesús. Ta sa'á ña sa xido nda'o ini sa xinii ná, sa'á ñoó sa xionooi sa kendava'i xi'in ná nda dao ka ñoo tukú ñó'o xiká.

Ká'an Pablo ndi ni kuu, dá ni nduu na kuendá Jesús

¹² Ta sa'a choon yó'o ni keei kua'in ñoo Damasco, ta mií ta duti kúu noo ni xi'o choon nooi kua'in.

¹³ Tido táto'on dao nduu kían, ná kaa xi'in ní, rey, xikai kua'in íchi ñoo. Ta kúu ni xinii iin ña ye'ë ni kii chí induú. Ta ndato ka vián o duú ndindii. Ta kúu ni naye'e ndaa iin ní kúu noo kua'in xi'in ta kua'an xi'in ñoo.

¹⁴ Ta kúu ndidaá vá ndu'u ni kuéi noño'o. Ta kúu ni seido'o yu'u ni ka'an iin na ká'an yú'u hebreo, dá ni kaa na xi'in: "Saulo, Saulo, ¿ndiva'a xionooón kéndava'on xi'in yu'u? Chi kéeon táto'on kée chee tá chis'á rí diní karochá."

¹⁵ Dá ni kaa yu'u: "¿Ndá yoo kúu mií ní, tatá?" Dá ni kaa na: "Yu'u kúu Jesús, na xionoo yo'ó kéndava'a xi'on.

¹⁶ Ta viti ndakuiin ndichi, chi ni na'a noo yú'u noo yo'ó, dá kechóon nooi, ta kanooón ki'o ndaaon kuendá sa'á ña ni xinon yu'u, xi'in sa'a ndidaá ka ña'a ko'in na'i nooon.

¹⁷ Ta kandaa yu'u yo'ó noo na ñoo miíon, na Israel, xi'in noo ndidaá na ko kúu na Israel, chi noo na yó'o tanda'i yo'ó ko'on,

¹⁸ dá ná natuu noo ná, dá ná dánkoo na íchi noo iin naá, dá ná naki'in na íchi noo ndato ye'ë kua'an induú. Dá ná o káño'o ka na tixi ndá'a ña u'u, ta ná ndu'u na tixi ndá'a Ndios. Ta sa'á ña kãndeé iní na iin tó'on diní mií yu'u, sa'á ñoó ki'o ká'ano ini Ndios sa'á kuachi na, dá natiin na ña va'a ki'o Ndios noo ñayuu ni nduvii mií ná", kaá Jesús xi'in yu'u.

Ká'an Pablo ña ni kee na choon ni sa'anda Ndios noo ná

¹⁹ Dión ni ndo'o yu'u, rey Agripa. Sa'á ñoó ko ní kúsaá ta'on ini keei ndidaá choon ni sa'anda Jesús nooi ndá induú.

²⁰ Ta mií noo ni daná'i sa'á to'on va'a yó'o noo na ndéi ñoo Damasco. Ni ndi'i, dá ni sa'in ni daná'i noo na ndéi ñoo Jerusalén, xi'in noo na ndéi iin ní kúu kuendá Judea di'a, xi'in noo na ko kúu na Israel. Chi ni ka'in xi'in ná ña ná nandikó iní na sa'á kuachi kée na, ta ná nduu na ñayuu Ndios, ta xi'in ña va'a kée na ná na'a na ña miían ndaa kuiti ni nandikó iní na sa'á kuachi kée na.

²¹ Ta sa'á ña dána'i dión, sa'á ñoó ni tiin ta Israel yu'u noo nákaai ve'e ño'o ká'ano ndu. Ta ni ka'an rá ka'áni rá yu'u.

²² Tido ni chindeé vá ñaá Ndios, sa'á ñoó takí ij vái nda viti iin xi'oi kuendá noo ñayuu ko ndáya'i, xi'in noo na ndáya'i. Ta ká'in xi'in ná táto'on ni ka'an profeta xi'in ña ni ka'an Moisés sa'á ña kánian koo,

²³ chĩ nĩ ka'ān nā yó'o ñā ndo'o naní níŋ nā kakuu Cristo, dá kuu nā, dá mií ná kakuu na nataki mií noŋ, dá kíān dátŋon nā noŋ ñāyuu, dá naní'í nā Israel xí'ín nā kŋ kúú nā Israel ñā kākĩ na —kaá Pablo.

Kónĩ Pablo ñā kandisa rey Agripa to'on va'a sa'a Jesús

²⁴ Tá xí'o iĩ vá Pablo kuendá sa'á ñā ndó'o na, dá nĩ kayu'ú Festo, ta kaá ra: —ĩPablo, nĩ ndulóko va yo'ó nĩ kee ñā kua'a téĩ ñā ndĩchĩ nĩ ñakuá'ón!

²⁵ Dá nĩ kaa Pablo:

—Kŋ ndúlóko ta'on yu'u, tatá Festo, chĩ to'on ká'ān yu'u kúú ñā ndaa, ta kíān to'on ndĩchĩ.

²⁶ Ta sa ná'á vá mií rey xaān sa'á ñā yó'o. Sa'á ñŋó kándéé inĩ kí'ín ñā yó'o noŋ ná. Chĩ kándaā inĩ ñā ná'á va'a va na sa'a ndidaá kúú ñā yó'o, chĩ kŋ kúú de'é ta'an vaan.

²⁷ ¿Á kándisa ní, rey Agripa, to'on nĩ taa profeta? Sa ná'á vá yu'u ñā kándisa nĩān —kaá nā.

²⁸ Dá nĩ kaa rey Agripa xí'ín Pablo:

—Ndadá cháá vá, dá kandeéon xino ini yu'u ñā kakuu iin tã kuendá Jesús.

²⁹ Dá nĩ kaa Pablo:

—Tá cháá o tá kua'a nĩ kamanĩ, tído xíkai noŋ Ndios ñā o duú iin tó'ón mií ní ná nduu kuendá Jesús, ná nduu ta'ani ndidaá nā ndéi seídó'o to'on ká'ín yó'o kuendá Jesús, tátŋon kí'o kúú yu'u. Tído ná dá'a ni kandikŋ ndá'á ná tátŋon kí'o ndó'o yu'u ndíkŋ ndá'í.

³⁰ Tá nĩ ndi'í nĩ ka'ān Pablo to'on yó'o, dá nĩ ndakuuĩn ndichi rey ñŋó xí'ín Festo ñŋó, xí'ín ñā naní Berenice, xí'ín ñāyuu ndéi xí'ín ná ñŋó.

³¹ Dá tá nĩ kankuei xoo nā kua'ān nā, dá nĩ kasá'á ndátó'ón tá'an na, ta kaá nā:

—Ni iin tó'ón ta'on ñā'a kini kŋ ní kée taa káa. Kŋ káni ta'an vaan ñā kuu ra, ta ni kŋ kánian kakaā ra ve'e kaa —kaá nā.

³² Dá nĩ kaa rey Agripa xí'ín Festo:

—Kuu va dáyaā yŋ taa káa, ní kúú. Tído nĩ xikā ra ñā keyíkŋ mií César sa'a rá —kaá ra.

27

Di'a nĩ kuu tá nĩ chĩkaā ini tã né'e choon ñā tanda'á rá Pablo ko'on nā ñŋo Roma

¹ Dá nĩ chĩkaā ini tã né'e choon ñŋó tanda'á rá ndu'u ko'on ndu xí'ín barco chí kuendá Italia. Sa'á ñŋó nĩ ñakĩ'o ra Pablo xí'ín dao kã taa ñŋó ve'e kaa noŋ ndá'a tã sa'ándá choon noŋ iin ciento soldado naní Julio, ta ra yó'o nákaā tein iin ta'ándá soldado naní Augusto.

² Dá nĩ kaa ndu ini iin barco nĩ kii ñŋo Adramitio, chĩ sa iin nduu ra ñā nadaon rá ko'on ra noŋ nákuĩta barco sa'ān chí kuendá Asia di'a. Dá nĩ kee ndu kua'ān ndu. Ta né'e tá'an ndu xí'ín iin taa naní Aristarco. Ta kúú rá iin taa ñŋo Tesalónica, ñā nákaā chí kuendá Macedonia di'a.

³ Tá ndā iin kã kuu, dá nĩ saā ndu iin ñŋo naní Sidón. Dá nĩ ku'u ini tã naní Julio ñŋó sa'a Pablo, chĩ nĩ sonó rá nĩ sa'ān nā noŋ ndéi nā né'e tá'an va'a xí'ín ná ndéi ñŋo ñŋó. Dá nĩ chĩndeé ná Pablo.

⁴ Dá nĩ kaa tuku ndu ini barco ñŋó, dá nĩ kankuei ndu ñŋo Sidón ñŋó kua'ān ndu. Dá nĩ kũ ndu iin xoo yúku iin ini ta'ño'o naní Chipre, ta nĩ kãndoan chí xoo íti di'a, chí kána nda'o tachĩ xoo noŋ nĩ ka'ān ndú ko'on ndu.

⁵ Dá nĩ ya'a yati ndu chí kuendá Cilicia xí'ín Panfilia. Dá nĩ saā ndu nĩ noo ndu ñŋo ká'ano naní Mira, ñā nákaā chí kuendá Licia di'a.

⁶ Ta ñoo ñi naní'i ta sa'ándá choon noo soldado ñoo iin ka barco, tá'an kirá ñi kii chí ñoo naní Alejandría, chí kiróón kúú rá kua'an chí Italia. Dá ñi ñaáa ra ndu'u ini róón. Dá ñi kee ndu kua'an ndu.

⁷ Ta sa ñi kuku'a'á nda'o kuu kua'an ndu xí'in barco ñoo noo taño'o, chí kueé nda'o kua'an ra. Ta kúú xí'in kua'a'á nda'o tandó'o, dá ñi saa ndu noo xito ndaa tá'an xí'in ñoo naní Gnido, chí kána jó tachi déen noo kua'an ndu. Ta ko kuú ta'on ko'on ndaa ndu. Sa'a ñoo ñi kaq ndu satá iin yúku in ini taño'o naní Creta. Dá ñi saa ndu noo xito ndaa tá'an xí'in ñoo naní Salmón, ña nákaa yúku Creta ñoo.

⁸ Ta dión xí'in tandó'o daá vá xíka ndu kua'an ndu yati yu'u taño'o ñoo. Dá ñi saa ndu iin xián naní Puerto Va'a yati noo nákaa ñoo naní Lasea.

⁹ Ta kúú sa kua'a'á nda'o kuu xíka ndu noo taño'o kua'an ndu. Kúú sa ñi kasá'a jó nda'o jó ña kíán kaka ndu ko'on ndu noo taño'o, chí sa kua'an kuyati va yoo vixi, dá kasá'a kána cháa ka tachi déen. Sa'a ñoo ñi ka'an ni'ini Pablo noo ñayuu ñoo,

¹⁰ ta kaá na:

—Ñani, kándaá inii ña jó nda'o jó ña ndo'o jó tandó'o noo ko'on yo, chí naá vá barco yó'o xí'in ndidaá ña'a ndío rá kua'an ra. Ta o duú ña yó'o oon ni, chí jo ta'ani jó ña kuu yo —kaá na.

¹¹ Tído ko ní kékuendá ta'on ta sa'ándá choon noo soldado ñoo ña ñi ka'an Pablo, chí ñi kee cháa ka ra sa'a ña ñi ka'an sato'o barco ñoo xí'in ta dákaa ra ña ná ko'on ra.

¹² Ta sa'a ña kíán iin xián noo ko vá'a kandita barco yo vixi, sa'a ñoo kua'a'á nda'o ta ñoo ñi kañdo ra ña va'a cháa ka ña ná ko'on ra, nde'a á kandeé rá kasandaá ra iin ka ñoo naní Fenice, ña nákaa mií yúku naní Creta ñoo, dá nakuin va'a barco ñoo, dá ná kandiati ra nda ná ya'a yo vixi, ká'an rá. Ta ñoo Fenice ñoo nákaa chí xoo noo keta ndiandii tá ñi ini.

Di'a ñi kuu tá ñi ndo'o ndu tandó'o ká'ano ñi kee tachi déen

¹³ Ta kueé vá ñi kasá'a kána tachi. Sa'a ñoo ñi ka'an ñayuu ña kuu va kaka na ko'on na, tát'on nákani ini na kee na. Dá ñi taó ná kaá ve ña kúú freno barco ñoo. Dá ñi ki'in ndu tátuu yati ndu kua'an ndu yu'u yúku naní Creta ñoo.

¹⁴ Tído cháa vá ñi sa'an ndu, kúú ñi kasá'a vá kána tachi déen, ta vei ña chí yu'u taño'o di'a, chí vei ña xoo kuá'a noo xínko ndiandii, ta nanían Euroclidón.

¹⁵ Ta kúú ñi kasá'a né'e tachi déen barco ñoo kua'an ra. Ta sa'a ña ko ní kúu ka dáka ndu barco ko'on ndu ni'i ndú ño'o ichí, sa'a ñoo ñi dayáa va ndu barco né'e ñaá tachi kua'an.

¹⁶ Dá ñi ya'a ndu satá iin yúku ló'o in ini taño'o naní Clauda. Ta ko kána ñi'i ta'on tachi ñoo. Ta kúú xí'in kua'a'á nda'o tandó'o, dá ñi kandeé ndú ñi ñaditá ndú barco leé ñi nachi'i ndu ra ini barco ká'ano ñoo.

¹⁷ Dá tá ñi ndu'u barco leé ñoo, dá ñi kató toon ra barco ká'ano ñoo xí'in yó'o ndéé. Dá ñi ndutoon rá. Tído ñi yu'u ra ña ko'on ra karnee ni'ini rá tein ñoti noo naní Sirte. Sa'a ñoo ñi danóo ra dá'on tánee diní barco ñoo. Dá ñi dayáa ra barco kane'e tuku ñaá tachi ko'an.

¹⁸ Ta kána ij vá tachi déen tá ñi tuu noo iin ka kuu. Sa'a ñoo ñi kasá'a dao ta ñoo taó ra ña'a ño'o ini barco ñoo satá raán kua'an ini taño'o.

¹⁹ Tá ñi kasandaá kuu óni, dá ñi kasá'a ndú taó ndu ña'a kéchoon mií barco ñoo satá nduán kua'an ini taño'o.

²⁰ Ta kúú kua'a'á vá kuu ko ní xini ndu ndiandii ni tiño. Ta sa'a ña ndó'o nda'o níco ndú ñi kee tachi déen ñoo, sa'a ñoo ñi sa'anda vá ini ndu ña koó ka tandeé ini ña káki ndu.

21 Tá nì ndi'i nì yá'a kua'á kuu kọ ní sásá'an ndu, dá nì nakuí'n ndichi Pablo tein ẹa ñoó. Dá nì kaa ná:

—Tá ní seidó'o ndó ñá nì ka'ín xí'ín ndó ñá kọ vá'a kankuei yó noo nani Creta, dá kíán ọ ndó'o ta'on yó ẹandó'ó yó'o, ta ni ọ naá ta'on ñá né'e barco yó'o, ní kúu.

22 Tído viti ká'an ni'inii noo ndo ñá ndeé koo ini ndo, chí ni iin tó'ón ta'on yó ọ kúú, va'ará ná naá barco yó'o.

23 Chì sakuáa viti nì sá io iin ángel xí'ín, ta nì kii na noo mií Ndios, na ndáño'o yu'u, na kéchóon yu'u noo.

24 Dá nì kaa ná xí'ín: “Pablo, ọ sa yu'óon, chí kánian nakuijion noo César. Sa'á ñoó dákaiki va Ndios ndidaá ñayuu veí xí'ón ini barco yó'o”, kaá ná xí'ín.

25 Sa'á ñoó ndeé koo ini ndo, ñani, chí kándisa ndaa yu'u ñá kee Ndios táto'on kí'o nì ka'an ángel ñoó xí'ín.

26 Tído miían saá barco yó'o tuu rá iin yúku íin ini taño'o —kaá Pablo.

27 Ta kúú sa nì xino va uxì komì kuu yá'a ndu taño'o nani Adriático kua'an ndu. Ta xoo di'a xoo di'a kí'ín barco ñó'o ndu kua'an rá kée tachì. Tá nì kuu dao ñoó, dá nì kandaá ini rá kéchoon xí'ín barco ñoó ñá sá natuu yati ndu kua'an ndu yu'u taño'o noo kúú noñó'o.

28 Sa'á ñoó nì chíkì'ó ra ndi kí'o konó nákaa takuì ñoó. Dá nì katóni ini ra ñá kíán oko nda'á. Dá xika barco kua'an rá cháá ká chí noo. Dá nì chíkì'ó tuku ra ndi kí'o konó. Dá nì kandaá ini rá ñá ndadá sa'on va nda'á kíán.

29 Sa'á ñoó nì yu'ú ra ñá tuu tá'an barco ñoó xí'ín yuu ná'ano ndíta yú'ú taño'o ñoó. Dá nì chírkuei ra ndin komì kaa veé chí satá di'a barco ñoó, dá ná katuu rá. Dá nì kasá'á rá seí nda'í rá noo Ndios ñá ná tuu noo kí.

30 Dá nì kasá'á tá kéchóon xí'ín barco ñoó kée ra ñá ñó'o ra taán rá kaa veé chí noo di'a barco ñoó, tído barco leé ñoó vá taó rá ñó'o ra, dá kuino ra dákaiki ra mií rá, ká'án rá.

31 Kúú nì kast'on Pablo xí'ín tá sa'ándá choon noo soldado, xí'ín mií soldado, ta kaá ná:

—Tá ná ọ káño'o ẹa káa xí'ín yó ini barco yó'o, dá kíán ọ káki ta'on ndó —kaá ná.

32 Dá ví nì sa'anda soldado ñoó yó'ọ ndíko barco leé ñoó, dá nì yaá rá kua'an ra noó taño'o.

33 Dá tá sá kua'an tuu noo, dá nì ka'an Pablo xí'ín ndidaá kúú ẹa ñoó ñá ná kasá'an ra, ta kaá ná:

—Sá nì xino uxì komì kuu ndéi ndó né'e iì ndo xí'ín ñá nákanì ini ndo, ta ni lú'ú ví ñá'a kọ ní seí ndo.

34 Sa'á ñoó seí nda'ávì noo ndo ñá kasá'an ndó, dá nani'ì iní ndo cháá, dá chí ni iin tó'ón ndó, ta ni iin tó'ón idí dinì ndo ọ naá —kaá ná.

35 Tá nì ka'an Pablo dión, dá nì tiin na iin pan. Dá nì naki'o na ndivé'e noo Ndios noo ndidaá kúú ẹa ñoó. Dá ví nì sa'anda naán. Dá nì kasá'á seí naán.

36 Dá nì ndundeé iní ndidaá ká ẹa ñoó. Dá nì sasá'an ta'ani ra.

37 Ta ndidaá ndu'u, na nì sá ñó'o ini barco ñoó, nì sá kuu ndu uu ciento onì diko sa'on iin.

38 Dá tá nì ndinoo ini ndu nì sasá'an ndu, dá ví nì taó ndí'i ra tirio ñó'o ini barco ñoó nì sata raan noó taño'o, dá nì kandaá cháá ñá veé rá, dá nì naxinkoọ rá lú'ú ká noó takuì.

Di'a nì kuu, dá nì natáni barco ñoó nì kee takuì

39 Tá nì tuu noo, kúú kọ nákonì iì vá ẹa ñoó ndá yúku kíán. Tído nì xini rá iin ndá'a taño'o nákaa sa'a yúku íin ñoó, ta ñoó ndéi ñotí. Dá nì ka'án rá ñá ndá ndi kuu kandeé rá dákaiki ra barco ñoó ko'on rá nda ñoó.

⁴⁰ Sa'á ñoó ñi sa'anda ra yó'ò ndíkò kaa vee ñoó. Dá ñi kandooan ini takuií. Dá ñi ndaxí rá yó'ò ndíkò yító, kirá dákáka ra barco ñoó, dá ñi ñaxino ra ini takuií, dá kuu kao tuku ra barco. Dá ñi dakáa ra dá'on, tá'an ña tánee chí xoo noo di'a barco ñoó. Dá ñi ñaki'in barco kua'an ra ñi'í ra noo ndéi ñotí ñoó.

⁴¹ Tido ñi saá ra ñi tuu rá noo ndéi iin tu'u ñotí ini taño'o ñoó, chí kián noo náki'in tá'an noó takuií ñáni tá'an. Ta ñoó ñi saá noo barco ñoó ñi sarneean tein ñotí ñoó. Sa'á ñoó kò ní kúu kasandaá ra nda yú'u taño'o ñoó. Ta sa'á ña ndée téi ñáni takuií chí sata di'a barco ñoó, sa'á ñoó ñi kasá'a cháchí rá.

⁴² Dá ñi kandoo ndidaá soldado ña ka'áni rá ndidaá ta kua'an ve'e kaa né'e ra kua'an ra, dá ñi iin tó'on rá ná o kuino díta rá kasandaá ra nda yú'u taño'o.

⁴³ Tido kóni ta sa'ándá choon noo soldado ñoó ña dákaki ra Pablo. Sa'á ñoó kò ní sóno ta'on ra ña koo dión. Dá ñi sa'anda ra choon noo ndidaá ta t'i'a díta ña ná kee ra ini taño'o, dá ná kasandaá ra noño'o íchí.

⁴⁴ Dá ñi kaa ra xí'in ra kò t'i'a díta ña ná tiin ra tabla o tá'i barco, dá ná kasandaá ra noño'o íchí, kaá ra. Ta dión ñi kee ndu, ta kúu ndidaá vá ndu'u ñi káki.

28

Dí'a ñi kuu tá ñi sa ndei ndu noo naní Malta

¹ Tá ñi ndi'í ñi kasandaá ndi'í ndu yú'u taño'o ñoó, dá ñi kandaá ini ndu ña yúku ñoó naní Malta.

² Dá ñi ku'u ini ñayuu ndéi ñoó sa'a ndú'u, chí ñi sa'on na ñó'o, dá ñi kana na ndu'u ña ná natuu yati ndu nadaá ndú, chí kóon daí, ta víxi nda'o.

³ Dá ñi sa'an ta'ani Pablo ñi dataká na cháá títo ñi taán ná noo kéi ñó'o ñoó. Tido tá ñi taán ná ra, kúu ñi keta iin koq déen tein rá, chí ñi kasá'a ndii ri. Kúu ñi tiin rí ndá'a ná.

⁴ Dá tá ñi xini na ndéi Malta ñoó ña tákaa koq ñoó ndá'a Pablo, dá ñi kasá'a ndátó'on tá'an mií ná:

—Miian ndaa iin ta sa'áni ndii va kúu ta káa, ndani ndó'o ra dión. Kò ní xí'í ta'on ra ñi kee taño'o, tido o káki ta'on ra viti, chí miian chiya'í ra sa'á kuachi ra —kaá na.

⁵ Tido tá ñi kidi ñi'ini Pablo ndá'a ná, ta kúu ñi kankao va koq déen ñoó noo ñó'o kéi ñoó, ta kò ta'ón ña'a ñi ndó'o na ñi kee rí.

⁶ Ndidaá kúu ñayuu ñoó ndáti ña nein ñi Pablo, o iin ndakána kankao na kuu na. Ta sa ñi kuna'á vá ndáti ñayuu ñoó, tido koq ña'a ta'on ñi ndo'o na. Dá ñi nadaon na ña nákaní ini na, ta ñi kaa na ña iin ndios vá kúu ná.

⁷ Ta yati ñoó ndéi dao ñó'o iin ta naní Publio, ra né'e choon ñoó ñoó. Ta ñi ñatiin va'a ra ndu'u, ta ñi xito ñaá rá oní kuu.

⁸ Ta kánda'u tatá Publio ñoó noo xito, chí kú'u ra kée kue'e dáa xí'in tachí níí. Dá ñi sa'an Pablo ñi xito ñi'ini ñaá ná. Tá ñi ndi'í ñi ka'an na xí'in Ndios, kúu ñi chinóo na ndá'a ná sata rá. Ta kúu ñi nduva'a va ra.

⁹ Tá ñi kandaá ini ñayuu ndéi ñoó ña ñi nduva'a ta ñoó, kúu kuá'a nda'o na kú'u ñi saá noo ió Pablo, ta kúu ñi nduva'a ta'ani na.

¹⁰ Kúu kuá'a nda'o ña maní ñi kee ñayuu ñoó xí'in ndu'u. Dá tá ñi kasandaá kuu tiin tuku ndu barco ko'on ndu, kúu ñi kemáni ná ndu'u xí'in kuá'a ña'a, ña xínño'o ndú noó ko'on ndu.

Dí'a ñi kuu, dá ñi saá ndu ñoo Roma

¹¹ Tá ñi xino oní yoq ñi sa ndei ndu ñoó, dá ñi tiin ndu iin barco ñi sa iin ñi sa ndati ñi ya'a yoq víxi. Ta ñi kii ra chí ñoó ká'ano naní Alejandría, ta kándodó uu yoko chí noo ra. Iian naní Cástor, ta iin kaan naní Pólux. Dá ñi kee ndu kua'an ndu.

¹² Dá ñi saá ndu iin ñoó naní Siracusa. Ta ñoó ñi sa ndei ndu oní kuu.

13 Dá n̄i kee barco ñóó tátuu yati ra yu'u taño'o kua'an ra nda n̄i kasandaá ndu iin ñoo naní Regio. Dá nda iin ka kuu n̄i kasá'a kána tach̄i vei chí xoo sur di'a. Dá tá n̄i ya'a uu ka kuu, dá n̄i saá ndu iin ñoo naní Puteoli.

14 Ta ñóó n̄i naní'i ndú dao ka na kúu kuendá Jesús. Dá n̄i seí nda'i na noo ndú'u ña ná kandeí ndu xí'in ná usa kuu. Dá tá n̄i ndi'i ñóó, dá n̄i kee ndu kua'an sá'a ndú ñoo Roma.

15 Ta sa n̄i ni'i tó'on na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Roma ña vei ndu, sa'a ñóó n̄i saá na n̄i ni'i ná ndu'u íchi vei ñoo naní Foro de Apio xí'in iin ka ñoo naní Ndin on̄i Tabernas. Tá n̄i xini Pablo ña n̄i kasáa na kúu kuendá Jesús ñóó, dá n̄i nak̄i'o na ndivé'e noo Ndios, ta n̄i ndundeé iní na.

16 Dá tá n̄i saá ndu ñoo Roma, dá n̄i nak̄i'o ta sa'ándá choon noo soldado ñóó taá ñó'o ve'e kaá né'e ra kua'an ra noo taá dándáki ve'e kaá ñoo Roma. Tído n̄i sonó rá ña koo xoo Pablo iin ka ve'e, ta koo iin soldado kandaa ña rá.

Di'a kua'an ña n̄i daná'a Pablo noo na Israel ndéi ñoo Roma

17 Tá n̄i xino on̄i kuu n̄i saá Pablo ñoo Roma, dá n̄i nakana na ta sá'ano Israel ndéi ñoo Roma ñóó. Dá tá n̄i nataka ra, dá n̄i kaa na xí'in rá:

—Ñani, ní iin tó'on ta'on ña'a kini ko ní kée yu'u xí'in na ñoo yo, ta ko ní ká'an ndava'i sa'a choon n̄i sa'anda na sá'ano ve'e n̄i sa ndei sa na'a. Tído n̄i tiin ra yu'u ñoo Jerusalén, dá n̄i nak̄i'o ñaá rá noo ndá'a ta romano.

18 Tá n̄i ndi'i n̄i dandíchi ra yu'u, dá n̄i ka'an rá dáyaá ñaá rá, chí ko ní náni'i ta'on ra ni iin tó'on kuach̄i sa'a ña kánian kuui.

19 Tído ko ní xíin ta'on ta ñoo yo, ta Israel, ña dáyaá ta né'e choon yu'u, sa'a ñóó ní xikaj ña ná keyíko César sa'i, va'ará ko ña'a ndó'i xí'in na ñooi.

20 Ta ña yó'o kóni kastó'in xí'in ndó, sa'a ñóó n̄i nakanaí ndo'ó n̄i kasáa ndo, dá ka'in xí'in ndó, chí sa'a ña kómíi tandéé iní táto'on k̄i'o ió tandéé iní noo dao ka na ñoo yo, na Israel, sa'a ñóó ndíko yu'u cadena yó'o —kaá na.

21 Dá n̄i kaa ta sá'ano ñóó xí'in ná:

—Ni iin tó'on tuti ko ní nátiin ndu'u noo na ndéi chí kuendá Judea ña ká'an sa'a ní. Ta ni iin ñani yo n̄i kii ñóó ko ká'an kuachi sa'a ní.

22 Tído kóni ndu kueíd'o ndu ndi kaá ní sa'a ñayuu kándisa dión, chí iin ní kúu xían ká'an kini ñayuu sa'a ná —kaá ra.

23 Dá n̄i kandoo ra iin kuu ña nataka ra kueíd'o ra Pablo. Tá n̄i kasandaá kuu dáá ñóó, kúu kuá'a nda'o ñayuu n̄i nataka ve'e noo ió Pablo. Ta nda na'a, ta kúu nda n̄i ini, n̄i daná'a na sa'a ndi koo ndu'u ñayuu tíxi ndá'a Ndios, chí kóni na ña xino ini ñayuu ñóó, dá ná kandisa na Jesús. Chí n̄i daná'a na táto'on k̄i'o dána'a ley Moisés, xí'in ña n̄i ka'an profeta sa na'a.

24 Ta dao ra n̄i kandisa ña n̄i daná'a Pablo, tído dao ra, ko ní xíin kandisa.

25 Ta sa'a ña ko ní náki'in tá'an nóó ñaxintóni rá, sa'a ñóó n̄i kasá'a nduta ra kua'an nó'o rá. Tído tá ko ña'a ka kankuei ra yé'é ñóó, dá n̄i kaa Pablo xí'in rá:

—Ndaa va n̄i ka'an Espiritu iñ Ndios xí'in profeta Isaías tá n̄i kaa na di'a xí'in na sá'ano ve'a:

26 Kua'an ka'on di'a xí'in ñayuu xaan:

Va'ará ndidaá ka vían ná kueíd'o ndó, tído o kátóni ta'on ini ndo.

Ta va'ará ndidaá ka vían ndé'é ndó, tído o kándaa ta'on ini ndo.

27 Dión ndo'o na chí n̄i ndukáxi nda'o níó ná.

Ta ko táj ta'on do'o na.

Ta ndadí ta'ani noo ná,

dá ná o kóni na xí'in noo ná,

ta ni xí'in do'o na ná o kueíd'o na,

ta ni o kátóni ta'on ini na,

dá ná o nándió kuéi na noo yú'u,
dá nduva'i na.

Dión n̄i ka'an Espíritu īj xí'in Isaías.

²⁸ Ta kana'á ndó viti ña tánda'á Ndios to'on va'a, ña ká'an sa'a ndi kee na dáka'ki na yó, kua'an noó na kō kúú na Israel, ta noón di'a kúú na natiin va'an —kaá Pablo xí'in rá.

²⁹ Tá n̄i ka'an Pablo to'on yó'o, dá n̄i kasá'á dándichi tá'an míi ra Israel n̄i kee ra kua'an ra.

³⁰ Ta n̄i sa io Pablo uu kuia toon ini ve'e n̄i xiin ndodó ná ñoó. Ta sa natiin va'a na ndidaá ñayuu sa sáa sa xito ni'ini ñaa.

³¹ Ta n̄i daná'a na noo ñayuu ñoó sa'a ndi koo ndu'u na t̄ixi ndá'a Ndios, ta n̄i daná'a ta'ani na sa'a sato'o yo Jesucristo. Ta kō ní yu'ú ta'on na ka'an na, ta ni iin tó'on ñayuu kō ní chítuu noo dána'a na.

To'on yó'o kíán nì taa San Pabło nì sa'an noó na ñoo Roma

Ká'an Pabło ndisá'án

¹ Yu'u kúu Pabło, ta kéchóoin noó Jesucristo, ta nì nakana na yu'u kakuui iin apóstol, chì nì taó xóo na yu'u ña kanooi kastò'in xí'in ñayuu sa'á to'on va'a Ndios.

² Ta to'on yó'o kíán ña nì ka'an Ndios kee na nda rá sa na'á, ta profeta na nì taa naan noó tuti ij mií ná.

³ Ta to'on va'a yó'o ká'an sa'á de'e na Jesucristo, na kúu sato'o yo. Nì kii na tein na ve'e rey David, sa'á ñoo nì kaki na kúu ná iin taa.

⁴ Ta xí'in ndée mií Espiritu ij Ndios nì na'a ña Jesús kúu de'e Ndios, chì nì danátaki ñaa ná tein na nì xí'i.

⁵ Ta sa'a Jesús nì ni'ij ndú ña manì ña kakuu ndu apóstol, dá kane'e ndu to'on na noó ñayuu ndéi iin ní kúu ñayuu yó'o, dá natiin kuu ná ñaño'ó sa'á ña kandeé ini ñaa ná, ta kueíd'ó'o ñaa ná.

⁶ Ta tein ñayuu ñoo ñó'o ta'ani ndo'ó, chì nì nakana Ndios ndo'ó ña kakuu ndó kuendá Jesucristo.

⁷ Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'in ndo'ó, na ndéi ñoo Roma, na kú'u ini Ndios sa'a, na nì nakana na kakuu ñayuu mií ná. Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee ña manì xí'in ndó, ta nakì'o na ña ná koo va'a ini ndo.

Kóni Pabło ko'on na korni'ini na ñayuu ndéi ñoo Roma

⁸ Ta dinño'ó ka náki'oi ndiv'e noó Ndios xí'in kuu Jesucristo sa'a iin rá iin ndó, dá chì sa iin ní kúu vá ñayuu ní'ij tó'on na ña kándéé ini ndo Jesús.

⁹ Ta noó mií Ndios kéchóoin xí'in ndino'o inij dána'ij to'on va'a ña ká'an sa'á de'e na, ta noón kúu na xí'o ndaa kuendá sa'á, ña daá kuiti vá xíkai ña manì noo ná sa'a ndo.

¹⁰ Ta noó ká'in xí'in ná, seí nda'íi noo ná ña tá kóni mií ná, dá ná saai korni'inii ndo'ó.

¹¹ Dá chì kóni saai kande'í ndo'ó, ta chindeéi ndo'ó, dá ni'ij ndo ña va'a noó Espiritu ij Ndios, dá kandita toon cháá ka ndo xí'in ña ndaa kándisa yó,

¹² dá ná nakì'o tá'an yó tandeé ini noó iin rá iin yó noó ña ndaa kándisa yó, chì iin nóo kúu vá ña kándisa yó.

¹³ Nani mií, kóni ña kana'á ndó ña sa kuá'á nda'o ta'ándá nì ka'in saai kande'í ndo'ó, tído nda viti ío ña'a chítuu yu'u ña saai. Chì kóni kee iin choon va'a tein mií ndó táto'on kì'o nì kee tein dao ka na ko kúu na Israel.

¹⁴ Dá chì mií'an ndúsa kánian dána'ij noó ñayuu ká'an yú'u griego, xí'in noó na ko ká'an yú'u griego, xí'in na ndichí, xí'in na ko ndichí.

¹⁵ Sa'á ñoo kóni kíi saai kastò'in xí'in ndo'ó, na ndéi ñoo Roma xaan, sa'á to'on va'a Jesús.

Kándoo vii yo noó Ndios sa'á ña kándéé ini yo Jesús

¹⁶ Ta ko xíka'an nooi ká'in sa'á to'on va'a ña ká'an sa'a Jesús, dá chì xí'in to'on yó'o dáka'ki Ndios ndidaá kúu ñayuu kándisa ñaa. Ta dinño'ó noó na Israel nì kasáa to'on va'a yó'o. Ta nì kasandaá ta'anian noó na ko kúu na Israel.

¹⁷ Dá chì to'on va'a yó'o ká'an sa'a ndí kíán kee yó, dá kándoo vii yo noó Ndios, chì kándoo vii yo noó ná sa'á iin tó'on diñi ña kándéé ini yo Jesús. Dá

chị di'a kaá tuti iị mií Ndios: “Nà nị kạndọo vií noọ Ndios sa'á ña kándéé ini ñáá ná, noón kúú nạ kataki chíchí.”

Ká'ạn Pablo ña ndidaá ñayuu kómí kuachi noọ Ndios

¹⁸ Ta ña xído ini Ndios kii ndạ induú satạ ndidaá kúú ñayuu kée ña kini, xí'ín na xixi ini, chị xí'ín ña kini kée na chítuu na ña ndạ sa'ạ Ndios.

¹⁹ Ta ña kánian kana'á ná sa'ạ Ndios, sa ná'á vá ná ña, dá chị mií Ndios nị xí'o ña nị kandaá ini na sa'án.

²⁰ Ta va'ará o kúu ta'on koni yo choon ká'ano né'e na xí'ín noọ yo, ta va'ará o kúu ta'on koni yo ña kúú ná Ndios, tído kánian kana'á yó ña miían ndạ ió nạ, ta né'e na choon, chị ndạ rá nị kasá'á sa'ạ ñayuu yó'o xí'o na ña kandaá ini yo ña dión kián, chị xiní yo ndidaá kúú ña nị kava'a na. Sa'á ñoó nị iin tó'ón ñayuu o kúu kaa ña ko ná'á ná sa'ạ Ndios.

²¹ Ta va'ará ná'á ná ña ió Ndios, tído ko ndáño'o ta'on ñáá ná táto'on kị'o kánian kee na, ta nị ko naki'o na ndivé'e noọ ná. Di'a xiní ndi kuú vá ña'a ko chón nákanini ini nạ, ta nị ndukáxí níó ná, chị nị naku'ín naá vá ñaxintóni ná.

²² Kée na mií ná ña kúú ná ñayuu ndichí, tído nị nduxixi di'a na,

²³ chị nị đạnkoo na ña keká'ano Ndios, nạ ió kuuí. Dá nị kasá'á keká'ano na na'áná tạ, tá'an rạ xí'í, xí'ín na'áná laa, xí'ín na'áná kịri komi sa'ạ, xí'ín na'áná kịri xika tịi.

²⁴ Sa'á ñoó nị naki'o ñáá Ndios noọ ndidaá kúú ña kini, tá'ạn ña kátoó téi ñayuu ñoó kee na. Sa'á ñoó ndéi iin rá iin na kée na ña ka'an noọ xí'ín ñií ná.

²⁵ Ta nị đạnkoo na ña ndạ sa'ạ Ndios, ta nị kạndisa na ña to'ón, chị xí'o na ñaño'ó, ta ndáño'ó na ña nị kava'a Ndios, ta ko ndáño'ó na mií Ndios, nạ nị kava'a ndidaá kúú ña'a, nạ dá kuiti kánian natiin ñaño'ó. Dión ná koo.

²⁶ Ta sa'á ña kée ñayuu ña kini ñoó, sa'á ñoó nị naki'o ñáá Ndios noọ kuachi ka'an noọ. Chị ndạ na ñá'a nị đạnkoo táto'on kị'o nị saki Ndios ña naki'in tá'an na xí'ín iin tạ kandeí na. Di'a nị naki'in tá'an daá ñá'a mií ná ndéi na kée na kuachi ka'an noọ.

²⁷ Ta dión ta'ani kée dao tạ, chị nị đạnkoo ta'ani ra táto'on kị'o nị saki Ndios naki'in tá'an ra xí'ín iin ñá'a kandeí na. Dá nị kasá'á kátoó xixi ra kudí rạ xí'ín tạ xí'ín rá, chị yá'a ra kée ra kuachi ka'an noọ xí'ín daá tạ mií rá. Sa'á ñoó ní'í tá'í rá ña ndo'o nani níó rá sa'á kuachi kée ra.

²⁸ Ta sa'á ña ko ní xín na taó kuendá nạ Ndios, sa'á ñoó nị naki'o ñáá Ndios noọ ndidaá kúú ña kini nákanini ini ñaxintóni ná, dá ná kee na ña ko kánian kee na.

²⁹ Chị nị naktú ná ñó'o ndidaá kúú ña'a ko vá'a, ta kée na kuachi ka'an noọ xí'ín ndi ndáa mií vá ñayuu, ta saá ini nạ, ta kátoó ndạ'o na kakomí ná ña kujká, ta kée na ña kini xí'ín dao kạ ñayuu, ta u'ụ ini nạ, ta sa'áni nạ ndịi, ta dánaá nạ dao kạ ñayuu, ta danda'í ña ñayuu, ta chinani kini na dao kạ ñayuu,

³⁰ ta ká'ạn u'ụ na sa'ạ dao kạ nạ, ta kava'a na kuachi sa'á ñayuu, ta xiní u'ụ nạ Ndios, ta koó ñaño'ó ná noọ ñayuu xí'ín ná, ta ká'an ná ña kúú ná ñayuu ndáyá'i, ta ió táyíi ini nạ, ta ndúkú ná kee na ña kini saá, ta ko seídó'o na tátá nạ xí'ín naná nạ,

³¹ ta kúú ná ñayuu ndéé to'ón, ta ko kée na to'ón ká'ạn nạ, ta ko kú'ụ ini nạ sa'ạ nị iin ñayuu, ta ko ió nda'í ví ini nạ xí'ín dao kạ ñayuu, ta koó ña xí'o ká'ano ini noọ ná.

³² Ta sa kandaá ini ñayuu ñoó sa'ạ choon nị sa'anda Ndios, ta kandaá ta'ani ini nạ ña ñayuu kée dión kánian kuu. Tído yá'a iị vá mií ná kée na ña kini ñoó, ta kadii ini nạ tá kée dao kạ ñayuu ña kini ñoó.

2

Kéyíko ndaa Ndios sa'a ndidaá kúú ñayuu

¹ Ni iin tó'ón ña maní o kóo sa'a ndo'ó tá dátaí kuachi ndó dao ka ñayuu. Kó n'é'e tandíni ndá yoo kúú ndo'ó, dá chī tá dátaí kuachi ndó dao ka ñayuu, dá kían dátaí kuachi ndó mií vá ndó, chī dión ta'ani yá'a mií ndó.

² Ta sa ná'á vá yó ña kéyíko ndaa Ndios tá dándó'o na níó ñayuu kée dión.

³ Ta nakani va'a ini ndo, chī dátaí kuachi ndó dao ka ñayuu, tído kí'o dión ta'ani yá'a mií ndó. ¿Á ká'án ndó ña káki ndó noo keyíko Ndios sa'a ndo?

⁴ O sa kú'ichi ini ndo koni ndo ña va'a kée Ndios, chī va'a nda'o ini na, ta ndáti na, ta kueé ió ini na. ¿Á kó ná'á ta'on ndó ña va'a nda'o ini na, chī kóni na ña nandikó ini ndo sa'á kuachi kée ndó?

⁵ Tído sa'á ña kúú ndó ñayuu saá ini, ta sa'á ña kó kóni ndo nandikó ini ndo sa'á kuachi kée ndó, sa'á ñoó ndukuá'a ka ví tandó'ó ndo'ó ndó tá ná kasandaá kuú kasaa Ndios keyíko ndaa na sa'á ndidaá ñayuu,

⁶ chī chiya'i na noo iin rá iin ñayuu tát'o'on káa ña ñi kee na.

⁷ Ta ko'on na kí'o na ña kataki chíchí ñayuu ndí'i ini kée ña va'a, chī ñi ndukú ná ñañó'ó noo Ndios, ta ñi ndukú ná ña ka'an va'a Ndios sa'a ná, ta ñi ndukú ná ña kandeí chíchí ná.

⁸ Tído dándó'o Ndios níó ñayuu dí'inda sa'á ña xido ini na xini ñaá ná, ta dión ta'ani kee na xí'in na kó seídó'o ña ndaa, chī ndíko cháá ka na ña kó kían ndaa.

⁹ Ndo'o naní níó ndidaá ñayuu kée ña kini kuú daá ñoó. Ta dinño'ó ka na Israel ndo'o dión, ndí'i daá, dión ta'ani ndo'o níó na kó kúú na Israel.

¹⁰ Tído na kée ña va'a natiin na ñañó'ó noo Ndios, ta va'a ka'an Ndios sa'a ná, ta ní'i ná ña koo va'a ini na. Dinño'ó ka na Israel natiin ña va'a yó'o, ndí'i, dá natiin na kó kúú na Israel ña.

¹¹ Dá chī ni iin ñayuu kó máni cháá ka noo Ndios, chī iin nóo kúú vá ná noo ná.

¹² Ta ndi ndáa na kó ná'á ley Moisés, ta ni va'a na ñi kee na kuachi, noón kúú na naá sa'á kuachi kée na, va'ará kó ná'á ná ley ñoó. Tído ndidaá na kómí ley yó'o yá'a ta'ani na kée na kuachi, sa'á ñoó keyíko sa'a ná tát'o'on kí'o dándáki mií ley.

¹³ Chī o kándoo vii ta'on ni iin ñayuu noo Ndios sa'á ña seídó'o oon na choon sa'ándá ley. Sava'a na kée choon sa'ándaan, noón kúú na kandoo vii noo Ndios.

¹⁴ Tído na kó kúú na Israel, kó kómí ná ley ñi xí'o Ndios noo Moisés. Tído tá kée na dao choon sa'ándá ley Moisés xí'in ña nákaní ini na, dá kían ná'a na ña ió ta'ani iin ley noo ná, va'ará kó ná'á ná mií ley Moisés.

¹⁵ Ta xí'in ña kée na ná'a na ña ió iin ley níó ná, ta ñoó kían kedaá xí'in ná, dá kandaá ini na á ñi kee na ña va'a o koo. Sa'á ñoó ley nákaa ini ñaxintóni ná dátaí kuachi ñaá, ta ñoó ta'ani chindeé ñaá

¹⁶ tá ná kasandaá kuú keyíko Ndios sa'á ñayuu xí'in ndá'a Jesús, chī keyíko na sa'a ndidaá kúú ña'a ñi kedé'é ñayuu tát'o'on kí'o kua'an to'on va'a sa'a Jesús, ña ñi daná'i noo ndo.

Kó seídó'o ta'on na Israel ley Ndios, kaá Pablo

¹⁷ Ta ndo'ó, chinani ndó mií ndó ña kúú ndó na Israel, ta kándéé ká'ano ini ndo ley Moisés. Ta chíndaya'i ndó mií ndó ña kúú ndó na ñoó Ndios.

¹⁸ Ta kaá ndo ña ná'á ndó ndí kíán kóni Ndios kee ndó, ta kaá ndo ña dána'a ley níó noo ndo ndí kíán va'a kánian kee ndó.

¹⁹ Ta ká'án ndó ña tí'a ndó tiin ndaa ndo na kó túu noo, chī ká'án ndó ña kúú ndó iin ña tóon noo ñayuu kó ná'á Ndios.

²⁰ Ta kaá ndo ña ti'a ndó dána'a ndo noo ña ko kátóni iní, ta ti'a ta'ani ndó dána'a ndo noo ña ko ná'á tató'on ki'o kée ndó xí'in takuálí. Ta kaá ndo ña noo ley kómí ndó ndidaá ña ndíchi xí'in ña ndaa sa'a Ndios.

²¹ Ti'a va'a ndó dána'a ndo noo dao ka ñayuu, sa'á ñoó, ¿ndiva'a ko ti'a ndó dána'a ndo noo míí ndó, tá dáá? Dá chi dána'a ndo ña ko kánian ki'in kuí'íná ná. Ta, ¿ndiva'a ki'in kuí'íná ií ri míí ndó?

²² Ta dána'a ndo ña ko kánian ya'a na kee na kuachi xí'in ña ko kúú yíí ná o ñadi'í ña. Ta, ¿ndiva'a kée ií ri míí ndó dión? Tá miían ndaa ndisa káñó'ó ndó yoko, ¿ndiva'a koku'u ndó ini ve'e ño'an, ta kí'in kuí'íná ndó ña kuiká ñó'o inian?

²³ Kúryíí nda'o ndó sa'á ña kómí ndó ley Ndios, sa'á ñoó, ¿ndiva'a kánda ndo ña ñó'ó Ndios sa'á ña ko seídó'o ndó choon sa'ándáan?

²⁴ Ta ndaa va ká'an tuti ií Ndios, chi di'a kaáan: "Ká'an ndava'a ña ko kúú na Israel sa'a Ndios kée ndó'ó."

²⁵ Miían ndaa ndáya'i ña ni ta'andá ñíí ndo tá seídó'o ndo'ó choon sa'ándá Ndios. Tído tá ko seídó'o ndó choon sa'ándá Ndios, dá kí'an kúú ndó tató'on ñayuu ko ní ta'andá ñíí.

²⁶ Tído ñayuu ko ní ta'andá ñíí, xí'an nani kée na choon sa'ándá ley Ndios, noón di'a kúú ñayuu Ndios, va'ará ko ní ta'andá ñíí ná.

²⁷ Chi tá seídó'o ñayuu ko ní ta'andá ñíí choon sa'ándá Ndios, ña yó'o xí'o ña kánda ini ndo ña kánian dándó'o Ndios ní'o ndo, dá chi va'ará kómí ndó ley Moisés, ta ni ta'andá ñíí ndo, tído yá'a ndó noo choon sa'ándá ley ñoó.

²⁸ Dá chi ko kúú yó ña Israel ndisa sa'á ña ni ta'andá ñíí yo, chi o duú ñíí yo kédaá xí'á, dá kúúo ña ñoo Ndios.

²⁹ Dá chi ñayuu miían ndaa kuiti kúú ña Israel, noón kúú ña ndino'o iní ña seídó'o na Ndios. Ta ní'o ña kí'an ná'a ña kúú ná ñayuu Ndios, chi ndino'o iní espíritu ná kándisa ñaá ná, ta ko kándéé ini na ley. Ta náta'an ini Ndios xiní ña ñayuu kée dión, va'ará ko náta'an ini ñayuu xiní ñaá ná.

3

¹ Ta, ¿á iin ña ndáya'i kí'an ña kúú yó ña Israel? Ta, ¿á iin ña ndáya'i kí'an ña ni ta'andá ñíí yo viti?

² Jaan, ña ndáya'i nda'o kí'an, chi chíndeé nda'o ña yo. Ta mií ña ndáya'i cháá ka kí'an ni xí'o Ndios to'on na noo yo, ña Israel.

³ Tído, ¿ndi koo viti, chi dao ña ñoo yo ko ní seídó'o ta'on na choon ni sa'anda Ndios noo ná? ¿Á ña yó'o kóni kaa ña dánkoo ta'ani Ndios to'on ni xí'o na noo yo?

⁴ Koó, ko ta'ón dión kí'an. Di'a iin toon Ndios xí'in ña ni kaa ña kee na, va'ará ndidaá ñayuu ni kandoo kúú ná ña to'ón, chi di'a kaá tuti ií Ndios:

Ndidaá ñayuu kanda ini ña kée ní tató'on ki'o ni ka'an ní kee ní, sa'á ñoó tá ná ka'an kuachi ña sa'a ní, dá kí'an kandoo ní kakuu ní ña ni kandeé.

⁵ ¿Ndi ká'an ndo'ó viti? Tá kuachi yó kédaá xí'in dao ka ñayuu, dá kánda ini ña ña iin ndaa Ndios xí'in to'on ni xí'o na noo yo, ¿á ña yó'o kóni kaa ña ko kánian dándó'o Ndios ní'o yo? Koó, dá chi dión nákaní ini taa ñayuu yó'o.

⁶ Tído ko ta'ón dión kí'an, dá chi tá ná o dándó'o Ndios ní'o yo sa'á ña kini kée yó, dá kí'an, ¿ndi koo keyíko ndaa ña sa'a dao ka ñayuu ndéi ñayuu yó'o, tá dáá?

⁷ Tído, tá kuachi kée ndu kí'an kédaá, dá ná'a ña iin ndaa Ndios xí'in to'on ni xí'o na, ta nátiin na ña ñó'ó noo dao ka ñayuu, ¿ndiva'a dándó'o na ní'o ndú sa'á kuachi kée ndu, tá dáá?, kaá dao ndó.

8 Tá dión kián, dá kián, ¿á kaa yo ña kuu kee yo ña kini, dá ná natuu ña va'a? Ta kaá dao ñayuu ña dión dána'a ndu, chī kátoó na dátuu ña ná, tído mián ndaa ya'i nda'o chiya'i na noo Ndios sa'á ña ká'an na dión.

Ká'an Pablo ña ni iin tó'on yó kó kúú ñayuu ndaa noo Ndios

9 Ta, ¿ndi ká'an yó viti? ¿Á ndáya'i cháá ka yóó, na Israel, o duú na kó kúú na Israel? Kóó, kó ta'ón dión kián. Dá chī sa ni ñakanii xí'in ndó ña yóó, na kúú na Israel, xí'in na kó kúú na Israel, ndidaá vá yó ñó'o tixi ndá'a kuachi.

10 Dá chī di'a va kaá tuti ij Ndios:
Ni iin tó'on ñayuu kó kúú ñayuu ndaa noo Ndios,
ta ni iin tó'on ná kóó.

11 Ni iin tó'on ñayuu kó kándaq ini,
ta ni iin tó'on ñayuu kó nándukú Ndios.

12 Ndidaá kúú ñayuu ni kan kuei xoo noo Ndios,
ta ni nduu na ñayuu kó chón.

Ta ni iin na kó kée ña va'a,
ta ni iin tó'on ná kóó.

13 Tát'o'on iin yá'i ndji ña nóno yú'u kúú dikó ná,
chī kánkuei ndino'o to'on kini yú'u ná.

Ta xí'in yáa ná ká'an na ña to'ón.
Ta xí'in to'on ká'an na dárkue'e na ñayuu,
tát'o'on dárkue'e iin koq iin ñayuu xí'in ndirá deen rj.

14 Ta ni chití yú'u ná ñó'o to'on kini xí'in to'on ova.

15 Ta kaon kána sa'a ná kua'an na kati na ni ñayuu xí'in ná.

16 Ta ndei kúú míí vá noo xionoo na dándó'o na níq ñayuu, ta dánkoo nda'í ñaá ná.

17 Ta kó tí'a na kandeí va'a na xí'in ñayuu xí'in ná.

18 Ta ni lú'u ví kó yú'u ni'ini na Ndios.

19 Sa'á ñoq sa ná'a vá yó ña ndidaá to'on ña ká'an tuti ij Ndios yó'o, ká'an xí'in ndidaá na ñó'o tixi ndá'a mián. Sa'á ñoq ná kadi na Israel yú'u ná, chī míí ná xí'in ndidaá ka ni ñayuu ndei ñayuu yó'o naku'ita noo Ndios iin kuu, dá keyíko sa'á ná.

20 Chī ni iin tó'on ñayuu o kándqo vii noo Ndios sa'á ña kée na choon sa'ándá ley. Dá chī ni xí'o Ndios ley na noo yo, dá ná kandaq ini yo ña kúú yó ñayuu kómí kuachi noo ná.

Kándqo vii yo noo Ndios sa'á ña kándéé ini yo Jesús

21 Tído viti ná'a Ndios noo yo ña ió iin ka ña'a noo ley, ta ñoq kían kedaá xí'in yó, dá kándqo vii yo noo ná. Ta míí ley xí'in profeta xí'o ndaa kuendá sa'a ña yó'o,

22 chī dánkoo vii Ndios yo noo míí ná sa'á iin tó'on dinj ña kándéé ini yo Jesucristo. Ta dión kée na xí'in ndidaá kúú ñayuu kándisa Jesús. Ta kó taó kuendá ta'on na ndá yoo kúú iin rá iin ñayuu,

23 dá chī ndidaá tá'an va na yá'a kée kuachi, sa'á ñoq ni kuxiká ná noq ña vii kúú Ndios.

24 Tído viti ni ni'í óon yó ña kándqo vii yo noo ná sa'á ña manj ni kee na sa'a yo, chī ni taó xóo na yó tixi ndá'a kuachi sa'á ña ni xi'í Cristo Jesús sa'a yo.

25 Chī ni tanda'a ñaá Ndios ni kii na ni chiya'i na sa'a kuachi yo xí'in ni ná, ta ni ndoo kuachi yó sa'á ña kándéé ini yo ná. Ta kí'o dión ná'a na míí ná ña kúú ná iin na ndaa. Ta sa'á ña kueé ini Ndios, sa'á ñoq kó ní sa'an ta'on na taó kuendá na sa'a kuachi ni kee ñayuu ni sa ndei sa ná'a.

²⁶ Tído viti ná'a nā mií ná ñā kúú ná nā ndaa, dá kandaā ini yō ñā kényiko ndaa nā, ta dánkoo vii ná yó noo ná sa'á ñā kándéé ini yō Jesús.

²⁷ Ta, ¿ndéi kua'an ñā kúryí ñayuu? Ni naá óon vaan. Ta, ¿ndiva'a nī naá óoan? Nī naá óon vaan dá chī sa'á iin t'ón dinī ñā kándéé ini yō Jesús kándoo vii yō noo Ndios, ta o duú sa'á ñā kée yó choon sa'ándá ley.

²⁸ Ta viti kían kandaā inio ñā kándoo vii yō noo Ndios sa'á ñā kándéé ini yō Jesús, ta o duú sa'á ñā kée yó choon sa'ándá ley.

²⁹ ¿Á ká'án ndó ñā kúú ná iin Ndios dákaiki sava'a na Israel? Koo, ¿Á kō ná'a ta'on ndó ñā kúú ta'ani na iin Ndios dákaiki na kō kúú nā Israel viti? Chī miian ndaa kúú ta'ani na Ndios noo ná.

³⁰ Dá chī iin t'ón dinī vá kúú Ndios, ta mií ná xí'o ñā kándoo vii ñayuu nī ta'anda ñī noo ná sa'á ñā kándéé ini nā Jesús, ta xí'o ta'ani na ñā kándoo vii nā kō ní ta'anda ñī noo ná sa'á ñā kándéé ta'ani ini nā Jesús.

³¹ ¿Á ká'án ndó ñā sa'á ñā kándéé ini yō Jesús, ñoo dánkoo xoo yó ley? Koo, chíndaya'i di'a yó ley sa'á ñā kándéé ini yō Jesús.

4

Nī kandoo vii Abraham noo Ndios sa'á ñā nī kandisa na to'on nī xí'o Ndios noo ná

¹ Ta viti, ¿ndí kían kaa yō sa'á Abraham, nā sa kuu tatá sá'ano yō? ¿Ndí kían nī kandaā ini nā sa'a ñā yó'o?

² Tá nī kandoo vii Abraham noo Ndios sa'á ñā va'a nī kee na, dá kían kuu va kuryí ná. Tído kō ta'ón dión kían, sa'á ñoo kō ní kúú ta'on kuryí ná noo Ndios.

³ Chī di'a va ká'an tuti iī Ndios: “Sa'á ñā nī kándéé ini Abraham Ndios, sa'á ñoo nī kandoo vii ná noo Ndios.”

⁴ Tá ná kéchoon iin taa noo iin sato'o, kō xí'o oon ta'on sato'o rā dijón noo rá, chī ñā kánian ki'in ya'i ra kían.

⁵ Tído nā kō kándéé ini ñā va'a kée na, di'a kándisa na iin t'ón dinī Ndios, na dánkoo vii ñayuu kómí kuachi noo mií ná, noón kúú nā kándoo vii noo Ndios sa'á ñā kándéé ini ñā ná.

⁶ Ta dión ta'ani nī kaa rey David ñā ndiká'án ndi kúú ví ñayuu kándoo vii noo Ndios sa'á ñā kándéé ini ñā ná, ta o duú sa'á ñā va'a kée na.

⁷ Ta di'a nī kaa ná:

Ndiká'án ndí kúú ví ñayuu, nā nī xí'o ká'ano ini Ndios sa'a ñā kini kée na, chī nī dandoo Ndios kuachi nā.

⁸ Ndiká'án ndi kúú ví ñayuu, nā kō ní kekuendá Ndios sa'á kuachi.

⁹ ¿Á sava'a nā nī ta'anda ñī vá nī'í ñā ndoo kuachi na noo Ndios, o á nī'í ta'ani nā kō ní ta'anda ñī ñā va'a yó'o? ¿Ndi ká'án ndó? Sa nī nakani yu'u xí'in ndó ñā sa'á ñā nī kándéé ini Abraham Ndios, sa'á ñoo nī kandoo vii ná noo ná.

¹⁰ Ta, ¿ndá oon nī kandoo vii ná noo Ndios? ¿Á sa din'ó'ó ká nī ta'anda ñī ná, dá nī kandoo vii ná noo Ndios, o kómani vá? Miian ndaa kuiti kō ñá'a iī vá ta'anda ñī ná, dá nī kandoo vii ná noo Ndios.

¹¹ Ta cháá ká chí noo, dá nī ta'anda ñī ná. Ta ñā yó'o ná'a ñā nī kandoo vii ná noo Ndios tá o ñá'a ta'anda ñī ná sa'á ñā nī kándéé ini nā Ndios. Sa'á ñoo Abraham kúú táto'on iin tatá noo ndidaá kúú ñayuu kándisa Jesús, va'ará kō ní ta'anda ñī ná, chī sa'á ñā kándéé ini ñayuu ñoo Jesús, sa'á ñoo kándoo vii ná noo Ndios.

12 Ta kúú ta'ani na tatá noó nā nī ta'anda ñíj. Tído kō kúú ta'on na tatá noó ná sa'á ñā nī ta'anda ñíj óon ni na. Kúú ná tatá noó ñayuu yó'o tá kándéé ta'ani ini nā Ndios tató'on kī'o nī kándéé ini ñāá mií ná tá kō ñā'a ta'anda ñíj ná.

Nī xī'o Ndios to'on na noo Abraham sa'á ñā nī kándéé ini ñāá ná

13 Chī kō ní kaá Ndios ñā kī'o na iin ní kúú ñayuu yó'o noo Abraham xī'in noo de'e ñánī nā sa'á ñā nī seídó'o na ley. Di'a nī nī'í náan chī nī kandoo vii ná noo Ndios sa'á ñā nī kándéé ini ñāá ná.

14 Tá sava'a na seídó'o choon sa'á ñā nī kaa Ndios kī'o na, dá kīan kō chóon ta'on ñā kándéé ini yō Ndios, ta nī tuú vá ñā nī kaa nā kī'o na noo yō, ní kúu.

15 Dá chī sava'a ñā nī'í yō kée ley kúú ñā kuido ini Ndios koni nā yō. Tído nā kōó ley noo, noón kúú nā kō yá'a ta'on noón.

16 Ta sa'á ñā kándéé ini yō Ndios, sa'á ñōó nī'í óon yó ñā va'a nī kaa nā kī'o na noo yō, dá kīan miían ndaa kuiti nī'í ndidaá nā ve'e Abraham ñā va'a yó'o. Chī o duú sava'a noó nā kómī ley nī'í ñā va'a yó'o, chī nī'í ta'ani ñayuu kándéé ini Ndios tató'on kī'o nī kándéé ini ñāá Abraham ñā va'a yó'o. Sa'á ñōó Abraham kúú tató'on iin tatá noo ndidaá yó.

17 Chī di'a kaá tuti iī Ndios sa'á Abraham: “Nī chīkanii yó'ó kakuuón iin tatá noó kua'á nda'o ñayuu.” Ta Ndios, nā nī kandisa Abraham, noón kúú nā xī'o ñā kataki nā nī xī'í, ta ká'an nā sa'á ñā vei koo, ta taó nā kuenda ñā sa'á ióan.

18 Nī kandisa ndaa Abraham ñā nī ka'an Ndios xī'in ná, va'ará kōó ká tandeé ini ñā kaki iin de'e na. Tído sa'á ñā nī kándéé ini nā Ndios, sa'á ñōó nī kasandaá nā kúú ná iin tatá noó kua'á nda'o ñayuu, tató'on kī'o nī kaa mií Ndios xī'in ná: “Kī'o díón ví kua'a kakuu de'e de'e ñánóon.”

19 Ta sa'á iin ndaa Abraham xī'in ñā kándéé ini nā ñā koo de'e na, va'ará sa'á nī kusá'ano na, chī ió nā tató'on iin ciento kua'a. Ta daá dókó o kóo de'e va kúú dókó Sara.

20 Tído kō ní kútúú ini nā, ta kō ní nákanī kuáchī ini nā sa'á ñā nī ka'an Ndios ñā koo de'e na. Di'a nī nakuijn toon cháá ká nā xī'in ñā kándéé ini nā Ndios. Ta nī nakī'o na ñāñó'ó noo ná.

21 Dá chī nī kandaá kaxí ini nā ñā ió choon noo nda'a Ndios ñā kee na ndidaá kúú ñā'a nī kaa nā kee na.

22 Ta sa'á ñā nī kándéé ini nā Ndios, sa'á ñōó nī kandoo vii ná noo ná.

23 Ta o duú sa'á iin tó'ón Abraham ká'an tuti iī Ndios ñā nī kandoo vii ná noo Ndios sa'á ñā nī kándéé ini ñāá ná,

24 dá chī nda' sa'á yóó ta'ani ká'an, chī kandoo vii ta'ani yó noo Ndios sa'á ñā kándéé ini yó ná, ta mií ná nī ñanátaki Jesús, nā kúú sato'o yō.

25 Ta nā yó'o kúú nā nī nakī'o mií nī xī'í nā sa'á kuachi yó. Dá nī ñanátaki ñāá Ndios, dá kuu kandoo vii yō noo mií ná sa'á Jesús.

5

Sa'á nī kandoo vii vá yó noo Ndios sa'á ñā kándéé ini yō Jesús

1 Nī kandoo vii vá yó noo Ndios sa'á ñā kándéé ini yó ná, sa'á ñōó sa'á ndéi va'a yó xī'in ná sa'á ñā nī kee Jesucristo, nā kúú sato'o yō.

2 Ta sa'á ñā nī kee Jesús, sa'á ñōó nī ndu'u yó tixi nda'a ñā manī nī kee Ndios sa'á ñā kándéé ini yó ná, ta ndíta toon yó xī'an. Sa'á ñōó kádi iī ini yó sa'á tandeé ini ñā kīan kandeí chíchí yó noo ndato náye'e noo ió nā.

3 Ta o duú sa'á iin tó'ón ñā yó'o nī kádi ini yō, chī kádi ta'ani ini yō tein tandó'ó ndó'o yó, dá chī sa'á ná'a vá yó ñā tandó'ó kedaá, dá katī'a yó kúndéé ini yō.

4 Ta sa'á ña kúndeé ini yo, sa'á ñoó kána va'a yó noo Ndios, ta sa'á ña kána va'a yó noo mií ná, sa'á ñoó ni'j yo cháá ka tãndeé ini noo ná.

5 Ta tãndeé ini yó'o kían ko dátuu ta'an vaan yó, chi ni ñakuti níyo yo xí'in ña kú'u nda'o ini Ndios sa'a yo ni kee Espiritu ij mií ná, na ni xi'o na noo yo.

6 Ko kãndeé yó dáka ki yó mií yó, sa'á ñoó ni kii Cristo Jesús tá ni kasãndaá tiempo ni ka xi Ndios, ta ni xi'j na sa'á na kómí kuachi.

7 Miian ndaa iin ña kuachi nda'o kían ña nak'i'o iin ñayuu mií ná ña kuu na sa'a iin ñayuu ndaa. Tído ndá ndi kuu ió iin ñayuu xinó ini nak'i'o na mií ná ña kuu na sa'a iin ñayuu va'a.

8 Tído Ndios kúu na ná'a ña kú'u nda'o ini na sa'a yo, dá chi xi'an nani kúu ij vá yó ñayuu kómí kuachi, Cristo Jesús kúu na ni xi'j sa'a yo.

9 Ta sa'á ña ni kandoo vii yo noo Ndios sa'á ña ni sata Jesús ni ná sa'a yo, sa'á ñoó miian ndaa kuiti ka ki va yó kee mií Jesús noo ña xido ini Ndios xini na ñayuu kómí kuachi.

10 Chi ni sa kuu yo ñayuu ko ní sá ne'e tá'an va'a xí'in Ndios, tído ni nak'i'in tá'an va'a Ndios xí'in yó sa'á ña ni xi'j de'e na sa'a yo. Ta viti sa'á ña ni nak'i'in tá'an va'a yó xí'in ná, sa'á ñoó miian ndaa kuiti ka ki yó sa'á ña ni ñataki de'e na ió na.

11 Ta o duú ña yó'o oon ni ni'j yo, chi ió ndeé ini yo xí'in Ndios sa'a Jesucristo, na kúu sato'o yo, chi sa'a mií ná ni kasãndaá yo ni ñak'i'in tá'an va'a yó xí'in Ndios.

Sa'á kuachi ni kee Adán kánian kuu yo, ta sa'á ña va'a ni kee Jesús ni'j yo ña kataki chíchí yó

12 Ta sa'á ña ni ya'a iin ña nani Adán ni kee ra kuachi, sa'á ñoó ni kasá'a ñayuu ndeí ñayuu yó'o kée na kuachi. Ta sa'á ña ni kee ña ñoó kuachi, sa'á ñoó ni xi'j ra. Dá ni kasá'a ta'ani xi'j ndidaá kúu ñayuu, chi ndidaá ná ni kasá'a yá'a kée kuachi.

13 Tá o ñá'a ki'o Ndios ley na noo Moisés, sa ndei va ñayuu sa kee na kuachi. Tído sa'á ña ko ní ya'a na noo ni iin ley, sa'á ñoó ko ni taó kuendá Ndios kuachi ni kee na.

14 Tído nda tiempo Adán, ta nda tiempo Moisés sa xí'j ñayuu, va'ará ko ní ya'a na noo choon sa'ándá Ndios táto'on ni kee Adán.

Ta Adán ni sa kuu táto'on iin konda'j iin ka ña ni kii sata rá.

15 Tído diin va kúu ña va'a ní'j yó noo Ndios o duú ña ní'j yo sa'á kuachi ni kee Adán. Dá chi sa'á kuachi ni kee ra, ní'j ndidaá kúu ñayuu ña xí'j na. Tído kuá'a nda'o ñayuu ní'j kuá'a nda'o ña manj xí'in ña va'a noo Ndios sa'á ña ni kee iin ka ña, na kúu Jesucristo.

16 Chi ña va'a ní'j yó noo Ndios, ko kúu nóo ta'an vaan xí'in ña ní'j yo sa'á kuachi ni kee Adán. Dá chi sa'á ña ni ya'a Adán ni kee ra kuachi ñoó, sa'á ñoó ni kasá'a ndó'o níyo yo, ta ni kandoo yó kúu yó ñayuu kómí kuachi noo Ndios. Tído sa'á ña kómí yó kuá'a nda'o kuachi, sa'á ñoó ni kee Ndios ña manj xí'in yó, dá ná kuu kandoo vii yo noo ná.

17 Ta sa'á ña ni ya'a iin ña ni kee ra kuachi, sa'á ñoó ní'j ndidaá ñayuu ña xí'j na. Tído yóo kúu na ni'j ña kataki chíchí yó sa'á ña ni kee iin ka ña, na kúu Jesucristo, chi sa'a mí ná ní'j yó kuá'a ña manj noo Ndios, ta ní'j ta'ani yó ña kãndoo vii yo noo ná.

18 Ta sa'á kuachi ni kee iin tó'on ña, sa'á ñoó ndidaá ñayuu kãndoo kúu ná na kómí kuachi noo Ndios. Ta ki'o dión ta'ani sa'á ña va'a ni kee iin ka ña,

sa'á ñoó ndidaá ñayuu kuu kandoo vii noo Ndios, ta ni'i ná ña kataki chíchí ná.

¹⁹ Chì sa'á ña ko ní seidó'o iin òa choon ni sa'anda Ndios noo rá, sa'á ñoó ndidaá kúu ñayuu kómí kuachi noo Ndios. Ta sa'á ña ni seidó'o iin ka òa choon ni sa'anda Ndios noo ná, sa'á ñoó kuá'a nda'o ñayuu ni'i ña kandoo vii ná noo Ndios.

²⁰ Ni xi'o Ndios ley na noo yo, dá ná kandaá ini yo ña kuá'a nda'o kuachi kómí yó noo ná. Tido sa'á ña ni ndukua'a ka ví kuachi yo noo ná, sa'á ñoó ni nduká'ano cháa ka ví ña manì ni kee na xí'ín yó.

²¹ Chì táto'on sa dandáki kuachi ñayuu, dá sa xí'ín na, ki'o dión ta'ani dándáki ña manì Ndios ndidaá yó, dá kandoo vii yo noo ná, dá ni'i yo ña kataki chíchí yó sa'a Jesucristo, na kúu sato'o yo.

6

Sa ni xi'i va yó noo kuachi, ta ni nataki yo kandisa yó Jesús

¹ ¿Ndi ká'án ndó viti? ¿Á va'a va kee iì yó kuachi, dá ná ku'u ká'ano cháa ka ini Ndios sa'a yo?

² Koó, ko ta'on dión kián. Dá chì sa ni xi'i va yó noo kuachi, sa'á ñoó, ¿ndi kee yó nandió kuéi yó kee tuku yóan, tá dáá?

³ ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña tá ni sodoo ndúta yo, dá iin ni nduu yó xí'ín Cristo Jesús? Chì tá ni sodoo ndúta yo kián táto'on ni xi'i nduu yo xí'ín ná.

⁴ Ta sa'á ña ni xi'i nduu yo xí'ín ná, sa'á ñoó ni nduxi nduu yo xí'ín ná tá ni sodoo ndúta yo. Dá kián, táto'on ki'o ndato téi ni danáki Ndios Cristo Jesús xí'ín ndée ndato na, ki'o dión ta'ani ni nataki yo kandeì yó kakuu yó ñayuu saá ni kee Ndios.

⁵ Táto'on ki'o iin ni nduu yó xí'ín ná tá ni xi'i nduu yo xí'ín ná, ki'o dión ta'ani nataki yo táto'on ki'o ni nataki mií ná.

⁶ Kándaá iniyo ña ni sarkaa nduu ña ni sa kuu yó tá sata xí'ín Jesús ndika cruz, dá kián ná naá ña kátoó ñi yo keean kuachi, dá ná dá'a ka ni kee yó choon sa'ándáan.

⁷ Chì ñayuu ni xi'i, sa ni kexoo na tixi ndá'a kuachi.

⁸ Ta sa'á ña ni xi'i nduu yo xí'ín Cristo Jesús, sa'á ñoó kándée ká'ano ini yo ña kandeì nduu yo xí'ín ná.

⁹ Chì sa ná'a yó ña ni nataki Jesús, sa'á ñoó o nandió koo ka na kuu na, chì koo ka choon noo nda'a ña sa'áni ndii ña ka'áni ñaá.

¹⁰ Chì tá ni xi'i Jesús, ta kúu iin tó'on dáá vá ni xi'i na sa'a ndidaá kuachi yó. Ta viti takí na ío na kée na ña kóni Ndios.

¹¹ Ta dión ta'ani taó kuendá ndo ña ni xi'i ndo noo kuachi, ta viti takí ndo kée ndó ña kóni Ndios sa'á ña ni kee Cristo Jesús, na kúu sato'o yo.

¹² Sa'á ñoó ná dá'a ni konó ka ndo ña dándáki kuachi ñi ndíxi too ndó. Ta ná dá'a ka ni kueidó'o ndó ña kini kóni ñi ndo keean.

¹³ Ta ni o sa kí'o ndó ni lú'u ñi ndo noo kuachi, dá kákián iin ña'a kéchóon noo ña kini. Di'a nakí'o ndó mií ndó noo Ndios táto'on iin ñayuu ni nataki tein na ni xi'i. Ta nakí'o ta'ani ndó ñi ndo noo Ndios, dá ná kákián iin ña'a kéchóon noo ña va'a.

¹⁴ Ko dándáki ka kuachi ndo'o, dá chì ko ño'o ka ndo tixi ndá'a ley Moisés, ndaá di'a noo ndá'a ña manì Ndios vá ño'o ndó viti.

Kúu yó na kée ña va'a kóni Ndios

¹⁵ Sa'á ñoó, ¿á kuu va va'a yó keeá kuachi sa'á ña ko ño'o ka yo tixi ndá'a ley ñoó, chì ndaá noo ndá'a ña manì Ndios vá ño'o yó viti? Koó, o kúu ta'on.

16 ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña tá naki'o ndó mií ndó ña kakuu ndó na kéchóon noḡ iin sato'o, dá kían kánian kueídó'o ndó na, chī ñó'o ndó tixi ndá'a ná? Sa'á ñóó tá ná naki'o ndó mií ndó tixi ndá'a kuachi kakuuan sato'o ndo, dá kían ni'j ndo ña kánian kuu ndo. Tído, tá ná naki'o ndó mií ndó tixi ndá'a ña kóni Ndios, dá kían ni'j ndo ña kandoo vii ndo noḡ ná.

17 Tído náki'o yu'u ndivé'e noḡ Ndios, dá chī va'ará ni sa ño'o ndó tixi ndá'a kuachi, tído ni kandísa ndaa ndo xí'in ndino'o níḡ ndo ña kúú to'on va'a ni nañin ndó.

18 Ta sa'á ña ni kankuei xoo ndó tixi ndá'a kuachi, sa'á ñoḡ ni kasandaá ndo kúú ndó na kée ña va'a kóni Ndios.

19 Ióji dáki'in tá'in dao to'on xí'in ña dána'i noḡ ndo, dá chī sava'a ñaxintóni taa va kómí ndó. Chī táto'on k'i'o ni naki'o ndó ñi ndo keean ña ka'an noḡ xí'in ña xixi ini tá sata, k'i'o díon ta'ani naki'o ndó mií ndó viti kee ndó ña va'a kóni Ndios, dá kasandaá ndo koo vii ndo noḡ ná.

20 Chī tá ni sa ño'o ndó tixi ndá'a kuachi, ni sa ndita xoo ndó noḡ ña va'a kóni Ndios.

21 Tído, ¿ndi kían va'a ni ni'j ndo sa'á ña kini ni sa kee ndó, tá'an ña kedaá xí'in ndó, dá xíka'an noḡ ndo viti? Chī sava'a ña ni'j ñayuu kée díon kían kánian kuu na.

22 Tído viti sa ni kankuei xoo ndó tixi ndá'a kuachi, ta ni nduu ndó na kéchóon noḡ Ndios. Ta ña va'a ni'j ndo noḡ Ndios kían ña koo vii ndo noḡ míí ná, ndi'í daá, dá ni'j ndo ña kataki chíchí ndó.

23 Chī ya'í ni'j yo sa'á ña kée yó kuachi kúú ña kánian kuu yo. Tído ña va'a xí'o oon Ndios noḡ yo kúú ña ni'j yo ña kataki chíchí yó sa'á ña kándée ini yo Cristo Jesús, na kúú sato'o yo.

7

Kọ ñó'o ka yo tixi ndá'a ley Moisés

1 ¿Á kọ ná'á ta'on ndó, ñani, ndo'ó na ná'á ndi ká'an ley, ña dándáki ley ñayuu sava'a nani takí na ndéi na?

2 Chī kían táto'on k'i'o ndó'o iin ñá'a ni tandá'a, chī ndíko tá'an xí'in yíjan noḡ ley nani takí ra. Tído, tá ni xi'j ra, dá kían ni ndaxí vá ñá'a ñoḡ xí'in yíjan noḡ ley.

3 Tído tá ió takí yíjan xí'an, ta ni naki'in tá'an xí'in iin ka taa, dá kían yá'an kéeán kuachi xí'in ra kọ kúú yíjan. Tído tá ni xi'j yíjan, dá kían ni nono noḡan noḡ ley ñoḡ. Sa'á ñoḡ tá ni tandá'an xí'in iin ka taa, dá kían kọ yá'a ta'an vaán kéeán kuachi.

4 Ta díon ta'ani ndó'o ndo'ó, ñani miíj. Sa ni xi'j va ndó noḡ ley sa'á ña ni xi'j Cristo Jesús sa'a ndo, dá naki'in tá'an ndó xí'in mií Jesús, na ni nataki tein na ni xi'j, dá kuu kee yó ña va'a noḡ Ndios.

5 Chī tá ni sa ndei yó sa kee yó ña kóni ñi'j yo, xiní ndidaá kuachi kini sa katoó yo sa kee yó, chī ley sa dandóto ña kini ñó'o niḡ yo, dá sa katoó yo kee yóan, ta ña ni'j yó sa'á ña sa kee yó ña yó'o kían ña kánian kuu yo, ní kúú.

6 Tído viti ni kankuei xoo yó tixi ndá'a ley, chī sa ni xi'j yo noḡ ña sa dandáki yó tá sata. Ta viti ni ndu'u yó tixi ndá'a iin choon saá, ña kúú ña kóni Espiritu i'j Ndios, ta kọ ñó'o ka yo tixi ndá'a ley yata.

Yó'o ká'an Pablo sa'á kuachi náka ini na

7 ¿Ndi kaa yo viti? ¿Á kọ tá'on ña va'a kúú ley yó'o? Kọo, kọ tá'on díon kían. Tído kọ ní sá na'á ta'on yu'u ndí kían kúú kuachi tá kọ ní dána'a ley noḡí. Chī ndi koo kandaá ini yu'u ña kọ kánian katoóí ña'a kómí dao ka ñayuu tá kọ ní kaa ley di'a xí'in: “Ná dá'a ni katoó ndo ña'a kómí dao ka ñayuu.”

⁸ Tído tá n̄i kandaḡ iniḡ ñ̄a dión sa'ándá ley choon, kuḡchi nákaḡ iniḡ n̄i kedaá xí'ín, dá n̄i kas'á kátoó cháá kaj kakomí ñ̄a'a dao ka ñ̄ayuu. Ch̄i tá k̄o ní sá na'í ley, iin ñ̄a'a k̄o sá taki va sa kuu kuḡchi noḡ.

⁹ Tá sa na'á n̄i ka'ín ñ̄a va'a n̄i sa ioḡ xí'ín Ndios, ch̄i k̄o ní sá na'í choon sa'ándá ley na. Tído tá n̄i kandaḡ iniḡ choon sa'ándáan, dá n̄i naní'í ndéé cháá ka ví kuḡchi kéei, ta n̄i kandaḡ iniḡ ñ̄a kánian kuui.

¹⁰ N̄i x̄i'ó Ndios choon yó'o noḡ yḡ, dá kandeí va'a yó. Tído ñ̄a yó'o di'a n̄i kedaá xí'ín yu'u, dá n̄i kandaḡ iniḡ ñ̄a kánian kuui noḡ Ndios.

¹¹ Ch̄i n̄i tiin ndaa ñ̄a kúu kuḡchi choon sa'ándá ley, ta n̄i danda'ávian yu'u. Sa'á ñ̄oḡ kuḡchi yu'u kían n̄i kedaá xí'ín, dá n̄i x̄i'ii noḡ Ndios n̄i kee choon sa'ándá ley.

¹² Tído miian ndaa ñ̄a ii kúu ley yó'o, ta choon sa'ándáan kúu ñ̄a ii, ta kían ñ̄a ndaa xí'ín ñ̄a va'a.

¹³ Sa'á ñ̄oḡ, ¿á ley va'a yó'o kían n̄i kedaá xí'ín yu'u ñ̄a kánian kuui? Koḡ, ch̄i n̄i na'a kuḡchi miian ñ̄a kían ñ̄a kini, ch̄i miian n̄i x̄i'ó ñ̄a kánian kuui n̄i kee ley va'a yó'o. Ta sa'á ñ̄a kée ñ̄a kúu kuḡchi dión xí'ín ley yó'o, sa'á ñ̄oḡ ná'an miian ñ̄a kini nda'ó ñ̄a.

¹⁴ Ch̄i ná'á yó ñ̄a iin ñ̄a ii n̄i kii noḡ Ndios kúu ley, tído yu'u kúu iin t̄a ñ̄ayuu yó'o, ch̄i nákaḡ t̄ixi ndá'a kuḡchi.

¹⁵ K̄o kandaḡ ta'on ini yu'u ñ̄a kéei. Ch̄i k̄o kéei ñ̄a va'a ká'ín keei. Di'a ñ̄a k̄o náta'an iniḡ keei, dión kéei.

¹⁶ Tá kéei ñ̄a k̄o kóniḡ keei, dá kían nákonii ñ̄a iin ñ̄a va'a nda'ó kúu ley.

¹⁷ Ch̄i o duḡ mií ka yu'u kée ñ̄a kini. Kuḡchi nákaḡ ini vei kían kedaá xí'ín, dá kéei ñ̄a.

¹⁸ Ta ná'á va yu'u ñ̄a k̄o ta'ón ñ̄a va'a nákaḡ iniḡ, ta ñ̄a yó'o ká'ín sa'a ñ̄ií. Ch̄i miian ndaa ká'ín keei ñ̄a va'a, tído k̄o kandeé ta'oin keei ñ̄a.

¹⁹ Dá ch̄i k̄o kée ta'on yu'u ñ̄a va'a ká'ín keei. Di'a ñ̄a kini, ñ̄a k̄o ká'ín keei, ñ̄oḡ di'a kée yu'u.

²⁰ Ch̄i tá kée yu'u ñ̄a k̄o ká'ín keei, dá kían o duḡ ta'ón mií yu'u kée ñ̄a. Kuḡchi nákaḡ ini vei, ñ̄oḡ vá kían kedaá xí'ín, dá kéei ñ̄a.

²¹ Ta ñ̄a yó'o kían ndó'í tá ká'ín keei ñ̄a va'a, ch̄i ñ̄a kini nákaḡ iniḡ, ñ̄oḡ kían sadí noḡ.

²² Ta ndino'o ini mií náta'an iniḡ xiní choon sa'ándá ley Ndios,

²³ tído ió iin ka ñ̄a'a ndó'í, ch̄i ñ̄a kóni ñ̄ií naá tá'an xí'ín ñ̄a va'a kóni ñ̄axintóniḡ. Ta kúu kándéé vá ñ̄a kóni ñ̄ií náchi'an yu'u t̄ixi ndá'a kuḡchi.

²⁴ ¡Nda'í kúu ví yu'u! ¿Nda' yoo ví dákaḡi yu'u t̄ixi nda'á kuḡchi kóni ñ̄ií, ñ̄a né'e ñ̄a kua'in kuui?

²⁵ Tído náki'o yu'u ndivé'e noḡ Ndios sa'á ñ̄a n̄i kee Jesucristo, na kúu sato'o yḡ. Ta di'a ndó'í: xí'ín ñ̄axintóniḡ kéei choon sa'ándá ley Ndios, tído ñ̄ií kían nákaḡ ii vá t̄ixi ndá'a kuḡchi.

8

Ñ̄a yó'o kúu ñ̄a va'a xí'o Espiritu ii Ndios noḡ yḡ

¹ Ta viti kían koḡ ka kuḡchi yó noḡ Ndios sa'á ñ̄a iin n̄i nduu yó xí'ín Cristo Jesús, ch̄i k̄o ndéi ka yḡ kee yó ñ̄a kóni ñ̄ií yḡ, ndaa ndéi yó kée yó ñ̄a kóni Espiritu ii Ndios.

² Ch̄i Espiritu ii Ndios, na xí'o ñ̄a kataki chíchí yó sa'a Cristo Jesús, noḡn kúu na n̄i taó xóo yu'u t̄ixi nda'á kuḡchi, xí'ín noḡ ñ̄a kánian kuui.

³ Ch̄i k̄o ní kándéé ta'on ley taó xóoan yó t̄ixi nda'á kuḡchi, ch̄i k̄o ní kándéé yó kee yó choon sa'ándáan. Sa'á ñ̄oḡ n̄i t̄anda'á Ndios de'e maní ná n̄i kii

na ñayúú yó'o, ta ñi nduu na iin ɬa ñayúú yó'o táto'on kúú mií yó, na kómí kuächí. Chì ñi kii na nakuido na kuächí yó, dá ñi kuu ñi taó xóo na yó tìxi ndá'án.

⁴ Ta kì'o dión ñi kandeé ná ñi daxínkoò ndi'i na choon sa'ándá ley Ndios sa'a yóo, na kò ndéi ka kee ña kóni ñíi, ndaá ndéi yó kée yó ña kóni Espíritu iì Ndios.

⁵ Ta ñayuu ñó'o tìxi nda'a ña kóni ñíi ná, noón kúú na ndí'i cháá ka ini kee ña kóni mií ná. Tído na ñó'o tìxi ndá'a Espíritu iì Ndios, noón kúú na ndí'i cháá ka ini kee ña kóni mií Espíritu.

⁶ Chì ñayuu ndí'i ini kee ña kóni ñíi ná, noón kúú na ñí'i ña kuu na. Tído ñayuu ndí'i ini kee ña kóni Espíritu iì Ndios, noón kúú na ñí'i ña kataki chíchí ná, xí'in ña koo va'a ini na.

⁷ Chì ña kini kóni ñíi yo, ñoó kían naá tá'an xí'in ña kóni Ndios, dá chì kò kónian kueídó'an choon sa'ándá na, ta kò kát'i'aaan keean ña.

⁸ Sa'a ñoó na ndéi kée ña kóni ñíi ná, noón kúú na o kandeé ña nata'an ini Ndios kóni ñaá ná.

⁹ Tído ndo'ó, kò ndéi ka ndo kee ndó ña kóni ñíi ndo, ndaá ndéi ndó kée ndó ña kóni Espíritu iì Ndios, tá miían ndaá ió na ini ndo. Tído tá ió iin káa ndó kò ñá'a kakomí Espíritu Cristo ini níó ndo, dá kían kò kúú ta'on ndó kuendá na.

¹⁰ Tído tá ió Cristo ini ndo, dá kían sa ñi xí'i va ñíi ndo noó kuächí, tído takí va espíritu ndo, chì sa ñi kandoò vii ndó noo Ndios.

¹¹ Tá miían ndaá ió Espíritu na ñi danátaki Jesús ini ndo, dá kían na ñi danátaki Cristo Jesús tein na ñi xí'i, noón ta'ani kúú na danátaki yikí koño ndo kée Espíritu iì ná, na ió ini ndo.

¹² Sa'a ñoó, ñani miíi, kánian kee yó ña kóni Espíritu iì Ndios, ta kò káni kaan kee yó ña kóni ñíi yo.

¹³ Chì tá ndéi ndó kée ndó ña kóni ñíi ndo, dá kían kánian kuu va ndó. Tído tá dándí'i ndó ña kini kóni ñíi ndo xí'in ndéé Espíritu iì Ndios, dá kían kataki chíchí ndó.

¹⁴ Chì ndidaa na xí'o mií ña kandaka ñaá Espíritu iì Ndios, noón ndisa kúú de'e Ndios.

¹⁵ Dá chì kò ní nátiin ndó iin espíritu, tá'an ña kedaá xí'in ndó, dá kaño'o tuku ndó tìxi ndá'a ña yu'ú ndo. Di'a ñi nátiin ndó Espíritu iì. Ta mií ná ñi ndee ndó de'e Ndios. Ta mií ná kedaá xí'a, dá káyu'ú yó na di'a: "Tatá ló'o mií."

¹⁶ Ta Espíritu iì Ndios kúú na xí'o kuendá noo espíritu mií yó ña miían ndaá kuiti kúú yó de'e Ndios.

¹⁷ Ta sa'a ña kúú yó de'e Ndios, sa'a ñoó ñi'i ta'ani yó ña ñi kaa Ndios kì'o na noo yo, ta nátiin nduú yoán xí'in Cristo. Tá ná ndo'o naní níó yo sa'a ná, táto'on ñi ndo'o mií ná, dá kían nátiin nduú yo ñaño'ó xí'in ná noo ndato káa induú.

¹⁸ Tído yu'u kúú ra kandaá ini ña o náki'in tá'an ta'an vaan ña ndó'o níó yo tiempo viti xí'in ña ndato téi kóni yo na'a Ndios noo yo chí noo.

¹⁹ Chì ndátí kíi ndidaa ña'a ñi kava'a Ndios ña kasandaá kuú na'a Ndios ndá yo kúú de'e na.

²⁰ Ta ndidaa ña'a ñi kava'a Ndios ñi ñi'í tá'i ña tuúán. Tído o duú sa'a ña kóni miíán ndó'an dión, dá chì kì'o dión ñi kóni mií Ndios kee na xí'án. Tído ñi xí'o na tandeé ini ña kasandaá iin kuú,

²¹ dá taó xóo naan tìxi ndá'a ña kua'an tuúán, dá nátiin ña ndato kooan táto'on kì'o ndato téi kandeí na kúú de'e Ndios.

²² Chì sa ná'a yó ña sa ndidaa kúú va ña'a ñi kava'a Ndios nda'í tána viti, ta ndó'o naní níó ña táto'on kì'o ndó'o iin ña'a tá kua'an kaki de'án.

²³ Ta o duú sava'a iin t'ón ña yó'o ndó'o dión. Chì dión ta'ani ndó'o yóo, na nì natiin Espíritu iì Ndios, ta na yó'o kúú ña va'a mií noó nì xí'ò Ndios noo yo. Ta nda'í ta'ani tána ini yo, chì ndáti kí yo ña na'a Ndios ña kúú yó de'e na, dá ndesaá na yikí koño yo.

²⁴ Chì nì natiin yo ñandéé ini yó'o tá nì káki yó noó kuachi yo. Tído tá ió ñandéé ini yo xí'ín ña'a ió noo yo, dá kían ko ta'ón ñandéé ini kíán. Chì tá ió ña'a noo yo, ¿ndá choon kandati yóan?

²⁵ Tído tá ndáti yó iin ña'a ko ndé'á, dá kían kánian kandati kueé yóan.

²⁶ Ta di'a ta'ani kée Espíritu iì Ndios chindeé ná yó, chì ko kát'i'a yó ka'an yo xí'ín Ndios táto'on kí'o kánian kee yó. Sa'á ñoó nda'í tána mií Espíritu iì Ndios sei nda'í na sa'a yo noo Ndios. Ta ko ní'í yó to'on nakanió sa'á ña ká'an na xí'ín Ndios.

²⁷ Ta ná'a vá Ndios ndi káa níó ñayuu. Sa'á ñoó kándaá va'a ini na ndí kíán kóni Espíritu iì ná, dá chì mií Espíritu kúú na sei nda'í sa'á ñayuu mií ná táto'on kí'o náta'an ini mií Ndios.

Kándéé yó xí'ín ndidaá ña ndó'o yó kée Ndios

²⁸ Ta sa ná'a vá yó ña sa'á ña kóni yo Ndios, sa'á ñoó ndidaá kúú vá ña'a ndó'o yó ndúuan ña va'a kée mií Ndios, chì nì kaxi ñaá mií ná táto'on kí'o nì chikaa ini mií ná koo.

²⁹ Chì nda rá mií sa'a vá ná'a Ndios ndá yoo kakuu ñayuu na, ta nda daá vá nì saki na noón kakuu na táto'on kí'o kúú de'e mií ná, dá kían de'e mií ná ná kakuu de'e kúú noó noo ndidaá kúú ñayuu nì nduu ñani na.

³⁰ Chì ñayuu nì saki mií Ndios nda rá mií sa'a, na yó'o ta'ani kúú na nì nakana mií ná. Ta na nì nakana na ñoó, noón kúú na nì nduvii ná. Ta na nì nduvii ná ñoó, noón kúú na nì'í ñaño'ó noo mií ná noo ndato káa chí induú.

³¹ ¿Ndi kaa yo sa'a ña yó'o, viti? Tá ió Ndios xí'ín yó, ¿ndá yoo kandeé xí'ín yó, tá dáá?

³² Ta ko ní kád'i'inda ta'on Ndios de'e na, di'a nì nakí'o ñaá ná nì xí'í na sa'a yo. Sa'á ñoó mián ndaa ní'í nduu yo ndidaá kúú ña va'a xí'ín de'e na.

³³ ¿Ndá yoo kandeé chinóo kuachi yóo, na nì kaxi mií Ndios? Chì mií vá Ndios kúú na nì ñankoo vii yó noo mií ná.

³⁴ Ta, ¿ndá yoo ví kandeé ka'an ña kánian kuu yo sa'á kuachi yo? Chì Cristo kúú na nì xí'í sa'a yó, ta kúú nì ñataki na, ta ió na xoo ku'a tatá Ndios sei nda'í na sa'a yo.

³⁵ ¿Ndí kíán kandeé ña dánkoo Cristo ña kú'u ini na sa'a yo? ¿Á kandeé ñandó'ó, o ña kúnda'í ini yo, o ña kéndava'a ñayuu xí'ín yo, o ña ko ní'í yo ña'a kasá'an yó, o ña koó dá'on kandixi yó, o ña io ña kuu yo, o ña ka'áni ñayuu yó xí'ín espada?

³⁶ Koó, dá chì di'a ká'an tuti iì Ndios:

Sa'á ña kándisa ndu'u mií ní, sa'á ñoó ndidaá kuu ndúkú ñayuu ndu'u ka'áni ná.

Táto'on kí'o káxi na léko ka'áni ná, kí'o dión kée na xí'ín ndu'u.

³⁷ Tído noo ndidaá kúú ñandó'ó yó'o, di'a nì kandeé vá yó nì kee Cristo, na kú'u ini sa'a yo.

³⁸ Sa'á ñoó kándéé ká'ano ini ña ni iin t'ón ta'on ña'a o kándéé ña dánkoo Ndios ña kú'u ini na sa'a yo. Ni ña kuu yo, ni ña kataki yo, ni ángel ndéi noo Ndios, ni ña né'e choon, ni ña kómí ndéé chí induú, ta ni ña'a ndó'o yó viti, ta ni ña'a veí ndo'o yó chí noo,

³⁹ ta ni ña ió noo díkó, ni ña ió nda maá tji ñó'o, ta ni iin t'ón ka ña'a ni kava'a Ndios o kándeé ña dánkoo na ña kú'u ini na sa'a yo, chi ná'a na ña kú'u ini na sa'a yo sa'a ña ni kee Cristo Jesús, na kúu sato'o yo.

9

Ká'an Pablo ña ni kaxi Ndios na Israel kakuu na ñoo na

¹ Ña ndaa ndisa kúu ña ko'in ka'in xí'in ndó sa'a ña kúu kuendá Cristo. Ta ko ká'an ta'on yu'u ña to'ón, chi Espíritu ij Ndios kúu na ndáka ña nákanini, ta xí'o na kuendá ña dión kián.

² Chi miian ndaa kúnda'i nda'o inij, ta daá kuiti vá u'u nímaí sa'a na ñooi.

³ Ta ió yu'u ña taj chi'ain noo Ndios, ta natao xoo na yu'u noo Cristo tá dión chindeéan na Israel, na kúu na ve'e mií.

⁴ Chi kúu ná na ve'e ta Israel, ta ni ndee ñaa Ndios na ñoo mií ná, ta ni xini xí'in noo ná táto'on k'i'o náye'e ndaa Ndios, ta ni kandoo Ndios xí'in ná ña kemáni ñaa ná, ta ni x'i'o na ley na noo ná, ta ni daná'a ta'ani na noo ná ndi kee na kandaño'o ndisa ñaa ná, ta ni x'i'o na to'on na ña kee na ña va'a xí'in ná.

⁵ Ta ñayuu yó'o ta'ani kúu na ve'e na sá'ano ni sa ndei sa na'a, ta tein na ve'e yó'o ni kana Cristo, na kúu Ndios dándaki ndidaá tá'an ña'a. Ta daá kuiti kánian natiin na ñaño'ó. Dión ná koo.

⁶ Ná dá'a ni ka'án ndó ña ko ní dáxinkoo Ndios to'on ni x'i'o na noo ná, dá chi o duú ndidaá na Israel kúu ñayuu ni kaxi Ndios.

⁷ Dá chi o duú ndidaá na ve'e Abraham kúu ñayuu Ndios, dá chi di'a ni kaa Ndios xí'in Abraham: "Xí'in sa'va'a de'e Isaac kakuu na ve'ón."

⁸ Sa'a ñoo o duú ndidaá na ve'e Abraham kúu de'e Ndios. Di'a kúu ná de'e Ndios sa'a ña ni x'i'o Ndios to'on na noo Abraham, ta noón ndisa kúu na ve'e Abraham.

⁹ Dá chi di'a va ni kaa Ndios tá ni x'i'o na to'on na noo Abraham: "Nata'an noo kuía, dá nandió kooi kasaaj, kúu sa ni kaki va de'e Sara."

¹⁰ Ta o duú ña yó'o oon ni xí'o ña kandaaj ini yo ña dión kián. Dá chi ni tuu ta'ani Rebeca, na ni sa kuu ñadi'i tatá sá'ano yo Isaac, ñó'o de'e na, ta kuátí ni sa kuu xi.

¹¹ Ta nda rá ko ñá'a kaki de'e Rebeca, ta nda rá ko ñá'a kee xi ña va'a, o kee xi ña kini, nda daá vá ni saki ini Ndios kaxi na iin xi. Chi ko kémáni ná yó sa'a ña va'a kée yó, di'a kée na ña ni chikaa ini mií ná.

¹² Dá chi tá ko ñá'a kaki xi, dá ni kaa na xí'in Rebeca: "Ta de'ón mií noo, di'a koni kuáchí xi noo de'ón ta ló'o."

¹³ Chi di'a kaa ta'ani tuti ij Ndios: "Ni ku'u inij sa'a Jacob, ta ni kaño'ó Esau."

¹⁴ Sa'a ñoo, ¿ndi kaa yo viti? ¿Á ko káyiko ndaa ta'on Ndios choon, ndani? Koó, ko ta'ón dión kián.

¹⁵ Chi di'a ni kaa Ndios xí'in Moisés: "Ko'in ku'u inij sa'a na ni chikaa ini mií ku'u ini sa'a, ta ko'in k'i'o ndeé inij sa'a na ni chikaa ini mií k'i'o ndeé ini sa'a."

¹⁶ Sa'a ñoo ko kú'u ini Ndios sa'a ñayuu sa'a ña kóni ñayuu ñoo ña kee Ndios dión, o sa'a ña va'a kée na. Di'a kú'u ini Ndios sa'a ñayuu ni chikaa ini mií ná ku'u ini na sa'a.

¹⁷ Dá chi di'a ká'an tuti ij Ndios sa'a ña ni ka'an na xí'in rey Faraón: "Ni x'i'oi ña kakuu yo'ore, dá na'i choon ió noo ndá'i xí'in miíon, dión, dá ná kandaaj ini ndidaá tá'an ñayuu ndéi ñayuu yó'o ña yu'u kúu Ndios", kaa na.

¹⁸ Sa'a ñoo kú'u ini Ndios sa'a ñayuu ni ka'án mií ná, ta kékaxí ná nió ñayuu, na ni chikaa ini mií ná kékaxí ná.

19 Sa'á ñoó, ndá ndi kuu kaa dao ndo'ó xí'ín yu'u: “¿Ndiva'a ká'an Ndios ña kómí yó kuachi tá k'i'ó dión kée na, tá dáá? ¿Ndá yoo kandeé chituu ña ñi chikaa ini mií Ndios kee na xí'á?”

20 Tído di'a kaá yu'u xí'ín ndó: ¿Ndí k'ján kúú ndo'ó, xiní ndo? ¿Ndiva'a kaño'ó ndó ña kée Ndios? ¿Á kuu ka'an iin k'idi ñó'o xí'ín ña ñi kava'an: “¿Ndiva'a ñi kava'a ni yu'u dión?”

21 ¿Á kó ná'a ta'on ndo'ó ña ió choon noo ndá'a ña kava'a kidi ña kava'a raan táto'on k'i'ó ká'an mií rá kooan? Dá ch'i iin tó'on diñi noo ndei'i kuu va kava'a ra iin k'idi luu káa, ta kuu kava'a ta'ani ra iin ka kidi oon.

22 Ta dión ta'ani kée Ndios, dá ch'i kóni ña na'a ña táto'on kée na tá xido ini na kée kuachi, ta kóni ta'ani na na'a ña choon ká'ano né'e na, sa'á ñoó ñi sa ndati na ñayuu xí'ín ña kueé ió ini ña, tá'an ñayuu kedaá xí'ín ná, dá xido ini ña, tá'an ñayuu kánian ñi'í ña naá ná.

23 Dá ch'i sa'á ña kóni ña dána'a ña táto'on k'i'ó ká'ano kúú choon kómí ná, sa'á ñoó ñi kemáni ná ñayuu, ña ñi chikaa ini mií ná ku'u ini ña sa'a, ta ñi kenduu na ñayuu ñoó ndá rá mií sa'a ña k'ian kandeí na ndá noo náye'e ndaa.

24 Ta ñi kana Ndios ñayuu ñoó, ta ñayuu ñoó kúú yó, ch'i kó ní kana na sava'a na Israel, di'a ñi kana ta'ani na ña kó kúú ña Israel.

25 Dá ch'i di'a ká'an tuti ñi taa profeta Oseas sa'á ña ñi ka'an Ndios:

Ko'in ndeei ñayuu mií, ña kó ní sá kuu ñayuu,
ta kandoo man'i ñayuu kó ní sá io man'i noo'i.

26 Mií mií xían noo ñi ka'an Ndios xí'ín ná:

“O duú ta'ón ñayuu yu'u kúú ndo'ó”,

mií ñoó kasandaá ña kananí ná kakuu na de'e Ndios takí.

27 Ta di'a kua'an ña ñi taa profeta Isaías sa'á ña Israel: “Va'ará táto'on k'i'ó kua'a kúú ño'ti ndéi yu'u táño'o ná kakuu de'e ña ñoo Israel, tído iin tu'u ló'o va na kaki.

28 Dá ch'i sato'o yo Ndios kúú ña ndaka kuendá noo iin rá iin ñayuu, ta keyiko ndaa ña sa'a ná, ta yachi ndá'o kee na dión.”

29 Ta ñi kaa ta'ani Isaías di'a:

Tá kó ní ku'u ká'ano ini Ndios, ña kómí choon noo ndidaá ángel, sa'á ndu'u,
dá k'ian naá ndí'i va ña sá'ano ve'e yó táto'on k'i'ó ñi ndo'o ña ñoo Sodoma xí'ín
ña ñoo Gomorra, ní kúu.

Kándoo vii yo noo Ndios sa'á ña kándéé ini yo ná

30 ¿Ndi kaa yo sa'á ña yó'o, viti? Kándaá ini yo ña kó ní nándukú ña kó kúú ña Israel ña kakuu na ñayuu ndaa noo Ndios, tído ñi ña koo vii ñaá Ndios noo mií ná, ta ñi kándoo vii ná noo ná sa'á ña ñi kandeé ini ñaá ná.

31 Tído ña Israel ñi ndukú ña kendaá ña choon sa'ándá ley, dá kándoo vii ná noo Ndios. Tído kó ní kándéé ta'on na.

32 Ta, ¿ndiva'a ñi ndo'o na dión, ká'an ndó viti? Dión ñi ndo'o na, dá ch'i kó ní nándukú ná ña kándoo vii ná noo Ndios sa'á ña kandeé ini ñaá ná. Di'a ñi ndukú ná kándoo vii ná noo Ndios sa'á ña kée na choon sa'ándá ley. Sa'á ñoó ñi kachi'i sá'a ná ñi kee yuu ñi chindú'u Ndios.

33 Dá ch'i di'a kaá tuti ñi Ndios:

Ko'in chindú'i iin yuu chí ñoo Sion di'a,
dá ná kachi'i sá'a ñayuu kó xín kandísa ñaá,
dá ná kuei na noo ña koon na mií ná.

Tído ña kándísa yuu yó'o, ni iin kuú ta'ón o káka'an noo ná keean.

10

1 Ñani miíí, miíḡan ndaā kuiti kóni nda'ḡo yu'u xí'ín ndino'o inii ña ná kasandaá na Israel kāki na, ta k̄i'ḡo dión xíkai noḡ Ndios sa'a ná.

2 Ch̄i xí'ḡo ndaāi kuendā ña ndí'i nda'ḡo iní na kee na ña kóni Ndios, tído ko ná'a ta'on na ndí kee na, dá nata'an iní Ndios,

3 ch̄i ko nákoní na ña n̄i kee Ndios, dá dánkoo vii ná ñayuu noḡ mií ná. Di'a ndí'i nda'ḡo iní na Israel kandḡo vii ná noḡ Ndios xí'ín ndéé mií ná. Ta sa'á ña kee na dión, sa'á ñoḡ ko xí'ḡo na mií ná ña dánkoo vii ñaā Ndios.

4 Dá ch̄i mií Cristo kúu na n̄i dāxínko choon sa'ándá ley, dá k̄ian kandḡo vii ndidaá ñayuu kándisa Cristo noḡ Ndios.

5 Dá ch̄i di'a n̄i taa Moisés sa'á ñayuu ndúkú kandḡo vii noḡ Ndios sa'a ley: “Na kándéé kee ndi ndi'i kuií choon sa'ándá ley, noḡn kúu na n̄i'í ña kataki na keean.”

6 Tído ka'án tuti īi Ndios ña kándḡo vii yo noḡ Ndios sa'a ña kándéé iní yo ná, ch̄i di'a kaáan: “Ná dá'a ni ka'án ndó iní níḡ ndḡ: ¿Ndá yoo ví kaa induú ki'ín ña? (Tá kaá ndḡ dión, dá k̄ian kénóo ndó Cristo, na n̄i k̄i induú.)

7 Ta ná dá'a ni ka'án ndó iní níḡ ndḡ: ¿Ndá yoo ví noḡ nda māā t̄ixi ñó'o ki'ín ña?” (Tá kaá ndḡ dión, dá k̄ian ko nákoní ndḡ ña n̄i nataki Cristo.)

8 Dá ch̄i di'a va kaá tuti īi Ndios sa'á ña yó'o: “Tein mií ndó xaḡan va ió to'on va'a, ch̄i iní yú'u vá ndó, ta iní níḡ vá ndó nákaa to'on va'a yó'o.” Ta dána'ā ndu to'on va'a yó'o noḡ ndḡ, dá kandeé iní ndḡ Jesús.

9 Ch̄i tá nákoní ndḡ xí'ín yú'u ndḡ ña Jesús kúu sato'o noḡ ndidaá tá'an ña'a, ta kándisa ndó xí'ín ndino'o iní ndḡ ña n̄i danátaki ñaā Ndios, dá k̄ian n̄i'í ndḡ ña kāki ndó.

10 Dá ch̄i sa'á ña ndino'o iní ndḡ kándisa ndó Jesús, sa'á ñoḡ kándḡo vii ndḡ noḡ Ndios. Ta sa'á ña nákoní ndḡ ná xí'ín yú'u ndḡ, sa'á ñoḡ koni ndḡ kāki ndó.

11 Ta di'a ka'án ta'ani tuti īi Ndios: “Ndi ndáa mií na kándisa ñaā, ni iin kuu ta'ón o káka'an noḡ ná”, kaáan.

12 Ch̄i iin nóo kúu ndidaá ñayuu noḡ Ndios, á mií ná kúu ná na Israel, o koḡ, ch̄i iin tó'ón mií vá Ndios kúu sato'o noḡ ndidaá yó. Ta va'a nda'ḡo iní na xí'ín na nákoní ñaā.

13 Dá ch̄i di'a kaá tuti īi Ndios: “Ta ndi ndáa mií ñayuu nákoní ña Ndios kúu sato'o na, noḡn kúu na n̄i'í ña kāki na.”

14 Ta, ¿ndi kee na nakoni na sato'o yo tá ko ñá'a kándisa ñaā ná? Ta, ¿ndi koo kándisa ñaā ná tá ko ñá'ā kueidó'o na sa'a ná? Ta, ¿ndi koo kueidó'o na sa'a ná tá ko iin na dána'ā noḡ ná?

15 Ta, ¿ndi koo ko'on na dána'ā na tá ko iin na tanda'ā ñaā ko'on na? Ch̄i di'a kaá tuti īi Ndios: “Ndiká'án ví sa'á na xionoo kástḡo'on sa'ā ndi kee ñayuu koo va'a na xí'ín Ndios, ch̄i xionoo na dána'ā na to'on va'a.”

16 Tído ḡ duú ndidaá na Israel n̄i kándisa to'on va'a yó'o, dá ch̄i di'a kaá Isaiás: “Sato'o ndu, Ndios, ¿ndá yoo ví n̄i kándisa to'on n̄i daná'ā ndu'u?”

17 Miíḡan xínñó'o ñayuu kueidó'o na to'on va'a, dá kuu kandeé iní na Jesús, ta to'on va'a yó'o k̄ian ka'án sa'a Jesús.

18 Tído ndátḡo'on yu'u ndḡ'o: ¿Á ko ñá'ā ta'on kueidó'o na Israel to'on va'a yó'o, ka'án ndo'ó? Koḡ, dá ch̄i di'a kaá tuti īi Ndios:

Yó'o yó'o va n̄i kan̄kuei na xionoo na dána'ā na to'on va'a yó'o iin ní kúu ñayuu,

nda noḡ xíká cháā kā ñayuu yó'o n̄i kasandaáan.

19 Ta ndátḡo'on ta'anii ndḡ'o: ¿Á ka'án ndó ña ko ní kándaá ta'on iní na Israel ndi dándáki to'on va'a yó'o? Ka'i ndó ña n̄i taa Moisés sa'a ná:

Ko'ɔn yu'u kɪ'oi ña koo kuión ini ndo sa'í xí'ín dao ka ñayuu, dá chɪ ndee yu'u na ñayuu miij,

ta ko'ín dákuidɔ inij ndo'ó xí'ín ñayuu koó ñaxintóni.

²⁰ Ta ni xi'o ndeé ini Isaiás ni ka'an na di'a xí'ín na ñoo Israel:

Di'a kaá Ndios:

Ni sonó vá yu'u ña kían ni naní'ij ñaá dao ka ñayuu,

va'ará ko nándukú ná yu'u,

ta ni na'a yu'u miij noó na ko ndátɔ'ón sa'í.

²¹ Tído di'a ni kaa Ndios ká'an na sa'á na Israel: "Iin ní ndii yaká ni chineei ndá'í, dá chindeéi iin ñoo ko seidó'o noo ká'ín, iin ñoo ká'í'ó'o noo ká'ín."

11

Ni taó xoo Ndios iin tu'u na Israel, ta noón kúu na kándisa ñaa

¹ Sa'á ñoo ndátɔ'ón ta'anii ndo'ó: ¿Á ká'an ndó ña ni dankoo ndá'a vá Ndios na ñoo na, tá dáá? Koó, ko ta'ón dión kían. Dá chɪ iin ta ñoo Israel ta'ani kúu yu'u, dá chɪ na ve'e Abraham ta'ani kúú, ta nákaa ta'anii tein na ve'e Benjamín.

² Ta ko ní dánkoo ndá'a ta'on Ndios na ñoo na, tá'an na ni kaxi na nda mi sa'a. ¿Á ko ndúsaa ta'on ini ndo ña ká'an tuti ij Ndios sa'a profeta Elías tá ni ka'an kuachi na sa'á na Israel noo Ndios? Chɪ di'a ni kaa na:

³ "Sato'ij, ni sa'áni ndí'i ra profeta ní, ta ni dakóon ra noo náa ní, ta ndadá iin tó'ón vá yu'u ni kandoo xoo mií ní. Ta viti ndí'i ini ra ña kían ka'áni ta'ani ra yu'u."

⁴ Ta, ¿á ndúsaa ini ndo ña ni kaa Ndios xí'ín Elías? Chɪ di'a ni kaa na: "O sa nákani inon, dá chɪ sa ni kaxi xoo va yu'u usá mil ta na Israel, tá'an ra ni iin kuu ko ní nákujta xití noo yoko Baal", kaáan.

⁵ Ta dión ta'ani kían tiempo viti, dá chɪ ni taó xoo ta'ani Ndios iin tu'u na Israel, chɪ ni kaxi ñaá ná, ta iin ña manj kían ña ni kee na dión.

⁶ Sa'á ñoo, tá kían sa'á ña manj ni kee Ndios, dá kían ko kían sa'á ña ni kee ñayuu ñoo ña va'a. Dá chɪ tá ní kaxi ñaá ná sa'á ña ni kee na ña va'a, dá kían ko kúu kaan iin ña manj.

⁷ Sa'á ñoo, ¿ndi kaa yo sa'á ña yó'o viti? Míian ndaa sa nandukú na Israel ña nata'an ini Ndios koni ñaá ná, tído ko ní kándeé ta'on na. Sava'a na ni taó xoo mií Ndios, noón kúu na ni ní'an. Tído dao ka noón kúu na ni ndukáxi nió.

⁸ Dá chɪ di'a kaá tuti ij Ndios: "Ni xi'o Ndios iin ñaxintóni xixi noo ná, ta ni xi'o na nduchí nóo ko tóo noo ná, ta ni xi'o na do'o ko táj noo ná. Ta kí'o dión kían nda tiempo viti."

⁹ Ta di'a ta'ani ni kaa David:

Ta víko ná'ano kée na ná nduuan iin dej xí'ín iin ñono noo ná, dá kachi'i sá'á ná, ta kuéi na nooán, dá ná ndo'o cháá ka nió ná.

¹⁰ Ta ná kukuaá noo ná, dá o koni ka na, ta ná kutódo satá ná kee ndidaá kuachi ndído na. Ta dión ná kandoo na iin íchi, kaáan.

Ko'ɔn Ndios dáka ki na ñayuu ko kúu na Israel

¹¹ Ta ndátɔ'ón ta'anii ndo'ó: ¿Á ká'an ndó ña sa'á ña ni kachi'i sá'á na Israel, sa'á ñoo ni kuéi chíchi ná? Koó, ko ta'ón dión kían. Dá chɪ sa'á ña ni kee na kuachi ñoo, sa'á ñoo ni sonó Ndios noó na ko kúu na Israel ña káki na, dá ná kuión ini na Israel sa'a ná.

¹² Ta sa'á ña ni kee na Israel ñoo kuachi, sa'á ñoo ni kee Ndios iin ña manj ká'ano xí'ín na ko kúu na Israel. Ta sa'á ña ni tuu na Israel noo Ndios, sa'á ñoo

nj keva'a cháá ká na kó kúú nā Israel. Ta kúú ndato ká ví ko'ón Ndios kee na xí'á tá ná kasandaá kuú ndu'u nā Israel tixi ndá'a Ndios.

13 Ta viti kónij ka'in xí'in ndo'ó, nā kó kúú nā Israel. Yu'u kúú iin apóstol, nā nj tanda'á Ndios né'e to'on va'a sa'a Jesús noo ndo, ta ndí'i ndá'o inií dákinkoo va'i choon yó'o,

14 dá chj kónij ñā ná kukuión ini nā ñooj sa'á ñā manj nj kee Ndios xí'in ndó, dá ná koni dao na káki na.

15 Dá chj sa'á ñā nj dankoo xoo Ndios nā Israel, sa'á ñoo nj ni'j dao ká ñayuu ndéi ñayuu yó'o ñā kandeí va'a na xí'in ná. Tído, ¿ndi koo tá ná nandió koo Ndios naki'in tá'an va'a na xí'in nā ñoo Israel? Kakian tát'o'on k'i'o nj natakí na tein nā nj xí'i.

16 Tá ñā ij kúú tá'í yúsa nj taó ná míí noó dokó ná noo Ndios, dá kíán ñā ij ta'ani kúú cháá ká yúsa nj kandoo ñoo. Chj tá ij yo'o iin yíto, dá kíán ndā ndá'a ra ij.

17 Chj kíán tát'o'on nj sa'anda Ndios dao ndá'a yíto, ta ndo'ó, va'ará kúú ndó tát'o'on nda'á yíto olivo yukú, tído nj chirndaa Ndios ndo'ó yiká iin yíto olivo va'a noó nj ta'anda ñoo. Ta yo'o míí rá xíto ndo'ó, ta ndato takí ndo kéean.

18 Ta ná dá'a ni ka'an táyíí ndó noo ndá'a yíto, ñā nj sa'anda Ndios ñoo. Kaño'o ini ndo ñā kó xíto ta'on ndó yo'o yíto ñoo. Di'a yo'o yíto ñoo vá xíto ndo'ó.

19 Ndá ndi kuu kaa ndo ñā nj sa'anda nā ndá'a yíto ñoo, dá ná chirndaa na míí ndó.

20 Ndaa va nj sa'anda ñaa Ndios, chj kó ní kándisa ta'on na Jesús. Ta ndo'ó, sa'á ñā kándéé ini ndo Jesús, sa'á ñoo tándaa ndo ndika yíto ñoo viti. Tído ná dá'a ni kuryíí ndó. Va'a cháá ká kua'an ndo yu'u ndo Ndios.

21 Dá chj tá kó ní xí'o ká'ano ini Ndios sa'a míí míí ndá'a yíto ñoo, dá kíán ni ndo'ó o kí'o ká'ano ini nā sa'a.

22 Kana'á ndó ñā va'a ndá'o ini Ndios, tído ka'í ndá'o dándó'o na níó nā saá ini. Sa'á ñoo nj dandó'o na níó nā Israel, nā kó ní xíin kándisa, ta nj keva'a na xí'in ndó sa'á ñā kándisa ndó Jesús. Tído tá ná dánkoo ndó ñā kándisa ndó nā, dá kíán ko'ón nā ka'anda nā ndo'ó tát'o'on nj kee na xí'in míí míí nda'á yíto ñoo.

23 Tído tá ná dánkoo nā Israel ñā saá ini nā, ta ná kándisa ndaa nā Jesús, dá kíán ko'ón Ndios nachirndaa tuku ñaa ná noó nj sarndaa nā, dá chj ió choon noo ndá'a ná ñā kee na dión.

24 Dá chj nj sa'anda Ndios ndo'ó noo ndá'a yíto olivo yukú, ta nj chindaa nā ndo'ó ndika yíto olivo ndáka na, va'ará iin ñā kuáchi ndá'o kíán. Sa'á ñoo, ¿á kó ná'á ta'on ndó ñā vaá óon va ko'ón tuku na nachindaa nā míí míí ndá'a yíto ñoo noó nj sarndaaan?

Kóni Ndios ñā nandió kuéi nā Israel noo míí ná

25 Ta viti kóni yu'u ñā kana'á ndo'ó, ñani, sa'á iin ñā'a ná'á iin tó'ón dinj Ndios, dá kíán ná dá'a ni kuryíí ndó. Nj sonó Ndios ñā kíán nj kusaá ini kua'á ndá'o nā Israel ndā ná kasandaá ndu'u ndi'i nā kó kúú nā Israel, nā nj chikaa ini míí Ndios káki.

26 Ndā daá ví, dá ko'ón nā dákaki ndi'i na nā Israel. Dá chj k'i'o di'a kaá tuti ij Ndios:

Ndā yúkú Sion kii nā dákaki ñaa, ta taó xóo na nā ve'e Jacob noo ndidaá ñā kini kée na.

27 Chj dión ko'in kandoi keeí xí'in ná tá ná dándói kuáchi nā.

²⁸ Xiní u'u na Israel tɔ'on va'a sa'a Jesús, ta sa'á ña kée na dión, sa'á ñoo n̄i keva'a mií ndó. Tído sa'á ña n̄i kaxi ñaá mií Ndios nda mií sa'a, sa'á ñoo kú'u jó iní na sa'a ná, dá ch̄i k̄i'o dión n̄i kandoo na xí'in na sá'ano ñoo ndu.

²⁹ Ch̄i n̄i kaxi Ndios na Israel, ta n̄i kemáni ñaá ná, ta ni iin kuu t̄a'ón o nándikó iní na.

³⁰ Tído ndo'ó, na ko kúu na Israel, n̄i sa kuu ndó na ko'ó do'o tá sata. Tído viti n̄i n̄i'í ndo ña kú'u iní Ndios sa'a ndo sa'á ña n̄i kusaá iní na Israel.

³¹ Ta dión ta'ani ndó'o na Israel viti. Ch̄i viti kúu ná na kusaá iní, ta ndo'ó kúu na n̄i n̄i'í ña kú'u iní Ndios sa'a ndo. Tído iin kuu ko'ón ta'ani Ndios ku'u iní na sa'a na Israel.

³² N̄i sonó Ndios ña kí'an n̄i kusaá iní ndidaá ñayuu, dá kuu ku'u iní na sa'a ná.

³³ ¡Nandeé ka ví'an ndichí Ndios! ¡Ta ñaxintóni ná, ko t̄a'ón noo kásá'an, ta ni noo ndí'an! Ko iin ta'on kándéé kana'á ña n̄i ch̄ikaá iní na kee na, ta o kúu ta'on kandaá iní yo t̄a'to'on k̄i'o kée na.

³⁴ Ch̄i, ¿ndá yoo kandeé kana'á ndí kí'an ná'ani iní sato'o yo Ndios? Ta, ¿ndá yoo kat̄i'a ka'an ni'ini noo ná?

³⁵ Ta, ¿ndá yoo n̄i kee ña man̄i xí'in Ndios, dá ná nd̄i'í iní na nandió né'e na ña man̄i yó'o? Ko iin ta'on.

³⁶ Dá ch̄i ndidaá tá'an va ña'a vei noo mií Ndios, ta takí'an kée mií ná, ta mií ná kómí choon sa'a ndidaá ña'a. Sa'á ñoo ná natiin mií ná ñaño'ó ndidaá tá'an kuu. Dión ná koo.

12

K̄i'o di'a kánian kee na kándisa Jesús

¹ Sa'á ñoo, ñani mií, sa'á ña kú'u iní Ndios sa'a yo, sa'á ñoo seí nda'ávii noo ndo ña nak̄i'o ndó mií ndó noo Ndios, ta ná kakian ña doko ndo mií ndó noo ná, ta dión kee ndó nani tak̄i ndo, ta ná koo vii ndo, ta ná ndukú ndó ña náta'an iní Ndios koni na ndo'ó, ch̄i k̄i'o dión kánian kee ndó kandaño'o ndó ná.

² Ná dá'a ka ni koo iní ndo kee ndó tá kée na kúu kuendá ñayuu yó'o. Di'a konó ndó ña ná ndesaá Ndios ñaxintóni ndo, dá kuu kandaá iní ndo ndí kí'an kóni na kee ndó, dá kasandaá ndo kana'á ndó ndí kí'an va'a noo ná, ta ndí kí'an náta'an iní na xiní na, ta ndí kí'an kúu ña ndaa noo mií ná.

³ Ta sa'á ña n̄i kemáni Ndios yu'u xí'in choon kómí, sa'á ñoo xikaj noo iin rá iin ndó ña ná dá'a ni nakoni téi ndo mií ndó. Va'a kaan chik̄i'ó va'a ndó ña kee ndó. Ta chik̄i'ó va'a ndó mií ndó t̄a'to'on k̄i'o káa t̄andeé iní n̄i x̄i'o Ndios noo iin rá iin ndó.

⁴ Dá ch̄i ndó'o yo t̄a'to'on k̄i'o ndó'o yikí koño yo, kuá'a nda'o tá'í kí'an, ta sa diin diin va choon kée iin iian.

⁵ Ta dión ndó'o yó. Kua'a vá kúu yó, tído iin tó'ón vá n̄i nduu yó sa'á ña kúu yó kuendá Cristo Jesús. Ch̄i n̄i nak̄i'in tá'an iin rá iin yó, dá n̄i nduu yó iin tó'ón xí'in dao ka yo.

⁶ Sa'á ñoo diin diin va choon n̄i natiin yó noo Ndios, dá kat̄i'a yó kechóon yó noo ná, ta vei ña noo ña man̄i x̄i'o na noo yo. Sa'á ñoo tá n̄i natiin ndó choon ña kí'an kasto'on ndó xí'in dao ka ñayuu tɔ'on n̄i x̄i'o Ndios noo ndo, dá kee ndóan t̄a'to'on k̄i'o kándéé iní ndo mií ná.

⁷ Ta tá n̄i natiin ndó noo Ndios ña kat̄i'a ndó koni kuáchí ndó noo dao ka na, dá kí'an koni kuáchí ndí'sá'ano ndó, o tá n̄i natiin ndó ña kat̄i'a ndó dána'a ndo, dá kí'an dána'a va'a ndó.

⁸ Tá n̄i natiin ndó ña kat̄i'a ndó ka'an ni'ini ndó noo ñayuu, dá kí'an ka'an ni'ini ndó noo ná, o tá n̄i natiin ndó ña kat̄i'a ndó kemáni ndo na kúnda'í, dá

kíān ndino'o ini ndo kemáni ndo ná, o tá nī natiin ndó ñā katī'a ndó kandita ndó noo, dá kíān cho'on va'a ini ndo, o tá nī natiin ndó ñā katī'a ndó chindeé ndó dao ka ná, dá kíān chindeé ndó ñā xí'an kádij ini ndo.

⁹ Ta koo ini ndo ku'u ndisa ini ndo sa'a dao ka ndo. Kañó'ó ndó ndidaá ñā kini, ta ndiko ndo ñā va'a.

¹⁰ Ku'u sátá'an ini ndo sa'a ndo. Ta táto'on kī'o ndó'o ndó xí'in na ve'e mií ndó, kī'o dión kando'o ndó xí'in dao ka ná. Ta koo ini ndo koo ñāñó'ó ndó noo iin rá iin ndó.

¹¹ Cho'on ini ndo kechóon ndó, ta o sa kákuu ndó ñā dusa. Ndino'o ini ndo koni kuáchí ndó noo ñā kúu sato'o yo.

¹² Kádij ini ndo sa'á tandeé ini xí'o Ndios noo ndo, ta ndeé va'a cháá koo ini ndo tein tandó'ó, ta o sa kóo ini ndo katuu ndó ñā ká'an ndo xí'in Ndios.

¹³ Ta chindeé ndó dao ka ná kúu ñayuu Ndios xí'in ñā xínñó'ó ná, ta koo ini ndo natiin va'a ndó ñā tá kosañ ñā ve'e ndó.

¹⁴ Ta kaka ndo ñā manj noo Ndios sa'á ñā kéndava'a xí'in ndó, kaka ndo ñā manj sa'a ná, ta o sa dátaí chí'an ndó ñā.

¹⁵ Ta kádij ini ndo xí'in ñā kádij ini, ta kuaki ndó xí'in ñā sáki.

¹⁶ Ta iin ná kakuu ndó xí'in dao ka ndo. Ta o sa kúryíí ndó, di'a naki'in tá'an ndó xí'in ñā kúnda'i kandeí ndó. O sa kéndichí téi ndo mií ndó xí'in noo ká'an ndo.

¹⁷ Tá nī kee na ñā kini xí'in ndó, o sa nándio kuéi ndó kee ndó ñā kini xí'in ná. Di'a ndi'i ini ndo kee ndó ñā va'a noo ndidaá ñayuu.

¹⁸ Noo mií ndó ká'an ñā ndi'i ini ndo ndukú ndó ñā kandeí va'a ndó xí'in iin rá iin ñayuu.

¹⁹ O sa kóo ini ndo naki'in ya'i mií ndó sa'á ñā kini kée ñayuu xí'in ndó, ñā manj mií. Di'a kua'an ndo kandati ndó Ndios, dá chí di'a kaá tuti ij mií ná: "Noo yú'u ni ya'a na, ta mií vá yu'u kúu ñā ndaka kuendá noo ná, kaá sato'o yo Ndios."

²⁰ Sa'á ñoó, tá kuiko ñā xini u'u ñāá, kī'o ndó ñā'a ná kasá'an na. Tá íchi ini ñā, kī'o ndó takují ná ko'o na, dá chí tá kée ndó dión, dá kíān keeá kuendá táto'on ñó'ó tíkeí nī chíkodó ndo diní ná xini na.

²¹ Ta o sa kónó ndó noo ñā kini ñā kandeéan dákuéi ñāá ndo'ó, di'a chituu ndó ñā kini xí'in ñā va'a.

13

¹ Koo ini ndidaá ní ndó kueídó'o ndó tá né'e choon, dá chí kó ndéi ta'on ta né'e choon xí'in ñā kóni mií rá, ndéi ra chí kī'o dión nī saki ini mií Ndios. Ta viti ndéi ra chí mií Ndios nī chíkaa ini ñā kandeí ra.

² Sa'á ñoó, ndidaá ñā kó kóni kueídó'o tá né'e choon, xío kao na ñā sakí mií Ndios, chí mií ná nī chíkata ra. Ta ñā kée dión kúu ñā ndo'o níó sa'á kuachi kée ná.

³ Dá chí kó ndéi ta'on tá né'e choon dáyu'ú ñā ñā kée ñā va'a. Di'a ndéi ra dáyu'ú ñā ñā kée ñā kini. Tá kó kóni ndo kayu'ú ndo tá né'e choon, dá kíān kee ndó ñā va'a, dá ná ka'an va'a ra sa'a ndo.

⁴ Dá chí kómí rá choon noo Ndios, dá kíān kandeí va'a ndó. Tído tá kée ndó ñā kini, kánian yu'ú ndo, dá chí kó né'e oon ta'on ra espada. Ta kómí rá choon noo Ndios ñā kíān dándó'o ra níó ndidaá ñā kée ñā kini.

⁵ Sa'á ñoó kánian kueídó'o ndó ñā, ta o dúu sav'a sa'á ñā kómí rá choon dándó'o ra níó yo. Di'a ná kueídó'o ndó ñā sa'á ñā kóni ndo kakómí ndó iin ñaxintóni vii.

⁶ Sa'á ñoó chiya'i ndó sa'á ñó'ó ndo noo rá, chí kómí rá choon noo Ndios, ta sav'a choon yó'o kuití vá ndéi ra.

⁷ Ta chiya'i ndó noo iin rá iin ra kánian chiya'i ndó, ta kíán noo ta né'e choon, o kíán noo ra kí'in ya'i sa'a ñó'ó. Ta kí'o ndó ñaño'ó noo na kánian natiin ñaño'ó, ta nakoni ndo na kánian nakoni ndo.

⁸ Nilú'u o sa kátai ndo noo ni iin ñayuu, sava'a ña katai ndo noo ná ná kakuu ña ku'u ini ndo sa'a ná. Dá chi tá kú'u ini ndo sa'a ñayuu xí'in ndó, dá kíán kéndisa ndó choon sa'ándá ley Moisés.

⁹ Dá chi di'a kaá ley: “O sa kée ndó kuachi xí'in na ko kúu ñadi'i ndo o yíi ndo, o sa ka'áni ndo ndii, o sa kí'in kuí'íná ndó, o sa káva'a ndó ña to'ón sa'a dao ka na, o sa kátóo ndo kakomí ndó ña'a ió noo dao ka ñayuu.” Ta choon yó'o xí'in dao ka choon sa'ándá ley, iin nóo kúu váán xí'in ña kú'u ini yo sa'a ñayuu xí'in yo táto'on kí'o ndó'o yó xí'in mií yo.

¹⁰ Dá chi tá ná ku'u ini yo sa'a ñayuu xí'in yo, dá kíán ni iin kuu ta'ón o kéndava'a yó xí'in ná. Sa'a ñoó tá ná ku'u ini yo sa'a ná, dá kíán kéndisa yo choon sa'ándá ley.

¹¹ Dión koo ini ndo, dá chi sa kua'an ndi'i va tiempo. Sa ni kasandaá va hora ndoto ndó, ná dá'a ka ni kudj ndo, dá chi sa kuyati cháá ka kuu nandio ko na dákaiki ñaa o duú tá mií ni kasá'a yó kándisa yo na.

¹² Sa ndiki vá kíán viti, sa kua'an tuu noo vá. Ná dánkoo yó ndidaá ña kini kee na xionoo noo iin naá. Ta ná tiin yo to'ón ndato Ndios, dá kandeé yo naá yo xí'in ña kini.

¹³ Ná kee yo táto'on kee na ió ndúsá'ano ini, tá'an na xionoo noo túu. Ná dá'a ni kee yo víko xíxi kua'an, ná dá'a ni kakuu yo na xí'i, ná dá'a ni kudj yo xí'in ñayuu yó'o, ñayuu káa, ná dá'a ni kee yo kuachi ka'an noo xí'in ñii yo, ná dá'a ni ndukú yo tandó'ó xí'in dao ka na, ta ná dá'a ni koo u'u ini yo.

¹⁴ Di'a Jesucristo, na kúu sato'o yo, ná kakuu táto'on iin dá'on kandixi ndó, ta o sa kí'o ndó mií ndó ña kíán kee ndó ña kóni ñii ndo.

14

Ká'an Pablo sa'a na kómani kua'ano xí'in to'ón Ndios

¹ Natiin va'a ndó ñani yo, na kómani kua'ano xí'in ña ndaa kándisa yo, ta o sa chidáo tá'an ndó xí'in ná.

² Chi ndéi dao ñani yo, na ná'a ña kuu keí ná ndi ndáa mií ña'a. Tído ndéi ta'ani dao ka ñani yo, na ko kátóni va'a ini, sava'a ña'a kuí va seí na.

³ Ta ndó'ó, na ko nákani kuáchí ini keí ndi ndáa mií ña'a, o sa kénóo ndó na ko seí ña. Ta ndó'ó, na ko seí ndi ndáa mií ña'a, ná dá'a ni dána'a ndá'a ndo na seí ña, dá chi sa ni ñatiin va'a ñaa Ndios.

⁴ Ta, ¿ndá yoo kúu ndó, ká'an ndó? ¿Ndiva'a chíndaá noo ndo keyíko ndo sa'a ná ko ñó'o tíxi ndá'a ndo? Chi mií Ndios, na kúu sato'o ñani ndo, noón kúu na keyíko sa'a ná, á iin ndaa na o ni kankao na noo kuachi. Tído o kankao ta'on na, dá chi sato'o yo Ndios, ká'ano ndá'o choon né'e na, ta kuu chindeé ñaa ná kuuin ndaa na.

⁵ Ió dao ñani yo kéká'ano ii vá ná dao kuu, ta ió dao ka ñani yo ko kéká'ano ka na ni iin tó'ón kuu. Sa'a ñoó iin rá iin mií vá ndó kánian nakani va'a ini sa'a ndi kíán kee ndó sa'a ña yó'o.

⁶ Dá chi ió dao ñani yo kéká'ano na dao kuu, ta dión kee na dá chi ndúkú ná kí'o na ñaño'ó noo Ndios. Ta dao ka ñani yo ko kéká'ano ka na ni iin tó'ón kuu, chi kí'o dión kándaa ini na, ta xí'o ta'ani na ñaño'ó noo Ndios. Ta dión ni ndó'o ñani yo, na seí ndi ndáa mií ña'a, náki'o na ñaño'ó noo Ndios, dá chi náki'o na ndivé'e noo ná sa'a ndidaá ña seí na. Ta dión ta'ani ñayuu ko seí ndi ndáa mií

ñá'a, ndúkú ná nakí'o na ñañó'ó noo Ndios sa'á ñá kọ seí nā ndi ndáa mií ñá'a, ta náki'o ta'ani na ndivé'e noo Ndios sa'á ñá kúu seí nā.

7 Chì kọ ndéi mií ta'on yó xí'an dión oon ni, ta ni kọ xí'í yọ xí'an dión oon ni.

8 Dá chì tá takí yọ, noo ndá'a sato'o yọ Ndios ndéi yó. Ta tá nì xí'í yọ, noo ndá'a sato'o yọ Ndios vá nì xí'í yọ. Sa'á ñóó, tá takí yọ o nì xí'í yọ, noo ndá'a sato'o yọ Ndios vá ñó'o yó.

9 Nì xí'í Cristo, ta nì natakí nā, dión, dá nì xinko na kakuu na sato'o noo na nì xí'í xí'ín noo nā ndéi takí.

10 Tído ndo'ó, ¿ndiva'a dána'a ndá'a ndo ñani ndo? Ta, ¿ndiva'a kénóo ndó ñani ndo? Chì ndidaa vá yó nakuíta noo Cristo keylko sa'a yọ.

11 Dá chì di'a kaá tuti iì Ndios:

Sa'á ñá takí yu'u, kaá sato'o yọ Ndios,

sa'á ñóó ká'ín xí'ín ndó ñá mií'an natá'anọ ndidaa kúu kondó ñayuu noo yú'u, ta ndidaa kúu yú'u nakoni ñá yu'u kúu Ndios.

12 Sa'á ñóó kándaá inio ñá iin ráa iin vá yó nakuíta nakí'o yó kuendá noo Ndios.

Ná o kée yó ni iin ñá'a, ñá kían kedaá xí'ín ñani yọ, dá kuèi na noo kuachi

13 Sa'á ñóó ná dá'a ni dána'a ndá'a tá'an yó. Di'a koo ini ndo ná dá'a ni kakuu ndó tát'o'on iin yuu noo kachi'i sá'a ñani ndo, dá ya'a na kee na kuachi.

14 Ná'a yu'u, ta kándéé ká'ano inii sato'o yọ Jesús ñá ni iin tó'on ñá'a seí yọ kọ kúu ñá'a yakó noo Ndios. Tído tá ká'an dao ká ñani yọ ñá kían ñá'a yakó noo Ndios, dá kían ñá'a vá kían noo mií ná.

15 Ta tá ñá seí ndo kedaá xí'ín ñani ndo, dá nakani kuáchi ini nā, dá kían kọ kú'u ta'on ini ndo sa'a ná. Kana'á ndó ñá nì xí'í Cristo sa'a ñani ndo, sa'á ñóó ná dá'a ni dátuu ndó nā xí'ín ñá seí ndo.

16 O sa kí'o ndó mií ndó ñá ka'an ndava'a na sa'á ñá kée ndó, va'ará ná'a mií ndó ñá kían ñá va'a.

17 Dá chì yóó, nā ñó'o tixi ndá'a Ndios, kọ káni kaan ndi'i ini yọ sa'á ñá seí yọ ni sa'á ñá kọ'o yó. Ñá kánian ndi'i cháa ká ini yọ sa'á kían ñá ná koo ini yọ kee yó ñá ndaa, ta ná kandeí va'a yó xí'ín dao ká ñani yọ, ta ná kandeí dii ini yọ, chì ndidaa ñá yó'o vesí noo Espiritu iì Ndios.

18 Ta nā xinkuáchi noo Jesús kúu nā kée ndidaa ñá yó'o, ta náta'an ini Ndios sa'á ñá kée na, ta ká'an va'a dao ká ñayuu sa'a ná.

19 Sa'á ñóó ná ndúkú yó ndi keeá kandeí va'a yó xí'ín dao ká ñayuu, ta ná ndúkú yó ndi keeá dákuá'ano tá'an yó íchì Ndios.

20 Ta ná dá'a ni danaa ndo ñá nì kee Ndios xí'ín ñá'a seí ndo. Ndidaa tá'an va ñá'a seí yọ kúu ñá vii. Tído kọ vá'a ta'on kían noo Ndios tá ná kì'o yó ñá kankao ñani yọ noo kuachi sa'á ñá seí yọ.

21 Iin ñá va'a cháa ká kían tá ná o keí yọ koño, ta ná o kó'o yó vino, ta ná o kée yó dao ká ñá'a, ñá kían kedaá xí'ín ñani yọ, dá kuèi na noo kuachi, o ñá'a kedaá xí'ín ná nakani kuáchi ini nā, o ñá'a kedaá xí'ín ná ndiko na noo ñá'a Ndios.

22 ¿Á kándisa ndó ñá kuu keí ndo ndidaa ñá yó'o? Va'a va, tído mií ndó xí'ín Ndios ná kana'á. Ndiká'an ví nā kọ nákani kuáchi ini noo ñá kée na.

23 Chì ndi ndáa mií ñayuu nákani kuáchi ini keí ná iin ñá'a, ta seí iì vá nāan, noon kúu nā táj kuachi noo Ndios, dá chì kándisa na ñá kọ kánian kee na dión. Dá chì tá ná kándisa yó ñá kían iin ñá kọ vá'a, ta nì kee yóan, dá kían nì ya'a yó nì kee yó kuachi noo Ndios.

15

¹ Sa'á ñoó, yóó, na ndíta toon xí'ín to'on Ndios, kánian kị'o ndeé ini yo sa'a ñani yo, na kómanị kua'ano xí'ín to'on Ndios. Ná dá'a ni kee yó sa'a miíá, ná kee cháá ka yo sa'a ñani yo.

² Ta ná koo ini iin rá iin yó ndukú yó ña nata'an ini ñani yo, ta ná ndukú yó ña keva'na na, dión, dá koni na kua'ano cháá ka na xí'ín to'on Ndios.

³ Chị ni Cristo ko ní ndúkú ná ña kían kee na sa'a mií ná. Di'a ni kee na táto'on kị'o ká'an tuti iị Ndios: "Mií to'on kini ni ka'an na sa'a mií ní, ñoó kían ni nakuído yu'u."

⁴ Ta ndidaá to'on ni taa na noo tuti iị Ndios tá sata, ñoó kían dána'an noo yo nda viti, dá ná katị'a yó kandati kueé yo, ta ná koo ndeé ini yo kee to'on ñoó, dá koni yo natiin yó tãndeé iní noo Ndios.

⁵ Ta mií Ndios kúú na xí'o ña kandati kueé yo, ta xí'o na tãndeé iní noo yo, noón kúú na kị'o ña kandeí ñóchí ndó xí'ín iin rá iin ndó táto'on kị'o kóni mií Cristo Jesús.

⁶ Dión, dá iin ná kakuu ndó keká'ano ndó Ndios, na kúú tatá sato'o yo Jesucristo.

Miian dána'a yo to'on Jesús noo ndidaá na ko kúú na Israel

⁷ Sa'á ñoó koo ini ndo natiin va'a ndó iin rá iin ndó táto'on kị'o ni natiin va'a Cristo mií yó, dá ná natiin Ndios ñaño'ó.

⁸ Ta ká'ín xí'ín ndó ña ni kii Cristo ni xinkuáchí di'a na noo na ñoo Israel, dá na'a na ña iin na ndaa kúú Ndios, dá dáxinko na ña ni kaa Ndios kee na xí'ín na sá'ano Israel ni sa ndei sa na'a.

⁹ Ta ni kii ta'ani Cristo, dá ná keká'ano na ko kúú na Israel Ndios sa'á ña kú'u iní na sa'a ná. Dá chị di'a kaá tuti iị Ndios:

Ta viti ko'ín kị'oi ñaño'ó noo mií ní tein na ko kúú na Israel, ta kata yu'u yaa keká'anoi kuú mií ní.

¹⁰ Ta kaá ta'ani tuti iị Ndios di'a:

Kadij dáó ini ndo'ó, na ko kúú na Israel, xí'ín na Israel, na kúú na ñoo Ndios.

¹¹ Ta kaá ta'ani tuti iị Ndios di'a:

Ta ndo'ó, na ko kúú na Israel, keká'ano ndó Ndios, na kúú sato'o yo,

ta ndidaá ñoo ná chindaya'i ñaá ná.

¹² Ta kaá ta'ani profeta Isaías:

Tein na ve'e ta naní Isai kana iin ta,

ta kasandaá na dándáki na na ko kúú na Israel,

ta noón kúú na kị'o tãndeé iní noo ná.

¹³ Ta mií Ndios, na xí'o tãndeé iní noo yo, ná dákúti ná níó ndo xí'ín ña kadij ini ndo, ta ná kị'o na ña koo va'a ini ndo sa'á ña kándéé iní ndo ná, dá ná nakuti iin rá iin ndó xí'ín tãndeé iní kee Espiritu iị.

¹⁴ Ta ná á vá yu'u ña va'a nda'o ini ndo'ó, ñani mií, ta ni chití ndó xí'ín ñaxintóni kée Ndios, sa'á ñoó tí'a ndó ka'an ni'ini noo sátá'an ndó.

¹⁵ Tído noo tuti yó'o ni xí'o ndeé inii ni ka'ín xí'ín ndó, dá dándusa inii ndo'ó sa'a dao ka ña'a, ta dión ni kee, chị mií Ndios ni kemáni yu'u xí'ín choon yó'o,

¹⁶ dá kechóoin noo Jesucristo tein na ko kúú na Israel, dá dána'i to'on va'a sa'a Jesús noo ná, dá kakuu na iin ña va'a dokoi noo Ndios, dá chị Espiritu iị Ndios kúú na ndúvii ñaá.

¹⁷ Ta sa'á Cristo Jesús náta'an inii sa'a choon kéei noo Ndios.

¹⁸ Chị ká'ín savva sa'á ña ni kee Cristo xí'ín ndá'í tein na ko kúú na Israel, chị seídó'o na Ndios ni kee ña dána'i, xí'ín ña kéei.

19 Chì nì keei ñà ná'ano xí'ín ñà ndato xí'ín ndéé Espírítu ij Ndios. Sa'á ñoó ndà ñoo Jerusalén, ta ndà iin ní kuendá Ilíríco di'a nì ñaka'ani to'on va'a sa'a Cristo Jesús nì keei.

20 Ta daá ndí'i va iniñ dána'lj to'on va'a sa'a Cristo Jesús noó nà ko ñá'a kuí kueídó'o ñaa, dá ná o náki'ín ñe'i choon nì kee dao ka nà dána'a.

21 Dá chì ndí'i iniñ keei táto'on ká'an tuti ij Ndios: Tá'an ñayuu ko ñá'a kuí ni'ij tó'on sa'a Ndios, noón kúu nà katóni ni, ta ñayuu ko ñá'a kuí kueídó'o sa'a ná, kandaá ini nà.

Chíkaq ini Pablo ko'on nà ñoo Roma

22 Sa'á ñoó ko ní kúu saai noo ndéi ndó, va'ará kuá'a nda'o ta'ándá nì ka'ín saai kooi xí'ín ndó.

23 Tído viti sa nì nata'an va yu'u iin ní kuendá noo nákaaj yó'o nì daná'ij. Ta sa kua'a vá kuia nákani iniñ saai noo ndéi ndó.

24 Sa'á ñoó tá ná ko'ín España, dá chika'andaj noo ndéi ndó koo tóoi xí'ín ndó. Ta kandatii ña chindeé ndó yu'u noó ko'ín tá nì ndí'i nì sa io dij tóoi xí'ín ndó.

25 Tído viti kían ko'ín ñoo Jerusalén, dá kemáni yu'u nà kúu ñayuu Ndios ndéi ñoó,

26 dá chì nà kúu kuendá Jesús ndéi chí kuendá Macedonia xí'ín nà ndéi Acaya nì nata'an ini nà nì ketúti ná cháa dij'ón kemáni ná nà kúnda'í ñó'o tein nà kúu ñayuu Ndios ndéi ñoo Jerusalén.

27 Ta nì nata'an ini nà kee na dión, dá chì táj nà noó nà Israel, chì nì ni'ij ná ña manj noo Ndios sa'á nà Israel. Sa'á ñoó kánian chindeé ñaa ná xí'ín ña va'a io noo ná.

28 Tá nì ndí'i nì keyíkoj choon yó'o nì sa'ín nì ne'i dij'ón ñoó noo ná, dá chika'andaj noo ndéi ndó xaan noó ya'i ko'ín España.

29 Ta kátóni iniñ ña tá ná saai noo ndéi ndó xaan, kuá'a nda'o ña va'a kee Cristo xí'ín yó sa'á ña kándisa yó to'on va'a sa'a ná.

30 Tído xíkaj ña manj noo ndo, ñani, ña sa'á ña kándisa yó Jesucristo, nà kúu sato'o yo, xí'ín sa'á ña kú'u sátá'an ini yo sa'a yo kée Espírítu ij Ndios, ña chindeé ndó yu'u kaka ndo ña manj noo Ndios sa'í,

31 dá ná chindeé ná yu'u noó taa ko xí'ín kándisa to'on va'a Jesús ndéi chí kuendá Judea. Ta kaka ta'aní ndó noo ná ña ná natiin va'a nà kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Jerusalén dij'ón ko'ín dánkooi noo ná.

32 Dá kían ná saai xí'án kádij iniñ noo ndéi ndó tá dión kóni míi Ndios, dá ná nani'ij ndéé yu'u xí'ín ndó.

33 Ná koo Ndios, nà xí'o ña koo va'a ini yo, xí'ín iin rá iin ndo'ó. Dión ná koo.

16

Ká'qn Pablo ndisá'án xí'ín ñayuu né'e tá'an va'a xí'ín ná

1 Natiin va'a ndó kí'o yó Febe, chì kosaq nà noo ndéi ndó. Míi ná kúu nà xínkuáchí noó nà kúu kuendá Jesús ndéi chí ñoo Cencrea.

2 Ta kónij ña kían natiin va'a ndó nà, chì kúu ná kuendá sato'o yo Jesús, chì kí'o dión kánian kee yó sa'á ña kúu yó ñayuu Ndios. Ta chindeé ndó nà xí'ín ndidaá ña'a xínñó'ó ná, chì chindeé ná dao ka nà kúu kuendá Jesús, ta chindeé ta'ani na yu'u.

3 Ta ka'an ndo ndisá'án xí'ín Priscila, xí'ín Aquila, nà kéchóon dáó xí'ín yu'u noo Cristo Jesús.

4 Ta n̄i x̄i'lo na mií ná ñ̄a kuu n̄a sa'a yú'u, dá k̄akii. Ta o duú iin tó'ón yu'u n̄i náki'o ndivé'e noo ná, dión ta'ani n̄a kúu kuendá Jesús, n̄a ko kúu n̄a Israel, náki'o ta'ani na ndivé'e noo ná.

5 Ta ka'an ta'ani ndó ndisá'an x̄i'ín n̄a kúu kuendá Jesús ndítutí ve'e na.

Ta ka'an ta'ani ndó ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani manij Epeneto, n̄a mií noo n̄i k̄andisa to'on Jesús chí kuendá Acaya di'a.

6 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín k̄i'o yó María. N̄a yó'o kúu n̄a ndí'i nda'o ini x̄inkuáchí noo Ndios tein mií ndó xaan.

7 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Andrónico x̄i'ín ñ̄ani yo Junias, tá'an ra kúu tá'an yu'u, ta ndi nduú ra n̄i sa ñ̄o'o x̄i'ín ve'e k̄aa sa'á to'on Jesús. Ta ká'an va'a apóstol, na né'e to'on Jesús, sa'a ndi nduú ta'a yó'o. Ta sa daá kándisa va ra Jesús, dá ñ̄i k̄andisa yu'u.

8 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Amplias, ra kúu ñ̄ani manij mií sa'á ñ̄a kándisa dáó ndú sato'o yo Jesús.

9 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Urbano, ra kéchóon dáó x̄i'ín ndu'u noo Cristo Jesús. Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani manij Estaquis.

10 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Apeles, ta náta'an ini Cristo xiní ñ̄a ná. Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín n̄a ve'e ñ̄ani yo Aristóbulo.

11 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín tá'in naní Herodión. Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín n̄a ve'e Narciso, tá'an na ndita ndaa x̄i'ín sato'o yo Jesús.

12 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín k̄i'o yó Trifena x̄i'ín k̄i'o yó Trifosa, tá'an n̄a kéchóon noo sato'o yo Jesús. Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín k̄i'o manij yo Pérsida, tá'an n̄a ndí'i ini kéchóon noo sato'o yo Jesús.

13 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Rufo, ra n̄i k̄axi mií sato'o yo Jesús. Ta ka'an ta'ani ndó ndisá'an x̄i'ín naná ra, chí tát'o'on k̄i'o naná mií kúu ná, xiní.

14 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Asíncrito, x̄i'ín Flegonte, x̄i'ín Hermas, x̄i'ín Patrobas, x̄i'ín Hermes x̄i'ín dao k̄a n̄a kúu kuendá Jesús dákuá'a x̄i'ín rá.

15 Ta ka'an ndo ndisá'an x̄i'ín ñ̄ani yo Filólogo, x̄i'ín k̄i'o yó Julia, x̄i'ín ñ̄ani yo Nereo, x̄i'ín k̄i'o ra, x̄i'ín k̄i'o yó Olimpas x̄i'ín ndidaá k̄a ñ̄ayuu Ndios dákuá'a x̄i'ín ná.

16 Ta viti chitó tá'an ndó noo ndo, ta ñ̄a yó'o ná kakuu iin ñ̄año'ó ka'an tá'an ndó ndisá'an sa'á ñ̄a kúu ndó kuendá Jesús. Ta natiin ndó ndisá'an ká'an ndidaá n̄a kúu kuendá Cristo ndéi iin rá iin xián.

17 Ta sei nda'ávij noo ndo, ñ̄ani, ñ̄a kaon koo ndó x̄i'ín ra kátoó ka'anda tá'an ñ̄aá, tá'an ra kátoó dátuyú ñ̄a ndaa kándisa ndó. Va'a k̄aan taó xóo ndó mií ndó noo rá.

18 Dá chí ta'a yó'o kúu ra ko x̄inkuáchí ta'on noo sato'o yo Jesucristo, sav̄a'a sa'a mií vá rá k̄ee ra. Ta x̄i'ín to'on vitá x̄i'ín to'on ñ̄ochí dánda'í ra n̄a vitá ini.

19 Ta ndéi kúu mií vá ká'an n̄a sa'a ndo ñ̄a kúu ndó ñ̄ayuu seídó'o ndaa to'on Jesús, sa'á ñ̄o'ó kádi nda'o iniñ sa'á ñ̄a k̄ee ndó dión. Ta kónj yu'u ñ̄a ndichí koo ndó noo ñ̄a ndaa, ta o sa ndíko ndo ñ̄a kini.

20 Ta Ndios, n̄a x̄i'o ñ̄a koo va'a a ini yo, noón kúu n̄a kadj yachj ñ̄a u'u tixi sa'a ndo. Ta ná koo ñ̄a manij x̄i'o Jesucristo, n̄a kúu sato'o yo, x̄i'ín iin rá iin ndó.

21 Ta tánda'á ta'ani ñ̄ani yo Timoteo, ta kéchóon nduú x̄i'ín yu'u, ndisá'an k̄osaá noo ndo. Tá'an ra kúu tá'in naní Lucio, x̄i'ín Jasón, x̄i'ín Sosípater, tánda'á ta'ani ra ndisá'an k̄osaá noo ndo.

22 Ta yu'u, ra naní Tercio, n̄i taai tuti yó'o k̄osaá noo ndo. Ta tánda'á ta'ani yu'u ndisá'an k̄osaá noo ndo, chí kándisa dáó yó sato'o yo Jesús.

²³ Ta ká'án ta'ani ñani yò Gayo ndisá'án xí'ín ndó. Ròón kúú rā ñi ñatiin vā'a yu'u ve'e ra, ta dión ta'ani kée ra xí'ín ndidaá ká ña kúú kuendá Jesús. Ta ká'án ta'ani ñani yò Erasto, tã né'e vā'a ñi'ón ñoo yó'o, ndisá'án xí'ín ndó. Ta ká'án ta'ani ñani yò Cuarto ndisá'án xí'ín ndó.

²⁴ Ná koo ña manì xí'o Jesucristo, ña kúú sato'o yò, xí'ín iin rá iin ndó. Dión ná koo.

Kì'o di'a dándí'i Pablo to'on ká'án ña noo tuti yó'o

²⁵ Ió choon noo ndá'a Ndios ña kendakí ná ndò'ó xí'ín to'on vā'a dána'i sa'a Jesucristo. Ta to'on vā'a yó'o kúú mií mií ña ñi na'a Ndios noo yò, tá'án ña ñi sa káa de'é nda rá kò ñá'a kava'a ñayúú yó'o.

²⁶ Tído viti kí'án ñi na'a ña ñá noo yò. Ta ñi taa profeta ña noo tuti ij Ndios tátò'on kí'o ñi sa'anda Ndios, ña daá ió kuií, choon noo ná kee na. Ta viti ñi dasa to'on sa'án noo ndidaá ñayuu, dá ná kandísa naan, ta ná kee na choon sa'ándáan.

²⁷ Sa'á ñoó ná natiin ña kúú iin tó'ón dinì Ndios, ña kúú Ndios ndìchí, ña'ño'ó sa'a Jesucristo ndidaá tá'án kuú. Dión ná koo.

To'on yó'o kían mií noó ni taa San Pablo ni sa'an noó na ñoo Corinto

Ká'an Pablo ndisá'án

¹ Yu'u kúu Pablo, na ni nakana Ndios kakuu iin apóstol Jesucristo, dá kane'i to'on na, tát'o'on kí'o kóni mií Ndios. Ta yu'u xí'in ñani yo Sóstenes

² ká'an ndu ndisá'án xí'in ndo'ó, na kúu ñayuu Ndios ndéi ñoo Corinto, ndo'ó na ni nduvii Ndios sa'á ña ni kee Cristo Jesús, ta ni kana na ndo'ó ña kakuu ndó ñayuu mií ná, ta dión ta'ani ni kee na xí'in ñayuu ndéi ndidaá kúu xíán, na nákoní ña sato'o na kúu Jesucristo, na kúu sato'o na xí'in sato'o yo.

³ Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee ña maní xí'in ndó, ta nakí'o na ña koo va'a ini ndo.

Nákí'o Pablo ndivé'e sa'á ña ni xí'o oon Ndios noó ñayuu ñoo, dá ná katí'a na kechóon na noo ná

⁴ Ta daá kuití vá náki'o yu'u ndivé'e noó tatá yo Ndios sa'a ndo'ó, sa'a ndidaá kúu ña maní ña kían ni xí'o oon na noo ndo sa'a Cristo Jesús.

⁵ Dá chí ni kekuiká Ndios ndo'ó noo ndidaá ña'a sa'á ña ni kee Jesús, chí ni kekuiká ná ndo'ó xí'in to'on ká'an ndo, xí'in ña koo ndichí cháá ka ndo xí'in to'on na.

⁶ Ta ñoo kían ná'a ña miían ndaá ndíta ndaá ndo xí'in to'on va'a ni seíd'o'ó ndó sa'a Cristo.

⁷ Sa'á ñoo ni iin tó'ón ña'a o kámaní noo ndo, dá katí'a ndó kee ndó choon Ndios xíán nani ndáti ndó kasandaá kuu na'a noo sato'o yo Jesucristo.

⁸ Ta mií tatá Ndios kúu na chindeé ndo'ó, dá kandita toon ndó xí'in ná nda noo ndí'i, dá kían ni iin tó'ón ta'on kuachi o koo satá ndo tá ná kasandaá kuu nandió koo tuku Jesucristo, na kúu sato'o yo, kasaá na.

⁹ Iin na ndaá kúu Ndios, ta mií ná kúu na ni nakana ndo'ó ña kandita ndó xí'in de'e na Jesucristo, na kúu sato'o yo.

Ko va'a ña tá'anda tá'an na kúu kuendá Jesús

¹⁰ Seí nda'áví noo ndo'ó, ñani mií, xí'in kuu sato'o yo Jesucristo ña iin tó'ón ná kakuu ña nákaní ini ndo, ta ná dá'a ni ka'anda tá'an ndó. Nóchí kandeí ndó, iin tó'ón ná kakuu ñaxintóni ndo, ta iin tó'ón ná kakuu ña nákaní ini ndo.

¹¹ Chí ni katóni ini, ñani, ni kee na ve'e Cloé, ña naá tá'an ndó noó ña kándisa ndó.

¹² Dión ká'in xí'in ndó, dá chí dao ndó kaá ña kúu ndó kuendá Pablo, ta dao ka ndo kaá ña kúu ndó kuendá Apolos, ta dao ka ndo kaá ña kúu ndó kuendá Cefas, ta dao ka ndo kaá ña kúu ndó kuendá Cristo.

¹³ ¿Á kua'a vá ni ta'anda Cristo, xini ndo? ¿Á ni sarkaa Pablo ndíka cruz, xini ndo? O, ¿á xí'in kuu yu'u ni sodó ndútá ndo'ó, ká'an ndó?

¹⁴ Náki'oi ndivé'e noo Ndios chí ni iin tó'ón ndó ko ní dákodó ndútá yu'u, sa'va'a Crispo xí'in Gayo va kúu ra ni dákodó ndútá yu'u.

¹⁵ Sa'á ñoo ni iin ñayuu o kúu kaa ña ni sodó ndútá ná xí'in kuu yú'u.

¹⁶ Ta ni dákodó ndútá ta'anii na ve'e Estéfanos, tído ko ndúsaa ini á ió dao ka na ni dákodó ndútá.

¹⁷ Dá chí ko ní sa'ándá Cristo choon nooí ña dákodó ndútá ndo'ó, di'a ni xí'o na choon nooí ña dána'i to'on va'a na. Ta ko ndúkú ta'on yu'u to'on ndichí dáxino ini ndo'ó, chí ko kóni kenóoi ña ni kee Cristo tá ni xí'i na sa'a yo ndíka cruz.

Jesucristo kúú ndéé mií Ndios xí'ín ña ndichí mií ná

¹⁸ Dá chî to'on va'a ña ká'an sa'á ña ni xi'i Cristo ndjika cruz kíán djiki noo ná kua'an naá. Tído noo yóó, na ñi'i ña káki, to'on yó'o kúú ndéé mií Ndios ña dáakaki ñaá.

¹⁹ Dá chî di'a ká'an tuti ij Ndios:

Dánaá vai ña ndichí taa,
ta kañó'í ñaxintóni ñayuu kándaq ini.

²⁰ Sa'á ñoo, ¿ndi ndó'o na kómí ña ndichí viti, tá dáá? Ta, ¿ndi ndó'o na dákuá'a ña ndichí? Ta, ¿ndi ndó'o na ká'an to'on ndichí ió ñayuu yó'o? ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña ni kenóo Ndios ña ndichí ió ñayuu yó'o?

²¹ Ta xí'ín ña ndichí kómí Ndios ni chjikaq ini na ña o kásandaá ñayuu kana'á ná mií Ndios xí'ín ña ndichí ñayuu yó'o. Di'a ni ñata'an ini mií Ndios dáakaki na ñayuu kándisa to'on dána'a ndu, va'ará to'on djiki va kíán noo dao ka ñayuu.

²² Ta na Israel kúú na xíka iin ña ndato, dá kandía na, ta na griego kúú na ndúkú to'on ndichí, dá kandía na.

²³ Tído ndu'u kúú na dána'a sa'a Cristo, na ni xi'i ndjika cruz. Ta to'on yó'o kíán dár'u'u na Israel, ta kíán to'on djiki noo na griego.

²⁴ Tído noo ñayuu ni ñakana mií Ndios, á mií ná kúú ná na Israel, o á mií ná kúú ná na griego, Jesucristo kúú ndéé mií Ndios xí'ín ña ndichí mií ná.

²⁵ Dá chî to'on Ndios, ña chínani ñayuu kúú to'on djiki, ña ndichí cháá ka kíán o duú ña ndichí kómí na ndéi ñayuu yó'o. Ta ña'a Ndios, ña ká'an ñayuu kúú ña vitá cháá ka, di'a ña'a ndakí cháá ka kíán o duú ña ndakí noo ñayuu.

²⁶ Sa'á ñoo, kande'é ndó, ñani, chî tá ni ñakana Ndios ndo'ó xoo mií ná, cháá vá ndó ni sa kuu ñayuu ndichí noo ñayuu ndéi ñayuu yó'o, ta cháá ta'ani ndó ni sa kuu ñayuu né'e choon, ta cháá ta'ani ndó ni sa kuu de'e na kujká ndáya'i.

²⁷ Chî ni kaxi Ndios ñayuu xixi noo ñayuu ndéi ñayuu yó'o, dá kenóo na ñayuu kaá ndichí. Ta ni kaxi ta'ani na ñayuu ko ndakí noo ñayuu ndéi ñayuu yó'o, dá kenóo na ñayuu kaá ndakí.

²⁸ Ta ni kaxi ta'ani na ñayuu nóo xí'ín ñayuu ko ndáya'i noo ñayuu ndéi ñayuu yó'o, xí'ín na koó ña'a kúú, dá dátuu ná ña ndáya'i ñayuu yó'o.

²⁹ Kí'o díon ni kee Ndios, dá kíán ni iin tó'on ñayuu ná o kúu chindaya'i mií noo ná.

³⁰ Ta mií Ndios kúú na ni xi'o ña ni nduu yó ñayuu Cristo Jesús, ta sa'á Cristo ni xi'o na ña ndichí noo yo, xí'ín ña kandoo vii yo noo ná, xí'ín ña koo vii yo, xí'ín ña káki yó tixi ndá'a kuachí yo.

³¹ Kí'o díon ni kee Ndios, dá chî kí'o di'a va ká'an tuti ij ná: "Tá'an na ká'an kuryíí, kánian kuryíí ná sa'á ña ni kee sato'o yo Ndios sa'a ná."

2

Dána'a Pablo sa'á ña ni xi'i Jesucristo ndjika cruz sa'a yo

¹ Sa'á ñoo, ñani, tá ni saaj noo ndéi ndó ni daná'í to'on ni ni'y noo mií Ndios, ko ni kéchóoin to'on táyíí o to'on ndichí.

² Chî ni chjikaq inií dána'í noo ndo sava'a sa'a Jesucristo, xí'ín sa'á ña ni kee na sa'a yo ndjika cruz.

³ Tá ni sa ioj xí'ín ndó, nda'i va ni sa ioj, ta ni sa ndej ñino nda'oi ña yu'íi.

⁴ Ta ko ní ndúkú to'on luu, ña kána ñaxintóni taa ñayuu yó'o ka'in xí'ín ndó, dá xino ini ndo. Chî di'a ni na'a mií Espíritu ij Ndios ndéé kómí ná tein ña ni daná'í noo ndo.

⁵ Dión dá kíán ná dá'a ni kandeé iní ndo Jesús kee ña ndichí ió ñayuu yó'o, di'a kandeé iní ndo ná kee ndée Ndios.

Kómí yó Espíritu ij Ndios

⁶ Tído ndu'u kúu na ká'an to'on ndichí xí'in na ndíta nì sisa xí'in ña kándisa na, tído to'on ndichí yó'o, ko kíán to'on ndichí kómí na kúu kuendá ñayuu yó'o, ta ko kíán to'on ndichí dándáki òa né'e choon ñayuu yó'o, tá'an ra sa kua'an naá vá.

⁷ Tído ndu'u kúu na ká'an sa'a to'on ndichí, ña ná'á iin tó'on mí Ndios, tá'an ña sa kaa de'é. Ta ña ndichí yó'o kíán ña nì chikaa ini mií ná kee na tá ko ñá'a kava'a na ñayuu yó'o, dá ná kuu natiin yó ñaño'ó k'i'o na noo yo.

⁸ Ta ni iin tó'on òa né'e choon ñayuu yó'o ko ní xí'o kuendá sa'a ña ndichí yó'o, dá ch'i tá nì xí'o ra kuendá sa'an, dá kíán o chírkaa ta'on ra sato'o yo Jesús, na kómí ndidaá ñaño'ó, ndika cruz, ní kúu.

⁹ Ch'i di'a ká'an tuti ij Ndios:

Tá'an ña'a ko ní xini ñayuu xí'in noo ná,
xí'in ña ko ní seidó'o na,
xí'in ña ni iin kuu ko ní nákani ini ní'o ná sa'a,
ño'o kíán nì kenduu Ndios k'i'o na òo ñayuu kóni ñaá.

¹⁰ Tído ndidaá kúu ña yó'o kíán nì na'a Ndios noo yo nì kee Espíritu ij mí ná. Ch'i Espíritu ná kúu na ndé'é va'a ndidaá kúu ña'a, va'arar nda maá ini ní'o Ndios kíán.

¹¹ Ta, ¿ndá yoo kúu iin òa ná'á ndi nákani ini iin ka òa? Sava'a iin tó'on espíritu nákaa ini ra kíán ná'á ndi kán nákani ini ra. Ta dión ta'ani, ni iin tó'on ta'on ñayuu ko ná'á ndi nákani ini Ndios, sava'a iin tó'on Espíritu mií vá ná ná'á ndi kán nákani ini òa.

¹² Ta yóo kúu na ko ní natiin ta'on yó espíritu kómí na kúu kuendá ñayuu yó'o. Di'a nì natiin yó Espíritu nì kii noo mí Ndios, dá kuu kandaá ini yo ndi kán kúu ña va'a nì xí'o Ndios noo yo.

¹³ Ta sa'a ndidaá kúu ña'a yó'o ká'an ndu, tído ko ká'an ta'on ndu tát'o'on k'i'o dána'a na kómí ña ndichí ñayuu yó'o. Di'a dána'a ndu xí'in to'on nì daná'a Espíritu ij Ndios noo ndu, ch'i dána'a ndu to'on nì kii noo Espíritu Ndios noo ná kómí Espíritu ná.

¹⁴ Ta ñayuu ko kómí Espíritu ij Ndios, o kúu ta'on natiin na ña dána'a Espíritu ij Ndios, dá ch'i diki va kíán noo ná. Ta o kúu ta'on katóni ini na ña. Dá ch'i sava'a na kómí Espíritu ij Ndios kúu na kuu kandaá ini sa'an.

¹⁵ Ta ñayuu kómí Espíritu Ndios kúu na káyiko va'a sa'a ndidaá ña'a, ta ko in ta'on kuu keyiko sa'a ná.

¹⁶ Ch'i di'a kaá tuti ij Ndios: “¿Ndá yoo kandeé kana'á ndi kán nákani ini sato'o yo Ndios? ¿Ndá yoo kat'i'a dána'a noo ná?” Tído yóo kúu na kómí ñaxintóni Cristo.

3

Kéchoon nduu Pablo xí'in Apolos noo Ndios

¹ Tído ko ní kúu ta'on dána'i noo ndo'ó, ñani, tát'o'on k'i'o dána'i òo ñayuu kómí Espíritu ij Ndios. Di'a nì daná'i noo ndo tát'o'on k'i'o dána'i òo ñayuu kée ña kóni ñi ná, ch'i tát'o'on takuáli vá kúu ndó òo to'on Cristo.

² Sa'a ño'o nì xí'oi lechí va nì xí'i ndó tát'o'on k'i'o kée na xí'in takuáli, dá ch'i o kúu keí xí ña seí na yatá. Ta k'i'o dión ta'ani ndó'o ndó'ó, dá ch'i ko ní kúu ta'on natiin ndó ña ndichí cháá ka sa'a Ndios, ta nda viti o kúu ij vá natiin ndoan.

³ Dá **chì** kée **ij** vá ndó **ñá kóni ñíj** ndo, dá **chì** ió **ij** vá **ñá** u'u ini ndo, ta naá tá'an **ij** vá ndó, ta sa'ándá tá'an **ij** vá ndó. ¿Á kọ ná'á ta'on ndó **ñá ñá** yó'o ná'á **ñá** kúú ndó **ñayuu** kée **ñá kóni ñíj**, ta ná'á ta'anian **ñá** kée ndó tát'o'on kée **ñayuu** kọ ná'á Ndios?

⁴ Dá **chì** tá ká'an ndo **ñá** kúú ndó kuendá Pablo, o ká'an ndo **ñá** kúú ndó kuendá Apolos, ¿á kọ ná'á ta'on ndó **ñá ñá** yó'o ná'á **ñá** kúú ndó **ñayuu** kée **ñá kóni ñíj**?

⁵ Ta, ¿ndí kían kúú Pablo, ká'an ndó? Ta, ¿ndí kían kúú Apolos, ká'an ndó? **Chì** sav'a na kéchóon noo Ndios oon va kúú ndu'u, ta ñi daná'a ndu noo ndo, dá ñi kándisa ndó. **Chì** iin rá iin ndu kée choon ñi xí'o sato'o yo Ndios noo ndú.

⁶ Yu'u kúú **ra** ñi ñi' choon **ñá** chí'i tata, ta Apolos ñi ñi' choon **ñá** ko'oni naan. Tído míí vá Ndios kúú **na** dákuá'anoan.

⁷ Sa'á ñoó ñi ñá'a kọ kúú **ta** ñi chí'i tata, ñi **ra** ñi so'onian, sav'a Ndios vá kúú **na** ndáya'i, **chì** míí ná kúú **na** dákuá'anoan.

⁸ Iin nóó vá ndáya'i **ta** ñi chí'i tata, xí'in **ra** ñi so'onian, va'ará iin rá iin ra nátiin ya'i tát'o'on kí'o káa choon ñi kee ra.

⁹ **Chì** ndu'u kúú **ra** kéchóon noo choon Ndios, ta ndo'ó kúú tát'o'on ño'ó xítí noo ná, ta kúú ta'aní ndó tát'o'on kí'o iin ve'e, **ñá** nákaa **na** káva'a na.

¹⁰ Ta sa'á **ñá** manj ñi kee Ndios xí'in, sa'á ñoó kúú tát'o'on iin na tí'a kava'a ve'e, **chì** ñi **chíndu'í** sa'an. Ta dao **ka** **na** kúú **na** dáxinoan. Sa'á ñoó kánian kandaa iin rá iin na choon kée na, dá kandoo va'an.

¹¹ Dá **chì** kọ iin **ka** kuu **chíndu'u** iin **ka** sa'a ve'e noo **ñá** **sa** kándu'u, **chì** sa'a ve'e ñoó kúú míí Jesucristo.

¹² Ta sata sa'a ve'e yó'o kuu va ndane'e na iin ve'e xí'in oro, o plata, o xí'in yuu luu ndáa, o xí'in yító, o xí'in ñoo **tejí**, o xí'in **ra** itá tirió.

¹³ Tído iin rá iin choon kían ná'a mián á choon va'a kían o kọó. **Chì** tá ná kasandaá kuu keyíkó Ndios sa'an, dá kandaá iniio ndi ndo'an kee ño'ó kéj. Ta dión keean xí'in iin rá iin choon, dá **chì** ño'ó kéj kían korndodó ñáa.

¹⁴ Tá kọó **ñá**'a ndo'o **ñá** ñi **kava'a** na sata sa'a ve'e ñoó, dá kían natiin na ya'i sa'a choon ñi kee na.

¹⁵ Tído tá ná kej **ñá** ñi **kava'a** na, dá kían naá óon va choon ñi kee na. Ta va'ará ná káki na, tído ndo'o níó ná tát'o'on kí'o ndó'o **na** yá'a noo ño'ó kéj.

¹⁶ ¿Á kọ ná'á ta'on ndo'ó **ñá** kúú ndó ve'e ño'o Ndios, ta Espíritu ná ió ini ndo'?

¹⁷ Tá ió iin káa **ñayuu** ndúkú dánaa **na** ve'e ño'o Ndios, dá kían dánaa vá ñáa Ndios, **chì** ve'e ño'o **ij** Ndios vá kúú ndo'ó.

¹⁸ O sa dánda'í ndo míí ndó, **chì** tá ká'an dao ndo'ó **ñá** kúú ndó na ndíchí xí'in **ñá** ndíchí ió ñayuu yó'o, dá kían va'a cháá **ka** kee ndó míí ndó kakuu ndó **ñayuu** kọ ndíchí xí'in **ñá** ndíchí yó'o, dá kían kasandaá ndo kakuu ndó **ñayuu** ndíchí noo Ndios.

¹⁹ Dá **chì** **ñá** ndíchí ió ñayuu yó'o kían iin **ñá**'a kọ chóon noo Ndios. **Chì** di'a va ká'an tuti **ij** Ndios: "Nátiin Ndios ta ndíchí tein **ñá** ma'ñá kée ra."

²⁰ Ta ká'an ta'anian di'a: "Ná'á vá Ndios **ñá** nákaní ini tá ndíchí, **ñá** kían **ñá** kọ chóon", kaáan.

²¹ Sa'á ñoó ná dá'a ni **chíndaya'i** ndó míí ndó sa'á **ñá** ndíta ndó xí'in **ta** yó'o o **ta** káa, **chì** ndidaa vá **ñá**'a kúú **ñá**'a míí ndó.

²² Sa'á ñoó Pablo, xí'in Apolos, xí'in Cefas, xí'in ñayuu yó'o, xí'in **ñá** **ta**ki yo, xí'in **ñá** kuu yo, xí'in **ñá** ndó'o yó viti, xí'in **ñá** ve'i ndo'o yó chí noo, ndidaa kúú vá **ñá** yó'o kúú **ñá**'a míí ndó.

²³ Ta ndo'ó kúú kuendá Cristo, ta Cristo kúú kuendá Ndios.

4

Ká'an Pablo sa'a ndidaá ña'a ni kee na sa'a na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Corinto

¹ Sa'a ñoo kánian kee ndó kuendá ña kúu ndu'u ta kéchóon noo Cristo, ta ni natiin ndu choon ña kían dána'a ndu sa'a ña ná'á iin tó'ón mií Ndios.

² Ta ndidaá na ñi natiin iin choon, miian ndúsa kánian na'a na mií ná ña kéndaa na choon ñi natiin na.

³ Ta ko né'e tandíni á keyíko ndo sa'a ña kéei, o á ta né'e choon ná keyíko sa'a ña. Ta ni mií yu'u ko keyíko sa'a ña kéei.

⁴ Ta va'ará ko nákaní kuáchí ini ño ña kéei, tído ña yó'o ko kóni kaa ña ni keva'i noo Ndios. Dá chí na keyíko ndaa sa'í kúu sato'o yo Ndios.

⁵ Sa'a ñoo ná dá'a ni chindaá noo ndo keyíko ndo sa'a ña kée ni iin ñayuu. Kandati ndó nda ná nandió koo na kúu sato'o yo Jesús, chí noón kúu na dánatuu ndidaá kúu ña'a ni kedé'é yo. Ta dánatuu ta'ani na ña nákaní ini yo, dá natiin iin rá iin yó ñañó'ó kánian ni'j yo noo Ndios.

⁶ Ñani, ni ka'ín sa'a ndidaá ña kée mií xí'ín ña kée Apolos sa'a ña kú'u ini ndu sa'a ndo, dá kían kande'ís ndó tát'o'on kí'o kée ndu, dá katí'a ndó kee ndó tát'o'on kí'o sa'ándá tuti ií Ndios choon, dá kían ná dá'a ka ni chindaya'i ndó dao ná dána'a noo ndo, ta kenóo ndó dao ka na.

⁷ Ta, ¿ndá yoo kúu ndó, xini ndo? Ta, ¿ndí kían ió noo ndo, ña kían ko ní xí'o Ndios noo ndo? Ni ña'a va. Ta sa'a ña ni ni'j óon ndóan, sa'a ñoo, ¿ndiva'a chindaya'i ndó mií ndó ña ká'an ndo ña ko ní ni'j ndóan, tá dáá?

⁸ Ká'an ndó ña ni iin ña'a ko kámaní noo ndo, ta ká'an ndó ña kuiká ndó xí'ín ña'a Ndios, ta ká'an ndó ña kúu ndó rey, ta ko'ka choon kúu ndó ndu'u. Tído ndéé ka vían va'a tá miian ndaa ndisa kúu ndó rey, dá kían ni'j ta'ani ndu ña dándáki nduú ndu'u xí'ín ndó.

⁹ Chí ká'an yu'u ña nda satá kuí ni chikata Ndios ndu'u, na kúu apóstol. Chí ndó'o ndu'u tát'o'on kí'o ndó'o ra ñi ta'anda choon ña kuu. Ta kúu ndu'u tát'o'on ñayuu ná'a ñiki ñayuu yó'o, noo ángel xí'ín noo ñayuu.

¹⁰ Ta ndu'u kúu ñayuu xixi noo ñayuu sa'a ña dána'a ndu sa'a Cristo. Tído ndo'ó, kée ndó mií ndó ña kúu ndó na ndichí sa'a Cristo. Ta ndu'u kúu na vitá ini noo ndo'ó, tído ndo'ó kúu na ndáki. Ta ndo'ó kúu na ió ñañó'ó, ta ndu'u kúu ra ko'ka ñañó'ó, xini ndo.

¹¹ Ta nda viti nda'í kuíko ndu'u, ta nda'í ichi ini ndu, ta ko ní'j ndú dá'on kandixi ndu. Ta kéndava'a ñayuu xí'ín ndú, ta ni ve'e ndu ko'ka.

¹² Ta kuitá ndu kéchóon ndu xí'ín ndá'a mií ndú. Ta ká'an ndava'a ñayuu xí'ín ndú, tído ndu'u, xika ndu ña va'a sa'a ná noo Ndios. Ta kéndava'a na xí'ín ndu'u, tído xí'o ndéé vá ini ndu.

¹³ Chínani kini na ndu'u, tído luu ká'an ndu xí'ín ná. Ta ni kasandaá ndu kúu ndú tát'o'on xe'e, chí nda viti kée na xí'ín ndu'u tát'o'on kí'o kée na xí'ín ña ko chóon.

¹⁴ Ta ko táai ña yó'o kosaá noo ndo, dá kaka'an noo ndo. Di'a táai ña kosaá noo ndo, chí kóni ka'an ni'ini noo ndo, chí kúu ndó tát'o'on de'e maní.

¹⁵ Ta va'ará ná kakomí ndó tát'o'on uxí mil ta dána'a noo ndo sa'a Cristo, tído iin tó'ón vá kúu tatá ndo. Ta yu'u kúu tatá ndo, chí ni daná'j noo ndo ña kúu to'on va'a ña ká'an sa'a Cristo Jesús, ta ni kándisa ndóan.

¹⁶ Sa'a ñoo seí nda'ávij noo ndo ña kee ndó tát'o'on kí'o kée mií.

¹⁷ Sa'a ñoo ñi t'anda'á yu'u Timoteo kosaá xi noo ndéi ndó. Ta kúu xí tát'o'on de'e maní, ta iin ndaa xi xí'ín sato'o yo Ndios. Ta mií xí dándusaá ini ndo tát'o'on kí'o kée yu'u sa'a ña kándisai Cristo, ta kí'o dión dána'j noo na kúu kuendá Jesús ndéi iin rá iin xían noo yá'i kua'ín.

18 Ta ió dao ndó n̄i kasá'a kée ndó mií ndó ña kúu ndó na ndáya'i, chí ká'an ndó ña o sáa kaj noo ndéi ndó xaan.

19 Tído yach̄i nda'o saaj koto ni'ini ndo'ó tá k'i'o dión kóni sato'o yo Ndios, dá ná kandaá inij á miian ndaa ndisa kómí na ch́indaya'i mií ñóó ndéé Ndios, o to'on ká'an oon va na kián.

20 Dá chí tá ñó'o yó t̄ixi ndá'a Ndios, kó kián ña ka'an oon yó, chí kián ña kómí ndisa yó ndéé ná.

21 ¿Ndá kián kóni ndo? ¿Á kóni ndo ña saaj dánanii ndo'ó, o á kóni ndo ña saaj xi'in ña kú'u inij sa'a ndo, ta xi'in ña kueé inij?

5

Sa'ándá Pablo choon noo ñayuu ñóo ña taó xoo na taa ni kee kuachi kini

1 Miian ndaa ni ni'i tó'in ña tein mií ndó xaan nákaa iin taa kée kuachi ka'an noo. Ta kuachi kini nda'o kián yó'o, chí ni ñayuu kó ná'a Ndios kó kée táto'on k'i'o kée taa xaan, chí kidi ra xi'in naná ke'éen ra.

2 Tído ndo'ó kúu ra kúryí iij vá ndó. ¿Á kó ná'a ndó ña kánian kunda'í va ini ndo, dá taó ndo tá kée kuachi ñóo tein mií ndó xaan?

3 Ta va'ará koo yu'u ió xi'in ndó xaan, tído kee ndó kuendá ña ió ñaxintónij xi'in ndó. Ta sa'a ña kián táto'on k'i'o ió xi'in ndó, sa'a ñoó sa ni keyíkoj sa'a ña kini ni kee taa xaan.

4 Ta xi'in kuú sato'o yo Jesucristo nataka ndo, ta kee ndó kuendá ña ió xi'in ndó, ta xi'in ndéé sato'o yo Jesucristo

5 nak'i'o ndó taa xaan noo ndá'a ña u'u, dá ná ndo'o níó rá, dá ná naá ña kini kátoó ñi'í rá, dá káki níó rá tá ná kasandaá kuú nandió koo tuku sato'o yo Jesús kasaá na.

6 Sa'a ñoó kó vá'a ta'on ña kúryí ndó. ¿Á kó ná'a ta'on ndó ña xi'in lú'u chí'í vá levadura, ta kúu dákuíta tá chí vaan iin tu'u yúsa káva'a pan?

7 Sa'a ñoó nduvii ndo mií ndó noo kuachi kée ra, chí kián táto'on levadura dátuuán ndo'ó, dá kakuu ndó táto'on yúsa saá, ña kó ní kí'in tá'an xi'in levadura. Dá chí Cristo kúu táto'on léko sa'áni na Israel kéká'ano na víko pascua, chí ni doko ná mií ná sa'a yo.

8 Sa'a ñoó ná keká'ano yó víko pascua miá, ta ná dá'a ni kechóon yó levadura, ña kúu ña kini xi'in ña kó vá'a. Di'a ná kechóon yó pan, ña kó ní kí'in tá'an xi'in levadura, ña kúu ña kée yó ña ndaa xi'in ndino'o ini yo.

9 Ta noo iin ka tuti ni tанда'í kosaa noo ndo ká'an ña o sa káne'e tá'an ka ndo xi'in ñayuu kée kuachi xi'in na kó kúu yí ná o ñadi'í na.

10 Tído kó kóni kaaan ña kankuei xoo ndó tein ñayuu kó ná'a Ndios kée kuachi xi'in na kó kúu yí ná o ñadi'í na, xi'in na kátoó kakomí ña'a dao ka ñayuu, xi'in na kí'in kuí'iná, xi'in na ndáño'o yokó. Dá chí miian ndúsa kánian kankuei va ndó ñayú yó'o, dá kandeé ndó kankuei ndó tein na.

11 Tído tuti ni tанда'í kosaa noo ndo ká'an ña o sa káne'e tá'an ndó xi'in ñayuu ká'an kúu kuendá Jesús tá kée na kuachi xi'in na kó kúu yí ná o ñadi'í na, o tá kátoó na kakomí ná ña'a dao ka ñayuu, o tá ndáño'o na yokó, o tá kúu ná na to'ón, o tá xi'i na, o tá kí'in kuí'iná ná. Ta ni o sa kóo ini ndo kasá'an ndó xi'in ná.

12 Chí, ¿ndí kián kúu yu'u ña keyíkoj sa'a ñayuu kó nataka dákuá'a xi'a? Tído, ¿á kó ná'a ndó ña kánian keyíkoj yo sa'a na dákuá'a dáó xi'a?

13 Chí ñayuu kó nataka dákuá'a xi'a, mií Ndios kúu na keyíko sa'a ná. Sa'a ñoó taó ndo taa kée kuachi nákaa tein ndó xaan ná ko'on ra.

6

Ná dá'a ni ko'on ndo noo ta né'e choon tá ndó'o ndó tandó'ó tein mií ndó

¹ ¿Á ko ná'á ndó ña tá naá iin káa ndó xí'ín iin ñani ndo, na kúu kuendá Jesús, ko vá'a ta'on kée ndó tá ná ko'on ndo noo ta né'e choon ñayuu yó'o ka'an kuachi ndó sa'a ñani ndo? ¿Ndiva'a ko ká'an di'a ndó xí'ín na kúu ñayuu Ndios, dá keyiko na sa'a ndo?

² ¿Á ko ná'á ta'on ndo'ó ña kasandaá iin kuu, dá ni'j yó'o, na kúu ñayuu Ndios, ña keyiko yo sa'a ndidaá ñayuu? Ta sa'a ña ni'j ndo ña keyiko ndo sa'a ñayuu, sa'a ñoó, ¿ndiva'a o kúu keyiko mií ndó tandó'ó leé ndó'o mií ndó xaan, tá dáá?

³ ¿Á ko ná'á ta'on ndo'ó ña nda ángel ndéi induú keyiko yó sa'a? ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña ió choon ña keyiko yo sa'a ña ndó'o yó ñayuu yó'o?

⁴ Sa'a ñoó, tá ndó'o ndó tandó'ó ñayuu yó'o, ¿ndiva'a kua'an ndo noo ra né'e choon, tá'an ra ko sa'áni mií sa'a ña'a Ndios?

⁵ Ndidaá kúu ña yó'o ká'ín xí'ín ndó, dá ná koo cháá ña ka'an noo ndo. ¿Á koó ví iin ta ndichí tein mií ndó xaan kuu keyiko sa'a ndo tá naá iin ñani ndo xí'ín iin ka na?

⁶ Chí di'a iin kúu mií ndó, na kúu kuendá Jesús xaan, naá tá'an ndó, ta né'e tá'an ndó kua'an ndo keyiko sa'a ndo noo ta né'e choon, tá'an ra ko ná'á Ndios.

⁷ Ta sa'a ña naá tá'an mií ndó, sa'a ñoó ná'a ndo mií ndó ña ko ndíta ndaa ndo xí'ín Ndios. ¿Ndiva'a ko xí'o ndeé ní iní ndo tá kéndava'a na xí'ín ndó? Ta, ¿ndiva'a ko xí'o ndeé ní iní ndo tá kí'ín kuí'íná ná ndo'ó?

⁸ Tído di'a kéndava'a ndó xí'ín ñani ndo, na kúu kuendá Jesús, ta kí'ín kuí'íná ndó na.

⁹ ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña o ndú'u ta'on ñayuu kíni noo dándáki Ndios? O sa dándá'í ndo mií ndó, chí o ndú'u na kátoó kudj xí'ín ndi ndáa mií vá ñayuu noo ió Ndios, ni na ndáño'o yoko, ni na kídj xí'ín na ko kúu yíj ná o ñadi'í na, ni ra kídj xí'ín ta xí'ín rá, ni ña'a kídj xí'ín ña'a xí'án,

¹⁰ ni na kuí'íná, ni na kátoó téi dí'ón, ni na xí'í, ni na kini ká'an, ni na mañá o ndú'u noo dándáki Ndios.

¹¹ Ndidaá ña yó'o ni sa kee dao ndo'ó tá sata, tído sa ni nduvii va ndó noo Ndios viti, ta ni xí'í na ña koo vii ndo, ta ni kandoo vii ndo noo Ndios sa'a ña kándéé ini ndo sato'o yo Jesús, xí'ín sa'a ña ni natiin ndó Espíritu ij Ndios.

Ná dá'a ni kee ndó kuachi xí'ín na ko kúu yíj ndo o ñadi'í ndo

¹² Ndidaá vá ña'a kuu kee yó, tído o duú ndidaá ña kí'o ña va'a noo yo. Ndidaá vá ña'a kuu kee yó, tído ná o kí'o yó mií yó noo ni iin ña'a ña dándákián yó.

¹³ Ni kava'a Ndios ña'a kaxio kaño'o tixió, ta ni kava'a tji yó ña kaño'o ña'a kaxio, tído ndi nduú vaan dánaá na. Tído ko ní káva'a na ñij yo ña kían kudj yo xí'ín ndi ndáa mií vá ñayuu. Chí di'a ni kava'a na ñij yo, dá koni kuáchí yó noo mií ná, ta mií ná kúu sato'o ñij yo.

¹⁴ Chí Ndios, na ni danátaki sato'o yo Jesús, noón ta'ani kúu na dánátaki yó xí'ín ndéé ná.

¹⁵ ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña ñij ndo kúu kuendá Cristo? Sa'a ñoó, ¿á kuu ko'o xí'ín ñij yo, ña kúu kuendá Cristo, ta dáki'in tá'an yóan xí'ín ñij iin ña'a díko mií noo ta? Koó, o kúu ta'on.

¹⁶ ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ñá tá nì nàkì'in tá'an ñí iin ɬa xí'ín ñá'a díkó míí, dá kíán nì nduu na iin tó'ón vá? Dá chī di'a ká'an tuti iì Ndios: "Tá nì nàkì'in tá'an iin ɬa xí'ín iin ñá'a, dá kíán nì nduu na iin tó'ón vá."

¹⁷ Tído nà nì nàkì'o míí noo sato'o yo Jesús, dión nì nduu na iin tó'ón xí'ín ná.

¹⁸ Kuino kíi ndo noó ñá kátoó ndo kudj ndo xí'ín nà kọ kúú ñadi'í ndo o yíi ndo. Dá chī ndidaá ká kuachi kée ñayuu kọ kíán kuachi kée na xí'ín ñíi míí ná, tído nà kée kuachi xí'ín nà kọ kúú yíi ná o ñadi'í nà, noón kúú nà yá'a kée kuachi xí'ín ñíi míí ná.

¹⁹ Chī, ¿á kọ ná'á ta'on ndó ñá yikí koño ndo kúú ve'e ño'o noo ió Espiritu iì Ndios? Chī ió nà ini ndo, chī nì natiin ndó nà noo Ndios. Sa'á ñoó kọ dándáki ká ndo míí ndó,

²⁰ dá chī ya'i nda'o nì chīya'i Ndios sa'a ndo. Sa'á ñoó keká'ano ndó Ndios xí'ín ñíi ndo, xí'ín espíritu ndo, chī ña'a Ndios kíán.

7

Ká'an ni'ini Pablo noó ñayuu sa'a ndi kíán kee na tá tanda'a ná

¹ Ta viti kíán ko'ín kasto'in xí'ín ndó sa'á ñá nì ndato'ón ndó yu'u noo tuti nì tanda'a ndó nì kii nooi, á ñá va'a cháá ká kíán ñá ná o tanda'a ɬa xí'ín ñá'a.

² Tído sa'á ñá ióan ya'a ndó kee ndó kuachi xí'ín nà kọ kúú yíi ndo o ñadi'í ndo, sa'á ñoó va'a cháá ká ná koo ñadi'í iin rá iin ndó, ta iin rá iin nà ñá'a ná koo yíi ná.

³ Ta iin rá iin ɬa kánian kudj nduú rā xí'ín ñadi'í rā, ta kị'o dión ta'ani kánian kee nà ñá'a xí'ín yíi ná.

⁴ Dá chī nà ñá'a kọ dándáki ká nà ñíi ná, ndaá yíi vá ná kúú rā dándáki ñáa. Ta nì ɬa kọ dándáki ká ñíi rá, ndaá ñadi'í rā kúú nà dándáki ñáa.

⁵ Sa'á ñoó o sá kádi'inda ndo ñíi ndo noo yíi ndo o noo ñadi'í ndo. Tído tá nì kandoo míí ndó ñá o nàkì'in tá'an ndó dao kuu, chī kóni ndo kane'e iì ndo ka'an ndo xí'ín Ndios, dá kíán kuu va kee ndó dión. Tído ndi'í daá, nàkì'in tá'an nduú tuku ndó, chī oon nì ví o kí'o ndeé iní ndo, ta kexíxi ñá u'u xí'ín ndó, dá ya'a ndó kee ndó kuachi xí'ín iin ká nà.

⁶ Ndidaá ña'a ká'ín xí'ín ndó yó'o kíán ká'an ni'inii noo ndo, tído kọ kúú ta'an vaan choon sa'ándáji noo ndo.

⁷ Ká'an yu'u ñá va'a cháá ká kíán ñá ná kandeí míí ndidaá ɬa táto'on kị'o ió míí yu'u. Tído díin díin va ña'a nì ni'í tá'í iin rá iin ñayuu noo Ndios, chī ió dao na nì ni'í tá'í ñá kị'o ndeé iní nà kandeí míí ná, ta ió ta'ani dao na nì ni'í tá'í ñá tanda'a ná.

⁸ Ta ñá yó'o ká'an yu'u xí'ín takuáchí tákí, xí'ín nà kuáan ñá iin ñá va'a kíán ñá ná kandeí míí ná táto'on kị'o kée yu'u.

⁹ Tído tá kọ xí'o ndeé iní nà chítuu na ñá kóni ñíi ná, dá kíán va'a cháá ká ná tanda'a ná. Dá chī va'a cháá ká ñá tanda'a ná o duú kaan ndo'o nió ná koni nà iin ɬa o iin ñá'a.

¹⁰ Ta noo ndo'ó, nà nì tandá'a, sa'ándáji choon noo ndo, tído kọ kíán choon nì ndaki ñaxintóní, chī choon sa'ándá míí sato'o yo Ndios nooi kíán, ñá ndo'ó, nà ñá'a, o sá dánkoo ndó yíi ndo.

¹¹ Tído tá sá nì dánkoo iin ñá'a yíián, dá kíán ná dá'a nì tanda'an xí'ín iin ká ɬa. Va'a cháá ká ná ndaka ñá manj noo sátá'an iin rá iin na, dá nàkì'in tá'an tuku na kandeí ná. Ta ndo'ó, rā ɬa xaán, o sá dánkoo ndó ñadi'í ndo.

¹² Ta ió ñá ka'ín xí'ín dao ká ndo, va'ará kọ ká'an sato'o yo Ndios sa'án. Tá ió iin káa ñani yo, ta kọ kándísa ñadi'í rā Jesús, tído ióan ñá koo ijan xí'ín rá, dá kíán ná dá'a nì dánkoo ñáá rá.

13 Tá ió iin káa na ñá'a kándisa Jesús, ta kọ kándisa yí ná, tído tá ió ra ña koo ij rá xí'ín ná, dá kían ná dá'a ni dánkoo ñáá ná.

14 Chì iin yí kọ kándisa Jesús, ndé'é va'a ñáá Ndios sa'a ña kándisa ñadi'í ra. Ta iin ñadi'í kọ kándisa Jesús, ndé'é va'a ñáá Ndios sa'a ña kándisa yí'ian. Chì tá kọ kían dión, dá kían kandọo kini de'e na noọ Ndios, tído viti kúú xí takuáchí vī noọ ná.

15 Tído tá ká'án yí ndo o ñadi'í ndo, na kọ kándisa Jesús, ña dánkoo na ndo'ó, dá kían konó ndó ná kee na dión. Chì ni ndaxi ndo noọ ña ni tandá'a ndó xí'ín ná tá ndó'o ndó dión. Chì ni ñakana Ndios ndo'ó ña kían kandeí va'a ndó.

16 Chì ndo'ó, na ñá'a xaan, çxini á kandeé ndó xí'ín yí ndo, dá nduu ra kuendá Jesús? Ta ndo'ó, ta kúú yí, çxini á kandeé ndó xí'ín ñadi'í ndo, dá nduu na kuendá Jesús?

17 Tído iin rá iin ndó kánian koo tát'on ni xí'o mií sato'o yo Ndios koo ndó tá ni ñakana ñáá ná xoo mií ná. Ta ña yó'o kían dána'i noọ ndidaá kúú na kúú kuendá Jesús iin iin xían noọ xionooi.

18 Sa'a ñoó, çá sa ni ta'anda ñi ndo tá ni ñakana ñáá Ndios? Dá kían nda dión koo va ndó. ÇÁ ió dao ndó kọ ñá'a ta'anda ñi tá ni ñakana ñáá Ndios? Dá kían ná dá'a ni ka'anda ndoán.

19 Dá chì ña ta'anda ñi yo xí'ín ña kọ ní ta'anda ña, ni iin ña'a kọ ndáya'i ña, dá chì ña ndáya'i noọ Ndios kían kee yó choon sa'ándá na.

20 Sa'a ñoó kánian koo ij ndo tát'on k'i'o ndáa ndó tá ni ñakana ñáá Ndios xoo mií ná.

21 ÇÁ ni sa ño'o ndó tixi ndá'a iin sato'o tá ni kana ñáá Ndios? Ná dá'a ni nakani ini ndo. Tído tá ió ñandéé ini ña kankuei ndó tixi ndá'a sato'o ndo, dá kían cho'on ini ndo yaa ndo.

22 Chì ndo'ó, na sa ño'o tixi ndá'a iin sato'o tá ni kana ñáá Ndios, ndo'ó kúú na ni taó xoo Ndios tixi ndá'a kuachi, dá nono ndo kee ndó ña kóni na. Ta ndo'ó, na kọ ní sa ño'o tixi ndá'a iin sato'o tá ni ñakana ñáá Ndios, viti kían ni ndu'u ndó tixi ndá'a Cristo, dá koni kuáchí ndó noọ ná.

23 Ya'i nda'o ni chya'i Ndios sa'a ndo, sa'a ñoó ná dá'a ni nachi'i ndó mií ndó tixi ndá'a ni iin tó'on ñayuu.

24 Sa'a ñoó, ñani, tát'on ni sa ndaa iin rá iin ndó tá ni ñakana ñáá Ndios, k'i'o dión ij ní koo ndó noọ ná.

25 Ta viti ko'in ka'in cháá xí'ín ndó sa'a na takí, va'ará kọ ta'ón choon ní ni'i noọ sato'o yo Ndios kían. Tído ká'án ni'ini noọ ndo tát'on k'i'o ká'án mií yu'u kúú ña va'a, chì sa'a ña kú'u ini sato'o yo Ndios sa'í, sa'a ñoó kúú iin ta ká'án ña ndaa.

26 Ta sa'a ña ndéi yó tiempo u'u nda'o, sa'a ñoó ká'án yu'u ña va'a cháá ka ná kandeí mií ndó, ta ta, tát'on k'i'o ndéi ndó.

27 Tá ió ñadi'í ndo, o sa dánkoo ñáá ndó. Ta tá kọó ñadi'í ndo, o sa ndí'i ini ndo tanda'a ndo.

28 Tído tá ná tanda'a ndo, kọ ta'ón kuachi kían. Ta dión ta'ani takuáchí di'í takí, kọ ta'ón kuachi kían tá ná tanda'a xí. Tído na tanda'a, kasá'a ndo'o nió ná, ta kọ kóni yu'u ña ndo'o ndó dión.

29 Tído ña yó'o ká'án yu'u xí'ín ndó, chì ndadá cháá vá tiempo kámani noọ yo. Sa'a ñoó ndo'ó, na ió ñadi'í, kee ndó kuendá ña kọó ná ió, ta ndí'i cháá ka ini ndo sa'a Ndios.

30 Ta ndo'ó, na kúnda'í ini, kee ndó kuendá ña kọ kúnda'í ini ndo. Ta ndo'ó, na ndéi dii, kee ndó kuendá ña kọ ndéi dii ndo. Ta ndo'ó, na xíin, kee ndó kuendá ña kọó ña'a ní xíin ndó.

31 Ta ndo'ó, na kéchóon ña'a ió ñayuu yó'o, ná dá'a ni ndí'i ini ndo sa'án. Dá chì ñayuu ndéi yó viti naá váán xí'ín ndidaá kúú ña'a ió nooán.

³² Chì ñà kónì yu'u kíán ñà ná dá'a ni nakani téi ini ndò sà'á ñà'a ió ñayúú yó'o. Chì nà kò ñá'a tanda'a, ndí'i cháá kà ini nà sà'á ñà'a sato'o yò Ndios, chì ndúkú ná ñà nata'an ini sato'o yò koni ñáá ná.

³³ Tído tãa nì tandá'a, nákanì cháá kà ini rã sà'á ñà ió ñayúú yó'o, chì ndúkú rá ñà nata'an ini ñadi'í rã koni ñááán.

³⁴ Ta dión ta'ani kò kúú nóó ta'an vaan xí'ín ñá'a ió yíi xí'ín ñá'a koó yíi. Chì ñá'a koó yíi, ndí'i iníàn sà'á ñà'a sato'o yò Ndios, chì ndúkúán ñà kandòo vii ñíjã, xí'ín nímã noò Ndios. Tído di'a ñá'a ió yíi, ndí'i cháá kà iníàn sà'á ñà ió ñayúú yó'o, chì ndúkúán ñà nata'an ini yíjã koni ñáá rá.

³⁵ Ká'ín ndidaá ñà yó'o xí'ín ndó, dá nì'í jínì cháá kà ndò ndi kee ndó. Ta kò ká'ín sà'a ñà sà'á ñà kónijì chituui ndò'ó. Ñà kónijì yu'u kíán kee ndó ñà va'a xí'ín ñà ndísá'ano, dá kíán ni iin tó'ón ñà'a ná o kétéin noò ndò kee ndó ñà kónijì Ndios.

³⁶ Tá ió iin káa ndó ká'án ñà kò va'a ta'on ñà kuyatá de'e di'í tákí ndò, ta ká'án ndó ñà kánian tanda'a xí, dá kíán kuu kì'o ndó ñà tanda'a xí, chì kò ta'ón kuachi kíán.

³⁷ Tído ndò'ó, nã ió ini ñà ná o tãnda'a de'e di'í ndò, ta o duú ñà miãan ndúsa kíán ñà tanda'a xí, ta nóno noò ndò kee ndó ñà kíán kónijì miã ndó, tá sã nì chikaa ini ndò ñà o tãnda'a ta'ón de'e di'í tákí ndò, dá kíán va'a va kée ndó.

³⁸ Sà'á ñòó, nã xí'o de'e di'í nã tanda'a xí, va'a kée na, ta nã kò xí'o xí tanda'a xí, va'a cháá kà kée na.

³⁹ Ta iin ñá'a ió yíi, nì katò tá'an xí'ín yíjã noò ley xíã nani takí rã ió rã. Tído tá nì xí'í yíjã, dá kíán nì nono nooã tanda'an xí'ín ndi ndáa tãa kónijì miãan, tído tãa kándísa sato'o yò Cristo ná kakuu ra.

⁴⁰ Tído kaá yu'u ñà va'a cháá kà ví keeán tá ná o tãnda'a tukuán, ta ká'ín ñà kì'o dión ta'ani kónijì Espíritu ijì Ndios.

8

Ká'qan nì'ini Pablo sà'á koño dóko ñayuu kò ná'á Ndios noó yoko

¹ Viti, dá kua'ín kastò'ín xí'ín ndó sà'á koño dóko ñayuu noó yoko. Sã kátónijì va'a ini yò sà'á ñà yó'o. Tído sà'á ñà kátónijì ini yò, ñà yó'o kedaá xí'á, sà'á ñòó kúryí yó. Tído tá kú'u ndisa ini yò sà'á ñayuu xí'ín yó, dá dákuá'ano yó nã xí'ín to'ón Ndios.

² Tá ió iin káa ndó ká'án ñà ná'á nda'o ndó sà'á iin ñà'a, di'a kò ná'á ndó sà'án tátò'on kì'o kánian kana'á ndó.

³ Tído tá miãan ndaa kónijì yò Ndios, dá kíán ná'á ná yó, ñà kúú yó ñayuu nã.

⁴ Ta viti kò'ín ka'ín xí'ín ndó sà'á ñà dóko ñayuu noó yoko. Ná'á yó ñà kò ta'ón ñà'a ndáya'i yoko ndéi ñayúú yó'o, chì koó kà iin kà ndios, sava'a iin tó'ón ñíjì vá kúú Ndios.

⁵ Va'ará ká'án ñayuu ñà ndéi dao kà ndios induú o noño'o yó'o, chì kaá nã ñà kua'á nda'o ndios xí'ín kua'á nda'o sato'o ndéi,

⁶ tído noo yóó, iin tó'ón ñíjì vá kúú Ndios, nã kúú tatá yò, nã nì kava'a ndidaá kúú ñà'a, ta noón kúú nã xí'o ñà takí yò kéchóon yó noo ná. Ta iin tó'ón ñíjì ta'ani kúú sato'o yò Jesucristo. Ta xí'ín ndá'a miã ná ió ndidaá kúú ñà'a, ta miã ná kedaá xí'á, dá takí yò ndéi yó.

⁷ Tído o duú ndidaá ñayuu kátónijì ini sà'á ñà yó'o. Dá chì ñò'o dao ñayuu tein ndó, nda'á kuálí ná nì kasá'á ná ndáño'o na yoko. Sà'á ñòó tá seí nã koño nì dokò ñayuu noó yoko, ká'án ná ñà sã ndáño'o ta'ani na yoko ñòó, ta kasá'á ná nákanì kuáchijì ini nã sà'á ñà kò ná'á va'a na, ta ká'án ná ñà nì yakò nã noo Ndios.

⁸ Sa ná'á vá yó ña o duú ña'a seí yó kedaá xí'ín yó, dá kandoo va'a yó noo Ndios. Dá chî kô kúú yó ñayuu ndáyá'i cháá ká noo ná sa'á ña seí yó dao ña'a, ta ni o kándoo nóo yó noo ná sa'á ña kô seí yó dao ká ña'a.

⁹ Tído kaon koo ndó, chî va'ará kuu keí ndoán, tído ná dá'a ni kî'o ndó ña kían kuei dao na kómanî kua'ano xí'ín to'on Ndios noó kuachi sa'á ña seí ndoán.

¹⁰ Dá chî tá ná koni na iin káa ndo'ó, na sa ná'á sa'á ña yó'o, ta ió ndo seí ndo koño ini ve'e noo ndáño'o ñayuu yoko, dá kían ka'án ta'ani na keí ná ña, va'ará nákanî kuáchî ini na keí náan. ¿Á kô ná'á ta'on ndó ña sa'á ña kée ndó dión, sa'á ñoo xíno ini na keí ná koño nî doko ñayuu noó yoko?

¹¹ Ta sa'á ña ná'á va'a ndó ña kô ta'on kuachi kían keí ndó koño ñoo, sa'á ñoo dátúú ndó ñani ndo, na kô ñá'á kua'ano xí'ín to'on Ndios, na nî chiyá'i Cristo sa'a.

¹² Ta sa'á ña yá'a ndó kée ndó kuachi noo ñani ndo, ta sa'á ña xí'o ndó ña xíno ini na kée na ña ká'án ná kúú kuachi, sa'á ñoo yá'a ndó kée ndó kuachi noo mií Cristo.

¹³ Sa'á ñoo tá ña'a seí yu'u kedaá xí'ín ñani, dá kuei na noó kuachi, dá kían ni iin kuú ká ná o kaxíi koño, dá kían ná dá'a ni ya'a ñani kee na kuachi sa'a yú'u.

9

Ká'an Pablo ña kúú ná iin apóstol

¹ ¿Á kô ná'á ta'on ndó ña kúú iin apóstol, na né'e to'on Jesús? ¿Á kô ná'á ta'on ndó ña kuu kee yu'u ndidaá ña'a kée dao ká apóstol? ¿Á kô ná'á ta'on ndó ña nî xini ta'ani yu'u Jesús, na kúú sato'o yó? ¿Á kô ná'á ta'on ndó ña nî nduu ndó kuendá Jesús sa'á ña kéei choon nî xí'o sato'o yó nooí?

² Ndá ndi kuu kô kándía dao ká ñayuu ña mián ndaa kuiti kúú yu'u apóstol Jesús, tído ndo'ó kúú na kánian nakoni ndo yu'u. Ta sa'á ña kúú ndó kuendá sato'o yó Jesús, ñoo kían ná'á ña kúú iin apóstol.

³ Ta ña yó'o kúú to'on ká'in xí'ín ndo'ó, na kána'á xí'ín ndéi xaan:

⁴ ¿Á kô ta'ón íchî ndú ña kî'o ndó ña'a kasá'an ndu, ña kî'o ndó ña'a ko'o ndu?

⁵ ¿Á kô ta'ón íchî ndú ña kandaka ndu na ñá'á kándisa Jesús kakuu ñadi'í ndu, ta kanoo nduú na xí'ín ndú, táto'on kî'o kée dao ká na kúú apóstol, xí'ín ñani sato'o yó Jesús, xí'ín Cefas?

⁶ ¿Á sava'a yu'u xí'ín Bernabé kúú na kánian koto mií xí'ín choon kée ndu?

⁷ Ta, ¿ndi káa iin soldado xito mií xí'ín di'ón mií rá? Ta, ¿ndi káa iin ta xiti uva, ta kô seí rá uva kána noño'ó rá? Ta, ¿ndi káa iin ta ndáka léko, ta kô xí'í ra lechî rî?

⁸ ¿Á ká'án ndó ña nákanî ini ta ká'in xí'ín ndó? ¿Á kô ná'á ta'on ndó ña dión ta'ani ká'an ley Moisés?

⁹ Dá chî ley Moisés kían kaá di'a: "O sa taán ndo ñono yú'u chee tá sádî rî tirió, dá ná kuu keí rí chááan." ¿Á ká'án ndó ña ndí'í ini Ndios sava'a sa'á chee?

¹⁰ O, ¿á nî taa ta'ani na to'on yó'o sa'á yóó? Sa'á yóó nî taa naan. Ta dión ni na xiti, ió tandeé ini noo ná ña natiin na ña'a noño'ó nî xiti na, ta na sádî tirió, ió ta'ani tandeé ini noo ná ña natiin na ña'a noó nî nduyii na ñoo.

¹¹ Ndu'u kúú na nî chí'í tata ña kúú to'on Ndios ini nio ndo, sa'á ñoo, ¿á kakian iin ña dáta'án nda'o ndu'u ndo'ó ña natiin ndu'u cháá ña xínño'ó ndú noo ndo?

12 Tá dao ká va taa kúú rā nátiin ña xító ndó rā, ta va'a cháá ká ví kánian kee ndó xí'ín ndu'u.

Ta va'ará ió íchi ndú ña koto ñaá ndó, tído kọ kéchóon ta'on ndu'an. Di'a xí'o ndéé vá ini ndu ñoó ndidaá ña'a, dá kían ni iin ña'a ná o kétéin ñoó ñayuu ña kandísa na to'on va'a sa'a Cristo Jesús.

13 ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña taa kéchóon ñoó Ndios ini ve'e ño'o ká'ano seí rā ña ñó'o ini ve'e ñoó, ta rā dókọ kítí ñoó náá seí rā cháá kọño rí?

14 Díon ta'ani ni sa'anda sato'o yo Jesús choon ña nā xíonoo dána'a to'on va'a sa'a ná, kánian kataki nā ñoó choon kée na.

15 Tído yu'u, ni iin kuú tǎ'ón kọ ní ka'ín xí'ín ndó ña koto ndó yu'u, ta ni kọ táai to'on yó'o kosaa ñoó ndo sa'á ña kóni ña koto ndó yu'u. Va'a kaa ná kuu di'a yu'u, o duú ká ña djítá ndó ña náta'an ini sa'á ña kọ kí'in ya'i ñoó ndo.

16 Tá dána'a yu'u to'on va'a sa'a Jesús, dá kían kọ kánian chindaya'i yu'u miíí, dá chī nī ta'anda choon ñoó ña díon kánian kee. Nda'í yu'u tá ná o dána'í to'on va'a yó'o.

17 Tá nī chīkaa ini mií yu'u kee choon yó'o, dá kían kuu va natiin ya'i ñoó ndo. Tído o duú mií yu'u ní chíkaa ini kee ña, dá chī choon nī ta'anda ñoó vá yu'u kían.

18 Ta, ¿ndí kían va'a nátiin yu'u, tá dáá? Ña va'a nátiin yu'u kían náta'an ini sa'á ña kọ kí'in ya'avii ñoó ndo dána'í to'on va'a sa'a Cristo Jesús. Chī kọ kóni dándi'i ini ño'ó kee ndó ña kánian kee ndó xí'ín sa'á ña dána'í to'on va'a sa'a Jesús.

19 Ta sa'á ña kọ nákaa tixi ndá'a ni iin tó'ón ñayuu, sa'á ñoó nónói kǐ'oi miíí konkuáchíí ñoó ndidaá kúú ñayuu, dá kían kandeéí ña kandísa kua'a cháá ká na to'on va'a sa'a Jesús.

20 Sa'á ñoó, tá nákaa tein na kúú nā Israel, dá kéei miíí kúú iin nā Israel, dá kandeéí kandísa na Jesús. Chī tá nákaa tein nā ñó'o tixi ndá'a ley Moisés, ta va'ará kọ nákaa tixi ndá'a ley ñoó, tído kéei miíí ña nákaa tixi ndá'an, dá kandeéí kandísa na Jesús.

21 Ta díon ta'ani kée yu'u tá nákaa tein ñayuu kọ ñó'o tixi ndá'a ley Moisés, chī kée yu'u miíí ña kọ nákaa tixi ndá'a ley. Tído kọ kóni kaañ ña kọ seídó'o yu'u choon sa'anda ley Ndios, chī nákaa tixi ndá'a Cristo. Díon kéei, dá kandísa nā kọ ñó'o tixi ndá'a ley to'on va'a Jesús.

22 Tá nákaa tein nā kọ ña'a kua'ano xí'ín to'on Ndios, dá kían kée yu'u miíí táto'on kǐ'o kúú mií ná, dá kandeéí kua'ano na xí'ín to'on Ndios. Ta daá kuití vá kée yu'u miíí táto'on kǐ'o kúú iin rá iin ñayuu, dá kandeéí kǎki dao na ñoó kuáchī nā.

23 Ndidaá kúú ña yó'o kée yu'u, dá naka'ani cháá ká to'on va'a sa'a Jesús kua'an, ta kǐ'o díon kandeé ta'ani yu'u ni'í ña kúú ña va'a sa'á to'on va'a yó'o.

24 ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ndi ndó'o taa taxí tá'an? Chī ndidaá vá rá ndúndéé taxí tá'an, tído iin tó'ón vá kúú rā kándéé. Ta kǐ'o díon ta'ani ndundéé ndó kuita ndaa ndo xí'ín to'on Ndios, dá kandeé ndó ni'í ndo ña kánian natiin ndó.

25 Ta kǐ'o díon ta'ani ndó'o rā kó'on chidáo tá'an, chī ndí'í nda'o ini rā kénduu rā mií rá, dá kandeé rá ni'í rá iin corona, ña naá óon. Tído yóó kúú nā ndá'í ini kuita ndaa xí'ín Ndios, dá ni'í yo iin corona, ña ni iin kuú o ña.

26 Sa'á ñoó kǐ'o díon ndaa kánkonoí íchi Ndios, chī kọ kánkono náá ta'on yu'u. Ta kǐ'o díon ta'ani kéei tá naáí xí'ín ña kini, chī kọ kéei táto'on kée nā dáko'on yíkí ñoó táchī.

²⁷ Di'a dándó'o yu'u ñíjí, ta kéndúsají xí'án, dá kandeéí ña keean ña kóni Ndios. Dá chî tá koó, dá kían, va'ará ni daná'í noo dao ka ñayuu, oon ni ví o kandeéí kasandaáí nda noó ni chîná'a Ndios.

10

Kuino kí ndo noó yoko, ta o sa kándaño'o ndóan

¹ Tído ko kónijí, ñani, ña nandodó ndo ña ni xika na sá'ano ñoo ndu'u tixi kátí viko, ña ni kasto'on xí'in ná noo kánian ko'on na. Ta ndidaá vá ná ni chika'anda me'í taño'o nani Taño'o Kua'á.

² Ta kí'o dión ni ndu'u na tixi ndá'a Moisés, chî kíán tát'o'on ni sodó ndúta ná xí'in viko ñoo xí'in taño'o ñoo.

³ Ta ndidaá ná ni seí ña'a ni tanda'a Ndios ni kii induú,

⁴ ta ndidaá ta'aní na ni xí'i takují ni xí'o Ndios noo ná. Chî ni xí'i na takují ni kana ndjka káo, ta káo ñoo kúu Cristo.

⁵ Tído kua'á nda'o ñayuu ñoo ko ní náta'an ini Ndios koni na. Sa'á ñoo ni kandoo yikí koño na noño'o ichí ñoo.

⁶ Ndidaá kúu ña yó'o kían kasto'on xí'in yó ña ko vá'a ta'on ña katoó yo kee yó ña kini tát'o'on kí'o ni kee ñayuu ñoo.

⁷ Sa'á ñoo o sa kándaño'o ndó yoko tát'o'on ni kee dao ñayuu ñoo, chî di'a ká'an tuti ij Ndios: “Ni sa ndei na ni sasá'an na, ta ni xí'i na, dá ni ndakuei na ni sa ndei dijí ná noó yoko.”

⁸ Ta ná dá'a ni kee yó kuachi xí'in na ko kúu ñadi'í yo o yí yo tát'o'on kí'o ni kee dao ñayuu ñoo. Chî sa'á ña ni kee na dión, sa'á ñoo iin kuu ni xí'i oko oni mil na ni kee Ndios.

⁹ Ta ná o sa kóo ini yo korndodó yó sato'o yo Ndios tát'o'on kí'o ni kee dao ñayuu ñoo, chî sa'á ña ni kee na dión, sa'á ñoo kua'a ná ni xí'i tá ni seí ñaá koó.

¹⁰ Ta ni o sa ká'an kuachi ndó noo Ndios tát'o'on ni kee dao ñayuu ñoo, chî sa'á ña ni kee na dión, sa'á ñoo kua'a ná ni xí'i ni kee iin ángel né'e choon sa'áni ñayuu.

¹¹ Ndidaá kúu ña yó'o kían ni ndo'o ñayuu ñoo, ta kasto'an xí'in yó ña ná o sa kóo ini yo kee yó dión, ta ni taa naan noo tuti ij Ndios ka'an ni'nian noo yóo, na ni kasandaá ndéi tiempo noo ndí'i.

¹² Sa'á ñoo ndi ndáa ndó ká'an ña ndíta toon ndó xí'in Ndios, dá kían kanda ndo mií ndó, dá ná dá'a ni kuei ndó noó kuachi.

¹³ Kana'á ndó ña tandó'o ndó'o ndó, iin nóo vá kúúan xí'in tandó'o ndó'o ndidaá ka ñayuu. Tído iin na ndaa kúu Ndios, chî o kóno ta'on na ña ndo'o cháa ka ní'o ndo noó ña o kí'o ndeé iní ndo. Dá chî di'a kí'o va Ndios tandéé iní noo ndo, dá kandeé ndó kankuei ndó noó tandó'o xí'ndodó ñaá.

¹⁴ Sa'á ñoo, na maní mií, taó xóo ndó mií ndó noó ña kúu yoko, o sa kándaño'o ndóan.

¹⁵ Ká'in xí'in ndó tát'o'on ká'in xí'in na kánda iní. Sa'á ñoo taó kuendá va'a ndó sa'á ña ká'in xí'in ndó yó'o.

¹⁶ Tá xí'i yó copa ndutá uva, ndirá dándáki ña ni kee Cristo Jesús sa'a yo, ta náki'o yó ndivé'e noo Ndios sa'a ra, zá ko ná'a ta'on ndó ña iin ni nduu yó xí'in Cristo ni kee nijí ná? Ta tá dákuachi yó pan, dá seí yoán, zá ko ná'a ta'on ndó ña iin ni nduu yó xí'in Cristo sa'á ña ni xí'o na yikí koño na ni xí'an sa'a yo?

¹⁷ Va'ará kua'a vá kúu yó, tído iin tó'on vá pan seí yo, sa'á ñoo iin tó'on vá ni nduu yó, chî iin tó'on vá pan seí ndí'i yó.

¹⁸ Kande'é ndó tát'o'on kée na Israel. Chî seí na cháa koño kítí dóko ná noo náa, ta, zá ko ná'a ta'on ndó ña kíán tát'o'on iin ni nduu na xí'in noo náa ñoo?

19 Ta sa'a á ña ká'ín dión xí'ín ndó, ¿á kóni kaa ña ndáya'i yokó, o ndáya'i ña dóko ñayuu nooán?

20 Koo, chi ña ká'ín xí'ín ndó kóni kaa ña tá dóko ñayuu ko ná'á Ndios koño noo yokó, noo ña u'u va dóko náan, ta o duú noo Ndios takí, ta ko kóni ta'on yu'u ña iin nduu ndó xí'ín ña u'u.

21 Sa'a á ñoo ko kánian ko'o ndó copa kuendá Cristo, na kúu sato'o yo, ta ko'o ta'ani ndó copa kuendá ña u'u, chi ko kánian kasá'an ndó mesa kuendá sato'o yo Cristo, ta iin nduu ndó xí'ín ná, ta kasá'an ta'ani ndó noo mesa kuendá ña u'u, ta iin nduu ndó xí'án.

22 ¿Á ko ná'á ta'on ndó ña dár'u'u yo sato'o yo noo ña kuión na tá kée yo dión? ¿Á ká'án ndó ña ndakí cháa ka yo o duú Ndios?

Ná dá'a ni ndukú yo ña va'a mií yo. Di'a nandukú yo ña va'a dao ka na

23 Ndidaá va ña'a kuu kee yo, tído o duú ndidaá ña k'i'o ña va'a noo yo. Ndidaá va ña'a kuu kee yo, tído o duú ndidaá ña dákuá'ano dao ka ñayuu.

24 O sa ndí'i ini ndo sa'a á ña kandeí va'a ndó, di'a ndí'i ini ndo ña ná kandeí va'a dao ka ñayuu.

25 Ta ndi ndáa mií koño kúya'i noo díko náan, kuu va keí ndoán. Ta o sa ndátó'ón ndó ndeí ni kixian, dá kían ná dá'a ni kasá'a nakani kuáchí ini ndo.

26 Dá chi ña'a sato'o yo Ndios kúu iin ní kúu va ñayuu yó'o xí'ín ndidaá kúu ña'a ió nooán.

27 Tá ni kana iin na ko ná'á Ndios ndo'ó ña ko'on ndo ve'e na kasá'an ndó xí'ín ná, ta tá ká'án ndó ko'on ndo, keí ní ndó ndidaá kúu ña xí'o na noo ndo. O sa ndátó'ón ndó ndeí ni kixian, dá kían ná dá'a ni kasá'a nakani kuáchí ini ndo.

28 Tído tá ió iin na kaa xí'ín ndó: “Koño ni dokó ná noo yokó va kían xaan”, dá kían ná dá'a ni keí ndoán sa'a á ña ni ka'an na dión, dá ná o nákani kuáchí ini na kandé'é ná ndo'ó, dá chi ña'a sato'o yo Ndios kúu iin ní kúu va ñayuu yó'o xí'ín ndidaá kúu ña'a ió nooán.

29 Ká'ín sa'a á ña nákani ini dao ka na, o duú sa'a á ña nákani ini mií ndó.

Tído ndá ndi kuu kaa ndo xí'ín: “¿Ndiva'a kánian chituu yu'u ña nónóí kee sa'a á ña nákani kuáchí ini dao ka ñayuu?”

30 Chi tá ni nakí'o va yu'u ndivé'e noo Ndios sa'a á ña'a saxíj, ¿ndiva'a ká'an u'u ñayuu sa'í, ta sa ni nakí'o yu'u ndivé'e noo Ndios sa'án?”

31 Sa'a á ñoo tá sásá'an ndó, o xí'i ndó, o kée ndó dao ka ña'a, daá kuití kee ndóan sa'a Ndios, dá ná natiin na ñaño'ó.

32 O sa kákuu ndó tátó'on iin ña'a kétéin noo ñayuu, dá kuei na noo kuachi, á mií ná kúu ná na ñoo Israel, o á mií ná ko kúu ná na ñoo Israel, o á mií ná kúu ná kuendá Cristo.

33 Chi dión kée mií yu'u noo ndidaá ña kéei, chi ndúkúí ña nata'an ini ndidaá ñayuu, chi ko kée yu'u sa'a mií, di'a kée yu'u sa'a dao ka na, dá ni'j ná ña káki na noo kuachi na.

11

1 Sa'a á ñoo kee ndó tátó'on k'i'o kée yu'u, chi yu'u kúu na kée tátó'on k'i'o kée Cristo.

K'i'o di'a kee ndó tá náta na ndo dákuá'a ndó to'on Ndios

2 Nákonni yu'u ndo'ó, ñani, dá chi ndíko'on ini ndo yu'u, ta kée ndó tátó'on k'i'o ni ñaná'i noo ndo.

³ Tído kónij ña kían kandaq ini ndo ña Cristo kúu dinj noo ndidaá kúu ña. Ta dión ta'ani ndó'o ña, çhi mií rá kúu dinj noo ñadi'í ra, ta Ndios kúu dinj noo Cristo.

⁴ Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá ña ká'an xí'in Ndios o dána'a ra to'on ni xi'o Ndios noo rá tá kánóo iin ña'a dinj rá, dá kían ko xi'o ta'on ra ñaño'ó noo ña kúu dinj noo rá.

⁵ Tído ndi ndáa mií vá ña ñá'a ká'an xí'in Ndios o dána'a ña to'on ni xi'o Ndios noo ná tá ko dáda'i na dinj ná, dá kían ko xi'o ta'on na ñaño'ó noo ra kúu dinj noo ná, ta kéea kuendá táto'on ni datá tá'í dinj ná.

⁶ Çhi tá ko kóni na ñá'a dáda'i na dinj ná, dá kían va'a kaan ná datá tá'í naan. Tído tá kían iin ña ka'an noo noo ná, dá kían va'a kaan ná dáda'i naan.

⁷ Ta ni iin ña ko kánian dáda'i dinj rá, dá çhi káa ra táto'on ki'o káa mií Ndios, ta nátiin na ñaño'ó noo rá. Tído ta ña kúu ra nátiin ñaño'ó noo ña ñá'a,

⁸ dá çhi ko ní ki'in Ndios lásá yika ña ñá'a, dá kava'a na ña, di'a lásá yika ña ni ki'in na, dá ni kava'a na ña ñá'a.

⁹ Ta ko ní kava'a Ndios ña sa'á ña ñá'a, di'a ni kava'a na ña ñá'a sa'á ña, dá çhindee ña.

¹⁰ Sa'á ñoó miian ndúsa kánian kada'i dinj ña ñá'a, dá ná'a ña ña nákaa ña tixi ndá'a yíi ná, çhi ndé'é káxi ñaá ángel ndéi induú.

¹¹ Tído mií sato'o yo Ndios kúu ña ni saki ña o kúu ta'on koo iin ña tá koq o iin ñá'a, ta o kúu ta'on koo iin ñá'a tá koq o iin ña,

¹² dá çhi va'ará ni ki'in Ndios lásá yika ña, dá ni kava'a na ña ñá'a, tído tixi na ñá'a ta'ani káki ña. Tído ndidaa ña yo'o vei noo Ndios.

¹³ Sa'á ñoó nakani va'a ini mií ndó, çá ña va'a kían ña kanonó dinj ña ñá'a tá ká'an na xí'in Ndios o koq?

¹⁴ Ta ná'a yo ña iin ña ka'an noo kían ña konó iin ña kua'ano nánj idí dinj rá.

¹⁵ Tído ña va'a va kían ña konó na ñá'a kua'ano nánj idí dinj ná, dá çhi iin ñaño'ó vá kían, dá çhi ni ni'í ná idí dinj ná ña kakuuan ña dáda'i dinj ná.

¹⁶ Tído tá ká'an ndó kana'a ndó sa'a ña yo'o, dá kían kánian kana'a ndó ña ko ta'ón iin ka ña'a ná'a ndu'u kee ndu xí'in dao ka ña kúu kuendá Ndios, sa'va'a ña yo'o va kían kée ndu.

Dángni Pablo ñayuu sa'á ña ko va'a kée na tá kua'qn ña kee na Santa Cena

¹⁷ Tído ña ko'in ka'in xí'in ndó viti, ko kían ña ká'an va'i sa'a ndo, çhi noo nátaqa ndo dákuá'a ndó kánian dákuá'ano tá'an ndó, ta viti di'a dátuyú tá'an ndó.

¹⁸ Ña mií noo ká'in xí'in ndó kían ni ni'í tó'in ña noo nátaqa ndo dákuá'a ndó, daá kuiti vá taó xóo tá'an ndó. Ta kándisai ña miian ndaa dión kée ndó.

¹⁹ Dá çhi ki'o dión kánian taó xóo tá'an ndó, ká'an ndó, dá kándaq ini ndo ndá yoo kúu ña miian ndaa ndíta ndaa xí'in ña dákuá'a na.

²⁰ Çhi tá nátaqa ndo sádini ndó táto'on ki'o ni çhindú'u sato'o yo Jesús, ko kéndúsá'ano ndoan.

²¹ Dá çhi noo sei ndoan, çhíndaa noo dao ndó sei ndo ña né'e mií ndó ni kasáa ndo, ta ko ndáti ndó ña ka'anda naan. Sa'á ñoó dao ka ndo kándoq nda'í kuiko, ta dao ka ndo xini.

²² ¿Ndiva'a kée ndó dión? ¿Á ko ta'ón ve'e ndó kasá'an ndó, ta ko'o ndó? ¿Ndiva'a kénóo ndó ve'e ño'o Ndios, ta kándaq ndo ñaño'ó na nda'í koq ña'a né'e ni kasáa? ¿Ndi kaaj xí'in ndó viti? ¿Á nakoni yu'u ndo'o ña va'a kée ndó, ká'an ndó? Koq, çhi ko va'a ta'on kée ndó.

Ki'o di'a nýiká yo kee yo tá kua'a kee Santa Cena

²³ Chì táto'on nì natiin yu'u choon noo sato'o yo Jesús, kì'o dión sà nì daná'ì noo ndo: Mii sakuáa nì nakì'o iin ta sato'o yo Jesús noo ndá'a ta né'e choon, dá nì tiin na pan.

²⁴ Dá tá nì ndi'i nì nakì'o na ndivé'e noo Ndios, dá nì sa'anda dao naán, dá nì kaa na: "Tiin ndó pan yó'o, ta kei ndoán, dá chì ña yó'o kúu yikí koñoi, ña kían nakì'oi kuu sa'a ndo. Ta daá kee ndó ña yó'o, dá ndiko'on ini ndo sa'a ña nì keei."

²⁵ Ta dión ta'ani nì kee na tá nì tiin na copa vino noo nì ndi'i nì sasá'an na, dá nì kaa na: "Ndúta ñó'o ini copa yó'o dáxinkoo ña saá nì kandoo Ndios kee na xí'ín ñayuu na, ta xinkooan xí'ín nì yú'u. Ta kì'o dión kee ndó iin rá iin ta'ándá xí'ín ndó ra, dá ndiko'on ini ndo sa'a ña nì keei."

²⁶ Sa'a ñoo tá seí ndo pan yó'o, ta xí'í ndó vino yó'o, náchina'á ndó ñayuu ña nì xí'í sato'o yo Jesús sa'a kuachi yo. Ta dión kee ndó nda ná kasandaá kuu nandió koo na kasaa na.

Ndó'o níó ñayuu ñoo sa'a ña ko seí na pan ñoo, ta ko xí'í na ndutá uva ñoo xí'ín ñaño'ó

²⁷ Sa'a ñoo ndi ndáa miío ñayuu seí pan yó'o, ta xí'í na ndúta yó'o, ta ko kée naan xí'ín ñaño'ó, dá kían kandoo na ndio na kuachi sa'a ña xini xixi na yikí koño sato'o yo Jesús xí'ín nì ná.

²⁸ Sa'a ñoo miían ndúsa kánian korndodó va'a ndó níó ndo, nde'á á ndíta ndaa ndo, dá kei ndo pan yó'o, ta ko'o ndó ndúta ñó'o ini copa.

²⁹ Dá chì na seí pan ñoo, ta na xí'í ndutá uva ñoo, ta ko kée naan xí'ín ñaño'ó, ta ko kékuendá na ña kían yikí koño sato'o yo Jesús, dá kían ndo'o níó ná kee Ndios.

³⁰ Ta sa'a ña kée ndó dión, sa'a ñoo kuá'á nda'o ndó kú'u, ta kua'a ta'ani ndó kuitá, ta kua'a ndo sa nì xí'í.

³¹ Chì tá dinño'ó taó yo kuendá ña vii káa níó yo, dá kían ná o dándó'o ta'on Ndios níó yo.

³² Tído kényiko Ndios sa'a yo, ta dándó'o na níó yo viti, dá kían ná dá'a ni tanda'á ná yó ko'o naá yó noo kánian ko'on na kúu kuendá ñayuu yó'o.

³³ Sa'a ñoo, ñani mií, tá nì nataka ndo kei ndo pan, ta ko'o ndó ndutá uva, koo ini ndo kandati tá'an ndó, dá kasá'an ndó.

³⁴ Tá ió iin káa ndó kuíko, dá kían va'a ka ve'e ndó kasá'an ndó, dá kían ná dá'a ka ni ya'a ndó noo nátaka ndo, dá ná o dándó'o Ndios níó ndo. Ta ió dao ka ña'a ka'in xí'ín ndó, ta ñoo kían ndeyíkoj tá ná saai noo ndéi ndó.

12

Ká'an Pablo sa'a ña xí'o oon Espíritu ij Ndios noo iin rá iin yo, dá katí'a yo kechóon yó noo ná

¹ Kóni yu'u, ñani, ña kandaá ini ndo sa'a choon nì xí'o Espíritu ij Ndios noo yo, dá katí'a yó kechóon yó noo ná.

² Ta sa ná'á va'a mií ndó ña tá nì sa kuu ndó ñayuu ko ní sá na'á Ndios takí, sa xionoo ndava'a ndó sa kee yoko, ña ko tí'a ká'an.

³ Tído kóni ña kandaá ini ndo ña nì iin tó'on ñayuu kómí Espíritu ij Ndios o kúu ta'on dátaí chi'an na Jesús. Ta ni iin tó'on ñayuu o kúu ka'an ña Jesús kúu sato'o na tá ko kómí ná Espíritu ij Ndios.

⁴ Ta viti, kuá'á nda'o kúu noo choon nátiin yó, dá katí'a yó kechóon yó noo Ndios, tído iin tó'on dinj vá kúu Espíritu ij Ndios, na xí'o ndidaáan.

⁵ Chì kuá'á nda'o noo choon ió kéchóon yó noo Ndios, tído iin tó'on dinj vá kúu sato'o yo, na dándáki sa'an.

6 Ta kuꝗ'á ndá'o noꝝ choon ió kée yó, tído Ndios, nꝗ xí'o ña noꝝ ndidaá yó, iin tó'ón vá kúú ná.

7 Ta noꝝ iin rá iin yó xí'o Espiritu ij Ndios choon, dá katj'a yó dákuá'ano tá'an yó.

8 Chj noꝝ dao ñayuu xí'o Espiritu ij Ndios to'on ndichí ka'an nꝗ, ta dao ka nꝗ ní'j ña ka'an ná sa'á ña ná'á mií Ndios kée nꝗ kúú Espiritu ij.

9 Ta dao ka nꝗ ní'j ña kandeé ká'ano ini nꝗ Ndios kée mií Espiritu ij, ta dao ka nꝗ ní'j choon ña nduvꝗ'a na ñayuu kú'u kée Espiritu ij.

10 Ta noꝝ dao ka ñayuu xí'o na ña kee na ña'a ndato, ta dao ka nꝗ ní'j ña kastꝗ'on na sa'á to'on nj ní'j ná noꝝ mií Ndios. Ta dao ka nꝗ ní'j ña kandaꝗ ini ná ndá yoo kómí Espiritu ij, ta ndá yoo kómí espiritu to'ón. Ta dao ka nꝗ ní'j ña ka'an na dao ka yú'u, ña ko ní dákuá'a na. Ta dao ka nꝗ ní'j ña katj'a na nandió né'e na yú'u ká'an ñayuu ñoo.

11 Ta ndidaá ña yó'o kée iin tó'ón dinj mií Espiritu ij Ndios. Ta xí'o na ña noꝝ iin rá iin ñayuu táto'on kj'o nj chjkaꝗ ini mií ná kj'o naan.

Iin tó'ón vá kúú yó sa'á ña kúú yó kuendá Jesús

12 Iin tó'ón vá kúú yikí koño yo, va'ará kuꝗ'á ndá'o tá'í kíán. Ta ndidaá tá'í ñoo, va'ará kua'á ndá'o kíán, iin tó'ón yikí koño kíán. Ta kj'o dión ta'ani ndó'o yó sa'á ña kúú yó kuendá Cristo,

13 chj xí'in iin tó'ón vá Espiritu ij Ndios nj sodꝗ ndútꝗ ndidaá yó, dá nj nduu yó iin tó'ón, va'ará dao yó kúú nꝗ Israel, ta dao ka yó kúú nꝗ ko kúú nꝗ Israel, ta dao yó kúú nꝗ ñó'o tixi ndá'a iin sato'o, ta dao ka yó kúú nꝗ koꝗ sato'o. Tído iin tó'ón dinj vá kúú Espiritu nj nañin yó.

14 Ta dión ta'ani ndó'o yó xí'in yikí koño yo, chj ko kíán iin tó'ón tá'í, kua'a vá tá'í kíán.

15 Dá chj tá ná kaa sa'a yo: "Sa'á ña ko kúú yu'u iin ndá'a, sa'á ñoo ko kúú ta'on yu'u kuendá yikí koño yó'o", ¿á ña yó'o kónj kaa ña ko kíán kuendá yikí koño yo? Koó, dá chj ñaa vá kíán.

16 Ta tá ná kaa do'o yo: "Sa'á ña ko kúú yu'u iin nduchí nóó, sa'á ñoo ko kúú ta'on yu'u kuendá yikí koño yó'o", ¿á ña yó'o kónj kaa ña ko kíán kuendá yikí koño yo? Koó, dá chj ñaa vá kíán.

17 Sa'á ñoo tá iin ní yikí koño yo ná kakuu nduchí nóó, dá kíán, ¿ndi koo kueidó'o yó, tá dáá? Ta tá iin ní yikí koño yo ná kakuu do'o yó, dá kíán, ¿ndi koo ta'ami yó ña'a?

18 Tído mií Ndios kúú nꝗ nj chjndaa iin rá iin tá'í yikí koño yo noꝝ kánian karndaaan táto'on kj'o nj konj mií ná.

19 Dá chj tá iin tó'ón tá'í ndá'a ná kakuu iin ní yó, ¿ndeí kakuu yikí koño yo, tá dáá?

20 Tído viti, va'ará kuꝗ'á ndá'o tá'í kúú yikí koño yo, tído iin tó'ón dinj vá ñayuu kúú yó.

21 Ta o kúú ta'on ka'an nduchí nóó yo xí'in ndá'a yo: "Ko ta'ón choon kuui ndo'ó." Ta ni dinj yo, o kúú ta'on ka'an xí'in sa'a yo: "Ko ta'ón choon kuui ndo'ó."

22 Tído tá'í yikí koño yo, ña ká'án yó ña ko ndáya'i, ñoo di'a xínñó'ó cháá ka yikí koño yo.

23 Ta dao tá'í yikí koño yo, ña ko ndáya'i noꝝ yo, ñoo di'a kíán dándixi va'a yó. Ta dión ta'ani kée yó xí'in tá'í yikí koño yo, ña kedaá xí'á, dá xíka'an noꝝ yo, ñoo di'a kíán dáda'í yó xí'in ñaño'ó.

²⁴ Ta kọ kánian dádá'i yó ñíi yọ noọ va'a ná'a. Ta mií Ndios nì ndeyíko nà yíkí koño yọ, dá natiin ña koọ ñaño'ó yó noọ, cháá kà ñaño'ó.

²⁵ Ta dión nì kee na, dá kíán ná dá'a ni kaño'ó tá'an tá'i yíkí koño yọ, di'a ná ku'u inían sa'a sátá'an.

²⁶ Sa'a ñoọ tá tárku'e'e iin tá'i yíkí koño yọ, ta kúú iin níi vá ñíi yọ u'u. Ta tá ió iin tá'i yíkí koño yọ va'a ndó'o, ta kúú iin níi vá ñíi yọ va'a ndó'o, ta kádii inían.

²⁷ Ta ndo'ó kúú tátọ'on yíkí koño Cristo, ta iin rá iin ndó kúú tátọ'on tá'i yíkí koño na.

²⁸ Ta dao ndó nì chikata Ndios ña kee ndó choon noọ nà kúú kuendá Jesús. Ta choon mií noọ nì xí'o na kúú ña dao yó kakuu apóstol, dá kane'e yó tọ'on na, ta dao kà yó kakuu profeta, dá kasto'on yó tọ'on nì natiin yó noọ mií Ndios. Ta choon kúú onì nì ni'í tá'i dao kà yó kakuu yó nà dána'a. Nì ndi'i, dá nì ni'í tá'i dao kà yó choon ña kandeé yó kee yó ña'a ndato. Ndi'i, dá nì ni'í tá'i dao kà yó choon ña nduva'a yó nà kú'u. Ta dao kà yó nì ni'í tá'i ña chindeé yó ñayuu kúnda'í. Ta dao kà yó nì ni'í tá'i ña kakuu yó nà ka'anda choon noọ ná kúú kuendá Cristo. Ta dao kà yó nì ni'í tá'i ña ka'an yọ dao kà yú'u, ña ko ní dakuá'a yó.

²⁹ Sa'a ñoọ, ¿á ndidaá yó kúú apóstol? ¿Á ndidaá yó kúú profeta? ¿Á ndidaá yó kúú nà dána'a? Ta, ¿á ndidaá yó kándéé kée ña'a ndato?

³⁰ Ta, ¿á ndidaá yó nì ni'í tá'i ña nduva'a yó nà kú'u? Ta, ¿á ndidaá yó nì ni'í tá'i ña ka'an yọ dao kà yú'u, ña ko ní dakuá'a yó? Ta, ¿á ndidaá yó nì ni'í tá'i ña nandió né'e yó tọ'on nì ka'an iin nà nì ka'an iin kà yú'u? Koọ, ko tọ'on dión kíán.

³¹ Sa'a ñoọ ndi'i ini ndọ ni'í ndọ choon ndáya'i cháá kà noọ Ndios. Tído viti ko'jin dána'i noọ ndọ iin íchi va'a cháá kà.

13

Ká'an Pablo ndi kee yó, dá ku'u ini yọ sa'a dao kà ñayuu

¹ Va'ará kátì'a yu'u ká'jin dao kà yú'u, ña ká'an nà ndéi ñayuu yó'o o ña ká'an ángel ndéi induú, tído tá kọ kú'u inij sa'a ñayuu xí'ín, dá kíán kúúí tátọ'on iin kàa kásá oon, o kàa chíin kádí oon.

² Ta va'ará ná natiin yu'u tọ'on nì kii noọ Ndios, ta va'ará ndidaa kà vían ná kana'í ña ndíchi ió de'é, ta va'ará ndidaa kà vían ná kana'í ndidaa kúú ña ndíchi ió ñayuu yó'o, ta va'ará kandeé ká'ano inij Ndios, ña kandeéí nadaoin yúku káa nakuijan iin kà xíán, tído tá kọ kú'u inij sa'a ñayuu xí'ín, dá kíán ni iin ña'a kọ kúúí.

³ Ta va'ará ná dasái ndidaa kúú ña'a ió noọí noọ nà kúnda'í, ta va'ará ná kì'oi yíkí koñoi ña kej ña, tído tá kọ kú'u inij sa'a ñayuu xí'ín, dá kíán ni iin ña'a kọ ndáya'i va ña nì keeí.

⁴ Ña kú'u ini yọ sa'a ñayuu xí'ín yó kíán ña kì'o ndéé ini yọ sa'a ná, ta va'a koo ini yọ xí'ín ná. Ta ña kú'u ini yọ sa'a ñayuu xí'ín yó kọ kúú ta'an vaan ña koo u'u ini yọ koni yọ ná, ta ña kú'u ini yọ sa'a ná kọ kúú ta'an vaan ña kuvatá yó noọ ná, ta ni kọ kíán ña kuryíí yó noọ ná,

⁵ Ta ni kọ kíán ña kexíxi yó xí'ín ná, ta ni kọ kíán ña koo dí'indá ini yọ, ta ni kọ kíán ña karyíí yó xí'ín ná, ta ni kọ kíán ña kaño'o u'u ini yọ koni yọ ná,

⁶ ta ni kọ kíán ña kadij iní yọ tá kée na ña kini, chí kíán ña kadij di'a ini yọ tá kée na ña ndaa.

⁷ Ta sa'a'á ña kú'u ini yo sa'a'á ñayuu xi'ín yó, sa'a'á ñoó k'i'o ndeé ini yo sa'a'á ndidaá ña'a kée na xí'á, ta noo ndidaá ña'a kandeé ini yo ná, ta noo ndidaá ña'a kandati yo na, ta noo ndidaá ña'a ndeé koo ini yo sa'a'á ná.

⁸ Ta ña kú'u ini yo sa'a'á dao ka ñayuu, ni iin kuu ta'ón o ndí'an. Tído iin kuu ndi'i va ña kásto'on ñayuu to'on ni ñatiin na noo Ndios, ta ndi'i ta'ani ña ká'an na dao ka yú'u, ña ko ní dakuá'a na. Ta ndi'i ta'ani ña ndichí ná'á ná.

⁹ Ch'i ná'á ni'ini va yo cháá ña'a Ndios, ta sava'a cháá to'on ni ñatiin yó noo ná, k'i'o dión dana'a yo.

¹⁰ Tído tá ná kasandaá kuu koo ndidaá ña'a táto'on k'i'o kóni Ndios kooan, dá kían ndi'i va ndidaá ña kéchóon too yó viti.

¹¹ Tá ni sa kuu yu'u iin tayi'í ló'o, dá sa ka'in táto'on ká'an xi, ta sa nakani ini táto'on k'i'o nákanini ini xi, ta sa ndo'i táto'on k'i'o ndó'o xi. Tído tá ni kasandaái kúú iin ta yatá, dá ni dankooi ña kée iin tayi'í ló'o.

¹² Ch'i ña ndó'o yó viti kían táto'on k'i'o ndó'o yó tá ndé'é yó noo iin espejo ko ná'a va'a, ch'i cháá va ña'a ná'á yó viti. Tído kasandaái iin kuu, dá koni xí'ín noo yo Ndios. Ta viti kían cháá va ná'á yó sa'a'á ná, tído nda daá ví, dá kana'a va'a yó Ndios táto'on k'i'o ná'á mií ná yó.

¹³ Ta viti, daá ná koo ini yo kandeé ini yo Ndios, ta daá kuiti ná kandati yo na xí'ín tandeé ini, ta daá kuiti ná ku'u ini yo sa'a'á ñayuu xi'ín yó. Tído ña ndáy'a cháá ka noo ndin oni ña yó'o kían ku'u ini yo sa'a'á ñayuu xi'ín yó.

14

Di'a kee ndó tá ni ñatiin ndó noo Ndios ña kati'a ndó ka'an ndo iin yú'u ko ní dakuá'a ndó

¹ Sa'a'á ñoó koo ini ndo ku'u ini ndo sa'a'á ñayuu xi'ín ndó. Ta ndukú ndó ña kakomí ndó choon, ña kían xí'o Espiritu i Ndios noo ndo, dá kati'a ndó kéchóon ndó noo ná. Tído katoó cháá ka ndo choon ña kían kásto'on ndó xí'ín ñayuu to'on nátiin ndó noo mií Ndios.

² Dá ch'i ñayuu ká'an iin yú'u ko ní dakuá'a na, ko ká'an ta'on na xí'ín dao ka ñayuu, sava'a xí'ín Ndios va ká'an na, dá ch'i ko kándaá ini dao ka ñayuu ña ká'an na, ch'i kían iin ña'a ko kátóni ini yo ni xi'í'o mií Espiritu i Ndios noo ná.

³ Tído tá'an ñayuu kásto'on to'on ni ñatiin na noo Ndios xí'ín dao ka ñayuu, na yó'o kúu na xí'o ña kua'ano cháá ka ñayuu xí'ín to'on Ndios, ta ká'an ni'ini na noo ná, ta xí'o ñaá ná tandeé ini.

⁴ Ch'i na ká'an iin ka yú'u ko ní dakuá'a na, noón kúu na dakuá'ano mií va ná. Tído na kásto'on xí'ín ñayuu to'on ni ñatiin na noo mií Ndios, na yó'o kúu na dakuá'ano ndidaá ñayuu kuendá Jesús xí'ín to'on Ndios.

⁵ Kóni yu'u ña kían ndidaá ndó ka'an iin yú'u ko ní dakuá'a ndó, tído va'a cháá ka ví kían tá ná kasto'on ndó to'on ni ñatiin ndó noo mií Ndios xí'ín ñayuu. Dá ch'i va'a cháá ka kée na kásto'on to'on ni ñatiin na noo Ndios o duú ka na ká'an iin ka yú'u. Tído tá ío dao na ni ñatiin ña kándaá ini na ndi kóni kaa yú'u ká'an na ñoó, dá kían kua'ano ñayuu kuendá Jesús xí'ín to'on Ndios.

⁶ Sa'a'á ñoó, ñani, tá ná saq yu'u noo ndéi ndó xaan, ta kasá'i ka'in xí'ín ndó iin yú'u ko kándaá ini ndo, ¿ndi kían va'a ni'i ndo, tá daá? Tído tá ná ka'in xí'ín ndó sa'a'á iin to'on sa'a'á xí'í'o Ndios noo'i, o sa'a'á iin to'on ndichí ni ni'í noo ná, o sa'a'á iin to'on ni ñatiin noo ná, o sa'a'á iin ka to'on ndaa, dá kían kándaá ini ndo.

7 Miñan ndaā kō náki'in tá'an nóo ta'on noō ká'an yír tuú xí'in yír dáká'a ra. Tído tá kō ká'a rá tátō'on kī'o kánian ka'a rá, dá kīan, ¿ndi kee yó kandā ini yo ndá yaa tuú nā, o ndá yaa dáká'a na?

8 Ta tá ná ō tuú ndísá'ano ra iin trompeta, dá kīan, ¿ndi koo kandā ini soldado ñā kánian kenduu rā mií rá ko'on rā nāá rā?

9 Ta kī'o dión ta'ani ndó'o ndó'o tá ká'an ndō iin yú'u kō kandā ini dao ka ñayuu. ¿Ndi kee na kandā ini na ñā ká'an ndo? Ta noō táchi vá ká'an ndo.

10 Kuá'á nda'yo yú'u ká'an ñayuu ndéi ñayuu yó'o, ta iin rá iin ñayuu kandā ini yú'u ká'an na.

11 Tído tá kō kandā ini yu'u yú'u ká'an dao ka ñayuu, dá kīan iin tā tukú vá kúu yu'u noō ná. Ta dión ta'ani iin nā tukú vá kúu ná noō yú'u.

12 Sa'á ñoó ndo'o, nā kátoó kakomí choon xí'o Espíritu iñ Ndios, ndi'i cháá ka ini ndō kakomí ndó choon dákuá'ano ndó dao ka nā kúu kuendá Jesús xí'in to'on Ndios.

13 Sa'á ñoó ndi ndáa ndó ká'an iin kā yú'u ñā kīan kō ní dákuá'a ndó, dá kīan kakā ndō noō Ndios ñā ná kī'o na ñā katī'a ndó nandió né'e ndó ndi kóni kaa yú'u ká'an ndo.

14 Dá chi tá ká'an yu'u xí'in Ndios xí'in iin kā yú'u kō kandā ini, dá kīan miñan ndaā ká'in xí'in ná xí'in espírituí, tído ñā yó'o kō chíndeéan ñaxintóni.

15 ¿Ndá kīan kee yu'u, tá dáá? Kánian ka'in xí'in Ndios xí'in espírituí, tído káni ta'anian ka'in xí'in ná xí'in ñaxintóni. Kánian katai xí'in espírituí, tído káni ta'anian katai xí'in ñaxintóni.

16 Chi tá kéká'ano ndó Ndios xí'in sa'á'a espíritu ní ndó, ta nákaā iin nā kō kandā ini to'on ká'an ndo, dá kīan, ¿ndi kee na kaa na: “Dión ná koo”, sa'á ndivé'e ñi nakī'o ndó noō Ndios? Chi kō ní kandā ini nā ndi kīan ñi ka'an ndo.

17 Chi miñan ndaā kuiti va'a ñi kee ndó ñi nakī'o ndó ndivé'e noō Ndios, tído kō ní sá'ano dao kā ñayuu xí'in to'on Ndios, chi kō ní kandā ini na.

18 Náki'o yu'u ndivé'e noō Ndios, dá chi ká'an cháá kāi dao kā yú'u, ñā kō ní dákuá'i, ō duú ndidaá kā ndo'o.

19 Tído tá nákaā ini ve'e noō náataka ndo, dá kīan kátoó cháá kāi ká'in va'ará o'on káa to'on, ñā kīan kandā ini, dá dána'i noō ndo, ō duú ñā ka'in uxí mil to'on xí'in iin yú'u, ñā kō kandā ini ñayuu.

20 Ñani miñ, ō sā kákuu ñaxintóni ndō ñaxintóni takuáli leé. Va'a kaan takuáli kakuu ndó, tído noō kuachi va, dá chi kō ná'á xí sa'á kuachi kini. Nā yatá kakuu ndó noō ñā nákani ini ndo sa'á ñā'a Ndios.

21 Dá chi kī'o di'a kaá tuti iñ Ndios: “Ka'in xí'in nā ñooi xí'in yú'u nā tukú, xí'in iin yú'u kō ná'á ná. Ta va'ará xí'an dión ná keei, ō kékuendá ta'on na ñā ka'in xí'in ná, kaá sato'o yō Ndios.”

22 Sa'á ñoó, tá ká'an ndō iin kā yú'u, ñā kō ní dákuá'a ndó, ñoó kīan ná'a noō ñayuu kō kándisa ñā ió Ndios xí'in ndó, tído kō chíndeéan ñayuu sā kándisa. Tído tá kásto'on ndó xí'in ñayuu to'on ñi natin ndó noō mií Ndios, ñā yó'o kīan chíndeé cháá kā ñayuu kándisa ō duú nā kō kándisa.

23 Sa'á ñoó tá ñi ndjítúti ndidaá ndó ini ve'e noō náataka ndo, ta ndéi ndó ká'an ndō iin yú'u kō ní dákuá'a ndó, ta ñi kasáā iin nā kátoó kueidó'o to'on Ndios o iin nā kō kándisa, dá kaa nā xí'in ndó ñā lókō va kúu ndó.

24 Tído tá ndidaá ndó ñi kasá'á kásto'on to'on ñi natin ndó noō mií Ndios, ta ñi kasáā iin nā kō kándisa o iin nā kátoó kueidó'o to'on Ndios, ta kúu to'on yó'o kedaá xí'in ná, ta kandā ini nā ñā kómí ná kuachi, dá kasá'á nakani ini nā ñā kō vá'a kée na.

25 Dá kían nono nda maá ini nío ná kandaq ini na ña ko va'a kée na, dá taxi tá'an na nakujita xítí ná noo Ndios, ta keká'ano ñaá ná. Ta kaa na xí'in ndó: "Mián ndaa kuiti ió Ndios xí'in ndó."

Koo ini ndo ña ndidaa ña'a kee ndó ná dákuá'anoan ndo íchi Ndios

26 ¿Ndi koo kee yó viti, tá dáá, ñani? Tá nī ndítúti ndó ini ve'e noo náataka ndo, dá keká'ano dao ndó Ndios xí'in iin yaa, ta dao ka ndo dána'a to'on Ndios, ta dao ka ndo ka'an iin to'on saá nī natiin ndó noo mií Ndios, ta dao ka ndo ka'an yú'u ko ní dákuá'a ndó, ta dao ka ndo nandió né'e ndi kóni kaa yú'u nī ka'an dao na. Tído koo ini ndo kendaq ndo ndidaa ña yó'o, dá ná kua'ano dao ka ndo íchi Ndios.

27 Tá kua'an ndo ka'an ndo iin yú'u ko ní dákuá'a ndó, dá kían sava'a uu ndo, o onī ndo ka'an. Tído iin rá iin ni ndó ka'an. Ta kánian koo iin na tí'a nandió né'e ndi kóni kaa to'on nī ka'an ndo.

28 Tído tá ko iin tí'a nandió né'e yú'u nī ka'an ndo, dá kían ná dá'a ni nakujita ndó ka'an ndoán. Va'a kaan ndató'ón kayá ni ndó xí'in Ndios.

29 Ta dión ta'ani ná kee na kua'an kastó'on to'on nī natiin na noo mií Ndios ini ve'e noo náataka ndo. Sava'a uu na, o onī na ná ka'an. Ta dao ka ndo kandeí ta'í ini sa'á to'on nī ka'an na.

30 Tído tá nī natiin iin na ió seídó'o iin to'on saá noo Ndios, dá kían ná katuu tóo na iin ká'an, dá kuu ka'an na sa'á to'on saá nī natiin na.

31 Iin rá iin ni ndó ya'a kastó'on to'on nī natiin ndó noo mií Ndios, dá kían ndidaa ndó kandaq cháá ka ini ndi kían kóni Ndios, dá koo cháá ka tandeé ini ndo xí'in ná.

32 Chī iin na nī natiin to'on noo mií Ndios kastó'on na, ió choon noo ndá'a ná ña katuu tóo na noo ká'an na,

33 dá chī Ndios, na ndáño'o yó, ko kúu ta'on na iin Ndios xí'o ña nakujina vaq yo. Dí'a xí'o na ña kandeí yó xí'in ñaño'ó.

Tátó'on kí'o kée dao ka na kúu ñayuu Ndios ini ve'e noo dákuá'a na,

34 kánian tádi kandeí na ñá'a ve'e noo náataka ndo dákuá'a ndó, chī ko tá'ón íchi ná ndató'ón ná. Dí'a kánian kaño'o na tíxi ndá'a yíi ná tátó'on kí'o sa'ándá ley Ndios choon.

35 Tá ndáa ña'a ko ní kándaq ini na, dá kían tá ná nasaa na ve'e na, dá ná ndató'ón ná yíi ná. Dá chī iin ña ka'an noo kían ña ndató'ón ná ini ve'e noo náataka ndo dákuá'a ndó.

36 ¿Á sava'a noo ndo'ó nī natoon to'on Ndios, xiní ndo? O, ¿á sava'a noo ndo'ó ní nī kasáaan, ká'an ndó?

37 Tá ió iin káa ndó ká'an ña kúu ndó na nī natiin to'on noo mií Ndios, o ká'an ndó ña kómí ndó iin choon nī xí'o Espíritu ij Ndios noo ndo, dá kían kánian nakoni ndo ña choon táai noo tuti yó'o kúu choon sa'ándá Ndios, na kúu sato'o yo.

38 Tá ió iin káa ndó ko nákoní ña dión kían, dá kían ná dá'a ni nakoni ndo ná.

39 Sa'á ñoó, ñani, ndí'i ini ndo natiin ndó choon ña kastó'on ndó to'on nī ni'í ndo noo mií Ndios. Ta o sa chítuu ndó dao ka na ña ka'an na iin ka yú'u ko ní dákuá'a na,

40 tído kee ndó ndidaa ña yó'o xí'in ñaño'ó, ta yíko kee ndó ña.

15

Ká'an Pablo sa'q ndi koo tá ná nataki na nī xí'í

1 Ñani mií, ko'in kastó'in xí'in ndó sa'á to'on va'a sa'a Jesucristo, tá'an ña sa nī daná'í noo ndo, tá'an ña nī natiin ndó, ta ndíta toon ndó xí'an.

² Tá ná kandita toon ndó xí'ín mií tɔ'on va'a yó'o, ña nì ðaná'ì noo ndo, dá kían nì'ì ndo ña káki ndó. Tá koó, dá kían ko chón ta'on ña kándisa ndó.

³ Chì ña mií noó nì ðaná'ì noo ndo kúú tɔ'on nì xí'o mií Ndios noo, chì nì ðaná'ì noo ndo ña nì xí'ì Cristo Jesús sa'á kuachi yó, tá k'ì'o dión, dá nì xinkoó noo ká'an tuti iì Ndios.

⁴ Dá nì nduxi na. Ta nì natakì nà tìxi kuú ónì, dá nì xinkoó noo ká'an tuti iì Ndios.

⁵ Dá nì na'a noo ná noo Cefas. Ndi'ì daá nì na'a noo ná noo ndin uxì uú taa nì sa xionoo xí'ín ná.

⁶ Tá nì ndi'ì, dá nì na'a noo ná noo o'on ciento ka ñayuu kúú kuendá na. Ta kua'a jí vá na yó'o ndéi takí, tído dao na nì xí'ì.

⁷ Tá nì ndi'ì, dá nì na'a noo ná noo Jacobo. Ndi'ì, dá nì na'a noo túku na noo ndidaá taa kúú apóstol, tá'an ra nì kaxi na kane'e tɔ'on na.

⁸ Nda noo ndi'ì kuíí, dá nì na'a noo ta'ani na noo mií yu'u, sa'á ñoó kúúí tátɔ'on iin taló'o kueé nì káki.

⁹ Ta kúúí na nóo cháá ka nóo ndidaá ka apóstol, ta ko káni vían ña kananí yu'u ña kakuui apóstol, chì sa xionoo yu'u sa kendava'i xí'ín na kúú kuendá Jesús.

¹⁰ Tído sa'á ña manì nì kee Ndios xí'ín, sa'á ñoó nì kee na yu'u kúúí iin apóstol. Ta ña manì nì kee na xí'ín yu'u, ko ní naá óon ta'an vaan. Di'a kéchón cháá káì o duú ndidaá ka nì taa né'e tɔ'on na. Tído o duú mií yu'u kéchón, mií vá Ndios kúú na chindeé yu'u sa'á ña manì nì kee na xí'ín.

¹¹ Tído ko tɔ'on ña'a kían á yu'u o dao ka na dána'a noo ndo. Chì sa'á ña yó'o dána'a ndi'ì ndu, ta ña yó'o kían kándisa ndó.

¹² Ndu'u kúú na dána'a ña miían ndaa kuiti nì natakì Jesús tein na nì xí'ì, sa'á ñoó, çndiva'a ká'an dao ndó ña o natakì ta'on na nì xí'ì?

¹³ Tído tá ná o natakì na nì xí'ì, dá kían nì Cristo ko ní natakì, ní kúú.

¹⁴ Tído tá ko ní natakì Jesús, dá kían ko chón ta'on tɔ'on nì ðaná'a ndu noo ndo, ta nì ña kándisa ndó sa'a Jesús ko chón, ní kúú.

¹⁵ Tá k'ì'o dión kían, dá kían nì kandoo ndu kúú ndú na ká'an tɔ'on sa'a Ndios, dá chì xí'o ndu kuendá ña Ndios kúú na nì ðaná'áki Cristo. Tído ko ní natakì ta'on Cristo tá miían ndaa o natakì na nì xí'ì, ní kúú.

¹⁶ Chì tá ná o natakì na nì xí'ì, dá kían nì Cristo ko ní natakì ta'on, ní kúú.

¹⁷ Tá ko ní natakì Jesús, dá kían ko chón ta'on ña kándéé iní ndo ná, ta kómì iì vá ndó kuachi noo Ndios.

¹⁸ Tá dión kían, dá kían nì naá óon va na nì xí'ì íchì Cristo.

¹⁹ Sa'á ñoó tá sava'a ñayuu yó'o va ió tandéé iní noo yo xí'ín Cristo, dá kían nda'í cháá ka ndó'o yó o duú ndidaá ka ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

²⁰ Tído miían ndaa kuiti va nì natakì Cristo tein na nì xí'ì, ta mií ná kúú na mií noó nì natakì, sa'á ñoó miían ndaa natakì ndidaá ka ñayuu nì xí'ì.

²¹ Ta sa'á iin tó'on taa, sa'á ñoó ndidaá kúú ñayuu xí'ì. Ta dión ta'ani sa'á iin ka taa natakì na nì xí'ì.

²² Chì sa'á ña nì kee Adán kuachi, sa'á ñoó ndidaá ñayuu xí'ì. Ta dión ta'ani, sa'á ña nì natakì Cristo, sa'á ñoó ndidaá ñayuu nì xí'ì nì'ì ña natakì na.

²³ Tído iin rá iin ña'a ió yikoan tátɔ'on k'ì'o nì chikaá inì Ndios kooan. Chì dinñó'ó Cristo nì natakì, dá tá ná nandió ko na kasaa na, dá ví natakì ñayuu kuendá na.

²⁴ Dá kasandaá kuú naá ñayuu yó'o, dá nak'ì'o Cristo ndidaá kúú choon noo ndá'a tatá Ndios tá nì ndi'ì nì kandéé ná nì dítá ná choon noo ndá'a ndidaá ña sa kómì ndéé, xí'ín ndidaá ra sa sa'anda choon xí'ín ndidaá ra sa ðandáki ñayuu yó'o.

25 Dá ch̄i miñan kánian dándáki Cristo nd̄a ná nataán ndi'i Ndios t̄a xiní u'u ñáá t̄ixi sa'á ná.

26 Dá nd̄a noo ndi'i kuii, dá k̄ian dánaá na ña xiní u'u ñáá, tá'an ña kedaá x̄i'ín yó, dá x̄i'í yó.

27 Ch̄i ndidaá va ña'a nataán Ndios t̄ixi sa'á Cristo. Tído tá kaáan ña ndidaá va ña'a kaño'o t̄ixi ndá'a ná, ko kóni kaaan ña kakaá ta'ani mií Ndios, ch̄i mií va ná kúu na ni nataán ndidaá kúu ña'a t̄ixi sa'á ná.

28 Tá ni ndi'i ni ndu'u ndidaá kúu ña'a t̄ixi ndá'a Cristo, dá ndu'u mií Cristo, na kúu de'e Ndios, t̄ixi ndá'a mií Ndios, na ni naki'o ndidaá kúu ña'a t̄ixi ndá'a ná. Dá k̄ian mií Ndios kakuu na mií noo noo ndidaá ña'a.

29 Ta viti, ¿ndiva'a sódo ndút̄a dao ndó sa'á ñayuu ni x̄i'í tá ko kándisa ndó ña natakí na ni x̄i'í? ¿Ndiva'a sódo ndút̄a ndo sa'á na ni x̄i'í, tá dáá?

30 Ta, ¿ndiva'a daá kuiti ndó'o nígo ndu'u sa'á to'on Ndios tá ná o natakí na ni x̄i'í, tá dáá?

31 Ká'an ndaaí x̄i'ín ndó, ñani, ña sa'á ña kadij ini yu'u sa'á ña ni kee sato'o yo Jesucristo x̄i'ín ndó, sa'á ñoó ndidaá kuu va ió ña kuui.

32 Ta ni x̄i'í né'e tá'in x̄i'ín ta tondó ndéi ñoo Éfeso, tído, ¿ndí k̄ian va'a ni'í yu'u tá dión ná o natakí na ni x̄i'í? Dá ch̄i tá ná o natakí ñayuu ni x̄i'í, dá k̄ian: "Ná kasá'an yó, ta ná ko'o yó, ta ná x̄inió, dá ch̄i iin taan kuu va yó."

33 O sa kí'o ndó mií ndó ña danda'í na ndo'ó, dá ch̄i: "Tá xionoo ndó x̄i'ín ta k̄ian, dá k̄ian dátuyú va rá ndo'ó noo ña va'a kee ndó."

34 Sa'á ñoó kánian ndito koo ini ndo, dá ná o yá'a ndó kee ndó kuachi noo Ndios. Ch̄i ndéi dao ñayuu ko ná'a Ndios tein mií ndó xaan. Dión ká'an yu'u x̄i'ín ndó, dá ná kaka'an noo ndo.

K̄i'o di'a koo, dá natakí na ni x̄i'í

35 Ndá ndi kuu ndato'on iin kaa ndo'ó, ta kaa ndo: "¿Ndi koo, dá natakí ñayuu ni x̄i'í? ¿Ta ndi koo yikí koño kandixi na noo natakí na?"

36 Ñayuu x̄ixi kúu ndó. Ch̄i tá chí'i ndó iin tata noño'ó ndo, miñan ndúsa kánian kuuan t̄ixi ñó'o, dá dákuitaan kakuaan iin yuku saá.

37 Ta ña chí'i ndó noño'ó ndo ko k̄ian sa iin yuku kuii, di'a dinño'ó iin tata j̄ichí k̄ian chí'i ndó, miñan k̄ian noni t̄irio o dao ka tata.

38 Tído mií va Ndios kúu na x̄i'í'o ndi koo iin rá iin yuku tát̄o'on ni ch̄ikaá ini mií ná kooan, sa'á ñoó iin rá iin tata x̄i'ín yukuan.

39 Ta dión ta'ani o duú iin nóo kúu ndidaá yikí koño. Ch̄i diin va kúu yikí koño ñayuu, ta sa diin va kúu yikí koño kiri kiti. Ta sa diin va kúu yikí koño t̄iyaká, ta sa diin va kúu yikí koño kiri ió tomi.

40 Ió yikí koño kómí na ndéi induú, ta diin va kúu yikí koño kómí ñayuu ndéi noño'ó yó'o. Ch̄i ndato cháa ka yikí koño kómí na ndéi induú o duú yikí koño kómí na ndéi noño'ó yó'o.

41 Ta dión ta'ani diin va ndato ndiandii, ta diin va ndato yoo. Ta diin va ndato t̄iño. Ta diin va ndato dao t̄iño noo dao ka ri.

42 Ta k̄i'o dión ta'ani ndo'o na ni x̄i'í tá ná natakí na, ch̄i yikí koño na, ña ni nduxi, k̄ian té'í. Tído tá ná natakí na, dá k̄ian nani'í ná iin yikí koño, ña ni iin kuu o té'í.

43 Ch̄i yikí koño ni nduxi kúu iin yikí koño kaño'ó ñayuu. Tído tá ná natakian, dá nduaan iin ña'a ndato. Ch̄i tá ni nduxian ni sa k̄ian iin ña'a koó ndé. Tído tá ná natakian, dá nduaan iin ña'a ió ndé.

44 Tá ni nduxian, dá ni sa k̄ian iin yikí koño kómí na ndéi noño'ó yó'o. Tído tá ná natakian, dá nduaan iin yikí koño kómí na ndéi induú. Dá ch̄i ió yikí koño kómí na ndéi noño'ó yó'o, ta ió ta'ani yikí koño kómí na ndéi induú.

⁴⁵ Ch̄i ká'an tuti īi Ndios ña mīi Ndios n̄i kava'a taa mīi nōo, tá'an ra sa nan̄i Adán, ta n̄i xi'ó na ña n̄i sa takí ra. Tído Cristo, na n̄i kii sat̄a Adán, nōon kúu iin Esp̄ritu xi'ó ña kataki chíchí yó.

⁴⁶ Tído ko ní ni'j̄i yo yikí koño kuendá induú mīi nōo, di'a n̄i ni'j̄i yo yikí koño kuendá noñó'ó yó'ó va. Ndi'i, dá ni'j̄i yo yikí koño kuendá induú.

⁴⁷ Ch̄i taa mīi nōo n̄i sa kuu kuendá noñó'ó yó'ó, ch̄i n̄i kava'a ra xi'ín ñó'ó. Tído taa kúu uy, na kúu sato'o yo, nōon kúu kuendá induú, ch̄i n̄i kii na chí induú.

⁴⁸ Dá ch̄i tát'o'on k̄i'ó káa yikí koño sa komí taa n̄i kava'a xi'ín ñó'ó, k̄i'ó díon kúu yikí koño na kúu kuendá noñó'ó yó'ó. Ta yikí koño na kúu kuendá induú kúúan tát'o'on yikí koño na n̄i kii induú.

⁴⁹ Ta viti ndáa yikí koño yo tát'o'on k̄i'ó n̄i sa kaa yikí koño taa n̄i sa kuu kuendá noñó'ó yó'ó. Tído kasandaá iin kuu, dá nduu yikí koño yo tát'o'on káa yikí koño na n̄i kii chí induú.

⁵⁰ Sa'á ñoó ká'in xi'ín ndó, ñani mīi, ña o kúu ta'on ndu'u koño yo xi'ín n̄i yo noo dándáki Ndios. Ch̄i ña'a túu, o kúu ta'on natiian kuendá noo ña'a ko túu.

⁵¹ Ta viti kónij̄i ka'in xi'ín ndó sa'a iin ña'a ná'a iin tó'ón mīi Ndios. O duú ndidaá vá yó kuu, tído ndidaá vá yó ndesáa Ndios yikí koño,

⁵² ch̄i iin ndakána va kakuuan, tát'o'on k̄i'ó kée noo yo tá nákuanj̄i yo. Díon koo tá tuu trompeta noo ndi'i. Dá ch̄i tá n̄i tuu trompeta, dá nataki na n̄i xi'j̄i, ta ni'j̄i ná iin yikí koño o té'j̄i. Ta ndidaá yó, na ndéi takí, ndesáa Ndios yikí koño yo.

⁵³ Dá ch̄i mīan ndúsa nadaon yikí koño té'j̄i yó'ó, dá kandixi yó iin yikí koño, ña n̄i iin kuu o té'j̄i. Ta yikí koño yó'ó, ña xi'j̄i, kánian nadaoan, dá kandixi yó iin yikí koño, ña kían ni iin kuu o kuú.

⁵⁴ Tá n̄i ndi'i n̄i nadaon yikí koño té'j̄i yó'ó, ta n̄i nandixi yó iin yikí koño ko té'j̄i, ta tá n̄i ndi'i n̄i nadaon yikí koño yó'ó, ña xi'j̄i, ta n̄i nandixi yó iin yikí koño, ña ni iin kuu o kuú, dá x̄inkoo to'on ká'an tuti īi Ndios, ch̄i di'a kaan: "N̄i kandeé Ndios n̄i danaá na noo ña kedaá xi'ín ñayuu, dá xi'j̄i na.

⁵⁵ Sa'á ñoó, yo'ó, ña kedaá xi'ín ñayuu, dá xi'j̄i na, ¿ndeí kua'an ion? Ta yo'ó, yáí ndij̄i, ¿ndeí kua'an ña sa kandeéon xi'ín ndij̄i?"

⁵⁶ Ch̄i ion, ña kedaá xi'ín yó, dá xi'j̄i yo, kúu kuachi kée yó. Ta ley Moisés kían dátaí kuachi yó sa'á ña yá'a yó kee yó kuachi.

⁵⁷ Tído viti ná nak̄i'ó yó ndivé'e noo Ndios, ch̄i n̄i kandeé yó xi'ín ndidaá ña yó'ó sa'á ña n̄i kee Jesucristo, na kúu sato'o yo.

⁵⁸ Sa'á ñoó, na man̄i mīi, kandita toon ndó, ta kandita ndaa ndo xi'ín ña ndaa kándisa yó. Ta ndi'i ini ndo kechóon ndó choon sato'o yo Ndios, ta o sa kátuu ndó kee ndóan. Ch̄i ná'a vá mīi ndó ña choon kée yó noo na kúu sato'o yo, o naá óon ta'an vaan.

16

Ká'an Pablo sa'á di'ón dátaká ñayuu ñoó, dá chindeé ná na kúnda'í

¹ Ta viti ko'in ka'in xi'ín ndó sa'á di'ón dátaká ndo, dá chindeé ndó na kúu ñayuu Ndios ndéi ñoo Jerusalén. Koo ini ndo kee ndó tát'o'on k̄i'ó n̄i sa'andai choon noo na kúu kuendá Jesús ndéi chí kuendá Galacia di'a.

² Ta iin iin kuu kasá'a sa'a semana, kánian taó xóo iin rá iin ndó noo ya'í tát'o'on k̄i'ó n̄i ni'j̄i ndo noo n̄i kechóon ndó, ta taxi va'a ndóan. Dá kían tá ná saaj̄i noo ndéi ndó xaan, ná dá'a ni nditúti ndóan mīi hora daá.

³ Dá tá ná saaj noo ndéi ndó, dá kǐ'oi iin tuti noo ɽa ni ndukú mií ndó, dá tanda'í rǎ ko'on rǎ xí'ín di'ón ni ndítútí ndó chindeé ndó ná kúnda'í ndéi ñoo Jerusalén.

⁴ Tído tá kánian ko'on yu'u, dá kǐan kane'e tá'an dáó rá ko'on rǎ xí'ín.

Kóni Pablo ko'on na korni'ini na ñoo Corinto cháá tiempo

⁵ Saaj noo ndéi ndó tá ni ndi'í ni yǎ'í chí kuendá Macedonia, chí Macedonia ñoo kánian yǎ'í.

⁶ Ndá ndi kuu koo tóoi xí'ín ndó, o ndá ndi kuu kandooi kooi xí'ín ndó tein ndidaá yoo vǐxi, dá kuu chindeé ndó yu'u ná ko'in noo kánian ko'in.

⁷ Kó kónij ñǎ kǐan chika'anda oon ni noo ndéi ndó, chí kónij kooi cháá tiempo xí'ín ndó tá kǐ'o dión kóni na kúú sató'o yo.

⁸ Tído koo tóo vai ñoo Éfeso yó'o ndǎ ná kasandaá kuú víko Pentecostés,

⁹ dá chí ndato ndǎ'o nóno nooí kechóoin noo Ndios, ta ió iin ɽandeé ini ká'ano ñǎ kua'a cháá kǎ ñayuu kandísa to'on Jesús, va'ará kua'a ndǎ'o na xini u'u ñaá.

¹⁰ Tá ni saǎ Timoteo noo ndéi ndó xaan, koo ini ndo keva'a ndó xí'ín xí, dá ná kadij ini xǐ koo xi xí'ín ndó, dá chí kéchóon xi noo ná kúú sato'o yo táto'on kǐ'o kéchóon mií yu'u.

¹¹ Ta ni iin ndó o sa kú'ichí ini koni ndo xí. Di'a koo ini ndo chindeé ndó xǐ, dá ná koo va'a ini xǐ nandió koo va'a xǐ kii xi noo iói, dá chí ió yu'u ndáti ndisaǎ xǐ xí'ín dao kǎ ñani yo.

¹² Ta kónij ñǎ kandaǎ ini ndo sa'a ñani yo Apolos. Ni seí nda'áví noo ná ñǎ saǎ na xí'ín dao kǎ ñani yo kand'e'é ná ndo'ó. Tído kó ni xín ta'on na saǎ na viti. Tído tá ni nono ná iin kǎ ta'ándá, dá saǎ na koo tóo na xí'ín ndó.

Xí'ín ndisá'an yó'o dánd'i Pablo ñǎ ká'an na

¹³ Ta kaño'o ini ndo, ta kandita toon ndó xí'ín ñǎ ndaǎ kándisa yó, ta cho'on ɽa ini ndo, ta ndakí koo ndó.

¹⁴ Ta noo ndidaá ñǎ kée ndó, kee ndoan xí'ín ñǎ kú'u ini ndo sa'a dao kǎ ñayuu.

¹⁵ Ñani, sa ná'á vá ndó ñǎ na ve'e Estéfanos ni sa kuu na mií noo ni kandísa to'on va'a sa'a Jesús noo ñayuu ndéi chí kuendá Acaya xaan. Ta ná'á ta'ani ndó ñǎ ni nakǐ'o na mií ná ñǎ chindeé ná ndidaá kúú na kúú ñayuu Ndios.

¹⁶ Ta seí nda'áví noo ndo ñǎ kueidó'o ndó ndidaá kǎ ni ñayuu kée táto'on kée na yó'o, xí'ín ndidaá kǎ na chindeé dao kǎ ñayuu, na kéchóon noo choon yó'o.

¹⁷ Ta kádij ndǎ'o inij sa'a ñǎ ni kasáǎ Estéfanos, xí'ín Fortunato, xí'ín Acaico, ta ni ndundeé ini, va'ará koó mií ndó ndéi xí'ín,

¹⁸ chí ni xǐ'o na ɽandeé ini nooí táto'on kǐ'o kée ta'ani na xí'ín mií ndó. Ta koo ini ndo nakoni ndo ñayuu kée táto'on kǐ'o kée na yó'o.

¹⁹ Ndidaá na kúú kuendá Jesús ndéi chí kuendá Asia ká'an na ndisá'an xí'ín ndó. Ta ñani yo Aquila, xí'ín kǐ'o yó Priscila, xí'ín ndidaá na kúú kuendá Jesús náta ká'ana ve'e na ká'an na ndisá'an xí'ín ndó sa'a ñǎ kúú ndó kuendá sato'o yo Jesús.

²⁰ Ta ndidaá na kúú ñani yo ndéi yó'o ká'an na ndisá'an xí'ín ndó. Ta viti chitó tá'an ndó noo ndo, ta ñǎ yó'o ná kakuu iin ñǎñó'o ka'an tá'an ndó ndisá'an sa'a ñǎ kúú ndó kuendá Jesús.

²¹ Ta yu'u kúú Pablo, ta táai ndisá'an yó'o kosaǎ noo ndo xí'ín ndá'a mií.

²² Ta tá ió iin káa ndó kó kóni Jesucristo, na kúú sato'o yo, dá kǐan chí'an ná kataj ndo kee Ndios. Sato'o yo Jesús, nakǐj kǐj ní.

²³ Ta ná koo ña maní xí'o sato'o yó Jesucristo xí'ín iin rá iin ndó.

²⁴ Kú'u ndava'o inij sa'a ndidaá ní ndó sa'á ña kúú yó kuendá Cristo Jesús.
Dión ná koo.

To'on yó'o kían kúú uú nì taa San Pablo nì sa'an noó na ñoo Corinto

Ká'an Pablo ndisá'an

¹ Yu'u kúú Pablo, ta kúú iin apóstol, na né'e to'on Jesucristo, tát'o'on kí'o kóni mií Ndios. Ta yu'u xí'in ñani yo Timoteo ká'an ndu ndisá'an xí'in ndo'ó, na kúú ñayuu Ndios ndéi ñoo Corinto xa'an, xí'in ndidaá ka ñayuu Ndios ndéi chí kuendá Acaya.

² Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee ña manì xí'in ndó, ta nakì'o ná ña koo va'a ini ndo.

Yó'o ká'an Pablo sa'a tandó'ó ndó'o na

³ Ná natiin Ndios, na kúú tatá sato'o yo Jesucristo, ndidaá tá'an ñaño'ó. Mií ná kúú tatá, na daá kuiti kú'u ini sa'a yo, ta xí'o na tandéé ini ká'ano noo yo.

⁴ Ta noón kúú na xí'o tandéé ini noo ndú'u tein ndi ndáa mií tandó'ó ndó'o ndu, dión, dá ná ni'i ini ndu ndi koo kee ndu kí'o ndu tandéé ini noo dao ka ñayuu tá ndó'o na ndi ndáa mií tandó'ó. Dá chí tát'o'on kí'o xí'o Ndios tandéé ini noó ndu'u, kí'o dión ta'ani xí'o ndu tandéé ini noo dao ka ñayuu.

⁵ Ta sa'a ña sa sá'ano tandó'ó ndó'o ndu kua'an sa'a to'on Cristo, sa'a ñoo sá'ano ta'ani tandéé ini ni'i ndú noo ná.

⁶ Chí tá ndó'o ní'o ndú, ñoo kían kedaá xí'in ndó, dá ni'i ndo tandéé ini, ta koni ndo káki ndó. Ta sa'a ña xí'o Ndios tandéé ini noó ndu'u, sa'a ñoo ni'i ta'ani ndó tandéé ini kée ndu'u, ta koni ndo káki ndó. Dión, dá kí'o ta'ani na tandéé ini noo ndo tá ndó'o ní'o ndo tát'o'on kí'o ndó'o ní'o ndu'u.

⁷ Ta miian ndaa ió tandéé ini noo ndú'u sa'a ndo, chí ná'a ndú ña sa'a ña ndó'o daó ní'o yo, sa'a ñoo tát'o'on kí'o xí'o na tandéé ini noo ndú'u, kí'o dión ta'ani xí'o na tandéé ini noo ndo'ó.

⁸ Ñani, kóni ndu'u ña kana'a ndó sa'a tandó'ó ká'ano nì ndo'o ní'o ndú tá nì sa'an ndu chí kuendá Asia di'a. Ta ka'i nda'o nì ndo'o ndu o duú ña kí'o ndéé ini ndu kían, sa'a ñoo nì ndi'i va tandéé ini noó ndu'u ña kankuei takí ndu.

⁹ Ta ñoo kúú noó nì katóni ini ndu ña kua'an ndu kuu ndu. Ta dión nì ndo'o ndu, dá kían ná dá'a nì kandeé ini ndu mií ndú, di'a ná kandeé ini ndu iin tó'on dinj Ndios, na dánatáki na nì xi'i.

¹⁰ Chí noón kúú na nì dakáki ñaá tiempo daá, ta mií ta'ani na dákaiki ñaá viti, ta kándéé ini ndu ña dákaiki ñaá noo ndidaá tandó'ó ná'ano kóni dánaa ñaá,

¹¹ dá chí chindeé ndó ndu'u xíka ndo ña manì noo Ndios sa'a ndu'u. Chí tá kua'a nda'o ñayuu xíka ña manì noo Ndios sa'a ndu, dá kían kua'a ka ví ñayuu nakì'o ndivé'e noo Ndios sa'a ndidaá ña manì kée na xí'in ndú.

Yó'o nákani Pablo ndiv'a'a ko ní sa'an na ñoo Corinto

¹² Ta ió iin ña'a kedaá xí'in ndú, dá ka'an va'a ndu cháá sa'a mií ndú, ta kían ña ko kútúú ta'on ini ndu sa'a ni iin ña'a kée ndu, dá chí kendaá ndu ndidaá ña'a, ta kée nduan xí'in ndino'o ini ndu noo Ndios. Ta ko kéchoon ta'on ndu ña ndichí ió ñayuu yó'o. Di'a kée nduan sa'a ña manì nì kee Ndios xí'in ndú. Ta dión kée ndu iin ní kúú vá noo xionoo ndu, ta dión kendaá cháá ka ndu xí'in ndo'ó.

¹³ Ta ko táa ta'on ndu dao ka to'on, ña kían o kandaá ini ndo, o ña o kát'i'a ndó ka'i ndó. Chí ndati yu'u ña miian kasandaá ndo kandaá ndi'i ini ndo,

¹⁴ dá chí tát'o'on kí'o sa kandaá ini ndo cháá ña ndu'u kúú na ió ñaño'ó ndó noo, kí'o dión ta'ani koo ñaño'ó ndú noo ndo tá ná kasandaá kuu nandio ko tuku sato'o yo Jesús kasaq na.

15 Ta xí'in tãndeé iní yó'o nì ka'in saꝓ dinñó'ó noꝓ ndéi ndó, dá chindeéi ndo'ó uu ta'ándá,

16 chî nì ka'in chika'andaj noꝓ ndéi ndó, dá ya'i ko'in chí kuendá Macedonia di'a. Ndi'i daa, nandio koo tukui noꝓ ndéi ndó, dá kían kee ndó ña maní ko'on ndo dáya'a ndó yu'u ichi kua'an chí Judea di'a, nì ka'in.

17 Tá nì ka'in xí'in ndó ña dión keeí, ¿á ká'an ndó ña iin ndakána nì ka'in xí'in ndó? O, ¿á ká'an ndó ña kée yu'u tãto'on kí'o kée ñayuu ko ná'á Ndios, tá'an nã ká'an "jaan" xí'in yú'u ná, ta xí'in ñaxintóni ná ká'an nã ña "koó"?

18 Tído iin nã ndaa kúú Ndios, ta mií ná kúú nã ná'á ña ko ká'an ndu "jaan" xí'in yú'u ndú, ta xí'in ñaxintóni ndú ká'an ndu ña "koó".

19 Ta sa'á Jesucristo, nã kúú de'e Ndios, nì ñan'a'á yu'u xí'in Silvano, xí'in Timoteo noꝓ ndo. Ta ko ká'an Jesús "jaan" xí'in yú'u ná, ta xí'in ñaxintóni ná ká'an ña "koó". Ta sa'a mií ná ká'an Ndios "jaan" xí'in yó,

20 dá chî sa'a mií Jesús xínko ndi'i to'on nì xí'o Ndios noꝓ yo, ta sa'a mií ná ká'an yo "Dión ná koo" dá ná natiin Ndios ñañó'ó noꝓ kéká'ano yó nã.

21 Ta mií Ndios kúú nã ná'a ndaa ña ndu'u xí'in ndo'ó kúú ñayuu mií ná sa'á ña ndíko yo Cristo, ta mií ta'ani na kúú nã nì kaxi yó kakuuó ñayuu nã,

22 chî nì kani na sello níó iin rá iin yó, chî nì xí'o na Espiritu ñi ná koo na níó yo, dá katóni ini yo ña miãan ndaa natiin yó ndidaá ka ña va'a nì kaa nã tei na noꝓ yo.

23 Mií Ndios kúú nã chíkanii xí'o kuendá sa'í, chî ná'á ná ña sa'á ña ko ní xín dákúnda'í ini ndo'ó, sa'á ñoó ko ñá'a kasandaá ñoo Corinto xaan.

24 Tído ná dá'a nì ka'an ndó ña kóni ndu ka'anda ndu choon noꝓ ndo noꝓ ña kánian kee ndó sa'á ña kándisa ndó Jesús. Di'a ndúndéé ndu'u kéchóon ndu noꝓ ndo, dá kadii ini ndo, chî sa ndíta toon ndó xí'in ña ndaa kándisa yó.

2

1 Sa'á ñoó nì chíkaa iniñ ña o sáa ta'oin noꝓ ndéi ndó viti, dá ná dá'a ní dákúnda'í iniñ ndo'ó.

2 Dá chî tá ná dákúnda'í iniñ ndo'ó, dá kían, ¿ndá yoo kí'o ña kadii iniñ, tá dáá? Chî nã ndáti yu'u kí'o ña kadii iniñ, nãndeí nda'í di'a na kee yu'u.

3 Sa'á ñoó nì taai iin ka tuti ñoó kosaãan noꝓ ndo, dá kían tá ná saai noꝓ ndéi ndó, dá kían ná dá'a nì kúnda'í iniñ kee nã kánian kí'o ña kadii iniñ. Ta kándéé ká'ano iniñ ña tá kadii ini yu'u sa'a ndo, dá kían kadii ta'ani ini mií ndó.

4 Ta nda'í nda'o nì sa kuu iniñ tá nì taai tuti ñoó kosaãan noꝓ ndo, chî ndá níó víi nì tar'u'u, xíní, ta xí'in ndirá noꝓ nì taai ña. Tído ko ní ndukúí ña dákúnda'í iniñ ndó. Di'a nì keeí, dá kandaã ini ndo ndi kí'o kú'u iniñ sa'a ndo.

Kú'u ká'ano ini Pablo sa'á tãa nì ya'a nì kee kuachi

5 Ío iin tãa nì ya'a nì xí'o ña nì kúnda'í ini yu'u, tído o duú sava'a iin tó'on yu'u ní kúnda'í iniñ nì kee ra, chî kuu va kaaí ña ndidaá ndo'ó nì kúnda'í ta'ani ini.

6 Sa kuá'á nda'o ndó nì ñandó'o níó tãa ñoó. Cháá dión ka ni ná kakuuan. 7 Ña kánian kee ndó viti kían kí'o ká'ano ini ndo sa'a rá, ta kí'o ndó tãndeé ini noꝓ rá, dá kían ná dá'a nì kãndeé ña kúnda'í ini rá dánaá ñaá.

8 Sa'á ñoó seí nda'avíi noꝓ ndo ña na'a tuku ndó ña kú'u ini ndo sa'a rá.

9 Chî nì tanda'í iin ka tuti ñoó kosaã noꝓ ndo, dá ná kãnde'á á miãan ndaa seídó'o ndó ndidaá choon sa'ándáí noꝓ ndo.

10 Chî nã xí'o ká'ano ini ndo sa'a, ta nda yu'u ta'ani kí'o ká'ano iniñ sa'a ná. Ta sa nì xí'o ká'ano ta'ani iniñ sa'á tãa ñoó tá ío iin ña'a nì kee ra xí'in mií, ta sa'á mií ndó nì keeí dión, chî kí'o dión kóni mií Cristo kee yó,

11 dá kíꞑn ná dá'a ni kandeé ñꞑ u'u kexíxian xí'ín yó, chí sꞑ ná'á vá yó tátꞑ'on kí'o mañáꞑn.

Yó'o ñi nꞑkani ini Pablo sa'ꞑ Tito nani sa'ꞑ io ñꞑ Troas

12 Tá ñi saꞑi ñꞑo Troas dána'ꞑi tꞑ'on va'a sa'ꞑ Cristo, ndato ñi sonó sato'o yꞑ Ndios ñꞑ kíꞑn dána'ꞑi tꞑ'on na ñꞑo ñꞑo.

13 Tído kꞑ ní sꞑ io va'a iniꞑ, chí kꞑ ní náni'ꞑi tá'in xí'ín ñani yꞑ Tito ñꞑo ñꞑo. Sa'á ñꞑo ñi ka'ín ndisá'an xí'ín ñꞑayuu ndéi ñꞑo, dá ñi keei kua'ín chí kuendá Macedonia.

Dáxinkꞑo va'a Ndios ndidaá ñꞑ'a ndó'o yó sa'ꞑ ñꞑ ndíkꞑo yꞑ Cristo

14 Tído náki'oi ndivé'e noꞑ Ndios, dá chí mií ná dáxinkꞑo va'a ndidaá ñꞑ'a ndó'o yó sa'á ñꞑ ndíkꞑo yꞑ Cristo Jesús. Ta noꞑ ndú'u ñi xí'o na choon dána'ꞑ ndu sa'á tꞑ'on na, dá kíꞑn tátꞑ'on kí'o náka'ani díkꞑo támi sá'an, kí'o dí'on náka'ani tꞑ'on na noꞑ ndidaá ñꞑayuu.

15 Ta noꞑ mií Ndios kúu ndu'u tátꞑ'on iin dusa támi sá'an, ñꞑ chíñó'o Cristo noꞑ Ndios. Chí tꞑ'on dána'ꞑ ndu náka'ani kua'ꞑn noꞑ ná kua'ꞑn kꞑki, xí'ín noꞑ ná kua'ꞑn naá.

16 Ta tꞑ'on dána'a ndu kíꞑn tátꞑ'on díkꞑo ndiꞑ noꞑ ná kua'ꞑn naá, ñꞑ xí'o ñꞑ naá ná. Ta noꞑ ná kua'ꞑn kꞑki, tꞑ'on yó'o kíꞑn tátꞑ'on iin díkꞑo támi sá'an, ñꞑ xí'o ñꞑ kataki na. Tído, ¿ndá yoo kandeé kee choon yó'o, tá dáá?

17 Ta kꞑ kee ta'on ndu'u tátꞑ'on kee kua'á ndꞑ'o tꞑa, tá'an rꞑ xionoo náka'an nda'ꞑi tꞑ'on Ndios xí'ín ñꞑ mañá. Di'a ndisá'ano kéchóon ndu noꞑ Ndios, chí mií ná ñi xí'o choon yó'o noꞑ ndu, ta noꞑ mií Ndios ká'ꞑn ndu sa'ꞑ Cristo.

3

Dána'ꞑ Pablo noꞑ ñꞑayuu ñꞑ ñi kꞑndꞑo Ndios kee na ñꞑ saꞑ xí'ín ná

1 ¿Á ká'an ndó ñꞑ nandió kuéi tuku ndu'u ndukú ndú ñꞑ nakoni ndꞑ ndu'u sa'á ñꞑ ká'ꞑn ndu díon? O, ¿á ká'an ndó ñꞑ xínñó'ó ndú iin tuti chindeé ndú mií ndú noꞑ ndó'ó, o iin tuti noꞑ ká'ꞑn va'a mií ndó sa'á ndu tátꞑ'on kí'o xínñó'ó ñꞑá dao kꞑ rꞑ? Kꞑó,

2 dá chí tuti ká'ꞑn va'a sa'ꞑ ndú kúu iin rá iin mií ndo'ó, ta kꞑꞑꞑ ini níꞑ ndú. Ta ndidaá tá'an ñꞑayuu xí'o kuendá sa'ꞑ choon va'a ñi kee ndu tein ndó xaꞑn,

3 chí miíꞑn ndaꞑ kuiti ndo'ó kúu tuti ká'ꞑn va'a sa'á ndu'u, ñꞑ kíꞑn ñi taa mií Cristo, ñꞑ kíꞑn né'e ndu xionoo ndu. Ta kꞑ ní tꞑa naꞑn noꞑ iin tuti xí'ín tinta. Di'a ñi taa naꞑn xí'ín ndéꞑ Espíritu iꞑ Ndios takí. Ta kꞑ ní tꞑa naꞑn noꞑ yuu dá'ándá, di'a ñi taa naꞑn ini níꞑ ndꞑ.

4 Ta kándéꞑ ká'ano ini ndu'u Ndios ñꞑ kí'o díon kíꞑn sa'á ñꞑ ió Cristo xí'ín ndú.

5 Ta ni lú'u ñꞑ ndichí kꞑ kómí mií ndu'u ñꞑ kíꞑn kédaá xí'ín ndú ka'án ndú ñꞑ katí'a ndu kee ndu choon yó'o, dá chí mií vá Ndios kúu ñꞑ xí'o ñꞑ ndichí noꞑ ndu, dá katí'a ndu kee nduꞑn.

6 Ta mií Ndios kúu ñꞑ ñi xí'o ñꞑ kátí'a ndu dána'ꞑ ndu sa'á ñꞑ saꞑ ñi kꞑndꞑo na kee na xí'ín ñꞑayuu ná. Ta díin va kíꞑn o dꞑú ley, ñꞑ ñi taa na xí'ín letra, chí noꞑ Espíritu iꞑ mií ná ñi kii ñꞑ saꞑ ñꞑo. Ta ley ñꞑo xí'o ñꞑ kánian kuu ñꞑayuu, tído Espíritu iꞑ, noꞑn kúu ñꞑ xí'o ñꞑ kataki chí'í yó.

7 Ta ley ñꞑo, tá'an ñꞑ xí'o ñꞑ kánian kuu yꞑ, ñi taa Ndios ñꞑ noꞑ yuu. Ta ñi naye'e ndaa tá ñi xí'o naꞑn noꞑ Moisés. Ta kꞑ ní kúu ta'on kande'é ná ñꞑo Israel noꞑ Moisés sa'á ñꞑ ndato téi yé'an, tído sa'ꞑ kua'ꞑn ndañó'ó vá ñꞑ yé'e noꞑ ná.

8 Tído ndato kꞑ ví naye'e ndaa tá kemáni Ndios yꞑ xí'ín Espíritu iꞑ ná.

⁹ Dá chî tá dión ndato ni naye'e ndaa tá ni xi'o na ley yatá, ña ká'an ña kúu yó ñayuu kómî kuachi noo Ndios, ví'í ka ví ndato ña saá xi'o Ndios noo yo, chî xí'oan ña kandoo vii yo noo ná.

¹⁰ Chî va'ará ndi kî'o ví ndato náye'e ndaa tá ni xi'o na ley yatá, tído ko ta'ón ña'a kíán noo ña ndato téi náye'e ndaa xi'o Ndios noo yo viti.

¹¹ Dá chî ley yatá, ña naá, ndato ni sa ye'e ndaaan, tído ví'í ka ví ndato náye'e ndaa ña saá xi'o Ndios noo yo viti, chî ndidaá tá'an tiempo kooan.

¹² Ta sa'a ña ío tãndeé ini ndu ña kî'o dión kíán, sa'a ñoo ko yu'ú ta'on ndu ka'an ndu sa'an,

¹³ ta ko kée ta'on ndu táto'on kî'o ni kee Moisés, chî ni dadá'i na noo ná xí'in iin dá'on, dá ná o koni na ñoo Israel ña sa kua'an nda'o ña ndato tóon noo ná.

¹⁴ Tído ni ndadi va ñaxintóni ñayuu ñoo. Ta nda na ndéi viti ndó'o ta'ani dión, chî tá ká'i na ley yatá, ío táto'on iin dá'on sadí ñaxintóni ná. Tído tá ná kandeé ini na Cristo, nda daá ví kexoo dá'on, ña sadí ñaxintóni ná.

¹⁵ Ta nda kuú viti ndó'o na dión, chî tá ká'i na ley Moisés ñoo, sadí ií vá dá'on ñoo ñaxintóni ná.

¹⁶ Tído tá ná kandeé ini na sato'o yo Jesús, dá kían kexoo dá'on, ña sadí ñaxintóni ná.

¹⁷ Dá chî sato'o yo kúu Espíritu ií Ndios, ta noo nákaa Espíritu ií Ndios, ñoo kúu noo ni nongo, ko ña'a ka ketéin.

¹⁸ Sa'a ñoo ko ká dá'on sadí noo yo, ta mií yó ná'a táto'on kî'o ndato yé'e sato'o yo Ndios, táto'on kée iin espejo ná'a ndatoán táto'on káa yó. Chî iin rá iin kuú kuú náye'e cháa ka yo kua'an yo kooó táto'on kî'o ndato yé'e mií ná, ta ña yó'o kían kée na kúu Espíritu ií Ndios, na kúu sato'o yo.

4

¹ Ta sa'a ña ni xi'o Ndios choon yó'o noo ndú sa'a ña kú'u ini na sa'a ndú, sa'a ñoo ko kútúu ini ndu.

² Di'a kúñó'ó ndú ndidaá ña ka'an noo kede'é dao ka ñayuu. Ta ko xionoo ndu dánda'í ndu ñayuu, ta ko náda'á ta'on ndu to'on tó'ón xí'in to'on Ndios noo dána'a ndu. Di'a dána'a ndaa ndu, ta ñoo kían kedaá xí'in ñayuu, dá ná o sa nákanî kuáchi ini na kande'é ná ndu'u. Ta mií Ndios ná'a ña dión kíán.

³ Ta to'on va'a dána'a ndu, ko kandaá ini dao ñayuu, chî ío iin ña'a sadí ñaxintóni ná. Ta ñayuu kua'an naá, noón kúu na ndadí ñaxintóni.

⁴ Ta ña u'u dándáki ñayuú yó'o viti, ta ñoo kían ni sadí ñaxintóni ñayuu ko xíin kandísa, dá kían ná dá'a ni natoon ñaxintóni ná kee to'on va'a ña ká'an sa'a ndi kî'o ká'ano choon kómî Cristo Jesús, na káa táto'on kî'o káa Ndios.

⁵ Ta ko xionoo ta'on ndu'u dána'a ndu sa'a mií ndú, di'a dána'a ndu ña iin tó'ón Jesucristo kúu sato'o noo ndidaá ña'a, ta ndu'u kúu na xínkuáchi noo ndidaá ndó sa'a ña kóni ndu Jesús.

⁶ Dá chî mií Ndios, na ni sa'anda choon, dá ni naye'e ndaa noo iin naá, noón ta'ani kúu na ni dátóon ñaxintóni ndú, dión dá kuu dátóon ndu ñaxintóni dao ka ñayuu, dá kana'a ná ndi kî'o ká'ano tatá Ndios, ta ná'a Ndios ña ndato yó'o xí'in Jesucristo.

Kî'o di'a kée ndu sa'a ña kándéé ini ndu Jesús

⁷ Ta ndu'u kúu táto'on iin kidi ñó'o noo ñó'o iin ña kuiká, ña kúu to'on ndato dána'a ndu, dá ná kandaá ini ñayuu ña ndéé ká'ano yó'o ni kii noo Ndios, ta o duú ndéé kómî mií ndu kían.

⁸ Ta va'ará só'óni tãndó'ó ndu'u, tído ko ní tadi ta'on ndu. Ta va'ará nákanî nda'o ini ndu, tído ko ndí'i ta'on tãndeé ini ndu.

⁹ Kéndavá'a ñayuu xí'ín ndú, tído kọ dáyaá ndá'a ta'on ñaá Ndios. Kóon na ndu'u noñó'ó, tído kọ kándéé ta'on na dánaá nà ndu'u.

¹⁰ Ndeí kúú míí v́a noo xíonoo ndu, daá kuití v́a ío ña ka'ání ná yíkí kọño ndu táto'on nì kee na xí'ín Jesús, dá ná kandaá ini ñayuu ña ío takí Jesús sa'á ña náki'o ndu yíkí kọño ndu ndo'an dión.

¹¹ Chì xíán nani takí ndu ndéi ndu, daá kuití v́a ío nduu ndu nakí'o ndu míí ndú kuu ndu sa'a Jesús, dá ná kandaá ini ñayuu ña ío takí nà sa'á ña náki'o ndu yíkí kọño ndu ndo'an dión.

¹² Ta sa'á ña daá kuití ío ña kuu ndu, sa'á ñoó nónó noo ndo ni'ì ndo ña kataki chíhí ndó.

¹³ Ta kándéé ini ndu Ndios táto'on kì'o nì kándéé ini ñaá nà nì taa di'a noo tuti ì Ndios: "Sa'á ña kándísa ndaaì Ndios, sa'á ñoó nì ka'ín sa'a ná." Kì'o dión ta'ani ndó'o ndu'u, chì sa'á ña kándísa ndu nà, sa'á ñoó ká'án ndu xí'ín ndó sa'a ná,

¹⁴ dá chì ná'á ndú ña nì natakí sato'o yo Jesús nì kee Ndios, ta kándísa ta'ani ndu ña dánatakí nà ndu'u táto'on nì kee na xí'ín Jesús, dá nakuíta daó yó noo ná.

¹⁵ Chì xí'o ndu míí ndú ña ndó'o ndu ndidaá tandó'ó yó'o sa'á ña kú'u nda'o ini ndu sa'a ndo, dión, dá ná ndukua'a cháá ka ñayuu natiin ña manì xí'o Ndios, dá kíán kua'a cháá ka ñayuu nakí'o ndiv'éle noo Ndios, dá ná natiin na cháá ka ñaño'ó.

¹⁶ Sa'á ñoó kọ kútúú ta'on ini ndu, va'ará sa kúyatá yíkí kọño ndu kua'án, tído iin rá iin kuu kuu di'a ndúsaá níó ndú kua'án.

¹⁷ Dá chì tandó'ó ló'ó, ña ndó'o tóo níó ndú ñayuu yó'o, ñoó kíán xí'o ña ni'ì ndú iin ña ndato ká'ano noo Ndios, ña ni iin kuu o ndí'i.

¹⁸ Ta kọ ndí'i ta'on ini ndu sa'á ña ndé'á xí'ín noo yo. Di'a ndí'i ini ndu sa'á ña kọ túu, ña kọ xini yo xí'ín noo yo. Dá chì ña ndé'é yó xí'ín noo yo, ñoó kíán ndí'i va. Tído ña kọ xini yo xí'ín noo yo, ñoó kíán ni iin kuu ta'ón o ndí'i.

5

¹ Dá chì ná'á ndu'u ña yíkí kọño ndíxi ndu kúú táto'on iin ve'e ndéi tóo ndu ñayuu yó'o. Ta tá ná kasandaá kuu natanján, dá ko'on Ndios kì'o na iin ve'e kandeí ndu, ña kíán kọ ní káva'a xí'ín ndá'a ta, ña ni iin kuu o ndí'i, ña kúú kuendá induú.

² Sa'á ñoó nda'í tána ndu, chì kóni kìi ndu nandixi ndu yíkí kọño saá, ña kúú kuendá induú.

³ Kì'o dión, dá nandixi ndu iin yíkí kọño saá, dá o kóo vichí ndú.

⁴ Ta nani ndíxi ndu yíkí kọño yó'o, nda'í tána ndu, dá chì kọ kóni ta'on ndu kandoo vichí ndú. Di'a kóni ndu ña nandixi ndu iin yíkí kọño saá, dá kíán naá yíkí kọño xí'í yó'o, dá ni'ì ndú iin yíkí kọño ña kataki chíhí.

⁵ Ta míí Ndios kúú nà nì saki ña dión kee na xí'ín ndú, ta nì xí'o na Espiritu ná noo ndú, dá ná kandaá ini ndu ña mián ndaaì dión kee na xí'ín ndú.

⁶ Sa'á ñoó daá ío tandéé ini ndu noo ña yó'o, ta ná'á ndú ña xíán nani ndíxi ì ndú yíkí kọño yó'o, xíká v́a ndíta ndu noo ío sato'o yo Jesús.

⁷ Xíonoo ndu xí'ín ña kándéé ini ndu ña kì'o dión kíán, ta kọ ndí'i ini ndu sa'á ña xini ndu xí'ín noo ndú.

⁸ Tído kándéé ká'ano ini ndu ña dión koo, sa'á ñoó kóni cháá ka ndu dánkoo ndu yíkí kọño yó'o, dá kuu nakuíta ndu noo sato'o yo Jesús.

⁹ Sa'á ñoó ndí'i ini ndu, á míí ndú ndéi xíká ndú noo ná o á míí ndú sa ndíta ndu noo ná, ña kóni ndu kíán nata'an ini nà xini nà ña kée ndu.

10 Dá *chị* mií^an ndú^sa naku^jta ndidaá tá'an yó no^o Cristo Jesús, no^o koo na keyí^o na, dá natiin iin rá iin yó ya'i sa'á ña nⁱ kee yó nani nⁱ sa ndixi yó yikí koño yó'o, á mií yó nⁱ kee yó ña va'a, o á mií yó nⁱ kee yó ña kini.

Nⁱ xi'o Ndios choon no^o ndú ña dánáki'in tá'an va'a ndu ñayuu xi'in Ndios

11 Ta sa'á ña ná'a ndú ña kánian yu'ú ni'ini yó na kúú sato'o yo, sa'á ño^o ndí'i ini ndu dáxingo ini ndu ñayuu, dá kandísa na ña ndaa dána'a ndu. Ta mií Ndios kúú na ná'a va'a tát'o'on kí'o kúú ndú, ta kándéé ini ndu ña kí'o dión ta'ani kátóni ini ndo.

12 Tído ná dá'a ni ka'án ndó ña nandió kuéi ndu chinaní va'a ndu mií ndú no^o ndo, di'a kóni ndu ña ni'í ndo ña ka'an va'a ndó sa'a ndú'u, dá kían nóno no^o ndo ka'an ndo xi'in ñayuu kátoó chíndaya'ii mií sa'á ña luu ká'an na, tído yakó nda'o níó ná.

13 *Chị* tá ká'án dao ndó ña lóko kúú ndú, dá kían lóko va kúú ndú sa'á Ndios, tá dáá. Tído tá ká'án ndó ña kéndís'a'ano ndu, dá kían ña va'a mií vá ndó kíán.

14 Ta kú'u nda'o ini Cristo sa'a ndú, ta ño^o kían kedaá, sa'á ño^o ndí'i ini ndu kéchóon ndu no^o ná, *chị* ná'a ndó ña sa'á ña nⁱ xi'í mií ná sa'a ndidaá ñayuu, sa'á ño^o nⁱ xi'í ndidaá ñayuu.

15 *Nⁱ xi'í* Jesús sa'a ndidaá ñayuu, dá kían ná dá'a ka ni kandeí yó keeá ña kóni mií yó. Di'a kánian kandeí yó kee yó ña kóni na nⁱ xi'í sa'a yo, ta nⁱ natakí na.

16 Sa'á ño^o ko nákani ka ini ndu sa'á ñayuu tát'o'on kí'o nákani ini ñayuu ko ná'a Ndios. Ta va'ará nⁱ sa ka'án ndú ña iin ña oon nⁱ sa kuu Cristo, tído viti ko nákani ka ini ndu dión sa'a ná.

17 Dá *chị* ndi ndáa mií^o ñayuu ñó'o tíxi ndá'a Cristo, nⁱ nduu na iin ñayuu saá. Ta ndidaá ña nⁱ sa kuu na tá sata nⁱ kando^o vaan, ta ndidaá ña nⁱ nduu saá.

18 Ta ndidaá ña yó'o kée mií Ndios, na nⁱ naki'in tá'an va'a xi'in yó sa'á ña nⁱ kee Cristo. Ta nⁱ xi'o na choon no^o ndu'u ña kían dána'a ndu no^o ñayuu ndí kee na, dá naki'in tá'an va'a Ndios xi'in ná.

19 *Chị* sa'á ña nⁱ kee Cristo, sa'á ño^o kuu naki'in tá'an va'a Ndios xi'in ñayuu, *chị* ko taó kuendá ta'on ka na sa'á kuachi kée ñayuu. Ta nⁱ sa'anda na choon no^o ndu ña dána'a ndu no^o ñayuu ndi kee na, dá naki'in tá'an va'a Ndios xi'in ná.

20 Ta ndu'u kúú na nⁱ *chikata* Cristo kane'e ndu to'on na no^o ñayuu, sa'á ño^o kéchóon Ndios ndu'u, dá ká'an ndu xi'in ñayuu. Sa'á ño^o seí nda'í ndu no^o ndo'ó xi'in kuu Cristo ña koo ini ndo naki'in tá'an va'a ndó xi'in Ndios.

21 Ta Cristo kúú na ko ní ya'a ta'on kee kuachi, tído nⁱ nakuído na kuachi yó, dión, dá nⁱ kando^o yó kúú yó ñayuu ko^o kuachi no^o Ndios sa'á ña nⁱ kee na dión.

6

1 Ta viti ndu'u kúú na kéchóon xi'in Cristo, sa'á ño^o ká'an ni'ini ndu no^o ndo ña ná dá'a ni koo ini ndo natiin oon ndó ña manⁱ nⁱ kee Ndios xi'in ndó.

2 Dá *chị* di'a kaá tuti íj Ndios: Mií kuu nⁱ kaxii, kuu dáá nⁱ seí^odi'í ndo'ó. *Chị* tá nⁱ kasandaá kuu nⁱ dakákii ndo'ó, kuu dáá nⁱ *chindeéí* ndo'ó.

Ta kuu viti kúú kuu nⁱ kaxi Ndios, *chị* mií kuu viti kóni na dákaⁱ na ndo'ó.

3 Ta ni iin tó'on ña'a nóo ko yá'a ndu kee ndu no^o ni iin tó'on ñayuu, dá kían ná o ní'í ná ndi koo ka'an ndava'a na sa'a choon nⁱ xi'o Ndios no^o ndú.

4 Di'a ná'a ndu mií ndú no^o ndidaá ña kée ndu ña kúú ndú na kéchóon ndaa no^o Ndios, dá *chị* xi'o ndeé nda'o ini ndu, va'ará ndó'o ndu tandó'ó sa'a

choon kée ndu, o va'ará kámani ña'a noo ndú, ta dión ta'ani kée ndu tá ndó'o níó ndú.

⁵ Ta xí'o ndeé ta'ani ini ndu va'ará káni na ndu'u, o va'ará sadí na ndu'u ve'e kaa, o va'ará kuá'a ñayuu ndákuei naá xí'in ndú, o va'ará choon ndeé nda'o kée ndu, o va'ará kò kídú ndu dao sakuáa, o va'ará kò ní'í ndú ña'a kasá'an ndu dao ta'ándá.

⁶ Ta noo choon kée ndu, vii kée ndu, ta kéchóon ndu ña ndíchi xí'o Ndios, ta ió kueé ini ndu, ta va'a ini ndu, ta xí'in ndéé Espíritu ñ Ndios kéchóon ndu, ta kú'u ndisa ini ndu sa'a ndidaá ñayuu,

⁷ ta dána'a ndu to'on ndaa, ta xí'in ndéé mií Ndios kée ndu ndidaá ña'a, ta né'e ndu ña kúú ña ndaa xí'in ndá'a kuá'a ndu, xí'in ndá'a íti ndu, dá chindeé ndu mií ndú.

⁸ Ió dao ñayuu xí'o ñaño'ó noo ndú, ta ió dao ka na koó ñaño'ó ná noo ndú. Ta dao na chínaní kini na ndu'u, ta dao ka na chínaní va'a ñaá ná. Ta va'ará chínaní tó'on ná ndu'u, tído na ndaa va kúú ndú.

⁹ Ta ió dao ñayuu kée na ña kò nákoní na ndu'u, tído ná'á vá ná ndu'u. Sa ndji va kúú ndú xiní ndu, tído takí ñí vá ndú. Ta va'ará kéndava'a kini na xí'in ndu'u, tído kò xí'í ta'on ndu.

¹⁰ Ta va'ará ndúkú ñayuu ña kandeí nda'í ndu, tído daá kádji ini ndu. Ta va'ará kúnda'í ndu, tído di'a ndekuiká ndú ñayuu xí'in to'on Ndios. Ta va'ará ní ña'a ta'on koó noo ndú, tído di'a kómí ndú ndidaá ña va'a cháá ka.

¹¹ Ní nono yú'u ndú ní ka'an ndaa ndu xí'in ndó, na ñoo Corinto xaan, ta ndino'o ini ndú xí'in níó ndú ní ka'an ndu xí'in ndó.

¹² Kò ní sadí ndu níó ndú noo ndo'ó, mií di'a ndó kúú na ní sadi níó ndo noo ndu'u.

¹³ Ta kóni ndu ña kee ndó xí'in ndú tát'o'on k'i'o ní kee ndu xí'in ndó, sa'a ñoo seí nda'í ndu noo ndo tát'o'on kée iin tatá xí'in de'e ra ña konó ta'ani ndó níó ndo noo ndu'u.

Yóo kúú ve'e ño'o Ndios takí

¹⁴ O sa kóo ini ndo naki'in tá'an nóo ndó xí'in ñayuu kò kándisa Jesús. Dá chi, ¿á náki'in tá'an nóo ña ndaa xí'in ña kò ndaa, ká'an ndó? Ta, ¿á náki'in tá'an nóo noo toon xí'in noo iin naá?

¹⁵ Ta, ¿á kuu naki'in tá'an nóo Cristo xí'in ña u'u? Ta, ¿á kuu naki'in tá'an nóo iin na kándisa Jesús xí'in iin na kò kándisa?

¹⁶ Ta, ¿á kuu naki'in tá'an nóo ve'e ño'o Ndios takí xí'in ña kúú yoko, ká'an ndó? Ta yóo kúú ve'e ño'o noo ió Ndios takí, chi di'a kaá mií ná noo tuti ñí ná: Kooi xí'in ná, ta kanooi tein na.

Ta yu'u kakuu Ndios noo ná,

ta mií ná kakuu na ñooi.

¹⁷ Ta sa'a ña dión kíán, sa'a ñoo kaá ta'ani na di'a:

Kankuei ndó tein ñayuu kò kándisa xaan,

ta kuxoo ndó kua'an ndo, kaá Ndios, na kúú sato'o yo.

Ta ni o sa káko'on ndá'a ndo ña kini kée na,

dá kíán natiin va'i ndo'ó.

¹⁸ Ta yu'u ná kakuu tatá noo ndo,

ta ndo'ó ná kakuu de'e yíi yu'u xí'in de'e di'í,

kaá Ndios, na kúú sato'o yo, na kómí ndidaá tá'an choon.

7

¹ Na maní mií, k'i'o dión ví ndato ní xí'o Ndios to'on na noo yo, sa'a ñoo ná taó yo mií yó noo ndidaá tá'an ña dáyakò ñí yo xí'in ñaxintóni yo noo Ndios. Ta dión, dá ná kasandaá yo koo vii yo noo mií ná sa'a ña yu'u ní'ini yó na.

Kadij ini Pablo ña ni nandikó iní na ñoo Corinto sa'á kuachi ni kee na

² Natiin va'a ndó ndu'u xí'ín ndino'o ini ndo, dá ch̄i ni iin tó'ón ndó kọ ní dár'u'u ndu, ta ni iin tó'ón ndó kọ ní dák'ín ndu iin ich̄i kini, ta ni iin tó'ón ndó kọ ní dándá'í ndu.

³ Ta kọ ká'ín dión, dá ka'an kuachii sa'a ndo, ch̄i sa ni ka'ín xí'ín ndó ña nda maá ini nio ndú ñó'o ndo'ó. Sa'á ñoo iin kakuu yó tá ni xí'í yo, ta iin kakuu yó tá takí yo.

⁴ Ta ió nda'o tandeé inij ká'ín xí'ín ndó ña nákaní inij, ta va'a nda'o ká'ín sa'a ndo noo dao ka ñayuu. Ta ni nakutí xí'ín tandeé iní, ta ni nakutí ndaa nio ndú xí'an kadij ini ndu tein ndidaá tandó'ó ndó'o ndu.

⁵ Ch̄i tá ni kasáa ndu Macedonia yó'o, ni lú'u kọ ní náni'í ndée ndú, dá ch̄i ndeí kúú míí vá noo ni xionoo ndu ni ndo'o nda'o ndu, ch̄i ni dandó'o ñayuu nio ndú, ta ni sa yu'ú ni'ini nio ndú.

⁶ Tído míí Ndios, na xí'o tandeé iní noo na ndó'o nio, noon kúú na ni xí'o tandeé iní noo ndu'u sa'á ña ni ndisáa Tito.

⁷ Ta o duú sa'á ña ni ndusáa oon ni xi, dá ch̄i ni natiin ta'ani ndu tandeé iní sa'á ña ni xí'o ndó tandeé iní noo xí, ch̄i ni nákaní xi ña ndátí kú ndo koni tuku ndó yu'u, ta ni nákaní ta'ani xi ña kúnda'í nda'o ini ndo sa'á kuachi ni kee ndó, ta ndí'í ini ndo sa'á yu'u. Sa'á ñoo ni kadij cháá ka inij.

⁸ Dá ch̄i va'ará ni dakúnda'í inij ndo'ó xí'ín tuti ni taai kosaa noo ndo, tído kọ kutúú ta'on inij viti noo ña ni taai ni saá noo ndo. Ch̄i va'ará ni kutúú inij tá ni taai ña, tído viti kándaá inij ña tóó vá ni kúnda'í ini ndo ni keean.

⁹ Ta viti kadij inij, tído kọ kadij ta'on inij sa'á ña ni dakúnda'í inij ndó. Di'a kadij inij, dá ch̄i sa'á ña ni kúnda'í ini ndo, ñoo ni kedaá xí'ín ndó, dá ni nandikó iní ndo sa'á kuachi ni kee ndó. Ch̄i míí vá Ndios kúú na ni xí'o ña ni kúnda'í ini ndo sa'á kuachi ni kee ndó. Sa'á ñoo ni lú'u kọ ní tuú ndó ni kee ndu.

¹⁰ Dá ch̄i tá xí'o Ndios ña kúnda'í ini yo sa'á kuachi kée yó, ñoo kían kedaá xí'ín yo, dá nandikó iní yo sa'á ña ni kee yó, dá ni'í yo ña káki yó. Sa'á ñoo kọ kánian ta'u'u ini yo tá ndó'o yó dión. Tído ña kúnda'í ini xí'o ñayuu yó'o, ñoo kían xí'o ña naá yo.

¹¹ Tído kande'é ndó, ch̄i sa'á ña ni xí'o Ndios ña ni kúnda'í ini ndo, ñoo ni kedaá xí'ín ndó, sa'á ñoo ndi k'i'o ví ni ndí'í ini ndo kee ndó ña kóni míí ná, ta ni ndí'í ini ndo ndeyiko ndo choon, ta ni ta'u'u ini ndo ni xini ndo kuachi ñoo, ta ni yu'ú ndo ni xini ndoán, ta ndi k'i'o ví ni katoó ndo koni ndo yu'u, ta ni ndí'í cháá ka ini ndo ni kee ndó choon ni sa'andaj noo ndo, ta ni dandó'o ndó nio taa ni kee kuachi ñoo. Ta noo ndidaá ña yó'o ni na'a ndo ña ni kendaá ndo choon.

¹² Tá ni taai tuti ñoo kosaaan noo ndo, kọ ní táai ña, dá keyíko ndo sa'á ra ni ya'a ni kee kuachi, ta ni kọ ní táai ña kosaaan chindeéan na ni ta'u'u. Di'a ni taai ña kosaaan noo ndo, dá na'a ndo míí ndó noo Ndios ña ndí'í ini ndó kee ndó choon sa'ándá ndu.

¹³ Ta sa'á ña ni kee ndó dión, sa'á ñoo ni nduká'ano cháá ka tandeé iní ndu. Tído ni kadij cháá ka ini ndu sa'á ña ni kadij nda'o ini Tito, ch̄i ni natiin xi tandeé iní ká'ano ni kee ndidaá ndo'ó.

¹⁴ Ch̄i ni ka'ín xí'ín xi ña va'a kee ndó xí'ín xi, ta kọ ní xíka'an ta'on noo sa'á ña ni ka'ín dión xí'ín xi. Ch̄i táto'on k'i'o ká'an ndu ndino'o ña ndaa xí'ín ndó, k'i'o dión ta'ani ni xinkoo ndaa ndidaá ña ni ka'an va'a ndu sa'a ndo noo xí.

¹⁵ Ta ni nduká'ano cháá ka ña kú'u ini xí sa'a ndo, ch̄i ndisaa ini xí táto'on k'i'o ni seido'o ndidaá ndó choon ni ta'anda noo ndo, ch̄i ni natiin va'a ndó xi xí'ín ña yu'ú ndo, ta xí'ín ña ndéi nino ndó.

¹⁶ Ta kadij nda'o inij, ch̄i noo ndidaá ña'a kándéé inij ndo'ó.

8

Yó'o ká'an Pablo sa'á ñà'ón dáataká na kua'an no'ó na ndó'o níó

1 Ta viti, ñani, kóni ndu nakani ndu xí'in ndó sa'á ña maní kée Ndios xí'in ndidaa na kúu kuendá Jesús ndéi chí Macedonia.

2 Chì va'ará nì xirndodó ñaa tãndó'ó, tído kádijí nda'o ini na, ta va'ará kúnda'í nda'o na, tído kua'á nda'o ñà'ón nì doko ná.

3 Ta yu'u xí'o ndaa kuendá sa'a ná, ña ndino'o ini ná nì xí'o na ñà'ón tãto'on kì'o sáa ndéé ná, ta nì ya'a cháa ká ví nì xí'o na no'ó ña sáa ndéé ná.

4 Ta nì seí nda'í nda'o na no'ó ndu'u ña ná kandía ndu tiin ndu ñà'ón nì dataká na, dá kuu chindeé ná ñayuu kúnda'í, na kúu ñayuu Ndios.

5 Va'a cháa ká ví nì kee na no'ó ña ndáti ndu kee na, dá chí dinño'ó nì ñakí'o na míí ná no'ó ndá'a sato'o yo Jesús. Nì ndi'i, dá nì ñakí'o na míí ná kueidó'o na ndu'u tãto'on kì'o kóni míí Ndios.

6 Sa'á ño'ó nì ka'an nì'ini ndu no'ó Tito ña tãto'on kì'o nì chindeé xí ndo'ó tá nì kasá'á ndó kètúti ndó ñà'ón chindeé ndó na kúnda'í ño'ó, kì'o dión ta'ani ná dáxinkoo xi choon no'ó ña maní kee ndó yó'o.

7 Va'a kée ndó no'ó ndidaa ña'a, chí kándéé ká'ano ini ndo Jesús, ta tì'a ndó ka'an va'a ndó, ta ndichí ndo no'ó ña'a Ndios, ta ndino'o ini ndo kée ndó ndi ndaa míí vá choon, ta kú'u nda'o ini ndo sa'a ndú. Sa'á ño'ó koo ini ndo kee va'a ta'ani ndó no'ó ña maní yó'o.

8 Ta ña ká'in xí'in ndó, kò kían iin choon sa'ándái no'ó ndo. Di'a kónijí ña kande'é va'a ndó tãto'on kì'o ndi'i ini dao ká ñani yo chindeé ná na kámani ña'a no'ó, dá ná kande'á á míian ndaa ío ña kú'u ini ndo sa'á ñayuu ndó'o dión.

9 Ta sa na'á vá míí ndó sa'á ña maní nì kee Jesucristo, na kúu sato'o yo, sa'a yo, dá chí sa'á ña kú'u nda'o ini na sa'a, sa'á ño'ó nì ndee na míí ná iin ta kúnda'í, va'ará kuiká nda'o na. Ta sa'á ña nì ndenda'í na míí ná, sa'á ño'ó nì'í yo ña koo kuiká yó no'ó Ndios.

10 Ta viti kóni yu'u ka'an nì'ini no'ó ndo sa'á ña yó'o. Chí kánian dáxinkoo ndó choon yó'o viti, chí nda kuia'á ao nì kasá'á ndó kètúti ndó ñà'ón ño'ó, ta o duú ña yó'o oon ni ní kee ndó, chí míí ndó nì ndaki ini ña dión koo.

11 Sa'á ño'ó dáxinkoo kiji ndo choon yó'o, chí tãto'on kì'o luu nì chikaa ini ndo kee ndóan míí sa'a, kì'o dión ndi'í ini ndo dáxinkoo ndóan viti. Ta kì'o ndóan tãto'on kì'o ío ña no'ó ndo.

12 Chí tá ná kì'o ndóan xí'in ndino'o ini ndo, dá kían nata'an ini Ndios koni naán, chí kò xika ta'on na ña kì'o yó ña ko'ó no'ó yo.

13 Ta kò ká'an ta'on yu'u ña yó'o xí'in ndó sa'á ña kónijí ña kande'í va'a dao ká ñayuu, dá kandoo ndá'a ndo.

14 Di'a kóni yu'u ña chindeé tá'an yó tá kamaní ña'a no'ó yo, chí tiempo viti kánian koto nì'ini ndó na kúnda'í ño'ó xí'in ña kãndoo no'ó ndo, dá chindeé ndó na xí'in ña kámani no'ó ná. Dión, dá ná nandío kuéi na chindeé ná ndo'ó xí'in ña xínño'ó ndó ío no'ó ná, dión, dá chindeé tá'an yó tá kámani ña'a no'ó yo.

15 Dá chí di'a kaá tuti ij Ndios: “Ñayuu nì nditúti kua'á ña'a, ta kò ní kãndoo ta'an vaan. Ta na nì nditúti lú'an, kò ní kámani ta'an vaan.”

16 Tído ndivé'e Ndios, chí míí ná nì kedaá xí'in Tito, sa'á ño'ó ndi'í ini xí sa'a ndo tãto'on kì'o ndó'o míí.

17 Chí xí'in ndino'o ini xí nì natiiin xi choon nì xí'o ndu no'ó xí. Ta sa'á ña ndi'í ini xí sa'a ndo, sa'á ño'ó kosaa xí no'ó ndéi ndó, chí kì'o dión nì chikaa ini míí xí.

18 Ta nì tanda'á ta'ani ndu iin ká ñani yo kosaa ra xí'in xí, ta ndéi kúu míí vá no'ó nditúti na kúu kuendá Jesús ká'an va'a na sa'a rá, chí kéchóon va'a ra no'ó to'on va'a ká'an sa'a Jesús.

19 Ta o duú dión oon ni kíán, t̃a yó'o kúú r̃a ñi k̃axi dao k̃a ña kúú kuendá Jesús ñ̃a kíán kane'e tá'an ra kanoo ra xí'ín ndu'u natiin ndu di'ón, ñ̃a ñi ketúti dao k̃a ñ̃ani yo. Ta kee ndu choon yó'o, dá ná natiin sato'o yo ñ̃año'ó, dá kandaá ini ndo ñ̃a kóni ndu chindeé ñ̃aá ndu noo choon yó'o.

20 Ta k̃i'o dión ñi ch̃ikaá ini ndu, dá kíán ni iin tó'ón ñ̃ayuu ná dá'a ni nakani kuáchi ini kande'é ná ndu sa'á di'ón kua'a ñi ndi'túti ná kane'e ndu ko'on ndu.

21 Ch̃i ndí'i ini ndu kéndísá'ano ndu choon. Ta o duú noo sato'o yo Jesús oon ni ndí'i ini ndu kee ndu dión, nda noo ñ̃ayuu ta'ani ndí'i ini ndu kéndísá'ano ndu.

22 Ta tánda'á ta'ani ndu iin k̃a ñ̃ani yo k̃osaá r̃a xí'ín t̃a yó'o. Ta kua'á nda'o ta'ándá ñi na'a r̃a mií rá noo ndú ñ̃a ndí'i nda'o ini r̃a kendaá r̃a choon. Ta viti ndí'i cháá k̃a ini r̃a chindeé rá ndo'ó, ch̃i ió nda'o t̃andeé ini r̃a xí'ín ndó.

23 Ta kana'á ndó ñ̃a Tito kúú r̃a né'e tá'an xí'ín yu'u, ta kéchóon dáó xí xí'ín noo ndo'ó. Ta uu k̃a ñ̃ani yo k̃osaá xí'ín xí kúú r̃a ñi t̃anda'á dao k̃a ña kúú kuendá Jesús k̃osaá r̃a, ta xí'ín t̃a yó'o natiin Cristo ñ̃año'ó.

24 Ta na'a ndo mií ndó noo t̃a yó'o ñ̃a kúú ndó ña kú'u ini sa'a ña kúnda'í ñoó, dá ná kandaá ini dao k̃a ña kúú kuendá Jesús sa'á ñ̃a va'a ñi kee ndó, dá ná dá'a ni dátúú ndó ndu'u noo ká'an va'a ndu sa'a ndo noo rá.

9

1 Ko xínño'ó k̃a ka'ín xí'ín ndo'ó sa'á di'ón, ñ̃a kíán ketúti dao k̃a ña kúú kuendá Jesús, dá chindeé ná ñ̃ayuu Ndios ndéi kuendá Judea,

2 ch̃i sa na'á vái ñ̃a ndino'o ini ndo kóni ndo chindeé ndó ña. Ta ká'an va'i sa'a ndo'ó noo ñ̃ani yo ndéi Macedonia yó'o, ch̃i ká'ín xí'ín ná ñ̃a ndo'ó, na ndéi Acaya xaan, nda kua'í ao ió nduu ndo chindeé ndó ñ̃ayuu kúnda'í. Ta sa'á ñ̃a ñi ndí'i ini ndo kee ndó dión, sa'á ñoó ñi ch̃ikaá ta'ani ini ña kee na dión.

3 Tído ñi t̃anda'í ñ̃ani yo yó'o k̃osaá r̃a noo ndéi ndó, dá kíán ná dá'a ni kandoo tó'ín noo ñ̃a ñi ka'an va'i sa'a ndo sa'a choon yó'o, dá ná xinkoo ñ̃a ñi ka'ín xí'ín ná ñ̃a kandeí nduu ndo.

4 Dá ch̃i oon ni ví saá dao ña ndéi Macedonia xí'ín, ta koni ña ñ̃a ko ndéi nduu ndo xí'ín di'ón ñoó, dá kíán kaka'an nda'o noo ndú'u sa'á ñ̃a ñi kandeé ini ndu ndo'ó, ta ko ní sá ndei nduu ndo. Tído ví'í k̃a ví kaka'an noo mií ndó.

5 Sa'á ñoó ñi ch̃ikaá ini ñ̃a va'a cháá k̃a ñi seí nda'í noo t̃a yó'o ñ̃a k̃osaá r̃a noo ndéi ndó ñ̃año'ó, dá chindeé rá ndo'ó ketúti ndó di'ón, ñ̃a ñi kaa ndo k̃i'o ndó. Ta dión, dá ná kandeí nduu ndo k̃i'o ndóan xí'ín ndino'o ini ndo, dá ná dá'a ni kakian ñ̃a ñi kendúsa ndu xí'ín ndó.

6 Ta ká'ín xí'ín ndó ñ̃a kande'é ndó t̃ato'on ndo'o ña xíti, ch̃i ña xíti cháá, cháá vá dáké na. Ta ña xíti kua'a, kua'a dáké na.

7 Ta iin rá iin ndó k̃i'o t̃ato'on k̃i'o ñi ch̃ikaá ini ño ndo. Ta o sa k̃i'o ndóan xí'án kúnda'í ini ndo, ni sa'á ñ̃a mií'an ndúsa k̃i'o ndóan. Ch̃i náta'an ini Ndios xini ña ña xí'o ñ̃a xí'an kádi'í ini ña.

8 Ta ña ká'ano nda'o kúú Ndios, sa'á ñoó kuu va ndekua'a ná ñ̃a'a va'a noo ndo, dá kíán ni iin tó'ón ta'on ñ̃a'a ná o kómani noo ndo, dá kíán ná koo ni ñ̃a'a chindeé ndó dao k̃a ña.

9 Dá ch̃i di'a kaá tuti i'í Ndios:

Ñi dasá rá ñ̃a ió noo rá, ta ñi xí'o raan noo ña kúnda'í,

ta iin ñi kandoo va ñ̃a ndaa ñi kee ra noo Ndios.

10 Ta mií ná xí'o tata noo r̃a xíti, ta xí'o ta'ani na pan noo ña kuíko, ta mií ná ndekua'a tata ió noo ndo. Ta ndekua'a ta'ani na ñ̃a va'a kee ndó xí'ín dao k̃a ñ̃ayuu.

11 Díón, dá koni ndo koo kua'á ña'a noo ndo, dá kuu ki'o kua'a ndo ña'a noo ñayuu xínño'án. Dá tá ná nakí'o ndu di'ón ñoo noo ná, dá kían nakí'o na ndivé'e noo Ndios sa'án.

12 Chì tá ná nakí'o ndu di'ón yó'o noo ná kúnda'í ñoo, o duú ña'a xínño'ó oon ni ñayuu Ndios ni'í ná xí'án, dá chì di'a kua'á nda'o noo ndivé'e nakí'o na noo Ndios sa'án.

13 Ta sa'á ña natiin na di'ón ni kemáni ndo ná, sa'á ñoo keká'ano na Ndios, chì mián ndaa seídó'o ndó to'on va'a sa'a Cristo. Ta keká'ano ta'ani na Ndios sa'á ña ni xí'o ndó kua'á nda'o di'ón ni chindee ndó mií ná xí'ín dao ka ñayuu.

14 Ta ki'o díón ta'ani kaka ña ña maní noo Ndios sa'a ndo, chì kú'u nda'o ini na sa'a ndo, chì mií Ndios ni kedaá xí'ín ndó, dá ni kee ndó ña maní ká'ano yó'o xí'ín ná.

15 Ta ndivé'e ká'ano Ndios, chì ká'ano nda'o ña maní ni kee na xí'á. Ta ko ní'i yo to'on va'a ka'an yo sa'án.

10

Ká'an Pablo sa'a choon ni xí'o Ndios noo ná

1 Ta yu'u Pablo seí nda'í va'i noo ndo xí'ín ña nda'í ió ini, xí'ín ña ió va'a ini táto'on ki'o ni kee mií Cristo, va'ará ká'an dao ndó ña iin taá vitá ini kúu yu'u tá nákaa tein ndó xaan, tido tá nákaa xikái, deén nda'o ká'in xí'ín ndó.

2 Tido seí nda'aví noo ndo ña tá ná saai, ná dá'a ni kendúsa ndo xí'ín ña ka'an deén xí'ín ndó, chì mián ndaa kuiti kosaá nduu ka'an deén xí'ín na ká'an ña xionoo ndu kee ndu táto'on ki'o kee ñayuu kuendá ñayuu yó'o.

3 Mián ndaa ndéi ndu ñayuu yó'o, tido ko kéchóon ta'on ndu ña'a ió ñayuu yó'o, dá naá ndu xí'ín ña kini.

4 Chì ko kéchóon ta'on ndu ña ió ñayuu yó'o, dá naá ndu xí'ín ña kini. Chì nda'á chóon, ña kían kéchóon ndu, kúu ndéé xí'o mií Ndios. Ta xí'ín ña yó'o dánaá ndu noo dándáki ña kini.

5 Ta xí'ín ndéé yó'o ta'ani dátúy ndú ndidaa ña to'on kéchóon ñayuu. Ta dátúy ta'ani ndu ndidaa ñaxintóni táyí, ña kedaá xí'ín ná, dá ko nákoní na Ndios. Ta náchi'i ndu ndidaa ñaxintóni ñayuu tixi ndá'a Cristo Jesús, dá ná kueidó'o ña ná.

6 Ta ió nduu ndu dándó'o ndu níq na ko xí'ín kueidó'o tá ná kasandaá ndo kueidó'o ndisa ndó to'on Ndios.

7 Kande'é va'a ndó ndi káa iin rá iin ña'a. Tá ió iin káa ndó nákoní mií ña kúu ndó kuendá Cristo, dá kían kánian taó kuendá va'a ndó, chì táto'on ki'o kúu ndó kuendá Cristo, ki'o díón ta'ani kúu ndu'u.

8 Chì va'ará yá'i cháa noo chíndaya'í choon né'i, tido ko xí'ín ta'on noo, chì mií sato'o yo Cristo ni xí'o choon yó'o noo, dá dákuá'anoi ndo'ó noo ña kándisa ndó. Ta ko ní xí'o na ña noo ña dánaái noo ndo.

9 Ta o sa ká'án ndó ña ndúkú dáyu'í ndo'ó xí'ín to'on ká'in noo tuti tánda'í kosaá noo ndo.

10 Chì kaá dao ndó ña mián ndaa deén nda'o ká'in noo tuti táai tánda'í kosaá noo ndo, ta kuáchi nda'o choon sa'ándá noo ndo. Tido tá ió xí'ín ndó, ko kúu ta'on yu'u iin taá ndeé ini, ta ni ko tí'ai ka'an va'i, kaá dao ndó.

11 Tido ká'in xí'ín na ká'an díón ña ná kana'á ná ña táto'on ki'o ká'an ndu noo tuti táa ndu, ki'o díón ta'ani kee ndu tá ná saá ndu noo ndéi ndó xaan.

12 Ta ko chíndaa noo ndu ki'ín ta'an ndu xí'ín tá káto chíndaya'í mií, ta ni ko chidáó tá'an ndu mií ndú xí'ín rá. Tido taá yó'o, ndéi ra chíki'o rá mií rá xí'ín ña kée ra, ta chidáó rá mií rá xí'ín rá kée táto'on kée mií rá. Ta sa'á ña kée ra díón, sa'á ñoo ko ñó'o ndi'i ta'on ini rá.

13 Tído ndu'u, kọ yá'a ta'on ndu ch́ndaya'i ndu mií ndú cháá ká noó choon né'e ndu. Di'a ch́ndaya'i ndu mií ndú táto'on káa choon nì xì'o mií Ndios noo ndú, ta xí'in choon yó'o nì kasandaá ndu noo ndéi ndó.

14 Kọ yá'a ta'on ndu tá sa'ándá ndu choon noo ndo, ch́i yá'a ndu tá kọ ní saa ndu noo ndéi ndó. Tído ndu'u kúú rá mií noó nì saa nì daná'a to'on va'a sa'a Cristo Jesús noo ndo.

15 Ta kọ yá'a ta'on ndu ch́ndaya'i ndu mií ndú noó choon kée dao ká nà. Ñà kóni ndu kían kua'ano cháá ká ndo xí'in ñà kándéé iní ndo Jesús, dá ná kandaya'i cháá ká choon kée ndu tein ndó, táto'on kì'o dándáki choon né'e ndu.

16 Ndi'i, dá ko'on ndu dána'a ndu to'on va'a sa'a Jesús noó nà ndéi xíká cháá ká noo ndo'ó, ta o kú'u ta'on ndu dána'a ndu noó dána'a dao ká taa, dá kían ná dá'a ni ch́ndaya'i ndu mií ndú noó choon nì kee dao ká rá.

17 Ta nà ká'an kuryíi, kánian kuryíi ná sa'á ñà nì kee sato'o yo Ndios sa'a ná.

18 Dá ch́i ñayuu, nà ch́ndaya'i mií, kọ kándọo va'a na noo Ndios. Di'a ñayuu, nà ch́ndaya'i mií Ndios, noón kúú nà kándọo va'a.

11

1 Kóni ñà ndeé ní koo ini ndo sa'í viti, ch́i ko'in ka'in xí'in ndó táto'on kée iin rá ndúlóko. Tído ndeé koo ini ndo sa'í,

2 dá ch́i kékuión yu'u sa'a ndo táto'on kuión ini Ndios sa'a ndo, dá ch́i sa nì kandọoi ñà nakì'o viii ndo'ó noo iin tó'ón Cristo kakuu yí ndo táto'on kée iin tatá tá kua'an rá nakì'o ra de'e di'í tákí rá noo ndá'a taa kakuu yí xí. Ch́i kóni ñà koo vii ndo nakì'oi noo mií Cristo.

3 Tído nákanì iní sa'a ndo, dá ch́i táto'on kì'o nì kee kọo, tá'an kirí mañá nì danda'í Eva, oon ni ví kì'o dión nadaká taa to'ón ñaxintóni ndo, dá ya'a ndó kóni xíxi ndó Cristo.

4 Dá ch́i tá veí dao ká taa, ta diín dána'a rá sa'a Jesús o duú ñà nì daná'a mií ndu'u noo ndo, ta dána'a rá sa'a iin ká espíritu noo Espíritu ií Ndios, nà nì na'itiin ndó, ta diín va dána'a rá sa'á to'on va'a sa'a Jesús o duú ñà nì daná'a ndu noo ndo, tído xí'o ndeé ini ndo sa'a rá.

5 Ta kí'in kì'oi ñà kọ kúú ta'oin iin taa nóo noó taa chínaní ndó kúú apóstol ndáya'í.

6 Ch́i va'ará kọ tí'a yu'u ka'an va'i, tído kọ kámaní ta'ón ñà ndichí nì xì'o Ndios noó. Dá ch́i noo ndidaá vá ñà'a nì kee ndu, ta noo ndidaá ñà'a nì ka'an ndu, nì na'a ndu tein mií ndó ñà dión kían.

7 ¿Á nì ya'i nì kee kuachi sa'á ñà nì kenóoi mií, dá kandaya'i ndo'ó, xiní ndo? Ch́i tá nì daná'í to'on va'a Ndios noo ndo, kọ ní kí'in ya'í ta'an veí.

8 Ta sa xjo ndaaí di'ón ndá'a dao ká nà kúú kuendá Jesús nì sa kuu ya'avii, dá nì sa ioj nì daná'í noo ndo.

9 Tá nì sa ioj xí'in ndó, ta nda'í kómaní ñà'a noó, tído ni iin tó'ón ndó kọ ní dándi'í iní. Ch́i ndidaá ñà'a sa komaní noó nì xì'o dao ká ñani yo, nà nì kii chí kuendá Macedonia. Ta noo ni iin ñà'a kọ ní dándi'í iní ndo'ó, ta ni iin kuú o dándi'í iní ndo'ó noó ñà xínñó'í.

10 Ta sa'á ñà nákaa to'on ndaa Cristo ini níoi, sa'á ñoó ká'in xí'in ndó ñà kọ in ta'on kuu di'tá ñà ch́ndaya'íi choon kéei sa'á ñà kọ kí'in ya'í noo ndo'ó, nà ndéi chí Acaya xa'an.

11 Ta, ¿ndiva'a ká'in dión, ká'an ndó? ¿Á kọ kú'u ta'on iní sa'a ndo'ó, ndani? Mií Ndios kúú nà ná'a ñà kú'u nda'o iní sa'a ndo.

12 Ta ña kéei kían kọ kí'in ya'avii noo ndo, ta dión iì vá keei, dá ná o ní'í dao ka ɬaa, tá'an ra ndúkú chindaya'i mií, ndi kee ra chidáo tá'an ra mií rá xí'in ndu'u.

13 Dá chī ɬaa ñoo kúú apóstol to'ón, ta kúú rá ɬaa kéchóon xí'in ña maña, chī kée ra mií rá ña kúú rá apóstol Cristo.

14 Tído ná dá'a ni naá téi ini ndo ña kí'o dión kée ra, dá chī dión ta'ani kée ña u'u, chī kéean mián ña kúúán tát'o'on iin ángel ndato to'on.

15 Sa'á ñoo o dúú iin ña kuáchī kíán kandaá ini yo ña ɬaa kéchóon noo ña u'u kée ra mií rá ña kúú rá ɬa kéchóon noo ña ndaa. Tído kasandaá iin kuú, dá keyíko sa'a rá tát'o'on káa choon ni kee ra.

Yó'o ká'an Pablo sa'a ndidaá ɬandó'o ni ndo'o na sa'á ña né'e na to'ón Jesús

16 Náandió koo tukui ká'in xí'in ndó ña ná dá'a ni ka'an ndó ña ndúlóko. Tído tá ká'an ndó ña dión kíán, dá natiin ndó yu'u tát'o'on iin na ndúlóko, dá nónoo noo chindaya'i mií cháá.

17 Ta ña ká'in xí'in ndó viti, kọ kíán ña ni natiin noo sato'o yo Ndios. Chī kíán tát'o'on ká'an iin na ndúlóko, sa'á ñoo kándée ini chindaya'i mií.

18 Ta sa'á ña kua'á nda'o ɬaa chindaya'i mií sa'á ña kée ra ñayuú yó'o, sa'á ñoo chindaya'i ta'ani yu'u mií.

19 Chī ndino'o ini ndo xí'o ndeé ini ndo seídó'o ndó ɬaa ndeé to'ón, va'ará kaá ndo ña kúú ndó na ndichí.

20 Ta xí'o ndeé ta'ani ini ndo va'ará náchi'i dao ra ndo'ó ɬixi ndá'a rá, o va'ará kété'a dao ra ndo'ó, o va'ará xío ndaa dao ra ña'a ndó, o va'ará chindaya'i dao ra mií rá noo ndo, o va'ará káni dao ra da'andá noo ndo.

21 Ta xíka'an ví noo ká'in xí'in ndó ña kọ ní kée ndu dión xí'in ndó, chī nóo va ió ini ndu.

Ta noo ña chindaya'i dao ka ɬaa ñoo mií rá, chindaya'i ta'ani yu'u mií, va'ará ká'in tát'o'on ká'an iin ɬa ndúlóko.

22 ¿Á kúú rá ɬa hebreo? Ñaa ta'ani kúú yu'u. ¿Á kúú rá ɬa ñoo Israel, ña kúú ñoo Ndios? Ñaa ta'ani kúú yu'u. ¿Á kúú rá na ve'e tatá sá'ano Abraham? Ñaa ta'ani kúú yu'u.

23 ¿Á kúú rá ɬa kéchóon noo Cristo? (Ká'in tát'o'on kée iin na ndúlóko.) Tído kéchóon cháá ka yu'u noo Cristo o dúú mií rá, chī yu'u kúú ra kua'a cháá ka ni kéchóon noo Cristo. Ta sa'a mií ná kua'á nda'o ta'ándá ni kani ndava'a ñayuú yu'u, ta kua'a cháá ka ta'ándá ni sa káa yu'u ve'e ka, ta kua'á nda'o ta'ándá daá ió ña kuui.

24 Ta o'on ta'ándá ni kani na Israel oko sa'on komi chirrión satá yu'u.

25 Ta onj ta'ándá ni kani na yu'u xí'in vara, ta iin ka ta'ándá kua'an na ka'aní ná yu'u xí'in yuu, ta onj ta'ándá ni keta ka'ani barco ini taño'o noo nákaai kua'in, ta iin ñoo xí'in iin nduú ni sa nóo ni'inii noo taño'o.

26 Ta ndó'o nda'o níoi íchi noo xionoo, chī ióan kuui kée yu'a, ta ió ta'ani ña kuui kée ɬa kuui'íná, ta ió ña kuui kée na ñoo, ta ió ta'ani ña kuui kée na kọ kúú na Israel. Ta ió ña kuui noo kúú ñoo ná'ano, xí'in noo kúú yukú íchi xí'in noo taño'o, ta ió ta'ani ña kuui kée na chínaní mií ña kúú ná kuendá Jesús.

27 Ta sa'á choon kéei, sa'á ñoo kútati nda'a vei, ta kua'á nda'o ta'ándá kọ ní sá kidi, ta kua'á nda'o ta'ándá sa xí'i dokoi ña kuikoí xí'in ña íchij takui, ta kua'á nda'o ta'ándá ni sa xionoo nditaj, ta ni sa ndo'o níoi ña vixi chī kọo dá'o'on kandixi.

28 Ta noo ndidaá ka ña'a, ió iin ka ña'a ndó'i iin iin kuú kuú, chī nákaní nda'o ini sa'a ndidaá na kúú kuendá Jesús ndéi iin rá iin ñoo.

²⁹ Chì, ¿ndi ndáa ndó'ó ndó'o níq, ta kọ ndó'o ta'ani níq miíí? Kọ íin ta'on. O, tá kándéé dao ẹa dándá'í rẹ ndọ'ó, ẹá kọ ná'á ta'on ndó ña xídọ ndá'o iníí?

³⁰ Tá miían kánian chindaya'ii miíí, va'a kaan ná chindaya'ii miíí noó ña ná'a ña kúúí iin ẹa kọ kómí ndéé miíí.

³¹ Tá mií Ndios, na kúú tatá sato'o yọ Jesucristo, na daá kuití kánian natiin ñaño'ó, noón kúú na ná'a ña kọ ká'an to'íin.

³² Tá nì sẹ io yu'u ñoo Damasco, ñoo nákaa iin ẹa né'e choon, ta nákaa rẹ tixi ndá'a rey Aretas. Kúú nì sa'anda rẹ choon noó ẹa ndaa yé'é ñoo ñoo ña ná kandeí nduu rẹ tiin ra yu'u, nì ka'án ra.

³³ Tído ndéí dao ñayuu nì taó ná yu'u ventana, dá nì danóo na yu'u ini iin tỳika ndjka náq ñoo ñoo, dá nì kuu nì kẹkii noó ndá'a ẹa ñoo.

12

Yó'o ká'an Pablo sa'a iin ña'a dándó'o níq ná

¹ Miían ndaa ndisa nì ña'a kọ ndáya'í ña chindaya'ii miíí, tído viti ná kọ'ín nakaníí xí'ín ndó sa'á ña nì na'a sato'o yọ Jesús noqí, xí'ín sa'á ña saá nì nakani na xí'ín.

² Ta ná'a yu'u sa'a iin ẹa, ta ẹa yó'o íin xí'ín Cristo, ta sẹ io uxj komj kuia nì naki'ín ñaa Ndios né'e na nì sa'an na nda induú kúú onj. Xíni á nì sa'an rẹ xí'ín nda yíkí koño rẹ, o níq óon ra nì sa'an. Iin tó'ón dinj Ndios kúú na ná'a.

³ Ta ná'a yu'u sa'á ẹa yó'o, ta xíni á nì sa'an rẹ xí'ín yíkí koño rẹ, o níq óon ra nì sa'an. Iin tó'ón dinj miíí vá Ndios kúú na ná'a.

⁴ Tído miían ndaa nì nađítá ñaa Ndios noq ndato téí káa noq ío na. Ta ñoo nì seídó'o ra to'on, ña kían o kátí'a yó nakani yó, chì nì iin ñayuu kọ ní nì'í tá'í nakani na sa'an.

⁵ Ta kuu va chindaya'í yu'u ẹa yó'o, tído o chindaya'í ta'on yu'u miíí, chì chindaya'ii miíí sava'a sa'á ña ná'a ña kúúí iin ẹa kọ kómí ndéé miíí.

⁶ Tído tá ká'an yu'u chindaya'avii miíí, dá kían o kákuu ta'on yu'u iin ẹa oon ini, chì ña ndaa va ka'ín. Tído o kée ta'oin dión, dá kían nì iin ñayuu ná dá'a nì chindaya'í cháá ka na yu'u noó ña ndé'é ná kéei o ña seídó'o na dána'í.

⁷ Ta sa'á ña ná o yá'a téí chindaya'ii miíí sa'á ña ndato nì na'a Ndios noqí, sa'á ñoo nì kasáa iin ña'a dándó'an níqí, ta kían tát'on iin íon yáí tárnee ñíj, xíní, ña kéchóon ña u'u dándó'an nímaí, dá kían ná o yá'í chindaya'avi miíí.

⁸ Ta sẹ onj ta'ándá nì seí nda'áví noq sato'o yọ Jesús ña ná đítá ná ña kẹdaa xí'ín ndó'o nímaí.

⁹ Tído di'a va nì kaa na xí'ín: “Kọó, sẹ vatj va nákaaon tixi ña manj kée yu'u xí'ón, chì ndéé mií yu'u kían ná'a va'a cháá ka noó na kọó ndéé.” Sa'á ñoo ndani ndino'o ini yu'u chindaya'avii miíí sa'á ña ná'a ña kúúí iin ẹa kọ kómí ndéé miíí, dión, dá ná'í ña nákaa tixi ndá'a ndéé miíí Cristo.

¹⁰ Ta sa'á ña ío ndéé Cristo xí'ín, sa'á ñoo kádij iníí tá kọó ndéé, o tá kána'á ñayuu xí'ín, o tá kámaní ña'a noqí, o tá kẹndava'a ñayuu xí'ín, o tá ndó'o níqí. Dá chì tá kọó ndéé, dá di'a kúúí iin ẹa ndakí cháá ka kée Ndios.

¹¹ Tído, tát'on kée iin ẹa ndéé to'on, kí'í dión nì keeí sa'á ña nì chindaya'avi miíí, tído miíí vá ndó nì kẹdaa xí'ín, sa'á ñoo nì keeí dión. Di'a miíí vá ndó kánian nakoni ndo yu'u, dá chì noq nì iin tó'ón ta'on ña'a kọ kándoo nóo yu'u noq ẹa chinani ndó kúú apóstol ndáya'í, va'ará kọó ña'a kúúí.

¹² Kua'á nda'í o ña'a ná'ano kée na kúú apóstol Jesús nì kee yu'u tein miíí ndó, ta nì keeí ña xí'an kueé ío iníí, chì nì keeí ña ndato, xí'ín ña kẹdaa xí'ín ñayuu, dá naá iní na, xí'ín ña ná'ano vej noq Ndios.

¹³ Sa'á ñoó, ¿ndí kían va'a ñi kee yu'u xí'ín dao ka ña kúu kuendá Jesús, ta ko ní kéei ña xí'ín ndo'ó, xiní ndo? Chì sava'a ña ñi kee kían ko ní kí'ín ya'i ta'an vei noo ndo. ¡Ká'ano koo ini ndo sa'í tá ká'án ndó ña ña yó'o kúu iin kuachi kini!

Yó'o ká'an Pablo ña saq na ñoo ñoo ta'ándá kúu oni

¹⁴ Kana'á ndó, chì sa ió nduui saaj noo ndéi ndó ta'ándá kúu oni. Ta o dáta'an ta'on yu'u ndo'ó xí'ín ni iin ña'a, chì ko ndí'i ta'on ini yu'u sa'á ña ió noo ndo, di'a ndí'i ini sa'a míi vá ndó. Dá chì ko kánian koto takuáchí leé tatá xí, di'a na kúu tatá va kánian koto de'e na.

¹⁵ Ta ndino'o ini yu'u iói ña dándí'i ndidaá ña ió nooi sa'a ndo, ta ió ta'anii dándí'i ndidaá ndéi sa'á ña kú'u ini sa'a ndo. Ta va'ará sá'ano cháá ka ña kú'u ini sa'a ndo, tído ndo'ó, dánkoo di'a ndó ña kú'u ini ndo sa'í.

¹⁶ Tído kaá dao ndó ña va'ará kó ní kí'ín ya'i noo ndo, tído sa'á ña kúu iin ta maña, sa'á ñoo ñi danda'avíj ndo'ó, kaá ndo.

¹⁷ ¿Á ñi danda'íi ndo'ó xí'ín iin taa ñi tanda'í ñi saq noo ndo, ká'án ndó?

¹⁸ Ñi seí nda'avíj noo Tito saq xí xí'ín iin ka ñani yo noo ndéi ndó. Ta, ¿á ñi danda'í Tito ndo'ó, tá dáá? ¿Á ko ná'á ndó ña iin tó'ón vá kúu ñaxintóni ndú, ta iin nóo vá íchi ñó'o ndu'u?

¹⁹ Ndá ndi kuu ká'án ndó ña ká'an ndu dión, dá chì kóni ndu kandoo va'a ndu noo ndo. Tído koó, chì noo Ndios vá ká'án ndu dión sa'á ña kúu ndú kuendá Cristo. Ta noo ndidaá ña kée ndu, na maní miíj, ndúkú ndu'u ña kua'ano cháá ka ndo íchi Ndios.

²⁰ Chì yu'í ña tá ná saaj noo ndéi ndó, oon ni ví natiin yu'u ndo'ó ndéi ndó kée ndó ña ko náta'an ini, ta dión ni ndo'ó, o náta'an ini ndo kee yu'u. Dá chì oon ni ví ndéi ndó ndátó'ón kuáchj ndo, o ndéi ndó xí'ín ña u'u ini ndo, o ndéi ndó xí'ín ña tondó ndo, o ndéi ndó sa'ándá tá'an ndó, o ndéi ndó dátaí chi'an tá'an ndó, o ndéi ndó káva'a ndó kuachi sata dao ka ñayuu, o ndéi ndó xí'ín ña táyíj ndó, o ndéi iin rá iin ndó kée ndó ña kóni mií ndó.

²¹ Chì tá ná saaj noo ndéi ndó, oon ni ví natiin yu'u ña ka'an noo noo Ndios kee ndó. Ta oon ni ví kuakii xí'ín ndirá nooi sa'á ña kuá'a nda'o ndó ñi ya'a ñi kee kuachi, ta ko ña'a nandikó ini ndo sa'á ña ñi kee ndó kuachi ka'an noo, o sa'á ña ñi kidj ndo xí'ín na ko kúu ñadi'í ndo o yíj ndo, o sa'á ndidaá ka kuachi ñi kee ndó xí'ín ñi ndo.

13

¹ Ta viti xíno oni ta'ándá saaj noo ndéi ndó. Ta kana'á ndó ña xínñó'ó yó uu ñayuu o oni ñayuu kandita kí'o kuendá, dá keyiko yo iin tandó'ó.

² Sa ñi ka'in xí'ín ndó tá ñi sa ioj xí'ín ndó, ta viti ká'an tukui xí'ín ndó, ta kee ndó kuendá ña iói xí'ín ndó. Ta xían nani nákaa xikái, tánda'í tuti yó'o kosaa noo na ñi ya'a ñi kee kuachi, xí'ín noo ndidaá ka ndo'ó, chì tá ná saq tukui noo ndéi ndó, dá kían ni lú'u ña maní o kóo sa'a ndo.

³ Chì ndúkú ndó korndodó ndó yu'u nde'á á miíjan ndaa kuiti Cristo kúu na ká'an noo yu'u. Ta kana'á ndó ña ko kúu ta'on na iin na koó ndée xí'ín ndó. Di'a ná'a na ña kómí ná ndidaá ndée xí'ín mií ndó.

⁴ Dá chì va'ará ñi xí'í Jesús ndjka cruz táto'on iin taa koó ndée, tído viti takí na kée ndée mií Ndios. Ta dión ta'ani ndó'o ndu'u, ko ta'ón ndée kómí ndú ñayuu yó'o táto'on ñi ndo'o mií Cristo. Tído katakí ndu kandeí ndu xí'ín ná kee ndée mií Ndios, dá kechón ndu noo ndo.

⁵ Kande'é va'a ndó mií ndó, ná kande'á á miíjan ndaa kándée ini ndo Jesús o koó, ta korndodó ndo mií ndó. Ta, ¿á ko xí'o ta'on ndó kuendá ña ió Jesucristo

xí'ín ndó? Chì tá kọ íó ñà xí'ín ndó, dá kíán sà ñì kàndọ va ndó ñì tuú ndó noọ ñà kándísa ndó.

⁶ Ta kándéé iní ñà xí'o ndó kuendá ñà kọ ní kándọ ta'on ndu ñì tuú ndú noọ ñà kándísa ndu.

⁷ Xíkà ndu ñà manj noọ Ndios sa'a ndọ, dá ni iin tó'ón ndó ná ọ yá'a kee ñà kini. Ta kọ kée ndu díón, dá kándọ va'a ndu noọ ñayuu. Díón kée ndu sa'a ndọ'ó, dá katí'a ndó kee ndó ñà va'a, va'ará ká'an dao kà ñayuu ñà ñì tuú ndú noọ ñà kándísa ndu.

⁸ Chì ọ kúu ta'on chituu ndu ñà ndaa, di'a ndíta ndu chíndeé ndúan.

⁹ Sa'á ñọọ náta'an ini ndu kakuu ndu taa kọọ ndée tá ná kuita toon ndó xí'ín ñà kándísa ndó. Ta xíkà ndu noọ Ndios ñà ná xinkuei ndó koo ndó táto'on kị'o kóni mí ná.

¹⁰ Ta táai to'on yó'o kosaá noọ ndọ nani nákaá xíkái, dá kíán, tá ná saai noọ ndéi ndó, ná dá'a ni ka'an deéin xí'ín ndó, chì ñì xì'o sato'o yọ Jesús choon yó'o noọí, dá dákuá'anoi ndọ'ó xí'ín to'on Ndios, ta kọ ní xì'o naan noọí ñà dánaá di'ai ndọ'ó.

Xí'ín ndisá'an yó'o dándí'i Pablo ñà ká'an na

¹¹ Ta viti kọ'ín dándí'i ñà ká'ín xí'ín ndó. Ná kadij iní ndọ, ta ndeyikọ ndọ míí ndó noọ Ndios, ta kị'o tá'an ndó tandeé iní, iin tó'ón ná kakuu ñaxintóni ndọ, ta kandeí va'a ndó xí'ín iin rá iin ndó. Ta Ndios, ñà xí'o ñà kandeí ñóchí yó, ñà xí'o ñà ku'ụ ini sa'a sátá'an yó, ná koo xí'ín ndó.

¹² Ta chító tá'an ndó noọ ndọ, ta ñà yó'o ná kakuu iin ñà ñó'ó ka'an tá'an ndó ndisá'an sa'á ñà kúú ndó kuendá Jesús.

¹³ Ta ndidaá ñayuu Ndios ndéi xí'ín yu'ụ yó'o ká'an ñà ndisá'an xí'ín ndó.

¹⁴ Ta ná koo ñà manj xì'o sato'o yọ Jesucristo xí'ín iin rá iin ndó, ta ná ku'ụ ini sa'a sátá'an ndó táto'on kị'o kú'ụ ini Ndios sa'a ndọ, ta iin ná kakuu ndó kee Espiritu ụ ná. Díón ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Pablo nì sa'an noo na ndéi kuendá Galacia

Ká'an Pablo ndisá'an

¹ Yu'u kúu Pablo, ta kúu iin apóstol, na né'e to'on Jesucristo. Ta kò kúu ta'on yu'u iin yoo nì tãnda'á iin taa, o iin ra nì kaxi taa. Dá chì mií vá Jesucristo xí'in tatá Ndios, na nì ñanátaki Jesús, kúu na nì kaxi yu'u.

² Ta yu'u xí'in ndidaá ka na kúu kuendá Jesús ndéi xí'in yó'o ká'an ndu ndisá'an xí'in ndo'ó, na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo kuálí ñó'o chí kuendá Galacia xa'an.

³ Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee na ña manì xí'in ndó, ta nakì'o na ña koo va'a ini ndo.

⁴ Jesucristo kúu na nì xì'o mií ná nì xì'i na sa'á kuachi yo, dá nì taó xóo na yó tixi ndá'a ndidaá kúu ña kini ió ñayuu yó'o, chì kì'o dión nì chikaa ini tatá Ndios ña kee na xí'á.

⁵ Ta daá kuití kánian natiin na ñaño'ó. Dión ná koo.

Iin tó'on ñini vá Jesús kándéé iní yo, dá ndoo kuachi yo noo Ndios

⁶ Naá vá inij xiníi sa'á ña yachi téi nì kasá'á ndó kankuei xoo ndó noo Ndios, na nì kana ñaá sa'á ña manì nì kee Jesucristo sa'a ndo. Ta viti ká'an ndó ña ió iin ka to'on saá kì'o ña káki ndó.

⁷ Tído kò ta'ón iin ka to'on saá kì'o ña káki yó. Ndéi dao taa tein mií ndó xa'an, ta kátoó ra dátuu rá ndo'ó, ta kátoó ra nadaon ra to'on va'a ña ká'an sa'a Cristo.

⁸ Ta va'ará ndu'u o iin ángel nì kii induú ná dána'a iin ka to'on saá noo ña nì sa daná'a ndu noo ndo, dá kían iin íchì ná kandoo ndu kakomí ndú kuachi noo Ndios.

⁹ Ta sa nì ka'an ndu xí'in ndó, ta nándiío kuéi tuku ndu ká'an ndu xí'in ndó; ndi ndaa taa díin dána'a o duú to'on va'a nì daná'a ndu noo ndo, dá kían iin íchì ná kandoo ra kakuu ra taa kómí kuachi noo Ndios.

¹⁰ ¿Á ká'an ndó ña xí'in to'on ká'in yó'o ndúkúí ña kandoo va'i noo ñayuu o noo Ndios? ¿Á ká'an ndó ña dión ká'in, dá kandoo va'i noo ñayuu? Chì tá ndúkú yu'u ña kandoo va'i noo ñayuu, dá kían kò kúu ta'on yu'u iin na kéchóon noo Cristo.

Di'a nì kuu tá nì kana Jesús yu'u ña kane'i to'on na

¹¹ Kóni yu'u ña kana'á ndó, ñani mií, ña to'on va'a dána'a yu'u kò kúu ta'an vaan ña nì ndaki ini ñaxintóni taa.

¹² Dá chì kò ní nátiin ta'on yu'u to'on yó'o noo ni iin tó'on taa, ta ni iin tó'on taa kò ni dána'a ña nooí. Mií vá Jesucristo kúu na nì xì'o to'on va'a yó'o nooí.

¹³ Sa nì ni'í tó'on va ndó tát'o'on kì'o nì sa kee yu'u tá sa kándisai tát'o'on kándisa na Israel. Sa ná'á vá ndó tát'o'on kì'o kini sa kendava'a yu'u xí'in ñayuu kúu kuendá Jesús, chì sa katoóí dánaa ndi'i noo ná.

¹⁴ Ta yu'u nì sa kuu iin ra sa ndíko cháá ka choon sa'ándá tá sa'ano ñooi o duú dao ka taa dáó xí'in, chì nì sa ndi'i cháá ka inij sa kee choon sa'ándá tá sa'ano ñoo.

¹⁵ Tído mií Ndios nì kaxi yu'u nda rá kò ñá'a kakii, ta nì kana na yu'u sa'á ña kú'u ini na sa'í. Ta noón kúu na nì ñata'an ini

16 Na'a na de'e na nooi, dá ná dána'a yu'u noo na ko kúu na Israel. Ta ko ní sa'an ta'oin ndato'in ni iin tó'on ñayuu ndí kían dána'i.

17 Ta ni ñoo Jerusalén ko ní sa'in ndato'in ta sa daá kúu apóstol noo yu'u sa'a ndi kee dána'i. Ña ni keei kían dinñó'ó ka ni sa'in chí kuendá Arabia di'a. Dá ni nandío ko tukui ñoo Damasco.

18 Tá ni ya'a oni kuia, dá ni keei kua'in ñoo Jerusalén, dá konij Pedro, ta kana'i na. Tá ni saai noo ió na, dá ni sa ioi xí'in ná sa'on va kuu.

19 Tido ko ta'on dao ka na kúu apóstol ni xini, sava'a iin tó'on Jacobo, na kúu ñani sato'o yo Jesús, kúu na ni xini.

20 Ta ná'a míi Ndios ña ko ká'an to'in noo ña táai kosaa noo ndo.

21 Tá ni ndi'i, dá ni sa'in chí kuendá Siria, xí'in kuendá Cilicia di'a.

22 Ta na kúu kuendá Jesucristo ndéi chí kuendá Judea ko ná'a ta'on na yu'u tiempo daá.

23 Sava'a ña ni seíd'ó na sa'a yú'u kúu ña: "Taa kaa kúu taa sa kendava'a xí'in yó tá sata, tido viti xionoo ra kásto'on ra xí'in ñayuu to'on va'a sa'a Jesús, tá'an ña sa katoó ra dánaa ra tá sata."

24 Ta ni keká'ano na Ndios sa'a ña ni kee na xí'in.

2

Di'a ni kuu tá ni sa'in ñoo Jerusalén, ni ka'in xí'in na kúu apóstol

1 Tá ni ya'a uxí komi kuia, dá ni nandío ko tukui ñoo Jerusalén xí'in Bernabé. Ta ndáka ta'ani Tito ni sa'in.

2 Chí míi Ndios ni xí'o ña ni kandaa ini ña kánian ko'in ñoo. Ta sa'a ña ko kónij ña naá óon choon keei, sa'a ñoo ni nakani xí'in sava'a na ndíta noo na kúu kuendá Jesús sa'a ndí kían dána'i noo na ko kúu na Israel.

3 Ta ni nata'an va ini na, sa'a ñoo ko ní kéndusa na ña ta'anda ñi Tito, ta ni sa ió dáó xí'in, va'ará kúu rá iin ta griego.

4 Ta ni ku'u de'e ta'ani dao ra kaá kúu kuendá Jesús tein ndu'u kanani ñaá rá, ná kande'a ndí kían kee ndu sa'a ña ni kankuei xoo ndu tixi ndá'a ley Moisés sa'a ña ndíta ndu xí'in Cristo Jesús. Chí kóni ra ña kaño'o jí ndú tixi ndá'a ley Moisés.

5 Tido ni lú'u ví ko ní sónó ndu'u noo rá ña kee ndu ña kóni ra, dá kían ná kandita ndaa ij ní ndó noo to'on ndaa ña ká'an sa'a Jesús.

6 Tido ni iin ka to'on saá ko ní ka'an na ndíta noo na kúu kuendá Jesús xí'in. Taa ndáya'i kúu ná, tido ko né'e tandini, dá chí ni iin tó'on ñayuu ko máni cháá ka noo Ndios o dúú dao ka na. Iin nóó vá kúu ndidaa ñayuu noo Ndios.

7 Ta di'a ni nakoni va na ña míi Ndios ni xí'o choon nooi ña dána'i noo na ko kúu na Israel sa'a to'on va'a ña ká'an sa'a Jesús, táto'on kí'o ni xí'o Ndios choon noo Pedro ña dána'a na to'on va'a yó'o noo na Israel.

8 Ta míi Ndios, na ni kaxi Pedro ña kane'e na to'on va'a sa'a Jesús dána'a noo na Israel, noon ta'ani kúu na ni kaxi yu'u ña kane'i to'on va'a yó'o dána'i noo na ko kúu na Israel.

9 Ta ni nakoni Jacobo xí'in Cefas xí'in Juan, tá'an na ndíta noo na kúu kuendá Jesús, ña miian ndaa kuiti Ndios ni xí'o choon yó'o nooi, chí ni tiin na ndá'i, xí'in ndá'a Bernabé, ña ná'a ña iin ni nduu ndu xí'in ná. Ta ni kandoo ndu xí'in ná ña ko'on ndu dána'a ndu noo na ko kúu na Israel, ta míi ná ko'on dána'a tein na Israel.

10 Sava'a ña ni xika na noo ndu kían ña ná dá'a ni nandodó ndu chindeé ndu na kúnda'i ndéi ñoo Jerusalén. Ta sa ñoo kúu vaa ndí'i ini keei.

Di'a ni kuu tá ni danani yu'u Pedro

11 Tído tá nì kasáa Pedro ñoo Antioquía, dá nì ðanáni yu'u nà, dá chì ñà nì kee na ñoo kúú iin ñà kò vá'a noo Ndios.

12 Chì tá kò ñá'a kasaá dao ɽaa nì ɽanda'a Jacobo, dá nì sasá'an Pedro xí'in nà kò kúú na Israel. Tído tá nì ndi'i nì kasáa ɽaa ñoo, dá nì kasá'a kúxoo va Pedro noo nà kò kúú na Israel. Ta kúú kò ní sásá'an kà nà xí'in ná, chì yu'ú nà kée rā ká'an ñà miían ndúsa ta'andá ñí ndidaá ɽaa kúú kuendá Jesús.

13 Ta sá'a ñà nì kee na dión, sá'a ñoo nì kuxoo ta'ani dao kà nà Israel kuendá Jesús. Ta ndá Bernabé nì kee ta'ani dión, chì nì kuxoo ta'ani na tát'on kì'o nì kee dao kà ɽa uu noo ñoo.

14 Tá nì xini yu'u ñà kò kéndúsá'ano na tát'on kì'o dándáki to'on ndaa ñà ká'an sa'a Jesús, dá nì kaaj xí'in Pedro noo ndidaá nà kúú kuendá Jesús nì nataka ñoo: “Mii ní kúú iin ɽaa Israel, tído kée ní tát'on kì'o kée nà kò kúú nà Israel, ta kò nákaa kà ní ɽixi ndá'a ley nà Israel. Sá'a ñoo, ɽndiva'a kéndúsa nì xí'in nà kò kúú nà Israel ñà kee na choon sa'ándá ley nà Israel, tá dáá?”

15 “Mii yó kúú nà Israel, chì nì kakió ñoo Israel. Ta kò kúú yó ñayuu ɽukú yá'a kée kuachi noo ley yo.

16 Ta ná'a yó ñà nì iin tó'on ñayuu o kúú kandoo vii noo Ndios sá'a ñà kée na choon sa'ándá ley Moisés, chì sava'a sá'a ñà kándéé iní nà Jesucristo, sá'a ñoo kándoo vii ná noo Ndios. Chì sá'a ñà kándisa yó Jesucristo, sá'a ñoo kándoo vii yo noo Ndios. Ta kíán sá'a ñà kándéé iní yo iin tó'on ðini Jesucristo va, ta o ðuu sá'a ñà kée yo choon sa'ándá ley. Chì nì iin tó'on ñayuu o kúú kandoo vii noo Ndios sá'a ñà kée na choon sa'ándá ley.

17 “Ta sá'a ñà ndúkú yó kandoo vii yo noo Ndios sava'a sá'a ñà kándéé iní yo Jesucristo, sá'a ñoo ká'an dao ñayuu ñà kúú yó ñayuu kómí kuachi. Ta, ɽá ñà yó'o kóni kaa ñà Jesucristo kúú nà xí'o ñà ya'a yó kee yó kuachi? Koó, kò ɽá'on dión kíán.

18 Dá chì tá nì nandió kuéi tuku yó kándéé iní yo ley, tá'an ñà nì ðankoo yó, dá kíán kakuu ij vá yó ñayuu kómí kuachi noo Ndios.

19 “Sà nì xí'i va yu'u noo ley Moisés, chì kò kándéé kà iní ñà dákaiki ñaa. Ta nì nataka yu'u noo ñà kóni Ndios.

20 Ta viti kíán kékuendá ñà nì xí'i nduúj xí'in Jesucristo ndika cruz. Sá'a ñoo kò ɽakí kà yu'u noo ñà kóni miíi. Ndá Cristo va kúú nà nákaa nímaí dándáki na yu'u viti. Ta ndidaá ñà kéei viti, kúú ñà kéei sá'a ñà kándéé iní Jesucristo, nà kúú ðe'e Ndios, nà kú'u iní sá'i, ta nì na'kì'o na mií ná ñà nì xí'i na sá'i.

21 Ta nì iin kuú ɽá'on o dánkoo yu'u ñà manì nì kee Ndios sá'i. Dá chì tá ná kandoo vii yo noo Ndios sá'a ñà kée yo choon sa'ándá ley, dá kíán nì naá ón va ñà nì kee Cristo Jesús nì xí'i nà ndika cruz sa'a yo, ní kúú.”

3

Nì natiin yó Espiritu ij Ndios sá'a ñà kándéé iní yo Jesús

1 Nandéé kà vían xixi ndó'ó, nà Gálatas xaan. ɽNdá yoo nì ðanaa iní ndo, dá o kándisa kà ndo ñà ndaa sa'a Jesús? Chì sà tá'y nì na'kani ndu'u xí'in ndó sá'a ñà nì kee Jesucristo nì xí'i nà sa'a yo ndika cruz.

2 Ta viti, ñà kóni kandaaj inij sa'a ndo kíán, ɽá nì natiin ndó nà kúú Espiritu ij Ndios sá'a ñà kée ndó choon sa'ándá ley o sá'a ñà nì kándéé iní ndo Jesús tá nì seído'o ndó to'on va'a sa'a ná?

3 Nandéé kà vían xixi ndó. Chì sà va'a va nì kasá'a kándéé iní ndo Jesús nì kee nà kúú Espiritu ij. Tído, ɽá ká'an ndó viti ñà xí'in ndéé mí ndó, dá kándéé ndó ka'ki ndó?

⁴ ¿Á nì naá óon va ña nì ndo'o níq ndo sa'a á ña kándéé iní ndo Jesucristo? Va'a nda'o tá ko ní naá óon ña nì ndo'o ndó.

⁵ Nì xì'o Ndios Espíritu ì ná noo ndo, ta kée na ña'a ndato xí'ín ndó. ¿Á dión kée na xí'ín ndó sa'a á ña kée ndó choon sa'ándá ley, ká'an ndó? Kóó, chí kée na dión sa'a á ña nì kándéé iní ndo Jesús tá nì seidó'o ndó to'on va'a sa'a ná.

Natiin ta'ani yó ña va'a nì kandoo Ndios kì'o na noo Abraham

⁶ Kana'á ndó ña sa'a á ña nì kándéé iní Abraham Ndios, sa'a á ñoó nì kandoo vii ná noo ná.

⁷ Sa'a á ñoó kana'á ndó ña ndi ndáa miío ñayuu kándéé iní Ndios, noón kúu na ve'e mií Abraham.

⁸ Dá chí ká'an tuti ì Ndios ña sa daá nì chikaa va ini Ndios ña dánkoo vii ná na ko kúu na Israel noo mií ná sa'a á ña kándéé iní ñaá ná, chí di'a nì kaa na xí'ín Abraham: "Sa'a yó'o nì'í ndidaá kúu ñayuu ndéi ñayuu yó'o ña va'a."

⁹ Sa'a á ñoó ndi ndáa mií vá ñayuu kándéé iní Jesús, noón kúu na natiin ña va'a xì'o Ndios, táto'on kì'o nì ndo'o Abraham sa'a á ña nì kándísa na to'on nì ka'an Ndios xí'ín ná.

¹⁰ Ndi ndáa miío ñayuu ndúkú ña kandoo vii ná noo Ndios sa'a á ña kée na choon sa'ándá ley Moisés, na yó'o kúu na táj chí'an noo Ndios. Dá chí di'a ká'an tuti ì Ndios: "Ndidaá kúu na ko ní kándéé kee ndi ndi'i choon sa'ándá ley, na yó'o kúu na táj chí'an noo Ndios."

¹¹ Sa'a á ñoó kándaá ini yo ña ko ín ta'on kandoo vii noo Ndios sa'a á ña kée na choon sa'ándá ley. Dá chí di'a ta'ani ká'an tuti ì Ndios: "Na nì kandoo vii noo Ndios sa'a á ña kándéé iní ñaá ná, noón kúu na kataki chí'í."

¹² Tido diin va dándáki ña kúu ley noó ña kándéé iní yo Ndios, dá chí di'a ká'an tuti ì Ndios: "Na kándéé kée ndi ndi'i kuii choon sa'ándá ley, noón kúu na nì'í ña kataki na keean."

¹³ Ta Cristo Jesús kúu na nì taó xóo yó tìxi ndá'a ley, tá'an ña nì datáj chí'an ñaá noo Ndios. Chí nì xì'o na mií ná nì ñakuio na ndidaá kúu chí'an sa'a yo, dá chí di'a kaá tuti ì Ndios: "Ta ndi ndáa miío taa ná karkaa ndíka iin yíto, roón kúu ra táj chí'an."

¹⁴ Ta sa'a á ña nì kee Cristo Jesús dión, sa'a á ñoó kuu nì'í ta'ani na ko kúu na Israel ña va'a, tá'an ña nì kaa Ndios kì'o na noo Abraham. Ta sa'a á ña kándéé iní yo Jesús, sa'a á ñoó nì nì'í yo na kúu Espíritu ì Ndios táto'on kì'o nì kaa Ndios kee na xí'ín yo.

Nda tá sa na'á, dá nì chikaa ini Ndios ña tanda'á ná Jesús kii na chiya'i na sa'a kuachi yo

¹⁵ Ñani, ná ko'in ka'in sa'a iin taa ñayuu yó'o xí'ín ndó, dá kandaá ini ndo ña kónij ka'in xí'ín ndó. Tá nì kava'a iin taa iin tuti ña ká'an táto'on kì'o kónij ra kee ra, dá nì kani ra sello noo tuti ra, dá kían ni iin tó'ón ñayuu o kúu dátuj ná to'on nì taa ra, ta o kúu ta'on chí'í na cháá ka to'on noó ña nì taa ra.

¹⁶ Dión ta'ani nì kee Ndios, chí nì kaa na noo tuti ì ná ña kì'o na ña va'a noo Abraham, xí'ín noó na ve'e na. Ta ko ní ka'an Ndios kì'o na ña va'a yó'o noo "ndidaá na ve'e na", chí ko ní ka'an na sa'a á ku'a á ñayuu, dá chí nì ka'an na sa'a á iin tó'ón taa, chí di'a nì kaa Ndios xí'ín Abraham: "Tein na ve'e yo'ó kana iin taa." Ta taa ñoó kúu Cristo Jesús.

¹⁷ Sa'a á ñoó ká'ín xí'ín ndó ña tá sa na'á nì xì'o Ndios to'on na ña kee na táto'on kì'o nì kandoo na kee na xí'ín Abraham. Dá nì ya'a komi ciento oko uxí kuia, dá nì xì'o na ley na noo Moisés. Sa'a á ñoó o kúu ta'on dátuj ley yó'o to'on nì xì'o Ndios noo Abraham, dá chí miían ndaa kee Ndios ña nì kandoo na kee na.

18 Chì tá ni'ì yò ñà va'a yó'o noo Ndios sa'á ñà kée yó choon sa'ándá ley, dá kíán kò ndáya'ì ta'on to'on ni'ì xi'o na noo Abraham. Tído kò ta'ón dión kíán, dá chì ni'ì xi'o oon va na ñà va'a yó'o noo Abraham, chì k'ì'o dión ni'ì kandoo Ndios kee na xí'ín ná.

Yó'o nákanì Pablo sa'q ndá choon ni'ì xi'o Ndios ley na noo Moisés

19 Ta viti, ¿ndá choon ni'ì xi'o Ndios ley na noo Moisés, tá dáá? Ni'ì xi'o naan noo Moisés dá chì va'an dána'aan ndi ndáa iin rá iin ñà'a kini kée yó. Ta ni'ì ñà'áa'aaan noo ñayuu ndá rá ni'ì tuu noo na ni'ì kii tein na ve'e Abraham. Noón kúú ñà va'a ni'ì kaa Ndios k'ì'o na. Ta ni'ì xi'o Ndios ley yó'o noo Moisés xí'ín ndá'a ángel. Ta xí'ín ndá'a Moisés ni'ì xi'o naan noo ñayuu.

20 Tído kò ní kéchóon ta'on Ndios iin kà ñayuu, dá ka'an na xí'ín Abraham, chì iin to'ón míí vá Ndios ni'ì ka'an xí'ín ná.

21 Sa'á ñoó, ¿á dátuyú ley Moisés ñà va'a ni'ì kaa Ndios kee na xí'ín Abraham? Kóó, kò ta'ón dión kíán. Dá chì tá kandeé ley k'ì'o ñà kataki chíchí yó, dá kíán xí'ín míí vá ley kuu kandoo vii yò noo Ndios.

22 Tído kò ta'ón dión kíán, dá chì ká'an tuti i'ì Ndios ñà ñó'o ndidaá ñayuu tìxi ndá'a kuachi, sa'á ñoó k'ì'o Ndios ñà ni'ì ka'an na k'ì'o na noo yò sava'a sa'á ñà kándéé iní yò Jesucristo, chì sava'a ñayuu kándisa ñàá kuu ni'ì ñá.

23 Tá kò ñá'a kandeé iní yò Jesucristo, dá ni'ì sa'á ndadi yò tìxi ndá'a ley. Ta sa'á dandáki ñáá ley ndá rá ni'ì kasandaá kuu ni'ì na'a Ndios noo yò ñà kandeé iní yò Jesús.

24 Ta ley ñoó ni'ì sa'á ndakaan yó táto'on k'ì'o ndáka iin na kéchóon takuálí de'e sato'o na. Ta dión ni'ì sa'á ndaka ley ñoó yó ndá ni'ì kasandaá yò kandeé iní yò Cristo Jesús, sa'á ñoó kándoo vii yò noo Ndios sa'á ñà kándéé iní yò ná.

25 Tído viti kándéé iní yò Jesús, ta ni'ì kankuei yó tìxi ndá'a ley, ñà kúú táto'on k'ì'o kúú na ndáka takuálí.

26 chì viti kúú yó de'e Ndios sa'á ñà kándéé iní yò Cristo Jesús.

27 Iin ni'ì nduu va yó xí'ín Cristo sa'á ñà ni'ì sodó ndúta yò ñà ni'ì kandeé iní yò ná. Tá kíán táto'on k'ì'o ni'ì nandixi yó ná.

28 Ta viti kò né'e tandini á kúú yó na Israel o na griego, o á kúú yó na ñó'o tìxi ndá'a iin sato'o o kóó, o á kúú yó ta'a o ñá'a, chì iin to'ón dinì ni'ì nduu ndidaá yó noo Ndios sa'á ñà kándéé iní yò Cristo Jesús.

29 Ta sa'á ñà kándéé iní yò Cristo Jesús, sa'á ñoó ni'ì nduu yó na ve'e Abraham, ta ni'ì yò ñà va'a ni'ì kaa Ndios k'ì'o na noo na ve'e Abraham.

4

1 Ta di'a kua'an ñà kónij ka'in xí'ín ndó. Sa'á ná'á vá ndó ñà iin tayíí ló'o, tá'an ra ni'ì ndidaá kúú ñà'a tatá xí, iin nóó vá kúú xí xí'ín iin mozo, va'ará kakuu xi sato'o ndidaá ñà'a na ve'e xi.

2 Dá chì nákaa xí tìxi ndá'a na kéchóon noo tatá xí xí'ín na ndáka ñáá ndá ná xino xi kua'á ñà kíán ni'ì kaa tatá xí natiin xi ñà'a ió noo ná.

3 K'ì'o dión ta'ani ni'ì sa'á ndo'o yó, chì ni'ì sa'á kuu yó táto'on takuálí ndó'o dión, chì ni'ì sa'á ño'o yó tìxi ndá'a ñà kini dándáki ñayuu ndéi ñayuu yó'o.

4 Tído tá ni'ì xinkoo tiempo ñà kíán ni'ì chikaa iní míí Ndios, dá ni'ì tanda'á ná de'e na Jesús ni'ì kii na ni'ì kaki na tìxi iin ñá'a. Ta ni'ì kaki ta'ani na tìxi ndá'a ley.

5 Dión ni'ì kee na, dá ni'ì taó xóo na yó tìxi ndá'a ley, dá ni'ì yò ñà kakuu yó de'e na.

⁶ Ta sa'á ña kúu yó de'e Ndios, sa'á ñoó nì tãnda'á ná Espíritu de'e na nì kasáa na ío na ini nio yó. Ta Espíritu ñoó kúu na kédaa xi'á, dá kayu'ú yó Ndios: "Tatá ló'o miíi."

⁷ Sa'á ñoó kò ñó'o ka yó tixi ndá'a ley, chi ndaa de'e Ndios vá kúu yó viti. Ta sa'á ña kúu yó de'e na, sa'á ñoó kánian natiin yó ña va'a noo ná sa'a Cristo.

Kandita ndaa ndo xi'in ña kándisa ndó sa'a Jesús

⁸ Tá sa na'á, ta kò ñá'a kana'á ndó Ndios, dá nì sa ño'o ndó tixi nda'á ña kò kúu ndios.

⁹ Tído viti sa ná'á vá ndó ndá yoo kúu Ndios, o va'a kaan ná ka'in xi'in ndó ña sa ná'á di'a va Ndios ndo'ó. Sa'á ñoó, ¿ndiva'a nì nandió kuéi tuku ndó noo ña'a kò chóon, tá'an ña kini dándáki ñayuu ndéi ñayuu yó'o? Ta, ¿ndiva'a nì nãchi'i tuku ndó mií ndó tixi ndá'an?

¹⁰ Chi kéká'ano ndó dao kuu, xi'in dao yoo, xi'in dao víko xi'in dao kuia.

¹¹ Sa'á ñoó nákani inij sa'á ña kée ndó dión, dá chi ndá ndi kuu naá óon va choon nì keei tein ndó.

¹² Ñani miíi, seí nda'ávii noo ndo ña kee ndó tát'o'on kée miíi, dá chi nì kee yu'u tát'o'on kée mií ndó tá nì sa ioj xi'in ndó. Ta nì iin ña'a kò ní ya'a ndó nooí.

¹³ Ta sa ná'á vá mí ndó ña sa'á ña sa kú'u vai, sa'á ñoó nì kuu nì daná'i noo ndo ta'ándá mí noo sa'á ña kúu t'o'on va'a ña ká'an sa'a Jesús.

¹⁴ Ta kò ní kú'ichij ini ndo koni ndo yu'u, ta kò ní kañó'o ñaa ndó va'ará nì sa kú'i. Di'a nì nãkuaka va'a ndó yu'u tát'o'on iin ángel nì kii noo Ndios, ta nì kee ndó yu'u kúu tát'o'on mií Cristo Jesús.

¹⁵ Ta, ¿ndeí kua'an ña kádij téi ini ndo koni ndo yu'u? Ta xi'no ndaaj kuendá sa'a ndo, chi nda nduchí noó ví ndó kú'u ini ndo taó ndo k'i'o ndó noo yú'u tiempo daá ñóó, ní kúu.

¹⁶ Ta viti, ¿á ndaa xiní u'u va ndó yu'u sa'á ña ká'in ña ndaa xi'in ndó?

¹⁷ Ta ndéi dao taa kád'iinda rá ndo'ó, chi kátoó ra ña kee ndó ña kóni mií rá, tído o duú ña va'a kían kóni ra. Dá chi ña kóni ra kían taó xoo ra ndo'ó tein ndu'u, dá nduu ndó kuendá mií rá, dá koo kuión ndo xi'in ña dána'a ra.

¹⁸ Ña va'a kían tá daá kuití ná koo kuión ndo xi'in ña va'a, va'ará koo yu'u ío xi'in ndó.

¹⁹ De'e kuálí miíi, tuku va nì kasá'a ndó'o naní nio yu'u kée ndó, chi ndó'i tát'o'on k'i'o ndó'o iin ñá'a tá káki de'án. Ta kúu dión kando'o vai sa'a ndo nda ná kasandaá ndo kee ndó t'o'on k'i'o nì sa kee mií Cristo.

²⁰ Kóni kúu kakaaj tein ndó, dá ka'in iin t'o'on vitá cháa ka xi'in ndó, chi nákani ndá'o inij sa'a ndo.

Ña yó'o kían nì ndo'o Agar xi'in Sara

²¹ Ta viti ká'in xi'in ndo'ó, na kátoó ndu'u tuku tixi ndá'a ley Moisés: ¿á kò óon ta'on kueidó'o ndó ndi kaá ley nì taa Moisés?

²² Chi kaá t'o'on nì taa na ña nì sa ndei u'u de'e yí Abraham. Iin xi nì sa kuu de'e ñá'a sa káa tixi ndá'a ñadi'í na. Ta iin ka de'e na nì sa kuu de'e ñadi'í na, ñá'a dándáki mií.

²³ Ta de'e ñá'a, ña sa káa tixi ndá'a ñadi'í na, nì kaki xi chi k'i'o dión kóni Abraham. Tído de'e ñadi'í na, ñá'a dándáki mií, kúu ra nì kaki tát'o'on nì xi'o mií Ndios t'o'on na noo Abraham.

²⁴ Ndi nduú ñá'a yó'o kúu tát'o'on u'u t'o'on nì kandoo Ndios kee na xi'in ñayuu na. Ta t'o'on mií noo kúu ley nì xi'o Ndios dinj yúku naní Sinaí. Ta ñayuu nì kaki tixi ley yó'o, noón kúu na ñó'o tixi ndá'an. Ta ley yó'o kúu tát'o'on Agar, ta ñayuu ñó'o tixi ndá'a ley kúu tát'o'on de'e Agar.

²⁵ Dá *chị* ñá'a naní Agar ñoó kúú tátò'on yúku naní Sinaí íin chí Arabia ñó *nị* xị'o Ndios ley ño *Moisés*. Ta kúú ta'anián tátò'on ñoo Jerusalén, ña nákaa viti. Dá *chị* ñoo yó'o nákaa *tixi* ndá'a ley xí'ín ndidaá ñayuu ndéi ñoóan, tátò'on kị'o *nị* sạ káa Agar *tixi* ndá'a ñadi'í Abraham.

²⁶ Tído iin *kạ* ñoo Jerusalén, ña nákaa chí induú, *kọ* nákaa ta'an vaan *tixi* ndá'a ley. Ta ñoo ñoo kúú tátò'on naná yọ, ña kúú kuendá Jesús.

²⁷ Dá *chị* di'a kaá *tuti* iị Ndios:

Kadii iní yó'ó, ñá'a, yó'ó ñá *kọ* kúú kande *de'e*, yó'ó, ñá *kọ* óon ta'on *kaki* *de'e*. Kayu'ú yó'ó xí'an kadii inóon, *chị* *kọ* ñá'a ndo'o naní *nió*, dá *kaki* iin *de'ón*.

Dá *chị* kua'a cháá *kạ* kakuu *de'e* yó'ó,

ñá *nị* kandọo nda'í xaan,

ọ *duú* ña ñá'a ió yí.

²⁸ Ta viti, ñani mií, kúú yó tátò'on Isaac, *chị* kúú yó *de'e* *nị* kaa Ndios kị'o na ñoo Abraham.

²⁹ *Nị* sạ kenda'va'a tayii *nị* *kaki* xí'ín ña kóni mí Abraham xí'ín tayii *nị* *kaki* *nị* kee Espiritu iị. Ta kị'o dión ta'ani kenda'va'a ña ñó'o *tixi* ndá'a ley xí'ín yó viti.

³⁰ Tído, *zá* *kọ* ndúsa ta'on iní ndo ña ká'an *tuti* iị Ndios? *Chị* di'a va kaáan: "Taó xóo ñá'a nákaa *tixi* ndá'a ñadi'í ñoo ná kó'an xí'ín *de'án*. Dá *chị* ọ kúu ta'on *nị* nduú xị ña va'a xí'ín *de'e* ñá'a dándáki mií."

³¹ Sa'á ñoó, ñani mií, kana'á ndó ña *kọ* kúú ta'on yó *de'e* ñá'a nákaa *tixi* ndá'a iin *kạ* ña. Di'a kúú yó *de'e* ñá'a dándáki mií.

5

Kọ ñó'o kạ yọ tixi ndá'a ley Moisés

¹ Sa'á ñoo kandita toon ndó xí'ín ña *nị* kee Cristo sa'a ndo, *chị* *nị* taó xóo na ndo'ó *tixi* ndá'a ley Moisés, ña sạ dándáki ñaá. Ta ọ sạ nándiọ kuéi *kạ* ndo kaño'o ndó *tixi* ndá'an, dá dándáki tukuan ndo'ó.

² Kueidó'o va'a ndó, *chị* yu'u kúú Pablo, ña ká'an xí'ín ndó. Tá ná nakị'o ndó mií ndó ña ta'anda ñi ndo tátò'on kị'o kée *tạ* Israel, dá kían *kọ* *tạ'ón* ña'a natiin ndó ñoó ña *nị* kee Cristo Jesús sa'a yọ.

³ Ta nándiọ *kọo* tukui ká'ín xí'ín ndidaá *tạ*, tá'an *ra* kándia ña ta'anda ñi rá, ña miían ndúsa kánian kee *ra* ndi ndi'í choon sa'ándá ley Moisés, dá kandọo vii rá ñoo Ndios.

⁴ Tá ká'an ndó ña kandọo vii ndo ñoo Ndios sa'á ña kée ndó choon sa'ándá ley, dá kían ña yó'o kóni kaa ña *nị* taó xóo va ndó mií ndó ñoo Jesús, ta *nị* taó xóo ta'ani ndó mií ndó ñoó ña manị *nị* kee na sa'a ndo.

⁵ Tído sa'á ña ió Espiritu iị Ndios xí'ín yó, sa'á ñoó ió *tandé* iní ñoo yọ ña kandọo vii yọ ñoo Ndios sa'á ña kándéé iní yọ Jesús.

⁶ Dá *chị* sa'á ña kándéé iní yọ Cristo Jesús, sa'á ñoó va'ará *nị* ta'anda ñi yọ o *kọ* *nị* ta'anda ña, *nị* iian *kọ* ndáya'i. Ña ndáya'i kían kándéé iní yọ Jesús, ta ña yó'o kedaá xí'ín yó, dá ku'u iní sa'a sátá'an yó.

⁷ Ta sạ va'a nda'o kua'an ndo xí'ín ña ndaa kándisa yó. ¿Ndá yoo *nị* ndaká ñaxintóni ndo, dá *kọ* seidó'o *kạ* ndo ña ndaa?

⁸ Tído kana'á ndó ña ọ *duú* Ndios ní nádaká ñaxintóni ndo, *chị* di'a mií ná kúú ña *nị* kana ndo'ó.

⁹ Ta sạ ná'a va'a mií ndó ña xí'ín lú'u chí'í vá levadura, ta kúú dákuita *tachí* vaan iin tu'u yúsa káva'a pan. Ta dión ta'ani kée ña *tạ'ón* dána'a *tạ* ñoo xí'ín ndó.

10 Ta kándéé iní yu'u sato'o yò Ndios ña nandió kuéi ndó kandísa ndó táto'on kǐ'o kándísa yu'u. Chǐ ñayuu kátoó nádaká ñaxintóni ndo, miían ndaa chiya'i na noo Ndios sa'á ña to'ón dána'a na noo ndo. Kò n'e tandiní ndá yoo kúú ná.

11 Ñani mií, tá dána'a jí yu'u noo ñayuu ña miían kánian ta'anda ñí ná to'on kée ra Israel, dá kían, ¿ndiva'a kéndava'a jí ra Israel xí'in yu'u, tá dáá? Chǐ tá dána'i dión noo ná, dá kían o kuído ta'on iní ra kee to'on va'a ña ká'an sa'á ña ní kee Jesús sa'a yò ndjka cruz, tá dáá.

12 Tído va'a cháá kaan iin íchǐ di'a ná dákuáchi taa nádaká ñaxintóni ndo ñí mií rá!

13 Kana'á ndó, ñani mií, ña sa ní nakana va Ndios ndo'ó ña o kaño'o ka ndo tǐxi ndá'a ley. Tído ná dá'a ní ka'an ndó ña sa'á ña kò ñó'o ka ndo tǐxi ndá'a ley, sa'á ñoó kuu kee ndó ña kóni ñí ndo. Di'a kánian chindeé tá'an ndó xí'an kú'u iní sa'a sáta'an ndó.

14 Chǐ dáxinkoo ndi'i yó choon sa'ándá ley Moisés tá ná kueído'o yó choon kua'an di'a: "Ku'u iní ndo sa'a ñayuu xí'in ndó táto'on kǐ'o ndó'o ndó xí'in mií ndó."

15 Tído tá chídáó tá'an ndó xí'in to'on ká'an ndo, ta seí yí'í tá'an ndó, dá kían kaon koo ndó, chǐ kasandaá kuú, dá naá ndí'i iin rá iin ndó.

Kǐ'o ndó mií ndó noo na kúú Espiritu ij Ndios ña ná kandaka na ndo'ó

16 Ta ká'an ta'anii xí'in ndó ña koo iní ndo kee ndó ña kóni na kúú Espiritu ij Ndios, ta o sa kée ndó ña kini kóni ñí ndo.

17 Dá chǐ ña kóni ñí ndo kò náki'in tá'an nóóan xí'in ña kóni Espiritu ij Ndios, chǐ naá tá'an va ña kóni ñí ndo xí'in ña kóni Espiritu ij. Sa'á ñoó o kúu kee ndó ña kóni ndo.

18 Tído tá nakǐ'o ndó mií ndó noo Espiritu ij Ndios ña ndaka na ndo'ó, dá kían kò ñó'o ka ndo tǐxi ndá'a ley.

19 Ta kò ú'u ta'on kandaá inio ndi kée ñayuu xí'o mií noo ña kóni ñí ná, dá chǐ kée na kuáchi xí'in na kò kúú ñadi'í na o yí'í ná, ta kée na ña ka'an noo xí'in ñí ná, ta kò chítuu iní na kee na ña ka'an noo.

20 Ta ndáño'o na ña kò kúú ndios, ta kétédi na xí'in ñayuu, ta xiní u'u tá'an na, ta naá na xí'in dao ka ñayuu, ta kuión na, ta yachǐ xído iní na, ta savá'a sa'a mií vá ná náani iní na, ta sa'ándá tá'an na ñayuu, ta taó xóo na ñayuu kandoo xoo mií ná,

21 ta u'u iní na, ta sa'áni na ndii, ta daá xíni na, ta tein víko yá'a na kée na ña kini ka'an noo. Ta kée na dao ka ña'a kini táto'on kua'an ña yó'o. Sa ní ka'in xí'in ndó, ta ká'an tukui ña ndi ndáa mií ñayuu ndéi kée ña yó'o, ní iin kuu ta'ón o koní na natiin na kandeí na noo dándaki Ndios.

22 Tído di'a kua'an ña va'a xí'o na kúú Espiritu ij Ndios ña kían kee yó: kú'u iní yó sa'á ñayuu xí'in yó, ta ió dǐj iní yó, ta va'a ndéi yó xí'in dao ka na, ta kueé iní yó, ta kéva'a yó xí'in ndi ndáa mií vá ñayuu, ta va'a iní yó xí'in dao ka na, ta kúú yó ñayuu ndaa,

23 ta ndá'í ió iní yó, ta chítuu inio kee yó ña kini. Ta noo ní iin tó'ón ley kò yá'a yó tá kée yó ndidaá ña va'a yó'o.

24 Ta na ndíta xí'in Cristo, noón kúu na ní chǐrkuei ndidaá kúú ña kini kóni ñí ná keean ndjka cruz, chǐ kò kée ka na ña kini kóni ñí ná.

25 Tá dándaki na kúú Espiritu ij níó yó, dá kían ná kee yó ña kóni mií ná.

26 Ta ná dá'a ní kakuu yó ñayuu ió táyíi iní. Ná dá'a ní dáta'an tá'an yó. Ná dá'a ní koo u'u iní yó koní yó ñani yó.

6

Koo ini ndo chindeé tá'an ndó xí'ín iin rá iin mií ndó

¹ Ñani miíj, tá iin ndakána n̄i natiin ndó iin ñani yò noo kuachi, dá kían ndo'ó, n̄a ndíta toon xí'ín Espíritu ij, kúu n̄a kánian chindeé ná, dá ná kuijn ndaa'á tuku na. Ta nda'í n̄i ka'an ndó xí'ín ná, ta kandaa ndó mií ndó, chí oon ni ví kuéj ta'ani mií ndó noo kuachi tát'o'n k̄i'o n̄i ndo'o ñani yo.

² Ta chindeé tá'an ndó xí'ín iin rá iin ndó tá ndó'o n̄io ndo, ta k̄i'o dión kee ndó, dá kee ndó choon n̄i sa'anda Cristo.

³ Ta n̄a chinaní mií ña kúu ná n̄a ndáya'i, ta ni iin ña'a kò kúu ná, dá kían danda'í n̄a mií vá ná.

⁴ Ta iin rá iin mií vá ndó kánian kande'é va'a ña kée ndó, dá kían nata'an ini ndó sa'á ña va'a kée ndó. Ta o sa chidáo tá'an ndó ña kée ndó xí'ín dao ka ñayuu.

⁵ Dá chí iin rá iin mií vá ndó xí'ín choon n̄i ni'j ndo noo Ndios.

⁶ Ta ndidaá ndo'ó, n̄a dakuá'a to'on Ndios, kánian chindeé ndó n̄a dána'a noo ndo xí'ín ña va'a ió noo ndo.

⁷ O sa koo ini ndo danda'í ndo mií ndó, dá chí kò iin ta'on kuu danda'í Ndios, chí ndidaá ña'a xiti ndó, ñoó kían dákée ndó.

⁸ Ta dión ta'ani ndo'o n̄a kée ña kónj ñij ná, noón kúu na ni'í ña naá ná. Tído n̄a kée ña kónj Espíritu ij, noón kúu n̄a ni'í ña kataki chíhí ná kee Espíritu ij.

⁹ Ta ná dá'a ni kuita yò kee yò ña va'a, chí tá kò sá tuu yò ña kée yóan, dá kían kasandaá iin kuu natiin yò ña va'a noo Ndios.

¹⁰ Sa'á ñoó tá nónó yò kee yò ña va'a, dá kían ná kee yóan xí'ín ndidaá ñayuu. Ta ná ndi'i cháá k̄a ini yò kee yò ña va'a xí'ín n̄a kándisa dáó xí'ín yò Jesús.

Ta viti kúu yò ñayuu sa'á ña kándéé ini yo Jesús

¹¹ Kande'é ndó, di'a ví ná'ano letra táai xí'ín ndá'a miíj.

¹² Ta ndidaá r̄a kónj kandoo va'a noo dao ka ñayuu, roón kúu r̄a kéndusa xí'ín ndó ña ta'anda ñij ndo. Chí sa'á ña kò kónj ra ña kendava'a na Israel xí'ín rá, sa'á ñoó kénóo ra ña n̄i kee Cristo sa'a yò ndika cruz.

¹³ Tído ni mií r̄a n̄i ta'anda ñij kò kándéé kee ndidaá choon sa'ándá ley. Tído kónj r̄a kéndusa r̄a xí'ín ndó ña ta'anda ñij ndo, dá chindaya'i ra mií rá noo na Israel.

¹⁴ Tído ni lú'u kò kónj yu'u chindaya'i miíj sa'á ña yó'o. Ña kéká'ano yu'u kúu ña n̄i kee sato'o yò Jesucristo sa'í ndika cruz. Chí kée yu'u kuendá ña sa n̄i xi'j ña kini ió ñayuu yó'o noo ndika cruz tát'o'n k̄i'o n̄i xi'j ta'ani miíj noo ña kini ió ñayuu yó'o.

¹⁵ Dá chí sa'á ña ndíta yó xí'ín Jesús, sa'á ñoó ni iin ña'a kò ndáya'i ña ta'anda ñij yò o koo. Ña ndáya'i noo Ndios kúu ña n̄i nduu yó ñayuu saá.

¹⁶ Ta ndidaá ndo'ó, n̄a taxi va'a choon n̄i taai noo tuti yó'o, ná koo va'a ini ndo, ta ná ku'u ini Ndios sa'a ndidaá kúu ndo'ó, n̄a ndisa kúu n̄a ñoo Ndios.

¹⁷ Ta yó'o chí noo o sa dáta'an k̄a ni iin ndó yu'u, dá chí sa kuá'a nda'o yanda tándaa ñij kée ñayuu sa'á ña dána'j sa'a sato'o yò Jesús.

¹⁸ Ñani miíj, ná koo ña manj xí'o sato'o yò Jesucristo xí'ín iin rá iin ndo'ó. Dión ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Pablo nì sa'an noó na ñoo Éfeso

Ká'an Pablo ndisá'án

¹ Yu'u kúu Pablo, ta kúúí iin apóstol, na né'le to'on Jesucristo, táto'on k'i'o kóni mií Ndios. Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'ín ndo'ó, na ndéi ñoo Éfeso, ndo'ó na kúú ñayuu Ndios, ndo'ó na ndíta toon xí'ín Cristo Jesús.

² Ta mií tatá yo Ndios xí'ín sato'o yo Jesucristo ná kee na ña manì xí'ín ndó, ta nak'i'o na ña koo va'a ini ndo.

K'i'o di'a nì kemáni Ndios yo

³ Ná natiin Ndios, na kúú tatá sato'o yo Jesucristo, ndidaá tá'an ñaño'ó. Mií ná nì kemáni ná yó xí'ín ndidaá ña va'a ió noo ná, ta nda noo ió na nda induú nì tanda'á ná ña nì kixian sa'á ña nì kee Cristo.

⁴ Ta nda rá ko ñá'a kasá'á sa'a ñayuu, nda daá vá nì kaxi na yó sa'a Cristo, dá ná kakuu yó na koo vii, na koó kuachi noo mií ná.

⁵ Ta sa'á ña kú'u ini na sa'a yo, sa'á ñoo nda daá nì chikaá ini na ña kakuu yó de'e mií ná sa'a Jesucristo, ch'i k'i'o dión nì ñata'an ini mií ná kee na.

⁶ Dión nì kee na, dá kían ná nak'i'o yó ñaño'ó noo ná sa'á ña manì ká'ano nì kee na xí'á, dá ná natiin va'a na yó sa'á de'e manì ná.

⁷ Ch'i xí'ín nì de'e na nì taó xóo na yó noo ña kánian ndo'o yó sa'á kuachi kée yó, ta nì ku'u ká'ano ini na sa'a yo, ch'i ká'ano nda'o ña manì nì kee na xí'ín yó.

⁸ Ta sa'á ña manì ká'ano nì kee na xí'ín yó, sa'á ñoo nì ni'ì yo ña koo ndichí xíxi yó xí'ín ña kaon koo ñaxintóni yo,

⁹ dá ch'i nì xí'o na ña nì kandaá ini yo sa'á ña nì chikaá ini na kee na, tá'an ña nì sa ió de'e noo ná, ch'i k'i'o dión nì ñata'an ini na. Ta ndidaá ña yó'o kúú ña nì chikaá ini na kee na.

¹⁰ Ch'i tá ná xinkoo kuu nì kaxi mií ná, ko'on na nach'i'i na ndidaá tá'an ña'a tixi ndá'a Cristo, dá dándáki ñaá ná, mián kíán ña ñó'o induú, o mián kíán ña ió noño'ó yó'o.

¹¹ Ta sa'a mií Cristo nì kaxi Ndios yóó, dá ch'i nda mií sa'a nì saki na ña ni'ì yo ña va'a noo ná, táto'on k'i'o nì chikaá ini na, ch'i kée na ndidaá ña'a táto'on k'i'o kóni mií ná,

¹² dá natiin na ñaño'ó sa'á ndu'u, na Israel, ch'i ndu'u kúu na sa daá ndáti kasaá Cristo.

¹³ Ta dión nì ndo'ó, sa'a Cristo nì seíd'ó'o ndó to'on va'a ña ká'an ña kuu kaxi ndó tá nì kandísa ndó ña. Sa'á ñoo nì ni'ì ndo Espíritu iì Ndios táto'on k'i'o nì xí'o na to'on na noo yo. Ta na yó'o kúú táto'on iin sello, ña ná'a ña kúú ta'ani ndó ñayuu Ndios.

¹⁴ Ta sa'á ña ió Espíritu iì ná ini yo, ñoo kíán ná'a ña natiin yó ña nì kaa tatá yo Ndios k'i'o na noo yo tá ná kasandaá kuu nakuaka na ñayuu mií ná kandeí na noo ió na, dá natiin na ñaño'ó sa'a ndidaá ña manì nì kee na xí'ín ñayuu na.

Xíka Pablo ña manì noo Ndios ña ná k'i'o na ña koo ndichí yo noo ña'a mií ná

¹⁵ Sa'á ñoo, tá nì kandaá ini ña ndíta ndaa ndo xí'ín ña kándéé ini ndo sato'o yo Jesús, ta kú'u ta'ani ini ndo sa'a ndidaá ka na kúú ñayuu Ndios,

16 nda daá, ta nda viti ko sá tuu ta'on yu'u ña nak'i'oi ndiv'e noo Ndios sa'a ndo, chi daá kuití ndiko'on inij ndo'ó noo ká'in xí'in ná,

17 na kúu Ndios noo sato'o yo Jesucristo, na kúu tatá yo, na kánian natiin ndidaá ñañó'ó. Chi xikaj noo ná ña nak'i'o na ña koo ndichí ndo, ta k'i'o na ña katóni va'a ini ndo, dá kasandaá ndo kana'a va'a ndó mií ná.

18 Ta xika ta'aniij noo ná ña ná dátoon na ñaxintóni ndo, dá ná kana'a ndó sa'a tandee iní, ña kían ni nakana na ndo'ó natiin ndó, ta kana'a ta'ani ndó ndi k'i'o ndato ña va'a ko'on na k'i'o na noo ndo, tá'an ña ko'on na k'i'o na noo ñayuu mií ná,

19 ta katóni ta'ani ini ndo ndi k'i'o ká'ano ndée kómí ná, tá'an ña kéchóon na, dá chindee ná yóo, na kándisa ñaá. Ta mií ndée yó'o ni kéchóon Ndios,

20 dá ni danátaki na Cristo tein na kúu ndij, ta ni chikoo ñaá ná xoo ku'a na na nda noo ió na induu.

21 Ta kómí ná choon sata ndidaá tá'an ta né'e choon ná'ano, xí'in sata ndidaá ta dándáki, xí'in sata ndidaá ta ndíta noo, xí'in sata ndidaá ta kúu sato'o. Ta kómí ná iin kuu ndaya'i cháá ka o duú ndidaá ka ñayuu. Ta o duú ñayuu yó'o oon ni kían dión, nda ñayuu vei chí noo kakian dión.

22 Chi ni naxhi'i Ndios ndidaá tá'an ña'a tixi sa'a Cristo, ta ni chikani ñaá ná kakuu na diñi noo ndidaá na kúu kuendá mií ná.

23 Ta ñayuu yó'o kúu yiki koño Cristo, ta dáxino na ña kóni na xí'in ñayuu na, chi iin tó'on mií ná kúu na dáxino ndidaá tá'an ña'a tát'on kánian kooan.

2

Ni dakáki Ndios yo sa'a ña manij ni kee na xí'in yó, ta o duú sa'a ña va'a kée yó

1 Ta ni sa'an Ndios ni danátaki na ndo'ó, chi ndij va ni sa kuu ndó noo ná sa'a ña ko ní sá seidó'o ndó choon sa'ándá na, xí'in sa'a ña ni sa kee ndó kuachi.

2 Chi sa kee ndó kuachi yó'o tá sata tát'on kée na kúu kuendá ñayuu yó'o, ta sa kee ndó ña kóni ña né'e choon noo táchi káa, tá'an ña dándáki ñaxintóni ñayuu ko seidó'o choon sa'ándá Ndios.

3 Ta ndidaá vá yó ni sa kee dión tá sata, chi sa xionoo yó sa kee yó ña kóni níij yo, chi sa kee yó ña kini kónian xí'in ña kini sa kaoto ñaxintóni yo. Ta sa'a ña sa kuu yó ñayuu kómí kuachi, sa'a ñoó sa xido ini Ndios sa xini na yó tát'on k'i'o ndó'o ta'ani ndidaá ka ñayuu ko ná'á ñaá.

4 Tido ká'ano nda'o ini Ndios, ta kúu nda'o ini na sa'a yo,

5 dá chi va'ará ndij ni sa kuu yó noo ná sa'a kuachi sa kee yó, tido ni xi'o na ña ni naxaki yo noo ná, ta takí yo xí'in Cristo viti. Dá chi sa'a ña manij ni kee na xí'in yó, sa'a ñoó ni kaxi yó noo ña kánian ndo'o yó sa'a kuachi kée yó.

6 Ta ni naxaki daó yó xí'in ná ni kee Ndios, ta ni naxindei ta'ani na yó nda induu xí'in Cristo Jesús.

7 Ta dión ni kee na xí'a, dá daá kuití na'a na ndi k'i'o ví ká'ano ña manij ni kee na xí'in yó, chi ni kee na ña va'a xí'in yó sa'a ña ni kee Cristo Jesús.

8 Chi sa'a ña manij ni kee Ndios xí'in ndó, sa'a ñoó ni dakáki na ndo'ó sa'a ña kándée iní ndo Jesús. Ta ko ní dakáki na ndo xí'in ndée mií ndó, chi kían iin ña manij ni kee na xí'in ndó,

9 chi ko ní dakáki na ndo'ó sa'a ña kée ndó ña va'a, dá kían ni iin tó'on ndó ná o chindaya'i mií ndó.

10 Dá chi mií vá Ndios kúu na ni kav'a'a ñaá, ta sa'a ña ni kee Cristo Jesús, sa'a ñoó ni kav'a'a na yó ña kían kee yó ña va'a, tá'an ña ni chikaa ini na kee yó nda mií sa'a.

Ndéi va'a yó xí'ín iin rá iin yó sa'á ña ñi kee Jesús sa'a yó

11 Ta o sa nándodó ndo'ó, na ko kúu na Israel xaan, ña tá sata ñi kaa na Israel ña kúu ndo'ó, "na ko ní ta'anda ñi." Díon kaá na chi kúu ná na ñi ta'anda ñi, ta sa'á ñoó ká'an ná ña kúu ná na ñoo Ndios, tído xí'ín ndá'a taa va ñi ta'anda ñi ná.

12 Nda tiempo sata ñoó ko ní sá kuu ndó kuendá Cristo, sa'á ñoó ni iin kuu vá ko ní kasandaá ndo kakuu ndó na ñoo Ndios táto'on kúu na Israel. Ta ni lú'u ví kuendá ko ní sá komí ndó noó to'on ñi xí'o Ndios noó ñayuu na. Ta ni lú'u ví tandee iní ko ní sá komí ndó ñi sa ndei ndó ñayuu yó'o, ta ni ko ní sá na'á ví ndó ndá yoo kúu Ndios takí.

13 Tá sata ko ní sá na'á ndó Ndios, xíká sa ndei ndó noo ná. Tído viti, ndíta ndó xí'ín Cristo, sa'á ñoó ñi natuu yati ndó noo Ndios sa'á ña ñi xita ñi Cristo sa'a ndo.

14 Chi míi Cristo kúu na ñi nachindei va'a yó, sa'á ñoó na ñoo Israel xí'ín na ko kúu na Israel, ñi nduu na iin tó'on ñoo ñi kee Cristo, dá chi ñi sa'an na ñi díta ná ña sa kedaá xí'ín ná sa xini u'u tá'an na.

15 Ta sa'á ña ñi xí'i Cristo, sa'á ñoó ñi dandí'i na ley xí'ín choon sa'ándáan. Ta kí'o díon ñi ndee na ñayuu Israel xí'ín na ko kúu na Israel iin tó'on vá, dá kakuu na iin tó'on ñayuu saá, dá ná koni na kandeí va'a na.

16 Ta sa'á ña ñi xí'i na ndíka cruz, sa'á ñoó ñi nachindei va'a na ñayuu Israel xí'ín na ko kúu na Israel xí'ín Ndios, chi sa'á ña ñi xí'i Cristo ndíka cruz, sa'á ñoó ñi díta ná ndídaa ña sa kedaá xí'ín ná sa xini u'u tá'an na.

17 Ñi kii Cristo ñayuu yó'o, ta ñi daná'a na to'on va'a ña xí'o ña kandeí va'a yó xí'ín Ndios, ta ñi daná'a naan noo ndo'ó, na ñi sa ndei xíká noo Ndios, xí'ín noó ndu'u, na ndéi yati noo Ndios.

18 Chi sa'á ña ñi kee Jesús, sa'á ñoó na Israel xí'ín na ko kúu na Israel ñi ñi'í ña ndu'u yó noo ío tatá Ndios kée iin tó'on na kúu Espíritu íi.

19 Sa'á ñoó ko kúu ka ndo na tukú o na xionoo ndava'a. Dá chi ñi ñi'í ndo ña kakuu ndó ñayuu Ndios, ta ñi ñi'í ta'ani ndó ña kakuu ndó kuendá na ve'e ná.

20 Ta noó to'on ñi daná'a na kúu apóstol, xí'ín to'on ñi daná'a na sa kuu profeta ñi sa kujita iin rá iin ndó. Ta míi Jesucristo kúu yuu tito ndáya'i kúu do'o ve'e,

21 chi xí'ín míi yuu ñoó luu kasá'a kátó tá'an sa'a vé'e káva'an kua'an xinkooan kakuu iin ve'e ño'o íi sato'o yó Jesús.

22 Ta xí'ín míi ná sá káva'a ndó kua'an ndo, dá xino ndó kakuu ndó iin ve'e noo koo Ndios kée Espíritu íi ná.

3

Ñi chikani Ndios Pablo ña dána'a na noó na ko kúu na Israel

1 Ta yu'u, Pablo, kéchóon sa'a choon yó'o. Nákaaj ve'e kaa viti sa'á ña dána'í to'on Cristo Jesús noo ndo'ó, na ko kúu na Israel.

2 Ta sa ñi ñi'í tó'on ndó ña ñi xí'o Ndios choon noo yú'u ña kían chindee'í ndo'ó, dá ñi'í ndo ña maní xí'o na noo ndo.

3 Ta ñi na'a túu Ndios ña ñi sa ío de'é noo ná noo yú'u. Ta sa ñi taa va yu'u cháá sa'á ña yó'o kosaan noo ndo.

4 Tá ka'i ndó ña, dá kandaá va'a ini ndo ña ná'a yu'u ña ío de'é noo Ndios, ña ká'an sa'a Cristo.

5 Ta ko ní xí'o na ña kandaá ini ñayuu sa ndei sa na'á sa'an. Tído viti kandaá ini na kúu apóstol xí'ín profeta na sa'á ña yó'o kée Espíritu íi Ndios.

⁶ Tá'an ña sa io de'é ñoo kían kaá ña natiin ta'ani ndo'ó, na ko kúu na Israel, ña va'a ko'on Ndios kí'o na noó na Israel, ta ndee na ndo'ó iin tó'on ñoo xí'in na ñoo Israel, ta koo ta'ani ta'i ndo noó ña ni kaa Ndios kí'o na noó na Israel sa'á ña ni kee Cristo Jesús, táto'on kí'o ká'an to'on va'a ká'an sa'a ná.

⁷ Ta ni chikani Ndios yu'u ña kían dána'i to'on yó'o, chi choon yó'o ni kemáni ná yu'u, ta xí'in ndée mií ná kándééi kéei ña.

⁸ Ta va'ará kúu yu'u na ló'o cháá ka noo ndidaá ka ñayuu Ndios, tído ni xí'o na choon yó'o noó yu'u, ña kían dána'i noó na ko kúu na Israel ndi kí'o ná'ano ña va'a xí'o Cristo,

⁹ ta kí'oi ña kandaá ini ndidaá ñayuu sa'á ña ni chikaa ini Ndios kee na nda mií sa'a, tá'an ña ni sa io de'é noo ná, ta mií ná kúu na ni kava'a ndidaá tá'an ña'a.

¹⁰ Kí'o dión, dá na'a yóo, na kúu kuendá Jesús, ndi kí'o ká'ano ña ndíchi kómí Ndios, dá kían kandaá ini ña kómí choon xí'in ña dándáki chí induú sa'an.

¹¹ Chi kí'o dión ni chikaa ini Ndios kee na nda rá ko ñá'a kava'a ñayuu yó'o. Ta xí'in ña ni kee Cristo Jesús, na kúu sato'o yo, ni daxinkoo na ña ni chikaa ini na kee na.

¹² Ta viti ió tandéé iní noo yo, ta nónó noo yo nakujita yó noo Ndios sa'á ña kándéé iní yo Jesús.

¹³ Sa'á ñoó sei nda'ávíi noo ndo ña ná dá'a ni ndiko ndó sa'á ña ndó'o níoi sa'á ña dána'i noo ndo'ó, dá chi ña va'a mií ndó kían.

Kóni Pablo ña kandaá va'a ini yo ndi kí'o kú'u ini Jesús sa'a yo

¹⁴ Sa'á ñoó nákuu in xítíi noo Ndios, na kuu tatá sato'o yo Jesucristo, ká'in xí'in ná.

¹⁵ Ta mií ná kúu na xí'o iin kuu noo ndidaá ñayuu na, á mií ná ndéi na induú o noñó'o yó'o.

¹⁶ Ta xíkai noo ná ña táto'on kí'o ió kuá'a ña kuiká na chí induú, kí'o dión kendaki ná ndo'ó xí'in ndée ká'ano kómí mií ná, dá ná koo ndéé iní ndo kee Espiritu iñ ná,

¹⁷ dá ná koo Cristo níoi ndo dándáki na sa'á ña kándéé iní ndo ná, dá ná kujita toon ndó xí'in ña kú'u ini na sa'a yo, ta kandiko toon ndoan,

¹⁸ dá kandeé ndó kandaá va'a ini ndo xí'in ndidaá ka ñayuu Ndios ndi kí'o ká'ano ña kú'u ini Cristo sa'a yo, ta ndi kí'o kánían, ta ndi kí'o konóan, ta ndi kí'o dikóan,

¹⁹ dá kasandaá ndo kana'a va'a ndó ndi kí'o kú'u ini Cristo sa'a yo, va'ará ko kándéé ta'on ñaxintóni yo kandaá ndi'i inían sa'an. Ta kí'o dión xíkai noo ná, dá nakutí ndó xí'in ñaxintóni Ndios.

²⁰ Ta mií ná kúu na kómí ndée ká'ano, ta kándéé ná kée na cháá ka ña'a noo ndidaá ña xíkai yo noo ná o ña kasandaá ñaxintóni yo nakani inían, dá chi sa'á ña ió ndée ná ini yo, sa'á ñoó kée na ña'a ná'ano xí'in yó.

²¹ Ta ná natiin mií ná ndidaá ñaño'ó noó na kúu kuendá na, ta sa'a mií Jesús daá ná natiin na ñaño'ó, ta kí'o dión daá kuití ná natiin naan. Dión ná koo.

4

Iin tó'on vá ni nduu yó ni kee Espiritu iñ Ndios

¹ Nákaa yu'u ve'e kaa sa'á ña né'i to'on Jesús, na kuu sato'o yo, ta sei nda'ávíi noo ndo ña ndí'i ini ndo kendísá'ano ndó táto'on kí'o kánian kee na ni kana Ndios xoo mií ná.

² Nda'í koo ini ndo, ta va'a koo ini ndo, ta kueé ná koo ini ndo, ta kí'o ndéé iní ndo sa'a iin rá iin ndó sa'á ña kú'u sát'an ini ndo sa'a ndo.

³ Ta koo ini ndo ña iin tó'ón ná kakuu ndó, ch̄i mií Espiritu ij Ndios kúu ná xí'o ña kandeí ndó dión, sa'á ñoó koo ini ndo kandeí va'a ndó xí'in iin rá iin ndó.

⁴ Dá ch̄i iin tó'ón vá n̄i nduu yó, ta iin tó'ón vá Espiritu kómí yó, ta iin tó'ón ta'ani tandeé iní k̄ian n̄i ñakana ñaá Ndios natiin yó.

⁵ Dión ta'ani iin tó'ón vá kúu sato'o yo, ta iin tó'ón kúu ña ndaa kándisa yó, ta n̄i sodo ndúta yo sav'a sa'á ña kándéé iní yo Jesús,

⁶ ta iin tó'ón vá kúu Ndios, n̄a kúu tatá ndidaá yó. Ta mií ná kúu n̄a kómí choon sata ndidaá yó, ta mií ná kúu n̄a kedaá, dá kandá yo noo choon na, ta ió n̄a ini ndidaá yó.

⁷ Ta iin rá iin yó n̄i natiin ña kat̄i'a yó kee yó iin choon noo Ndios táto'on k̄i'o n̄i ch̄ikaá ini mií Cristo dasá n̄aan noo iin rá iin yó.

⁸ Sa'á ñoó ká'an tuti ij Ndios di'a:

Tá n̄i kaa na nda noo díkó, dá ndáka na ta sa ña xí'in ná kua'an n̄a.

Ta n̄i dasá ná ña va'a noo iin rá iin ñayuu n̄a.

⁹ ¿Ndiva'a ká'an tuti ij Ndios ña n̄i kaa na noo díkó, ká'an ndó? Dión kaáan, dá ch̄i dinñó'ó n̄i noo na n̄i kii na nda noo ninó cháa ka ñoño'ó yó'o.

¹⁰ Ta mií ná kúu n̄a n̄i noo n̄i kixi ñoño'ó yó'o, ta mií ná kúu ná n̄i kaa tuku nda noo díkó, dá dákúti ná ndidaá kúu xían xí'in ña ndato kée na.

¹¹ Ta mií vá ná kúu n̄a n̄i x̄i'o noo iin rá iin yó ña kat̄i'a yó kee yó iin choon noo Ndios, ch̄i n̄i kee na dao yó ña kakuu yó apóstol, dá kane'e yó to'on Jesús, ta dao ka yo kakuu profeta, ta dao ka yo kakuu n̄a xionoo dána'a sa'a Jesús, ta dao ka yo kakuu n̄a ndáka n̄a kúu kuendá Jesús, ta dao ka yo kakuu n̄a kandita dána'a.

¹² Ta k̄i'o dión n̄i kee na xí'in yóo, n̄a kúu ñayuu Ndios, dá kat̄i'a yó kechóon yó noo ná, dá koni yo dákuá'ano yó iin rá iin n̄a kúu kuendá Cristo xí'in to'on Ndios,

¹³ dá ví kasandaá yo kakuu yó iin tó'ón noo ña kándéé iní yo de'e Ndios, xí'in noo ña ná'á yó sa'a ná. Ndi'i, dá koni yo kasandaá yo nda noo kóni Ndios, ch̄i kasandaá yo kakomí yó ñaxintóni táto'on k̄i'o kúu ñaxintóni Cristo.

¹⁴ Dá k̄ian, ná dá'a ni ndo'o yó táto'on ndó'o takuálí, ch̄i vitá ini x̄i, sa'á ñoó xoo di'a xoo di'a kua'an ñaxintóni xí kée ña to'ón dána'a dao ta maña. Ch̄i ta yó'o kúu ra kendaá ra ña to'ón dána'a ra, dá kandeé rá dánda'i ñaá rá xí'in ña maña t̄i'a ra.

¹⁵ Va'a kaan ná ndiko yo ña ndaa xí'in ña kú'u ini yo sa'a dao ka ñayuu, dión keeá, dá ná kua'ano yó koo yó táto'on k̄i'o kóni Cristo, n̄a kúu din̄i noo yo.

¹⁶ Ta kúu yó táto'on yiki koño n̄a. Ch̄i táto'on k̄i'o ndó'o yó xí'in yiki koño mií yó, ña nákat̄o tá'an xí'in tuchi yo, ta chindeé tá'an, dá sá'anoan kua'an, k̄i'o dión ndó'o yó xí'in Jesús, ch̄i mií ná kúu n̄a dákuá'ano yó, dá kat̄i'a yó ku'u ini sa'a sátá'an yó.

Ná koo inio keeá táto'on k̄i'o kóni Jesús

¹⁷ Xí'in choon n̄i x̄i'o sato'o yo Jesús noói, sa'ándai choon noo ndo ña ná dá'a ka n̄i kee ndó táto'on kée ñayuu ko ná'á Ndios, ch̄i kée na ndidaá ña nóo ndáki ini n̄a,

¹⁸ ch̄i kómí ná iin ñaxintóni iin naá, ta xíká vá ndéi na noo ña kóni Ndios, ch̄i ko ná'á ta'on na sa'á ña'a Ndios sa'á ña káxi nda'o níó ná.

¹⁹ Ta sa'á ña ko xika'an ka noo ná, sa'á ñoó n̄i ñak̄i'o na mií ná noo ndidaá ña k̄ini xí'in ña ka'an noo, ch̄i n̄i ñak̄i'o na mií ná noo ndidaá ka ña yakó noo Ndios.

²⁰ Tído ndo'ó, tá n̄i seídó'o ndó sa'a Cristo, ko ní dákuá'a ndó ña kee ndó dión

²¹ tá miían ndaa ni seídó'o ndó to'on na, tá miían ndaa ni ðakuá'a ndó ña ndaa sa'a ná, çi noo iin tó'on diní Jesús ío ña ndaa.

²² Tá sa'a sa kee ndó ña kóni mií ndó, tído viti dánkoo ndó ñayuu yátá ni sa kuu ndó, ña ni chitián ñó'o ña kini, ña dánda'í ndo'ó, dá kee ndó ña kóni ñíí ndo.

²³ Di'a ki'o ndó mií ndó ña ndusáá níó ndo xí'in ñaxintóni ndo,

²⁴ dá nduu ndó iin ñayuu saá, na ni kava'a Ndios koo táto'on ki'o kóni mií ná, dá kakuu ndisa ndó iin ñayuu ndaa, iin ñayuu vii noo mií ná.

²⁵ Sa'a ñoó ná dá'a ka ni ka'an to'on ndó, ndino'o ña ndaa ka'an ndo xí'in ñayuu xí'in ndó, dá çi iin tó'on vá kúú yó.

²⁶ Ta va'ará xido ini ndo, ná dá'a ni ya'a ndó kee ndó kuachi. Ná dá'a ni kandati ndó nda keta ndindii, dá ya'a ña xido ini ndo,

²⁷ ta ná dá'a ni konó ndó noo ña u'u ña dátuu ñaá.

²⁸ Ta ndo'ó, na kí'in kuí'iná, ná dá'a ka ni kí'in kuí'iná ndó. Di'a koo ini ndo kechóon ndó, ta xí'in ndá'a mií ndó kee ndó choon va'a, dá ni'í ndo ña'a kemáni ndo na kúnda'í.

²⁹ O sa kóo ini ndo ka'an ndo to'on kini kua'an xí'in ni iin tó'on ñayuu. Di'a ñóchí vii ka'an ndo xí'in ná, dá ná ni'í ini na kua'ano na íchi Ndios. Tá kee ndó dión, dá kían chindeé ndó ñayuu seídó'o.

³⁰ Ná dá'a ni dákúnda'í ini ndo Espiritu íi Ndios, dá çi mií ná kúú táto'on iin sello ni'í ndo, ña ná'a ña kúú ndó ñayuu mií ná, dá nakí'in na ndo'ó tá ná kasandaá kuu nakuaka ñaá ná noo ío na.

³¹ Ná dá'a ka ni ta'u'u ini ndo koní ndo dao ka ñani ndo, ta ná dá'a ka ni kuido ini ndo, ta ná dá'a ka ni karyíí ndó, ta ná dá'a ka ni kayu'u ni'í noo sátá'an ndó, ta ná dá'a ka ni chinani kini ndó ñani ndo, ta ná dá'a ni kee ndó ndidaá ña kini yó'o noo dao ka ñani ndo.

³² Di'a va'a koo ini ndo xí'in iin rá iin ndó, ta ku'u ini sa'a sátá'an ndó, ta ku'u ká'ano ini sa'a sátá'an ndó táto'on ki'o ni ku'u ká'ano ini Ndios sa'a kuachi mií ndó sa'a ña ni kee Cristo.

5

Miían kánian koo vii yo, çi kúú yó de'e Ndios

¹ Kúú ndó de'e maní Ndios, sa'a ñoó kee ndó táto'on kée mií ná,

² ta ku'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu táto'on ki'o kú'u ini Cristo sa'a mií ndó, dá çi ni naki'o na mií ná ni xí'í na sa'a yo, ta ña ni doko ná mií ná ni sa kuu táto'on iin ña'a támi sát'an noo Ndios.

³ Ta o sa ki'o ndó ña ka'an ñayuu ña kée ndó kuachi xí'in na ko kúú ñadi'í ndo o yíí ndo, o kée ndó ña ka'an noo, o ña kátoó ndo kakomí ndó kuá'a ña kuiká. Di'a kee ndó ña kánian kee na kúú ñayuu Ndios.

⁴ Ta ná dá'a ni ya'a ndó ka'an ndo to'on nóo, xí'in to'on ko chóon, xí'in to'on kini, dá çi ko kánian kee yo dión sa'a ña kúú yó ñayuu Ndios. Va'a kaan daá naki'o ndó ndivé'e noo Ndios.

⁵ Ta kana'á ndó ña ni iin tó'on ta'on na kée kuachi xí'in na ko kúú ñadi'í na o yíí ná, xí'in na kée ña ka'an noo, xí'in na kátoó kakomí kuá'a ña kuiká, noón kúú na o koní ta'on na natiin na ta'í ná noo dándáki Cristo xí'in Ndios. Çi na kátoó téi ña kuiká, ñoó kúú yokó noo ná.

⁶ O sa kónó ndó ña ni iin tó'on ñayuu ná o sa dánda'í ndo'ó xí'in to'on maña, dá çi miían ndaa kuiti noo ñayuu kée dión vei ña xido ini Ndios sa'a ña ko seídó'o na choon sa'ándá na.

⁷ Tído ndo'ó, ná dá'a ni ndiko ndo ña kée na kée dión.

⁸ Dá ch̄i tá sata, dá sā kuu ndó ñayuu sā ñin naá ñaxintóni. Tído viti ñi ñatoon va ñaxintóni ndo sa'á ñā kúú ndó ñayuu sato'o yo Jesús. Sa'á ñoó koo ini ndo kee ndó táto'on k̄i'o kée nā kúú ñayuu ñi ñatoon noo.

⁹ Dá ch̄i ñā va'a xí'o Espírítu ñi Ndios noo yo kíán ñā kakuu yó ñayuu vá'a, ta kakuu yó ñayuu ndísá'ano, ta kana'á yó ñā ndaa.

¹⁰ Ka'i va'a ini ndo sa'a ndidaá ña'a, ná nde'á á kíán ñā náta'an ini sato'o yo Ndios kee ndó.

¹¹ Ta o sā kí'o ndó mií ndó kee ndó ñā ko ndáya'i kée ñayuu ñin naá ñaxintóni, di'a koo ini ndo kuñó'ó ndó ñā nóo kée na,

¹² dá ch̄i ñin ñā ka'an noo kíán ñā kantó'ón yó sa'á ñā kini kede'é na.

¹³ Ndidaá vá ña'a nátuu tá nátoon ñó'o, ta xí'oan ñā kándaá ini yo ndá ña'a kíán, dá ch̄i ndidaá vá ña'a nátuu tá nátoon ñó'o.

¹⁴ Sa'á ñoó ká'an nā di'a:

Ndoto yo'ó, ɾā kídī xān.

Ndakoo tein nā kúú táto'on ndji xān,

dá dátoon Cristo ñaxintóni.

¹⁵ Sa'á ñoó kua'án ndo kandaá ndo mií ndó noo ñin rá ñin ña'a kée ndó, o sā kée ndó táto'on kée nā ndeé to'on, va'a kān kee ndó táto'on kée nā ió ñaxintóni.

¹⁶ Ndji'í ini ndo kee ndó ñā va'a viti nóno noo ndo, dá ch̄i tiempo kini nda'o kíán ndéi yó viti.

¹⁷ Ta ná dá'a ni kakuu ndó ñayuu xixi, di'a k̄i'o ndó mií ndó ñā kíán kandaá ini ndo ndí kíán kóni Ndios kee ndó.

¹⁸ Ná dá'a ni ko'o ndó vino, dá dáxīni ndó mií ndó, dá naá ini ndo kee ndó ñā ko vá'a. Va'a kān konó ndó ná nakutí ndó xí'ín Espírítu ñi Ndios.

¹⁹ Ta ka'an ndo tein ñin rá ñin ndó salmo xí'ín himno, xí'ín yaa ñi. Ta ndino'o ini ndo kata ndó yaa yó'o keká'ano ndó sato'o yo Jesús,

²⁰ ta daá kuití nakí'o ndó ndivé'e noo Ndios, nā kúú tatá yo, sa'á ndidaá ña'a ndó'o ndó, ch̄i kúú ndó kuendá Jesucristo, nā kúú sato'o yo.

Ká'an Pablo sa'a ndí kíán kánian kee nā ñi tandá'a

²¹ Kueídó'o tá'an ndó sa'á ñā ió ñāñó'ó ndó noo Ndios.

²² Ta dión ni ndó'o, nā ñá'a xān, kueídó'o ndó yíi ndo táto'on seídó'o ndó sato'o yo Jesús.

²³ Dá ch̄i yíi ndo kúú diñi noo ndo táto'on k̄i'o kúú Cristo diñi noo ñayuu mií ná, nā kúú táto'on yikí koño nā. Ta mií ná kúú nā dákāki ñāa.

²⁴ Sa'á ñoó táto'on k̄i'o seídó'o ndó Cristo, k̄i'o dión kánian kueídó'o ndó yíi ndo noo ndidaá ña'a.

²⁵ Ta ndó'o, ɾā ɾā xān, ku'u ini ndo sa'a ñadi'í ndo táto'on k̄i'o kú'u ini Cristo sa'a ñayuu nā, ch̄i ñi x̄i'o na mií ná ñā kíán ñi x̄i'í na sa'a yóo, nā kúú kuendá nā,

²⁶ dá koo vii yo noo Ndios, ch̄i ñi dandóo na kuachi yó sa'á ñā ñi ñakata na yó xí'ín takuifí, ta kiróon kúú to'on na.

²⁷ Dión, dá kuu natiin na yó kakuu yó ñayuu mií ná, ta kakuu yó ñayuu ndato, ta ni lú'u ta'on yáko o káne'e yó, ta ni o koo t̄itīi ta'on yó táto'on k̄i'o ndó'o dá'on, ta o ndó'o ta'on yó dao kā ña'a kua'an táto'on kua'an ñā yó'o. Dí'a kakuu yo na ndaa vii, nā ñóchi ndaa noo na.

²⁸ Sa'á ñoó kánian ku'u ini ndo'ó, ta taa xān, sa'a ñadi'í ndo táto'on kú'u ini ndo sa'a yikí koño mií ndó, dá ch̄i ɾā kú'u ini sa'a ñadi'í ɾā, roón kúú ɾā kú'u ini sa'a mií rá.

²⁹ Dá **chì** kọ ìn ta'on káńń'ó yíkí kọńo míí ná. Di'a ndaa na ñá, ta xító na ñá. Díón ta'ani kée Cristo xí'ín yó, na kúú ñayuu na,

³⁰ **chì** kúú yó yíkí kọńo na.

³¹ Sa'á ñoó kánian dánkoo ɽaa tatá ra xí'ín naná ra, dá naki'in ta'an ra xí'ín ñadi'í ra, dá kían nduu na ndá iin tó'ón vá.

³² Ndichí ndá'o kua'an ña yó'o, tído nì ka'in sa'an, dá dákí'in tá'in ña xí'ín tátò'on ndó'o Cristo xí'ín ñayuu na.

³³ Sa'á ñoó iin rá iin míí vá ndó, ɽa ɽaa xaan, kánian ku'u ini sa'a ñadi'í ndo tátò'on kì'o ndó'o ndó xí'ín míí ndó. Ta ndo'ó, na ñá'a xaan, kánian koo ñańń'ó ndó noo yíi ndo.

6

¹ Ta ndo'ó, takuáchí yíi xí'ín takuáchí di'í kuendá sato'o yo Jesús, koo ini ndo kueíd'ó ndó tatá ndo xí'ín naná ndo, **chì** ña yó'o kían va'a noo Ndios.

² “Koo ñańń'ó ndó noo tatá ndo xí'ín noo naná ndo”, kaá choon sa'ándá Ndios. Ta ña yó'o kúú choon míí noó ña kían dána'a noo yo ña nandió né'e Ndios ña va'a noo yo ñayuu yó'o,

³ **chì** ká'an ta'ani na: “Tá kée ndó díón, dá kían koni ndo kandeí va'a ndó, ta koni ndo kua'ano yatá ndó ñayuu yó'o.”

⁴ Ta díón ta'ani ndo'ó, na kúú tatá xí'ín naná, ná dá'a ni koo ini ndo dákuidó ini ndo de'e ndó. Di'a koo ini ndo dákua'ano va'a ndó xí, ta va'a taó ndo xí, ta dána'a ndo noo xí ná kee xí tátò'on kì'o kóni sato'o yo Jesús.

⁵ Díón ni ndo'ó, na ñó'o tìxi ndá'a iin sato'o ñayuu yó'o, koo ini ndo kueíd'ó ndó na xí'ín ndino'o ini ndo, ta kayu'ú ni'ini ndó na xí'ín ña nda'í ío ini ndo tátò'on kì'o kée ndó xí'ín Cristo.

⁶ Kechóon va'a ndó, va'ará kọ ìn sato'o ndo ndé'é rá ndo'ó, ta ná dá'a ni kee ndó tátò'on kée na ndúku ña nata'an ini ɽaa koni ñaa rá. Va'a kaan kechóon ndó noó na kúú sato'o ndo tátò'on kì'o kéchóon ndó noo Cristo. Ndino'o ini ndo kechóon ndó, **chì** kì'o díón kóni Ndios kee ndó.

⁷ Sa'á ñoó ndino'o ini ndo kechóon ndó noo sato'o ndo. Kee ndó kuendá ña noo sato'o yo Ndios vá kéchóon ndó, ta o duú noó ɽaa ñayuu yó'o,

⁸ **chì** sa ná'á vá míí ndó ña tátò'on kì'o káa iin rá iin ña va'a ni kee ndó, kì'o díón koo ña va'a nandió né'e Ndios noo ndo, á míí ndó ñó'o ndó tìxi ndá'a iin sato'o o kọó.

⁹ Ta díón ni ndo'ó, na kúú sato'o, keva'a ndó xí'ín na ñó'o tìxi ndá'a ndo, ta o sa dáyu'ú ndo ná xí'ín to'on ká'an ndo, **chì** sa ná'á vá míí ndó ña ndá induú ío sato'o ndo, na kúú ta'ani sato'o na ñó'o tìxi ndá'a ndo. Ta sa ná'á ta'ani ndó ña kọ ìn ta'on manì cháá ka noo ná, iin noó kúú ndi'í va yó noo ná.

Ná kandixi yó nda'á chón, ña kían xí'o Ndios noo yo, dá kandeé yó xí'ín ña u'u

¹⁰ Ñani manì míí, noo ndidaá ña'a, koo ini ndo kendakí ndó míí ndó xí'ín ña kándisa ndó sato'o yo Jesús, ta kendakí ta'ani ndó míí ndó xí'ín ndée ká'ano míí ná.

¹¹ Ta nandixi ndó nda'á chón, ña kían xí'o Ndios noo ndo, dá kandeé ndó kandita nì sisa ndó kuió né'e ndó ña kini tánda'á ña u'u vei noo ndo.

¹² Dá **chì** kọ naá ta'on yó xí'ín ñayuu xí'ín yó, di'a naá yo xí'ín ña kini né'e choon noo táchì káa, xí'ín ña kini ndakí cháá ka ndéi noo táchì káa, xí'ín ña kini dándákì nìo ñayuu ndéi ñayuu ìn naá yó'o, xí'ín iin rá iin tu'u ña kini xionoo noo díkó káa.

¹³ Sa'á ñoó nandixi ndó ndidaá nda'á chón xí'o Ndios noo ndo kechóon ndó, dá kandeé ndó naá ndo xí'ín ña kini tein kuu vei ña dándó'oan nìo ndo, dá kían kandeé ndó kuita toon ndó noo ndidaá ña vei ndo'ó ndó.

¹⁴ Sa'á ñoó kuita toon ndó, dá ch̄i sa ndíko va cincho t̄i ndó, ña dándáki ña ndíko ndo ña ndaa sa'a Ndios. Ta sa ndíxi ta'ani ndó kāa ndadí yu'ú ndíká ndo, ña dándáki ña kúú ndó ñayuu ndaa noo Ndios.

¹⁵ Ta sa yí'i ta'ani ndó ndisa ndo, tá'an ña dándáki ña sa ió nduu ndo kanoo ndó dána'a ndo to'on va'a Jesús, ña k̄ian nachindei va'a ñayuu xí'in Ndios.

¹⁶ Ta noo ndidaá ña'a natiin ndó kāa dá'ándá, ña né'e soldado chindeé rá míí rá, ch̄i kāa yó'o dándáki ña kándéé iní ndo Jesús. Ta xí'in ña yó'o kandéé ndó chituu ndó yiryókó k̄éi it̄a tánda'a ña kini veí dándó'o nió ndo.

¹⁷ Ta natiin ta'ani ndó kāa kaño'o ndó, dá chindeéan din̄i ndo, ta ña yó'o dándáki ña ni k̄aki ndó ni kee Ndios. Ta natiin ta'ani ndó espada, ña k̄ian xí'o Espiritu īi Ndios noo ndo. Ta espada yó'o kúú to'on Ndios.

¹⁸ Ta daá kuití koo iní ndo ka'an ndo xí'in Ndios, ta k̄uei nda'í ndo noo ná xí'in to'on xí'o Espiritu īi. Ta daá kaño'o iní ndo ka'an ndo xí'in ná, ta o sa kátuu ndó ña kak̄a ndo ña man̄i noo Ndios sa'a ndidaá kā ñayuu kuendá míí ná.

¹⁹ Ta kak̄a ta'ani ndó ña man̄i noo Ndios sa'a yú'u, dá nani'í to'on ka'in, dá k̄ian ná dá'a ni yu'í dána'í noo ñayuu ndi dándáki to'on va'a sa'a Jesús, ña k̄ian ni sa io de'é noo Ndios,

²⁰ ch̄i míí Ndios ni x̄i'o choon yó'o nooí, ta sa'á ña dána'í to'on va'a yó'o, sa'á ñoó nákaai ve'e kāa. Ta kak̄a ta'ani ndó ña man̄i noo ná sa'í, dá ná koo ndeé iní ka'in sa'á to'on yó'o tát'o'on k̄i'o kóni míí ná.

Xí'in ndisá'an yó'o dándí'i Pablo ña ká'an na

²¹ Tá k̄osaa ñani man̄i yo Tíquico noo ndéi ndó, dá nakani ra xí'in ndó sa'á ña ndó'i xí'in sa'á ña k̄eí. Ta iin tāa ndisá'ano nda'o kúú rá ín ra noo choon sato'o yo Jesús.

²² Ta sa'a choon yó'o tánda'í ra k̄osaa ra noo ndo, dá nakani ra xí'in ndó sa'a ndidaá ña ndó'o ndu, ta k̄i'o ra tāndeé iní noo ndo.

²³ Ná k̄i'o tatá Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ña ná koo va'a iní ndo'ó, ñani, ta ná k̄i'o ta'ani na ña ná ku'u iní sa'a sátá'an ndó sa'á ña kándéé iní ndo ná.

²⁴ Ta ná koo ña man̄i xí'o Ndios xí'in ndidaá ní ndo'ó, na ndino'o iní kóni sato'o yo Jesucristo. Díón ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Pablo nì sa'an noó na ñoo Filipos

Ká'an Pablo ndisá'an

¹ Yu'u kúu Pablo, ta kéchóoin xí'in Timoteo noo Jesucristo, ta ká'an ndu ndisá'an xí'in ndidaa ndo'ó, na kúu ñayuu Ndios sa'a ña kúu ndó kuendá Cristo Jesús, ndo'ó na ndéi ñoo Filipos xaan, xí'in na kómí choon ndáka na ndo'ó, xí'in na ndíta xínkuáchí ini ve'e noo nátaaka ndo dákuá'a ndó.

² Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee na ña manj xí'in ndó, ta ná kì'o na ña koo va'a ini ndo.

Ká'an Pablo xí'in Ndios sa'a na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo Filipos

³ Ta náki'oi ndivé'e noo Ndios, na ndáño'o yó, sa'a ndo'ó tá iin rá iin ndíko'on inij ndo'ó.

⁴ Tá ká'in xí'in Ndios sa'a ndo, daá kuití vá ká'in xí'in ná xí'áan kádij inij sa'a ndidaa ndo'ó,

⁵ chī nda mií sa'a, ta nda viti chindee ndó yu'u kéchóon daó yó sa'a to'on va'a sa'a Jesús.

⁶ Sa ná'a va'a va yu'u ña mií Ndios, na nì kedaá xí'in ndó, dá nì kasá'a ndó kéchóon va'a ndó noo ná, mií jì vá ná chindee ndó, dá xínkuei va'a ndó nda ná kasandaá kuu nandío koo Jesucristo kasaa na.

⁷ Ta miían kánian ña dión nákanini inij sa'a ndo, chī kú'u nda'o inij sa'a ndo. Tá nákaaj ve'e kaa, o tá nákaaj chindeeí ña ndaa sa'a Jesús noo ñayuu, o tá nákaaj dáxino inij ñayuu ña to'on ndaa kúu to'on va'a sa'a Jesús, chindee ndó yu'u noo ndidaa ña manj kée Ndios xí'in.

⁸ Xí'o mií Ndios kuendá sa'a ña kú'u nda'o inij sa'a ndo tátoto'on kì'o kú'u ini Jesucristo sa'a iin rá iin yó.

⁹ Ta xíkaj noo Ndios ña ná kutí ndó xí'in ña kú'u cháa ka ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta ná kutí ta'an ndó xí'in cháa ka ña ndíchí xí'o Ndios, ta ná koo cháa ka ñaxintóni noo ndo,

¹⁰ dá ná kandaá ini ndo ndí kían va'a cháa ka kee ndó, dá koni ndo kakuu ndó ñayuu ndaa, ñayuu ndaa vii nda ná kasandaá kuu nandío koo Cristo kasaa na,

¹¹ dá xínkoo ndi'i ndó xí'in ña va'a kée ndó sa'a ña ío Jesucristo xí'in ndó, dá ná náki'o ñayuu ñaño'ó noo Ndios, ta ná keká'ano ñaá ná.

Takí va Pablo kée na ña kóni Jesucristo

¹² Kónij ña kana'a ndó, ñanij, ña ndidaa tandó'ó ndó'i kían kedaá, sa'a ñoo seído'o cháa ka ñayuu to'on va'a sa'a Jesús.

¹³ Dá chī ndidaa soldado ndéi noo dándaki ta né'e choon yó'o xí'in dao ka ñayuu ná'a va'a ña nákaaj ve'e kaa sa'a ña kéchóoin noo Cristo.

¹⁴ Ta kuá'a nda'o ñani yo nì natiiin cháa ka tandeé ini noo sato'o yo Jesús sa'a ña nákaaj ve'e kaa, sa'a ñoo nì ndundéé cháa ka ini ra dána'a ra sa'a to'on va'a sa'a Jesús, ta nì koo yu'ú ra.

¹⁵ Ta miían ndaa kían ña dána'a dao ta to'on Cristo xí'in ña u'u ini ra, ta sa'a ña kátoó ra chidáo tá'an ra xí'in. Tído ío dao ka ra dána'a xí'in ndino'o ini mií rá.

¹⁶ Chī ío dao ta dána'a to'on Cristo sa'a ña kátoó ra chidáo tá'an ra xí'in yu'u, ta koo dána'a raan xí'in ndino'o ini ra, chī ndúkú rá ña dándi'i ini ra yu'u nani nákaaj ve'e kaa yó'o.

17 Tído dao ká rā dána'a sa'á ña kú'u ini rā sa'a yú'u, chī ná'á rá ña náka*ñi* ve'e kaa sa'á ña chindeéi to'on va'a sa'á Jesús.

18 Ndi koo, tá daá? Tído kō né'e tandíni á dána'a rā sa'á ña u'u ini rā, o sa'á ña kúu rá ñayuu ndaa. Xían nani dána'a rā ña ndaa sa'a Cristo, kádii nda'o ini*ñi*, ta daá ná kadii va ini*ñi*.

19 Dá chī sa ná'á vá yu'u ña sa'á ña xíkā ndo ña manj noo Ndios sa'i, xí'ín sa'á ña chindeé ñaá Espíritu Jesucristo, sa'á ñoó xinkoo va'a va ndidaá ña ndó'i, dá kanai ve'e kaa,

20 chī ndátí kii*ñi*, ta ió tandeé ini*ñi* ña o káka'an ta'on noo yú'u sa'á ni iin ña'a kéei. Di'a kónii koo ndeé ini*ñi*, táto'on k*ñi*'o daá kuití kéei, dá ná natiin ta'ani Cristo ñaño'ó sa'a yú'u viti, á mií takí o á mií n*ñi* xí'ii.

21 Dá chī noo mií yu'u kían di'a: xían nani takí*ñi*, kéei ña kóni Cristo va, tído tá n*ñi* xí'ii, n*ñi* keva'a cháá kai.

22 Tído tá ió ña kechóon cháá kai noo Ndios xían nani ndíxii yíkí koño yó'o, dá kían kō ná'í ndí kían kaxii, á va'a ká katakii, o á va'a di'a ña kuui.

23 Chī kō n*ñi*'í ndá kíán nakani ini*ñi* sa'a ndi nduú ña yó'o, chī katoó*ñi* ko'ín noo ió Cristo, dá kooi xí'ín ná, chī ña yó'o kían va'a cháá kaa*ñi*.

24 Tído káni cháá kaa*ñi* ña kooi ñayuu yó'o, dá kuu chindeéi ndo'ó.

25 Ta sa'á ña kándéé ini*ñi* ña k*ñi*'o dión kían, sa'á ñoó ná'í ña kooi cháá ká ñayuu yó'o, ta koo jí vái xí'ín ndidaá ní ndo'ó, dá kua'ano ndó xí'ín ña kándéé ini ndo Jesús, dá ná kadii cháá ká ini ndo noo ña ndaa kándisa yó.

26 Ta k*ñi*'o dión, dá kéká'ano ndó Cristo Jesús sa'á ña n*ñi* kee na xí'ín yu'u, chī k*ñi*'o na ña sa*ñi* tukui kooi xí'ín ndó.

27 Tído noo ndidaá ña'a koo ini ndo kee ndó táto'on k*ñi*'o kánian kee na ndíta toon xí'ín to'on va'a Cristo, dá kían tá ná sa*ñi* noo ndéi ndó o o sa*ñi*, kónii kanda*ñi* ini*ñi* ña ndíta toon ndó, ta iin tó'ón vá kúu ñaxintóni ndo, ta iin tó'ón n*ñi* nduu ndi'i ndó kéchóon ndó sa'á to'on va'a sa'a Jesús, tá'an ña kándisa yó.

28 Ta noo ni iin ña'a o sa yu'u ndo kee na xini u'u ña kándisa yó, dá chī ñoó kían xí'o ña kánda*ñi* ini ña ña naá vá ná. Ta ndo'ó kúu ña kánda*ñi* ini ña n*ñi*'í ndo ña káki ndó, ta mií Ndios kúu ña kee ndidaá ña yó'o.

29 Dá chī sa'a Cristo, sa'á ñoó n*ñi* n*ñi*'í ndo ña kándisa ndó mií ná, ta o duú ña yó'o oon ni n*ñi*'í ndo, chī n*ñi* n*ñi*'í ta'ani ndó ña ndó'o níno ndo sa'a ná.

30 Chī ndó'o níno ndo táto'on k*ñi*'o n*ñi* xini ndo n*ñi* ndo'o níno yu'u, ta ndó'o ta'ani ndó táto'on n*ñi* n*ñi*'í tó'on ndó ña ndó'o yu'u viti.

2

*Kí'o di'a n*ñi* kee Jesucristo sa'a yo*

1 Sa'á ñoó, tá miian ndaa n*ñi* natiin ndó tandeé ini noo Cristo, ta n*ñi* natiin ndó tandeé ini noo ná sa'á ña kú'u ini ña sa'a ndo, ta iin n*ñi* nduu ndó n*ñi* kee Espíritu ná, ta n*ñi* n*ñi*'í ndo ña kú'u ini ña sa'a ndo, ta n*ñi* n*ñi*'í ta'ani ndó ña n*ñi* ku'u ká'ano ini ña sa'a ndo,

2 dá kían dáxinkoo ndó ña kádii ini*ñi*, ta koo ini ndo ña iin tó'ón ná kakuu ñaxintóni ndo, ta ku'u sata'an ini ndo sa'a ndo, ta iin ná kakuu ndó, ta iin tó'ón ná kakuu ña nákan*ñi* ini ndo.

3 Ta o sa ndúkú ndó ña chidáo tá'an ndó xí'ín dao ká ñayuu, ta o sa chíndaya'i ndó mií ndó. Di'a nda'í koo ini ndo, ta kee ndó kuendá ña ndáya'i cháá ká dao ká ñayuu o duú mií ndó.

4 Ta o sa ndí'i téi ini ndo sava'a sa'á ña kóni mií ndó, di'a ndí'i ini ndo sa'á ña xínño'ó dao ká ñayuu.

5 Ta koo ini ndo kando'o ndó xí'ín dao ká ñayuu táto'on k*ñi*'o n*ñi* ndo'o Cristo Jesús xí'ín yó,

⁶ dá chɪ iin nóó kúú vá ná xí'ín Ndios, tído kọ ní taó kuendá ta'on na ña iin nóó kúú ná xí'ín Ndios, chɪ kọ ní kée na sa'a mií ná,

⁷ sa'á ñoó nɪ ðankoo na ña ndato kúú ná, dá nɪ ndee na mií ná kúú ná iin na xínkuáchí, chɪ nɪ ndee na mií ná nɪ sa kuu na iin ðaa ñayuu.

⁸ Ta nani nɪ sa kuu na iin taa ñayuu yó'o, dá nɪ kenoo cháá ka na mií ná, dá chɪ sa'á ña nɪ seídó'o na Ndios, sa'á ñoó nɪ xɪ'o na mií ná nɪ xɪ'ɪ na, ta nda ndika iin cruz nɪ xɪ'ɪ na.

⁹ Sa'á ñoó nɪ chɪndaya'í ñaa Ndios ña kakuu na na ndáya'í cháá ka, ta nɪ xɪ'o na iin kuɸ ndáya'í cháá ka noo ná noo ndidaá ka kuu.

¹⁰ Sa'á ñoó nata'ano ndidaá tá'an kondɔ na ndéi induu, xí'ín na ndéi noñó'o yó'o, xí'ín na ñó'o tɪxi ñó'o noo Jesús,

¹¹ ta ndidaá tá'an yú'u nakoni ña Jesucristo kúú sato'o noo ndidaá tá'an ña'a, ta xí'ín mií ná natiin tatá Ndios ñaño'ó.

Kúú yó de'e Ndios, sa'á ñoó kánian koo vii yo

¹² Ndo'ó, na manɪ mií, daá seídó'o ndó choon sa'ándáɪ noo ndo, chɪ táto'on kɪ'o nɪ seídó'o ndó yu'u tá nɪ sa ioj xí'ín ndó, kɪ'o dión seídó'o cháá ka ndo yu'u viti nani nákaa xíkái. Sa'á ñoó ndi'í ini ndo na'a ndo ña kúú ndó na nɪ káki nɪ kee Ndios. Ta kee ndóan xí'ín ña yu'u ndo ná, ta xí'ín ña ndéi ñino ndó.

¹³ Dá chɪ mií vá Ndios kúú na xí'o ña kónɪ ndo kee ndó ña kónɪ na, ta xí'o ta'ani na ña kándéé ndó kee ndóan, chɪ kɪ'o dión nata'an ini na.

¹⁴ Ta noo ndidaá ña'a kée ndó, o sa koo ini ndo ka'an kuáchɪ ndo, ta ná dá'a ni koo ini ndo chidaó tá'an ndó,

¹⁵ dá kían koni ndo kakuu ndó ñayuu koó kuáchɪ xí'ín ñayuu ndaa, dá kakuu ndó de'e Ndios ndaa vii tein ñayuu kɪni, na kọ kée ña ndaa. Ta katoon ndo tein ñayuu ñoo táto'on kɪ'o tóon tɪñoɔ tá íin naá.

¹⁶ Dión, dá ndita toon ndó xí'ín to'on va'a ña xí'o ña kataki chíchí yó noo ñayuu. Dá kían, tá ná kasandaá kuu nandió koo Cristo kasaa na, ná kadij inɪ sa'á ña kọ ní ndó'o oon nímaí, xí'ín sa'á ña kọ ní naá óon choon nɪ keei tein ndó.

¹⁷ Ta va'ará naki'in tá'an ña ndó'í xí'ín ña dóko ndo noo Ndios, ña kúú ña kéchóon ndó sa'á ña kándéé inɪ ndo Jesús, tído kadij inɪ, ta kadij dáó ini yu'u xí'ín iin rá iin ndó.

¹⁸ Sa'á ñoó ná kadij ta'ani ini ndo, ta kandeɪ dij ndo xí'ín yu'u.

Tanda'á Pablo Timoteo xí'ín Epafrodito saa ra ñoo Filipos

¹⁹ Kándéé inɪ sato'o yo Jesús ña ná konó ná tanda'á yachɪj Timoteo saa xɪ noo ndéi ndó, dá kían ná kastɔ'on xi xí'ín ndí ndó'o ndó, dá ndundéé inɪ sa'a ndo.

²⁰ Dá chɪ koó ka iin ka ðaa nákaa xí'ín nákanɪ ini táto'on kɪ'o nákanɪ ini mií xɪ, chɪ koó iin ka ra ndí'í ini sa'a ndo táto'on kɪ'o ndí'í ini xɪ sa'a ndo.

²¹ Chɪ ndidaá ka ñayuu ndí'í cháá ka ini sa'a choon mií ná, ta kọ ndí'í ta'on ini na sa'a choon Cristo Jesús.

²² Ta ndidaá vá ndo'ó ná'á ña kéchóon ndaa Timoteo, ta ná'á ta'ani ndó ña kéchóon nduu xɪ xí'ín yu'u noo xionooi dána'ɪ to'on va'a sa'a Jesús táto'on kɪ'o kéchóon nduu iin tatá xí'ín de'e ra.

²³ Ta tanda'í xɪ saa xɪ noo ndéi ndó tá nɪ ndí'í nɪ kandaɪ inɪ ndi ndo'í.

²⁴ Ta kándéé ká'ano inɪ sato'o yo Jesús ña kían konó ná yachɪj saaj noo ndéi ndó.

²⁵ Tído nɪ nákanɪ inɪ ña va'a cháá ka tanda'í Epafrodito saa ra noo ndéi ndó. Ta ñaniɪ kuendá Jesús kúú rá, ta kéchóon nduu ra xí'ín, ta chindeé tá'an ra xí'ín naá xí'ín ña kɪni. Ta ndo'ó nɪ tanda'á ñaa nɪ kii ra nɪ chindeé rá yu'u xí'ín ña xínño'í.

²⁶ Tído nì tanda'í ra kosaá ra, dá chî kóni nda'ò ra koo ra xí'ín ndidaá nì ndo'ó, ta ví'í ká ví nì kasa'á kúnda'í ini ra, dá chî nì kandaá ini ra ña nì ni'í tó'on ndó ña nì sa kú'u ra.

²⁷ Ta mián ndaa kuiti nì sa kú'u ka'í ra, sa kua'an kuu va ra, ní kúu. Tído nì ku'u va ini Ndios sa'a rá, ta o duú sava'a sa'a iin tó'on mií rá nì ku'u ini Ndios sa'a, chî nì ku'u ta'ani ini na sa'a yú'u, dá kían ná dá'a ni ndo'o cháá ka nímaí sa'á ña kúnda'í ini sa'a rá.

²⁸ Sa'á ñoó nì ndi'i ini nì tanda'á kíjî ra kosaá ra noo ndéi ndó, dá ná kadij ini ndó tá ná koni ndó rá, dá ná koo va'a ini.

²⁹ Ta kadij ini ndó natiin ndó ra táto'on kí'ò kóni sato'o yo Jesús, ta naki'ò ndó ñaño'ó noo ndidaá ka ra kée táto'on kí'ò kée mií rá,

³⁰ dá chî sa kua'an kuu va ra noo choon Cristo, chî nì xí'ò ra mií rá ña kían ndo'o ra dión, dá chindeé rá yu'u noo iin rá iin ndo'ó.

3

Kóni Pablo kandaá cháá ka ini na sa'a Jesús

¹ Ta viti kían, ñani miíj, ná kadij ini ndó xí'ín sato'o yo Jesús. Kò kuáchî ta'on kían noo yú'u nandió koo tukui taai ña sa nì taai kosaá noo ndó, dá kendakí ndó mií ndó xí'ín ña kándísa yó.

² Ta kandaá ndó mií ndó noo taá kée táto'on kée tina ndúrikue'e, tá'an ra kò kée ña ndaa, ta kéndúsa ra xí'ín ndó ña ka'anda ndó ñi'í ndó táto'on kée na Israel.

³ Ta viti ndaa kúu yó na nì ta'anda ñi'í noo Ndios, chî ndino'ò ini yo kéchóon yó noo ná kée Espíritu ná, ta sava'a Cristo Jesús kúu na kándéé ká'ano ini yo, dá káki yó, chî kò kándéé ka ini yo ña kée mií yó,

⁴ va'ará ió ña kandeé ini ña kakii xí'ín ndéé mií. Tá ió dao ka na ká'an ña xí'ín ndéé mií ná kandeé ná káki na, tído yu'u, kua'a cháá ka ña'a nì kee yu'u,

⁵ dá chî tá nì xinoi ona kuu, dá nì ta'anda ñi'í, ta kúú iin ra ñoo Israel, ta nì kixii tein na ve'e Benjamín, ta ká'in yú'u hebreo, ta iin tooin xí'ín ley, chî kúú iin ta fariseo,

⁶ ta ndí'i ini kee ña kóni Ndios, sa'á ñoó sa kanda'á i xí'ín na kúu kuendá Jesús, ta sa kee ndi'ii choon sa'ándá ley.

⁷ Ta nì ka'ín ña ndidaá ña yó'o chindeé ñaá, dá kanda'á i noo Ndios. Tído viti kían ni iin ña'a kò ndáya'i ndidaá ña yó'o noo sa'á ña kándéé ini Cristo.

⁸ Ta mián ndaa dión kían, chî ni iin ña'a kò ndáya'i ndidaá ña yó'o noo, chî ña ndáya'i noo viti kían kandaá cháá ka ini sa'a Cristo Jesús, na kúu sato'í, dá kandeé cháá ka ini ná. Ta sa'á ña kóni nda'ò yu'u na, sa'á ñoó nì dankooi ña kandeé ini ndidaá ña yó'o, ta kían táto'on xe'e noo viti, chî kóni kanda'á i cháá ka Cristo noo,

⁹ dá konij iin nduú xí'ín Cristo, chî kò ndúkú ka yu'u ña kían kakuu iin na ndaa noo Ndios sa'á ña kéei choon sa'ándá ley Moisés. Di'a nì kasandaái kúú iin na ndaa noo Ndios sa'á ña kándéé ini Cristo, chî mií Ndios nì xí'ò ña kakuu iin na ndaa noo mií ná sa'á ña kándéé ini ná.

¹⁰ Chî ña kóni yu'u kían kandaá cháá ka ini sa'a Cristo Jesús, chî kóni korndodói ndéé, ña nì danátaki ñaá. Ta kóni ta'anii ña ndo'o nímaí táto'on kí'ò nì ndo'o mií ná, dá kasandaái ndo'í táto'on kí'ò nì ndo'o na ndjka cruz noo nì xí'í na,

¹¹ chî ió tandeé ini noo ña nì'í ña natakij tein na nì xí'í.

Kóni Pablo xinqo na nda noo nì chiná'a Ndios

¹² Kọ kónì kaa ña yó'o ña sa nì kandeéí nì ni'ì ndidaá ña yó'o, o sa nì kandeéí nì xinkooi nda noo kónì Ndios, tído xika jí wáí kua'ìn, dá kasandaái natiin ndidaá ña kánian natiin sa'a ña nì kana Cristo Jesús yu'u noo choon na.

¹³ Ñani, kọ ká'ìn ña sa nì kasandaái nì natiin ndidaá ña yó'o, tído ña kée yu'u kían nì dankoo yu'u ndidaá ña sa kandeé inìí tá sata, ta viti ndí'í cháá ká inìí kasandaái chí noo,

¹⁴ ta chò'on inìí xinkooi nda noo nì chìná'a mií Ndios, dá natiin ña va'a, tá'an ña nì kana na yu'u natiin sa'a ña iin nì nduúí xí'ìn Cristo Jesús.

¹⁵ Ta ndidaá yóó, na nì sisa xí'ìn ña ndaa kándisa yó, ta kì'o dión kánian koo inì yó. Tá diin kándaá inì dao ka ndo sa'a ña yó'o, dá kían mií Ndios ná dátogñ noo ndo ndí kían kánian kee ndó.

¹⁶ Táto'on kì'o nì kasandaá yó nì kandaá inì yó, kì'o dión ná kaka yó ko'ọ chí noo, ta ná ndí'í inì yó kee yóan.

¹⁷ Ñani, koo inì ndo kee ndó táto'on kée yu'u. Kande'é va'a ndó na kée táto'on kée ndu'u, ta dión ta'ani kee ndó.

¹⁸ Dá chí sa kua'á nda'o ta'ándá nì kasto'ìn xí'ìn ndó ña kua'á nda'o ñayuu ndéi xaḡn kánó'ó ña nì kee Cristo sa'a yó ndíka cruz. Ta xí'ìn ndutá nooí nandíó koo tukui náchina'í ndo'ó sa'a ná.

¹⁹ Ta ni'í ná ña naá ná sa'a ña kée na dión. Chí ña'a sás'an va na kúú ndios noo ná, ta ña chindaya'í na mií ná kúú ña ka'an noo, ta ndí'í inì na sa'a ña'a ió ñayuu yó'o va.

²⁰ Tído yóó, chí induú wá nákaa ñoo yó, ta ñoo ndátí yó kixi sato'o yó Jesucristo, na dákaki ñaá,

²¹ dá nadaon na yíkí koño ndíxi yó, tá'an ña nátanì mií, ta ndee na ña kakian yíkí koño ndato táto'on kì'o kúú yíkí koño ndíxi mií ná. Ta kee naḡn xí'ìn ndée mií ná, tá'an ña kéchóon na dándáki na ndidaá ña'a.

4

Daá kuití ná kadij inì yó xí'ìn Ndios

¹ Sa'a ñoo, ñani manì mií, kónì kì yu'u kande'í ndo'ó. Ta kadij inìí sa'a ndo, ta ndo'ó kúú iin ña ndato natiin yu'u sa'a choon kéei. Kuita toon ìí ndo, na manì mií, xí'ìn ña kándisa ndó sato'o yó Jesús.

² Ta seí nda'aví noo Evodia, xí'ìn noo Síntique ña iin tó'ón ní ná kakuu ñaxintónì ná táto'on kì'o kónì sato'o yó Jesús.

³ Ta seí nda'í ta'anì noo yó'ó, ta kéchóon ndaa xí'ìn mií, ña kían koo inoñ chindeéon na ña'a yó'o, chí nì chindeé tá'an dáó ná xí'ìn yu'u noo nì xionooi nì daná'í to'on va'a sa'a Jesús. Ta nì xionoo ta'ani Clemente xí'ìn yu'u, xí'ìn dao ka taḡa kéchóon dáó xí'ín. Ta sa kándodó wá kuḡ ná noo libro noo kándodó kuḡ iin rá iin na ni'í ña kataki chíchí.

⁴ Daá kuití ná kadij inì ndo xí'ìn sato'o yó Jesús. Ká'an tukui xí'ìn ndó, ná kadij inì ndo.

⁵ Ta kì'o ndó ña ná kandaá inì ñayuu ña va'a inì ndo, dá chí sa kúyati va kuḡ nandíó koo sato'o yó Jesús, kasaḡ na.

⁶ Ta o sa ndí'í téí inì ndo sa'a ña ndó'o níọ ndo. Di'a ndí'í inì ndo ka'an ndo xí'ìn Ndios sa'a ndidaá ña ndó'o ndó, ta kaka ndo ña manì noo ná, ta daá kuití nakí'o ndó ndivé'e noo ná.

⁷ Ta nakí'o Ndios ña koo va'a inì ndo, ta ni ko iin kandeé kandaá inì ndi kì'o ká'ano ña va'a inì xí'o Ndios noo ndo. Ta xí'ìn ña yó'o kandaá na níọ ndo xí'ìn ñaxintónì ndo sa'a ña iin nì nduu ndó xí'ìn Cristo Jesús.

Nakani inì ndo sa'a ndino'o ña ndaa

⁸ Ndaá ña yó'o va ná ka'ín xí'ín ndó, ñani. Koo ini ndo nakani ini ndo sa'a ndino'o ña ndaa, sa'á ndidaá ña kánian natiin ñaño'ó, sa'a ndidaá ña kúú ña va'a, sa'a ndidaá ña vii kua'an, sa'a ndidaá ña ñóchí kua'an, xí'ín sa'á ña va'a noó ñayuu. Sa'á ñoó tá kían iin ña va'a, o tá kían iin ña kánian natiin ñaño'ó, dá kían nakani ini ndo sa'an.

⁹ Koo ini ndo kee ndó ndidaá ña ñi ka'ti'a ndó tixi ndá'í, xí'ín ña ñi natiin ndó noó, tá'an ña ñi seidó'o ndó noo ñi ka'ín, xí'ín ña ñi xini ndo ñi keei. Ta mií Ndios, na xí'o ña koo va'a ini yo, daá koo va na xí'ín ndó.

Náta'an ini Pablo noo ndi ndáa mií va ña'a ndó'o na

¹⁰ Ñi kadij nda'o inij ñi kee sato'o yo Jesús, dá chi ñi nandió kuéi tuku ndó ñi chindee ndó yu'u. Ta kátóni va'a inij ña daá kóni ndo'ó chindee ñaá ndó, tído ko ní ní'í ndo ndi kee ndó chindee ndó yu'u.

¹¹ Ko ká'ín ña yó'o xí'ín ndó sa'á ña xínño'í dao ka ña'a, dá chi sa ñi ka'ti'a va yu'u náta'an inij noo ndi ndáa mií ña ndó'í.

¹² Dá chi ná'á vá yu'u koo nda'ávij, ta ná'á ta'ani yu'u koo va'i. Sa ñi ka'ti'a va yu'u náta'an inij noó ndidaá ña ndó'í, dá chi náta'an va inij va'ará koó ña'a kaxí'í o ió ña, ta náta'an ta'ani inij va'ará koó ña'a noo'í o ió ña,

¹³ Chi ndidaá ña yó'o kándée yu'u keei, chi mií Cristo kúú na chindee ñaá.

Ko kámani ni iin ña'a noo Pablo sa'á ña ñi ku'u ini na Filipos sa'a ná

¹⁴ Tído va'a nda'o ñi kee ndó sa'á ña ñi chindee ndó yu'u tein tandó'ó ndó'í.

¹⁵ Ta sa ná'á vá mií ndo'ó, na ñoo Filipos, ña nda rá mií sa'a, tá ñi sa káaj ñi daná'í to'on va'a sa'a Jesús tein mií ndó, dá ñi ketai kuendá Macedonia kua'ín, ta ñi iin tó'on ta'on dao ka na kúú kuendá Jesús ndéi dao ka ñoo ko ní chindee ta'on na yu'u, savava'á ndo'ó va kúú na ñi chindee ñaá.

¹⁶ Dá chi tá ñi sa ioj ñoo Tesalónica ñi kemáni ndo yu'u, chi ñi tanda'á ndó ña xínño'í ñi saajan, ta o duú iin tó'on ni ta'ándá ñi kee ndó dión.

¹⁷ Ko ndúkú ta'on yu'u ña kían daá kemáni ndo yu'u. Ña kóni yu'u kían ña mií Ndios ná nandió né'e na ña va'a noo ndo sa'á ña chindee ndó yu'u.

¹⁸ Chi sa ñi natiin yu'u ndidaá vá ña'a ñi tanda'á ndó vei noó, ta ko kámani ni iin ka ña'a noó, sa ió va'a vei xí'ín ndidaá ña'a né'e Epafrodito ñi kixi na, ña kían ñi tanda'á ndó vei noó. Tá'an ña ñi xí'o ndó kúú táto'on iin ña támi sá'an noo Ndios, iin ña ñi doko ndo noo mií Ndios, ña kían náta'an ini na xini na.

¹⁹ Sa'á ñoó mií Ndios, na ndaño'o yó, ná nakí'o ndidaá ña xínño'ó ndó táto'on kí'o ió kua'á ña kuiká ió noo mií ná noo ndato náye'e ndaa sa'á ña kúú ndó kuendá Cristo Jesús.

²⁰ Ta daá kuití ná natiin Ndios, na kúú tatá yo, ñaño'ó. Dión ná koo.

Xí'ín ndisá'an yó'o dándí'í Pablo ña ká'an na

²¹ Ka'an ndo ndisá'an xí'ín ndidaá ka na kúú ñayuu Ndios, na kúú kuendá Cristo Jesús. Ta ká'an ta'ani ñani yo ndéi xí'ín yu'u yó'o ndisá'an xí'ín iin rá iin ndo'ó.

²² Ndidaá na kúú ñayuu Ndios ndéi yó'o ká'an na ndisá'an xí'ín ndó, ta na vei'e César kúú na natiin va'a ndó ndisá'an ká'an na xí'ín ndó.

²³ Ta ná koo ña maní xí'o sato'o yo Jesucristo xí'ín iin rá iin ndó. Dión ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Pablo nì sa'an noó na ñoo Colosas

Ká'an Pablo ndisá'án

¹ Yu'u kúu Pablo, ta kúu'i iin apóstol, na né'e to'on Jesucristo tató'on k'i'o kóni míi Ndios. Ta yu'u xí'ín ñani yo Timoteo ká'an ndu ndisá'án xí'ín ndo'ó,

² na kúu ñayuu Ndios, ndo'ó, na ndíta ndaa xí'ín Cristo, ndo'ó na kúu ñani ndu ndéi ñoo Colosas xa'an. Ta míi tatá yo Ndios xí'ín sato'o yo Jesucristo ná kee na ña manì xí'ín ndó, ta nakì'o na ña koo va'a ini ndo.

Xíkà Pablo noo Ndios sa'á na ndéi ñoo Colosas, dá ni'í ná ña ndíchí noo Ndios

³ Daá kuiti xíkà ndu ña manì noo Ndios, na kúu tatá sato'o yo Jesucristo, sa'a ndo'ó, ta daá náki'o ndu ndivé'e noo ná sa'a ndo,

⁴ dá chì nì ni'í tó'on ndu ña kándéé ká'ano ini ndo Cristo Jesús, ta kú'u ndà'o ini ndo sa'a ndidaá kà na kúu ñayuu Ndios.

⁵ Díon kée ndó sa'á ña ió tandéé ini natiin ndó ña va'a, tá'an ña sa ió nduu natiin ndó induu. Ta kómi ndó tandéé ini yó'o nì kee to'on va'a sa'a Jesús, ña nì seídó'o ndó. Ta ndino'o to'on ndaa kían.

⁶ Ta nì kasandaá to'on va'a yó'o noo ndo'ó tató'on k'i'o nì kasandaáan iin níi kúu ñayuu yó'o, ta xí'oan ña va'a noo ndo, ta xí'oan ña sá'ano cháá kà ndo'ó íchí Ndios. Ta díon ní ndó'o ndó nda míi kuu nì seídó'o ndoan, ta nì kandaá ndisa ini ndo sa'á ña manì nì kee Ndios sa'a ndo.

⁷ Ta ñani manì ndú Epafras kúu na nì daná'a to'on va'a yó'o noo ndo. Na yó'o kúu iin na kéchóon dáó xí'ín ndú, ta kúu ná iin na kéchóon ndaa noo Cristo tein míi ndó xa'an.

⁸ Ta míi ná nì nakani xí'ín ndu'u tató'on k'i'o kú'u ini ndo sa'a ndidaá kà na kúu kuendá Jesús kée Espíritu ñi Ndios.

⁹ Sa'á ñoo, tá nì kasto'on na xí'ín ndú sa'á ña kée ndó, nda daá, ta nda viti ko sá tuu ndu ña xíkà ndu ña manì noo Ndios sa'a ndo. Ta xíkà ndu noo ná ña ná k'i'o na ña kandaá ndi'í ini ndo ndí kían kóni míi ná, chì kóni ndu ña kían k'i'o na kúu Espíritu ñi ndidaá ña ndíchí noo ndo, ta k'i'o ta'ani na ña kaon koo ñaxintóni ndo noo ña'a míi ná,

¹⁰ dá katì'a ndó kee ndó tató'on k'i'o kánian kee na kúu kuendá sato'o yo Jesús, ta kee ndó ndidaá ña náta'an ini na, ta koo ña va'a noo ndidaá ña kée ndó, ta kasandaá ndo kana'á va'a cháá kà ndo Ndios.

¹¹ Ta xíkà ta'ani ndu noo ná ña ná k'i'o na ndéé noo ndo tató'on k'i'o ndato ndéé kómi míi ná, dá koni ndo koo kueé ini ndo, ta koni ta'ani ndó koo ndéé ini ndo noo ndidaá ña ndó'o ndó,

¹² ta xí'an kadìj ini ndo ná nakì'o ndó ndivé'e noo tatá yo Ndios, na nì kenduu ña natiin yó ña kánian natiin ndidaá ñayuu na, chì nì ni'í yo ña kandeì yo noo ndato tóon.

¹³ Chì nì taó xóo na yó tìxi ndá'a ña kini noo ñi naá, ta nì nakì'o na yó noo ndá'a de'e manì míi ná, dá dándaki na yó,

¹⁴ ta na yó'o kúu na nì taó xóo na yó tìxi ndá'a ña kini xí'ín nìj míi ná, dá nì kuu nì xì'o ká'ano ini Ndios sa'a kuachì yó.

Ndéi va'a yó xí'ín Ndios sa'á ña nì xì'í Cristo Jesús sa'a yo

¹⁵ Tató'on k'i'o kúu míi Ndios, na o kúu ta'on koni xí'ín noo yo, k'i'o díon kúu Cristo, ta noón kúu na míi noo, dá nì kavà'a ndidaá ña ió.

16 Dá ch̄i xí'ín ndá'a míí ná n̄i kava'a ndidaá ña'a, á mián ñó'an induú, o noño'ó yó'o, á mián túuan o k̄o túuan, á mián kíán ña dándáki, o mián kíán ña kómí choon, o mián kíán ña ió choon noo ndá'a, o mián kíán ña ndakí. Tído míí vá ná n̄i kava'a ndidaá ña, ta sa'a míí vá ná n̄i kava'an.

17 Ta sa'á daá ió va míí ná, dá n̄i kava'a ndidaá ña'a ió. Ta xí'ín ndéé míí ná ndaá n̄a ndidaá ña'a, dá k̄o nátan̄ian.

18 Ta míí Cristo kúú din̄i noo ndidaá yó'o, n̄a kúú táto'on yikí koño n̄a, ch̄i kúú yó kuendá n̄a. Ta míí ná kúú n̄a kúú noo noo ndidaá ña'a. Ta míí ná n̄i sa kuu n̄a míí noo n̄i n̄ataki iin ndéé tein n̄a n̄i xí'í, dá kakuu na n̄a kómí choon sata ndidaá ña'a.

19 Dá ch̄i n̄i n̄ata'an ini míí tatá Ndios ña táto'on k̄i'o kúú míí ná, k̄i'o dión kúú Jesús.

20 Sa'a míí Jesús ko'on Ndios naki'in tá'an va'a na xí'ín ndidaá ña'a, á mián ndéi noño'ó yó'o o mián ñó'o induú, ch̄i ndidaá ña yó'o ni nandei va'a xí'ín ná sa'á n̄i Jesús, kirá n̄i xitá tá n̄i xí'í n̄a ndjika cruz.

21 Tá sata, ñayuu tukú ta'ani sa'á kuu ndó noo Ndios, ta sa'á xini u'u ndo ná, ch̄i sa'á komí ndó iin ñaxintóni k̄ini, ta sa'á kee ndó ña k̄ini. Tído viti n̄i sa'an Cristo n̄i danáki'in tá'an va'a na ndo'ó xí'ín Ndios,

22 ch̄i n̄i xí'í na míí ná n̄i xí'í n̄a sa'a ndo, dá kuu naki'o na ndo'ó noo Ndios kakuu ndó ñayuu ndáa vii, ñayuu ndaa, ñayuu koó kuachí noo ná.

23 Tído kánian kandita ndaa ndo xí'ín ña ndaa kándisa yó, ta kuita toon ndó xí'án, ta ndiko toon ndó tandéé iní xí'o to'on va'a sa'a Jesús noo ndo, tá'an ña n̄i seídó'o ndó. Ta iin níí kúú ñayuu yó'o náka'ani to'on va'a yó'o kua'an. Ta yu'u Pablo kúú iin r̄a n̄i kaxi Ndios kast̄o'on to'on yó'o xí'ín ñayuu.

N̄i xí'o Ndios choon noo Pablo ña kane'e na to'on va'a sa'a Jesús noo ñayuu

24 Ta viti kádi in̄i, ch̄i ndó'o nímaí sa'a ndo'ó, ta xí'ín ña ndó'o nígo yikí koñoi, dión, dá dáxinkooi ña n̄i ndo'o Cristo sa'á n̄a kúú kuendá míí ná, ñayuu kúú táto'on yikí koño n̄a.

25 Ta n̄i kaxi Ndios yu'u ña kechóoin noo ñayuu míí ná, ta míí ná n̄i xí'í choon nooí ña dána'a ndi'ii to'on na noo ndo.

26 Ta ña yó'o kúú ña ndichí n̄i sa'á io de'é noo míí Ndios nda rá o ñá'a kava'a ñayuu yó'o. Tído viti n̄i na'a n̄a ña noo ñayuu míí ná.

27 Ta n̄i chikaa ini míí ná na'a naán noo n̄a k̄o kúú na Israel ndi k̄i'o ká'ano kúú ña ndichí ndato yó'o. Ta ña ndichí yó'o kúú ña ió Cristo Jesús ini ndo, sa'á ño'ó ió tandéé iní ña kandeí ndó noo ndato náye'e ndaa noo ió n̄a.

28 Sa'á ño'ó kást̄o'on ndu xí'ín ndidaá ñayuu sa'a Cristo Jesús, ta ká'an ni'ini ndu noo ná, ta dána'a ndu noo ná xí'ín ña ndichí n̄i xí'í Ndios noo ndú, dá koni ndu naki'o ndu ndidaá ñayuu kakuu na ñayuu ndáa vii noo Ndios sa'á ña n̄i kee Cristo Jesús.

29 Sa'á ña yó'o ta'ani ndí'i in̄i kéchóoin xí'ín ndéé n̄i xí'í míí ná nooí, ta ndéé yó'o kédaá xí'ín, dá kandeí kee choon n̄i xí'í na nooí.

2

1 Kóni ña kana'á ndó ña ndí'i nda'á in̄i kéchóoin sa'a ndo, xí'ín sa'á n̄a ndéi ñoo Laodicea xí'ín sa'a ndidaá ka n̄a ko ñá'a koni tá'an xí'ín yu'u.

2 Dión kéei, dá natiin ndó tandéé iní, ta iin ná kakuu ndó sa'á ña kú'u sátá'an ini ndo sa'a ndo, ta ná kandeé ta'ani ndó ni'í ndo ña kandaá ini ndo ndidaá ña ndichí xí'í Ndios, dá koni ndo kana'á ndó ña ndichí, ña n̄i sa'á io de'é noo tatá Ndios, ta ña ndichí yó'o kúú Cristo Jesús.

3 Ta noo ndá'a míí Cristo ndadí va'a ndidaá kúú ña ndichí xí'ín ndidaá ña ndaa.

4 Ká'ín ña yó'o xí'ín ndó, dá kíán ná dá'a ni dánda'í ni iin tó'ón ñayuu ndo'ó xí'ín to'on maña luu kua'an,

5 dá chī va'arā kō ió'í xí'ín ndó, tído kee ndó kuendá ña ió'í xí'ín ndó, chī daá ñó'o iní'í sa'a ndó, ta kádi'í nda'ó iní'í sa'a ña luu ndé'í ndó, ta kádi'í iní'í sa'a ña ndíta toon ndó xí'ín ña kándé'í iní'í ndo'ó Cristo Jesús.

6 Ta viti, táto'on ndino'o ini ndo'ó nī natiin ndó Jesucristo, na kúú sato'o yo, kí'o dión ndino'o ini ndo'ó kanoo ndó xí'ín ná.

7 Sa'a ño'ó koo ini ndo'ó tiin toon ndó na, ta ndikō toon ndó na, ta kandita toon ndó xí'ín ña ndaa kándisa yó táto'on nī daná'a na noo ndo, ta daá kuití naki'o ndó ndiv'e'e noo Ndios.

Nī dandóo Ndios ndidaá kúú kuachi yo sa'a ña nī kee Jesús sa'a yo

8 Kandaá ndo'ó mií ndó, o sa kónó ndó dánda'í ñaá ni iin tó'ón ñayuu xí'ín ña ndí'í'í kō ndá'á'í dána'a mií ná, ni xí'ín ña to'ón dána'a na, chī iní'í ñaxintóni mií wá taa nī ndaki ña, chī dána'a na sava'a sa'a ña dándáki ñayuu ndé'í ñayuu yó'o, ta kō kíán ña ndí'í'í nī kii noo Cristo.

9 Dá chī táto'on kí'o kúú mií Ndios, kí'o dión kúú Cristo, ta nī nduu na iin taa ñayuu yó'o.

10 Ta sa'a ña ndíta yó xí'ín Cristo, sa'a ño'ó ni ña'a kō kómaní noo yo, dá kee yó ña kóni Ndios, dá chī mií ná kúú ná ndaki cháá ka o duú ndidaá tá'an ña kómí'í choon xí'ín ña dándáki noo tá'chí káa.

11 Ta sa'a ña ndíta ndó xí'ín Cristo, sa'a ño'ó kíán táto'on nī ta'anda ñí'í ndo'ó noo Ndios, va'arā kō ní ta'anda ndisa ñí'í ndo'ó xí'ín ndá'a taa táto'on kí'o kée ta Israel. Tído, sa'a ña nī ta'ó xóo na ndo'ó tixi ndá'a kuachi, sa'a ño'ó kíán táto'on nī ta'anda ñí'í ndo'ó noo Ndios sa'a ña kándisa ndó Cristo.

12 Chī tá nī sodō ndúta ndo'ó kíán táto'on nī nduxi nduu ndo'ó xí'ín Jesús noo Ndios. Ta nī nataki nduu ndo'ó xí'ín ná sa'a ña kándé'í iní'í ndo'ó ndé'e Ndios, tá'an ña nī daná'taki Jesús tein na nī xí'í.

13 Dá chī tá sa'a nī sa kuu ndó ndii noo Ndios sa'a ña nī sa ño'ó ndó tixi ndá'a kuachi, ta kō ní sá kuu ndó na ñoo Ndios sa'a ña kō ní ta'anda ñí'í ndo. Tído nī daná'taki ñaá Ndios táto'on nī kee na xí'ín Jesús, ta nī xí'í'í o ká'ano ini na sa'a kuachi ndó.

14 Chī nī dandóo na ndidaá ña sa tá'í yo kaá ley, tá'an ña sa datá'í kuachi yó sa'a ña kō ní kée ndi'í yó choon sa'ándáan. Tído nī dandóo na ña sa tá'í yo, chī kíán táto'on nī chírkaa naan ndí'ka cruz.

15 Ta kí'o dión nī dítá ná ndidaá choon né'e ña kómí'í choon xí'ín choon né'e ña dándáki noo tá'chí káa, ta nī kenóo túu naan, chī sa'a ña nī kee Cristo ndí'ka cruz, sa'a ño'ó nī kándé'í ná xí'án.

Dín va kée yó viti sa'a ña kúú yó kuendá Jesús

16 Sa'a ño'ó o sa kékuendá ndo'ó tá kana'a ñayuu xí'ín ndó sa'a ña se'í ndo, o sa'a ña xí'í ndó, o sa'a ña kō kéká'ano ndó dao víko, o sa'a ña kō kéká'ano ndó yoo sáa o sa'a ña kō kée ndó táto'on kée mií ná kuu nani'í ndé'e ná.

17 Dá chī ndidaá ña yó'o kúú konda'í iin ña'a vey koo, tído tá nī kii Cristo, dá nī nani'í yo ña mií ná kúú na ndaa noo ndidaá ña yó'o.

18 O sa kónó ndó noo ni iin taa ña dátuyú rá ndo'ó no'ó ña kánian ni'í ndo, chī kée ra mií rá ña ió nda'í ini ra, ta kéká'ano ra ángel, ta kúuin toon ra ká'an ra sa'a ña xini rá chí induú. Ta kúú rá taa kúryí nda'ó sa'a ña kómí'í rá iin ñaxintóni kini.

19 Ta kō ndikō ra Cristo, na kúú dín noo yo. Ta mií Cristo kúú na dákuá'ano ñaá táto'on kí'o dákuá'ano dín yo yikí koño yo, tá'an ña tíin tá'an kée tuchi, ta mií Ndios kúú na dákuá'ano ñaá xí'ín ña kándé'í iní'í yo ná.

²⁰ Ta sa'á ña ni xi'i nduu ndo xi'in Cristo, sa'á ñoó ko ñó'o ka ndo tixi ndá'a ña dándáki ñayuu yó'o. Sa'á ñoó, i ndiva'a nákaní i'i ini ndo táto'on nákaní ini taa ñayuu, ta kée i'i ndo choon sa'ándá ra?

²¹ Chi kaá ra ña o kúu ta'on kakò'on ndá'a ndo ña yó'o, ta o kúu katoó ndo kei ndo ña káa, ta o sa kóo ini ndo tiin ndá'a ndó ña xaan, kaá ra.

²² Ta ndidaa choon yó'o kúu choon sa'ándá taa, ta ña dána'a mií vá rá kíán, tído kasandaá ndi'i va sa'án, chi ña ko chóon kíán.

²³ Ta ká'an ñayuu ña choon yó'o ni kixian noo iin ñaxintóni ndjichí, dá chi ká'an ndi kánian kee ñayuu kandaño'o na Ndios, ta kéndúsaan xi'in ñayuu ña nda'í koo ini na, ta mián dándó'o na nio ná, dá kandeé ná kee na ña. Tído o chindeéan yó, dá dánkoo yó ña kini kóni ñi'i yó.

3

¹ Ta sa'á ña ni natakí nduu ndo xi'in Cristo tá ni kandísa ndó na, sa'á ñoó ndi'i ini ndo sa'á ña ió induú, ña vei noo ió Cristo xoo kuá'a Ndios.

² Ta koo ini ndo ndi'i ini ndo sa'á ña ió induú, ta ná dá'a ni ndi'i ini ndo sa'á ña'a ió ñayuu yó'o.

³ Chi sa ni xi'i ndo noo ña kóni mií ndó, ta viti ió de'e táto'on ki'o koo ndó kandeí ndó kée Ndios táto'on ndó'o Cristo.

⁴ Tído tá ná nandíio ko Cristo, na xi'o ña kataki yo, dá natuu ndó ndáa ndó táto'on ki'o ndato náye'e ndaa káa mií ná.

Ni sa kee yó ña kini tá sata, tído viti sa ni nduu yó ñayuu sqá

⁵ Sa'á ñoó ná dá'a ka ni kataki ndo noo ña ka'an noo kóni ñi'i ndo: o sa kée ndó kuachi xi'in na ko kúu ñadi'í ndo o yi'i ndo, ná dá'a ni kee ndó ña tikíni xi'in ñi'i ndo, ná dá'a ni kaño'o ini ndo sa'á ña ka'an noo kóni ñi'i ndo, ná dá'a ni katoó ndo kee ndó ña ka'an noo, ta ná dá'a ni katoó téi ndo ñi'ón, dá chi tá kée ndó dión, dá kíán kana'a ndó ña ndáño'o ndóan.

⁶ Ta ndidaa ña kini yó'o xido ini Ndios xini na, sa'á ñoó vei na dándó'o na nio na ko xi'in kueidó'o choon sa'ándá na.

⁷ Ta sa xionoo ndó sa kee ndó ndidaa ña kini yó'o tá sa na'á tá sa dandákan ndo'o.

⁸ Tído viti kua'an ndo dánkoo ndi'i ndó ña xido ini ndo xi'in ña yachi xido ini ndo, xi'in ña xini u'u ndo ñani tá'an ndó, xi'in ña ká'an ndava'a ndó sa'a ná, xi'in to'on kini kua'an ká'an ndo.

⁹ Ta o sa kóo ka ini ndo ka'an to'ón sa'a sátá'an ndó, dá chi sa ni dánkoo ndó ñayuu yátá ni sa kuu ndó, ta ko kée ka ndo ña sa kee ndó tá sata.

¹⁰ Chi viti ni nduu ndó ñayuu saá, ta iin rá iin kuu kuu sa ndúsaá cháa ka ndo kua'an ndo kee ndó táto'on ki'o kóni Ndios, na ni kava'a ña, dión, dá kasandaá ndo kakomí ndó ñaxintóni Ndios.

¹¹ Ta ko né'e tandíni viti á kúu yó na griego o na Israel, o á ni ta'anda ñi'i yo o koó, o á kúu yó na tukú o á kúu yó na koó ñaxintóni, o á kúu yó na ió sato'o o koó. Ko né'e tandíni ndá yoo kúu yó, dá chi iin to'ón mií vá Cristo kúu na kómí choon sata ndidaa ña'a, ta kómí ná kuendá sa'a ndidaa ñayuu.

¹² Kúu ndó ñayuu ni kaxi mií Ndios, ta kúu ndó ñayuu na, ta kú'u ini na sa'a ndo. Sa'á ñoó koo ini ndo ku'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, ta va'a koo ini ndo, ta nda'í koo ini ndo, ta vitá koo ini ndo, ta kueé ni koo ini ndo.

¹³ Ta ki'o ndeé ini sa'a sátá'an ndó, ta ki'o ká'ano ini ndo sa'a iin rá iin ndó tá ndáa ña'a ni ya'a na noo ndo. Ta táto'on ki'o ni xi'o ká'ano ini Cristo sa'a ndo, ki'o dión ta'ani koo ini ndo kee ndó xi'in ini rá iin ndó.

¹⁴ Tído ña ndáya'i cháa ka noo ndidaa ña yó'o kíán ku'u ini sa'a sátá'an ndó, dá chi savá'a ña yó'o kíán kedaá xi'in ndó, dá iin kakuu ndó.

¹⁵ Ta ná kǐ'o Ndios ñā koo va'a ini ndo, chǐ sa'á ñā yó'o nǐ nākana na ndo'ó ñā kakuu ndó iin tó'ón. Ta daá kuití nakǐ'o ndó ndivé'e noo ná.

¹⁶ Ta ná nakutí nio ndo xí'in to'on va'a sa'a Cristo Jesús, dá kuu dána'a tá'an ndó noo ndo, ta kuu ka'an ni'ini noo sátá'an ndó xí'in ñā ndichí xí'o Ndios. Ta kata ndó xí'in ndino'o ini ndo noo sato'o yo Ndios xí'in salmo xí'in yaa ij, xí'in yaa xí'o Espíritu ij Ndios noo ndo. Ta xí'in ñā yó'o nakǐ'o ndó ndivé'e noo ná.

¹⁷ Ta noo ndidaá to'on ká'an ndo, ta noo ndidaá ñā kée ndó, kee ndóan tátó'on kǐ'o kóni Jesús, nā kuu sato'o yo, ta noo ndidaá ñā'a nakǐ'o ndó ndivé'e noo tatá Ndios sa'á Jesús.

Kǐ'o di'a kánian kee yó sa'á ñā kúu yó kuendá Jesús

¹⁸ Ta ndo'ó, nā ñá'a xaan, koo ini ndo kueidó'o ndó yǐi ndo, chǐ kǐ'o dión kánian kee ndó sa'á ñā kúu ndó kuendá Jesús, nā kúu sato'o yo.

¹⁹ Ta ndo'ó, ta òa xaan, koo ini ndo konǐ ndo ñadi'í ndo, ta o sa kéndava'a ndó xí'in ná.

²⁰ Ta ndo'ó, takuáchí yǐi xí'in takuáchí di'í, koo ini ndo kueidó'o ndó tatá ndo xí'in naná ndo, dá chǐ ñā yó'o kían náta'an ini sato'o yo Jesús xiní nā.

²¹ Ta ndo'ó, nā kúu tatá xí'in naná, o sa kóo ini ndo tóo tóo dánani ndó de'e ndó, dá kían ná dá'a ni kutúu ini xi.

²² Ta ndo'ó, nā ñó'o tǐxi ndá'a iin sato'o, kueidó'o ndó ndidaá choon sa'ándá ra noo ndo. Kéchóon va'a ndó, va'ará ko iin ndé'é, ta ná dá'a ni kee ndó tátó'on kée nā ndúkú ñā nata'an ini òa koni ñáá rá. Di'a kee ndóan xí'in ndino'o ini ndo, xí'in sa'á ñā ió ñāñó'ó ndó noo Ndios.

²³ Ta ndí ndáa mií vá ñā'a kée ndó, ndino'o ini ndo kee ndóan. Ta kee ndó kuendá ñā noo mií vá Ndios kée ndóan, ta o duú noo òa ñayuu yó'o,

²⁴ dá chǐ sa ná'á vá mií ndó ñā natiin ndó ñā va'a noo tatá yo Ndios sa'á ñā kéchóon ndó noo iin tó'ón Cristo, nā kúu sato'o yo.

²⁵ Tído nā kée ñā kini, noón kúu nā ni'j ya'í na sa'á ñā kini nǐ kee na, dá chǐ ni iin tó'ón ñayuu ko máni cháá ka noo Ndios.

4

¹ Ta ndo'ó, nā kúu sato'o viti, kendaá ndo xí'in nā ñó'o tǐxi ndá'a ndo, ta kendúsá'ano ndó xí'in ná. Ta kana'á ndó ñā ñó'o ta'ani ndó tǐxi ndá'a iin sato'o ió induú, ta ndé'é ná ndo'ó.

² Ta o sa kátuu ndó ka'an ndo xí'in Ndios, ta daá kaño'o ini ndo noo ká'an ndo xí'in ná, ta nakǐ'o ndó ndivé'e noo ná.

³ Ta kaka ta'ani ndó ñā manǐ noo sato'o yo Ndios sa'a ndú'u, dá ná konó ná iin íchǐ noo ndú'u, dá ná kuu dána'a ndu to'on na noo dao ka ñayuu, dá ná kana'á ná ñā ndichí sa'a Jesús, ñā kían nǐ sa'á io de'é. Ta sa'á ñā dána'j to'on yó'o, sa'á ñóo nákaaj ve'e ka.

⁴ Kaka ndo ñā manǐ noo Ndios sa'a yú'u, dá ná katǐ'ai kasto'on ndaaǐ ndi dándaki to'on yó'o tátó'on kǐ'o kánian keei.

⁵ Ta ndúsá'ano kee ndó noo ñayuu ko kúu kuendá Jesús, ta daá kuití koo nduu ndo ka'an ndo xí'in ná sa'a Jesús iin rá iin ta'ándá nóno noo ndo.

⁶ Ta koo ini ndo va'a ka'an ndo xí'in ná, ta to'on adi ka'an ndo xí'in ná, ta tǐ'a kánian koo ndó, dá kandeé ndó nandió né'e va'a ndó ñā ndátó'ón ná ndo'ó.

Xí'in ndisá'án yó'o dándí'i Pablo ñā ká'an nā

⁷ Ta nakani Tíquico xí'in ndó sa'a ndidaá ñā ndó'o yu'u tá ná saá ra noo ndéi ndó. Roón kúu iin ñani manǐ yo, ta iin toon ra chindeé tá'an ra xí'in yu'u kéchóoin noo sato'o yo Jesús.

⁸ Chì nì tãnda'í rã kɔsaa rã noo ndo sa'a choon yó'o, dá nakani ra xí'ín ndó ndi ndó'o ndu, dá ná kì'o ta'ani ra tãndeé iní noo ndo.

⁹ Ta saa nduú rã xí'ín ñani manj yò Onésimo, rã ñin toon xí'ín tɔ'on Ndios, ta kúú rá iin tãa ñoo mií ndó xaən. Ta nakani ra xí'ín ndó sa'a ndidaá ñã kúu chí yó'o.

¹⁰ Ta ká'an Aristarco, rã nákaa nduú xí'ín ve'e kaa, ndisá'an xí'ín ndó. Ta dión ni Marcos, rã kúú daxi Bernabé, ká'an ta'ani ra ndisá'an xí'ín ndó. Ta sa ná'á vá mií ndó ñã nì sa'andaí choon ñã natiin va'a ndó rã tá ná saa rã noo ndéi ndó.

¹¹ Ta ká'an ta'ani Jesús, tãa chinaní ná Justo, ndisá'an xí'ín ndó. Sava'a ndin onj tãa yó'o va kúú tã Israel chíndeé tá'an xí'ín yu'u dána'a ndu noo ñayuu ndi kee na ndu'u na tixi ndá'a Ndios. Ta tãa yó'o kúú tãndeé iní noo yú'u.

¹² Dión ni Epafras, tãa ñoo mií ndó, ká'an rã ndisá'an xí'ín ndó, ta kéchóon ra noo Cristo. Ta daá kuití ndí'i iní rã seí nda'í rã noo Ndios sa'a ndo, dá kandita toon ndó íchì Ndios, dá xinkuei ndó koo ndó tátɔ'on kì'o kóni Ndios, ta kasandaá ndo kee ndó ndidaá ñã kóni mií ná.

¹³ Ta xí'o yu'u kuendá ñã miian ndaa ndí'i nda'o iní Epafras yó'o sa'a ndo, xí'ín sa'á nã ndéi ñoo Laodicea xí'ín sa'á nã ndéi ñoo Hierápolis.

¹⁴ Ta ká'an ta'ani ñani manj yò Lucas, tãa kétátã ñayuu, ndisá'an xí'ín ndó. Ta ká'an ta'ani ñani yò Demas ndisá'an xí'ín ndó.

¹⁵ Kee ndó ñã manj ka'an ndo ndisá'an xí'ín nã kúú kuendá Jesús ndéi ñoo Laodicea, ta ka'an ta'ani ndó ndisá'an xí'ín Ninfas, xí'ín ndidaá kã nã kúú kuendá Jesús nátaka dákuá'a ve'e na.

¹⁶ Tá nì ndi'i nì ka'i ndó tuti yó'o tein mií ndó xaən, dá tanda'á ndoan ná ko'an noo nã kúú kuendá Jesús ndéi ñoo Laodicea, dá ná ka'i ta'ani naan. Ta ka'i ta'ani ndó tuti nì tãnda'á ndú kua'an noo nã ñoo Laodicea.

¹⁷ Ta kee ndó ñã manj ka'an ndo xí'ín Arquipo, kaá yu'u, ñã kían ná koo iní rã dáxinkoo ra choon nì xí'o sato'o yò Ndios noo rá.

¹⁸ Ta xí'ín ndá'a mií yu'u, Pablo, táai ndisá'an yó'o kɔsaa noo ndo. O sa nándodó ndo ñã nákaaí ve'e kaa.

Ná koo ñã manj xí'o Ndios xí'ín ndidaá ní ndó. Dión ná koo.

To'on yó'o kían mií noó ni taa San Pablo ni sa'an noó na ñoo Tesalónica

Ká'an Pablo ndisá'án

¹ Yu'u kúu Pablo, ta yu'u xí'in Silvano xí'in Timoteo ká'an ndu ndisá'án xí'in ndo'ó, na kúu kuendá Jesús ndéi ñoo ká'ano Tesalónica xaan, ndo'ó na ndíta xí'in tatá yo Ndios, xí'in de'e na Jesucristo, na kúu sato'o yo.

Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee ña maní xí'in ndó, ta nakí'o ná ña koo va'a ini ndo.

Ná'a na ñoo Tesalónica ña ndíta ndaa na xí'in Ndios

² Daá kuití vá náki'o ndu'u ndivé'e noo Ndios sa'a ndidaá ndo'ó, ta daá kuití vá ndík'o'on ini ndu ndo'ó noó ká'an ndu xí'in ná,

³ ta daá kuití ño'o ini ndu noo ká'an ndu xí'in Ndios, na kúu tatá yo, sa'á ña va'a kée ndó sa'á ña kándéé ini ndo ná, xí'in sa'a choon kée ndó sa'á ña kú'u ini ndo sa'a dao ka na, xí'in sa'á ña ndíta ndaa ndo xí'in tandeé ini kómí ndó sa'a Jesucristo, na kúu sato'o yo.

⁴ Ná'a ndu'u, ñani, ndo'ó na kú'u ini Ndios sa'a, ña mií ná ni kaxi ñaá kakuu ndó ñayuu na.

⁵ Sa'á ñoo tá ni daná'a ndu to'on va'a sa'a Jesús noo ndo, o duú xí'in to'on oon ni ni daná'a ndu, dá chi ni kechóon ndu ndéé Ndios, ta mií Espíritu ij Ndios kúu na ni xí'o ña ni kandaá tá'i ini ndo ña kían to'on ndaa. Ta ná'a va'a mií ndó ña va'a va ni sa kee ndu'u tá ni sa ndei ndu xí'in ndó sa'á ña kú'u ini ndu sa'a ndo.

⁶ Ta kúu ni kasandaá ndo kée ndó táto'on kée mií ndú, ta ni kasandaá ta'ani ndó kée ndó táto'on sa kee sato'o yo Jesús. Ta va'ará ni ndo'o naní nió ndo, tído ni natiin ndó to'on va'a sa'a ná xí'an kádij ini ndo ni kee Espíritu ij Ndios.

⁷ Ta kí'o dión ni ndo'o ndó, dá ni kasandaá ndo kúu ndó ñayuu ná'a mií noo ndidaá na kándisa Jesús ndéi chí kuendá Macedonia xí'in kuendá Acaya.

⁸ Chi xí'in ndo'ó ni naka'ani to'on va'a sa'a sato'o yo Jesús. Ta o duú iin tó'on ní Macedonia xí'in Acaya ní naka'ani to'on ñoo ni kee ndo'ó, dá chi sa ndidaá kúu vá xían ná'a ñayuu ña kándéé ini ndo Ndios. Sa'á ñoo ko xínño'ó ka ña kast'o'on ndu xí'in ná.

⁹ Chi di'a ná'ani va mií ná xí'in ndu'u táto'on kí'o ni natiin ndó ndu'u, ta ná'ani ta'ani na táto'on ni kee ndó ni ñankoo ndó ndidaá kúu yoko ni sa ndaño'o ndó, dá ni kasá'a ndaño'o ndó na kúu Ndios takí, na miían ndaa kuití kúu Ndios, ta kechóon ndó noo ná víti.

¹⁰ Ta ná'ani ta'ani na xí'in ndu'u ña ndáti ndó nandió ko tuku Jesús, na kúu de'e Ndios, kii na chí induu, ta Jesús yó'o kúu na ni nataki tein na ni xí'i, ta na yó'o kúu na dáka'ki ñaá noó ña xído ini Ndios vei sata ñayuu kée kuachi.

2

Kí'o di'a ni kechóon Pablo ñoo Tesalónica

¹ Ta sa ná'a ndó, ñani, ña ko ní naá oon ta'on choon ni saá ndu ni kee ndu noo ndéi ndó.

² Dá chi ná'a ndó ña ni ka'an ndava'a ñayuu ndéi ñoo Filipos xí'in ndu'u, ta ni kendava'a na xí'in ndú. Tído mií Ndios kúu na ni xí'o tandeé ini noo ndu'u, sa'á ñoo ko ní yu'u ta'on ndu saá ndu kast'o'on ndu xí'in ndó sa'á to'on va'a ña ká'an sa'a Jesús, va'ará ni ndo'o nda'o nió ndú ni kee dao na ñoo ndo.

³ Ta kọ ní dána'a ndu ña tọ'ón noo ndo, ta kọ ní dána'a ndu noo ndo xí'ín ñaxintóni kinni, ta kọ ní ndúkú ndú ña dándá'í ndu ndo'ó.

⁴ Mii'í v́a Ndios kúu ná nì nàta'an ini nì xini ná ndu'u, ta nì xì'o na choon noo ndu ña dána'a ndu noo ndo sá'á tọ'on va'a ña ká'an sa'a Jesús. Ta kọ ndúkú ta'on ndu'u ña kían nàta'an ini ñayuu sá'á ña kée ndu. Di'a ndúkú ndu'u ña nàta'an ini Ndios, nà ná'á t́átọ'on nákani ini nìo iin rá iin yó.

⁵ Ta ná'á ndó ña nì iin kuɔ t́átọ'on kọ ní kéchóon ndu'u tọ'on luu ká'an, dá dána'a ndu noo ndo. Ta kọ ní ndúkú ta'on ndu ña kì'o ndó dì'ón noo ndú. Ta mii'í Ndios kúu ná xì'o kuendá ña kì'o dion kían.

⁶ Ta nì kọ ndúkú ndu'u ña kían chindaya'í ñaa ñayuu, ni ña chindaya'í ñaa ndo'ó, ta nì dao ka nà, va'arà kánian koo ñańó'ó ndó noo ndú'u sá'á ña kúu ndú apóstol, nà né'e tọ'on Cristo Jesús.

⁷ Nì sà io leé ini ndu xí'ín ndó, chì sà kee ndu xí'ín ndó t́átọ'on kée iin ñá'a ndaa va'a de'án.

⁸ Ta ndó'o nda'o ndu'u sa'a ndo. Ta o duú tọ'on va'a Ndios oon ni ní chikáa ini ndu kì'o ndu noo ndo daá ñóó, chì nì sà io nduu ta'ani ndu nakì'o ndu mii'í ndú kuu ndu sa'a ndo, chì nì kuká'ano nda'o ña kú'u ini ndu sa'a ndo.

⁹ Sà ná'á v́a mii'í ndó, ñani, t́átọ'on kì'o nì ndo'o ndu nì sà kechóon ndu. Nduú ñó sà kéchóon ndu'u, dá ná dá'a nì dáta'án ndu nì iin ndo'ó xian nani nì ñaná'a ndu tọ'on va'a Ndios noo ndo.

¹⁰ Mii'í ndó xì'o ndaa kuendá xí'ín Ndios ña vii nì sà ndei ndu, ta nì kenda ndu xí'ín ndó, ta nì iin ña'a kọ ní ya'a ndu kee ndu tá nì sà ndei ndu xí'ín ndo'ó, nà kúu kuendá Jesús.

¹¹ Ta ná'á ta'ani mii'í ndó ña t́átọ'on kée iin tata xí'ín de'e na, kì'o dion sà ká'an ni'ini ndu noo iin rá iin ndó, ta sà xì'o ndu'u t́andéé ini noo ndo,

¹² ta sà sa'anda ndu choon noo ndo ña kee ndó t́átọ'on kì'o kánian kee nà kúu ñayuu Ndios, chì nì nakana ñaa ná ña kandeí ndó noo ndato náye'e ndaa noo ió nà dándáki na.

¹³ Sà'á ñóó kọ sà tuu ta'on ndu náki'o ndu'u ndivé'e noo Ndios, chì tá nì ñaná'a ndu tọ'on Ndios noo ndo, kúu ndato nì natiin ndóan tá nì seídó'o ndóan. Ta kọ ní natiin ndóan kían tọ'on nì kana tein ñaxintóni taa. Di'a nì natiin ndóan ña mii'í ndaa ndisa kían tọ'on Ndios, tá'an ña chindeé ndo'ó ndita ndaa ndo xí'ín ña kándisa ndó.

¹⁴ Ta ndo'ó, ñani, nì ndo'o ta'ani ndó t́andó'ó t́átọ'on kì'o nì ndo'o nà kúu ñayuu Ndios kúu kuendá Cristo Jesús ndéi chí kuendá Judea di'a. Chì nì kendava'a ta'ani nà ñoo mii'í ndó xí'ín ndó t́átọ'on kì'o sà kendava'a t́a ñoo Israel xí'ín mii'í ná.

¹⁵ Ta nì sa'ání t́a ñoo Israel yó'o sato'o yo Jesús t́átọ'on kì'o nì sa'ání rá profeta mii'í rá nì sà ndei sà na'á. Ta nì taó xoo ra ndu'u tein mii'í rá, ta kọ náta'an ini Ndios xini ñaa ná, ta xini u'u rą ndidaa ñayuu,

¹⁶ Chì sadí rą noo ndú, dá ná dá'a nì dána'a ndu noo nà kọ kúu nà Israel, dá ná o nì'í ná ña káki na noo kuachi nà. Dion kée ra, sá'á ñóó nì ndukua'a cháá ká kuachi rą noo Ndios, ta nì kasáa ña xido nda'o ini nà sata rá sá'á ña kini kée ra.

Kóni Pablo k'o'on tuku na koto ni'ini ñaa ná

¹⁷ Ñani, tá nì ya'a cháá kuɔ nì kexoo ndu'u tein ndó, kúu sà nì kasá'á v́a nda'í ká'an ndu'u nandió kuéi ndu kande'é ndú ndo'ó, dá chì va'arà ndéi xoo ndu, tído daá kuití v́a ñó'o ini ndu sa'a ndo.

¹⁸ Sà'á ñóó nì ka'án ndú saá ndu kande'é ndú ndo'ó. Ta yu'u Pablo, kuá'a nda'o ta'ándá nì ka'ín saajì noo ndéi ndó, tído nì ketéin ña u'u noo ndú.

¹⁹ Dá chì źa kọ ná'á ndó ndá yoo kakuu t́andéé ini noo ndú, ta ndá yoo kì'o ña kadij ini ndu, ta ndá yoo kakuu corona ndu, nà ka'an va'a ndu sa'a? źÁ

kɔ ná'á ta'on ndó ña ñaá kakuu ndo'ó tá ná kasandaá kuu nandió kɔo tuku Jesucristo, na kúú sato'o yo, kasaa na?

²⁰ Chì sa'a ndo'ó natiin ndu ñaño'ó xí'an kadii iní ndu.

3

Ni sa'an Timoteo ñoo Tesalónica ni xito ni'ini ñaá xi

¹ Ta sa'a ña kɔ xí'o ndeé ka iní ndu ña nákaní iní ndu sa'a ndo, sa'a ñoo ni kandoo ndu ña kían kándo ndu ñoo Atenas,

² dá ni tanda'á ndú ñani ndu Timoteo kosaa xi noo ndéi ndó, chí kéchóon xi noo Ndios, ta kéchóon dáó ta'ani xi xí'in ndú noo xionoo ndu dána'a ndu to'on va'a sa'a Jesús. Dá ná chindeé xi ndo'ó kandita toon cháá ka ndo xí'in ña ndaa kándisa yó, ta ná kí'o ta'ani xi tandeé iní noo ndo,

³ dá kían ná dá'a ni kexoo ni iin ndó noo ña kándisa ndó kée tandó'ó ndo'ó ndó, chí sa ná'á vá mií ndó ña kánian kando'o yó tandó'ó.

⁴ Chì tá ni sa ndei ndu xí'in ndo'ó, dá ni kasto'on ndu ña kendava'a ñayuu xí'in yó sa'a ña kúú yó kuendá Jesús, ta ná'á va'a mií ndó ña kí'o dión ndó'o yó viti.

⁵ Ta sa'a ña kɔ ní xí'o ndeé ka inii ña nákaní inii sa'a ndo, sa'a ñoo ni tanda'í Timoteo kosaa xi noo ndéi ndó, dá kandaá inii nde'á á ndita ndaa ií ndo xí'in ña kándéé iní ndo Jesús. Dá chí ni yu'íi ña oon ni ví ni kexíxi ña u'u xí'in ndó, ta ni kandeéan ni danda'avían ndo'ó, ta ni naá óon choon ni kee ndu ni daná'a ndu noo ndo.

⁶ Tído sa ni nandió kɔo va Timoteo ni ndusáa xi noo ndéi ndu. Ta va'a ká'an xi sa'a ndo, ña ndita ndaa ií va ndó xí'in ña kándéé iní ndo Jesús. Ta kú'u iní sa'a sátá'an ií va ndó. Ta kaá ta'ani xi ña daá vá ñó'o va iní ndo sa'a ndú sa'a ña kóni ndo ndú, ta kóni kí'í ndo koni tuku ndó ndu'u, táto'on kí'o kóni ta'ani ndu'u koni ndu ndo'ó.

⁷ Ñani, ndó'o ndu tandó'ó noo ndéi ndu yó'o, ta nda'í kúu iní ndu, tído ni ndundeé iní ndu tá ni kandaá iní ndu ña ndita ndaa ndo'ó xí'in ña kándéé iní ndo Jesús.

⁸ Ta kúú ni naní'i iní ndu, xiní ndu, tá ni kandaá iní ndu ña ndita toon ndó xí'in sato'o yo Jesús.

⁹ Ndí kúú ví ndivé'e nakí'o ndu'u noo Ndios sa'a ndo? Chì kadii nda'o iní ndu'u noo Ndios kée ndó,

¹⁰ ta nduú ñoo xíka ndu'u noo ná ña ná konó ná saá ndu kande'é ndú ndo'ó, dá dáxinkoo ndu ña kómanj kandaá iní ndo, dá kua'ano cháá ka ndo xí'in ña kándéé iní ndo Jesús.

¹¹ Ta kóni ndu'u ña mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná konó ná íchi saa ndu noo ndéi ndó.

¹² Ta na kúú sato'o yo ná chindeé ná ndo'ó, dá ná kua'ano cháá ka ña kú'u sátá'an iní ndo sa'a ndo xí'in sa'a ndidaá ka ñayuu táto'on kí'o kée ndu'u kú'u iní ndu sa'a ndo,

¹³ ta ná kí'o na ña kandita toon ndó, dá ná koo vii ndo noo Ndios, na kúú tatá yo, tá ná kasandaá kuu nandió kɔo mií Jesucristo, na kúú sato'o yo, xí'in ndidaá ñayuu na. Dión ná koo.

4

Kí'o di'a kánian kee yó, dá nata'an iní Ndios koni na yó

¹ Ta viti, ñani, seí nda'í ndu noo ndo, ta ká'an ni'ini ndu noo ndo sa'a ña kúú yó kuendá sato'o yo Jesús. Chì sa ni daná'a ndu noo ndo ndí kían kánian kee

ndó, dá nata'an ini Ndios koni ñaá ná. Ta k̄i'o dión kée ndó viti, tído koo ini ndo kat̄i'a cháá ka ndo kee ndóan.

² Ch̄i sa ná'á vá ndó ndá choon ni sa'anda ndu noo ndo kee ndó, ch̄i noo sato'o yo Jesús ni ñi'í ndu'u choon yó'o.

³ Ch̄i ña kóni Ndios kían koo vii ndo noo ná. Sa'á ñoó o sa kóo ini ndo dáyako ndo mií ndó xí'ín kuachi xí'ín na ko kúú ñadi'í ndo o yíi ndo.

⁴ Di'a koo ini iin rá iin ndó kat̄i'a ndó koo vii ndo xí'ín na kúú ñadi'í mií ndó, ta koo ñaño'ó ndó noo ná.

⁵ Ta o sa kátoó ndo kee ndó ña ka'an noo táto'on k̄i'o kée ñayuu ko ná'á Ndios.

⁶ Ta ni iin tó'on ndó o sa kóo ini koni xíxi ñani ndo kuendá Jesús xí'ín ña kini yó'o, ch̄i ka'í nda'o dándó'o Ndios ño ndo sa'á kuachi yó'o táto'on sa ni kast'o'on ndu xí'ín ndó, ta ni x̄i'o ndu kuendá noo ndo.

⁷ Ch̄i ko ní kána ta'on Ndios yo ña kían kandeí yo kee yo ña kini kóni ñií yo. Di'a ni kana na yó ña koo vii yo noo ná.

⁸ Sa'á ñoó ndi ndáa mií vá ndó kénóo to'on dána'a ndu yó'o, kana'á ndó ña ko kénóo ta'on ndó ni iin ta ñayuu yó'o. Di'a mií vá Ndios, na ni x̄i'o Espiritu ií ná noo yo, noón kúú na kénóo ndó.

⁹ Ko káni kaan ña taa ndu'u ña ku'u sátá'an ini ndo sa'a ndo, dá ch̄i sa ni daná'a vá mií Ndios noo ndo ña ku'u ini sa'a sátá'an ndó.

¹⁰ Ta dión ta'ani kée ndó xí'ín ndidaá ka na kúú kuendá Jesús, na ndéi chí kuendá Macedonia di'a. Tído seí nda'í ndu noo ndo, ñani, ña ká'ano cháá ka ná kakuu ña kú'u ini ndo sa'a ná.

¹¹ Ta koo ini ndo koo va'a ini ndo xí'ín ndidaá ñayuu. Ta ndi'i ini ndo noo choon kée mií ndó, o sa chímee ndó mií ndó noo dao ka ña'a. Ta ndi'i ini ndo kechóon ndó, dá ni'í ndo ña'a kasá'an ndó, táto'on ni sa'anda ndu choon noo ndo.

¹² Dá kían ná koo ñaño'ó ñayuu ko ná'á Ndios noo ndo, ta ni iin ña'a ná o kámani noo ndo.

Di'a koo, dá nandió koo tuku Jesús kii na ñayuu yó'o

¹³ Ta viti kóni ndu'u ña kana'á ndó, ñani, sa'a ndí kían ndo'o ñayuu ni xi'i, dá ná o kúnda'í ini ndo sa'a ná táto'on k̄i'o ndó'o na koó tandeé ini noo.

¹⁴ Ch̄i kándisa yó ña ni xi'i Jesús, ta ni ñataki na. Ta k̄i'o dión ta'ani dáki'in tá'an Ndios na kúú kuendá Jesús ni xi'i xí'ín mií Jesús.

¹⁵ Ta viti ko'on ndu kast'o'on ndu xí'ín ndó to'on ni ka'an mií sato'o yo Jesús, ch̄i ni kaa na ña yóo, na ndéi taki ií tá ná nandió koo mií Jesús kii na ñayuu yó'o, o kuii noó ta'on yó ko'on yo noó na sa ni xi'i ko'o naki'in tá'an yó xí'ín Jesús.

¹⁶ Ch̄i dinño'ó ta'anda choon chí induú, dá táj kayu'u iin arcángel, ta táj ka'an trompeta Ndios, dá ví noo sato'o yo Jesús nda induú kii na. Ta kúú dinño'ó ka nataki na sa ni xi'i kúú kuendá Jesús.

¹⁷ Tá ni ndi'i, ndidaá yóo, na ndéi taki ií noño'o yó'o, nadjítá Ndios ko'on dáó yó xí'ín na ni ñataki ñoó noo viko káa naki'in tá'an yó xí'ín sato'o yo Jesús noó tach̄i. Ta dión kandeí kuii yo xí'ín ná.

¹⁸ Sa'á ñoó k̄i'o ndó tandeé ini noo iin rá iin ndó xí'ín to'on yó'o.

5

Ná kandeí nduu yo, ch̄i ko ná'á yó ndá oon nandió koo Jesús

¹ Ta sa'a ndá oon koo dión xí'ín ndi kooan, ko káni kaan taai ña sa noo ndo, ñani,

² dá **chị** sà ná'á vạ'a mií ndó ñà iin ndakána va kasandaá kuụ nandió kọo sato'o yọ, táto'on kị'o kée iin tẹ kuị'íná tá vẹi ra sàkuaá kị'in kuị'íná ñà rá.

³ Mii kuụ ka'an ñayuu di'a: "Vạ'a nda'o ndéi yó, kọo kẹ va tandó'ó noo yọ viti", kaa na, ta kúu iin ndakána va tiin ñàa tandó'ó kini ñoó, táto'on iin ndakána kásá'á káki de'e nẹ ñá'a. Ta ni iin tó'ón ná o káki noó tandó'ó yó'o.

⁴ Tído ndó'ó, ñani, sà ná'á ndó táto'on kị'o koo, **chị** kọ iin naá kẹ noo ndọ sá'á ñà yó'o. Sà'á ñọo o tiin ndakána kuụ yó'o ndọ'ó táto'on kị'o tiin ndakána iin tẹ kuị'íná ñayuu kị'in kuị'íná rá.

⁵ **Chị** sà ndidaá kúu vá ndó'ó kúu nẹ tóon noo, **chị** sà nị nẹtoon noo ndo. Ta kọ iin naá kẹ noo yọ, **chị** kọ kúu kẹ yọ kuendá noo iin naá.

⁶ Sà'á ñọo ná o sà kúdi yọ táto'on kị'o kée ñayuu kọ ná'á Ndios. Di'a ná kandeí nduu yọ, ta ná kaño'o ini yọ.

⁷ Dá **chị** nẹ kídị, sàkuaá kídị nẹ, ta nẹ xí'i, sàkuaá xí'i na.

⁸ Tído yóo kúu nẹ sà tóon noo, sà'á ñọo ná kaño'o ini yọ. Ná koo ini yọ ñà kandeé iní yọ Jesús, ta ná ku'u ini yọ sa'a dao kẹ ñayuu. Ta ñà yó'o ná kakuu táto'on iin kẹa kanda'a yikẹ yọ. Ta tandeé iní kómí yọ ñà miian ndaa kuití káki yó noó kuachi yọ ná kakuu táto'on iin kẹa kanóo diní yọ.

⁹ **Chị** kọ ní kaxi Ndios yó, dá kuido ini nẹ koni nẹ yó. Di'a nị kaxi na yó, dá nị'y yọ ñà káki yó noó kuachi yọ sà'á ñà nị kee Jesucristo, nẹ kúu sato'o yọ,

¹⁰ nẹ nị xí'i sa'a yọ, dá kían, vạ'ará nị xí'i yọ o takí yọ, tído kandeí dáó yó xí'ín ná.

¹¹ Sà'á ñọo kị'o tá'an ndó tandeé iní yó'o noo iin rá iin ndó, ta dákuá'ano tá'an ndó xí'ín to'on Ndios táto'on kị'o kée ndó ndéi ndó.

Ká'an nì'ini Pablo noó nẹ kúu kuendá Jesús

¹² Ta seí nda'í ndu noo ndo, ñani, ñà koo ini ndo koo ñàñó'ó ndó noó nẹ kéchóon noo ndo, **chị** nị xí'o sato'o yọ Jesús choon noo ná ñà kuita na noo ndo, ta ka'an nì'ini nẹ noo ndo.

¹³ Sà'á ñọo koo ñàñó'ó ndó noo ná, ta ku'u nda'o ini ndo sa'a ná sa'a choon kée na noo ndo. Ta ná koo ini ndo kandeí vạ'a ndó xí'ín iin rá iin ndó.

¹⁴ Ta seí nda'í ta'ani ndu noo ndo ñà koo ini ndo dánani ndó nẹ dúsá, nẹ kọ kóni kéchóon. Ta kị'o ndó tandeé iní noó nẹ nị ndíko, ta chindeé ndó nẹ vitá iní. Ta kueé koo ini ndo xí'ín ndidaá kúu ñayuu.

¹⁵ Ta o sà kóo ini ndo nandió né'e ndó ñà kini kée dao kẹ ñayuu xí'ín ndó. Di'a ndí'i ini ndo kee ndó ñà vạ'a xí'ín iin rá iin ndó. Ta dión ta'ani kee ndó xí'ín ndidaá kẹ nị ñayuu.

¹⁶ Ta daá kuití ná koo dij iní ndo.

¹⁷ Ta o sà kátuu ndó ñà ká'an ndo xí'ín Ndios.

¹⁸ Ta nakí'o ndó ndivé'e noo ná sa'a ndidaá ñà ndó'o ndó, **chị** kị'o dión kóni mií Ndios kee yó sà'á ñà kúu yó kuendá Cristo Jesús.

¹⁹ O sà kadí ndo noó ñà kóni Espiritu iñ Ndios kee na.

²⁰ O sà kú'ichị ini ndo kueíd'o ndó to'on nị xí'o mií Ndios noó ñayuu dána'a noo ndo.

²¹ Korndodó vạ'a ndó ndidaá kúu ñà dána'a nẹ, dá naki'in vạ'a ndó ñà kían vạ'a.

²² Ta tao xóo ndó mií ndó noó ndidaá ñà kini.

²³ Ta mií Ndios, nẹ xí'o ñà koo vạ'a ini yọ, ná kevii ní ná ndó'ó, ta ná taxi vii ná iin ní kúu ndó, espíritu ndo, xí'ín ní'o ndo, xí'ín yíkí kọño ndo, dá kían ná koo vii ndo tá ná kasandaá kuụ nandió kọo tuku Jesucristo, nẹ kúu sato'o yọ, kasaá nẹ.

²⁴ Dá **chị** iin nẹ ndaa kúu Ndios, nẹ nị kana ndó'ó xoo mií ná, ta noón kúu nẹ kee ñà yó'o xí'ín ndó.

Xí'ín ndisá'án yó'o dándí'i Pablo ña ká'qn nq

²⁵ Ñani, kaka ndo ña manj noo Ndios sa'a ndú'u.

²⁶ Ta chitó tá'an ndó noo ndo, ta ña yó'o ná kakuu iin ñaño'ó ka'an tá'an ndó ndisá'án xí'ín nq kúú ñani ndo.

²⁷ Ta sa'ándái choon noo ndo xí'ín choon nj xí'o Ndios noqí ña ka'i ndó tuti yó'o noo ndidaá kq nq kúú ñayuu Ndios.

²⁸ Ná koo ña manj xí'o sato'o yo Jesucristo xí'ín iin rá iin ndó. Díón ná koo.

To'on yó'o kían kúu uú nī taa San Pablo nī sa'an noó nā ñoo Tesalónica

Ká'an Pablo ndisá'án

¹ Yu'u kúu Pablo, ta yu'u xí'in Silvano xí'in Timoteo ká'an ndu ndisá'án xí'in ndo'ó, nā kúu kuendá Jesús ndéi ñoo ká'ano Tesalónica, ndo'ó nā ndíta xí'in ta'ta yo Ndios, xí'in de'e na Jesucristo, nā kúu sato'o yo.

² Ta mií ta'ta yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee na ña manj xí'in ndó, ta nakj'io na ña koo va'a ini ndo.

Dándó'o Ndios níq ndidaá nā kée kuachi tá ná natuu sato'o yo Jesús kii na chí induú

³ Daá kuiti vá kánian nakj'io ndu'u ndiv'e'e noq Ndios sa'a ndo, ñani. Ta kji'o dión níyiká ndú kee ndu, chí iin iin kuú kuú sá sá'ano cháá ka ndo kua'an ndo xí'in ña kándéé ini ndo Jesús, ta sá'ano ta'ani ndó xí'in ña kú'u cháá ka ini sa'a sá'ta'an ndó.

⁴ Sa'a ñoo ká'an va'a ndu sa'a ndo'ó noq dao ka nā kúu kuendá Ndios náta ka ve'e ño'o, chí va'ará kéndava'a ñayuu xí'in ndó, ta va'ará ndó'o ndó tandó'ó, tído xí'o ndeé vá ini ndo, ta ndíta ndaa ndo xí'in ña kándéé ini ndo Jesús.

⁵ Ta sa'a ña xí'o ndeé ini ndo, ñoo kían ná'a ña kényiko ndaa Ndios. Sa'a ñoo ío íchi ndo ña ndu'u ndó noq dándáki na, chí sa'a ña yó'o kían ndó'o níq ndo.

⁶ Ta ña ndaa vá kíán noq mií Ndios ña dándó'o na níq ñayuu kéndava'a xí'in ndo'ó.

⁷ Ta noq ndo'ó, nā ndó'o níq viti, nakj'io Ndios ña nani'j ndéé dáó ndo'ó xí'in ndu'u tá ná natuu sato'o yo Jesús kii na chí induú xí'in ndidaá ángel ño'o tíxi ndá'a ná

⁸ tein ño'ó kēi ita, dá chiya'i na ñayuu ko ní xín nakoni Ndios, xí'in nā ko ní xín kueídó'o to'on va'a ña ká'an sa'a Jesucristo, nā kúu sato'o yo.

⁹ Ta ñayuu yó'o kúu nā ndo'o nani níq ndidaá tá'an kuú, chí ni iin kuú o konj nā ndu'u na noq ío sato'o yo Ndios, ta ni iin kuú o konj nā táto'on ndato ndéé kómí ná.

¹⁰ Dión koo kuú tá ná nandió koo Jesús, dá kían ndato nda'io natiin na ñaño'ó kee ñayuu mií ná, ta naá ini ndidaá kúu ñayuu kándisa ñaá. Ta dión ta'ani ndo'ó mií ndó, chí kándisa ndó to'on nī daná'a ndu noq ndo.

¹¹ Sa'a ñoo daá kuiti vá xíka ndu ña manj noq Ndios sa'a ndo, ña ná kji'o na ña kakuu ndó ñayuu ndaa, dá chí sa'a ña yó'o nī ka'xi na ndo'ó. Ta xíka ta'ani ndu noq ná ña xí'in ndéé mií ná ná kandeé ndó kee ndó ndidaá kúu ña va'a, xí'in ndidaá kúu choon nī chikáa ini ndo kee ndó sa'a ña kándéé ini ndo ná,

¹² dá ná ni'j sato'o yo Jesucristo ñaño'ó sa'a ndo. Ta dión ta'ani natiin ndó ñaño'ó sa'a ña kándéé ini ndo ná, ta dión koo sa'a ña manj nī kee Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo xí'in yó.

2

Dinño'ó ka taa kini kasandaá, dá ví kasaa Jesús

¹ Ta viti kásto'on ndu xí'in ndó ndi koo tá ná nandió koo Jesucristo, nā kúu sato'o yo, kasaa nā, ta ndi koo, dá naki'in tá'an yó xí'in ná. Ta seí nda'í ndu noq ndo'ó, ñani,

² ña ná dá'a ni konó ndó ña vitá oon nadaká ñayuu ñaxintónj ndo, ta o sa kútúú ini ndo, va'ará kaá na ña Espíritu ij Ndios nj ka'an xí'in ná ña sa nj ya'a va kuu nj nandió koo sato'o yo Jesús, o tá dána'a na ña dión kián o tá kaá na ña nj tándá'a ndu'u iin tuti ká'an dión.

³ O sa kándia ndó ña dánda'í ni iin ñayuu ndo'ó, dá chj tá o ñá'a kasandaá kuu yo'ó, dá kían kua'á nda'o ñayuu kasá'á dánkoo íchj Ndios, ta kasandaá iin taa kini, tá'an ra nj ni'í tá'í ña naá rá noo Ndios.

⁴ Ta ndakuijn ra, ta kenóo ra ndidaá ña'a chínani ñayuu kúú ndios, xí'in ndidaá ña'a ndáño'o na. Ta nda noo ij cháá ka ini ve'e ño'o ká'ano kakoo ra, dá kee ra mií rá ña kúú rá ndios.

⁵ ¿Á koo ndúsaá ta'on ini ndo ña nj ka'in sa'a ndidaá ña yo'ó tá nj sa ioj xí'in ndó?

⁶ Ta sa ná'á vá ndo'ó ndí kián chítuu noo tá kini ñoó, sa'á ñoó o natuu ta'on ra nda ná kasandaá hora kánian na'a noo rá.

⁷ Ta kana'á ndó ña sa kéchóon va ña kini ñoó, tido ío de'é ij váán, dá chj ío ña chítuu va ña viti, sa'á ñoó koo ñá'a natuuan. Tido nda ná kasandaá kuu kuxoo ña chítuu ñaá, nda daá ví, dá natuuan.

⁸ Nda daá ví, dá na'a noo mií taa kini ñoó. Dá ka'áni ñaá Jesús xí'in tachj yú'u ná, dá dánaá ñaá ná kee ña naye'e ndato noo nandió koo na kii na.

⁹ Chj tá ná kasandaá tá kini ñoó, kakomí rá ndée mií ña u'u, sa'á ñoó ká'ano nda'ó choon kane'e ra kasaa ra xí'in ña maña, ta kandeé rá kee ra ña'a ná'ano xí'in ña'a ndato.

¹⁰ Ta xí'in ndidaá ña maña yo'ó dánda'í ra ñayuu xíonoo íchj kua'an indayá, chj koo ní xíin na natiin na xí'in ndinoo ini na ña ndaa, sa'á ñoó o káki ta'on na noo kuachi na.

¹¹ Sa'á ñoó k'i'o Ndios ña dánda'í ñaá iin ña to'ón ká'ano, dá kandísa na ndidaá kúú ña to'ón ka'an ra,

¹² dá kían nando'o níoo ndidaá kúú ñayuu koo ní xíin kandísa ña ndaa, chj di'a nj katoo cháá ka na ndikoo na ña kini.

Sa nj qaxi va Ndios yo ña dákaiki ñaá ná

¹³ Tido ndu'u, daá kánian naki'o ndu ndivé'e noo Ndios sa'a ndo'ó, ñani, na kú'u ini sato'o yo Ndios sa'a. Chj ndo'ó kúú na nj qaxi mií ná nda mií sa'a, dá natiin ndó ña káki ndó sa'á ña nj nduvii Espíritu ij ná ndo'ó, xí'in sa'á ña kándée iní ndo ña ndaa.

¹⁴ Chj nj kana Ndios ndo'ó ña natiin ndó ña káki ndó xí'in to'on va'a nj daná'a ndu noo ndo, dá natiin ta'ani ndó ñaño'ó táto'on k'i'o natiin Jesucristo, na kúú sato'o yo, ñaño'ó.

¹⁵ Sa'á ñoó kandita toon ndó, ñani, ta tiin toon ndó ña ndaa nj daná'a ndu'u noo ndo, á kián ña nj daná'a ndu xí'in yú'u ndú noo ndo, o á kián ña nj taa ndu noo tuti ni saa noo ndo.

¹⁶ Ta mií Jesucristo, na kúú sato'o yo, xí'in mií Ndios, na kúú tatá yo, kúú na kú'u ini sa'a yo, ta nj xí'o na tandeé iní kakomí yo ndidaá tá'an kuu, ta nj xí'o ta'ani na iin tandeé iní ká'ano noo yo sa'á ña manj nj kee na xí'á,

¹⁷ ta naki'o na ña ndeé koo ini ndo, ta ná dákuá'ano na ndo'ó, dá katj'a ndó ka'an ndo ndidaá to'on va'a, ta katj'a ndó kee ndó ndidaá ña va'a.

3

Kaka ndo ña manj noo Ndios sa'a ndú, dá ná natiin va'a ñayuu to'on Ndios

¹ Viti, ñani, kaka ndo ña manj noo Ndios sa'á ndu'u, dá kían ná naka'ani kú to'on Ndios ndidaá kúú xíán kee ndu'u, ta ná natiin ndato ñayuu to'on Ndios táto'on k'i'o ndato nj natiin mií ndóan.

² Ta kaka ta'ani ndó noo ná ña ná kandaa na ndu'u noo ñayuu kíni, noo na kóni kendava'a xí'in ndú, chi o duú ndidaa ñayuu kándéé ini Jesús.

³ Tído iin na ndaa kúú sato'o yo Jesús, sa'á ñoó k'i'o na ña kandita ndaa ndo, ta kandaa na ndo'ó noo ña kini.

⁴ Ta sa'á ña kándéé ini yo sato'o yo Jesús, sa'á ñoó kándéé ini ndu ña kée iji vá ndó choon ni sa'anda ndu'u noo ndo, ta dión kee va ndó.

⁵ Ta ná chindeé ñaa sato'o yo Jesús, dá kat'i'a ndó ku'u sata'an ini ndo sa'a ndo, táto'on k'i'o kú'u ini mií Ndios sa'a yo. Dá kat'i'a ta'ani ndó koo ndeé ini ndo tein tandó'ó ndó'o ndó táto'on k'i'o ni xi'o ndeé ini Cristo Jesús.

Kánian kechóon yó, dá kataki yo

⁶ Sa'ándá ndu choon noo ndo, ñani, xí'in choon ni xi'o sato'o yo Jesucristo noo ndú, ña o sa káne'e tá'an ndó xí'in na kúú kuendá Jesús, na ko xíin kechóon, tá'an na ko kóni kee choon ni sa'anda ndu noo ndo.

⁷ Ta sa ná'á vá mií ndó ndí kían kánian kee ndó, dá kee ndó táto'on k'i'o sa kee ndu, chi ko ní sá ndei dúsá ndú tein mií ndó.

⁸ Chi ko ní seí óon ta'on ndu pan ni iin tó'on ñayuu. Di'a nduú ñoó va ni sa ndi'i ini ndu sa kee ndu choon ndeé, dá kían ná dá'a ni dáta'an ndu ni iin ndo'ó sa'á ña kasá'an ndu.

⁹ Ío íchi ndú ña koto ndó ndu'u, tído ko ní xíka ta'on ndu ña kee ndó dión. Di'a sa kechóon va ndu'u, chi kóni ndu ña kían kat'i'a ndó kee ndó táto'on k'i'o kée ndu'u.

¹⁰ Chi tá ni sa ndei ndu xí'in ndó, dá ni sa'anda ndu choon noo ndo ña ndi ndaa ñayuu ko xíin kechóon, ná dá'a ni kasá'an na.

¹¹ Chi ni ni'i tó'on ndu'u ña tein ndó xaan ndéi dao ñayuu dúsá, na ko kóni kechóon, ta chírneé chítuu kúu na noo dao ka ñayuu.

¹² Sa'á ñoó sa'ándá ndu choon noo na kée dión xí'in choon ni ni'i ndú noo sato'o yo Jesucristo, ña ná ndi'i ini iin rá iin mií ná kechóon ndúsá'ano ná, dá ni'i ná ña kataki na.

¹³ Ta ndo'ó, ñani, o sa kúkuítá ini ndo kee ndó ña va'a.

¹⁴ Tá ndéi dao ñayuu ko kékuendá choon sa'ándá ndu noo tuti yó'o, dá kían kande'e va'a ndó ndá yoo kúú ná, ta o sa kóo ka ini ndo kane'e tá'an ndó xí'in ná, dá ná xíka'an noo ná sa'á ña kée na dión.

¹⁵ Tído ná dá'a ni taó kuendá ndo ña kúú ná na xini u'u ndo, di'a koo ini ndo ka'an ni'ini ndó noo ná sa'á ña kúú ná ñani ndo kuendá Jesús.

Xí'in ndisá'an yó'o dándá'i Pablo ña ká'an na

¹⁶ Ta mií sato'o yo Jesús, na xi'o ña ío va'a ini yo, ná nak'i'o ña daá kuiti vá koo va'a ini ndo noo ndidaa ña'a. Ta daá kuiti ná koo na xí'in ndidaa ndó.

¹⁷ Ta ndisá'an yó'o táa mií yu'u Pablo kosaa noo ndo'ó xí'in ndá'a mií. Ta dión kée yu'u noo ndidaa tuti táai, ta dión ndaa letraj.

¹⁸ Ná koo ña manj xí'o sato'o yo Jesucristo xí'in iin rá iin ndó. Dión ná koo.

To'on yó'o kían mií noó nī taa San Pablo nī sa'an noo Timoteo

Ká'qan Pablo ndisá'án xí'in Timoteo

¹ Yu'u kúu Pablo, ta kúú iin apóstol, nā né'e to'on Jesucristo, chī mií tatá Ndios, nā dákaki ñáá, xí'in sato'o yo Jesucristo, nā kúú iin tandeé iní ká'ano noo yo, noón kúu nā nī xī'o choon yó'o nooí.

² Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'in yo'ó, Timoteo. Mií'an ndaa kuiti kúúón táto'on de'i sa'á ñā kándéé inon Jesús. Ta mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee na ñā manī xí'in yo'ó, ta ná ku'u ini nā sa'ón, ta ná kī'o na ñā koo va'ón.

Ta yó'o kėti'a Pablo ká'qan nā sa'á ñā to'ón dána'a dao ka taa

³ Kakaá ij ní ñoo Éfeso xaan, táto'on nī sei nda'avíj nooñon tá nī keei kua'in chí kuendá Macedonia di'a, ta ka'andon choon noo rā dána'a ñā to'ón ñā ná dá'a ka ni kee ra dión,

⁴ ta ná dá'a ká ni dána'a rā sa'á cuento yatá, xí'in sa'a ndá tixi nī kii iin rá iin nā yatá nī sa ndei sa na'á. Chī ñā yó'o kedaá xí'in nā kúú kuendá Jesús, dá kasa'á ná dándichj tá'an mií ná, ta kō chindeé ta'on ñáá ñā kaka choon Ndios kua'an, chī kō xí'oan ñā kandeé cháá ká ini nā Ndios. Ta ká'in xí'ón ñā

⁵ ka'andon choon yó'o noo taa ñoo, dá ná katī'a ñayuu xaan ku'u ini sa'a sátá'an na xí'in iin ní'o vii, xí'in iin ñaxintónj va'a, ta sa'á ñā kándéé iní nā Jesús xí'in ndino'o ini nā.

⁶ Tído nī kanquei xoo va taa ñoo noó ñā yó'o, ta ndí'i ini rā dána'a rā sa'a to'on kō chón.

⁷ Ta kátoó rā dána'a rā sa'a ley Moisés, tído ni mií rá kō kándaq ini sa'á ñā dána'a rā xí'in sa'á ñā kendaq téi rā.

⁸ Ta sa ná'á vá yó ñā keva'a yó xí'in ley Ndios tá ná kendaq yo choon sa'ándaañ.

⁹ Ta ná'á vá yó ñā kō ní xī'o Ndios ley nā ñā kían chituaan noó ñayuu ndaa. Di'a nī xī'o na ley nā chituaan noó ñayuu kini, xí'in nā do'ó, xí'in nā kō nákonj Ndios, xí'in nā kée kuachi, xí'in nā kōó ñañó'ó noo Ndios, xí'in nā ká'an ndava'a sa'a Ndios, xí'in nā sa'áni tatá xí'in naná, xí'in ndidaá ká nā sa'áni ndij,

¹⁰ xí'in nā kée kuachi xí'in nā kō kúú yíj o ñadi'í, xí'in rā kátoó kudj xí'in taa xí'in rá, xí'in nā díkó ñayuu, xí'in nā to'ón, xí'in nā náchina'á Ndios tein ñā to'ón ká'an na, xí'in dao ká kuachi kō náki'in tá'an xí'in ñā ndaa dána'a yo.

¹¹ Kī'o dión dándáki to'on ndato, ñā kúú to'on va'a sa'a Jesús, ñā nī chiná'a Ndios, nā kúú Ndios ndato kua'a ió. Ta nī sa'anda nā choon nooí ñā dána'j ñā noó ñayuu.

Yó'o kásto'on ta'ani Pablo sa'a choon nī natíin na noo Ndios

¹² Náki'oi ndivé'e noo Cristo Jesús, nā kúú sato'o yo, nā xí'o ndéé yu'u noo choon yó'o. Chī nī sa nde'é ná yu'u ñā kúú iin taa ndaa, sa'á ñoo nī xī'o na choon yó'o nooí kechóoin noo mií ná.

¹³ Ta va'ará nī sa kuu yu'u iin rā sa ká'an ndava'a sa'a ná, ta va'ará nī sa kuu yu'u iin rā sa kenda'a xí'in nā kúú kuendá nā, ta va'ará kini sa ndane'e yu'u nā, tído nī ku'u va ini nā sa'í, chī kō ní sá na'á ta'an vei ñā nī sa keei, ta kō ñá'a kandísai mií ná.

14 Tído ña manj nj kee sato'o yo Ndios xí'ín nj sa kuu iin ña ká'ano nda'o nooí, chj nj ñakutí yu'u xí'ín ña kándéé iníj ná, xí'ín ña kú'u iníj sa'a dao ka ñayuu. Ta dión nj ndo'i nj kee Cristo Jesús.

15 Ta ndino'o ña ndaa kían ko'ín ka'ín, ta kánian kandísa ndidaá ñayuu ña. Ta ña yó'o kíán: miían ndaa kuiti nj kii Cristo Jesús ñayuu yó'o, dá kuu dákaki na ña kómí kuachi, ta yu'u kúu ra kini cháá ka nákaa tein ña kómí kuachi nj dákaki na.

16 Tído nj sa'an Jesucristo nj ku'u ini ña sa'a yu'u, ra kini cháá ka, dá dána'a ña noo ñayuu ña ko'on ña kí'o ndeé iní ña sa'a ñayuu kándísa ñaá, dá koni ña natiin na ña kataki chíchí ná tát'o'on nj kee na xí'ín yu'u.

17 Ta iin tó'ón mií vá Ndios kúu rey ndidaá tá'an tiempo. Ta ni iin kuu o kuú ña, ta o kúu ta'on koni yo ndi káa na, ta kúu ná iin tó'ón dinj Ndios takí xí'ín Ndios ndjchí. Ta daá kuití ná natiin na ndidaá ñaño'ó, xí'ín to'on ndato kua'an. Dión ná koo.

18 Ta choon yó'o xí'oi noo yo'ó, Timoteo, dá kandeéon ña'ón xí'ín ña kini, tát'o'on kí'o kua'an to'on nj ni'j ña sá'ano noo Ndios tá sa ña'a sa'a choon kee'ón.

19 Ta kuiin ndaaon xí'ín ña kándéé inon Jesús, ta cho'on inon koo vii ñaxintónon, dá chj sa'a ña ko ní kée dao ka ña kúu kuendá Jesús dión, sa'a ño'ó nj tuú ná noo ña ndaa kándísa yó, tát'o'on kí'o ndó'o iin barco túu tá'an xí'ín yuu.

20 Ta Himeneo xí'ín Alejandro kúu dao ta'a nj ndo'o dión, ta nj ñakí'o va yu'u ra noo ndá'a ña u'u, dá ná nandikó iní ra, ta ná dándí'í ra ña ká'an ndava'a ra sa'a Ndios.

2

Yó'o ká'an Pablo ña ná kaka yo ña manj noo Ndios sa'a ndidaá ñayuu

1 Noo ndidaá ña'a ká'an ni'inii noo ndidaá ña ndéi xa'an ña ná koo ini ña kueí nda'í ña noo Ndios sa'a ndidaá ta né'e choon, ta ná kaka ta'j ná noo ná sa'a rá, ta ná kaka ña ña manj sa'a rá, ta ná nakí'o na ndivé'e noo Ndios sa'a rá.

2 Ta dión ta'ani ná kaka ña ña manj noo Ndios sa'a ta né'e choon ná'ano, xí'ín sa'a dao ka ta'a né'e choon xí'ín rá, dá kían ná koni yo kandeí va'a yó, dá ná koni yo kandeí ñochí yó kee yó ña kóni Ndios, ta ndúsá'ano ná kee yó noo ndidaá ñayuu.

3 Dá chj ña yó'o kían va'a, ña kían náta'an ini Ndios, ña dákaki ñaá.

4 Dá chj kóni ña ña ndidaá tá'an ñayuu ni'j ña káki na noo kuachi na, ta nani'j ná ña kana'a ná ña ndaa sa'a mií Ndios.

5 Dá chj iin tó'ón dinj vá kúu Ndios, ta iin tó'ón ta'ani kúu ña náchindeí va'a ñayuu xí'ín Ndios, ta ña yó'o kúu Jesucristo, ña nj nduu iin ta'a.

6 Ta nj ñakí'o na mií ná ña kían ni xí'j ña, ta kí'o dión nj chjya'í na sa'a kuachi ndidaá ñayuu. Ta ndidaá ña yó'o nj kuu tein kuú nj chjkaa ini mií Ndios.

7 Ta nj xí'j Ndios choon noo yú'u ña kakuui iin ña kast'o'on xí'ín ñayuu sa'a Cristo, ta kakuui iin apóstol, ña kane'e to'on na, (ta ná'a Cristo ña ká'ín ña ndaa xí'ín ndó, ta ko ká'an to'ón ta'an vai.) Ta nj xí'j ta'ani na choon nooí ña dána'j noo ña ko kúu ña Israel, dá ná kandeé iní ña Jesús, ta ná kana'a ná ña ndaa.

Di'a kánian kee ta kúu ta'a, ta di'a kánian kee ña ñá'a

⁸ Ta kónijí ña ná ka'an ndidaá ɬa xí'ín Ndios ndeí kúú mií vá noq ndeí ra, ta ná ndane'e ra ndá'a ndáa vii noq Ndios. Ná dá'a ni kuido ini ra, ta ná dá'a ni dándichí tá'an ra.

⁹ Díon ta'ani, na ñá'a, ná dá'a ni koo ini na koo táyíí dá'on ná. Di'a ná koo ndúsá'ano na, ndá'í ni ná kandixi na. Ná dá'a ni nacho'on táyíí ná diní ná, ná o sa káño'o ña'a oro ndá'a ná, ná o sa kándaki na yuu díon, ni dá'on ya'í ná o sa kándixi na.

¹⁰ Va'a kaan luu ná koo na xí'ín ña va'a kée na, chí k'í'o díon kánian kee na ñá'a ndúkú kee ña kóni Ndios.

¹¹ Ta tádi ní ná kandeí na ñá'a noq dákuá'a na to'on Ndios, ta xí'ín ñaño'ó ná kandeí na.

¹² Dá chí k'o sónó yu'u ña dána'a na ñá'a, ni k'o sónó yu'u ña kakomí ná choon satá ɬa. Sava'a choon sa'ándáí noq ná kíán ña ná kandeí tádi ná kueidó'o na.

¹³ Dá chí na mií noq ni kava'a Ndios kúú Adán, ni ndi'í, dá ni kava'a na Eva.

¹⁴ Ta k'o ní dánda'í kirí u'u Adán. Eva va ni ña dánda'í rí. Sa'a ño'o ni kankao Eva noq kuáchi.

¹⁵ Tído kaki vá na ñá'a sa'á ña xí'o na mií ná kandeí de'e na tá ná kandita toon na xí'ín ña kándéé ini na Jesús, tá ná ku'u ini na sa'a ñayuu, tá ná koo vii ná noq Ndios xí'ín ña ió ndúsá'ano ini na.

3

K'í'o di'a nýjiká kee ɬa ka'an kane'e choon noq na kúú kuendá Jesús

¹ Miían ndaa kuiti iin ña va'a kíán tá kátoó iin ñani yo kane'e na choon ña kíán kandaka na na kúú kuendá Jesús.

² Tído kánian koo vii ná noq ñayuu, ta ná kakuu na yí iin tó'on ñá'a, iin ɬa ñó'o ini noq ña kée na, ta ná kakuu na iin ɬa ndúsá'ano, iin na ió ñaño'ó ñayuu noq, iin na nátiin va'a ñayuu ve'e na, iin na tí'a va'a dána'a.

³ Ta k'o kánian kakuu na iin na kátoó k'o'o, ta k'o káni ta'anian kakuu na iin na tondó. Di'a kánian kakuu na iin na va'a ini, iin na kátoó koo va'a xí'ín ñayuu, ta ná o kákuu na iin na kátoó koo dí'on.

⁴ Ta kánian kakuu na iin na tí'a va'a dándáki ve'e na, ta ná koo ñaño'ó de'e na, ta ná kueidó'o xi na xí'ín ñaño'ó.

⁵ Dá chí, na k'o tí'a dándáki va'a na ve'e na, ¿ndi koo ví kandeé ná dándáki va'a na na kúú ñayuu Ndios ndáka na?

⁶ Ta k'o kánian kane'e iin na saá, na duú ni nduu kuendá Jesús, choon yó'o, dá chí oon ni ví kasá'á kuryíí ná, ta kankao na ndo'o níq ná kee Ndios táto'on k'í'o ni ndo'o ña u'u.

⁷ Ta ná kananí va'a na noq ñayuu k'o kúú kuendá Jesús, dá kíán ná dá'a ni ní'í ñayuu ndi kee na chínaní kini ñaá ná, ni ña u'u o ní'í ndi kean dátúú ñaá.

K'í'o di'a nýjiká kee na ka'an kandita konkuáchi ini ve'e ño'o

⁸ K'í'o díon ta'ani kánian kee ra ndíta xíno kuáchi ini ve'e ño'o. Iin ra kéndaa ná kakuu ra, ta iin tó'on ná kakuu to'on ra. Ta ná o sa kákuu ra iin ra kátoó k'o'o, ta ná o sa kákuu ra iin ra kátoó dí'on kú'íná.

⁹ Ta ná koo ini ra tiin toon ra ña ni sa io de'é noq Ndios, ña kíán ña ndaa kándisa yó, ta ná kee ra ña xí'ín ñaxintóni vii.

¹⁰ Ta miían ndúsa kánian kande'é va'a ndó ra, dá ná kande'á á kúú rá iin ra kéndísá'ano noq ndidaá ñayuu. Tá díon kíán, dá kíán ná kane'e ra choon yó'o.

¹¹ Ta díon ta'ani kánian kee na ñá'a, ná kakuu na iin na ndaa, ná dá'a ni kakuu na iin na xínoo káva'a ña to'on, ta ná kakuu na iin na ñó'o ndi'í ini noq ña kée na, ta ná kakuu na iin na ñá'a kándéé ini.

¹² Iin ra xíno kuáchí ini ve'e ño'o, iin tó'on ní ná kakuu ñadi'í ra, ta kánian tì'a va'ra ra dándáki ra ve'e ra xí'in de'e ra.

¹³ Dá chī tá kendús'a'ano ra choon yó'o, dá kían natiin ra ñaño'ó, ta kua'ano cháa ka ra xí'in tãndeé ini kómí rá sa'á ña kándéé ini ra Cristo Jesús.

Ña yó'o kúu ña ndaa kándisa yó

¹⁴ Táai choon yó'o kosaan noo yó'o, va'ar'á ió tãndeé ini ña yachī vá saai kande'í yó'o.

¹⁵ Tído tá nī kueei, dá kían sa nī kasto'on vei xí'ón ña kánian kee'ón xí'in na kúu ve'e Ndios, chī ñayuu yó'o kúu ve'e ño'o mií Ndios takí, chī kúu ná tát'o'on di'in ndíta ndío, tát'o'on di'in ndíta chindeé ña ndaa sa'á Ndios.

¹⁶ Ta miían ndaa kuiti iin ña ká'ano nda'o kúu ña ndaa kándisa yó, ña nī sa io de'é noo Ndios, ta viti nī na'a naán noo yó, dá chī:

Nī kii Jesús ñayuu yó'o, ta nī sa kuu na iin taa ñayuu,

ta nī kãndoo ndaa na nī kee Espiritu ij.

Ta nda induú nī sa nde'é ñaá ángel.

Ta nī dasa to'on sa'a ná noo na ko kúu na Israel.

Ta nī kãndisa ñaá na ndéi ñayuu yó'o,

ta xí'in ñaño'ó nī natiin ñaá Ndios nda noo ió na induú.

4

Tein kuu noo ndí'í, dá dána'a dao taa ña to'on

¹ Ká'an tá'í vá Espiritu ij Ndios ña tein kuu noo ndí'í, dá dánkoo dao ñayuu ña ndaa kándisa yó, dá ko'on na kueíd'o na ña to'on ká'an espíritu maña, ta ndiko na ña dána'a ta kúu kuendá ña u'u,

² chī kueíd'o na ña dána'a taa uu noo, tá'an ra ká'an ndino'o ña to'on. Ta sa'á ña nadana ñaxintóni taa yó'o,

³ sa'á ño'o o kóno rá tanda'a ñayuu, ta ka'anda ra choon ña ná o kei na dao ña'a, tá'an ña nī kava'a mií Ndios, tído ndidaá na kúu kuendá Jesús xí'in na ná'á ña ndaa kuu kei ná ña nani nakí'o na ndivé'e noo Ndios sa'an.

⁴ Dá chī ndidaá vá ña'a nī kava'a Ndios kúu ña va'a. Sa'á ño'o ko kánian kaño'ó yó ni iin to'on ña'a nī kava'a na. Kuu va kei yoán xian nani nakí'o yó ndivé'e noo Ndios.

⁵ Dá chī sa'á to'on nī ka'an Ndios, ta sa'á ña náki'o yó ndivé'e noo ná, sa'á ño'o kãndoo vii vá ndidaá tá'an ña'a saxío.

Di'a kánian kee na kóni kechóon va'a noo Jesucristo

⁶ Tá ná dána'on ña yó'o noo na kúu kuendá Jesús, dá kían konon kakuuón iin taa kéchóon va'a noo Jesucristo, ta konon kua'ánón noo ña ndaa kándisa yó, xí'in noo ña ndaa dána'a yó, tá'an ña kándisón nda viti.

⁷ Ta kánian kaño'ón ndidaá cuento to'on xí'in ña ko ndaya'i nákani dao na ña'a sá'ano. Koo inon ná koo ndakí nimon, dá kãnde'ón kee'ón ña kóni Ndios.

⁸ Dá chī tá ná ndukú yó ña koo ndakí yikí koño yó, cháa vá chindeéan yó. Tído tá ná ndukú yó ña koo ndakí níyo yó xí'in ña kóni Ndios, dá kían chindeéan yó noo ndidaá ña'a, dá chī chindeéan yó nani ndéi yó ñayuu yó'o, ta xí'oan tãndeé ini noo yó ña kãnde'í yó ñayuu vei chí noo.

⁹ Ta miían ndaa k'i'o dión kían, sa'á ño'o kánian kandisa ndidaá ñayuu to'on yó'o.

¹⁰ Ta sa'a mií ña ndaa yó'o ndí'í ini yó kéchóon yó, ta sa'á miían ndó'o nani yó, dá chī kãndéé ká'ano ini yó Ndios takí, na xí'o ña kãki ndidaá tá'an ñayuu, ta ñayuu kándisa Jesús kúu na miían ndaa kuiti keva'a xí'in ña kãki na.

11 Ta kánian ka'andon choon yó'o noḡ ñayuu, ta kánian dána'on ñá noḡ ná.

12 Ta o sa kónón kenóo na yo'ó sa'á ña ko kúúón iin ta sava'a. Di'a ndi'i inon kakuuón iin ta ndísá'ano, dá ná kande'é na kúú kuendá Jesús yo'ó, dá ná katí'a na kee na ña kóni Ndios. Sa'á ñoḡ ndísá'ano ka'on, ta ndísá'ano keeón, ta ku'u inon sa'á ñayuu, ta kuiin ndaaḡon xí'ín ña kándéé inon Jesús, ta koo viiḡon noḡ Ndios, xí'ín noḡ ñayuu.

13 Nani kosaai, ndi'i inon ka'ávon tuti i Ndios noḡ ñayuu, ta ka'an ni'ínón noḡ ná, ta dána'on noḡ ná.

14 O sa nándodóḡon choon ni xí'o Ndios noḡon, chi mií ná ni xí'o ña ni kanda'i ini na sá'ano sa'á choon keeón, sa'á ñoḡ ni chikodó ná ndá'a ná dinon.

15 Sa'á ñoḡ ndi'i inon keeón choon yó'o, ta kuiin toon xí'án, dá ná kanda'i ini ndáda' ñayuu ndi k'i'o sá'ánón kua'on xí'ín ña kándísón.

16 Ta kaon kooón xí'ín miíón, ta kaon kooón xí'ín ña ndaa dána'a yo, ta cho'on inon kuiin toon xí'án. Tá keeón dión, dá kían ka'ki miíón, ta ka'ki ta'ani na seídó'o to'on dána'on.

5

1 O sa kóo inon dánanón iin na sá'ano, di'a ka'an ni'ínón noḡ ná xí'ín ñaño'ó táto'on keeón xí'ín tatá miíón. Ta ka'an ni'ínón noḡ takuáchí yíi táto'on k'i'o keeón xí'ín ñani miíón.

2 Ta ka'an ni'ini ta'ánón noḡ na ñá'a sá'ano táto'on k'i'o keeón xí'ín naná miíón. Ta ka'an ni'ínón noḡ takuáchí di'í táki xí'ín ñaño'ó, xí'ín ñaxintóni vii, táto'on k'i'o keeón xí'ín k'i'o kuálí miíón.

Di'a kánian koo ini yo kee yo xí'ín na kuáan

3 Ta koo inon chindeeón na kuáan, na ko iin kuii kaá ña nda'í na.

4 Tído na kuáan ió de'e o de'e ñání, ta yo'ó va kánian katí'a xi chindeé xi na ve'e xi táto'on k'i'o kánian kee na kúú kuendá Jesús, dá nandió né'e xi ña maní noḡ na ve'e xi sa'á ña ni ña'kuá'ano ñáá ná, chi ña yo'ó kían va'a, ña náta'an ini Ndios xini ná.

5 Ta na kuáan ndisa, na ko iin kuii kaá ña nda'í na, sava'a iin tó'ón mií Ndios kándéé ini na, ta xíka na ña maní noḡ ná, ta nduu ñoo ka'an na xí'ín ná.

6 Tído na kuáan ndéi kée ña kóni ñi'í ná, noḡon kúú na ni xí'í noḡ Ndios, va'ará takí na ndéi ná.

7 Ta ka'andon choon yó'o noḡ ná, dá kían ná o ní'í ñayuu ndi kían ka'an na sa'a ná.

8 Chi na ko xíto na kúú tá'an na, ví'í ka ri na ve'e mií ná, noḡon kúú na ko taó kuendá ña ndaa kándisa yó, ta ka'í cháá ka ví kée na o duú iin na ko kándisa.

9 Tá kua'on nachikodóḡon ku'u dao ka na kuáan noḡ kandodó kuú na kuáan ndisa, dá kían chikodóḡon ku'u na ió oní diko kua' chí noḡ, ñá kúú ná iin na kuáan ni sa ió iin tó'ón yíi.

10 iin na xí'o ndaa ñayuu kuendá sa'á ña kée na ña va'a, iin na ni ña'kuá'ano va'a de'e, iin na sa ñatiin va'a ñayuu sa sáa ve'e na, iin na sa ñakata sa'a ñayuu Ndios, iin na miían ndaa sa chindeé na ndó'o níḡ, iin na miían ndaa kée ndida' ka ni ña va'a xí'ín ñayuu xí'ín ná.

11 Tído o sa chikodóḡon kuú na kuáan kuálí, dá chi kandeé va ña kóni mií ná xí'ín ná, ta o taó kuendá ta'on na to'on ni xí'o na noḡ Cristo sa'á ña katoó tuku na tanda'a ná.

12 Sa'á ñoḡ tá'í kuáchi na sa'á ña ni xí'o na to'on na noḡ Ndios, ta ko ní kée na ña.

13 Chi tá ná chikodóḡon kuú na kuáan kuálí, ta kúú katí'a na kande'i dúsá ná, sa'á ñoḡ kanoo na tá ve'e tá ve'e. Ta o duú ña yo'ó oon ni kee na, chi kanoo na

xí'ín ñá tɔ'ón ná, ta chinee chituu kakuu na kanoo na ka'án nā ñá kɔ kánian ka'án ná.

¹⁴ Sa'á ñóó ká'ín ñá va'a cháá ká ná tanda'a nā kuáan kuálí, ta ná kandeí de'e na, ta ná koo ve'e míí ná dándáki na, dá ná dá'a ni ñí'í ñá xíní u'u ñáá ndi keeán dátúú ñááán.

¹⁵ Dá chí sá ñí kankuei xoo va dao nā kuáan kua'án nā xoo ñá u'u.

¹⁶ Tá ió iin nā kuáan ve'e nā kúú kuendá Jesús, dá kían kánian chindeé ñáá ná, dá kían ndadá cháá ni choon ná kandido ve'e ñó'o, dá ná kandeéán chindeéán nā kuáan, nā kɔ iin kuíí chindeé ñáá.

¹⁷ Di'a kánian kee ndó xí'ín nā sá'ano dándáki va'a noo ndo: koo ñáñó'ó ndó noo ná, ta chindeé ndó nā, tído koo cháá ká ñáñó'ó ndó noo nā sá'ano dána'a noo ndo, xí'ín nā kásto'on xí'ín ndó sa'á tɔ'ón Ndios.

¹⁸ Dá chí di'a kaá tuti ij Ndios: “O sá taán ndo ñóno yu'ú chee tá sádi rj tirió, dá ná kuu kei rj chááán.” Ta kaá ta'anian di'a: “Mííán ndúsa kánian ñí'í rā kéchóon ya'í ra.”

¹⁹ Ta o sá kándísón tá ká'án kuáchi iin ñayuu sa'á iin nā sá'ano né'e choon, chí kánian uu o onj kakuu ñayuu ka'án kuáchi sa'a ná.

²⁰ Nā kée kuáchi, ta kɔ kóni nā dánkoo naan, dá kían dánanón nā noo ndidaá nā kúú kuendá Jesús, dá ná yu'ú dao ká nā kee na kuáchi.

²¹ Ta noo míí tatá Ndios, xí'ín noo Jesucristo, xí'ín noo ángel ñí kaxi Ndios, yu'ú xí'o choon yó'o noo ñá koo inon ka'andon choon yó'o noo ndidaá ñayuu. Ná dá'a ni kandoón sa'a dao ñayuu.

²² O sá chínóón ndá'on ñí ndi ndáa míí ní ñayuu, dá kɔ'ón choon kane'e na, dá kían ná dá'a ni kandido nduúón kuáchi xí'ín ná noo Ndios. Cho'on inon koo viion noo Ndios.

²³ O sá kó'o kaon takují oon. Ko'o lú'u vino, dá ná ya'a ñá kú'u tjión, chí tóo tóo ndá'o kú'on.

²⁴ Ió dao ñayuu sá natuu va kuáchi kée na tá kɔ ñá'a ví kasandaá kuú keyíko sa'a ná. Tído ió dao ká ñayuu, ndá kuú keyíko sa'a vá ná, ndá daá ví, dá natuu ndí'í kuáchi ñí kee na.

²⁵ Kɔ'ón dión ta'ani natuu ñá va'a kée ñayuu. Tá'an ñá kɔ ñá'a natuu, o kúu ta'on koo de'é kuíí ñá, daí ñá natuuan.

6

¹ Ndidaá nā ñó'o tixi ndá'a iin sato'o, ná koo ini nā koo ñáñó'ó ná noo rá, dá kían ná dá'a ni ka'án ndava'a ñayuu sa'á kuú Ndios, ñí sa'á tɔ'ón dána'a yó.

² Ta nā ñó'o tixi ndá'a iin sato'o kúú kuendá Jesús, ná o sá kénóo ñáá ná sa'á ñá kúú rá kuendá Jesús. Di'a ná kéchóon va'a cháá ká nā noo rá, chí kéva'a iin rā kúú kuendá Jesús sa'á ñá kéchóon va'a na. Ta dión ta'ani kánian kee na sa'á ñá kú'u ini nā sa'a rá. Ta koo inon dána'on tɔ'ón yó'o noo ñayuu, ta ka'án ni'ínón noo ná ná kee na ñá.

Kánian nata'an inio xí'ín ñá xí'o ñá ndaa kándísa yó noo yó

³ Ió dao taa dána'a dao ká ñá'a, chí kɔ dána'a ndaa rā tató'on kua'án ñá ndaa ñí daná'a Jesucristo, nā kúú sato'o yó. Ta kɔ dána'a rā ñá ndaa, ñá ká'án sa'a ndi kee ñayuu, dá kandeé ná kee na ñá kóni Ndios.

⁴ Dión kée ra, chí taa táyíí ndá'o kúú rá, ta ni ñá'a kɔ ná'á rá, ta kátoó rā kava'a ra tandó'ó xí'ín tɔ'ón ká'án rā, ta kátoó rā naá tá'an ra xí'ín tɔ'ón. Ta sava'a ñá ñí'í nā seídó'o ñá kían kásá'a koo u'u ini nā kée ra, ta nándaki tandó'ó tein ná, ta ndéine'e tá'an na, ta nákani kuáchi ini nā kande'é sátá'an ná.

⁵ Dándichí tá'an ɬa yó'o sá'a ña kómí rá iin ñaxintóni maña, ta ni lú'u ña ndaa kɔ ná'a rá. Ta tiin ndaa ra ña ndaa kándisa yó ká'an ra, ta k'i'o dión ní'i rá di'ón kekuiká rá mií rá. O sá káne'e tá'ón xí'in rá.

⁶ Tído na kuiká nda'o kúu yó noo Ndios tá ndéi yó kée yó ña kóni na, ta náta'an ini yo noo ña xí'o na noo yo.

⁷ Dá ch'i ni iin tó'ón ña'a kɔ né'e yó ni kasaa yo ñayuu yó'o, ta ni iin tó'ón ña'a o kúu kane'e yó kɔ'o tá ni xí'i yo.

⁸ Sa'a ñoo tá ió ña'a kasá'an yó xí'in ña'a kandixi yó, ná kadij inio.

⁹ Tído na ndúkú ña kuiká, noón kúu na kuei noo kuachi, ta natiin ña ña kini, ch'i kátoó kini na di'ón táto'on kée na ndeé to'on, ta dár'u'u nda'o ñaá, ta dánkoo nda'i ñaá, ta dánaá ñaá iin kuu.

¹⁰ Ch'i sa'a ña kátoó téi ñayuu kakomí ná di'ón, sa'a ñoo ndáki ndidaá ña kini ió ñayuu yó'o ini na. Ta kua'a nda'o ñayuu ni kankuei xoo noo ña ndaa kándisa yó sa'a ña kátoó na di'ón. Ta kúu kua'a nda'o tandó'o ni ndo'o na, ta ni ndo'o nda'o ní'o ná sa'a ña ni kee na dión.

Kánian kandita ndaa yo xí'in ña ndaa kándisa yó

¹¹ Tído yo'ó, ta kéchóon noo Ndios, kuino noo ndidaá ña kini yó'o, ta keeón ndino'o ña ndaa, ta kúu in toon xí'in ña ndaa kándisa yó, kandeé ká'ano inon Jesús, ku'u inon sa'a ñayuu, kuee ní koo inon, ta nda'i koo inon.

¹² Ta ndi'i inon kechóon va'ón sa'a ña ndaa kándisa yó, ta tiin toon ña kataki chíchón noo mií Ndios, ch'i ni kana na yo'ó ña kían kataki chíchón tá ni ka'on xí'in ndino'o inon noo kua'a ñayuu ña mií na ndaa kuíón xoo Jesús.

¹³ Ta noo mií Ndios, na kedaá xí'in ndidaá ña'a, dá takían, xí'in noo Jesucristo, na kɔ ni yu'u ka'an sa'a mií ná noo Pilato, sa'ándaj choon noon.

¹⁴ Ña koo inon keeón ndidaá kúu choon ni xí'o Ndios noon, ta o sá ya'ón noo ká'an ña, ta ná dá'a ni k'i'ón ña ka'an ndava'a ñayuu sa'an nani kasandaá kuu nandió koo Jesucristo, na kúu sato'o yo, kasaa na.

¹⁵ Ch'i nandió koo na kasaa na tá ná kasandaá kuu ni kaa mií Ndios, na daá kuiti kua'a ió, na né'e choon sa'a ndidaá kúu ña'a, na kúu rey noo ndidaá rey, na kúu sato'o noo ndidaá sato'o.

¹⁶ Ta iin tó'ón mií ná kúu na daá kuiti ió, ta ió na noo náye'e ndaa, ta kɔ in ta'on kuu natuu, ta ni iin tó'ón ta'on ñayuu kɔ ña'a koni ñaá, ta ni iin tó'ón ná o kúu koni ñaá. Ta daá kuiti ná natiin na ndidaá tá'an ñaño'ó, ta daá ná dándáki na ndidaá ña'a. Dión ná koo.

¹⁷ Ta ka'andon choon noo na kuiká ñayuu yó'o, ña kían ná dá'a ni kuryíi ná, ta ná dá'a ni kandeé iní na ña kuiká kómí ná, dá ch'i ña naá vá kían. Sa'a ñoo va'a cháa ka noo nda'a Ndios takí ná chikodó ndi'i na tandeé iní na, ch'i mií ná xí'o ndidaá kúu ña'a xinño'ó yó, dá ndéi va'a yó.

¹⁸ Ta ka'andon choon noo ná ña kían ná kee na ña va'a, ta ná ndukú ná ña koo kuiká ná xí'in ña va'a kée na. Ta ná chindeé ná ñayuu kúnda'i xí'in ña ió noo ná, ta ná kemánj va'a ñaá ná.

¹⁹ Dión kánian kee na, dá kían koo kuiká ndisa na iin ka ñayuu vei chí noo, dá natiin na ña kataki chichí ná.

Ña yó'o kúu choon noo ndi'i sa'ándá Pablo noo Timoteo

²⁰ Ká'in xí'ón, Timoteo, ña koo inon kandaá va'ón choon ni ta'anda noon, ta keeón ña. O sá koo inon kueídó'ón noo ndéi ñayuu ndátó'ón sa'a to'on kɔ chón, xí'in ná ndátó'ón sa'a ña chínaní ná kúu ña ndichí ió ñayuu yó'o, ch'i kɔ ta'ón dión kían.

²¹ Ta sa'a ña ni xí'o dao na mií ná ni ndátó'ón ná sa'a to'on yó'o, sa'a ñoo ni kankuei xoo na noo ña ndaa kándisa yó.

Ná koo ña maní xí'o Ndios xí'ín yo'ó. Dión ná koo.

To'on yó'o kían kúu uu ni taa San Pablo ni sa'an noo Timoteo

Ká'an Pablo ndisá'an xí'in Timoteo

¹ Yu'u kúu Pablo, ta kúu'i iin apóstol, na né'e to'on Jesucristo táto'on kí'o kóni mií Ndios, chí ni xí'o na to'on na noo yo ña ni'í yo ña kataki chí'í yó sa'a ña kándéé iní yo Cristo Jesús.

² Ta ká'an yu'u ndisá'an xí'in yo'ó, Timoteo, de'e maní mií. Mií tatá yo Ndios, xí'in sato'o yo Jesucristo ná kee na ña maní xí'in yo'ó, ta ná ku'u iní na sa'on, ta ná kí'o na ña koo va'a inon.

Ná dá'a ni kaka'an noo yo dána'a yo sa'a Jesús

³ Náki'oi ndivé'e noo Ndios, na kéchóon yu'u noo xí'in iin ñaxintóni vii, táto'on sa kee na sa'ano ve'i, chí daá kuití ndiko'on iní yo'ó noo ká'in xí'in ná nduu ñoó.

⁴ Daá nda'í va ndisaq iní yo'ó, táto'on nda'í ni sakón tá ni keei veji. Sa'a ñoó kóni kí'í saaj kande'í yo'ó, dá ná ndinoo iní xí'in ña kádii iní.

⁵ Ta daá ño'ó iní ña ndino'o inon kándéé inon Jesús táto'on kí'o kándéé iní ñaá Loida, na kúu naná pa'on, xí'in Eunice, na kúu naná miíon. Ta kátóni ndaaj iní ña kí'o díon ta'ani kándéé iní ñaá miíon.

⁶ Sa'a ñoó ká'an ni'iní noo ña ndino'o inon keeón choon ni xí'o Ndios nooqon, chí kí'an táto'on iin ño'ó kéj, o sa kónón ña nda'o ña, di'a ndato cháa ka ná nakej ña. Chí choon yó'o ni ni'on noo Ndios tá ni chí'í ndá'í dinon.

⁷ Chí ko ní xí'o Ndios iin espíritu, tá'an ña kédaa xí'in yó, dá yu'u yo. Di'a ni xí'o na Espiritu mií ná noo yo, dá kí'an ná koo ndeé cháa ka iní yo, ta ná ku'u iní sa'a sáta'an yó, ta ná kéndisá'ano yó.

⁸ Ná dá'a ni kaka'an nooqon dána'on noo ñayuu sa'a sato'o yo Jesús, ta o sa káka'an nooqon sa'a ña nákaa yu'u ve'e kaa sa'a ná. Di'a koo inon ná kí'on miíon ndo'o naní nímon táto'on ndo'o yu'u sa'a to'on va'a sa'a Jesús dána'a yo, ta keeón ña xí'in ndéé mií Ndios,

⁹ na ni dá'aki ñaá, ta mií ná ni nakana ñaá keeá choon i'í mií ná. Ta ko ní kée na díon xí'in yó sa'a ña kée yó ña va'a. Di'a ni kee na xí'in yó sa'a ña ni chí'í iní mií ná, xí'in sa'a ña maní ni kee na xí'in yó sa'a Cristo Jesús nda rá ko ñá'a kava'a ñayuu yó'o.

¹⁰ Tído nda viti ni na'a Ndios ña maní yó'o noo yo sa'a ña ni kii Jesucristo, na kúu na dá'aki ñaá, ñayuu yó'o. Ta ni díta ná choon né'e ña kédaa xí'in ñayuu, dá xí'í na. Ta kí'o díon ni danátuu na noo yo ña kuu va kataki yo, ta ni kuu ka o kúu yo. Ta díon dándáki to'on va'a sa'a mií ná.

¹¹ Ta ni ta'anda choon noo'í ña kí'an kasto'in sa'a to'on va'a yó'o, ña kakuui iin apóstol, dá kane'i ña, ta dána'í ña noo na ko kúu na Israel.

¹² Ta sa'a choon yó'o ndo'o níqí, tído ko xí'ka'an ta'on noo'í, chí ná'a va'a mií yu'u ndá yoo kúu na kándisai, ta ió tandeé iní ña kándéé ná kanda va'a na choon ni xí'o na noo'í nda ná kasandaá kuu noo ndí'í.

¹³ Ta natiin toon to'on va'a ni daná'í nooqon. Sa'a ñoó kuiin ndaaj xí'in ña kándéé inon Cristo Jesús, ta ku'u inon sa'a dao ka ñayuu.

¹⁴ Ta kanda va'on ña ndaaj ni xí'o Ndios nooqon xí'in ndéé xí'o na kúu Espiritu i'í, na ió iní yo.

¹⁵ Ta sa ná'á va'ón ña ndidaá na ndéi chí kuendá Asia di'a ni dankoo ndava'a na yu'u, ta dao roón kúu Figelo xí'in Hermógenes.

¹⁶ Ná ku'u ini sato'o yo Jesús sa'á na ve'e Onesíforo, dá chi kuá'á nda'o ta'ándá ni xí'o ra tandee ini nooí, ta ko ní xíka'an noo rá koni ra yu'u, va'ará ndíko sa'í, ndíko ndá'í nákaai ve'e kaá.

¹⁷ Dá chi tá ni kii ra ñoo Roma, ni ndí'i nda'o ini ra ni nandukú rá yu'u, ta kúu ni naní'i vá ñaá rá.

¹⁸ Ta nakí'o sato'o yo Jesús ña kían ku'u ini sato'o yo Ndios sa'a rá tá ná kasandaá kuu keyíko na sa'a yo. Ta sa ná'á va'a miíon ña ni chindee nda'o ra yó ñoo Éfeso xaan.

2

Ndeé ná koo ini yo tá ndó'o yó tandó'o

¹ Ta yo'ó, de'e ló'o miíi, cho'on inon kuiin tooón xí'in ña maní ni kee Cristo Jesús sa'a yo.

² Ta sa ná'á va'a miíon to'on va'a ni daná'i noo kuá'á ñayuu. Ña yó'o koo inon dána'on noo ta ndíta toon xí'in ña ndaa kándisa yó, dá ná katí'a va'a ra dána'a rá ña noo dao ka ñayuu.

³ Ta ndee koo inon tá ndó'o nímon sa'á ña kúúon táto'on iin soldado nákaa tíxi ndá'a Jesucristo.

⁴ Dá chi ko ndí'i ta'on ini iin ra kúu soldado sa'á ña ndí'i ini ñayuu óon. Di'a ndí'i ini ra ña kían nata'an ini ta dándáki ñaá.

⁵ Ta dión ta'ani ndó'o ra chídáó tá'an, tá ko ní kendaá ra noo taxí tá'an ra, dá kían o ní'i ta'on ra ña va'a, ña ní'i ra kándéé.

⁶ Ta dión ta'ani ndó'o iin ta kéchóon, dinñó'ó ka mií rá kánian natiin ku'i ni kana noñó'o xítí ra.

⁷ Nakani va'a inon sa'á ña ni ka'in xí'ón, ta mií sato'o yo Jesús nakí'o ña kandaá tá'i inon ndi dándáki ña.

⁸ Ndikó'on inon sa'a Jesucristo, ña kúu ná na ve'e rey David, ta ni natakí na tein na ni xí'i. Ta ña yó'o kúu to'on va'a dána'a yu'u.

⁹ Ta sa'a mií to'on va'a yó'o ndó'o naní nímaí, nda ve'e kaá sadí na yu'u, ta kátó ná sa'íi táto'on kée na xí'in iin ta kini. Tído to'on Ndios, o kúu ta'on kató nán, ta chíkaa na ve'e kaá.

¹⁰ Sa'á ñoo xí'o ndee vá ini ndó'i ndidaá vá ña'a sa'á ña kú'u ini sa'a ñayuu ni ka'xi mií Ndios, dá ni'í ná ña ka'ki na sa'á ña ni kee Cristo Jesús, dá koni na kandeí chíchí ná noo ndato náye'e ndaa.

¹¹ Ta miían ndaa kuiti to'on ndaa kían yó'o: Tá ni nakí'o yó mií yó ni xí'i nduú yo xí'in ná, dá kían kataki chíchí yo xí'in ná.

¹² Tá xí'o ndee ini yo tein tandó'ó ndó'o yó, dá kían koni yo dándáki nduú yo xí'in ná.

Ta tá ni ndata yo sa'a ná, dá kían ndata ta'ani na sa'a yo noo Ndios.

¹³ Ta va'ará ko kúu yó ñayuu ndaa, daá kuití vá iin ndaa na xí'in to'on ni xí'o na noo yo, dá chi o kúu ta'on tuú ná noo ni ka'an na.

Kánian kakuu yó iin na kechóon va'a noo Ndios

14 Dándisaꝯ inon ñayuu ndéi xaꝯ sa'á to'on yó'o, ta noꝯ mií sato'o yo Jesús ka'andon choon noꝯ ná ña ná dá'a ni dándichí tá'an mií ná sa'á to'on ko ndáya'i, dá chí o chindeé ta'on ñaá. Di'a dátuu váan ñayuu ndéi seido'an.

15 Cho'on inon kechóon va'ón, dá ná nata'an ini Ndios koni na yo'ó. Kakuuón iin ra kéchóon ndaa, iin ra ko xíka'an noꝯ sa'a choon kée ra, chí dána'a ra táto'on kí'o káa rá ío ña ndaa.

16 Taó xóo miíón noꝯ to'on kini xí'in ña ko chóon, ña dána'a dao ɬaa, dá chí ña yo'ó kedaá xí'in ñayuu, dá kuxíká cháá ka na noꝯ Ndios,

17 ta kián táto'on iin kue'e kaon xíka. ɬaa ñó'o tein ra dána'a ña yo'ó kúú Himeneo xí'in Fileto.

18 ɬaa yo'ó kúú ra ni ndañó'ó noꝯ to'on ndaa, dá chí ká'an ra ña sa ni natakí va ñayuu ni xí'i, ta kándeé rá nadaká rá ñaxintóni dao ka ñayuu noꝯ to'on ndaa kándisa yó.

19 Tído ña ndaa ni chiná'a Ndios kián táto'on iin sa'a vé'e toon kándu'u, ta noꝯ miíán tándaa to'on ká'an di'a: "Ná'á vá sato'o yo Ndios ndá yoo kúú ñayuu na." Ta kaá ta'anian: "Ndidaá na nákoní ña kúú ná kuendá Cristo kánian dánkoo ndi'i na kuachi kée na."

20 Ta sa ná'á va'a yó ña iin ve'e kuiká, ko kómí ta'on na sa'va'a ña'a ni kava'a xí'in oro xí'in plata, chí ío ta'ani ña'a ni kava'a xí'in yíto xí'in ñó'o noꝯ ná. Ña va'a ñoo kián ío choon kéchóon na xí'in ñañó'ó. Ta ña nóo ñoo, ndá choon kúú mií vá kéchóon na ña.

21 Ta kí'o díón ta'ani, tá ná taó xóo yó mií yó noꝯ to'on ko chóon dána'a ɬaa ñoo, dá kakuu yó táto'on iin ña'a ndáya'i xí'o ñañó'ó noꝯ sato'o yo Jesús, xí'in iin ña'a vii, xí'in iin ña'a ío choon noꝯ ná, dá koo nduu yo kee yó ndidaá ña va'a.

22 Kuino noꝯ ña ko vá'a kátoó takuáchí tákí kée xi. Ta tiin kíj ña ndaa, ta kándeé ká'ano inon Jesús, ta ku'u inon sa'a dao ka ñayuu, ta koo va'ón xí'in ná. Ta ndidaá ña yo'ó ndi'i inon keeón xí'in dao ka na ndino'o ini ká'an xí'in sato'o yo Jesús.

23 Ta o sa chíneéon miíón noꝯ ndéi ñayuu ndató'ón kuáchí sa'a to'on ko chóon, sa'a to'on ko ndáya'i, chí sa ná'á vóón ña ñoo kedaá xí'in ñayuu, dá kasá'á ná dár'u'u tá'an na.

24 Dá chí iin na kéchóon noꝯ sato'o yo Jesús, ko kánian kakuu na iin na kátoó ɬandó'ó. Di'a kánian koo va'a ini na xí'in ndidaá ñayuu, ta kánian koo ɬi'a na dána'a na, ta kánian ndeé koo ini na.

25 Ta kánian koo ɬi'a na ka'an ni'ini na noꝯ ñayuu naá xí'in ná, ta kánian kee na ña xí'in ña nda'í ío ini na, chí ndá ndi kuu konó vá Ndios ña kián nandikó ini ñayuu ñoo sa'á kuachi kée na, dá koni na kandaꝯ ini na ña ndaa,

26 dá yaꝯ na noꝯ ndadí ni'ini na ɬixi ndá'a ña u'u, chí ñó'o na kée na ña kónian.

3

Di'a kee ɬa kini tein kuꝯ noꝯ ndí'í

1 Kánian kana'ón ña tein kuꝯ noꝯ ndí'í, dá koo nda'o ɬandó'ó.

2 Dá chí kándeí ñayuu nakani ini sa'va'a sa'a mií vá ná, xí'in na kátoó di'ón, xí'in na ka'an táyíí, xí'in na ío táyíí ini, xí'in na ka'an ndava'a sa'a Ndios, xí'in na ko konj kuedó'o tatá xí'in naná, xí'in na ko ndivé'e noꝯ, xí'in na o kékuendá sa'á ña'a Ndios,

3 xí'in na o kú'u ini sa'a dao ka ñayuu, xí'in na o kí'o ká'ano ini, xí'in na kava'a ña to'ón, xí'in na o kándeé chituu mií, xí'in na ɬandó, xí'in na kuó'ó ña va'a,

⁴ xí'in nā dikó nā né'e tá'an va'a xí'in ná, xí'in nā chindaa noo, xí'in nā chindaya'i mií, xí'in nā ndukú ñā kóni mií ná o duú ñā kóni Ndios.

⁵ Ta kee na mií ná ñā kúu ná ñayuu kée ñā kóni Ndios, tído xí'in ñā kee na na'a nā mií ná ñā kō kándisa na ndée Ndios. O sá kí'in tá'ón xí'in ñayuu kée dión.

⁶ Ta dao ñā kée dión kúu ra koku'u dao ve'e, ta kándée rá dándá'í ra ñā ñá'a vitá ini, nā ndído kua'á kuachi, chí ñó'o na tixi ndá'a ñā kini kóni mií ná.

⁷ Ta daá kuití vá dákua'a na, tído ni kuú tá'ón o kásandaá nā katóni ini nā ñā ndaa.

⁸ Tá sá na'á, Janes xí'in Jambres ñi ñakuíta ñi xió né'e tá'an ra xí'in Moisés. Dión tá'ani kée ñā kini yó'o xió né'e tá'an ra xí'in ñā ndaa kándisa yó, chí ñaxintóni kini va kómí rá, ta ñi nda'ño'ó rá noo ñā ndaa kándisa yó.

⁹ Tído yachi vá kuei ra, dá chí yachi vá kandaá ini ñayuu ñā kúu rá ñā ndee to'on táto'on ñi ndo'o ñā ñi naá xí'in Moisés.

¹⁰ Tído sá ná'á miíón ndá sa'a dána'a yu'u, ta ñi xinon táto'on kí'o kée yu'u xí'in ñayuu, ta ná'ón ndi kíán ñi chíkaá ini kee, ta ñi xinon táto'on kí'o kée yu'u kándée ká'ano ini Jesús, ta sá ná'ón ñā kúeé ió ini, ta ñi xinon ñā kú'u ini sa'a dao ka ñayuu, ta ná'ón ñā xí'o ndee ini noo ndidaá ñā'a,

¹¹ ta ñi xinon ñā ñi kendava'a ñayuu xí'in yu'u sa'a Ndios, ta ñi xinon ñā ñi ndo'o ndá'o nímaí. Ta ná'ón ñā ñi ndo'i ñoo Antioquia, ñoo Iconio, ñoo Listra viti. Ta noo ndidaá ñā ñi ndo'i, ñi chíndeé ndá'o ñā sato'o yo Jesús.

¹² Sa'a ño'ó ndi ndáa miíón nā kóni kuita ndaa xí'in Cristo Jesús, ndo'o ndá'o níó ná kee ñayuu kō kándisa.

¹³ Tído iin rá iin kuú kuú, ndúkini cháá ka tá kini xí'in tá to'ón kua'an ra, ta dándá'í ra ñayuu, ta dándá'í tá'an mií rá.

¹⁴ Tído yo'ó, kua'an kuiin toon xí'in ñā ndaa ñi dakuá'ón, chí sá ná'á vá miíón ñā kíán ñā ndaa, ta ná'á ta'ánón ndá yoo ñi daná'a ñā nooñ.

¹⁵ Chí ndá rá ñi sá kuuón iin tayií ló'o, ndá daá vá ná'ón ndí dána'a tuti iñ Ndios, ta sa'a miíán kandaá inon ñā káki yó sa'a ñā kándée ini yo Cristo Jesús.

¹⁶ Chí mií vá Ndios ñi datóñ ñaxintóni dao ñā, dá ñi taa ra ndidaá to'on tándaa noo tuti iñ ná. Ta to'ón yó'o kíán va'an dána'añ noo ñayuu, va'an kuió né'an nā, va'an ná chikani ndaañ ná, va'an dákua'anoan nā, dá ná kee na ñā ndaa,

¹⁷ dá xinkuei ñayuu Ndios kakuu na táto'on kí'o kóni Ndios, dá katí'a na kee na ndidaá ñā va'a.

4

Ndi'i inon dána'on to'on Ndios noo ñayuu

¹ Ta noo Ndios xí'in noo sato'o yo Jesucristo, nā keyíko sa'a nā ndéi takí xí'in sa'a nā ñi xi'i tá nandií koo tuku na ñayuu yó'o dándáki na, ta noo nā yó'o sa'ándáí choon nooñ ñā

² koo inon dána'on to'on Ndios. Ta daá kuití koo nduuoñ dána'on ñā nani nóno o kō nóno. Dáxiño inon ñayuu, ta dánanón nā, ta ká'an ni'ínón noo ná xí'in ñā kúeé ió inon, ta dána'on noo ná to'ón ndaa kándisa yó.

³ Chí vei kuú o kándia ka ñayuu kueidó'o na ñā ndaa dána'a yo, chí sa'a ñā kato'o ñā kueidó'o na dao ka to'ón, sa'a ño'ó ndukú ná kua'a tá to'ón dána'a noo ná, tá'an ra dána'a ñā nata'an ini mií ná kueidó'o na.

⁴ Ta kedó'ó ná mií ná noo ñā ndaa dána'a yo, dá natiin va'a na cuento to'ón.

⁵ Tído yo'ó, kaño'o tá'í inon, ndeé koo inon tá ndó'ón tandó'ó, ndi'i inon dána'on to'on va'a ña ká'an sa'a Jesús, ta dáxinkoo va'ón xí'in choon ni ni'on noo Ndios.

⁶ Díon koo inon keeón, dá chi sa ío va yu'u ña kuui sa'a Ndios, chi sa ni kuyati va hora ña kían kuui dánkooi ñayuú yó'o.

⁷ Sa ni kechóoin noo Ndios xí'in ndidaá ndeéi. Ni kankono va'i, ta ni xinkooi nda noo ni chiná'a Ndios, ta ni sa íin ndaaí xí'in ña ndaa kándisa yó.

⁸ Ta viti sa ío nduu va iin corona natiin yu'u, tá'an ña ni'í na kúu na ndaa, ña kían ki'o na kúu sato'o yo noo yú'u tá ná kasandaá kuu dáá, chi kúu ná iin na kényiko ndaa. Ta o duú noo iin tó'ón yu'u ki'o naan, chi ki'o ta'ani naan noo ndidaá ka na ndati kii kasaa na.

Yó'o xíka Pablo iin ña maní noo Timoteo

⁹ Yachi koo inon kiión kande'ón yu'u.

¹⁰ Dá chi ni dankoo ndava'a va Demas yu'u, chi kátoó nda'o ra ña ío ñayuú yó'o, sa'a ñoó ni kee ra kua'an ra ñoo Tesalónica. Ta Crescente ni ki'in kua'an chí kuendá Galacia di'a, ta Tito ni ki'in kua'an chí kuendá Dalmacia.

¹¹ Sava'a iin tó'ón Lucas vá kúu na ni kandoo ío xí'in yu'u. Sa'a ñoó nakuaka Marcos kandakón kisón, dá chi xínñó'í xí noo chóon.

¹² Ta Tíquico ni tanda'í kosaa ñoo Éfeso.

¹³ Tá vasón, dá kane'ón kotói, tá'an ña ni dánkooi ñoo Troas noo kúu ve'e Carpo, ta kane'e ta'ánón libroí, ta o sa nándodóon kane'ón libro ñii kisón.

¹⁴ Alejandro, ta kéchóon xí'in kaa, kuá'a nda'o ña'a kini ni kee ra xí'in yu'u. Tído sato'o yo Jesús ná chiya'i ra sa'a iin rá iin ña kini ni kee ra xí'in.

¹⁵ Sa'a ñoó kandaan miíón noo rá, chi xini u'u nda'o ra to'on va'a dána'a yo.

¹⁶ Tá ni chindeéi mií noo ta né'e choon ta'ándá mií noo, ko iin ta'on ní sa íin xí'in yu'u. Ndidaá vá rá ni dánkoo mií ñaá. Tído ná dá'a ni taó kuendá Ndios ña ni kee ra.

¹⁷ Tído ni sa íin va mií sato'o yo Jesús xí'in yu'u, ta ni xi'o na ndeéi, sa'a ñoó ni kandeéi ni daná'í to'on va'a, dá ni seídó'o ndidaá na ko kúu na Israel sa'a Jesús. Ta dión ni kuu, dá ni káki yu'u, dá ko ní xí'ij yú'u ndika'a.

¹⁸ Ta chindeé vá sato'o yo Jesús yu'u noo ndidaá ña kini kóni ñayuu kee na xí'in, dá kandaka na yu'u nda kuu ná kasandaái noo ío na dándáki na. Ta daá kuití ná natiin na ndidaá tá'an ñaño'ó. Díon ná koo.

Xí'in ndisá'an yó'o dándí'i Pablo ña ká'an na xí'in Timoteo

¹⁹ Ká'on ndisá'an xí'in Prisca xí'in Aquila, xí'in na ve'e Onesíforo.

²⁰ Ni kandoo va Erasto ñoo Corinto, ta ni dánkoo yu'u Trófimo ñoo Mileto, chi kú'u va ra.

²¹ Ta koo inon kisón tá ko ñá'a kasá'a yoó vixi. Ta ká'an Eubulo ndisá'an xí'ón, xí'in Pudente, xí'in Lino, xí'in Claudia viti xí'in dao ka na kúu kuendá Jesús ndéi yó'o.

²² Ná kuiin Jesucristo, na kúu sato'o yo, xí'ón. Ná koo ña maní xí'o na xí'in iin rá iin ndo'ó. Díon ná koo.

To'on yó'o kían nì taa San Pablo nì sa'an noo Tito

Ká'an Pablo ndisá'án xí'in Tito

¹ Yu'u kúu Pablo, na kéchóon noo Ndios, ta kúú iin apóstol, na né'e to'on Jesucristo, dá ná kasandaá ñayuu nì kaxi Ndios kandeé ká'ano iní na Jesús, ta kasandaá ta'ani na kana'á ná to'on ndaa sa'a mií ná, dá ná kandeé ná kee na táto'on kì'o kóni Ndios,

² ta ná koo tãndeé iní na ña iin kuu koni na kataki chíchí ná. Ta mií vá Ndios nì xì'o to'on na ña koo dión ndá rá kò ñá'a kasá'a ñayuu yó'o, ta kò ká'an to'on ta'on na.

³ Dá tá nì kasandaá kuu nì chikaa ini mií Ndios, dá nì na'a na to'on ndaa sa'a mií ná. Ta nì ta'andá choon noo ña dána'í ña noo ñayuu nì kee mií Ndios, na dáka'ki ñaá.

⁴ Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'in yo'ó, Tito. Ta miian ndaa kuiti kúúón táto'on de'i sa'a ña kándéé inon Jesús. Mií tatá yo Ndios xí'in sato'o yo Jesucristo, na dáka'ki ñaá, ná kee ña manì xí'in yo'ó, ta ná ku'u ini na sa'on, ta ná kì'o na ña koo va'a inon.

Di'a kánian kee ta sá'ano xí'in ra ká'an kane'e choon noo na kúu kuendá Jesús

⁵ Nì ñankoo yu'u yo'ó yúku iní iní taño'o naní Creta, dá ndeyikon choon noo na kúu kuendá Jesús xa'an, dá kì'ón choon noo ra sá'ano, dá ná kandita ra noo na kúu kuendá Jesús ndéi iin rá iin ñoo xa'an táto'on kì'o nì sa'ándáì choon noon.

⁶ Tído ná kakuu ra iin ña kéndísá'ano noo ñayuu, ta ná kakuu ra yí iin tó'ón ñá'a, ta de'e ra ná kakuu ta kándisa Jesús. Ná dá'a ni ka'an ñayuu ña kúu xí takuá'chí kini, o takuá'chí kò ñaño'ó.

⁷ Dá chí miian kánian kendísá'ano iin ra ndáka na kúu kuendá Jesús, chí noo mií Ndios nì ñatiin ra choon yo'ó. Kò kánian kakuu ra ra ndeé to'on, ni ra yachì káryí, ni ra kátoó ko'o, ni ra kátoó tãndó'ó, ni ra kée sa'a ñi'ón maña.

⁸ Di'a kánian kakuu ra iin ña natiin va'a ñayuu ve'e ra, iin ra kátoó kée ña va'a, iin ña ñó'o ndi'i ini, iin ra kéndaa, iin ra káa vii noo Ndios, iin ra kándéé chituu mií noo ña kini.

⁹ Ta kánian kuiin toon ra xí'in to'on ndaa táto'on kì'o nì ñakuá'a ra, dá ná katí'a ra ka'an ni'ini ra táto'on dándáki ña ndaa sa'a Ndios, dá ná katí'a ra kadi ra yú'u na kátoó dátuu ñaá.

¹⁰ Dá chí ndéi kua'á nda'o ña ndeé to'on, ta kátoó ra dána'a ra to'on kò chón, ta kóni ra dándá'í ra na kúu kuendá Jesús. Ta ra kée cháá ká dión kúu ra ká'an ña kánian ta'andá ñi'í ra kúu kuendá Jesús.

¹¹ Ta miian kánian kadi yo yú'u rá, dá chí xíonoo ra nádaká rá ñaxintóni ñayuu iin rá iin ve'e xí'in ña kò kánian dána'a ra, chí kée ra sa'a ñi'ón maña.

¹² Ta iin de'e ñoo mií vá Creta xa'an nì taa sa'a ña kée ña ñoo ra, chí di'a kua'an ña nì taa ra: "Daá ta to'ón nda'o kúu ra ñoo Creta, ta kúu rá ta nde'é, ta kúu rá ta ña dya, ta kítì nda'o kúu rá."

¹³ Ta ndaa va ká'an ra, xíní yu'u. Sa'a ñoo koo inon dánani va'a chááon ra kée dión xa'an, dá ná kandita ndaa ra xí'in ña ndaa kándisa yo,

¹⁴ dá kían ná dá'a ká ni kekuendá ra cuento to'ón nì kava'a dao ta Judío, ta ná o kékuendá ká ra choon sa'ándá ña nì kexoo noo ña ndaa sa'a Ndios.

¹⁵ Ndidáá vá ña'a kúú ña'a vii noó na kómí iin níó vii. Tído noó na kómí iin níó yakó xí'ín na kọ xí'ín kándísa Jesús, ndidaá vá ña'a kúú ña'a yakó noó ná, dá chī ndino'o ña kini nákaní ini na, ta yakó nda'o ñaxintóni ná.

¹⁶ Kaá ra ña ná'á rá Ndios, tído xí'ín ña kée ra ná'a ra míí rá ña kúú rá ta to'ón, dá chī kúú rá ta tìkíni, ta kúú rá taa ndeé to'ón, ta ní lú'ú ña va'a kọ kándéé rá kée ra.

2

Ta koo inon dána'on táto'on káa rá íó ña ndaq kándísa yó

¹ Tído yo'ó, kua'án yo'ó ndi'i inon dána'on táto'on káa rá íó ña ndaq kándísa yó.

² Koo inon dána'on noó ta sava'a ña ná kaño'o ini ra noó ña'a kée ra, ta ná koo ndísá'ano ini ra, ta ná kendísá'ano ra, ná kuita ndaa ra xí'ín ña ndaa kándísa yó, ná ku'u ini ra sa'a dao ka ñayuu, ta kueé ní ná koo ini ra.

³ Díón ta'ani ná koo ini na ña'á sava'a, ná koo ndísá'ano ini na. Ná dá'a ní kanoo na kava'a na ña to'ón, ta ná dá'a ní kakuu na na kátoó ko'o. Ndinoo ña va'a ná koo ini na dána'a na

⁴ noó na ña'á kuálí, dá ná katí'a na koni na yíí ná xí'ín de'e kuálí na,

⁵ dá ná kaño'o ini na noó ña kée na, dá ná kakuu na iin na ña'á kéndísá'ano, dá ná katí'a na kandaa va'a na ve'e na, dá ná koo va'a ini na, dá ná kaño'o toon na tixi ndá'a yíí ná, dá kíán ná dá'a ní ní'í ñayuu ndí kíán ka'an ndava'a na sa'a to'ón Ndios.

⁶ Ta koo ta'ani inon ka'an ní'ínón noó takuá chí yíí ña kíán ná koo ini xí kaño'o ini xí noó ña kée xí.

⁷ Ta chikani miíón ña kíán keva'ón noó ndidaá ña'a kéeón, dá ná katí'a xí keva'a xí. Ta noó dána'on, koo inon dána'a ndaaon, ta dána'on xí'ín ña'á'ó,

⁸ ta dána'on xí'ín to'ón ndaa, dá kíán ná dá'a ní ní'í ñayuu ña ka'an ndava'a na sa'on, dá ná kaka'an noó na xini u'u ñaá sa'a ña kọ ní'í ná ndí kíán ka'an kini na sa'a yo.

⁹ Ta ka'an ní'ínón noó na ñó'o tixi ndá'a iin sato'o ña ná kueídó'o ñaá ná, ta ná ndukú ná ña nata'an ini ra. Ná dá'a ní ndane'e yú'u ná noó rá,

¹⁰ ta ná dá'a ní koo kue'é noó ndá'a ná. Dí'a ná kendaq na ndidaá choon tá'anda noó ná, dá kíán xí'ín ña kée na, ná chindaya'i ñayuu ña ndaa sa'a Ndios, na dá'aki ñaá.

¹¹ Dá chī nī na'a túu Ndios ña manī nī kee na xí'ín ñayuu, dá ní'í ndidaá ná ndi kee na káki na.

¹² Ta ña manī yo'ó kásto'on xí'ín yó ña kánian dánkoo yó ndidaá ña kini xí'ín ña kátoó na kúú kuendá ñayuu yo'ó kee na. Ta kásto'on ta'anian xí'ín yó ña kánian kaño'o iniyo noó ña kée yó, ta kandeí ndísá'ano yó, ta kandeí yó kee yó ña kónj Ndios.

¹³ Kí'o díón ná kee yó nani ndéi yó ndátí yó tandeé ini ndato kua'an, chī ndátí yó ndato náye'e noó nandió kọo Jesucristo, na kúú Ndios ká'ano, na dá'aki ñaá, kasaa na.

¹⁴ Chī nī na'kí'o na míí ná ní xí'í na sa'a yó, dá ní kuu ní taó xóo na yó tixi ndá'a ndidaá ña kini. Ta ní nduvii ná yó, dá ní nduu yó ñayuu míí ná, dá ná ndi'í ini yo kee yo ña va'a.

¹⁵ Díón koo inon dána'on noó na kúú kuendá Jesús, ta ka'an ní'ínón noó ná. Ta xí'ín choon né'ón koo inon dánanón na kọ vá'a kée, ta ní iin tó'ón ñayuu o sa kónó kenóo na yo'ó.

3

Ni dandoo Ndios kuachi yo sa'a na kandee ini yo Jesus

¹ Dándusaa inon na kúu kuendá Jesús ña kánian koo ñaño'ó ná noó ta né'e choon xí'ín ra dándáki ñaa. Ná kueidó'o ñaa ná, ta daá kuití ná kandeí nduu na kee na ña va'a.

² Ta ná dá'a ni koo ini na ka'an u'u na sa'a ni iin ñayuu, ta ná dá'a ni katoó na tandó'ó. Di'a va'a ná koo ini na, ta nda'í ná koo ini na xí'ín ndidaá ñayuu.

³ Dá chî tá sa na'a sa kuu yó ñayuu ndeé to'on, xí'ín ñayuu do'ó, ta sa xionoo ndava'a yó, ta sa ño'o yó tixi ndá'a ndidaá ña kini sa katoó mií yó xí'ín ña kini sa konj ñij yó. Ta ni sa kuu yó ñayuu xixi ini, xí'ín ñayuu u'u ini. Sa ndukú yó ña kían koni u'u ñaa ñayuu, ta sa xini u'u tá'an yó xí'ín dao ka na.

⁴ Tído iin kuu ni na'a Ndios, na dákaki ñaa, ña va'a ini na, ta ni na'a na ña kú'u ini na sa'a yó,

⁵ dá ni dakáki ñaa ná. Tído ko ní dakáki na yó sa'a ña ni kee yó ña va'a. Di'a ni dakáki na yó chî ni ku'u ini na sa'a yó. Chî ni dandoo na kuachi yó, dá ni nakaki sa'a yó, ta Espiritu ií mií ná kúu na ni ndee sa'a ñaa,

⁶ chî ni dakútí Ndios níyo yó xí'ín Espiritu ií mií ná sa'a ña ni kee Jesucristo, na dákaki ñaa.

⁷ Díon ni kee na, sa'a ñoó ni kandoo vii yo noo Ndios sa'a ña manj ni kee mií ná sa'a yó, dá ná kuu natiin yó noó tatá yo Ndios ña kataki chíchí yó, chî ña yó'o kúu tandee ini ío noo yo.

⁸ Ndino'o ña ndaa kían ká'ín xí'ón, sa'a ñoó xíkai nooon ña ndundééon dána'on ña, dá ná ndi'i ini na kándisa Ndios kee na ña va'a, chî ña va'a nda'o kían, ta chindeéan ñayuu tá ná kee na ña.

⁹ Ta ná dá'a ni ndat'ón xí'ín ñayuu sa'a to'on ko choon, ta o sa ndát'ón xí'ín ná sa'a ndá tixi ni kii iin rá iin na sa'ano. Ta ná dá'a ni chidáo tá'ón xí'ín ná xí'ín to'on, ta o sa dándichî tá'ón xí'ín ná sa'a ley Moisés, dá chî ko ndáya'i ña kee yó díon, ta o chindeé tá'an vaan yó.

¹⁰ Tá nákaa iin ra sa'ándá tá'an ñayuu noó náataka ndo xaan, dá kían dánanón ra iin ta'ándá, uu ta'ándá. Tá ko seidó'o ra ña ká'on, dá kían taó rá ná ko'on ra,

¹¹ ta kana'ón ña ni kana xoo va ra noó ña ndaa, ta sa'a kuachi kée vá rá ni kedaá xí'ín rá, sa'a ñoó ni ndo'o ra díon.

Di'a kánian kee mií Tito, kaá Pablo

¹² Tá ni tanda'í Artemas o Tíquico kosaa ra noó nákaaon xaan, dá kían koo inon saaon ni'on yu'u ndá ñoo Nicópolis, dá chî ni chikaa ini ña ñoo kooi yoo vixi.

¹³ Ta koo inon chindeééon Zenas, tá'an ra ná'a ley, xí'ín Apolos, ta kí'on ña'a xínño'ó rá noó ko'on ra dána'a ra, dá kían ni iin ña'a ná o kámani noo rá.

¹⁴ Ta dána'on noó na kúu kuendá yo ña nakí'o na mií ná kee na ña va'a, ta ná chindeé ná na kámani ña'a noo, dá ná kakuu na iin na kéchóon va'a noo Ndios.

Xí'ín ndisá'an yó'o dándi'i Pablo na ka'an na xí'ín Tito

¹⁵ Ndidaá vá na ndeí xí'ín yu'u yó'o ka'an ndisá'an xí'ón. Ta ka'an yo'ó ndisá'an xí'ín na kándisa dáó xí'ín yó ndeí xaan, tá'an na kú'u ini sa'a ndu'u.

Ná koo ña manj xí'o Ndios xí'ín iin rá iin ndó. Díon ná koo.

To'on yó'o kían nī taa San Pablo nī sa'an noo Filemón

Ká'qan Pablo ndisá'án xí'ín Filemón

1 Yu'u kúu Pablo, ta nákaai ve'e kaa sa'á ña dána'i to'on Jesucristo. Ta yu'u xí'ín ñani yo Timoteo ká'an ndu ndisá'án xí'ín míí ní, ñani manī Filemón, chí míí ní kúu na kéchóon dáó xí'ín ndu'u,

2 ta ká'an ta'ani ndu ndisá'án xí'ín kí'o manī yo naní Apia, xí'ín ñani yo Arquipo, na chindeé tá'an xí'ín yó sa'á to'on Jesús, ta ká'an ta'ani ndu ndisá'án xí'ín na kúu kuendá Jesús náta ka ve'e ní.

3 Ta míí tatá yo Ndios xí'ín sato'o yo Jesucristo ná kee ña manī xí'ín ndo'ó, ta ná kí'o na ña koo va'a ini ndo.

Kándéé ká'ano ini Filemón Jesús, ta kú'u ini na sa'a dao ka ñayuu

4 Ta náki'oi ndivé'e noo Ndios, chí daá kuití ndíko'on inij míí ní noo ká'ín xí'ín ná,

5 dá chí kándaq inij ña kóni ní sato'o yo Jesús, ta kándéé ká'ano ini ñaá ní, ta kú'u ta'ani ini ní sa'a ndidaá ñayuu Ndios.

6 Ta sa'á ña iin nī nduu ní xí'ín ndu'u sa'á ña kándéé ini ní Jesús, sa'á ñoó xíkā ndu noo Ndios ña kandaq ini ní sa'a ndidaá ña va'a ió noo ní sa'á ña kúu ní kuendá Cristo Jesús.

7 Kádij nda'o inij, ta nī ndundeé cháa ka inij tá nī kandaq inij ña kú'u nda'o ini ní sa'a dao ka na kúu kuendá Jesús. Dá chí sa'a míí ní, ñani míí, nī naní'í ini cháa ka ñayuu Ndios tandeé ini.

Yó'o xíkā Pablo iin ña manī noo Filemón

8 Ta sa'á ña díon kíán, sa'á ñoó va'ará ió choon nī xí'ín míí Cristo noó'í ña ka'andaí choon noo ní táto'on kánian kee ní,

9 tído dí'a xíkai ña manī noo ní sa'á ña kú'u ini sa'a sátá'an yó. Ta yu'u kúu Pablo, na ká'an xí'ín ní, ta kúu iin na sava'a, ta nákaa yu'u ve'e kaa sa'á ña dána'i sa'á to'on Jesucristo.

10 Xíkai ña manī noo ní sa'a Onésimo, chí kúu rá táto'on iin de'e nī ní'í noo nákaai ve'e kaa yó'o sa'á ña kándéé ini rá Jesús.

11 Chí dí'a iin tá kó choon nī sa'aa ra noo ní tá sata, tído viti kíán kúu rá iin tá ió choon noo míí ní xí'ín noo yú'u.

12 Ta ko'ín chinda'í ra nasaa ra noo ní, tído kónij ña natiin va'a ní ra, chí táto'on ndó'i xí'ín nímaí, kí'o díon ndó'i xí'ín rá.

13 Kónij ña koo ra yó'o xí'ín, dá chindeé rá yu'u kuiin ra to'on noo míí ní, chí nákaai ve'e kaa yó'o sa'á ña dána'i to'on va'a Jesús.

14 Tído o kée ta'on yu'u díon, chí kó ñá'a ta'on nachina'í míí ní. Kó kónij kendúsai xí'ín ní kee ní ña manī yó'o, chí kónij ña ná kakuuan táto'on kí'o kónij míí ní.

15 Dá chí ndá ndi kuu nī sonó Ndios ña nī kuxoo ra cháa tiempo noo ní, dá viti kíán nandií koo ra kosaa ra koo chíchí rá xí'ín ní.

16 Ta viti natiin va'a ní ra, chí kúu rá iin tá ndáya'í cháa ka o duú iin ra nákaa tixi ndá'a ní, chí viti kúu rá iin ñani manī yo. Kúu rá iin tá ndáya'í noo yú'u, tído ndáya'í cháa ka ra noo míí ní sa'á ña koni kuáchí tuku ra noo ní, xí'ín sa'á ña nī nduu ra iin ñani ní sa'á ña kúu rá kuendá sato'o yo Jesús.

¹⁷ Sa'á ñoó, tá miían ndaa nákoní ní ña né'e tá'an va'a ní xí'ín yu'u, dá kían natiin va'a ní ra, ta kee ní kuendá ña mií yu'u kúu rá.

¹⁸ Tá ndá ña'a nì ya'a ra nì kee ra xí'ín ní, o tá táj ra noo ní, dá kían nach'i nían kuendá yu'u.

¹⁹ Yu'u kúu Pablo, ta xí'ín ndá'a miíj táai to'on yó'o kosaaan noo ní. Yu'u chiya'i noo ní, va'ará di'a kuu kaaj xí'ín ní ña táj ní sa'a mií ní nooí.

²⁰ Sa'á ñoó, ñani miíj, ió tãndeé iníj xí'ín ní ña kee ní ña manj yó'o sa'a ña kúu yó kuendá sato'o yo Jesús, ta kí'o ta'ani ní tãndeé iníj sa'a ña kúuó ñani kuendá Jesús.

²¹ Ta nì taai tuti yó'o kosaa noo ní, chj kãndéé ká'ano inij ña kueídó'o ní yu'u. Ta sa ná'á vái ña va'a cháa ka kee ní noó ña ká'ín xí'ín ní.

²² Ta kónj ta'anii ña kenduu ndo noo kooi, dá chj kãndéé inij ña xinkoo ña xíka ndo noo Ndios, dá kí'o na ña saaj noo ndéi ndó xaan.

Ká'an ta'ani dao ka na kúu kuendá Jesús ndisá'an xí'ín Filemón

²³ Ta ká'an ñani yo Epafras ndisá'an xí'ín ní. Na yó'o kúu na nákaa nduú xí'ín yu'u ve'e ka sa'a ña dána'a na sa'a Cristo Jesús.

²⁴ Ta ká'an ta'ani Marcos, xí'ín Aristarco, xí'ín Demas, xí'ín Lucas ndisá'an xí'ín ní. Na yó'o ta'ani kúu na chindeé tá'an xí'ín yu'u noo choon Ndios.

²⁵ Ná koo ña manj xí'o sato'o yo Jesucristo xí'ín iin rá iin ndó. Díon ná koo.

To'on yó'o kí'an kua'an noó na Israel kúú kuendá Jesús

Ká'an Ndios xí'ín yó xí'ín yú'u de'e na

¹ Kua'á ndá'o ta'ándá nì sà ká'an Ndios xí'ín nà sá'ano ve'e yó tá sata, ta noó kua'á ndá'o ñá'a nì sà kechóon na profeta nà sà kasto'on na xí'ín ñayuu ñoó.

² Tído tein kuú noó ndi'i yó'o kéchóon na de'e mií ná, dá ka'an nà xí'ín yó, ta de'e na kúú nà nì na'itiin ñá kakuu na sato'o noó ndidaá ñá'a, ta xí'ín ndá'a de'e na nì kava'a na ndidaá ñá ió ñayuu yó'o xí'ín ñá ió induú.

³ Ta nà yó'o kúú nà ná'a táto'on k'i'o ndato káa mií Ndios, dá ch'i táto'on k'i'o kúú mií Ndios, k'i'o dión ta'ani kúú de'e na, iin nóo kúú vá ná. Ta mií ná kúú nà xító ndidaá tá'an ñá'a xí'ín choon kómí to'on na. Tá nì ndi'i nì dandóo na kuachi yó, dá nì ñakoo na xoo kuá'a Ndios noó ñikó ió nà dándáki na.

⁴ Ta ndáya'i cháá ká nà noó ndidaá ángel ndéi induú, ta nì na'itiin na iin kuú ndáya'i cháá ká o duú ángel ñoó.

Ndáya'i cháá ká Jesús o duú ángel

⁵ Dá ch'i kó ní ka'an Ndios di'a xí'ín ni iin tó'ón ángel:

Yo'ó kúú de'e yu'u, ta viti ná'i ñá kúúí tatóon.

Ta ni kó ní ka'an nà di'a sa'a ni iin ángel:

Yu'u kakuu tatá xj, ta mií xí kakuu de'e yu'u.

⁶ Ta nì ka'an ta'ani Ndios di'a tá kua'an nà tanda'á ná iin tó'ón dinj de'e na kii na ñayuu yó'o:

Ná kandaño'o ndidaá ángel de'i.

⁷ Mií'an ndaá di'a kaá Ndios ká'an nà sa'a ángel:

Yu'u kúú nà kée ángel kéchóon nooí ñá kakuu na táto'on tachj, xí'ín ño'ó itá.

⁸ Tído di'a kaá nà sa'á de'e mií ná:

Yo'ó kúú Ndios, ta ni iin kuú tã'ón o ndi'i noó dándáki yo'ó.

Ta kényikoo ndaá yó'o noó dándákón.

⁹ Ch'i ndíkoo yó'o iin íchi ndaá, ta káñó'ó yo'ó ndidaá ñá kini kua'an.

Sá'á ñoó nì kaxi Ndios yó'o, nà kúú Ndios mií'ón,

ta nì xj'lo cháá ká nà ñá dii iní noo'on o duú dao ká nà xínkuáchí dáó xí'ón.

¹⁰ Ta kaá ta'ani na di'a:

Yo'ó, nà kúú sato'o noó ndidaá ñá'a, ndá mií sa'a nì kava'ón noño'o yó'o, ta xí'ín ndá'a mií'ón nì kava'a induú.

¹¹ Ta ná kasandaá iin kuú, ta naá ndí'i vaan,

tído yo'ó, daá koo kuíí vá yo'ó.

Ndidaá tá'an va ñá'a káa kuyatá iin kuú táto'on k'i'o kúyatá dá'on.

¹² Ta táto'on k'i'o natuú ñayuu dá'on ndíxi na,

kí'o dión natuú yo'ó ndidaá ñá'a káa, ta ná nadamón ñá.

Tído yo'ó, o nádaon ta'an voón, daá koo kuíí voón.

¹³ Ta kó ní ka'an Ndios di'a xí'ín ni iin tó'ón ángel:

Kakoo yo'ó xoo kuá'i ndá ná nataán ndi'i yu'u tã xini u'u ñáa tíxi sa'on.

¹⁴ Kánian kana'á ndó ñá choon kómí ángel kíán ñá koni kuáchí ná noó Ndios, ta chínda'á ñáa ná chindeé ná ndidaá nà nì'i ñá káki na.

2

Iin ña'a ndáya'i nda'o kían ña ni kii Jesús dáakaki ñaa

¹ Sa'á ñoó miñan ndúsa kánian kandiko toon yo to'on ndaa ni seíd'o yó, dá cḥi tá koó, dá kían oon ni ví kankuei xoo yó nooán.

² Cḥi miñan ndaa ió choon noo ndá'a ley ni xi'o ángel noo Moisés, ta ndi ndaa mií vá ñayuu ni ya'a nooán, ta ndi ndaa mií ná ko ní xiin kueíd'o choon sa'andáan, dá ni ndo'o nió ná sa'a kuachi ni kee na.

³ Ta, ¿ndi koo ví káki yó noó ña xido ini Ndios tá ná o taó kuendá yo to'on ndáya'i cháá ka, ña kían ká'an sa'a ndi koo káki yó? Cḥi dinño'ó mií na kúu sato'o yo ni xi'o kuendá sa'a to'on yó'o, ni ndi'i, dá ni kasto'on ta'ani taa ni sa xionoo xí'in ná to'on yó'o xí'in yó.

⁴ Ta mií Ndios ni xi'o ta'ani kuendá sa'a to'on ndato yó'o xí'in ndá'a taa ni sa xionoo xí'in Jesús, dá cḥi ni xi'o na ña kían ni kandeé rá ni kee ra ña'a ndato xí'in ndidaá ka ña'a ná'ano noó ñayuu, ta ni xi'o na ña ni natiin iin rá iin taa yó'o choon ni xi'o Espiritu iñ táto'on k'i'o kóni mií ná.

Jesús kúu na xí'o ña káki yó

⁵ Dá cḥi ko ní xi'o Ndios choon noo ndá'a ángel ña kían dándáki na ñayuu saá vej chí noo, ña kían ká'in sa'a xí'in ndó.

⁶ Dá cḥi di'a kua'an ña ni taa iin taa noo tuti iñ Ndios:

¿Ndi kían kúu taa ndéi ñayuu yó'o ña ñó'o ini ní sa'a rá, tatá Ndios?

Ta, ¿ndi kían kúu rá ña ndi'i téi ini ní sa'a rá?

⁷ Ta ni ndee ní ra sa kuu ra iin ra ló'o cháá noo ángel,

ta ni xi'o ní choon ká'ano noo rá, ta ni xi'o ní ñaño'ó noo rá,

ta ni cḥikani ní ra ña dándáki ra ndidaá ña'a ni kava'a ni,

⁸ ta ni nataán ní ndidaá tá'an ña'a tji sa'a rá.

Cḥi sa'a ña ni nataán Ndios ndidaá ña'a tji sa'a rá, sa'a ñoó ko ní kándoo ni iin tó'an, ndidaá ña ñó'o tji sa'a rá, tído kándañ ini yo ña o duú ndidaá ña'a dándáki ra viti.

⁹ Tído viti kándañ ini yo ña ió iin na ni ndeló'o cháá mií noo ángel, ta na yó'o kúu Jesús, ta ni natiin na choon ká'ano, ta ni natiin ta'ani na ndidaá tá'an ñaño'ó sa'a ña ni xi'i na sa'a yo. Dá cḥi sa'a ña kóni Ndios kee na ña maní xí'in yó, sa'a ñoó ni xi'i Jesús sa'a yo.

¹⁰ Ta mií Ndios kúu na ni kava'a ndidaá ña'a ñó'o ñayuu yó'o, ta noón kúu na xito ñaa, ta kóni na nakuaka na ñayuu mií ná noo ndato náye'e ndaa noo ió na. Sa'a ñoó iin ña va'a ni sa kían ña ni daxínko va'a na Jesús xí'in ña ni ndo'o na, cḥi mií ná kúu na dáakaki ñaa.

¹¹ Dá cḥi mií Jesús, na ni ndevii yó, xí'in yóo, na ni nduvii, iin tó'on vá kúu tatá yo, sa'a ñoó ko xíka'an ta'on noo Jesús ká'an na ña kúu yó ñani na.

¹² Dá cḥi di'a kaá tuti iñ Ndios:

K'i'o yu'u kuendá sa'a mií ní noo ñani xí'in k'i'oi,

ta tein ndidaá ñayuu kuendá ní keká'ano yu'u mií ní.

¹³ Ta kaá ta'anian:

Kandeé ká'ano iní Ndios.

Ta kaá ta'anian:

Yó'o iin xí'in ndidaá tá'an de'e ni xi'o Ndios nooi.

¹⁴ Ta de'e ni kava'a xí'in koño xí'in ni kúu de'e ni xi'o Ndios noo ná, sa'a ñoó ni nduu ta'ani mií Jesús koño xí'in ni, dá ni kuu ni xi'i na. Ta k'i'o dión ni kandeé ná ni dítá ná choon noo ndá'a ña u'u, sa'a ñoó koó ka choon noo ndá'an ka'ánián ñayuu.

15 Díon, dá nì kandeé ná nì taó xóo na yó noó ña yu'óo kuu yo, dá ch̄i nda rá nì kaki yó nì kasá'á dándáki ñaa.

16 Dá ch̄i miían ndaa kuiti kọ ní kii Jesús chindeé ná ni iin ángel, sava'a na kúu na ve'e Abraham nì kii na nì ch̄indeé ná.

17 Sa'á ñoó miían ndúsa nì nduu na táto'on k̄i'o kúú ñani na, dá nì xinkoo na kúú ná dut̄i kúú noó, iin dut̄i ká'ano ini, iin dut̄i iin ndaa noó Ndios, dá nì kuu nì doko ná mií ná, dá n̄i'í ñayuu na ña ku'u ká'ano ini Ndios sa'á kuachi na.

18 Nì ndo'o naní n̄io ná tá n̄i ka'án ña u'u dát̄uú ñaaán, sa'á ñoó kuu va chindeé ná yó tá kexíxi ña u'u x̄i'ín yó.

3

Ndáya'i cháá ka Jesús o duú Moisés

1 Viti, ñani, ndo'ó na kúú ñayuu Ndios, ndo'ó na nì nakana Ndios kandeí induú, koo ini ndo kande'e va'a ndó Cristo Jesús, na ne'e to'on mií Ndios noo yo, ta kúú ná dut̄i kúú noó noó ña kándisa iin rá iin yó.

2 Ta nì daxinkoo ndi'i na choon n̄i xi'o Ndios noo ná, táto'on k̄i'o n̄i daxinkoo ndi'i Moisés choon n̄i n̄i'í ná koni kuáchi ná noó na kúú ve'e Ndios.

3 Ta kánian natiin Jesús ñaño'ó ká'ano cháá ka o duú Moisés, dá ch̄i taa káva'a ve'e kánian natiin cháá ka ñaño'ó o duú ve'e n̄i kava'a ra.

4 Dá ch̄i ió yoo káva'a iin rá iin ve'e, dá ndítaan, tído na n̄i kava'a ndidaá tá'an ña'a kúú Ndios.

5 Miían ndaa kuiti n̄i sa iin ndaa Moisés noo Ndios tá n̄i sa xinkuáchi ná noó na ve'e Ndios, ta x̄i'ín ña n̄i kee na n̄i na'a na táto'on k̄i'o káa rá ió ña ka'an Ndios chí noo.

6 Tído Cristo kúú mií de'e Ndios, na kánian dándáki ve'e na. Ta ve'e na kúú yóó tá ná kandita toon yó x̄i'ín ña kándéé ini yo ná nda noo ndi'i kuii, ta ná kadij inio x̄i'ín tandeé ini kómí yó.

Xi'o Ndios noó na ñoo na ña nani'í ndéé ná

7 Ch̄i di'a kaá Espiritu ij Ndios:

Tá ná kueídó'o ndó noo ká'an Ndios kuu viti,

8 dá kían o sa kédó'ó ndó mií ndó táto'on n̄i kee na sá'ano ñoo ndo tá n̄i data'an na Ndios,

ch̄i n̄i xito ini ná Ndios noo n̄i xionoo na yukú ichi ñoo.

9 Ta ñoo n̄i data'an na yu'u, ta n̄i xito ini ná yu'u, va'ará uy diko toon kuaa n̄i xini na ndidaá tá'an ña ndato n̄i kee yu'u x̄i'ín ná.

10 Sa'á ñoó kọ ní náta'an inij n̄i xini ñayuu ñoo, dá n̄i kaaj x̄i'ín mií: "Daá kuití vá kexoo xíká n̄io ná noó ña kóni yu'u, ch̄i kọ kóni na kaño'o na ichi yu'u."

11 Ta sa'á ña n̄i xido inij n̄i kee na, sa'á ñoó n̄i ch̄ikaa inij ña ni iin kuu ta'ón o koni na ndu'u na noó k̄i'oi ña nani'í ndéé ná,

kaá Ndios.

12 Sa'á ñoó kandaá ndo mií ndó, ñani, dá kían ni iin tó'ón ndó ná o kákomí iin n̄io kini, iin n̄io kaxí, ña kían kedaá x̄i'ín ndó, dá kexoo xíká ndó noo Ndios takí.

13 Di'a koo ini ndo ka'an ni'ini ndó noo iin rá iin ndó iin rá iin kuu kuu. Dá ch̄i ká'an to'on ñoo ña kánian kee ndó díon kuu viti, dá kían ná dá'a ni kusaa ini ndo koni ndo to'on Ndios kee ña danda'í ñaa kuachi.

14 Dá ch̄i ió ta'aní kuendaá yo x̄i'ín Jesucristo tá ná ndikó toon yó tandeé ini n̄i natiin yó nda mií sa'a.

15 Dá ch̄i di'a kaá to'on Ndios:

Tá ná kueíd'ò ndó noḡ ká'an Ndios kuḡ víti, dá kían ọ sá kédó'ò ndó míí ndó táto'on nì kee nà sá'ano ñoo ndọ tá nì data'an nà Ndios.

16 ¿Ndá yoo nì sá kuu nà nì seíd'ò noḡ nì ka'an Ndios, ta vatì xían daá nì data'an ñaa ná? ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña noḡn kúú ndidaá nà nì kan̄kuei tìxi nda'á nà ñoo Egipto nì kee Moisés?

17 Ta, ¿ndá yoo nì karyí Ndios xí'ín ndin uḡ diko kuia noḡ kúú yukú íchí ñoo? ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña noḡn kúú nà nì ya'a nì kee kuachi, ta nì kuei na nì xì'ì nà yukú íchí ñoo?

18 Ta, ¿ndá yoo nì chikaá ini Ndios ọ náchi'i na noḡ nani'ì ndée ná? ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña noḡn kúú nà kọ ní xín kueíd'ò ñaa?

19 Sa'á ñoo kándaá iniḡ ña kọ ní kúu ta'on ndu'u na noḡ nani'ì ndée ná sa'á ña kọ ní kándisa ndaa nà Ndios.

4

1 Sa'á ñoo ná kandaá yọ míí yó, viti íin ij Ndios xí'ín to'on nì xì'o na ña kían kí'o na ña ndu'u yó noḡ nani'ì ndée yọ, dá chì oon ni ví tuú dao ndo'ó, ta ọ koni ndọ ndu'u ndó ñoo.

2 Dá chì táto'on kí'o nì natiin yó to'on va'a ña ká'an sa'a Jesús nì kee Ndios, kí'o dión ta'ani nì seíd'ò ñayuu ñoo to'on Ndios tá sata. Tído nì naá óon va ña nì seíd'ò na ña, dá chì kọ ní kándeé ini nà Ndios.

3 Tído yóó kúú nà kándisa ña nì ka'an Ndios, sa'á ñoo koni yọ ndu'u yó nani'ì ndée yọ noḡ ió nà. Tído di'a nì kaa nà xí'ín nà kọ ní kándisa ñaa tá sata ñoo:

Ta sa'á ña nì xido iniḡ nì kee na, sa'á ñoo nì chikaá iniḡ ña ni iin kuḡ ta'ón ọ koni nà ndu'u na noḡ kí'oi ña nani'ì ndée ná.

Dión nì kaa nà, va'ará sá nì daxíno ndi'i na ña nì kava'a na nda míí sa'a ñayuu yó'o.

4 Dá chì di'a kaá ta'ani tuti ij Ndios sa'á kuḡ úsa:

Kuḡ úsa nì nani'ì ndée Ndios noḡ ndidaá choon nì kee na.

5 Ta kaá ta'ani tuti ij Ndios di'a:

Ọ koni ta'on na ndu'u na noḡ kí'oi ña nani'ì ndée ná.

6 Sa'á ñoo kándaá iniḡ ña kómani vá ndu'u dao ñayuu noḡ nani'ì ndée ná, ta kọ ní ndu'u nà nì natiin to'on yó'o míí noḡ sa'á ña kọ ní seíd'ò na choon nì sa'anda Ndios.

7 Sa'á ñoo ká'an tuti ij ña nì saki Ndios iin ká kuḡ, ta kuḡ ñoo kúú kuḡ víti. Chì tá nì ya'a kuá'á nda'ọ tiempo, dá nì taa David ña nì ka'an Ndios sa'a kuḡ yó'o:

Tá ná kueíd'ò ndó noḡ ká'an Ndios kuḡ víti,

dá kían ọ sá kédó'ò ndó míí ndó.

8 Dá chì tá nì xì'o Josué ña kían ndu'u nà sá'ano ñoo yọ noḡ nani'ì ndée ndisa na, dá kían ọ ká'an ta'on Ndios sa'a iin ká kuḡ.

9 Sa'á ñoo kándaá iniḡ ña kasandaá iin kuḡ, dá koni ñayuu Ndios ndu'u na noḡ miian ndaa kuiti nani'ì ndée ná.

10 Dá chì nà ndu'u ñoo, noḡn kúú nà koni nani'ì ndée noḡ ndidaá choon nì kee na, táto'on kí'o nì nani'ì ndée míí Ndios tá nì ndi'ì nì kava'a na ñayuu yó'o.

11 Sa'á ñoo ná cho'on ini yọ, dá ná koniḡ ndu'ó noḡ nani'ì ndée yọ, ta ná dá'a ni kí'o yó miá ña kusaá iniḡ táto'on kí'o nì kee nà sá'ano ñoo yọ, chì kọ ní seíd'ò na noḡ nì ka'an Ndios.

12 Chì to'on takí kúú to'on Ndios, ta to'on ndakí nda'ọ kíán. Ta deen cháá ká sa'ándáan ọ duú iin espada sa'ándá ndi nduú xoo. Sa'á ñoo tá seíd'ò yóan, xínḡan nda maá iniḡ, ta sónó ní'inian niḡ yọ xí'ín ñaxintóni yọ. Ta sónó

ní'ini ta'anian tuchi yo, ta kásandaáan nda maá noo ñó'o dandiki lásá yo. Ta nádátuuan ndidaá ña nákaní inio xí'in ndidaá ña'a ñó'o ini níyo yo.

¹³ Ta ni iin tó'on ta'on ña'a ió ñayúú yó'o ko jó de'é noo Ndios. Di'a ndidaá tá'an vaan túu noo ná ndé'é ná, ta ndidaá tá'an vaan ndáa vichí noo ná, ta iin kuú nakuíta yo nakí'o yó kuendá noo ná.

Jesús kúú mií mií dutí kúú noo

¹⁴ Ta viti ió iin dutí kúú noo noo yo, ta ni kaa na kua'an nó'o ná noo ió Ndios induú, ta na yó'o kúú Jesús, na kúú de'e Ndios. Sa'á ñoó ná kandita toon yó xí'in ña ndaa kándisa yó.

¹⁵ Dá chí viti kómí yó iin dutí kúú noo kando'o sa'a yo sa'á ña kúú yó ñayuu vitá ini noo kuachi. Chí ni ka'an ta'ani ña u'u dátuu ñaa, dá ya'a na kee na kuachi, táto'on kí'o kéean xí'in yó, tído ko ní ya'a ta'on na kee na ni iin kuachi.

¹⁶ Sa'á ñoó ná natuu yati yó xí'in tandeé ini noo ió Ndios dándáki na, chí nda ñoó xí'o na ña maní noo yo, dá ni'í yo ña ku'u ini na sa'a yo, ta ni'í ta'ani yó ndéé ña kían chindeé ñaa noo iin rá iin tandó'ó veyi noo yo.

5

¹ Dá chí iin rá iin dutí kúú noo ni ndukú Ndios tein ñayuu mií ná, dá kuiin ra ka'an ni'ini ra sa'á ñayuu ñoo ra noo Ndios, dá doko rá ña'a, ta dákeji ra kíti noo Ndios sa'á kuachi ndidaá na ñoo ra.

² Ta xí'o ndeé ini ra sa'á na ko kándaá ini ndí kíán va'a kánian kee na, xí'in na xionoo ndava'a kée kuachi, chí kúú ta'ani ra iin ta vitá ini noo kuachi.

³ Ta sa'á ña vitá ini ra, sa'á ñoó kánian doko rá kíti noo Ndios sa'á kuachi mií rá, xí'in sa'á kuachi ñayuu ñoo ra.

⁴ Ta ko iin ta'on kuu kaxi mií choon yó'o, dá chí sa'va'a na ni kana mií Ndios kúú na kuu kakomí choon yó'o, táto'on ni ndo'o Aarón.

⁵ Ta ni Cristo ko ní kaxi mií ña natiin na ñaño'ó ña kakuu na dutí kúú noo. Ndios vá ni xí'o choon yó'o noo ná, dá chí di'a ni kaa na xí'in ná:

Yo'ó kúú de'e yu'u, ta viti ná'í ña kúúí tatóon.

⁶ Ta kaá ta'ani na iin ka xían noo tuti ij:

Daá kuití kakuu yo'ó dutí,
táto'on ni sa kuu Melquisedec.

⁷ Tá ni sa kuu Cristo iin ta ñayúú yó'o, dá ni xika na ña maní noo Ndios, ta nda'í ni saki na xí'in ndutá noo ná noo Ndios, na kándéé díta ñaa noo ña kuu na. Ta ni seídó'o Ndios ndidaá ña ni xika na sa'á ña ni seídó'o ñaa ná xí'in ña nda'í ió ini na.

⁸ Ta va'ará kúú ná de'e Ndios, tído tein ña ni ndo'o níyo ná ni katí'a na ni seídó'o na ña kóni Ndios.

⁹ Ta sa'á ña ni daxínkoo ndi'i na choon ni kii na, sa'á ñoó ni kasandaá na kúu ná na dákaki chíchí ñaa, chí dákaki na ndi ndáa mií ñayuu seídó'o ñaa.

¹⁰ Ta mií Ndios ni chíkaní ñaa kakuu na dutí kúú noo táto'on ni sa kuu Melquisedec dutí tá sa na'á.

Na dá'a ni dánkoo yó ña kándéé ini yo Jesús

¹¹ Ió kuá'a nda'o ña'a nakani yu'u xí'in ndó sa'á ña yó'o, tído kuáchí nda'o nakanii ña, dá kandaá ini ndo, dá chí oon nda'o ini ndo.

¹² Sa di'a kánian kakuu ndó na dána'a noo dao ka na, dá chí sa na'a nda'o dakuá'a ndó sa'a ña yó'o. Tído di'a xínño'ó ndó ña dána'a tuku na noo ndo ña ni dakuá'a ndó nda mí sa'a sa'á to'on Ndios. Sa'á ñoó kúú ndó táto'on takuálí leé, chí xínño'ó ij vá ndó lechí, chí o kúu kei ndó ña'a kaxí, ña kúú ña ndíchí cháá ka sa'a Ndios.

13 Ta ndidaá na xí'i sava'a lechí ñoó, ñoón kúu na ko kátóni ini ndí kían va'a, ta ndí kían ko vá'a, chí kúu ná tát'ón takuálí ñoó ña'a Ndios.

14 Tído na sa ñi chíchi, ñoón kúu na seí ña káxí, ta sa'á ña ñi sa'ano na xí'ín ña ndaa, sa'á ñoó sa tí'a na kandaá ini na ndí kían va'a, ta ndí kían ko vá'a.

6

1 Ná dá'a ni katuu yó xí'ín sava'a ña ñi kandaá ini yo sa'á to'on ndaa Cristo, chí ña yó'o kúu ña sa ñi katí'a yó nda míi sa'a. Va'a cháá ka ná ndí'i ini yo ko'on yo chí ñoó xí'ín to'on na, ta ko kánian nandíó kuéi tuku yó dáku'a yó sa'á ña kánian nandikó ini yo sa'á ña kini kée yó, o sa'á ña kánian kandeé ini yo Ndios.

2 Ta ko kánian dáku'a tuku yó sa'a ndi kee yó kodo ndúta yo, xí'ín sa'á ña chinóo yó ndá'a yo diní na dáku'a xí'á, xí'ín sa'á ndi koo nataki na ñi xí'í, xí'ín sa'á ña míian ndaa keyíko Ndios sa'á ndidaá ñayuu ñoó ndí'i.

3 Ta kí'o dión kee yó tá kóni míi Ndios.

4 Dá chí ndi ndaa na sa ñi datóon Ndios ñaxintóni, ta sa ñi xirndodó ná ña ndato veí ñoó Ndios, ta sa ío ta'ani kuendá na xí'ín Espíritu íi Ndios,

5 ta sa ñi xirndodó ná to'on va'a Ndios, ta sa ñi xirndodó ta'ani na tát'ón kí'o dándaki Ndios ñayuu saá veí chí ñoó,

6 tído tá ná dánkoo na ña ndaa yó'o, dá kían ni iin tó'ón ka ña'a o kúu kee yó xí'ín ná, dá nandíó kuéi na nandikó ini na sa'á kuachi na, dá chí kían tát'ón ndéi tuku na chírkaa na Cristo, na kúu de'e Ndios, ndíka cruz, ta xí'o na ña kediki ndaa ñaa ñayuu.

7 Chí kían tát'ón ño'ó xítí, ña xí'i va'an takuij tá koon dai. Ta dao ño'ó xítí, kua'á nda'o ña'a xí'í'oo ñoó na ñi xiti ñaa, ta ío nda'o chooan ñoó ná. Sa'á ñoó ndato ka ví kemáni ñaa Ndios.

8 Tído ño'ó xítí, tá'an ña xí'o ndino'o ta'íón xí'ín íón títi, ñoó kúu ño'ó ko chóon, ta ñoó kúu ño'ó ndéi ndáti taj chí'an kee Ndios, ta ndátian kej ña iin kuu.

9 Tído va'ará ndátó'ón ndú sa'a ndidaá ña yó'o, na maní míi, tído ná'á káxí vá ndú ña va'a cháá ka ndo'o ndo'ó, ta kee ndó ña va'a tát'ón kánian kee ñayuu ñi dakáki Ndios.

10 Chí kúu ná iin Ndios ndaa, sa'á ñoó o nándodó ta'on na sa'a choon ñi kee ndó ñoó ná, ni sa'á ña kú'u ini ndo sa'a dao ka ñayuu, chí ñi chíndeé ndó ñayuu míi ná, ta ndéi íi ndo chíndeé ñaa ndó nda viti.

11 Tído kóni ndu'u ña ná kandaata toon íi iin rá iin ndó xí'ín ndidaá ña va'a kée ndó nda ñoó ndí'i kuii, dá kían kandaá ini ndo ña míian ndaa natiin ndó tandeé ini kómí ndó ñoó Ndios.

12 Chí ko kóni ndu ña kandeí dúsá oon ndó. Dí'a koo ini ndo kee ndó tát'ón kí'o kée ñayuu, tá'an na kándéé ká'ano ini Ndios, ta ndáti kueé ñaa ná, chí sa'á ña kée na dión, sa'á ñoó natiin na ña ñi kaa Ndios kí'o na ñoó ná.

13 Dá chí tá ñi xí'o Ndios to'on na ñoó Abraham ña kían kemáni ñaa ná, dá ñi náchina'á ná míi ná, dá chí koó ka iin ka yo ká'ano cháá ka o duú míi ná,

14 ta ñi kaa na: "Míian ndaa kuiti kemáni nda'o yu'u yo'ó, ta ndekua'a nda'o yu'u tata yo'ó."

15 Ta sa'á ña ñi sa ndati kueé Abraham, sa'á ñoó ñi kasandaá na ñi natiin na ña ñi kaa Ndios kí'o na ñoó ná.

16 Dá chí míian ndaa kuiti náchina'á ñayuu ndéi ñayuu yó'o iin yoo ká'ano cháá ka o duú míi ná, dá kendaá na ñoó ká'an na. Ta kí'o dión ndadí ña ñi tiin tá'an na sa'a.

17 Ta kóni Ndios ña kana'a na ñi natiin to'on ñi xí'o na ña o nándikó ta'on ini na kee na ña ñi ka'an na, sa'á ñoó ñi náchina'á ná míi ná.

18 Ta ni iin tó'ón ñayuu o kúu ta'on nadaon noo uu ña'a ni kee Ndios, chi ni xi'o na to'on na noo yo, ta ni nachina'á ná mií ná, ta o kúu ta'on ka'an to'ón Ndios. Sa'á ñoo ío iin tandeé iní ká'ano noo yóo, na ñó'o tixi ndá'a Ndios, chi kándéé iní yo ña ni'i' yo ña ni kaa na ki'o na noo yo.

19 Ta tandeé iní yó'o kían tiin toon ní'o yo noo Ndios táto'on ki'o tiin toon kaa ve'e iin barco, dá sá tuu ra ini taño'o. Ta mií tandeé iní yó'o ndáka yó kua'an yo nda sata dá'on ndadi ini ve'e ño'o noo ío Ndios,

20 noo ni ku'u mií Jesús ni sonó ná íchi noo yo, chi iin ni kandoo na kúu duti kúu noo táto'on ni sa kuu Melquisedec duti tá sa na'á.

7

Ki'o di'a ni kechóon ta duti sa naní Melquisedec

1 Ta Melquisedec yó'o ni sa kuu rey ñoo naní Salem, ta sa kuu ra duti noo Ndios, na ío induú. Ta kaá tuti i' Ndios ña iin kuu ni sa'an ra ni natiin ra Abraham íchi nda noo kondii na noo ni sa'an na ni naá na xi'in dao rey, ta ñoo ni kemáni ñaá Melquisedec xi'in to'on ni ka'an ra.

2 Ta noo mií rá ni xi'o Abraham uxí ña'a noo iin iin ciento ña ni xio ndaa na noo ni sa'an na ni naá ná xi'in rey ñoo. Ta kuu Melquisedec ñoo kóni kaá "rey kéndaa". Ta mií rá ni sa kuu rey ñoo Salem, ta to'on yó'o kóni kaa "rey náchindei va'a ñayuu".

3 Ko íin ná'á sa'a tatá ra, ni sa'a naná ra, ta ni ko íin ná'á ndá yoo ni sa kuu na sa'ano ve'e ra, ta ni ko íin ná'á ndá oon ni kaki ra, ta ni ko íin ná'á ndá oon ni xi'i ra. Ta ni sa kuu ra táto'on ki'o kúu de'e Ndios, chi iin ni kandoo ra kúu rá duti.

4 Taó kuendá mií ndó ña ká'ano nda'o choon ni sa ne'e Melquisedec, sa'á ñoo ni sa'an Abraham, na kúu tatá ñoo yo, ni xi'o na uxí ña'a noo iin iin ciento ña'a noo Melquisedec, ña ni kandeé ná ni xio ndaa na ndá'a dao ka rey tukú ñoo.

5 Ta miian ndaa ni kaxi Ndios taa tein na ve'e Leví ña kakuu ra duti, ña kakomí rá choon ña ki'in ya'i ra uxí ña'a noo iin iin ciento ña'a ní'i na ñoo ra noo choon kée na, táto'on ki'o sa'ándá ley Ndios choon. Sa'á ñoo kándaá inio ña kánian ki'in ya'i ra noo ñani ra, va'ará iin tó'ón dáá kúu tatá ra, chi na ve'e Abraham kúu ndi ndi'i ra.

6 Ta va'ará ko ní kii Melquisedec tein na ve'e Leví, tido ni natiin ra uxí ña'a noo iin iin ciento ña ío noo Abraham, ta ni kemáni ta'ani ra Abraham xi'in to'on va'a ni ka'an ra. Ta Abraham kúu na kánian natiin ña va'a ni kaa Ndios ki'o na noo ná.

7 Ta ná'á yó ña na ló'o kúu na natiin to'on va'a kée na ndáya'i cháá ka.

8 Ta kándaá ta'ani inio ña xi'i ta ve'e Leví, tá'an ra ki'in ya'i uxí ña'a noo iin iin ciento ña'a ío noo na ñoo ra, tido ká'an to'on Ndios sa'a Melquisedec ña takí i' vá rá.

9 Ta sa'á ña ni chija'i Abraham uxí ña'a noo iin iin ciento ña'a ñoo noo Melquisedec, sa'á ñoo kuu kaa yo ña nda Leví xi'in ta ve'e ra ni chija'i ta'ani, va'ará mií rá ki'in ya'i noo na ñoo ra.

10 Dá chi ñó'o i' vá na ve'e Leví kúu ná ni ini Abraham tá ni naki'in tá'an na xi'in Melquisedec íchi ñoo.

11 Tá kuu koo vii ñayuu noo Ndios sa'a choon kée ta duti kuendá Leví, dá kían, ¿ndiva'a ni chikani Ndios iin ka duti? Ta va'ará mií na ve'e Leví ni natiin ley Ndios, tido duti ni nachikani Ndios tiempo viti kúu ná táto'on ni sa kuu Melquisedec, ta ko ní taó ta'on ñaá ná tein na ve'e Aarón.

12 Ta sa'a'á ña ni ndakoo iin duti sa'a, sa'a'á ñoo miian ndusa kánian nadaon ta'ani ley, chi sa'á diin va kée duti sa'a yó'o.

13 Tá'an duti ká'an ndu sa'a, ko ní kii na tein na ve'e Leví, chi ni kii na tein na ve'e iin ka ñayuu, ta ni iin ta'on na ve'e yó'o ko ní sa'á kuu duti Ndios.

14 Dá chi ná'a yó ña ni kii na kúu sato'o yo tein na ve'e Judá, ta ni iin tó'on na ve'e Judá ko ní chikani Moisés ña kakuu na duti.

15 Ta kánda'a inio ña dión kíán, dá chi ni ndakoo iin duti sa'a, ta kúu ná tát'o'on ni sa'á kuu Melquisedec.

16 Chi ko kúu ná duti sa'a ley, chi kaá ley ña sava'a na ve'e Leví kuu kakuu duti. Di'a kúu ná duti sa'a'á ña ió choon noo ndá'a ná ña kataki kuii na.

17 Dá chi di'a kaá tuti iñ Ndios sa'a ná:

Daá kuiti kakuu yo'o duti,
tát'o'on ni sa'á kuu Melquisedec.

18 Sa'a'á ñoo ni chituu Ndios ley yata, chi ko ní kándeéán dáxinkooan choon ni sa'á ne'an, chi ko ndaki ta'an vaan,

19 chi ko ní kándeé ta'on ley ña dánkoo viian ni iin tó'on ñayuu noo Ndios. Tído viti ni ni' yo iin tandeé iní va'a cháá ka, dá kuu kuyati cháá ka yo noo Ndios.

20 Ta dión ni kuu, dá chi ni china'a Ndios mií ná ña dión koo.

21 Tído ko ní kée ta'on Ndios dión tá ni chikata na ta'á duti, ta kúu kuendá Leví. Tído miian ndaa ni china'a ná mií ná tá ni chikani na iin duti sa'a, dá chi di'a kaá tuti iñ ná:

Ni china'a Ndios mií ná, ta o nándikó ta'on iní na noo to'on ni ka'an na:

“Daá kuiti kakuu yo'o duti,
tát'o'on ki'o ni sa'á kuu Melquisedec.”

22 Ta Jesús kúu na ni kandoo sa'a yo noo Ndios, sa'a'á ñoo ni kandoo Ndios kee na ña va'a cháá ka xí'in yó o duú ley ni xi'o na noo Moisés.

23 Ta ku'a'á nda'o ni sa'á kuu dao ka duti ñoo, dá chi tá ni xi'i iin ra, dá ni nakuin iin ka ra.

24 Tído Jesús kúu na ni kandoo kakuu kuii duti, sa'a'á ñoo ko xínñó'ó ka nakuin iin ka duti noo ná.

25 Sa'a'á ñoo ndá hora kúu mií va kuu dáka'á na ñayuu, na nóno natuu yati noo Ndios sa'a'á ña kándeé iní ñaá ná, dá chi daá takí kuii na ió na seí nda'i na sa'a'á yo noo Ndios.

26 Ta iin duti kúu noo kée dión kúu na xínñó'ó yó, chi kúu ná iin na vii, iin na ko'ó kuachi, iin na ko'ó yáko, iin na ko xionoo íchi na kée kuachi, iin na ni chikoo dikó cháá ka Ndios nda'á induú.

27 Ta ko xínñó'ó ta'on na kee na tát'o'on ki'o kée ta'á duti kúu noo, chi iin rá iin kuu kuu dóko rá kiti noo Ndios sa'a'á kuachi mií rá, ndi'i, dá dóko rá kiti sa'a'á kuachi na ñoo ra. Tído Jesús, iin tó'on va ta'ándá ni dokó ná mií ná ni xi'i na sa'a'á yó, ta daá kuiti va ndáya'i ña.

28 Ta ley Moisés chikataan ta'a, tá'an ra vitá iní noo kuachi, kakuu ra duti kúu noo. Tído tá ni ndi'i ni xi'o Ndios ley yó'o, dá ni naxhina'a ná mií ná ña chikani na de'e mií ná ña daá kuiti va kakuu na duti kúu noo, chi ni dáxinkoo ndi'i na choon Ndios.

8

Sa'a'á Jesús ni kandoo Ndios kee na iin ña sa'a'á xí'in yó

1 Ta viti, to'on ndáya'i cháá ka kóni yu'u ka'in xí'in ndó kíán kana'a ndó ña ki'o dión kée duti kúu noo iin noo yo, ta ni ndakoo na xoo ku'a'á Ndios, na kúu rey ió dándáki nda'á induú.

² Ta kéchóon na noó ij cháá ka ini ve'e ño'o ndisa íin induú, ña kían ni kava'a mií sato'o yo Ndios, ta ko kían ña ni kava'a ndá'a ta.

³ Chi ndidaá tá'an ta duti kúu noó ní'j choon ña dokó rá ña'a noo Ndios, ta chíño'o ra kiti noo ná. Ta sa'á ña kúu Jesús duti íin noo yo, sa'á ñoó kánian doko ta'ani na ña'a noo Ndios.

⁴ Tá ni kandoo na ñayúu yó'o, dá kían o kákuu ta'on na duti, dá chi sa ndéi va duti dóko rá ña'a noo Ndios táto'on kí'o sa'ándá ley Moisés choon.

⁵ Chi choon kée duti yó'o kúu táto'on konda'i óon va ña kúu induú. Dá chi tá kua'an Moisés kava'a na ve'e ño'o, dá ni kaa Ndios xí'in ná: "Míjan koo inon kava'ón ve'e ño'o yu'u táto'on kí'o kaa rá ío ve'e ño'o, ña kían ni ñaná'i nooon dini yúku ñoó."

⁶ Tído choon va'a cháá ka kée Jesús viti o duú dao ka duti ñoó, dá chi sa'á ña ni ka'an na sa'a yó noo Ndios, sa'á ñoó ni kandoo Ndios ña kee na iin ña'a va'a cháá ka xí'in yó, chi ni xi'o na to'on na ña kí'o na ña va'a cháá ka noo yo.

⁷ Dá chi tá ní kándeé ley Moisés ña koo vii yo noo Ndios, dá kían ko xínño'o ka Ndios kandoo na kee na iin ña'a saá xí'in yó.

⁸ Ta sa'á ña ko náta'an ini Ndios ña kée ley ñoó, sa'á ñoó di'a ni kaa na xí'in na ñoo yo:

Vei iin kuu, kaá sato'o yo Ndios,

ña kían kandooi kee ña saá xí'in na ñoo Israel, xí'in na kúu kuendá Judá.

⁹ Ta o kándoo kai xí'in ná táto'on ni kandooi xí'in na yatá ve'e na

tá ni taó'i na xí'in ndá'í ñoo Egipto.

Chi ko ní sa ndita ndaa na xí'in ña ni kandooi xí'in ná,

sa'á ñoó ni dayáa ndá'í na, kaá sato'o yo Ndios.

¹⁰ Ta viti kían di'a ko'in kandooi xí'in na ñoo Israel

ña kee iin ña saá xí'in ná tá ná kasandaá kuu ni chikaá inji, kaá sato'o yo Ndios:

Ta nda maá ini ñaxintóni ná ko'in chikaá leyi,

ta nda maá ini ní'o ná ko'in taai ña,

Ta yu'u kakuu Ndios noo ná, ta mií ná kakuu na ñooi.

¹¹ Ta ni iin tó'on ta'on na o kánian dána'a noo na ndéi yati xí'in ná,

ni noo ñani mií ná, ta kaa na:

"Nandukú ndó sato'o yo Ndios",

dá chi ndidaá tá'an va na kana'á ña yu'u kúu Ndios,

nda na kualí cháá ka xí'in nda na sa'ano cháá ka.

¹² Ta ko'in kí'o ká'ano inji sa'á kuachi na, ta ni iin kuu ta'ón o ndíko'on inji sa'án,

xí'in sa'a iin rá iin ña kini ni sa kee na.

Dión kaá tuti ij Ndios.

¹³ Sa'á ñoó tá kaá Ndios ña kandoo na kee na iin ña saá xí'in na ñoo yo, dá kían ña ni kandoo na kee na mií noó ni kuyatá váán, ta ndidaá ña'a kuyatá, ndátian naá váán.

9

¹ Ta viti, ña ni kandoo Ndios kee na xí'in na sa'ano ve'e yó tá satá sa'ándáan choon táto'on kí'o kánian kandaño'o yó na, ta sa'ándáan choon táto'on kí'o kánian koo ve'e ño'o na noño'o yó'o.

² Ta di'a kaa ve'e ño'o na: ini ve'e mií noó kúu noo ij cháá, ta ñoó íin iin candilero, ta íin iin mesa noo kándodó pan dóko rá noo Ndios.

³ Ta satá dá'on kúu uu tákaa ñoó kúu mií noo ij cháá ka.

4 Ta ñoo ñin iin ña'a ñi kava'a xí'ín oro noo chíñó'o ña dusa támi sá'an, ta ñoo ta'ani ñin iin sató ñi ñakuchi ndino'o oro, ta yiróón dándáki ña ñi kandoo Ndios kee na ña va'a xí'ín ña ñoo yo. Ta ñoo nákaa iin kidi oro noo ñó'o maná, ña ñi xí'o Ndios ñi seí ña ñoo yo, ta ñoo ta'ani nákaa vara Aarón, kirá ñi nana nóma kuí, ta ñó'o ta'ani yuu dá'ándá noo tándaa choon ñi sa'anda Ndios.

5 Ta satá sató ñoo ndífa uu querubin oro ió ndixi, ta ñoó dándáki ña nákaa Ndios ñoo, ta xí'ín ndixián dáda'i ña satá sató ñoo, noo só'ono ndaa ra ñi kiti noo Ndios, dá ku'u ká'ano ini ña sa'a kuachi ña ñoo yo. Tido ko nónoí ka'ín cháá ka sa'a ña yó'o xí'ín ndó.

6 Dá tá ñi xjino ndidaá ña yó'o tátó'on kánian kooan, dá ñi kasá'a too too koku'u ta duti ve'e mií noó ñoo, dá kechóon ra inian tátó'on ki'o sa'ándá ley choon.

7 Tído ve'e kúu uu, noo kúu noo ñi cháá ka ñoo, sava'a iin tó'ón diní mií va tá duti kúu noó kuu ku'u ini ve'e ñoo iin tó'ón kuu noo kuí. Ta o kúu ta'on ku'u ra tá ko né'e ra ñi kua'an ra, dá chi ñi ñoo dóko rá noo Ndios sa'a kuachi mií rá xí'ín sa'a kuachi ñi kenaá ña ñoo ra.

8 Ta ña yó'o xí'o Espíritu ñi Ndios ña kándaá ini o kúu ta'on ku'u yó nda noó ñi cháá ka xían nani ñi ñi va ve'e mií noó ñoo.

9 Ta ndidaá ña yó'o xí'o ña kándaá ini yo ndi ndó'o ñayuu tiempo viti, dá chi va'ará dóko ta duti ña'a noo Ndios, ta va'ará chíñó'o ra kiti noo ná, tído ko kándo vii ta'on ñaxintóni ñayuu xí'o ña'a ñoo, chi kútúú ñi va ini ña.

10 Dá chi sava'a ña'a ká'an ley yó'o sa'a kían ndi ndaa ña'a kuu keí ñayuu, xí'ín ña ko'o na, xí'ín sa'a ndi kee na nduvii ná ñi ná noo Ndios, ta dión ñi sa kían nda ñi kasandaá kuu ñi ndesaá Ndios ndidaá ña'a.

11 Chi sa ñi kixi Cristo, ta mií ná kúu duti kúu noó, ta noo ndá'a mií ná ió ndidaá tá'an ña va'a ñi kandoo Ndios ki'o na noo yo. Ta mií ná nákaa xinkuáchi ini ve'e ño'o ndáya'i cháá ka, iin ve'e ño'o va'a cháá ka, tá'an ña ko ní kava'a xí'ín ndá'a ta, dá chi o dui ña'a ió ñayuu yó'o kían.

12 Ta ko ní ku'u Cristo doko ná ñi kiti, ni ko ní ku'u na doko ná ñi chikerró noo Ndios ini ve'e ño'o na. Di'a ñi mií va ná né'e na ñi ku'u na ñi doko ná noo Ndios noo kúu noo ñi cháá ka, ta iin tó'ón dáá va ta'ándá ñi kee na dión, ta daá kuítí va ndáya'i ña. Ta ki'o dión ñi kee na, ta kúu iin íchi ñi kandoo vii yo noo Ndios.

13 Chi ñi toro, xí'ín ñi chivato, xí'ín yaa chikerró, kirí ñi chíñó'o ta duti noo Ndios, kúu ña ñi so'ono ni'ini ra ñi ñayuu ñi ya'a ñi kee kuachi, dá nduvii ñi ná noo Ndios.

14 Tído kándo vii cháá ka yo ñi kee ñi Cristo, chi xí'ín ndéé Espíritu, na ió kuí, ñi doko ná mií ná noo Ndios, ta ni iin kuachi ko ní sá komí ná. Sa'a ñoo ñi mií ná kándéé nduvii ñaxintóni yo noo Ndios, dá ná o kée ka yo ña kini kua'an dánaá ñaá, dá koni yo kee yo ña kóni Ndios takí.

15 Sa'a ñoo ñi kándéé ná ñi ka'an ña sa'a yo noo Ndios, ta kúu ñi kandoo Ndios kee na iin ña sa'a xí'ín yó. Dá chi sa'a ña ñi xí'i Jesús sa'a yo, sa'a ñoo ñi chíya'i na sa'a kuachi ñi kee yó kaá ley ñi xí'o Ndios. Dión, dá koni ndidaá ña ñi kana Ndios natiin na ña va'a ñi kaa Ndios ki'o na, ta ña va'a yó'o kúu ña kataki chíchi ná.

16 Dá chi tá ñi kandoo iin ta ki'o ra ña'a kómí rá noo dao ka ñayuu tá ñi xí'i ra, dá kían tá ñi xí'i ra, dá kuu natiin na ña'a kómí rá.

17 Dá chi kuu natiin na ña ñi kandoo ra ki'o ra noo ná sa'a ña ñi xí'i ra. Tído xían nani takí ra, o kúu ta'on natiin na ña.

18 Tá kua'an Ndios kandoo na kee na ña va'a xí'ín ña ñoo yo tá sata, dá ñi kee ñi ñaán xí'ín ñi.

¹⁹ Sa'á ñoó tá nì ndi'i nì ka'i Moisés ndidaá choon sa'ándá ley noó nà sa'ano ñoo yo, dá nì ki'in na nì chikerró, xí'ín nì kítì, xí'ín takuií, xí'ín kachì kua'á nì, xí'ín ndá'a yukú hisopo, dá nì so'ono ndaa nà nì ñoo xí'ín yukú yó'o satá yuu noó káa ley, xí'ín satá ndidaá ñayuu ñoo.

²⁰ Dá kaá Moisés xí'ín ná: "Nì yó'o dáxinkoo ña nì kandoo Ndios kee na xí'ín ndó'ó, ña ká'an sa'a choon nì sa'anda na noo yo."

²¹ Ta nì so'ono ndaa ta'ani na nì yó'o ve'e ño'ó ñoo, xí'ín satá ndidaá nda'a choon kúchóon na inian.

²² Ta kaá ley ña xí'ín nì kua'á nda'o ña'a kandoo vii noo Ndios. Chì tá ná o kuítá nì, dá kían o kúu ta'on ku'ú ká'ano ini Ndios sa'á kuachi kée ñayuu.

Nì ndoo kuachi yó noo Ndios sa'á ña nì xì'o Jesús mií ná nì xì'i nà sa'a yo

²³ Dá chì mián ndúsa dión nì kee na tá sata, dá nì kandoo vii ndidaá ña'a ñoo. Ta ña nì kee na tá sata ñoo kúu konda'i ña ndaa ío induú. Ta ña ndaa ío induú kían xín'ó'ó nì ndaya'i cháá ka o duú nì kítì.

²⁴ Dá chì kò ní ku'u ta'on Cristo ini ve'e ño'ó nì kava'a ndá'a taa ñayuu yó'o, dá chì sava'a konda'i óon va ve'e ño'ó íin induú kúu ve'e ño'ó nì kava'a ndá'a taa no'ó'ó yó'o. Di'a nì ku'u na mií mií noo ío Ndios induú nì dokó ná nì mií ná sa'a iin rá iin yó.

²⁵ Ta kò ní nándio koo tóo tóo ta'on na dokó ná nì ná sa'a yo tát'on k'i'o kée tá dutì kúu noó no'ó'ó yó'o, chì roón kúu rá kú'u tá noo kuía noó íi cháá ka dóko rá nì kítì.

²⁶ Dá chì tá dión kánian kee Jesús, dá kían nda mií sa'a ñayuu kánian ndo'o tóo tóo níó ná sa'a yo. Tído kò t'ón dión kíán, dá chì tein kuú noo ndi'i yó'o iin tó'ón dinì va ta'ándá nì kii na nì dokó ná mií ná nì xì'i nà sa'a iin rá iin yó, dá ndoo kuachi yó noo Ndios, ta daá kuítí va ndaya'i ña nì kee na.

²⁷ Nì chikaa ini Ndios ña kían kuu ndidaá ñayuu iin tó'ón ta'ándá, dá keyíko sa'a ná.

²⁸ Dión ta'ani nì ndo'o Cristo. Iin tó'ón daá va ta'ándá nì dokó ná mií ná nì xì'i nà sa'a iin rá iin yó, dá nì dandóo na kuachi kua'á nda'o ñayuu noo Ndios. Ndi'i daá, na'a noo ná ta'ándá kúu uu ñayuu yó'o. Ta o kíi ka nà dítá ná kuachi yó, ndaa kasaa nà dáka'ki na nà ndátì ñaá.

10

¹ Dá chì ley nì taa Moisés kíán sava'a konda'i óon ña va'a k'i'o Ndios noo yo, chì kò kúu ta'an vaan mií mií ña va'a ko'on nà k'i'o na noo yo. Sa'á ñoo va'ará tá noo kuía tá noo kuía dóko tá dutì ña'a xí'ín kítì noo Ndios sa'á kuachi ñayuu vejì ñoo, o kúu ta'on kandoo vii ná noo Ndios.

² Dá chì tá ná kandeé ña nì dokó ná ñoo dánkoo viián nà iin íchì noo Ndios, dá kían kò xín'ó'ó ka nà ko'on nà dokó ná ña'a noo Ndios, dá chì o kútúu ka ini nà sa'á kuachi na.

³ Tído kò t'ón dión kíán, dá chì sa'á ña chíno'ó nà kítì noo Ndios tá noo kuía tá noo kuía, ñoo kían kedaá xí'ín ná, dá ñó'o ini nà ña kómí ná kuachi noo Ndios.

⁴ Chì kò kandeé ta'on nì chikerró xí'ín nì chivato dándóo rá kuachi ñayuu noo Ndios.

⁵ Sa'á ñoo, tá nì ku'u Jesús ñayuu yó'o, dá nì kaa nà xí'ín Ndios:

Kò kónì ní ña chíno'ó nà kítì noo ní, ta kò kónì ní ña dokó ná ña'a noo ní. Sa'á ñoo nì sa'an ní nì kava'a ní yikí koñoi.

⁶ Chíno'ó nà kítì noo ní, ta satá nà nì noo ní sa'á kuachi nà, tído kò náta'an ini ní xini ní ña kée na.

⁷ Dá nì kaajì xí'ín ní: "Viti kían vejì kee ña kónì mií ní, tatá Ndios,

tátò'on kǐ'o ká'ān tuti ij mií ní sa'a yú'u."

⁸ ¿Á nǐ xini ndò'ó? Ñā mií noó nǐ kaa nā ká'ān di'a: "Kò kónǐ ní ñā chiñó'ó ná kítǐ noó ní, ta kò kónǐ ní ñā dokò ná ñā'a noó ní, ta ni kò kónǐ ní ñā kata nā nǐ noó ní sa'a kuächi nā, ta kò náta'an inǐ ní xini ní ñā yó'o." Díón kaá nā, va'ará kǐ'o díón sa'ándá ley choon.

⁹ Dá nǐ kaa ta'ani na: "Viti kíān veji kee ñā kónǐ mií ní, tatá Ndios." Sa'a ñòó kándaā inio ñā nǐ sadi Ndios íchǐ yatá, ta nǐ chiná'a saá nā iin kǎ íchǐ noó yo.

¹⁰ Ta sa'a ñā nǐ kee Jesús ñā kónǐ Ndios, dá nǐ kuu nǐ nduvii yo noó Ndios, chǐ nǐ dokò ná yíkǐ koño nā sa'a iin rá iin yó, ta iin tó'ón dáá vá ta'ándá nǐ kee na díón, ta daá kuití vá ndáya'i ñā nǐ kee na.

¹¹ Ta miān ndaa kíān ñā iin rá iin kuu kuu ndíta tǎ dutǐ xínkuáchǐ rá inǐ ve'e ñò'o, ta tóo tóo chiñó'ó rǎ kítǐ, ta tóo tóo dókò rá ñā'a noó Ndios sa'a kuächi nā ñoo rǎ. Tído kò kándeé ta'on ñā'a ñoo dándóoan kuächi ñayuu noó Ndios.

¹² Tído Cristo, iin tó'ón dinǐ vá ta'ándá nǐ dokò ná mií ná nǐ xi'i nā sa'a kuächi ndidaá ñayuu, ta daá kuití vá ndáya'i ñā nǐ kee na. Nǐ ndǐ'i, dá nǐ nakoo na xoo kuá'a Ndios.

¹³ Ta ñoo ío nā ndáti na ndǎ ná kasandaá kuu nataán Ndios tǎ xini u'u ñāá tǐxi sa'a ná.

¹⁴ Iin tó'ón dáá vá ta'ándá nǐ dokò Jesús mií ná, ta kúú iin íchǐ vá nǐ ñankoo ndaa nā ñayuu nǐ nduvii ná noó Ndios.

¹⁵ Ta ñā yó'o ta'ani xi'o Espírítu ij Ndios ñā kándaā inǐ yo, dá chǐ dinñó'ó kǎ kaá nā di'a:

¹⁶ Kǐ'o di'a kandooi kee xí'ín nā ñoo Israel tá ná kasandaá kuu dáá ñóó, kaá sato'o yo Ndios:

Chǐ inǐ níó ná kò'ín chikaajǐ leyǐ, ta inǐ ñaxintónǐ ná taai ñā.

¹⁷ Ta kaá ta'ani na di'a:

Kò'ín kǐ'o ká'ano inij sa'a kuächi nā, ta ni iin kuu tǎ'ón o ndíkò'on inij sa'án, xí'ín sa'a iin rá iin ñā kini nǐ kee na.

¹⁸ Ta viti, sa nǐ xi'o ká'ano inǐ nā sa'a kuächi yo, sa'a ñòó kò xínñó'ó kǎ yo dokò yo ñā'a noó ná sa'án.

¹⁹ Kana'á ndó, ñani mií, ñā ío tǎndeé inǐ noó yo ku'u yó noó ij cháá kǎ, noó ío mií Ndios sa'a nij Jesucristo, kǐrá nǐ xitǎ sa'a yo.

²⁰ Chǐ nǐ nono iin íchǐ saá noó yo, iin íchǐ takǐ, dá chǐ nǐ nono vá noó tákaa dá'on sadi noó yo ku'u yó noó ij cháá kǎ sa'a ñā nǐ dokò Jesús yíkǐ koño nā sa'a yo.

²¹ Viti kíān kómǐ yó iin dutǐ ndáya'i cháá kǎ, nā ío dándáki nā ve'e Ndios,

²² sa'a ñòó ná natuu yati yó noó Ndios xí'ín iin níó ndaa, ta ná kandeé ká'ano inǐ yo ñā natiin va'a na yó, chǐ sa'a ñā nǐ nduvii níó yo, sa'a ñòó kò kútúú kǎ inǐ yo sa'a kuächi nǐ kee yó, ta sa nǐ nduvii na ñǐ yo xí'ín takujǐ vii.

²³ Sa'a ñòó ná kuíta toon yó xí'ín tǎndeé inǐ kómǐ yó, ta ná dá'a ni nakani kuáchǐ inǐ yo, dá chǐ iin nā ndaa ndǎ'o kúú nā nǐ xi'o tǎndeé inǐ yó'o noó yo.

²⁴ Ta ná ka'i inǐ yo ndǐ keeá ka'ān ni'ini yó noó iin rá iin yó, dá ná ku'u sátǎ'an inǐ yo sa'a yo, ta ná kee yó ñā va'a.

²⁵ Ta ná dá'a ni koo inǐ yo ñankoo yó ñā nditútǐ yó kandañò'o yó Ndios tátò'on kǐ'o kée dao kǎ ñayuu. Di'a ná ka'ān ni'ini yó noó iin rá iin yó, ví'í kǎ ví viti, chǐ kándaā inǐ yo ñā sa kua'ān kuyati kuu nandió koo Jesús kasaā nā.

Ná dá'a ni kǐ'o yó mií yó ñā kaño'o tuku yó tǐxi ndá'a kuächǐ

²⁶ Tído tá ná kǐ'o yó miáá ña kaño'o tuku yó tǐxi ndá'a kuachi xían nani sa ná'a yó to'on ndaa Ndios, dá kían kǒ tǎ'ón iin ka ña'a kuu doko yo noo Ndios, dá kandoo vii yo noo ná.

²⁷ Sava'a ña ndáti yó ni'ij yo kúú ña ka'í nda'o ndo'o yó tá ná kuíta yó keyíko sa'a yo noo Ndios. Ñoo, dá kuéi yó noo sá'ano ita ñó'o, ña kían dánaa ndidaa na xini xíxi Ndios.

²⁸ Ta ndidaa ñayuu ko ní xín kueidó'o ley Moisés, ni lú'u ña manij o koo sa'a ná xían nani ni sa kuíta uu o oni ñayuu xí'o to'on ña miían ndaa ni ya'a na, dá kían ka'ání ñaa tá né'e choon.

²⁹ ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ka'í ka ví ndo'o na kénos Jesús, na kúú de'e Ndios? Chǐ kían táto'on kǐ'o séin ni'ini ñaa ná, ta ko nákonǐ na niij Jesús, kirá ni daxínkoo ña ni kandoo Ndios kee na xí'a, kirá ni nduvii ñaa noo ná, ta yá'a na dár'u'u na Espiritu ij, na kée kuá'a ña manij xí'a.

³⁰ Dá chǐ ná'a va'a yó ndá yoo kaá di'a: "Noo yu'u ni ya'a na, ta mií vá yu'u kúú na ndaka kuendá noo ná", kaá Ndios, na kúú sato'o yo. Ta kaá ta'ani tuti mií ná: "Miían keyíko Ndios, na kúú sato'o yo, sa'a na ñoo ná."

³¹ Nandee ka vián ka'í ndo'o ñayuu kée dión tá ná kuéi na noo ndá'a Ndios takí.

³² Ndiko'on ini ndo táto'on kǐ'o ni ndo'o ndó nda mií sa'a tá ni datóon Ndios ñaxintóni ndo xí'in ña ndaa, chǐ ni sa ndita ndaa ndo tein tandó'ó ná'ano ni sa ndo'o ndó.

³³ Chǐ ni kenoo kini ñayuu ndo'ó, ta ni kendava'a na xí'in ndó noo ñayuu kuá'a, ta dao ka ta'ándá ni xǐ'o ndó mií ndó ña ndo'o dáó nió ndo xí'in ñani ndo.

³⁴ Ta ni sa'an ta'ani ndó ni ku'u ini ndo sa'a na ñó'o ve'e kaa. Ta ni xǐ'o ndeé ini ndo tá ni xio ndaa ñayuu ña'a ndó, vatǐ daá ni kadij ini ndo, dá chǐ ná'a ndó ña va'a cháa ka ña'a natiin ndó chí induú, ta ni iin kuu tǎ'ón o túuán.

³⁵ Sa'a ñoo o sa dánkoo ndó tandee ini kómí ndó, dá chǐ miían ndaa kuiti ká'ano nda'o ña va'a natiin ndó noo Ndios.

³⁶ Ta miían ndúsa kánian kǐ'o ndeé ini ndo, dión dá kandeé ndó kee ndó ña kóni Ndios, nda daá ví natiin ndó ña ni kaa na kǐ'o na noo ndo.

³⁷ Dá chǐ di'a kaá tuti ij Ndios:

Sa yati va kasaa na ni kaaǐ tanda'í saa, ta o kuéé ka na.

³⁸ Tído na ni kandoo vii noo Ndios sa'a ña kándeeé ini ñaa ná, noón kúú na kataki chíchí.

Tído o náta'an ta'on iniij konij ná tá ná dánkoo na ña kándeeé ini ná yu'u.

³⁹ Tído yóo, ko kúú ta'on yó na dánkoo ña kándeeé ini yo ná, dá ko'on yo naá yó. Di'a kúú yo na kándeeé ká'ano ini ñaa, dá koni yo kǎki nió yo.

11

Kǐ'o di'a dándaki ña kándeeé ini yo Ndios

¹ Dá chǐ ña kándeeé ini yo Ndios kóni kaa ña kándeeé ká'ano ini yo natiin yó ña ndáti yó ni'ij yo noo ná. Ta ná'a káxí yó ña natiin yóan, va'ará ko túuan viti.

² Ta sa'a ña ni kandeé ini na sá'ano ñoo yo Ndios, sa'a ñoo ni nata'an ini Ndios ni xini ñaa ná.

³ Ta sa'a ña kándeeé ini yo Ndios, sa'a ñoo kándaá ini yo ña xí'in to'on ni kana yú'u mií ná ni kava'a na ñayuu yó'o, sa'a ñoo kándaá iniyo ña ni kava'a na ñayuu ndé'é yó viti xí'in ña'a ko túu.

⁴ Ta sa'a ña ni kandeé ini Abel Ndios, sa'a ñoo ni doko rá ña va'a cháa ka noo ná o duú Caín, sa'a ñoo kaá tuti ij Ndios ña ni sa kuu ra iin ta ndaa, ta

kaá ta'anian ña ni ñata'an ini Ndios ni xini na ña ni doko rá noo ná. Ta va'ará ni xi'i ra, tido ña'a ni kee ra dána'a iñ váán noo yo nda viti.

⁵ Ta sa'á ña ni kandeé ini Enoc Ndios, sa'á ñoó ni ndañó'ó ní'ini ra ñayuu yó'o, chi ko ní xi'i ta'on ra, chi ko ín ta'on ná'a ndei kua'an ra, dá chi ni naki'in ña mií Ndios. Tído tá ko ñá'a naki'in ña ná, kaá tuti iñ Ndios ña sa ñata'an nda'o ini na sa xini ña ná.

⁶ Dá chi tá ko kandeé ini yo Ndios, dá kían ni iin kuu ta'ón o náta'an ini na koni na yó. Dá chi tá kóni yo kane'e tá'an va'a yó xi'in ná, dá kían kánian kandisa ndaa yo ña ió na, ta káni ta'anian kandisa yó ña miñ ndaa kuiti kemáni ná na nándukú ñaá.

⁷ Ta sa'á ña ni kandeé ini Noé Ndios, sa'á ñoó ni seídó'o ra ña ni kasto'on Ndios xi'in rá sa'á iin ña'a ko xini ra koo, chi ni ndi'i ini ra ni kava'a ra iin barco noó ni káki mií rá xi'in ndidaa na ve'e ra. Ta sa'á ña ni kandeé ini ra Ndios, sa'á ñoó ni kandoo ndidaa ka ñayuu kúu ná ñayuu káni, ta ni xi'i na, ta ni ni'i Noé ña ni kandoo va'a ra noo Ndios sa'á ña ni kandeé ini ñaá rá.

⁸ Ta sa'á ña ni kandeé ini Abraham Ndios, sa'á ñoó ni seídó'o ra noó ni ka'an Ndios tá ni kana na ra ña kían ko'on ra natiin ra ñó'o, ña ni kaa na ki'o na noo rá. Dá ni kee ra kua'an ra, va'ará ko ná'a rá ndei saá ra.

⁹ Ta sa'á ña ni kandeé ini ra Ndios, sa'á ñoó ni sa io ra noñó'o ni kaa na ki'o na noo rá tát'o'on ki'o ió iin ta tukú, dá chi ni sa io ra ve'e ñi kiti, mií rá xi'in de'e ra Isaac, xi'in de'e ñáni ra Jacob, tá'an ra ni natiin dáó xi'in rá to'on ni xi'o Ndios noo rá.

¹⁰ Ta ni xi'o ndeé ini ra, dá chi ni sa ndati ra ni'i rá iin ka va ñoo noo koo ra, ña kían ni chiná'a mií Ndios sa'a, ña kían ni ñataó mií ná, ña kían ni kava'a mií ná.

¹¹ Ta sa'á ña ni kandeé ta'ani ini Sara Ndios, sa'á ñoó ni kasandaán ñó'o de'an, va'ará o kúu ta'on kande de'an. Ta va'ará iin ña sa'ano kían, tido ni kandeé iñ váán ni dakákian xi, dá chi ni kandisaán ña iin na ndaa nda'o kúu na ni xi'o to'on nooan ña koo de'an.

¹² Ta dión ta'ani Abraham, va'ará sa yati kuu ra, tido ni kasandaá ra kúu rá tatá noo kua'a nda'o ñayuu tát'o'on ki'o kua'a kúu tiño, tát'o'on ki'o kua'a kúu ñoti ndei yu'u taño'o.

¹³ Ta ndidaa vá ñayuu yó'o ni kandeé ini na Ndios nda noó ni xi'i na. Ta ko ní natiin na ña ni kaa Ndios ki'o na, tido ni xini na ña kee na chí noo xi'in ñaxintóni ná. Ta ni kandisa ndaa na ña dión koo, ta ni kadii ini ná. Ta ni ñakoni na ña na tukú vá kúu ná, na xionoo ndava'a ñayuu yó'o kúu ná.

¹⁴ Ta sa'á ña ni ñakoni na ña kúu ná na tukú ñayuu yó'o, sa'á ñoó kandañ inio ña iin ka va ñoo ndáti na kakuu ñoo na.

¹⁵ Dá chi tá ní nákani ini na sa'a ñoo na, ña ni ñankoo na tá ni kankuei na xionoo na, dá kían vati iñ vá nandió kuéi na no'o na, ní kúu.

¹⁶ Tído iin ka ñoo ndato cháa ka va ni ndi'i ini na kande na, ta ñoo ñoó kúu ñoo nákaa induú. Sa'á ñoó ko xika'an ta'on noo Ndios chinaní ná mií ná ña kúu ná Ndios noó ñayuu yó'o, dá chi ni kenduu na iin ñoo chí induú noo kande na.

¹⁷ Ta sa'á ña ni kandeé ini Abraham Ndios, sa'á ñoó kua'an ra doko rá de'e ra Isaac tát'o'on ni kaa Ndios xi'in rá, nde'á á kandeé ká'ano ini ñaá rá. Ta va'ará ndáti ra natiin ra ña ni kaa Ndios ki'o na noo rá, tido ni sa io nduu ra chiño'o ra iin tó'on ñi de'e ra,

¹⁸ chi di'a ni kaa Ndios xi'in rá: "Xi'in sava'a de'ón Isaac kakuu na ve'ón."

¹⁹ Tído ni kandañ ini Abraham ña ió choon noo ndá'a Ndios ña dánatáki na na ni xi'i. Ta viti ná kee kuenda ña ni xi'i va Isaac, ta ni ñatáki va xi ni kee Ndios, chi ko ní sóno ta'on na kuu xi.

20 Ta sa'á ña ñi kandeé iní Isaac Ndios, sa'á ñoó ñi kemáni rá de'e ra Jacob xí'ín Esaú xí'ín to'on va'a, ña ñi kaa Ndios kee na xí'ín rá cháá ka chí noo.

21 Ta sa'á ña ñi kandeé iní Jacob Ndios, sa'á ñoó tá sa yati kuu ra ñi kemáni rá ndin nduu de'e José xí'ín to'on va'a. Ñi ndi'i, dá xí'ín ndéé karrotí ra ñi sa tuu ra ñi sa ñn ra, dá ñi keká'ano ra Ndios.

22 Ta sa'á ña ñi kandeé iní José Ndios, sa'á ñoó tá sa yati kuu ra ñi kasto'on ra ndi koo kankuei na ñoo Israel Egipto ko'on na, ta ñi sa'anda ra choon ndi kee na xí'ín lásá ra.

23 Ta sa'á ña ñi kandeé iní na ve'e Moisés Ndios, sa'á ñoó tá ñi kaki ra, dá ñi chikáa de'e ñaa ná oní toon yoo, dá ch'i luu nda'o ñi sa kaa ra tá ñi sa io leé ra. Sa'á ñoó ko ní yu'ú ta'on na kujo kao na choon ñi sa'anda rey Faraón ña kánian kuu ndidaa takuáli yíi.

24 Ta sa'á ña ñi kandeé iní Moisés Ndios, sa'á ñoó ko ní xim ra kananí rá kakuu ra de'e noó de'e di'i rey Faraón tá ñi kuyatá rá.

25 Di'a ñi ndukú rá ndo'o níó rá xí'ín na ñoo ra, na kúu ñoo Ndios, ta ko ní xi'o ra mií rá koo dii tóo ra tein kuachi.

26 Dá ch'i ñi nakani iní ra ña va'a cháá ka kee ra tá ná naki'o ra mií rá ndo'o naní níó rá sa'á Cristo, na tanda'a Ndios kii dá'aká ñaa, o duú kaan kakomí rá ña kuiká io noó na ñoo Egipto, dá ch'i ndátí ra natiin ra ña ñi kaa Ndios kí'o na noo rá.

27 Ta sa'á ña ñi kandeé iní ra Ndios, sa'á ñoó ñi kana ra ñoo Egipto, ta ko ní yu'ú ta'on ra, va'ará xido nda'o iní rey Faraón xini ñaa rá. Ta ñi xi'o ndeé iní ra, dá ch'i kee ra táto'on xini ra Ndios, va'ará ko kandeé yó koni xí'ín noo yo ná.

28 Ta sa'á ña ñi kandeé iní ra Ndios, sa'á ñoó ñi chindú'u rá ña kían keká'ano na Israel víko pascua. Ta tein víko pascua yó'o ñi sa'anda ra choon ña ná ke'i na yú'u yé'é ná xí'ín ñi borrego, dá ná dá'a ni kuu de'e noó na kee ángel né'e choon ña ka'ání de'e noó na ñoo Egipto.

29 Ta sa'á ña ñi kandeé iní na Israel Ndios, sa'á ñoó ñi ya'a na noó Taño'o Kuá'a táto'on yá'a na noño'o ichi. Ta dión ta'ani ñi ka'an ta Egipto chika'anda ra táto'on ñi kee mií ná, tído ñi kandaá ra, dá ñi xi'í ra.

30 Ta sa'á ña ñi kandeé iní na ñoo Israel Ndios, sa'á ñoó tein usa kuu ñi kao noo na sata náo ñoo Jericó, ta kúu ñi koon vaan.

31 Ta sa'á ña ñi kandeé iní iin ñá'a díko mií naní Rahab Ndios, sa'á ñoó ko ní xi'an xí'ín dao ka na ñooan, na ko ní xim kuedó'o Ndios, ch'i ñi natiin va'án ve'án ta Israel, tá'an ra ñi sa'an ñi naní ñoo Jericó ñoo.

32 ¿Ndi kían ka'an cháa kai xí'ín ndó sa'á ña yó'o? Ch'i ko nónoí nakani ndi'ii sa'á ña ñi kee Gedeón, xí'ín sa'á ña ñi kee Barac, xí'ín sa'á ña ñi kee Sansón, xí'ín sa'á ña ñi kee Jefe, xí'ín sa'á ña ñi kee David, xí'ín sa'á ña ñi kee Samuel xí'ín sa'á ña ñi kee dao ka profeta,

33 ch'i sa'á ña sa kandeé iní ra Ndios, sa'á ñoó sa kandeé rá sa dandáki ra dao ka ñoo, ta sa kee ra ña ndaa, ta sa natiin ra ña ñi kaa Ndios kí'o na noo rá, ta sa kandeé rá sa sadi ra yú'u ndika'a,

34 ta sa kandeé rá sa nda'o ra ñó'o deen kéi ita, ta sa kandeé rá sa káki ra noo espada. Ta va'ará ko kuí ka ndéé rá, tído mií Ndios ñi xi'o ndéé rá, sa'á ñoó sa ní'í rá ndéé sa naá ra xí'ín dao ka ñoo, ta sa kandeé rá sa taxi rá tá xini u'u tá'an xí'ín rá.

35 Ta sa'á ña ñi kandeé iní dao na ñá'a ñi sa ndei sa na'a Ndios, sa'á ñoó ñi nataki tá'an na, na ñi xi'í.

Tído dao ka ñayuu Ndios ñi ndo'o naní níó ná, ta ñi xi'í na sa'a Ndios, tído ko ní sa'an na dánkoo na ña kándéé iní na Ndios, dá ch'i ná'á ná ña nataki na kandeí va'a cháá ka na kee Ndios.

³⁶ Ta dao ka na ni kediki ndaa ñaá ta kini, ta ni kani ñaá rá xí'in chirrión, ta dao ka na ni kató rá xí'in cadena, ta ni sadi ñaá rá ve'e kaa.

³⁷ Ta dao ka na ni sa'áni rá xí'in yuu, ta dao ka na ni sa'anda dao ra xí'in espada, ta dao ka na ni xirndodó rá, dá ná ya'a na kee na kuachi, ta dao ka na ni sa'áni rá xí'in espada. Ta yó'o yó'o ni xionoo na, ta nda ñi borrego xí'in ñi kiti ni sa ndixi na. Ta ñayuu kúnda'í nda'o ni sa kuu na, ta sa ndo'o nda'o níó ná, ta sa kendava'a nda'o ñayuu xí'in ná.

³⁸ Ta ñayuu ndáya'i nda'o noo Ndios ni sa kuu na yó'o, ta ko kánian ni'í ñayuu ñayúú yó'o ña kandeí na xí'in ná, ta vatí xian daá sa xionoo ndava'a na noo kúú ño'ó ichí, xí'in noo kúú yúku, xí'in noo kúú káo, xí'in noo kúú da'o.

³⁹ Ta ni ñakoni Ndios ndidaa na yó'o sa'á ña sa kandeé ini ñaá ná, tído ko ní natiin na ña ni kaa Ndios ki'o na noo ná,

⁴⁰ dá chi ña va'a cháá ka ko'on Ndios ki'o na noo ná, ta ni chituu tóo ña Ndios, chi kóni na ña natiin nduú yo ña dánkoo vii ná yó xí'in ñayuu ñoó.

12

Ná kande'é yó iin tó'on Jesús, ta kee yó táto'on ki'o kée mií ná

¹ Díón ví kua'a ni sa kuu ñayuu ni sa kandeé ini Ndios, ta xí'o na kuendá noo yo, ta káo noo na yó táto'on ki'o káo noo ñaá vikó. Sa'á ñoó ná taó xóo yó ndidaá tá'an ña'a kétéin noo yo xí'in ndidaá kuachi ña sadi noo yo, ta ná koo ini yo taxí tá'an yó xí'in tandeé ini ko'on yo chí noo. Ná dá'a ni katuu yó.

² Ná kande'é yó iin tó'on diní Jesús, dá chi mií ná kúú na ni xi'o ña kandeé ini yo ná, ta mií ná dáxinkuei yó nda noo kánian kasandaá yo ña kandeé ini yo ná. Chi sa'á ña ná'á ná ña ni'í ná ña kadij ini na tá ná ndi'i, sa'á ñoó ni xi'o na mií ná ni ndo'o níó ná ndika cruz, ta ko ní sá ne'e na tandíni ña kíán iin ña ka'an noo kuu na ndika cruz. Ndi'i daá, dá ni ñakoo na xoo kuá'a Ndios, noo ió na dándaki na.

³ Kande'é ndó ña ki'o díón ni ndo'o Jesús ni kee ñayuu káni xini u'u ñaá, dá kíán ná dá'a ni kuitá ndo, ta ná dá'a ni ndiko ndó tá ndo'o níó ndo.

⁴ Dá chi va'ará ndó'o níó ndo sa'á ña ko xian ndo kee ndó kuachi, tído ko ña'a ta'on ka'áni ná ndo'ó táto'on ni kee na xí'in Jesús.

⁵ ¿Á sa ni ñandodó va ndó ña ká'an ni'ini tuti ií Ndios noo yo? Ta táto'on ká'an ni'ini iin ta'tá noo de'e ra, ki'o díón ká'an ni'inian noo yo, dá chi kaáan: De'e ló'o mií, o sa kú'ichi inon tá ndéndaá ñaá sato'o yo Ndios, ta ná dá'a ni kutuú inon tá dánani na yo'ó,

⁶ dá chi ndidaá na kú'u ini sato'o yo Ndios sa'a, ndéndaá ñaá ná, ta dándó'o na níó ndidaá na ni natiin ña kakuu na de'e na.

⁷ Sa'á ñoó ki'o ndeé ini ndo tá ndéndaá ñaá Ndios, dá chi ki'o díón kée na xí'in ndó sa'á ña kúú ndó de'e mií ná. Dá chi, ¿ndi káa iin de'e ko ndéndaá ñaá ta'tá ra?

⁸ Tído tá ko ndéndaá Ndios ndo'ó táto'on ki'o ndéndaá na dao ka de'e na, dá kíán ko kúú ta'on ndó de'e na, de'e nda'í va kúú ndó.

⁹ Díón ni ndo'o yó xí'in ta'tá yo ñayúú yó'o tá ni sa kuu yó takuáli, ni ndéndaá na yó, ta ni sa ió ña'ño'ó yó noo ná. Sa'á ñoó, ¿á ko ná'á ta'on ndó ña kánian ndi'i cháá ka ini yo kueídó'o yó ta'tá yo Ndios, na ió induú, dá ná konio kataki chichí yó?

¹⁰ Ta'tá yo ñayúú yó'o ni ndéndaá ra yó cháá tiempo táto'on ki'o ni ka'án mií rá. Tído ta'tá yo Ndios kúú na ndéndaá na yó, dá keva'a yó noo ná, dá katí'a yó koo vii yo noo ná táto'on vii mií ná.

11 Ta ko ñin ta'on náta'an ini tá ndéndaá ñaa táta xj, di'a tá'u'u ini xj tá ndó'o xi dión. Tído ña va'a mií v'á xí kíán, dá chj cháá ká chí noo kasandaá xj koo va'a ini xj, ta katj'a xi kakuu xi ñayuu kendísá'ano sa'á ña nj ndo'o níó xí.

Kj'o di'a ndo'o ñayuu ko xjín natiin ña manj xí'o Ndios noo ná

12 Ta viti ndane'e ndó ndá'a ndo xí'ín ndée, ta ná chikata ndakí ndo kondo ndo. Ná dá'a ni ndjiko ndó.

13 Ná konó ndó iin íchj ndaa noo kaka ndó, dá kíán ná dá'a ni natanj cháá ká sa'a ndo, ña nj xió kodo, dá kíán ná nda'aan.

14 Ta koo ini ndo kandeí va'a ndó xí'ín ndidaá ñayuu, ta koo ini ndo koo vii ndo noo Ndios, dá chj ná ko kée dión, ni iin kuu ta'ón o konj ná sato'o yo Ndios.

15 Koo ini ndo kandaa tá'an ndó, dá kíán ni iin ndó ná o kána xoo noo ña manj nj kee Ndios sa'a ndo. Chj oon ni vi kakuu iin káa mií ndó táto'on iin yo'o ova, dá dátuu ndó dao ká ndo, dá kasá'a ndjiko dao ká ná kee ndó.

16 Ta kaon koo ndó, dá ná dá'a ni kee iin káa ndo'ó kuachi xí'ín ná ko kúú ñadi'í ndo o yí ndo. Ta ná dá'a ni kenóo ndó ña'a Ndios táto'on kj'o nj kee Esaú, dá chj sa'a iin ko'o ndéj nj ðaon tá'an ra ña kánian natiin ra sa'á ña kúú rá de'e noo.

17 Ta sa ná'a v'á mií ndó ña tá nj ndi'i daá, dá nj kasá'a nda'í sáki ra xíka ra talj rá noo táta ra, ña kíán vej noo Ndios sa'á ña kúú rá de'e noo, tído ko nj kándeé ta'on ra natiin ra ña, ta ko ní kúu ta'on nadaon ra ña nj kee ra, va'ará nj saki ra xí'ín ndirá noo rá.

18 Ta ko ní kasandaá ndo noo iin iin yúku, ña kíán kuu dáko'on ndá'a ndo táto'on nj ndo'o ná sá'ano ve'e yó tá sata, chj tá nj saá ná noo ñin yúku ñoo, deén nda'o kéj itaan, ñin naá nda'o noo ñin, ta ño'oma tóon ndúchj nj ñaka'ani dinján, ta ní'í xido oon kána tachj déen ñoo.

19 Tá nj seídó'o ná sá'ano ve'e yó ña nj'í nda'o nj tuu trompeta, ña nj'í nda'o nj ka'an tachj Ndios, dá nj seí nda'í ñayuu ñoo ña ná dá'a ká ni ka'an ná,

20 dá chj nj yu'ú nda'o na tá nj seídó'o na choon nj ta'anda noo ná, chj nj ka'an ña ni mií ná, ta ni iin tó'ón kítj ndáka na o kúu kakó'on yúku ñoo, dá chj tá koó, dá kánian kuu ná xí'ín yuu, o xí'ín iin yúchj.

21 Ta sa'á ña xixi nda'o kúu ña nj xini ná, sa'á ñoo nj kaa Moisés: "Ndéj njno oon vi yu'ú ña yu'íi", kaá rá.

22 Tído ndo'ó, sa nj kuyati ndó noo ñin yúku Sion noo nákaa ñoo Ndios takí, ña kúú ñoo Jerusalén nákaa induú, noo ndéj kuá'a nda'o mil ángel.

23 Ta ñoo kúú noo ndítútj ndi'i ná mií noo nj kana Ndios, ta kándodó kuu ná induú. Ta ñoo ió mií Ndios, ná keyíkó ndaa sa'a ndidaá tá'an ñayuu. Ta ñoo ndéi ta'ani níó ná nj kandoo vii noo Ndios, chj nj ni'í ná ña kakuu na táto'on kj'o kónj Ndios.

24 Ta sa nj kuyati ta'ani ndó noo Jesús, ná nj ka'an sa'a yo noo Ndios, dá nj kandoo na kee na iin ña saá xí'ín yó. Ta ió ta'ani kuendá ndo xí'ín nij ná, kirá nj xitá sa'a ndo. Ta nij va'a cháá ká kúú rá o duú nij Abel, chj ko xíka ya'í ra sa'á kuachi táto'on nj kee nij Abel.

25 Ta ná dá'a ni kedó'ó ndó mií ndó noo ká'an Ndios. Dá chj ko ní káki ta'on ná sá'ano ñoo yo sa'á ña nj kedó'ó ná mií ná noo nj ka'an Ndios noño'ó yó'o. Ta vi'í ká yí ndo'ó yó tá ná kedó'ó yó mií yó noo ká'an Ndios nda induú.

26 Ta xí'ín to'on nj ka'an mií ná nj ðakídi ni'ini na savá'a noño'ó yó'o tá sata, tído viti kaá ná di'a: "Ko'on tukui kee dión, tído o duú noño'ó yó'o oon ni ko'ín ðakídi ni'ini, nda induú ðakídi ni'ini ta'anii."

²⁷ Ta sa'á ña ñi kaa na “ko'on tukui keei dión”, sa'á ñoó kándaá inio ña ko'on na díta ná ndidaá ña kuu kidi ni'ini, ña ñi kava'a na ñayú yó'o, dá kando ndidaá ña o kúu kidi ni'ini.

²⁸ Ta viti, sa'á ña ñi ni'í yo noo Ndios iin ñayú saá noo dándáki na, ña kían ni iin kuú o kidi ni'ini, sa'á ñoó daá kuití ná nakí'o yó ndive'e noo Ndios. Ta kí'o dión ná koni kuáchí yó noo ná, ta ná kayu'ú ni'ini yó na, ta ná koo ñañó'ó yó noo ná, dá ná nata'an ini na koni na yó.

²⁹ Dá chí táto'on kí'o kúu ño'ó ita chíño'ó ndidaá ña'a, kí'o dión kúu tatá yo Ndios.

13

Kí'o di'a kánian kee yó sa'á ña kándéé iní yo Jesús

¹ O sa kóo ini ndo dánkoo ndó ña kú'ú sátá'an ini ndo sa'a ndo.

² Ta ná dá'a ni nandodó ndo natiin va'a ndó ndi ndáa mií ñayuu tá ñi kasáa na ve'e ndó, dá chí sa'á ña ñi natiin va'a ñaá dao ñayuu, sa'á ñoó ñi natiin na ángel ñi kii noo Ndios ñi saá ve'e na, va'ará ko ní kándaá ini na ndá yoo kúu ná.

³ Ta koo ini ndo ndiko'on ini ndo sa'á na ñó'o ve'e kaa, ta kee ndó kuendá ña nákaa nduú ndo xí'ín ná. Ta dión ta'ani kando'o ndó xí'ín na kéndava'a ñayuu xí'ín, ta kee ndó kuendá ña ñi mií ndó kéndava'a na xí'ín.

⁴ Ta kana'á ndó ña iin ña va'a kían ña tánda'a ñayuu. Ta iin ña vii kían ña kídí taá xí'ín ñadi'í ra. Tído ndidaá ñayuu kídí xí'ín na ko kúu ñadi'í na o yíí ná, xí'ín na kée dao ka kuachi ka'an noo xí'ín ñi ná, noón kúu na miían ndaa kuiti ndo'o ní o ná kee Ndios.

⁵ Ta o sa kátóó téi ndo ña kuiká, kua'an ndo kadíi iní ndo xí'ín ña'a sa ío noo ndo, dá chí di'a ñi kaa mií Ndios: “Ni iin kuú ta'ón o dáyaá ndá'í yo'ó, ta ni kuú ta'ón o dánkoo ndava'í yo'ó.”

⁶ Sa'á ñoó kuu kaa yo di'a xí'ín tandeé iní:

Miían ndaa kuiti sato'o yo Ndios kúu na chindeé ñaá, sa'á ñoó ni ko yu'í xinjí ndi ndáa mií vá ña'a ná kee ta ñayú yó'o xí'ín.

⁷ Daá kuití ndiko'on ini ndo na ñi daná'a noo ndo, chí mií ná ñi daná'a to'on Ndios noo ndo. Ta ndiko'on va'a ini ndo ña kua'á nda'o ña va'a ñi kana noó ña sa kee na, ta kandeé iní ndo Ndios táto'on sa kándéé iní ñaá ná.

⁸ Táto'on kí'o kúu Jesucristo koni, kí'o dión kúu ná viti, ta kí'o dión kuí va kaku na.

⁹ Ná dá'a ni koo ini ndo ndiko ndo ña to'ón dána'a dao ka ta, ta o sa kándia ndó tá diin dána'a ra sa'a Jesús. Va'a cháá ka kían ña koo ndeé ndo xí'ín ña maní ñi kee Ndios sa'a ndo, ta o duú sa'á ña seí ndo ña yó'o o ña káa táto'on kí'o dána'a dao ka ra. Dá chí va'ará ndúndéé dao ñayuu kée na ña yó'o, tído ko chindeé ta'on ñaá.

¹⁰ Ní'í yo ña va'a sa'á ña ñi doko Jesús mií ná noo Ndios tá ñi xí'í na. Ta ko ta'ón ichi ta dutí kéchóon ini ve'e ño'o na Israel ní'í rá ña va'a yó'o.

¹¹ Né'e ta dutí kúu noó ñi kítí kua'an ra ini ve'e ño'o noo kúu noó ñi cháá ka, ta dóko ñaá rá noo Ndios sa'á kuachi ñayuu. Ndi'i, dá chíño'ó ra yikí koño rí nda noo kúu yu'ú ñoo.

¹² Dión ta'ani ñi ndo'o Jesús, dá chí ñi xí'í na nda noo kúu yu'ú ñoo, ta xí'ín ñi mií ná ñi nduvíi ñayuu na.

¹³ Ta viti ná kankuei yó ko'o noó ñi ndo'o ní o Jesús yu'ú ñoo, dá kían táto'on kí'o ñi kedíki ñaá ñayuu, kí'o dión ta'ani ná ndo'o miíá.

¹⁴ Dá chí o duú ñayú yó'o nákaa ñoo noo kandeí chíchí yó. Di'a nandukú yó iin ka ñoo, ña koo chí noo.

¹⁵ Ta sa'a mií Jesús ná doko yo to'on va'a, to'on ñó'ó noo Ndios ndidaá tá'an kuú, dión dá nakoni yo ná xí'ín to'on kánkuei yú'u yo.

¹⁶ Ta ná o sa nándodó ndo kee ndó ña va'a, ta koo ini ndo chindeé tá'an ndó xí'ín ña ió noo ndo, chî ña yó'o kían náta'an ini Ndios xiní na, ña doko yo noo ná.

¹⁷ Ta koo ini ndo kueidó'o ndó na ndíta dána'a noo ndo, ta kee ndó choon sa'ándá na, dá chî nduú ñoo ndaa na nio ndo, chî ná'á ná ña mián ndaa nakí'o na kuendá sa'a ndo noo Ndios. Tá kée ndó dión, dá kían xí'o ndó ña kadij ini na, ta ná dá'a ni kunda'í ini na, chî ni iin ña va'a o ní'í ndo tá ná dákúnda'í ini ndo ná.

¹⁸ Kaka ndo ña maní noo Ndios sa'á ndu'u, dá chî ná'á va'a ndu ña ió vii ñaxintóni ndú noo Ndios, ta kóni ndu'u kendúsá'ano ndu ndidaá tá'an ña'a.

¹⁹ Ta seí nda'áví noo ndo ña daá kaka ndo ña maní noo Ndios sa'í, dá ná chindeé ná yu'u nandió ko yachî koto ni'inii ndo'ó noo ndéi ndó xaan.

Ká'an na ndisá'an noo ndí'i

²⁰ Ndios kúu na xí'o ña ió va'a ini yo, ta mií ná kúu na nî danátaki Jesucristo, na kúu sato'o yo, ta Jesús kúu mií na ndáka léko, ta sa'á ña nî xí'o na nî ná nî xita ra sa'a iin rá iin yó, dión, dá nî xinkoo ña nî kandoo Ndios kee na xí'á, ta daá kuití ndáya'i ña.

²¹ Ta mií Ndios ná kí'o ña katí'a ndó kee ndó ndidaá tá'an ña va'a, dá kandeé ndó kee ndó ña kóni mií ná, ta kee ta'ani na xí'ín ndó ña náta'an ini na kee na sa'á ña nî xí'í Jesucristo sa'a yo. Ta daá kuití ná natiin na ña'ñó'ó. Dión ná koo.

²² Ta seí nda'áví noo ndo, ñani, ña kí'o ndeé ini ndo kueidó'o ndó to'on ká'an ni'inii noo ndo, chî cháá nda'o kúu to'on nî taai kosaa noo ndo.

²³ Ta kana'á ndó ña sa nî yaa va ñani yo Timoteo ve'e kaa. Tá ná kasaá yachî xi yó'o, dá kandakai xî saaj kande'í ndo.

²⁴ Ka'an ndo ndisá'an xí'ín ndidaá na ndíta dána'a noo ndo xaan kuendá ndu'u, xí'ín ndidaá ka na kúu ñayuu Ndios. Ta natiin ndó ndisá'an tánda'á ndidaá ñani yo ndéi Italia yó'o kosaaan noo ndo.

²⁵ Ta ná koo ña maní xí'o Ndios xí'ín iin rá iin ndó. Dión ná koo.

To'on yó'o kían nì taa Santiago nì sa'an noó na kúú kuendá Jesús

Ká'an Santiago ndisá'an

¹ Yu'u kúú Santiago, ta kéchóoin noo Ndios xí'in noo Jesucristo, na kúú sato'o yo. Ta táai tuti yó'o kosa'aaan noo ndo'ó, na kúú ndin uxí uú tu'u na ñoo Israel, ndo'ó na nì xita noo kua'an ndéi iin ní ñayuu. Ta ká'in ndisá'an xí'in ndó.

Ná kadij iníó tein tandó'ó ndó'o yó

² Ñani miíj, kadij nda'o ini ndo tá ñó'o ndó tein ndi ndáa mií tandó'ó.

³ Chì sa ná'a va'a ndó ña tá ndó'o ndó tandó'ó sa'a ña kándéé iní ndo Jesús, dión dá katí'a ndó koo ndeé iní ndo noo tandó'ó.

⁴ Tá nakí'o ndó mií ndó kí'o ndeé iní ndo noo ndi ndáa tandó'ó ndo'o ndó, dá xinkoo ndó táto'on kí'o kánian koo ndó, ta chichi ndó xí'in ña kándéé iní ndo Jesús, ta ni iin tó'on ta'on ña'a o kámanj noo ndo.

Kí'o Ndios ñaxintónj noo yo tá ná kaka'yan noo ná

⁵ Tá ió iin káa ndo'ó kámanj ñaxintónj, dá kían kaka'yan ndo'aaan noo Ndios, dá chí ió nduu na ña kían kí'o na ña xíká ndo, chí kúú ná iin Ndios xí'o kuá'a ña'a noó ñayuu na, ta kó kaá na ña kóó.

⁶ Tído kaka'yan xí'in ña kándéé iní ndo ná. Ta o sa nákanj kuáchi ini ndo, dá chí tá kée ndó dión, dá kían kúú ndó táto'on noó taño'o, ña kua'an xoo yó'o xoo káa kée tachí.

⁷ Ta iin ñayuu kée dión ná o sa kándati na natiin na ni iin ña'a xíká na noo sato'o yo Ndios,

⁸ dá chí kúú ná iin ñayuu nákanj uú ini, ta kó kúú ta'on na iin ñayuu iin tó'on ñaxintónj.

⁹ Ta ñani yo, na kúnda'í, kánian kadij ini na chí chindaya'í ñaá Ndios.

¹⁰ Ta na kúú na kuiká, kánian kadij ini na sa'a ña nì kenóo ñaá Ndios, dá chí ña kuiká ió noo ná kúúán táto'on ita yuku, chí tóó vá ndato saaan, ta dión ta'ani ndo'o ña kuiká kómí ná.

¹¹ Dá chí tá xíno ndiandii, ta ndúdeen ká'anján, ta kúú íchi vá yuku ñoo, ta kúú kuéi va itaan, ta kúú ndañó'ó vá ña luu ndáaan. Dión ta'ani ndo'o na kuiká xí'in ña'a kómí ná nani ndúkú ná cháá ka ña kuiká.

Yá'a yó kée yó kuáchi kée ña kini ñó'o ini ñaxintónj yo

¹² Ndiká'an ndi kúu ví ñayuu, na xí'o ndeé ini tá ndó'o na tandó'ó, dá chí tá nì xí'o ndeé iní na noo ndidaa tandó'ó, dá kían natiin na ña kataki chíchi ná noo ió Ndios. Dá chí kí'o dión nì xí'o Ndios to'on na ña kían kee na xí'in ñayuu kóni ñaá.

¹³ Tá kasá'a katoó ndo kee ndó iin kuáchi, o sa ká'an ndo ña Ndios kúú na dáka'an ñaá, dá chí o kándéé ta'on ña kini ña kían ya'a Ndios kee na kuáchi, ta kó dáka'an Ndios ni iin tó'on ñayuu ña kían ya'a na kee na kuáchi.

¹⁴ Ña kini ñó'o ñaxintónj yo, ñoo vá kían dáka'an yo, dá yá'a yó kée yó kuáchi noo Ndios, ta ñoo ta'ani kían dáka'áto ñaá.

¹⁵ Ta sa'a ña kátoó yo kée yó ña kini ñó'o ini ñaxintónj yo, sa'a ñoo kásá'a yá'a yó kée yó kuáchi. Tá náki'o yó mií yó kaño'o yó tixi ndá'a kuáchi, ñoo kían kedaá xí'in yó, dá ni'í yo ña kuu yo.

¹⁶ Sa'a ñoo, ná dá'a ni dánda'í ndo mií ndó, ñani manj miíj.

17 Dá ch̄i ndidaá ña va'a, xí'ín ndidaá ña ndaa kúu ña xí'o oon Ndios noo yo veí nda induú. Ta mií Ndios kúu na n̄i kava'a ndidaá kúu ña tóon ñó'o induú. Ta ni iin kuú ta'ón o nádaon Ndios, táto'on k̄i'o nádaon ña tóon ñó'o káa.

18 Ta mií Ndios n̄i ch̄ikaa ini ña k̄ian ndee na yó de'e mií ná n̄i kee to'on ndaa na. Ta k̄i'o dión n̄i kasandaá yo kúu yó na mií noo n̄i ñakana Ndios kakuu de'e na.

Ná kueídó'o yó choon sa'ándá Ndios, dá k̄ian koni yo kandeí va'a yó

19 Sa'á ñoo, ñani man̄i mií, kaon koo ndó kueídó'o va'a ndó noo ká'an dao ka ñayuu. Ná dá'a ni yach̄i téi ka'an ndo, ta ni o sa kuido yach̄i téi ini ndo.

20 Dá ch̄i ña xido ini yo ko chindeéan yó, dá kee yó ña kóni Ndios.

21 Sa'á ñoo dánkoo ndó ndidaá kúu ña kini kée ndó, xí'ín ña kini náani ini ndo, ta natiin ndó to'on Ndios, tá'an ña n̄i seídó'o ndó, xí'ín ña nda'í ió ini ndo. Dá ch̄i ña yó'o k̄ian kándée dákaki nió ndo.

22 Koo ini ndo kee ndó táto'on k̄i'o ká'an to'on va'a n̄i seídó'o ndó. O sa kueídó'o oon ndóan, dá ch̄i tá seídó'o oon ndóan, dá k̄ian dánda'í ndo mií vá ndó.

23 Ch̄i na seídó'o oon to'on va'a Ndios, ta ko kée na ña, noón kúu táto'on iin taa ndé'é mií noo espejo.

24 Dá ch̄i tá n̄i ndi'í n̄i sa nde'é rá to'on káa ra, ta kúu kua'an ra. Ta kúu tóo vá, kúu sa nandodó va ra táto'on k̄i'o káa ra.

25 Tído na ndino'o ini seídó'o to'on ndaa Ndios, tá'an ña taó xoo ñaa t̄ixi ndá'a kuach̄i, ta ndíko toon naan, noón kúu na ko nándodó ña n̄i seídó'o na. Di'a kée na choon sa'ándaan. Na yó'o kúu na chindeé Ndios noo ndidaá ña kée na.

26 Ta ndidaá na ká'an ndíta ndaa xí'ín Ndios, ta ko kándée ná chituu na yú'u ná, noón kúu na dánda'í mií, ta ni ña kándisa na ko ndáya'í.

27 Dá ch̄i ña ndaa, ña vii kúu ña kándisa yó noo tatá Ndios tá ná chindeé yó takuálí koó tatá xí'ín naná, xí'ín na kuáan tein tandó'ó ndó'o na, ta ná kandaa yo mií yó noo ña kini ió ñayuu yó'o.

2

Ná dá'a ni chindaya'i yó dao ñayuu, ta kenóo yó dao ka na

1 Ñani mií, ndo'ó na kándée ini sato'o yo Jesucristo, na kánian natiin ndidaá kúu ñaño'ó, o sa koo ini ndo chindaya'í ndó dao ñayuu, ta kenóo ndó dao ka na.

2 Ná keeá kuendá ña n̄i saa iin taa kuiká noo ndéi ndó dákuá'a ndó, ta ñó'o de'e oro ndá'a rá, ta táyí ndíxi ra. Ta mií hora daá n̄i saa ta'ani iin taa kúnda'í, ta ndíxi ra dá'on yata.

3 Ta natiin va'a ndó ta ndíxi dá'on va'a ñoo, ta kaá ndo xí'ín rá: “Kakoo ní noo téi va'a yó'o.” Ta kaá ndo xí'ín ta kúnda'í ñoo: “Xaan ní kuiión, o kakoo noño'ó xaan kooón.”

4 ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña sa'á ña kée ndó dión, sa'á ñoo káxi ndó ñayuu, ta kényiko ndo sa'a ná xí'ín ñaxintóni kini kómí ndó?

5 Sa'á ñoo, ñani man̄i mií, kueídó'o va'a ndó ña yó'o. ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña mií vá Ndios n̄i kaxi ñayuu kúnda'í ndéi ñayuu yó'o ña k̄ian koo kuiká ná xí'ín ña kándée ini ñaa ná, dá natiin na ta'í ná noo ió Ndios dándaki na, dá ch̄i mií Ndios n̄i kaa ña k̄i'o na ña noo ñayuu kú'u ini na sa'a ná?

6 Tído ndo'ó, di'a kenóo va ndó na kúnda'í. ¿Á ko ná'a ta'on ndó ña ta kuiká kúu ra sa'ání nda'í ñaa, ta ñó'o ra ndo'ó kua'an ra noo ta ne'e choon?

7 Ta, ¿á kọ ná'á ta'on ndó ña ta kujká kúú rā ká'an ndavá'a sa'á kuu ndato Jesús, ña kándisa yó?

8 Dá chī tá miian ndaa kée ndó choon sa'ándá ley Ndios, dá kían va'a va kée ndó. Chī di'a ká'an tuti iī miī ná: “Ku'u ini ndo sa'á ñayuu xī'in ndó tátò'on kī'o ndó'o ndó xī'in miī ndó.”

9 Tído tá káxi ndó ñayuu, dá kían yá'a ndó kée ndó kuachi, ta táj ndo noo Ndios, chī nī xjo kao ndó ley na.

10 Ta ndi ndáa miī vá ñayuu kée choon sa'ándá ley Ndios, tído tá nī xjo kao na iin choon sa'ándáan, dá kían kándoo na táj kuachi na noo ndidaá choon sa'ándáan.

11 Dá chī di'a kaá Ndios noo ley na: “O sa kée ndó kuachi xī'in na kọ kúú ñadi'í ndo o yíi ndo.” Ta kaá ta'ani na: “O sa ka'ání ndó ndi.” Sa'á ñoo va'ará kọ ní kée ndó kuachi xī'in na kọ kúú ñadi'í ndo o yíi ndo, tído nī sa'ání ndó ndi, dá kían noo ndidaá kúú vá ley nī ya'a ndó.

12 Sa'á ñoo ka'an ndo to'on va'a, ta kee ndó ña va'a, chī nakujta ndó noo Ndios, ta keyíko na sa'a ndo xī'in iin ka ley, ña kían nī taó xoo ndó noo kuachi.

13 Tá ná kasandaá kuu keyíko Ndios sa'á ñayuu, dá kían koó ña manj koo sa'á na kọ ní xī'o ká'ano ini sa'á ñayuu xī'in ná. Tído na nī xī'o ká'ano ini sa'á ñayuu xī'in ná, noón kúú na koo ña manj sa'a tá ná keyíko sa'a ná.

Tá miian ndaa kándéé ini yo Jesús, dá kían káñian kee yó ña va'a

14 Sa'á ñoo ñani miī, ¿ndá choon kían ña kaá ndo ña kándéé ini ndo Ndios tá kọ kée ndó ña va'a? ¿Á ká'an ndó ña káki ndó sa'á ña kaá ndo kándéé ini ndo ná?

15 Dá chī tá ió iin ñani ndo, o iin kī'o ndó, ta ná'á ndó ña kámanj ña'a kandixi na, xī'in ña'a kei ná iin iin kuu kuu,

16 dá kaá ndo xī'in ná: “Kua'an nó'o ní, ta koo va'a ní, ta kasá'an va'a ní, ta kandixi va'a ní.” Tá kaá ndo dión xī'in ná, tído kọ chíndeé ndó na xī'in ña xín'ńó'ó ná, dá kían, ¿ndi kúú ña va'a nī kee ndó xī'in ná, tá dáá?

17 Dión ta'ani, tá kaá ndo ña kándéé ini ndo Ndios, ta kọ kée ndó ña'a va'a xī'in ñayuu xī'in ndó, dá kían kọ chóon ta'on ña kándéé ini ndo ná.

18 Ndá ndi kuu ió iin káa ndó kaa di'a xī'in yu'u: “Kándéé ini yo'ó Ndios, tído yu'u kúú rā kée ña va'a.” Tído yu'u kaáj xī'in na ká'an dión: “O kúu ta'on na'a ní ña kándéé ini ní Ndios, chī kọ kée ní ña va'a. Tído ña va'a kéei ná'á ña miian ndaa ndisa kándéé ini Ndios.”

19 Tá kándisa ndó ña iin tó'ón dinj kúú Ndios, dá kían va'a va kée ndó. Tído kana'á ndó ña nda ña u'u ta'ani kándisa ña iin tó'ón kúú Ndios, ta ndéi ñinoan noo ná.

20 O sa kákuu ndó ñayuu xixi. ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ña tá kọ kée ndó ña va'a, dá kían ni iin ña'a kọ ndáyá'i ña kaá ndo kándéé ini ndo Ndios?

21 ¿Á kọ ná'á ndó ña nī kándoo va'a tatá sá'ano yo Abraham noo Ndios sa'á ña va'a nī kee na, chī kua'an na dokó ná de'e na noo Ndios tátò'on nī sa'anda miī ná choon?

22 Ta kana'á ndó ña sa'á ña nī kandeé ini Abraham Ndios, sa'á ñoo nī kee na choon nī sa'anda Ndios noo ná. Ta sa'á ña nī keva'a na choon nī sa'anda Ndios, sa'á ñoo nī xinkoo va'a na noo ña kándéé ini ña ná.

23 Dá nī xinkoo to'on ká'an tuti iī Ndios, chī kaáan ña sa'á ña nī kandeé ini Abraham Ndios, sa'á ñoo nī kándoo vii ná noo ná. Ta ká'an ta'anian ña nī sa' kuu na amigo Ndios.

24 Ta kana'á ndó ña kándoo vii ñayuu noo Ndios sa'á ña kée na ña va'a, ta o duú savá'a sa'á ña kándéé óon ini ña ná.

²⁵ Ta dión ta'ani ni ndo'o iin ñá'a sa naní Rahab, ñá sa ñikó mií noo ɽa. ¿Á kọ ná'á ta'on ndó ñá ni kandoo va'án noo Ndios sa'á ñá ni keeán ñá va'a, chi ni xi'oán ve'án ni kidi ɽa ni sa'an ni naní ñooan, ta ni ñakí'in ñáa iin ka íchi kua'an ra? Ta ki'o dión, dá ni kaki ra.

²⁶ Ta sa ná'á vá yó ñá tá koo nió nákaa ini yiki koño iin ñayuu, dá kían kọ ɽaki ta'on na. Ki'o dión ta'ani kọ ɽaki ñá kándéé ini yó Ndios tá kọ kée yó ñá va'a.

3

Ná koo ini yó dándáki yó yáa yó

¹ Ñani mií, ná dá'a ni kua'a téi ndo katoó kakuu na dána'a, dá chi sa ná'á ndó ñá kua'a cháá ka kuendá kánian nakí'o na dána'a noo Ndios o duú dao ka ñayuu.

² Ta ndidaá vá yó yá'a nda'o noo Ndios. Tá ió iin na kọ yá'a xí'in to'on ká'an na, dá kían kúu ná iin na ndaa, chi nda ñá kini kóni ñi ná kándéé ná dándáki na.

³ Dá chi tá ná chikaa yó kaa yú'u kuéi yó, dá kandeé yó dándáki yó ri, chi kanoo yó ri kua'a noo ká'an mií yó.

⁴ Ta kande'é ta'ani ndó táto'on ki'o ndó'o barco, va'ará ndi ki'o ví ná'ano rá, ta va'ará ndi ki'o ví ndaki tachí chinda'á ñá, tído xí'in iin tó'on yito ló'o tárnee ti rá kándéé iin ɽa kaó ra rá kua'an ra noo kóni mií rá.

⁵ Ta ki'o dión ta'ani ndó'o yó xí'in yáa yó, chi kían iin ñá ló'o, tído chinda noán keeán ñá'a ná'ano nda'o. Chi kían táto'on iin ñó'o ita leé ló'o, dá chi va'ará ndi ki'o ví ká'ano yuku, tído vaá óon kándééan chíño'o ndi'í ñáa.

⁶ Ta yáa yó kúu táto'on iin ñó'o kéi, chi kua'a nda'o ñá kini kándééan keeán. Ta kían iin ñá nákaa tein yiki koño yó, ta kándééan dáyaooan iin nií yó noo Ndios. Ta nda ni kaki yó nda ni xi'i yó kándééan dátuuán yó. Ta kían táto'on mií ñó'o ni kii nda indayá.

⁷ Kándéé vá ñayuu dándáki na ndidaá kirí xika noño'o, xí'in kirí nárnee induú, xí'in kirí xika ti noño'o, xí'in kirí ñó'o ini takuií.

⁸ Tído ni iin tó'on yó o kándéé dándáki yó yáa yó, chi ñá kini nda'o kían, ta o kúu ta'on chituu yóan. Ta daá kuití ñá'u'an ñayuu xí'in ndutá deeán.

⁹ Ta xí'in yáa yó kéká'ano yó Ndios, na kúu tatá yó, ta xí'in mií ta'anian ndáne'e kini yó ñayuu xi'in yó, na ni kava'a Ndios táto'on ki'o káa mií ná.

¹⁰ Ta xí'in yú'u yó ká'an yó ñá va'a, ta xí'in mií ta'ani yú'u yó ká'an kini yó. Ká'in xí'in ndó, ñani mií, ñá kọ kánian kee yó dión.

¹¹ ¿Á iin tó'on vá yáí kána takuií vidí xí'in takuií ova, ká'an ndó?

¹² Ñani mií, ¿á kúu ta'ani xi'o taño'o aceituna, ká'an ndó? Ta, ¿á kúu ta'ani xi'o yitó uva tiño'o, ká'an ndó? Ta dión ta'ani o kúu ta'on kana takuií o'ova noo kána takuií vidí.

Tá miían ndaa kómí yó ñá ndichí ni kii noo Ndios, dá kían ñóchí ví kandeí yó xi'in dao ka ñani yó

¹³ ¿Á ió iin káa na ndichí, o na ió ñaxintóni tein ndo'ó? Dá kían kánian na'a na ñá dión kían xí'in ñá va'a kée na, xí'in ñá nda'í ió ini na.

¹⁴ Tído tá nákaa ñá u'u ini ini nió ndo, ta chídaó tá'an mií ndó xí'in dao ka ñani ndo, dá kían kọ kánian chindaya'í ndó mií ndó, ta o sa kété'ón ndó ñá ndaa.

¹⁵ Dá chi o duú noo Ndios ní kixi ñá ndichí kómí na kée dión, chi ñá ndichí kómí ná kúu ñá ndichí ió ñayuu yó'o, xí'in ñá ni ta'í ñaxintóni ɽa, xí'in ñá ndichí xi'o ñá u'u.

16 Dá ch̄i noḡ ndéi ñayuu u'u ini, xí'ín noḡ ndéi n̄a chídáó tá'an mií xí'ín dao ka ñayuu, ñoó kúú noḡ ió t̄andó'ó, ta kuá'á nda'o ña'a kini ió noḡ ndéi na.

17 Tído ñayuu kómí ña ndichí n̄i kii noḡ Ndios, noḡn kúú n̄a ió vii, ta va'a ndéi na xí'ín iin rá iin na, ta kúú ná ñayuu va'a xí'ín ñayuu xí'ín ná, ta va'a ini na, ta kú'ú nda'o ini na sa'a dao ka ñayuu, ta kuá'á nda'o ña va'a kée na, ta k̄o káxi na ñayuu, ta k̄o kúú ná ñayuu uḡ noḡ.

18 Sa'a ñoḡ ndidaá kúú na ndí'i ini ña kandeí va'a xí'ín dao ka ñayuu, noḡn kúú n̄a xínoo chí'i ña va'a, ta kasandaá n̄a natiin na ña va'a kandeí na xí'ín dao ka ñayuu.

4

Ná dá'a ni katoó ndo ña kini ió ñayuu yó'o

1 ¿Ndeí vei ña naá ndo, xí'ín ña ndáne'e tá'an ndó tein mií ndó, ká'án ndó? ¿Á k̄o ná'á ndó ña vei ña tein ña kini katoó ndo kée ndó, ch̄i ña yó'o kíān naá tá'an xí'ín ña va'a nákaa ini ñaxintóni ndo?

2 Kóni ndo ña koo ña'a noḡ ndo, tído k̄o ní'i ta'on ndoan. Sa'áni ndó ndii, ta u'u kini ini ndo, tído k̄o kándéé ndó ní'i ndo ña kóni ndo. Naá tá'an ndó, ta ndáne'e tá'an ndó, tído k̄o kándéé ta'on ndó ní'i ndo ña kóni ndo, ch̄i k̄o xík̄a ndoan noḡ Ndios.

3 Tá xík̄a ndoan noḡ ná, k̄o ní'i ta'on ndó ña, dá ch̄i k̄o xík̄a va'a ndoan táto'on kí'o kánian kak̄a ndoan. Ch̄i xík̄a ndoan, dá kandeé ndó kee ndó ña kini kóni mií ndó.

4 ¡Ndo'ó kúú n̄a kée táto'on kée iin ñá'a xini xíxi yíi xí'ín iin ka taa! Ch̄i, ¿á k̄o ná'á ta'on ndó ña tá xini xíxi yó Ndios xí'ín ña kini ió ñayuu yó'o, dá kíān nduu yó n̄a xini u'u tá'an xí'ín Ndios? Ta ndi ndáa n̄a ndí'i cháá ka ini sa'a ña ió ñayuu yó'o o duḡ sa'a ña'a Ndios, noḡn kúú n̄a n̄i nduu n̄a xini u'u tá'an xí'ín Ndios.

5 ¿Á ká'án ndó ña ká'an oon tuti iḡ Ndios? Dá ch̄i kaān ña n̄i xí'o na Espiritu n̄a koo na ini yóo, ta kékuión nda'o na sa'a yóo ña koni yó ná.

6 Tído kuá'á ka ña man̄i kée Ndios xí'á, dá ch̄i di'a ká'an tuti iḡ ná: “K̄o náta'an ini Ndios xini n̄a ñayuu ió táyíi ini, ta di'a xí'o na ña man̄i noḡ ñayuu ió nda'í ini.”

Kenóo ndó mií ndo noḡ Ndios, dá ná chindaya'i na ndo'ó

7 Naki'o ndó mií ndó kaño'o toon ndó t̄ixi ndá'a Ndios. Ta o sa kándia ndó kee ndó ña kóni ña u'u, ta kuino mií váan ko'an noḡ ndo.

8 Ta koo ini ndo nandukú ndó Ndios ndidaá kuḡ, dá ná kuyati cháá ka n̄a koo na xí'ín ndó. Ta ndo'ó, n̄a kómí kuachi, nduvii ndo ndá'a ndó, dá ch̄i ña kini nda'o kíān kée ndó xí'án. Ta ndo'ó, n̄a nákaní uḡ ini, koo ini ndo nduvii ndo n̄o ndo.

9 Kunda'í ini ndo, ta nda'í kuaki ndó, ta ndei'i ndo sa'a kuachi kée ndó. Ta ña sákí ndo, ndee ndoan ná nduuan ña ndei'i ndo. Ta ña kádij ini ndo, ndee ndoan ná nduuan ña kunda'í ini ndo.

10 Kenóo ndó mií ndó noḡ Ndios, n̄a kúú sato'o yo, dá ná chindaya'i na ndo'ó.

Ná dá'a ni chinóo kuachi ndó ñani ndo

11 Ñani mií, o sa kóo ini ndo ka'an kuachi ndó sa'a iin rá iin ndo. Dá ch̄i tá ká'an kuachi ndó sa'a ñani ndo, ta kényiko ndo sa'a ná, dá kíān ká'an kuachi ndó sa'a ley Ndios, ta kényiko ndo sa'án. Tído tá kényiko ndo sa'a ley, dá kíān k̄o kée ndó choon sa'ándaan, di'a kée ndó mií ndó kúú ndó iin n̄a kényiko sa'án.

12 Iin tó'ón diní vá kúú Ndios, nā nī xī'o ley. Ta iin tó'ón mií vá ná kúú ná kándéé dákáki ñayuu, ta iin tó'ón mií ta'ani na kúú nā dándó'o níq̄ yō sa'á kuachi kée yó. Sa'á ñoó, ¿ndá yoo kúú ndo'ó, ká'an ndó? ¿Ndiva'a yá'a ndó kényík̄o ndo sa'a ñani ndo?

Ná dá'a ni ka'ān táyíí ndó sa'á ñā kee ndó taan

13 Ta kueidó'o va'a ndo'ó, nā ká'an di'a: “Viti o taan ko'on ndu iin ñoo, ta ñoo kandeí ndu iin ní kuiā kechóon ndu, ta naka'an nda'í ndu, dá ni'í ndu kuá'a di'ón”, kaá ndo'ó.

14 Tído kō ná'á ta'on ndó ndí kían ndo'o ndó taan, dá chí kúú ndó táto'on viko nó'ó náka'ani tóó ví'í, ta kúú ndáñó'ó ni'ini vaan.

15 Sa'á ñoó va'a kaan di'a kánian ka'ān ndo: “Tá kóni sato'o yō Ndios, dá kataki ndu cháá ka, dá kee ndu ñā yó'o o ñā káa.”

16 Kataki di'a ká'an táyíí ndó sa'á ñā kúryíí ndó, ta sa'á ñā kúryíí ndó, sa'á ñoó kée ndó ñā kini.

17 Dá chí nā ná'á ndí kían kúú ñā va'a kánian kee na, ta kō kée na ñā, nā yó'o kúú nā yá'a kée kuachi noq̄ Ndios.

5

Di'a ndo'o nā kuiká sa'á ñā kini kée na

1 Kueidó'o va'a ndo'ó, nā kúú nā kuiká viti. Ndeí'í ndo, ta kayu'ú kó'ó ndó, chí vei ñā kían ndo'o naní níq̄ ndo.

2 Dá chí ndidaá kúú ñā kuiká kómí ndó nī tei'í vaan. Ta ndidaá kúú dá'on ndo nī ku'u tikidi.

3 Ta ndidaá kúú di'ón oro xí'in di'ón plata kómí ndó nī nana daye'e ñā, ta daye'e yó'o ná'a kuachi sa'a ndo, chí kō ní kéchóon va'a ndóan. Ta dánaa'an ndo'ó táto'on chíñó'ó ño'ó kēí iin ñā'a, chí nī ketútí ndó ñā kuiká tein kuū noq̄ ndí'í yó'o.

4 Ta vití'ón ndé'í'í kuachi tá kéchóon noñó'ó ndo sa'á ya'i ra, chí xí'in ñā mañá ndo kō ní chíya'i ndó ra. Ta mií sato'o yō Ndios, nā kándéé kée ndidaá kúú ñā'a, nī seídó'o ñā ndé'í'í kuachi ra sa'a ndo.

5 Va'a nda'o nī sa ndei ndó ñayuu yó'o, nī sa komí ndó ndidaá kúú ñā va'a nī katoó ndo, ta nī nda'a ndo táto'on kí'o nda'á iin chee kakuu koño, chí viti nī kasandaá kuū kuu ndo.

6 Ta dátaí kuachi ndó ñayuu ndaa, ta sa'áni ndo ná, ta ni iin ñā'a kō kée ná chindeé ná mií ná.

Kandita ndaa ndo nani ndáti ndó nandió koo Jesús kasaq na

7 Ta viti, ñani mií, koo ini ndo kandati kueé ndo nda ná nandió koo tuku sato'o yō Jesús kasaq na. Kandé'é ndó táto'on kí'o kée iin taa xiti, ndáti kueé ra dákée ra ñā nī xiti ra, ta ndáti kueé ra daí noq̄, ta ndáti kueé ra daí noq̄ ndí'í, dá dákée ra.

8 Dión ta'ani kandati kueé ndo, ta kandita ndaa ndo, dá chí sa yati ñó'ó vá nandió koo tuku sato'o yō Jesús kasaq na.

9 Ñani mií, o sa ká'an kuachi sa'a sátá'an ndó, dá kían ná o dándó'o Ndios níq̄ ndo. Dá chí sa nī kuyati nda'o kuū kasaq Ndios, nā keyík̄o sa'a yō.

10 Sa'á ñoó, ñani mií, koo ini ndo kee ndó táto'on kí'o nī sa kee nā sa kuu profeta, nā sa kasto'on xí'in ñayuu to'on nī ni'í ná noq̄ sato'o yō Ndios. Chí va'ará nī sa ndo'o níq̄ ná, tído nī sa ndati kueé nā nda nī ya'a tándó'ó na.

11 Ndiká'an ndi kúu ví nā xí'o ndeé ini tá ndó'o na tándó'ó, kaá yō. Chí sa ná'á vá yó ñā nī xī'o ndeé nda'o ini Job tá nī ndo'o na tándó'ó. Sa'á ñoó ndato

nda'o ni naxhindee ñaá sato'o yo Ndios, dá ch̄i kúu ná iin Ndios va'a nda'o ini, ta kú'u nda'o ini na sa'a yo.

¹² Ta viti, ñani mií, ná ko'in ka'in iin to'on ndáya'i cháá ka xí'in ndó. O sa koo ini ndo nachina'a ndó Ndios tá kua'an ndo ki'o ndó to'on ndó noo iin ka ñayuu, ta o sa kaá ndo: "Ná'á induú", o: "Ná'á noñó'o yó'o", ta o sa ká'an ndo ña ná'á dao ka ña'a. Sa'á ñoó tá ká'an ndo "Jaan", ta dión ná kakian. Ta rá ká'an ndo "Koo", ta dión ná kakian, dá kían ná dá'a ni kakomí ndó kuachi noo Ndios sa'a ña ká'an ndo dión.

Kaka ndo ña maní noo Ndios sa'a iin rá iin ndó

¹³ ¿Á ió iin na ndó'o ní tein mií ndó xaan? Dá kían kánian kaka na ña maní noo Ndios. ¿Á ió iin na kádij ini tein mií ndó xaan? Dá kían kánian kata na yaa keká'ano na Ndios.

¹⁴ ¿Á ió iin na kú'u tein mií ndó xaan? Dá kían nakana ndó na sá'ano dákuá'a xí'in ndó, dá ná kaka na ña maní noo Ndios sa'a na kú'u ñoó, ta ná chikodó ná sití diní ná xí'in kuú sato'o yo Jesús.

¹⁵ Dá ch̄i tá kándéé ká'ano ini yo Jesús tá xika yo ña maní noo ná, dá kían nduva'a va na kú'u, ta ndakoo na kee sato'o yo Jesús. Tá ni ya'a na kú'u ñoó ni kee na kuachi, ta kúu ku'u ká'ano va ini Ndios sa'a kuachi na.

¹⁶ Na'o ndo kuachi ndó noo iin rá iin ndó, ta kaka ndo ña maní noo Ndios sa'a iin rá iin ndó, dá nduva'a ndó kee Ndios. Dá ch̄i kuá'a nda'o ña va'a kúu tá xika iin na ndíta ndaa xí'in Ndios ña maní noo ná.

¹⁷ Profeta Elías ni sa kuu iin ta táto'on ki'o kúu mií yó. Ta ni xika na xí'in ndino'o ini na noo Ndios ña ná o koon dai. Ta kúu onj kua dao ko ní koon rá noñó'o yó'o.

¹⁸ Tá ni ndi'i, dá ni xika tuku na noo Ndios ña koon dai, ta kúu ni kasá'a koon tuku rá. Dá ni kasá'a kána tuku ña'a noñó'o yó'o.

¹⁹ Ñani mií, tá ió iin káa ndo'o ni kuxoo kua'an noo ña ndaa kándisa yó, ta ió iin ka ndo ni kandeé ni nandio né'e tuku na noo ña ndaa,

²⁰ dá kían kana'a ndó ña sa'a ña ni kandeé ndó ni dandiko ini ndo ná noo kúu ichi kini kua'an na, sa'a ñoó ni kandeé ndó ni dakáki ndó na, ch̄i o kuú ta'on na noo Ndios. Tá kúu kuá'a nda'o kuachi na ndoo sa'a ña ni kee ndó dión.

To'on yó'o kían mií noó ni taa San Pedro ni sa'an noó na kúú kuendá Jesús

Ká'an Pedro ndisá'án

¹ Yu'u kúú Pedro, ta kúú iin apóstol, na né'e to'on Jesucristo. Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'in ndo'ó, na ni xitá noo kua'an ndéi chí kuendá Ponto, xí'in Galacia, xí'in Capadocia, xí'in Asia, xí'in Bitinia.

² Ndo'ó kúú na ni kaxi mií tatá Ndios tát'o'on kí'o ni chikaa ini na kee na xí'in ndó ndá mií sa'a, dá ná kakuu ndó ñayuu na kee Espíritu ij ná, dá kueid'o ndó na, ta ná nduvii ndo kee nij Jesucristo.

Ta ná koo kuá'a ña manj Ndios xí'in ndó, ta ná kí'o na ña koo va'a ini ndo.

Kómí ndisa yó iin tandeé ini

³ Na ká'ano kúú Ndios, na kúú tatá sato'o yo Jesucristo, dá chj sa'a ña ni ku'u ká'ano ini na sa'a yo, sa'a ñoó ni nakaki sa'a yo ni kee na, dá ni kuu ni natiin yó iin tandeé ini ká'ano nda'o noo ná, chj miían ndaa kuiti ni natakí sato'o yo Jesucristo tein na ni xij.

⁴ Sa'a ñoó natiin ta'ani ndó iin ña ká'ano nda'o chí induú di'a, chj sa ió nduu vaan natiin ndo'ó. Ta kíán ña ni iin ku'u ta'ón o té'i, ta kíán ña ni iin ku'u ta'ón o túú, ta kíán ña ni iin ku'u ta'ón o ndí'i.

⁵ Ta táxi va'a Ndios ndo'ó xí'in ndéé mií ná sa'a ña kándéé ká'ano ini ndo ná, dá kasandaá ndo ni'j ndo ña káki ndó, dá kandeí ndó xí'in ná, chj sa ió nduu va ña'a yó'o natiin ndó tá ná kasandaá ku'u noo ndí'i.

⁶ Sa'a ñoó kadij ini ndo, va'ará tein cháá ku'u ká'ian ndo'o ní'o ndo kée kuá'a noo tandó'o.

⁷ Chj tandó'o ñoó kíán korndodó ña kándéé ini ndo Jesús, nde'á á ndíta ndaa ndo xí'án. Ta ndáya'i cháá ka ña kíán kándéé ini ndo ná o duú oro, tá'an ña xito ndodó ñayuu xí'in ño'ó, dá nde'á á miían ndaa kuiti oro ndino'o kíán o koó. Tído kasandaá iin ku'u, ta naá vá oro ñoó. Tído ndo'ó, tá miían ndaa kuiti ndíta ndaa ndo xí'in ña kándéé ini ndo ná tein tandó'o, dá kíán chindaya'i ñaá Ndios, ta kí'o na ñaño'ó, xí'in ña ndato noo ndo tá ná na'a noo tuku Jesucristo.

⁸ Kóni ndo ná, va'ará ko ní xini ndo ná xí'in noo ndo. Ta va'ará ko ndé'é ndó na viti, tído kándisa ndó na. Ta ndato nda'o kadij ini ndo, ta ni ko ní'j ndo to'on ka'an ndo sa'a ndi kí'o kadij ini ndo,

⁹ chj ní'j ndo ña va'a sa'a ña kándéé ini ndo ná, ta ñoó kíán káki ndó noo kuachi ndo.

¹⁰ Ni ka'an profeta ni sa ndei sa na'a sa'a ña manj ko'on Ndios kee na xí'in ndó. Ni ñakuá'a va'a ra sa'án, ta ni kee ra tatá kandaá ini ra ndi koo kee Ndios dáka'ni na ñayuu.

¹¹ Chj ni ñakuá'a ra sa'a ndá yoo kakuu na kee díon, ta ndá oon koo na, chj ió Espíritu Cristo ini ra, ta ni kast'o'on na xí'in rá sa'án. Chj ni xj'o na ña ni kandaá ini ra ña ndo'o nda'o ní'o Cristo, na kii dáka'ni ñaá, ndi'i daá, dá nani'j ná ñaño'ó noo Ndios.

¹² Kúú ni xj'o Ndios ña kíán ni kandaá ini ra ña o duú mií rá keva'a xí'in ña dána'a ra, sa'va'a yóó vá kúú na keva'a xí'án. Ta mií to'on ni ñana'a ra tá sa'a, mií to'on yó'o ij vá kíán dána'a na noo ndo viti sa'a to'on va'a ña ká'an sa'a Jesús, ta dána'a na ña xí'in ndéé Espíritu ij Ndios, na ni kii nda induú. Ta nda mií ángel ndéi induú kátoó kandaá ini sa'a ña yó'o.

Kóni Ndios ña koo vii yo noo ná

¹³ Sa'á ñoó kenduu ndo ñaxintóni ndo kee ndó ña kóni Ndios, ta kaño'o ini ndo, ta ndino'o ini ndo koo tãndeé ini ndo ña natiin ndó ña manì noo Ndios tá ná nandió koo tuku Jesucristo kasaá na.

¹⁴ Ta koo ini ndo kee ndó tát'on k'i'o kée iin de'e seíd'o tatá, ta o sa kée ka ndo ña kini, ña sa kaató ndo kee ndó tá ko ñá'a kana'á ndó Ndios.

¹⁵ Chì tát'on na vii kúu mí Ndios, na ñi kana ndo'ó xoo mí ná, k'i'o dión koo vii ndo noó ndidaá ña kée ndó.

¹⁶ Dá chì di'a kaá tuti ij Ndios: "Koo vii ndo, chì na vii kúu yu'u."

¹⁷ Tá ká'an ndo tatá xí'in Ndios, na kényiko ndaa sa'á ña kée iin rá iin yó, dá kían koo ñaño'ó ndó noo ná, ta kayu'u ni'ini ndó na xian nani ndéi ndó ñoo tukú xaan.

¹⁸ Ta ná'á vá mí ndó ndí kían ñi sa kuu ya'i, ña ñi ñakáki ndo'ó tixi ndá'a ña ko choon sa kee na yatá ve'e ndó. Chì ko ní sa kian iin ña'a tuú, tát'on ndó'o oro xí'in plata.

¹⁹ Di'a ñi ndato mí Cristo, tá'an kirá ñi xita sa'á kuachi ndo, ñi sa kuu ya'i ñi ñakáki ñaá. Chì ñi sa kuu na tát'on k'i'o iin léko, kirí dóko ñayuu noo Ndios, kirí káa vii, kirí ko yáko.

²⁰ Chì nda rá ko ñá'a kasá'a ñayuu yó'o, nda daá vá ñi chikaá ini Ndios ña koo dión. Ta ña yó'o ñi kuu tein tiempo viti, chì kú'u nda'o ini na sa'a yo.

²¹ Ta sa'á ña ñi kee Jesús dión, sa'á ñoó ñi kasandaá ndo kándisa ndó Ndios, na ñi ñanataki ñaá tein na ñi xí'i. Ta ñi xí'o Ndios ñaño'ó noo ná. Dión ñi kee na, dá kían ná kandeé ini ndo Ndios, ta ná koo tãndeé ini ndo noo iin tó'on dinì mí vá ná.

²² Chì ñi nduvii níno ndo sa'á ña seíd'o ndó ña ndaa sa'a Ndios ñi kee Espiritu ij Ndios, dá kandeé ndó ku'u ini ndo sa'a sátá'an ndó xí'in ndino'o ini ndo. Sa'á ñoó ndino'o ini ndo ku'u ini ndo sa'a sátá'an ndó xí'in iin níno vii.

²³ Dá chì ndo'ó kúu na ñi ñakaki saá, ta ko ní káki ndó tát'on káki ñayuu, na ndéi tóo, dá xí'i na. Dá chì ndo'ó kúu na ñi ñakaki saá, dá kandeí chíchí ndó kee to'on mí Ndios, chì to'on takí kían, ta daá kuití vá kooan.

²⁴ Dá chì di'a kaá tuti ij Ndios:

Ndidaá kúu ñayuu ndó'o tát'on k'i'o ndó'o yukú káa yúku,

ta ña kúryíí ná kúu tát'on ita yukú ñoo.

Chì íchi va yukú ñoo, ta kúu kuéi va itaan.

²⁵ Tído to'on sato'o yo Ndios, daá koo kuíi vaan.

Ta to'on yó'o kúu to'on va'a sa'a Jesús, ña kían ñi ñan'á ndu noo ndo.

2

¹ Sa'á ñoó dánkoo ndi'i ndó ña kini xí'in ña mañá kée ndó, ta ko kánian kakuu ndó ñayuu uu noo, ta ñi ko kánian koo u'u ini ndo, ta kánian dánkoo ta'ani ndó ndidaá ña kini ká'an ndo sa'á ñayuu.

² Tát'on kée takuálí nándukú xí noo chíchí xí, k'i'o dión nandukú ndó to'on Ndios, ña kúu ña ndaa, dá kua'ano ndó xí'an nani kasandaá kuú káki ndó.

³ Ta k'i'o dión kee ndó sa'á ña xí'o ndaa ndo kuendá ña va'a nda'o ini sato'o yo Jesús.

Míi vá Jesús kúu yuu ndáya'i cháá ka

⁴ Sa'á ñoó kuyati cháá ka ndo noo Jesús, na kúu tát'on iin yuu takí, tá'an ña ñi kaño'ó ta ñayuu yó'o. Tído mí Ndios kúu na ñi kaxi ñaá, ta kúu ná yuu ndato cháá ka.

⁵ Ta míi ndó kúu ta'ani tát'on yuu takí. Sa'á ñoó konó ndó ná kava'a Ndios ve'e ño'o na xí'in ndó, dá kakuu ta'ani ndó duti ij noo míi ná, dá kuu doko ndo

ñā náta'an ini Ndios xiní nā, ta kúú natiin va'a na ñā dókō ndō sa'á ñā nī kee Jesucristo.

⁶ Chī ká'an ta'ani tuti ij Ndios di'a:

Ko'in chindu'í iin yuú ió titō ndáya'i cháá ká chí ñoo Sion, dá chí yuú yó'o kían nī kaxi mií, ta kían iin yuú ndato.

Sa'á ñōó ndi ndáa mií vá ñayuu ná kandísa ñāá, dá kían ni iin kuú ta'ón o káka'an noq ná.

⁷ Ta noq ndo'ó, nā kándísa, yuú yó'o kúú yuú ndato cháá ká. Tído ndidaá na kō kándísa ñāá, ndo'o na tát'on kī'o ká'an tuti ij Ndios:

Tá'an yuú nī kañó'ó tã káva'a ve'e,

ñā yó'o di'a va nī kasandaá kakuu yuú titō.

⁸ Ta ká'an ta'anian di'a:

Míi yuú yó'o kedaá xí'in ná, dá kachi'i sá'á ná, chí kían iin yuú kedaá xí'in ná kuei na.

Nī kachi'i sá'á ná chí kō xīn nā kueidó'o na to'on va'a, chí sã kī'o dión nī ni'j tá'j ná ndo'o na.

Kúú yó nā ñoo Ndios

⁹ Tído ndo'ó kúú ná nī kaxi mií Ndios kakuu ñayuu nā, ta kúú ndó dutj noq mií Ndios, nā kúú rey, ta kúú ndó iin ñoo ij, ta kúú ndó ñayuu nī taó xóo mií Ndios, dá kastō'on ndó sa'á ñā ndato kée na, chí noón kúú nā nī nađitá ndo'ó íchi noq iin naá, ta nī nachi'i na ndo'ó íchi noq ndato toón.

¹⁰ Chī tá sata kō ní sá kuu ndó iin ñoo, tído viti nī kasandaá ndō kúú ndó ñoo mií Ndios. Tá sata kō ní kándeé ndó ñā ku'u ini Ndios sa'a ndō, tído viti kían nī ni'j ndō ñā kú'u ini na sa'a ndō.

Kánian na'a yō mií yó ñā kúú yó kuendá Ndios

¹¹ Nā manj, seí nda'avíj noq ndo'ó, nā ndéi tóo ñoo tukú xaan, ñā o sã náki'o ndó mií ndó noq ñā kini kónj níj ndō, ñā naá tá'an xí'in ñā va'a kónj níj ndō kean.

¹² Di'a koo ini ndō kendúsá'ano ndó noq ñayuu kō ná'á Ndios, dá kían va'ará chinani kini na ndo'ó viti, tído ná keká'ano na Ndios sa'á ñā va'a kée ndó tá ná kasandaá kuú dátoon Ndios ñaxintónj ná.

¹³ Ta sa'á ñā ió ñañó'ó yó noq sato'o yō Jesús, sa'á ñōó koo ini ndō kueidó'o ndó ndidaá tã né'e choon ñayuu yó'o, á mií rá kúú rá rey, rã né'e choon ká'ano cháá ká,

¹⁴ o á mií rá kúú rá tã né'e choon ñó'o tixi ndá'a rey ñoo, tá'an rã nī ni'j choon ñā kadi rã ñayuu kini ve'e kaa, ta né'e ta'ani ra choon ñā náki'o ra ñañó'ó noq nā kée ñā va'a.

¹⁵ Dá chí ñā kónj Ndios kían kee ndó ñā va'a, dá ná o ní'j ñayuu xixi kōq ñaxintónj ñā ka'an ndava'a na sa'a ndō.

¹⁶ Kō ñó'o ndó tixi ndá'a ni iin ley, tído ná dá'a ni ka'án ndó ñā nónó noq ndō kee ndó ñā kini. Di'a nónó noq ndō kee ndó ñā kónj Ndios.

¹⁷ Koo ñañó'ó ndó noq ndidaá ñayuu, ta ku'u ini ndō sa'á nā kúú kuendá Jesús, ta kayu'u ni'ini ndó Ndios, ta koo ñañó'ó ndó noq tã né'e choon.

Náki'o ndeé iní yō tát'on kī'o nī xī'o ndeé iní Jesús tein tãndó'ó

¹⁸ Ta ndo'ó, nā ñó'o tixi ndá'a iin sato'o, kueidó'o ndó rã kúú sato'o ndō xí'in ñañó'ó. Ta ná dá'a ni kee ndó dión sava'a xí'in rã kée ñā va'a xí'in ndó. Kī'o dión ta'ani kánian kee ndó xí'in rã kéndava'a xí'in ndó.

¹⁹ Dá chí iin ñā va'a kían noq Ndios ñā sa'á ñā ñó'o ini ndō sa'a ná, sa'á ñōó xí'o ndeé iní ndō tá kéndava'a sato'o ndō xí'in ndó, va'ará ni iin ñā kini kō ní kée ndó.

²⁰ Chì, ¿ndí kían va'a ni'ì ndò tá xí'ò ndeé iní ndò tá kéndava'a sato'ò ndò xí'ìn ndò sa'á ña kée ndò ña kini? Tído tá kéndava'a ra xí'ìn ndò sa'á ña kée ndò ña va'a, ta xí'ò ndeé iní ndò, dá kían náta'an iní Ndios xini na ndò'ó.

²¹ Chì nì kana Ndios ndò'ó ña kee ndò dión, dá chì kì'ò dión ta'ani nì ndò'ò naní nìò mií Jesucristo sa'a yò, ta kì'ò dión nì ñana'á na noò yò kaka yò íchì nì xika mií ná.

²² “Ni iin tó'ón kuachi kò ní kée na, ta ni iin ña tò'ón kò ní kána yú'u ná ka'an na.”

²³ Ta va'ará nì ka'an ndava'a ra xí'ìn Jesús, tído ni iin tó'ón tò'on ndava'a kò ní nándió né'e na ka'an na xí'ìn rá. Ta va'ará nì ñandò'ó ra nìò ná, tído ni iin ña'a kò ní ka'an na kee na xí'ìn rá. Di'a nì nachì'i na ndidaá ña nì ndò'ò na noò ndá'a Ndios, na kékò ndaa sa'a ndidaá kúú ña'a.

²⁴ Ta nì ñakuidò mií Jesús ndidaá kúú kuachi yó tá nì sarkaa na ndìka cruz, dá ná kandeé yó dánkoo yó kuachi kée yó, dá ná koni yò kee yó ña ndaa noò Ndios. Dá chì sa'á ña nì tarkue'e Jesús, sa'á ño'ò nì nduva'a yó, ta nì nduvii yò.

²⁵ Dá chì nì sa kuu ndò táto'on léko nì sa xionoo ndava'a. Tído viti nì nándió kuéi ndò noò na ndáka ñaá, ta ndaa va'a na nìò ndò.

3

Di'a kánian kee na nì tandá'a

¹ Ta ndò'ó, na ña'a, koo iní ndò kuedí'ò ndò yíi ndò, dá kían, tá kò xí'ìn ra kandisa ra tò'on Ndios, kúú xino iní ra kandisa raan sa'á ña kéndúsá'ano ndò, dá kían kò kánian ka'an ndò xí'ìn rá, dá kandisa raan,

² chì koni ra ña va'a kée ndò, ta ió ñaño'ó ndò noò rá.

³ Ta o sa ndí'i téi iní ndò ña koo luu ñi ndò, á kían ña nacho'on lándò diñi ndò, o á kían ña keluu ndò mií ndò xí'ìn oro, o á kían ña kandixi ndò dá'on táyíi ndáa.

⁴ Va'a kaan ndi'i iní ndò koo vii nìò ndò noò Ndios, ña kían koo luu ndò xí'ìn ña va'a iní ndò, xí'ìn ña kueé iní ndò, chì ña yó'ò kían o kúyatá ta'on, ta ña yó'ò kían náta'an nda'ò iní Ndios xini na.

⁵ Chì di'a luu nì sa ndaa na ña'a sa ndei sa na'á, sa kandeé iní na Ndios, ta ndino'ò iní na nì sa seíd'ò ná yíi ná.

⁶ Chì kì'ò dión sa seíd'ò naná sa'ano yó Sara yíi ná Abraham, ta sa ká'an na ña Abraham kúú sato'ò na. Ta kúú ndò táto'on de'e di'í Sara sa'á ña kée ndò ña va'a, xí'ìn sa'á ña kò xí'ò ndò mií ndò ña yú'u ndò.

⁷ Ta dión ni ndò'ó, ra ña, kaño'ò iní ndò kandeí ndò xí'ìn ñadi'í ndò. Ta kì'ò ndò ñaño'ó noò ná sa'á ña kúú ná iin na vitá, xí'ìn sa'á ña natiin nduú na xí'ìn ndò ña maní ña kandeí chíchí ndò xí'ìn Ndios. Tá kee ndò dión, dá kían ni iin tó'ón ña'a o kétéin noò ndò noò ká'an ndò xí'ìn Ndios.

Va'a kaan ná ndò'ò nìò yò sa'á ña kée yó ña va'a o duú sa'á ña kée yó ña kini

⁸ Ta noò ndí'i, ká'ìn xí'ìn ndò ña iin tó'ón ná kakuu ñaxintóni ndidaá ní ndò, ta ndò'ò sa'a sáta'an ndò, ta koni ndò iin rá iin ndò táto'on kì'ò ndò'ò ndò xí'ìn na ve'e mií ndò, ta ku'u iní sa'a sáta'an ndò, ta nda'í koo iní ndò.

⁹ O sa nándió kuéi ndò nándió né'e ndò ña kini noò na nì kee ña kini xí'ìn ndò. Ta o sa ká'an ndava'a ndò xí'ìn na ká'an ndava'a xí'ìn ndò. Di'a kaka ndò ña maní noò Ndios sa'a ná, dá chì ná'á ndò ña nì kana Ndios ndò'ó ña kían natiin ndò ña maní noò ná.

¹⁰ Dá chì di'a kaá tuti ñi Ndios:

Ndi ndáa ndò'ó katoó kandeí va'a, ta kandeí dii ñayuu yó'ò, dá kían kánian kandaa ndò yáa ndò, dá ná o yá'a ña ka'an ndava'an, ta ni yú'u ndò ná o sa ká'an ni iin ña tó'ón.

¹¹ Kexoo ndò noò ña kini, ta kee ndò ña va'a.

Ta nandukú ndó ña kandeí va'a ndó xí'in ñayuu, ta ndiko toon ndóan.

¹² Dá chî ndé'é va'a sato'o yò Ndios na kée ña ndaa,

ta ió nduu na seíd'ó na ña xíkà na noo ná.

Tído kò náta'an ini na xiní na na kée ña kini.

¹³ Ndá yoo kendava'a xí'in ndó tá ná ndiko ndó ña va'a?

¹⁴ Tído ndiká'an ndi kúu ví ndó tá kéndava'a na xí'in ndó sa'á ña kée ndó ña va'a. Sa'á ñoó o sa yu'ú ndó tá kée na dión xí'in ndó, ta o sa kútúú ini ndó.

¹⁵ Di'a nakí'o ndó ñaño'ó noo Ndios, na kúu sato'o yò, xí'in ndino'o ini níó ndó. Ta daá kuití kandeí nduu ndó kí'o va'a ndó kuendá xí'an kueé ió ini ndó, xí'in ñaño'ó noo ndi ndáa mií ñayuu ndato'on ndo'ó sa'á tandéé ini kómí ndó.

¹⁶ Ta koo ini ndó kakomí ndó iin ñaxintóni vii, dá kían tá ká'an u'u na sa'a ndo'ó, dá kían ná xíka'an noo mií ná sa'á ña chinaní kini na ña va'a kée ndó sa'á ña kúu ndó kuendá Cristo.

¹⁷ Chî va'a cháá ka ná ndo'o níó yò sa'á ña kée yó ña va'a, tá kí'o dión kóni mií Ndios, ta o duú sa'á ña kée yó ña kini.

¹⁸ Dá chî ñi ndo'o ta'ani níó Cristo tá ñi xí'i na iin tó'on ndéé sa'á kuachi yó. Iin na ndaa kúu ná, tído ñi xí'i na sa'a yóó, na kómí kuachi, dá kuu kandaka na yó ko'on na noo Ndios. Chî miían ndaa ñi xí'i yíkí koño na, tído ió takí va Espíritu ná.

¹⁹ Ta ñi sa'an Espíritu ná ñi daná'a na noo espíritu ndadí ni'ini noo iin naá,

²⁰ ta ña yó'o ñi sa kuu ña kò ní xíin kueíd'ó Ndios tá sa ná'al, va'ará kueé ñi sa ndati Ndios xían nani ñi kava'a Noé arca. Ta cháá nda'o ñayuu ñi káki noó takuí kua'a ñoó. Sava'a oná ñi sa kuu na.

²¹ Ta viti sódo ndúta yò xí'in takuí sa'á ña kándéé ini yò Jesús, dá káki yó, táto'on kí'o ñi dakáki Ndios Noé noó takuí ñoó. Kò kée yó dión sa'á ña kóni yò nakata yó ñi yò, di'a kée yóan dá chî ndino'o ini yò kóni yò koo vii ñaxintóni yò, chî ñi káki yó sa'á ña ñi natakí Jesús.

²² Ta ñi nana na kua'an nó'ó ná induú. Ta viti ió na xoo kuá'a Ndios. Ta tíxi ndá'a mií ná nó'o ndidaá ángel, xí'in tá né'e choon, xí'in tá dándáki.

4

Ná dá'a ka ñi kee yó ña kini sa kee yó tá kò ñá'a ñi nduu yó kuendá Jesús

¹ Táto'on kí'o ñi ndo'o níó yíkí koño Jesús, kí'o dión kánian kandeí nduu ndo'ó ta'ani níó ndó, dá chî na ñi ndo'o níó yíkí koño, noón kúu na ñi taó xóo ndó noó kuachi,

² dá kían nani ndéi tóo ndó ndixi ndó yíkí koño ndó, ná dá'a ka ñi kandeí ndó kee ndó ña kini kátoó dao ka ñayuu. Di'a kandeí ndó kee ndó ña kóni Ndios.

³ Cháá dión ka ñi kee ndó táto'on kí'o kée ñayuu kò ná'al Ndios, chî sa kátoó ndó kee ndó kuachi xí'in ndi ndáa mií vá ñayuu, ta sa kátoó ndó kee ndó kuachi ka'an noo xí'in ñi ndó, ta sa kuu ndó na xí'i, ta sa kee ndó víko ka'an noo, ta sa xí'i lóko ndó, ta sa ndaño'o ndó yokó, ña kò náta'an ini Ndios xiní na.

⁴ Ta naá ini na sa ne'e tá'an va'a xí'in ndó sa'á ña kò kée ka ndó ndidaá ña kini yó'o, ta ká'an ndava'a na sa'a ndó viti.

⁵ Tído iin kuu kánian nakí'o na kuendá noo Ndios sa'á ña kini kée na, dá chî sa io nduu va Ndios ña kían keyíko na sa'á na takí, xí'in sa'á na ñi xí'i.

⁶ Sa'á ñoó ñi seíd'ó ta'ani na ñi xí'i to'on va'a sa'a Jesús, dá kían, va'ará ñi xí'i na táto'on kánian ndo'o ndidaá ñayuu, tído takí va níó ná kée Ndios.

Ná kee yó choon ñi xí'o Ndios ña katí'a yó kee yó

⁷ Sa kua'an kuyati va ña naá ndidaá ña'a. Sa'á ñoó ndito koo ini ndo, ta kaño'o ini ndo ka'an ndo xí'in Ndios.

⁸ Ta ña ndáya'i cháá ka kánian kee ndó kían ndino'o ini ndo ku'u ini ndo sa'á ñayuu xí'in ndó, chí tá kú'u ndisa ini yo sa'a dao ka ñayuu, dá kían k'i'o ká'ano ini yo sa'a ná, va'arar kua'á nda'o kuachi kée na xí'á.

⁹ Ta koo ini ndo natiin va'á ndó ñani ndo tá kosaá na ve'e ndó, ta o sa ká'an kuachi ndo tá kée ndó dión.

¹⁰ Ta noo iin rá iin ndó n'i x'i'o Ndios ña kati'a ndó kee ndó iin choon, sa'á ñoó dákuá'ano ndó dao ka ñayuu xí'án. Chí n'i n'i'j ndo choon ña kechóon va'a ndo noo ndidaá ña man'i n'i x'i'o Ndios noo ndo.

¹¹ Sa'á ñoó tá dána'a iin ndó, dá kían dána'a ndo táto'on k'i'o ká'an to'on Ndios. Tá xínkuachí ndó noo ñani ndo, dá kían kechóon ndó xí'in ndée x'i'o mií Ndios noo ndo. Ta sa'á ña kée ndó dión, sa'á ñoó natiin Ndios ndidaá tá'an ñaño'ó sa'a Jesucristo, na daá kuiti kómí ndidaá tá'an ñaño'ó, ta daá dándaki na ndidaá ña'a. Dión ná koo.

Ná kadij inío tá ndó'o níoyog sa'a Jesús

¹² Ñani man'i, o sa naá ini ndo sa'á tandó'ó kini ndó'o ndó, tá'an ña xírndodó ndo'ó. O sa ká'án ndó ña ko kánian ndo'o ndó dión.

¹³ Di'a kadij ini ndo sa'á ña ndó'o ndó táto'on n'i ndo'o Cristo. Chí tá ná kasandaá kuu nandió koo na xí'in ndidaá ña ndato kómí ná, dá kían nakutí ndo xí'an kadij ini ndo.

¹⁴ Tá ká'an ndava'a ñayuu sa'a ndo sa'á ña kúu ndó kuendá Cristo, dá kían ndiká'án ndi kúu ví ndó, chí ió Espíritu ndato Ndios xí'in ndó. Miían ndaa ká'an ndava'a ñayuu sa'a Espíritu, tído sa'a ndo'ó natiin na ñaño'ó.

¹⁵ Chí iin ña ka'an noo nda'o kían tá ndó'o níoyog sa'á ña sa'ání ndo ndij, o sa'á ña k'i'in kui'íná ndó, o sa'á ña kúu ndó na kiní, o sa'á ña chírneé chítuu kúu ndó noo tandó'ó dao ka na.

¹⁶ Tído tá ndó'o níoyog sa'á ña kúu ndó kuendá Jesús, dá kían ná dá'a ni xíka'an noo ndo. Di'a keká'ano ndó Ndios sa'á ña ndó'o ndó dión.

¹⁷ Dá chí sa n'i kasandaá va kuu ña keyiko Ndios sa'á ñayuu na. Ta tá dinño'ó keyiko na sa'a yóo, dá kían, chí n'i ndí kían ndo'o na ko xín kuedí'o to'on va'a sa'a Jesús tá ná keyiko sa'a ná?

¹⁸ Dá chí di'a kaá tuti ij Ndios:

Ndi k'i'o ví kánian ndo'o níoyog na kée ña kóni Ndios, dá káki na.

Sa'á ñoó, chí n'i ndí kían ndo'o na ko xín kandísa Ndios, xí'in na kée kuachi?

¹⁹ Sa'á ñoó tá kóni Ndios ña kían ndo'o níoyog ndo, dá kían nak'i'o ndó mií ndó noo ndá'a ná, chí iin na ndaa kúu na n'i kava'a ñayuu yó'o. Ta daá koo ini ndo kee ndó ña va'a.

5

Di'a kánian kee na sá'ano né'e choon ve'e ño'o

¹ Ta kónij kakaj iin ña man'i noo na sá'ano né'e choon noo ndo, chí na sá'ano ta'ani kúu yu'u. Ta n'i xini xí'in noojí táto'on n'i ndo'o níoyog Cristo, ta koo ta'ani yu'u xí'in ndó noo ndato káa na'a noo Ndios chí noo.

² Koo ini ndo kandaka ndó ñayuu Ndios ño'o tíxi ndá'a ndo, ta kandaa va'a ndó na, tído o sa kée ndoan sa'á ña kánian kee ndoan, di'a kee ndoan xí'in ndino'o ini ndo. Ta o sa kée ndoan sa'á ña káto'o ndo di'ón. Di'a kee ndoan sa'á ña ndino'o ini ndo kóni ndo chíndeé ndó na.

³ Ta o sa kée ndó mií ndó iin sato'o noo na ndáka ndó. Va'a kaa kee ndó ña va'a noo ná, dá ná kati'a ta'ani na kee na dión.

⁴ Dá tá ná kasandaá kuꝯ nandíó koo tuku Jesús, ña kúú míí sato'o noꝯ ndidaá ña ndáka léko, dá natiin ndó iin corona, ña kúú ñañó'ó, ña kíꝯ ni iin kuꝯ o naá.

⁵ Ta dión ni ndo'ó, takuáchí tákí, koo ini ndo kueidó'o ndó ña sá'ano né'e choon ve'e ño'o ndo. Ta ndidaá ní ndó kánian kueidó'o tá'an ndó xí'an nda'í ió ini ndo, chí:

Ko náta'an ini Ndios xiní ña ñayuu ió táyíí ini, ta di'a xí'o na ña maní noꝯ ñayuu ió nda'í ini.

⁶ Sa'á ñoꝯ nda'í koo ini ndo kaño'o ndó tixi ndá'a Ndios, dá kíꝯ ná kí'o na ñañó'ó noꝯ ndo tá ná kasandaá kuꝯ ñi kaxi míí ná.

⁷ Ta chikodó ndó ndidaá tandí'i ini ndó'o ndó noꝯ ndá'a Ndios, dá chí noꝯn kúú ña ndí'i ini sa'a ndo.

Kandaá ndo mií ndó noꝯ ña u'u

⁸ Ta kaon koo ndó, ta kaño'o ini ndo kandeí ndó, chí ña u'u kíꝯ xiní u'u ndo'ó. Táto'on kí'o kée iin ndika'a tondó, kí'o dión kéean xionooan ndúkúán ndá yoo kendava'a xí'an.

⁹ O sa kónó ndó ña dátuyúán ndo'ó. Kuita toon ndó xí'in ña kándéé ini ndo Jesús, dá kandeé ndó xí'an. Chí sa ná'á vá ndó ña kí'o dión ta'ani ndó'o níꝯ dao ka ña kúú kuendá Jesús ndéi iin níí kúú ñayuu.

¹⁰ Tído Ndios, ña xí'o ndidaá ña maní noꝯ yo, noꝯn kúú ña ñi kana yó ña kandeí chíchí yó noꝯ ndato náye'e sa'á ña ñi kee Jesucristo. Sa'á ñoꝯ, tá ñi ndí'i ñi ndo'o níꝯ ndo cháá, dá ndendaá ña ndo'ó, ta nachikata ndaa ña ndo'ó, ta kí'o na ndéé noꝯ ndo, ta ndendakí ná ndo'ó xí'in ña kándisa ndó.

¹¹ Ta daá kuití ná natiin na ñañó'ó, ta daá ná dándakí na ndidaá ña'a. Dión ná koo.

Yó'o ka'an Pedro ndisá'an noꝯ ndí'i

¹² Ta xí'in ñani yo Silvano, tá'an ra kúú iin taꝯ ná'í iin ndaa xí'in Jesús, ñi taai cháá to'on noꝯ tuti yó'o kosaaꝯ, dá ka'an ni'inii noꝯ ndo, ta xí'o ndaaí kuendá ña kí'o dión kémaní Ndios ndo'ó, ta sa ñó'o ndó tixi ña maní yó'o viti.

¹³ Ta ña kúú kuendá Jesús ndéi chí Babilonia, tá'an ña ñi kaxi míí Ndios táto'on kí'o ñi kaxi na ndo'ó, xí'in ñani yo Marcos, ña kúú táto'on de'e míí yu'u, tánda'á ndisá'an kosaa noꝯ ndo.

¹⁴ Ta ña ka'an tá'an ndó ndisá'an ná kakuuan ña chitó tá'an ndó noꝯ ndo sa'á ña kú'u ini sa'a sá'tá'an ndó. Ta daá kuití ná koo va'a ini ndo'ó, ña kúú kuendá Jesucristo. Dión ná koo.

To'on yó'o kían kúú uu nī taa San Pedro nī sa'an noó nā kúú kuendá Jesús

Ká'an Pedro ndisá'án

¹ Yu'u kúú Simón Pedro, na kéchóon noo Jesucristo. Ta kúú iin apóstol, na né'e to'on na. Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'in ndo'ó, chī sa'á nā kenda Ndios, na kúú Jesucristo, na dákaki nāá, sa'á nōó nī nī'í ndo nā kándéé iní ndo ná tát'o'on kī'o kándéé iní nāá mií ndú.

² Ná kemáni cháá ka Ndios ndo'ó, ta ná kī'o cháá ka na nā koo va'a iní ndo sa'á nā kándaá va'a iní ndo sa'á mií ná, xí'in sa'a sato'o yó Jesús.

Ndī'i iní ndo na'a ndo mií ndó nā kúú ndó ñayuu nī kana Ndios

³ Ta xí'in ndéé mií ná xí'o na ndidaá tá'an nā'a xínñó'ó yó, dá kataki yó kandeí yó, ta kee yó nā kóni mií ná, dá chī sa ná'á va'a yó sa'a mií Ndios, na nī kana nāá sa'á nā ndato na xí'in sa'á nā kúú ná na ndaa.

⁴ Ta sa'á nā kī'o dión kúú ná, sa'á nōó ná'á yó nā nī'í yó nā ndato xí'in nā ná'ano nī kaa na kī'o na noo yó. Ta sa'á nā nī kandoo na kee na dión xí'in ndo, sa'á nōó koni ndo kankuei xoo ndó nōó nā kini kátóó nī'í ndo keean ñayuu yó'o, dá kasandaá ndo koo vii ndo tát'o'on kī'o vii mií ná.

⁵ Sa'á nōó ndī'i iní ndo nā kakuu ndó ñayuu ndaa, ná dá'a ni kandeé oon iní ndo ná. Ta ná dá'a nī kakuu ndó ñayuu ndaa oon ni, ndī'i ta'ani iní ndo nā kían kana'á cháá ka ndo nā kóni Ndios,

⁶ ta o duú nā yó'o oon ni ndī'i iní ndo kee ndó, di'a ndī'i ta'ani iní ndo chituu ndó mií ndó, dá ná o yá'a ndó kee ndó kuachi. Ta o duú nā yó'o oon ni ndī'i iní ndo kee ndó, di'a ndī'i ta'ani iní ndo koo kueé iní ndo. Ta o duú nā yó'o oon ni ndī'i iní ndo kee ndó, di'a ndī'i ta'ani iní ndo kandita toon ndó xí'in to'on Ndios.

⁷ Ta o duú nā yó'o oon ni ndī'i iní ndo kee ndó, di'a ndī'i ta'ani iní ndo koni ndo dao ka ñayuu tát'o'on kī'o ndó'o ndó xí'in na ve'e mií ndó. Ta o duú nā yó'o oon ni ndī'i iní ndo kee ndó, di'a ndī'i ta'ani iní ndo ku'u iní ndo sa'a ná.

⁸ Tá kée ndó ndidaá nā yó'o, ta nī nakutí ndó xí'an, dá kían o kandeí oon ta'on ndó, ta o kakuu ndó nā kō chóon. Di'a kana'á cháá ka ndo sa'a Jesucristo, na kúú sato'o yó.

⁹ Tído nā kō kée ndidaá nā yó'o, noón kúú nā ndadí noo, ta kúú ná tát'o'on iin nā kō túu noo, ta nī nandodó nā nā nī dandóo Ndios ndidaá kuachi nī kee na tá sata.

¹⁰ Sa'á nōó, ñani mií, ndī'i iní ndo na'a ndo mií ndó nā kúú ndó ñayuu nī kana Ndios, nā kúú ndó ñayuu nī kaxi mií ná. Dá chī tá kee ndó dión, dá kían ni iin kuú ta'ón o kána xoo ndó noo ná.

¹¹ Ta kúú natiin va'a nāá sato'o yó Jesucristo, na dákaki nāá, noo dándaki kúú na xí'an kádij iní na.

¹² Sa'á nōó o dándi'í ta'on yu'u nā kían dándusaa inij ndo'ó sa'a iin rá iin nā'a yó'o, va'ará sa ná'á va'a ndo nā, ta va'ará ndíta toon ndó xí'in nā ndaa.

¹³ Chī iin nā va'a kían noo yú'u nā dándusaa inij ndo'ó sa'a ndidaá nā yó'o xían nani takí ndíxii koño yó'o.

¹⁴ Dá chī ná'í nā sa yati va kasandaá nā dánkooi yikí koño yó'o tát'o'on kī'o nī ka'an sato'o yó Jesucristo xí'in nā kían kánian ndo'í.

¹⁵ Tído chó'on nda' o inij kásto' on yíkoj sa' a ndidaa ña yó' o, dá kían, tá nì xì' ij, dá kían daá kaño' o ini ndo sa' án.

Nda induú táj nì ka' an Ndios nì chidayá' i na Jesús

¹⁶ Tá nì kásto' on ndu xí' ín ndó sa' a choon kómí sato' o yo Jesucristo, xí' ín sa' a ña nandió koo na kasaa ña, ko ní kéchóon ndu cuento to' ón, ña nì ndaki inì mií ndú. Di' a nì kásto' on ndu ña nì xini xí' ín noo ndú ña mií an ndaa kuiti kómí ná choon ká' ano.

¹⁷ Chì nì natiin na ñaño' ó noo tatá Ndios, ta nì keká' ano ñaa ná, dá chì nda induú noo ió na xí' ín ñaño' ó táj nì ka' an na: “Ta yó' o kúú de' e manì yu' u, ta náta' an nda' o inij xini xí' .”

¹⁸ Nì seídó' o ndu' u to' on yó' o, ña nì kii chí induú káa, tá nì sa' an ndu xí' ín Jesús dini iin yúku ij.

¹⁹ Sa' á ñoo kánda inio ña mií an ndaa nì xinkoo ña nì taa profeta tá sa na' a. Ta va' a kee ndó tá ná kì' o ndó mií ndó ña kían kueídó' o ndóan, chì kián táto' on iin ña dátoon noo ndo xí an nani ín naá nda natuu noo, dá dátoon Jesús ní ndo táto' on ndato toon kímí tá nì xino rí na' a.

²⁰ Tído noo ndidaa ña' a kábian kana' á ndó ña nì iin to' ón to' on nì taa profeta noo tuti ij Ndios ko ní ndáki inì ñaxintóni mií rá,

²¹ Chì nì iin to' ón to' on nì taa ra ko ní ndáki ña dini nì iin taa ñayuu yó' o. Mií vá Espíritu ij Ndios nì datóon ñaxintóni taa nì kaxi mií ná, dá nì taa ra ña.

2

Kandaa ndo mií ndó, chì kasaa taa dána' a ña to' ón, ta katoó ra dánda' i ra ndo' o

¹ Tído nì sa ndei ta' ani profeta to' ón ñoo Israel tá sa na' a. Díon ta' ani kaño' o taa dána' a ña to' ón tein ndo' o, ta chí' i ra cháa ña to' ón tein ña dána' a ra noo ndo, ña kían dátuu ñaa. Ta o nákonì ta' on ra sato' o yo Jesús, ña nì chíya' i sa' á kuachi ra. Ta sa' á ña kee ra díon, sa' á ñoo iin ndakána vá naá rá.

² Ta kasá' a kua' á nda' o ñayuu kee na ña ka' an noo kee taa ñoo, ta sa' a mí rá ka' an ndava' a ñayuu sa' á ña ndaa kándisa yo.

³ Ta sa' á ña kúú rá taa katoó dí' ón, sa' á ñoo ndukú rá ndi kee ra dánda' i ra ndo' o xí' ín ña to' ón. Tído nda rá sa na' a nda' o ió nduu Ndios dándó' o na níó rá, ta sa kuyati va ña naá rá vei ña.

⁴ Dá chì ko ní xì' o ká' ano ta' on ini Ndios sa' a ángel nì kuei noó kuachi, di' a nì dakuei ñaa ná nda indayá, ta nì sadi ni' ini ñaa ná ini káo konó noo ín naá yá, ta ñoo ñó' an ndátian keyíko sa' án.

⁵ Ta ni ko ní xì' o ká' ano ta' on ini Ndios sa' á ñayuu nì sa ndei sa na' a. Sava' a iin to' ón taa nì dakáki Ndios nì sa naní Noé, tá' an ra sa daná' a noó ñayuu ña kendisá' ano na, ta nì dakáki ta' ani Ndios usa ka ña ve' e ra. Dá nì danaá na ndidaa ñayuu ko ní xíin nakoni ñaa ñoo xí' ín takují kua' a.

⁶ Ta nì danaá ta' ani na ñoo Sodoma xí' ín Gomorra, chì ndaa yaa óon nì ñankoo naan, dá ná kana' a yó ndí kían ndo' o ñayuu ko xíin nakoni Ndios.

⁷ Tído nì dakáki na Lot noó tandó' o ñoo, chì nì sa kuu ra iin taa ndaa, chì sa kekini inì ra sa xini ra ndidaa ña kini sa kee ñayuu ñoo ñoo.

⁸ Chì iin taa ndaa nì sa kuu ra, ta nì sa ió ra tein ñayuu ñoo. Ta sa' á ña kómí rá iin níó va' a, sa' á ñoo tá kuu tá kuu sa kunda' i inì ra sa' á iin rá iin ña kini sa xini ra xí' ín ña sa seídó' o ra sa kee ñayuu ñoo.

⁹ Chì ió choon noo ndá' a sato' o yo Ndios dakáki na ñayuu ndíta xoo na noo tandó' o. Ta taó xoo na ñayuu kini kaño' o na ndadí va' a na nda ná kasandaá kuu keyíko sa' a ná.

¹⁰ Tído ka'í ká ví ndo'o nā kée ndidaá ñā kini kóni mií ná, xí'ín ñā kóni ñí'í ná, chī ni nā sa'ándá choon kō nákoní nā.

Maestro to'on yó'o kúu rá ndeé to'on, ta chindaá noo rá, chī ni kō chítuu ini rá kenóo ra ñā kómí choon ná'ano.

¹¹ Ndakí cháá ká ángel o duú taa to'on yó'o, ta kómí ná cháá ká choon o duú mií rá, tído kō chindaá noo ná kenóo na ñā kómí choon ná'ano ñoó, ta kō dátaí kuachi ñáá ná noo Ndios.

¹² Tído taa to'on yó'o kúu rá ká'an sa'á ñā kō kándaá ini rá. Ta kúu rá táto'on kítí ndeí ndava'a, chī ni káki rí ñā kíán tiin ñayuu rí, dá ka'áni ná rí. Ta kí'o dión ndo'o taa yó'o, chī naá rá tein ñā kini kée ra.

¹³ Ta mián chiya'i ra sa'a ndidaá ñā kini kée ra, chī va'ará nduu kíán, kátoó rá kée ra ndidaá tá'an ñā kini kóni ñí'í rá, ta ni lú'u kō káka'an noo rá kée ra dión. Sa'á ñoó kúu rá ñā ni tuú, ñā ni tei'í tein ndo'ó. Ta nda noo sásá'an dáó rá xí'ín ndó, kádij ini rá kée ra ñā kini.

¹⁴ Ta kō kuú kande'é oon ra na ñá'a, kúu sa yá'a va ra nákaní lóko ini rá xini ñáá rá. Ta kō sá tuu ra ñā kíán kée ra kuachi. Ta kándéé rá dáxingo ini rá na vitá ini, dá kee na ñā kini. Ta kúu rá taa ni katí'a kátoó dí'ón. Ta kúu rá taa ni kandoo ndo'o níq kee Ndios.

¹⁵ Ta ni dankoo ra íchi ndaa, ta ni ndikō rá íchi kini, tá'an ñā ni ndikō Balaam, de'e taa naní Beor, chī sa'á dí'ón ni kee ra, sa'á ñoó ni ndikō rá íchi kini.

¹⁶ Ta ni naní ra sa'á ñā kini ni kee ra ni kee burro rá, kirí kō ká'an. Chī ni ka'an rí xí'ín rá táto'on kí'o kée iin ñayuu, ta kí'o dión ni chítuu rí ñā kini kua'an taa ñoó kee ra.

¹⁷ Ta ndidaá taa to'on yó'o kúu táto'on pozo íchí, ta kúu rá táto'on vikō táchí kua'an xoo di'a, xoo di'a. Ta sa io nduu va iin yáí noo iin naá kaño'o chíchí rá chiya'i ra sa'á ñā kini kée ra.

¹⁸ Ta ká'an rá to'on táyíí xí'ín to'on xíxi. Ta dáka'an rá ñayuu kee na ñā kini xí'ín ñí'í ná xí'ín ñā ka'an noo, ta kí'o dión dáxingo ini rá ñayuu duú ni taó xóo mií ná tein ñā kini, dá nandió kuéi tuku na kee na ñā.

¹⁹ Chī ká'an rá xí'ín ná ñā tá kee na dión, dá kíán o dándáki ñáá ni iin ñá'a. Tído ñó'o ij vá rá tíxi ndá'a ñā ka'an noo, ta dándáki ñáá. Dá chī tá kándéé iin ñá'a dándákian yó, dá kíán ñó'o yó tíxi ndá'an.

²⁰ Ta sa ni kanquei xoo ñayuu ñoó tein ndidaá ñā kini ió ñayúú yó'o sa'á ñā ni kasándaá nā ná'á ná sa'a sato'o yo Jesucristo, nā ni dákáki ñáá. Tído tá ná nandió kuéi na nachí'i tuku na mií ná tein ñā kini, dá kíán ka'í ká ví yakō nā o duú táto'on kí'o sa ndaa na tá kō ñá'a kana'á ná Jesús.

²¹ Va'a cháá ká ñā ní xio dá'a ni kana'á ná ñā ndaa sa'a Ndios, o duú kaan ni kasándaá nā ná'á ná ñā, ta ni xio kao na choon ij ni sa'anda Ndios noo ná.

²² Dá chī ndó'o na táto'on kí'o kua'an to'on ndichí ká'an ñayuu ñā kíán kaá dí'a: "Nandió kuéi tina seí rí ñā ni ndusa rí, ta nandió kuéi ta'ani kochí ni chichi kōndee rí noó ndeí'í."

3

Di'a koo tá ná nandió kōo Jesús kasaq nā

¹ Nā manj, ñā yó'o kúu tuti kúu uu táai kōsaá noo ndo, ta noo ndi nduúan ká'an ni'inií noo ndo, dá dándótōni ñāxintóni vii ndo,

² dá ná ndusaá ini ndo ñā ni ka'an ndidaá profeta Ndios tá sata, ta ndusaá ta'ani ini ndo sa'a choon ni sa'anda nā kúu sato'o yo, nā dákáki yó noó kuachio, chī ni daná'a taa né'e to'on na noo ndo sa'a choon yó'o.

³ Dinñó'ó kónij ña kana'á ndó ña tein kuꝯ noꝯ ndi'i ndakuei ɬa kedjiki ndaa ra ña ndaa kándisa yó, chj kakuu ra ɬa kandeí kee ña ka'an noꝯ kóni mií rá.

⁴ Ta kaa ra xí'ín ndó: “¿Ndiva'a o ñá'a nandió koo Jesús kasaá na táto'on kji'o ni xi'o na to'on na? Dá chj nda rá ni xi'i na yata ve'e yó, ni iin tó'ón ta'on ña'a koo nádaon. Chj nda rá ni kasá'a sa'a ñayuu yó'o, ta nda viti, ni iin tó'ón ta'on ña'a koo nádaon”, kaa ra.

⁵ Ta o kóni ra nakoni ra ña nda mií sa'a ni kava'a Ndios induú káa xí'ín to'on na, ta ni kava'a ta'ani na noñó'o yó'o, tá'an ña ni ndaki tein ɬakuij ni kee na, ta xito na ña xí'ín ɬakuij.

⁶ Ta xí'ín ɬakuij ta'ani ni dánaa Ndios noñó'o yó'o tá sa na'á.

⁷ Ta ndaa na induú xí'ín noñó'o yó'o xí'ín to'on mií ná, chj ni taó xoo na ña, ña kían kej ña kee ño'ó ita tá ná kasandaá kuꝯ keyíko na sa'a ndidaá ña'a, ta dánaa ndi'i na ñayuu kíni.

⁸ Ta kónij ña kana'á ndó, na manj, ña noꝯ sato'o yo Ndios, iin kuꝯ kían táto'on iin mil kuia, ta iin mil kuia kían táto'on iin kuꝯ.

⁹ Ta koo kúkuéé ta'on sato'o yo Ndios noꝯ to'on ni xi'o na noꝯ yo, táto'on kji'o nákani ini dao ñayuu. Di'a ndátí kueé na yó, chj koo kóni na ña naá ni iin tó'ón yó, di'a kóni na ña ndidaá tá'an ñayuu ná nandikó ini na sa'a kuachi kée na.

¹⁰ Tído táto'on kji'o iin ndakána kasaá ɬa ku'i'íná sa'kuuá, kji'o dión iin ndakána ta'ani kasandaá kuꝯ nandió koo tuku sato'o yo Jesús. Tá ná kasandaá kuꝯ yó'o, ni'i nda'o ni'i induú káa, dá naáán. Ta kej ndi'i ña'a ño'ó noꝯ djikó káa, dá nduti ndi'an. Ta naá ndi'i noñó'o yó'o xí'ín ndidaá ña'a ió noꝯan kee ño'ó ita.

¹¹ Ta sa'a ña naá ndidaá ña yó'o, sa'a ñoꝯ ndi kji'o ví kánian koo vii ndo, ta kee ndó ña kóni Ndios.

¹² Dión kee ndó xian nani ndátí ndó, ta ndundéé ndó kee ndóan, dá ná kasandaá kii kuꝯ ni kaxi Ndios ña nandió koo sato'o yo kasaá na. Chj kuꝯ dáá ñoó kej ndi'i induú káa, dá naáán, ta ndidaá ña'a ño'ó káa kej ita ndi'an, ta nduti ndi'an.

¹³ Tído yóo, ndátí yó xinkoo to'on ni xi'o Ndios noꝯ yo, chj ni kaa na ña kava'a na induú saá xí'ín noñó'o saá noꝯ koo ndino'o ña ndaa.

¹⁴ Sa'a ñoꝯ, na manj, xian nani ndéi ndó ndátí ndó ña dión koo, koo ini ndo xí'ín ndino'o ini ndo koo vii ndo, kandeí ndúsá'ano ndó, ta kandeí va'a ndó nda ná kasandaá kuꝯ nandió koo Jesús.

¹⁵ Ta kana'á ndó ña ndátí kueé sato'o yo Jesús, dá kasaá na, chj kóni na ña káki kua'á ka ñayuu. Ta dión ta'ani ni kandaá ini ñani manj yo Pablo, chj mií Ndios ni datóon ñaxintóni ná, sa'a ñoꝯ ni taa na dión, dá kandaá ini ndo.

¹⁶ Ta ká'an na sa'a ña yó'o noꝯ ndidaá tuti ni ɬanda'á ná ni sa'an noꝯ dao ka na kúu kuendá Jesús. Ta kuáchi nda'o kandaá ini yo dao to'on ni ka'an na. Ta nádaon dao ñayuu koo ná'á, xí'ín na vitá ini, to'on ni taa Pablo, ta nádaká nánan táto'on kji'o nádaká ná dao ka to'on, ña káa noꝯ tuti ij Ndios. Ta ni'i ná ña naá ná sa'a ña kée na dión.

¹⁷ Sa'a ñoꝯ, ndo'ó, na manj miij, sa ná'á vá ndó sa'a ndidaá ña yó'o, sa'a ñoꝯ koo ini ndo kandaá ndo mií ndó, dá ná dá'a ni kandia ndó ña to'ón dána'a ñayuu yako ñaxintóni, chj oon ni ví kankuei xoo ndó ña ndaa kándisa yó.

¹⁸ Di'a koo ini ndo kua'ano ndó noꝯ ña manj ni kee Ndios sa'a yo. Ta koo ta'ani ini ndo kana'á cháá ka ndo sa'a sato'o yo Jesucristo, na dá'aki ñaá. Ta mií ná ná natiin ñaño'ó kuꝯ viti xí'ín ndidaá tá'an kuꝯ. Dión ná koo.

To'on yó'o kían mií noó ni taa San Juan ni sa'an noó na kúú kuendá Jesús

Yó'o ká'an San Juan sa'a Jesús, na xí'o ña kataki chíhí yó

¹ Kásto'on ndu'u xí'in ndo'ó sa'á na sa daá ió tá ni kavá'a ñayúu yó'o. Chì ni seídó'o ndu ña ni ka'an mií ná, ta ni xini ñaá ndú xí'in noo ndú, ta ni xini va'a ndu ndidaa ña ni kee na, ta kúú ni tiin ñaá ndú xí'in ndá'a mií ndú. Ta na yó'o kúú to'on xí'o ña kataki chíhí yó.

² Ta ni na'a noó na xí'o ña kataki chíhí yó noo mií ndú, ta ni xini ñaá ndú. Sa'á ñoó xí'o ndaa ndu kuendá sa'á ña ni xini ndu, ta kásto'on ndu sa'á na daá takí kuí, na sa daá ió xí'in tatá yo Ndios. Ta ni kixi na, ta ni na'a noo ná noo ndú.

³ Ta kásto'on ndu xí'in ndó sa'á ña ni xini ndu, xí'in sa'á ña ni seídó'o ndu, dá kían iin to'on ná kakuu ndó xí'in ndu'u, táto'on kí'o iin to'on kúú ndu'u xí'in tatá yo Ndios, xí'in de'e na Jesucristo.

⁴ Ta táa ndu to'on yó'o kosaa noo ndo'ó, dá kían ndino'o ini ndo ná kadij ini ndo.

Miian kánian nakoni yo ña yá'a yó kée yo kuachi noo Ndios

⁵ Di'a kua'an ña ni daná'a Jesucristo noo ndú'u, sa'á ñoó kásto'on ndu xí'in ndó. Chì ni daná'a na noo ndú ña ndato toon Ndios, chì na vii kúú ná, ta ni lú'u ko iin naá ná.

⁶ Sa'á ñoó tá kaá yo ña iin ni nduu yó xí'in ná, ta xionoo ij yo íchi noo iin naá, ña kúú íchi kini, dá kían kúú yó ñayuu to'on, ta ko kée yó ña ndaa.

⁷ Tído tá xionoo yó íchi ndato toon, ña kúú íchi vii, táto'on kí'o ndato vii kúú mií Ndios, dá kían iin ni nduu iin rá iin yó, ta ni ndoo kuachi yó ni kee ni de'e na Jesucristo.

⁸ Chì tá kaá yo ña ko kée yó kuachi, dá kían danda'í yo mií vá yó, ta ko ta'on ña ndaa nákaa ini nío yo.

⁹ Tído tá ná na'o yo kuachi yó noo Ndios, dá kían kí'o ká'ano ini na sa'a yo, ta nduvii ná yó noo ndidaa ña kini kée yó, chì iin na ndaa kúú ná, ta iin ndaa na xí'in to'on ni ka'an na.

¹⁰ Chì tá kaá yo ña ko kée yó kuachi, dá kían ketó'on yó Ndios, ta ko ta'on to'on na nákaa nío yo.

2

Jesús kúú na ni chíya'i sa'a kuachi yó ndika cruz

¹ De'e kuálí mií, táai ndidaa kúú to'on yó'o kosaa noo ndo, dá kían ná dá'a ni kee ndó kuachi. Tído tá ni ya'a iin káa ndó ni kee ndó kuachi, kana'á ndó ña ió iin na seí nda'í sa'a yo noo tatá Ndios. Ta na yó'o kúú Jesucristo, na kúú na ndaa.

² Ta na yó'o kúú na ni chíya'i sa'a kuachi yó, dá kuu ku'u ká'ano ini Ndios sa'a yo. Ta o duu sa'a kuachi yó oon ni ni chíya'i na sa'a, nda sa'a kuachi ndidaa kúú ñayuu ndéi ñayúu yó'o ni chíya'i na.

Tá miian ndaa ná'á yo Ndios, dá kían kánian kueídó'o yó choon sa'ándá na

³ Tá kée yó choon sa'ándá Ndios, ñoó kían xí'o ña kanda ini yo ña miian ndaa ndisa ná'á yo na.

⁴ Ta ndi ndáa mií nā kaá ñā ná'á ná Ndios, ta kō kée na choon sa'ándá nā, dá kíān kúú ná ñayuu tō'ón, ta ni lú'u ñā ndaa kō nákaa ini níō ná.

⁵ Tído nā kée choon sa'ándá tō'on Ndios, noón ndisa kúú nā ni kasandaá kú'u ini sa'a dao ka ñayuu táto'on kī'o kée Ndios. Ta ñā yó'o xí'o ñā kándaá ini yō ñā ñó'o yó noo ndá'a ná.

⁶ Tá kaá yō ñā ñó'o yó noo ndá'a Ndios, dá kíān kánian kee yó táto'on kī'o ni sá kee na tá sá xionoo na ñayuu yó'o.

Táa Juan iin choon sáá

⁷ Ñani, kō tō'on choon sáá kíān táai kōsaa noo ndo. Di'a choon yatá kíān, tá'ān ñā sá daá ió noo ndo ndā mií sa'a, chí ñā yó'o kúú choon yatá ni seídó'o ndó ndā mií sa'a.

⁸ Tído kuu va kaa yō ñā iin choon sáá kíān táai kōsaa noo ndo, chí miíān ndaa ni kee Jesús choon yó'o, ta ndā mií ndó kée ñā. Chí sá kua'ān ndaño'ó vá ñā iin naá noo ñayuu, ta sá kua'ān natuu va noo ná kée mií Ndios.

⁹ Ta ndi ndáa nā kaá ñā nákaa nā íchí noo ndato tōon, ta xiní u'u jí vá ná ñani nā, dá kíān nákaa jí vá ná íchí noo iin naá, ñā kúú íchí kini.

¹⁰ Tído nā kú'u ini sa'a ñani nā, noón kúú nā nákaa íchí noo ndato tōon, ta kō tō'on ñā'a kédaá xí'in ná, dá kankao na noo kuachi.

¹¹ Tído nā xiní u'u ñani nā, noón kúú nā nákaa noo iin naá, ta xionoo na íchí noo iin naá, ta kō ná'á ná ndei chí kō'on nā, dá chí ni sadi va ñā iin naá nduchi nóo nā.

¹² De'e kuálí, táai tō'on yó'o kōsaaan noo ndo, dá chí sá ni xí'o ká'ano va ini Ndios sa'a kuachi ndó sa'a ñā ni kee Jesús.

¹³ Ta táa ta'ani yu'u tō'on yó'o kōsaaan noo ndo'ó, nā kúú tatá, dá chí sá ná'á vá ndó sa'a nā sá daá ió tá ni kava'a ñayuu yó'o. Ta táa ta'ani yu'u tō'on yó'o kōsaaan noo ndo'ó, takuáchi táki, dá chí ni kandeé ndó xí'in ñā u'u. Ta táai tō'on yó'o kōsaaan noo ndo'ó, de'e kuálí, dá chí sá ni kasandaá ndo ná'á vá'a ndó tatá Ndios.

¹⁴ Ta táa ta'ani yu'u tō'on yó'o kōsaaan noo ndo'ó, nā kúú tatá, chí sá ná'á vá ndó sa'a nā sá daá ió tá ni kava'a ñayuu yó'o. Ta táa ta'ani yu'u tō'on yó'o kōsaaan noo ndo'ó, takuáchi táki, dá chí ndíta toon ndó xí'in Ndios, ta ni ñatiin ndó tō'on na ini níō ndo, ta ni kandeé ndó xí'in ñā u'u.

Q sá ndí'i ini yō sá'a ñā kúú kuendá ñayuu yó'o

¹⁵ Q sá ndí'i ini ndo sa'a ñā kúú kuendá ñayuu yó'o, ni sa'a ñā'a ió nooán. Ta ió iin káa ndó ndí'i ini sa'a ñā ió ñayuu yó'o, dá kíān kō kóni ta'on ndó tatá Ndios.

¹⁶ Dá chí ndidaá ñā'a kúú kuendá ñayuu yó'o, ñā kúú kuachi kátoó ñayuu kée na xí'in ñíi ná, xí'in ñā kátoó nā kakomí ná ndidaá ñā'a xiní nā, xí'in ñā kátoó nā kandaya'i mií ná, ni iin ñā yó'o kō véi noo Ndios, ñā'a kuendá ñayuu yó'o va kíān.

¹⁷ Ta sá ndí'i va ñayuu yó'o kua'ān xí'in ndidaá ñā kini kátoó ñayuu kée na. Tído nā ndéi kée ñā kóni Ndios, noón kúú nā kataki chíchi.

Kandaá ndo mií ndó, chí ndei kúú mií vá xionoo tqa xiní u'u Jesucristo

¹⁸ De'e kuálí, sá kua'ān kasandaá va tiempo noo ndí'i. Sā ni seídó'o vá ndó ñā kasaa iin taa xiní u'u Cristo, ta ndee ra mií rá kúú rá Cristo. Ta sá ni kasá'a vá xionoo kua'a nda'o taa xiní u'u Cristo. Sa'a ñoó sá kátóni va inió ñā sá kua'ān kasandaá tiempo noo ndí'i.

¹⁹ Ta tein mií vá yó ñi kankuei ra, tído o duú kuendá yo ñi sa kuu ra. Dá ch̄i tá kuendá yo ñi sa kuu ra, dá kían kandita toon ra xí'ín yó, ní kúu. Díon ñi kee ra, dá ñi kandaá ini yo ña o duú ndi ndi'i ra kúu kuendá yo.

²⁰ Tído ñi ñakutí ndó xí'ín Espíritu ij Ndios, sa'á ñoó kándaá va'a ini ndo ndí kían kúu ña ndaa.

²¹ Ta kó táa ta'on yu'u to'on yó'o kosaáan noo ndo sa'á ña kó ná'á ndó ndí kían kúu ña ndaa. Di'a táai ña kosaá noo ndo sa'á ña ná'á ndóan. Ch̄i sa ná'á va'a ndó ña ni iin to'ón ña to'ón o kúu kakaá tein ña ndaa.

²² Ta, ¿ndá yoo kúu ña to'ón? Ña to'ón kúu ña kó nákoní ña Jesús kúu Cristo, ña dákaí ñaá. Tá'an ña kée díon, noón kúu ña xini u'u Cristo, ch̄i kó nákoní ña tatá Ndios, ta ní de'e na.

²³ Ta ndi ndáa ña kó nákoní de'e Ndios, noón kúu ña kó ta'ón tatá Ndios ió xí'ín ná. Tído ña nákoní de'e Ndios, noón kúu ña ió tatá Ndios xí'ín ná.

²⁴ Koo ini ndo kandita toon ndó xí'ín ña ñi seídó'o ndó sa'á Jesús nda rá mií sa'a. Dá ch̄i tá ndita toon ndó xí'ín ña ñi seídó'o ndó, dá kían ño'o ndó noo ndá'a de'e Ndios, ta ño'o ta'ani ndó noo ndá'a tatá ña.

²⁵ Ch̄i ñi xí'o Jesús to'on na noo yo ña kían kí'o na ña kandeí chíchí yó xí'ín mií ná.

²⁶ Ta táai to'on yó'o kosaá noo ndo, dá kandaá ini ndo ndi kée taa kátoó dánda'í ñaá.

²⁷ Tído sa ñi ñakutí ndó xí'ín Espíritu ij Ndios, ta daá ió va na xí'ín ndó. Sa'á ñoó kó xinñó'o ka ndo ña dána'a dao ka ñayuu noo ndo, dá ch̄i sa'á ña ñi ñakutí ndó xí'ín Espíritu ij Ndios, sa'á ñoó ñi dána'a ña noo ndo sa'á ndidaá kúu ña'a. Ta ña dána'a ña noo ndo kúu ña ndaa, ta kó kían ña to'ón. Táto'on kí'o ñi dána'a Espíritu ij noo ndo, kí'o díon koo ini ndo kandita ndaa ndo xí'ín Jesús.

²⁸ Ta viti, de'e kuálí, kandita toon ndó xí'ín Jesús, dá kían koo tãndeé ini noo ndo tá ná na'a noo tuku na noo yo. Ta ni iin ña'a o kedaá xí'ín ndó, dá xíka'an noo ndo tá ná nandíó koo na kasaá ña.

²⁹ Ta sa ná'á ndó ña kúu ná iin ña ndaa, ta kánian kana'á ta'ani ndó ña ndi ndáa ña kée ña ndaa, noón kúu de'e Ndios.

3

Kúu yó de'e Ndios

¹ Kande'é ndó ndi kí'o ví kú'u ini tatá Ndios sa'a yo, ch̄i ñi xí'o na ña kían kuu kanani yó de'e mií ná, ta miían ndaa díon kían. Sa'á ñoó ña kúu kuendá ñayuu yó'o kó nákoní ña yó, ña kúu yó de'e Ndios, dá ch̄i ni mií Ndios kó nákoní ña.

² Ña maní, sa kúu vá yó de'e Ndios viti, ta kámani vá kandaá ini yo ndí kían kasandaá yo kakuu yó. Tído sa ná'á yó ña tá ná nandíó koo Jesús kasaá ña, dá kían kakuu yó táto'on kí'o kúu mií ná, dá ch̄i koni túu yó ña táto'on kí'o káa rá ió ña.

³ Ta ndidaá kúu ña kómí tãndeé ini yó'o, noón kúu ña ndúvii mií, táto'on kí'o vii mií Jesús.

⁴ Ta ndi ndáa ñayuu yá'a kée kuachi, noón kúu ña xío kao na choon ñi sa'anda Ndios. Dá ch̄i ndidaá tá'an kuachi xío kao choon ñi sa'anda Ndios.

⁵ Ta sa ná'á va'a ndó ña ñi kii Jesús ñayuu yó'o ñi díta ná yó noo kuachi, ta ni iin to'ón kuachi mií ná kó ní sa ío.

⁶ Ta ndidaá ñayuu ño'o noo ndá'a Jesús kó yá'a ta'on na kée na kuachi. Tído ndidaá ña yá'a kée kuachi, ni iin kuú kó ní xini ña Jesús, ta ni kó ná'á ñaá ná.

⁷ De'e kuálí, o sa kónó ndó ña dánda'í ñaá ñayuu, ch̄i ndi ndáa mií vá ñayuu kée ña ndaa, noón kúu ñayuu ndaa, táto'on kí'o ndaa mií Jesús.

⁸ Tído na kée kuachi, noón kúu kuendá ña u'u, dá chi ña u'u kían kée kuachi ndá rá ni kasá'a sa'a ñayuu yó'o, ta nda viti kée jían dión. Sa'a ñoó ni kixi de'e Ndios ni danaá ná ña kini kéean.

⁹ Ta ñayuu ni nduu de'e Ndios ko kée ka kuachi, dá chi ña kóni Ndios nákaa ini nió ná. Sa'a ñoó o kúu ta'on ya'a na kee na kuachi sa'a ña ni nduu na de'e Ndios.

¹⁰ Ta k'i'o dión kándaá inió ndá yoo kúu de'e Ndios, ta ndá yoo kúu de'e ña u'u. Chi ñayuu ko kée ña ndaa, xi'in na ko kú'u ini sa'a ñayuu xi'in ná, noón kúu na ko kúu de'e Ndios.

Ná koo ini yo ku'u ini sa'a sátá'an yó

¹¹ Ta ña yó'o kúu to'on va'a ni seídó'o ndó nda mií sa'a, ña ná ku'u ini sa'a sátá'an yó.

¹² Ta ná dá'a ni kee yó táto'on k'i'o ni kee Caín tá sa na'a, chi ni sa iin ra xoo ña u'u. Sa'a ñoó ni sa'áni rá ñani ló'o mií rá. Ta, ¿ndiva'a ni sa'áni ñaa rá, ká'an ndó'ó? Dá chi ndino'o ña kini va sa kee ra, ta ndino'o ña va'a ni sa kee ñani ra noo Ndios.

¹³ Sa'a ñoó, ñani mií, o sa náa ini ndo tá xini u'u ñaa ñayuu ko ná'a Ndios.

¹⁴ Ta ná'a yó ña sa ni kanxoo yó noo kúu íchi noo kua'an yo kuu yo, ta viti ñó'o yó íchi noo kataki chíchi yó, chi kú'u ini yo sa'a ñani yo. Ta na ko kú'u ini sa'a ñani na, noón kúu na ñó'o jí vá íchi noo kuu na.

¹⁵ Ta ndidaá ñayuu xini u'u ñani na, noón kúu iin na sa'áni ndji noo Ndios. Ta sa ná'a vá ndó ña ndidaa na sa'áni ndji ko ñá'a ta'on ni'i ná ña kataki chíchi ná noo Ndios.

¹⁶ Ta sa kándaá va'a ini yo ndí kían keea, dá ku'u ini yo sa'a ñani yo. Chi táto'on k'i'o ni nak'i'o Jesús mií ná ni xi'i na sa'a yo, k'i'o dión ta'ani kánian nak'i'o yó mií yó kuu yo sa'a ñani yo.

¹⁷ Tído tá ió ña'a noo yo ñayuu yó'o, ta ndé'é yó ña xinnó'o ñani yo ña, ta kedi'inda yóan noo ná, dá kían, ¿ndí kaá yo ña kú'u ini yo sa'a ná táto'on k'i'o kée Ndios, tá dá'a?

¹⁸ De'e kuálí, ná dá'a ni ku'u ini yo sa'a dao ka ñayuu xi'in to'on ká'an oon ni yó, o xi'in to'on kánkuei yú'u óon ni yó. Va'a kaan ná ku'u ini yo sa'a ná xi'in ña va'a kée yó, ta ná chindee ndisa yó na.

¹⁹ Tá kée yó dión, dá kían kándaá inió ña miían ndaa kúu yó kuendá ña ndaa, ta ko kútúu ini yo noo Ndios sa'a ña kée yó.

²⁰ Tído tá kutúu ini yo sa'a ña ni kee yó, dá kían ná kana'a yó ña ká'ano cháa ka Ndios o duú nió yo, chi ná'a va'a ná sa'a ndidaá kúu ña'a kée yó.

²¹ Na maní mií, tá ko kútúu ini yo, dá kían ió tandeé ini yo xi'in Ndios,

²² ta ndi ndáa mió ña'a ná kaka yo noo ná, ta kúu ni'i vá yóan, dá chi kée yo choon sa'anda na, ta kée yó ña kóni na.

²³ Ta ña yó'o kúu choon ni sa'anda Ndios noo yo ña ná kandísa yó de'e na Jesucristo, ta ná ku'u ini sa'a sátá'an yó táto'on k'i'o ni sa'anda na choon noo yo.

²⁴ Chi ndi ndáa na kée choon sa'andá Ndios, noón kúu na ñó'o noo ndá'a Ndios, ta ió Ndios xi'in ná. Ta sa'a ña ió Espíritu i Ndios ini nió yo, sa'a ñoó kándaá ini yo ña ió Ndios xi'in yó.

¹ Nā manj mií, o sa kándisa ndó ndidaá ñayuu, na ká'an ña kómí ná Espiritu Ndios. Dinñó'ó ka korndodó ndó na, ná kande'á á miian ndaa kómí ná Espiritu Ndios o koó. Dá chj kua'á nda'o profeta to'ón xionoo iin ní kúu ñayú.

² Di'a kee ndó, dá kandaá ini ndo tá miian ndaa kuiti kómí ná Espiritu Ndios: tá nákoní na ña miian ndaa kuiti ni nduu Jesús iin taa ñayú yó'o, dá kían noón kúu ná kómí Espiritu Ndios.

³ Ta ñayuu ko nákoní ña ni nduu Jesús iin taa ñayú yó'o, noón kúu na ko kómí Espiritu Ndios, chj nákoní ini na táto'on taa xiní u'u Cristo. Sa ni seídó'o vá mií ndó ña kii ra, ta sa xionoo va ra ñayú yó'o viti.

⁴ De'e kuálí, kana'á ndó ña ndo'ó kúu ñayuu Ndios, ta sa ni kandeé ndó xí'in ra kátoó danda'í ñaa, chj ká'ano cháa ka Ndios, ná ió xí'in ndó, o duú ña kini ió ñayú yó'o.

⁵ Taa yó'o kúu kuendá ñayú yó'o, sa'á ñoó dána'a ra sa'á ña ió ñayú yó'o va. Ta kúu kándisa vá ñaa ñayuu ko ná'á Ndios.

⁶ Tído yóó, kúu yó kuendá Ndios. Ta na ná'á Ndios, noón kúu na seídó'o ña dána'a yo. Ta na ko kúu kuendá Ndios, noón kúu na ko kóni kueídó'o ña ndaa dána'a yo, chj ko ná'á ná Ndios. Ta ki'o dión kandaá ini yo ndá yoo kómí Espiritu ndaa, ta ndá yoo kómí espíritu to'ón.

Ndios kúu na kú'u ini sa'a yo

⁷ Na manj mií, ná koo ini yo ku'u ini sa'a sátá'an yó, chj ña ku'u ini yo sa'a iin rá iin yó, ña yó'o kúu ña'a Ndios. Ta ndidaá kúu ñayuu, na kú'u ini sa'a dao ka ñayuu, na yó'o kúu na ni nduu de'e Ndios, ta ná'á ná Ndios.

⁸ Ta ndi ndaa na ko kú'u ini sa'a dao ka ñayuu, noón kúu na ko ná'á Ndios, chj Ndios kúu na kú'u ini sa'a yo.

⁹ Mií Ndios ni daná'a noo yo ña kú'u nda'o ini na sa'a yo, chj ni tanda'á ná iin to'ón diní de'e na ñayuu yó'o ni kii na, dá ni'í yo ña kataki chíhí yo sa'a ná.

¹⁰ Ta ña yó'o xí'o ña kandaá ini yo ndi ki'o kú'u ini Ndios sa'a yo, ta ña ká'ano cháa ka kían yó'o o duú ña kóni yo mií ná. Chj sa'á ña kú'u nda'o ini na sa'a yo, sa'á ñoó ni tanda'á ná de'e na ni kii na ñayú yó'o, ta ni chiyá'i na sa'á kuachi yó.

¹¹ Na manj mií, tá ki'o dión kú'u ini Ndios sa'a yo, dá kían ki'o dión ta'ani kánian ku'u ini sa'a sátá'an yó.

¹² Ni iin to'ón ta'on ñayuu ko ní kúu koni xí'in noo ná Ndios, tído tá ná ku'u ini sa'a sátá'an yó, dá kían ió Ndios xí'in yó, ta ni kasandaá yo kú'u ini yo sa'a dao ka ñayuu táto'on ki'o kée mií ná.

¹³ Ta sa'á ña ni xí'o na Espiritu iñ ná noo yo, sa'á ñoó kandaá ini yo ña ñó'o yó noo ndá'a Ndios, ta ió na xí'in yó.

¹⁴ Ta sa'á ña ni xini ndu, sa'á ñoó xí'o ndu kuendá noo ñayuu ña ni tanda'á tatá Ndios de'e na ni kii na, ta noón kúu na dáka'ki ñayuu ndéi ñayú yó'o.

¹⁵ Ta ndi ndaa ñayuu nákoní ña Jesús kúu de'e Ndios, noón kúu na ñó'o noo ndá'a Ndios, ta ió Ndios xí'in ná.

¹⁶ Ta sa kandaá ini yo, ta kándisa yó ña kú'u ini Ndios sa'a yo. Ndios kúu na kú'u ini sa'a yo. Sa'á ñoó tá kú'u ini yo sa'a dao ka ñayuu táto'on ki'o kée mií ná, dá kían ñó'o yó noo ndá'a Ndios, ta ió na xí'in yó.

¹⁷ Ta xí'in ña yó'o ni kasandaá yo kú'u ndisa ini yo sa'a dao ka ñayuu, sa'á ñoó koo tandeé ini yo tá ná kasandaá kuu keyiko Ndios sa'a yo, dá chj táto'on ki'o kée mií ná, ki'o dión kée yó ñayú yó'o.

¹⁸ Tá kú'u ndisa ini yo sa'a dao ka ñayuu, dá kían ko kánian yu'ú yo noo keyiko Ndios sa'a yo. Chj tá ni kasandaá yo kú'u ndisa ini yo sa'a dao ka

ñayuu, kò káni kaan yu'ú yo. Chì ña yu'ú yo kíán kóni kaa ña ká'an yó ña dándó'o Ndios níó yo. Ta ndi ndáa na yu'ú, noón kúu na kò ñá'a kasandaá na ku'u ndisa ini na sa'a dao ka ñayuu.

¹⁹ Kóni yo Ndios, chì dinñó'ó mií ná nì ku'u ini sa'a yo.

²⁰ Tá kaá yo ña kóni yo Ndios, ta xini u'u yo ñani yo, dá kían kúu yó ñayuu t'ón. Dá chì tá kò kú'u ini yo sa'a ñani yo, tá'an na ndé'é yó ndéi xí'á, ¿ndi koo ví kaa yo ña kóni yo Ndios, na kò xini yo?

²¹ Dá chì mií Jesús nì sa'anda choon yó'o noo yo, ña tá kóni ndisa yó Ndios, dá kían kánian ku'u ini yo sa'a ñani yo.

5

Kúu yó de'e Ndios tá kándisa yó ña Jesús kúu na nì tanda'á Ndios dákaiki ñaá

¹ Ndi ndáa ñayuu kándisa ña Jesús kúu Cristo, na dákaiki ñaá, noón kúu na nì nduu de'e Ndios. Ta ndi ndáa na kú'u ini sa'a iin tatá, ta nda de'e na kú'u ta'ani ini na sa'a.

² Ta k'i'o dión kándaá ini yo ña kú'u ini yo sa'a ndidaá na kúu de'e Ndios, chì kóni yo Ndios, ta kée yó choon sa'ándá na.

³ Tá kóni ndisa yó Ndios, dá kían kee yó choon sa'ándá na. Ta kò t'ón ña kuáchi kíán kee yó choon sa'ándáan,

⁴ dá chì ndidaá na nì nduu de'e Ndios, noón kúu na kándéé xí'in ña kini ió ñayuu yó'o. Chì sa'a ña kándéé ini yo Jesús, sa'a ñoó kándéé yó xí'in ña kini ió ñayuu yó'o.

⁵ Ta, ¿nda yoo kúu na kándéé xí'in ña kini ió ñayuu yó'o? Noón kúu na kándisa ña Jesús kúu de'e Ndios.

Xí'o Espiritu ij Ndios kuendá sa'a Jesús

⁶ Tá'an ña xí'o kuendá ña nì kii ndisa Jesucristo noo Ndios kúu takuií xí'in nij. Ta o duú takuií oon ni xí'o kuendá, dá chì nij xí'in takuií kúu ra xí'o ndaa kuendá ña k'i'o dión kíán. Ta Espiritu ij Ndios ta'ani kúu na xí'o ndaa kuendá ña k'i'o dión kíán, chì iin na ndaa kúu Espiritu.

⁷ [Ta na xí'o kuendá chí induú kúu tatá Ndios, xí'in de'e, xí'in Espiritu ij. Ta iin t'ón vá kúu ndin onj na yó'o.] Ta onj ta'ani kúu ña xí'o kuendá chí noñó'o yó'o ña nì kii Jesús noo Ndios.

⁸ Iin na kúu Espiritu ij Ndios, ta iin ka ra kúu takuií, ta iin ka ra kúu nij. Ta iin nóo xí'o ndaa Espiritu ij kuendá xí'in takuií xí'in nij ña k'i'o dión kíán.

⁹ Tá nátiin va'a yó kuendá xí'o taa, ná kana'á yó ña ndáya'i cháá ka kuendá xí'o Ndios, chì kuendá xí'o mií ná kían ká'an sa'a de'e na.

¹⁰ Ta ñayuu kándisa de'e Ndios, noón kúu na nì taxi va'a t'ón yó'o níó ná. Ta na kò kándisa noo ká'an Ndios, noón kúu na kété'ón Ndios, chì kò kándisa na t'ón nì xí'o Ndios, ña ká'an sa'a de'e na.

¹¹ Ta ña yó'o kúu kuendá nì xí'o Ndios noo yo, ña sa nì xí'o na ña kataki chíchí yó, ta savá'a noo iin t'ón de'e na nì'j yo ña kataki chíchí yó.

¹² Ta ndi ndáa ñayuu nì naatiin Jesús, na kúu de'e Ndios, ini níó ná, noón kúu na kataki chíchí. Tído ndi ndáa na kò ní xii natiin ñaá, noón kúu ná o ní'j ta'on na ña kataki chíchí ná.

Sa'á ña kándisa yó Jesús, sa'á ñoó kataki chíchí yó

¹³ Táai t'ón yó'o kosaá noo ndó'o, na kándisa de'e Ndios, dá kana'á ndó ña sa kómi ndó ña kataki chíchí ndó.

¹⁴ Ta ña yó'o kúu tandeé ini kómi yó noo Ndios, chì tá xíka yo iin ña'a noo ná táto'on k'i'o kóni mií ná, ta kúu seidó'o na ña xíka yo.

¹⁵ Ta sa'á ñá ná'á yó ñá seídó'o va'a ñáá Ndios tá xíká yó ndi ndáa mií vá ñá'a noo ná, sa'á ñóó ná'á ta'ani yó ñá ni'í yó ñá xíká yó noo ná.

¹⁶ Tá ñi xini iin káa ndó iin ñani yó kée na kuachi, ñá kían kó kúu kuachi kó kánian kuu ñá, dá kían kánian kaka ndó ñá maní noo Ndios sa'a ná, ta kúu kí'o vá Ndios ñá kían kataki ñá. Díón kee ndó tá kó ní ya'a na kee na kuachi ñá kían kó kánian kuu ñá. Chí miían ndaa ío kuachi, ñá kían kánian kuu yó. Tído kó ká'án ta'oin xí'ín ndó ñá ná kaka ndó ñá maní noo Ndios sa'a ñayuu kée díón.

¹⁷ Ndidaá kúu vá ñá'a kini kúu kuachi noo Ndios. Tído ío kuachi, ñá kían kó kánian kuu yó.

¹⁸ Sa ná'á vá yó ñá ndi ndáa ñayuu ñi nduu de'e Ndios, kó kée ká ñá kuachi, dá chí ndaa vá ñáá mií de'e Ndios noo ñá u'u, sa'á ñóó o kúu ta'on kendava'a ñá u'u xí'ín ná.

¹⁹ Ta sa ná'á ta'ani yó ñá ñó'o yó noo ndá'a Ndios, va'ará iin ní kúu ñayuu yó'o nákaá tixi ndá'a ñá u'u.

²⁰ Ta sa ná'á ta'ani yó ñá ñi kixi de'e Ndios, ta ñi xi'o na ñaxintóni yó, dá ná kana'á yó ñá miían ndaa kúiti kúu Ndios. Ta ñó'o yó noo ndá'a ñá kúu Ndios ndaa, ta ñó'o ta'ani yó noo ndá'a de'e na Jesucristo. Ñá yó'o kúu ñá miían ndaa kúiti kúu Ndios, ta xí'o na ñá kataki chí'í yó.

²¹ De'e kuálí mií, kandaá ndó mií ndó noo ñá kúu yokó. Díón ná koo.

To'on yó'o kíān kúu uū nī taa San Juan

Ká'ān Juan ndisá'án

¹ Yu'u kúu nā sa'ano noo ndo, ta ká'ān yu'u ndisá'án xí'ín yo'ó, k'i'o manij, na nī kaxi mií Ndios, xí'ín noó de'ón, nā kúu kuendá Jesús. Kana'á ndó ña miíān ndaa kuiti kú'u ini yu'u sa'a ndo, ta o duú iin tó'ón yu'u kú'u ini sa'a ndo, chī ndidaá kúu vá nā kándisa ña ndaa kú'u ini sa'a ndo.

² Kú'u inij sa'a ndo'ó sa'a ña ió ña ndaa ini nio yó, ta ná koo ña ndaa yó'o xí'á ndidaá tá'ān kuū.

³ Ná kee tatá Ndios xí'ín de'e na Jesucristo, nā kúu sato'o yo, ña manij xí'ín ndo'ó, ta ná ku'u ini na sa'a ndo, ta nak'i'o na ña koo va'a ini ndo. Ta ná kendisa na dión xí'ín ndó sa'a ña kú'u ini nā sa'a ndo.

Kandita toon ndó xí'ín ña ndaa ká'ān sa'a Jesús

⁴ Ta kádij nda'o inij, chī nī nan'i'y yu'u dao nā kúu kuendá yo'ó ndéi na kée na ña ndaa, tát'o'n k'i'o nī sa'anda tatá Ndios choon noo yo.

⁵ Ta viti, k'i'o mií, k'o táai iin choon sa'a kosaá noo ndo, chī ña yó'o kúu choon nī ni'y yo nda rá mií sa'a, sa'a ñoó seí nda'ávij nooñ ña ná ku'u ini sa'a sátá'an yó.

⁶ Chī tá ná ku'u ini sa'a sátá'an yó, dá kíān kée yó choon sa'ándá Ndios. Ta ña yó'o kúu choon nī ni'y yo nda rá mií sa'a ña ná kandeí yó ku'u ini sa'a sátá'an yó.

⁷ Chī kuá'á nda'o nā to'ón xíonoo ñayuu yó'o, ta kátoó nā dándal'í ñaá ná. Noón kúu nā k'o nákoní ña nī nduu Jesucristo iin taa ñayuu yó'o. Ta ñayuu kée dión kúu nā ndúkú dándal'í ñaá, ta xiní u'u nā Jesucristo.

⁸ Sa'a ñoó kandaa ndo mií ndó, chī oon ni ví kandeé rá dátuu rá ndo'ó, dá ná o koní ndo natiin ndó ña va'a noo Ndios sa'a choon kée ndó noo mií ná. Sa'a ñoó ndi'i ini ndo, dá natiin ndi'i ndó ña xí'o oon Ndios noó ñayuu nā.

⁹ Ndi ndáa mií ñayuu nī kexoo noó ña ndaa sa'a Cristo Jesús, ta k'o ndíta toon na xí'án, noón kúu nā k'o ió ta'on Ndios xí'ín ná. Tído nā ndíta toon xí'ín ña ndaa sa'a Cristo Jesús, noón kúu nā ió tatá Ndios xí'ín, ta ió ta'ani de'e na xí'ín ná.

¹⁰ Ta ndi ndáa mií vá nā vei dána'a noo ndo noo ndéi ndó ve'e ndó, ta k'o dána'a nā ña ndaa sa'a Jesús, o sa chí'í ndó nā ve'e ndó. Ta ná dá'a ni kaa ndó di'a xí'ín ná: "Va'a kúu nī kasáa ní. Koo ní ve'e."

¹¹ Dá chī tá ná natiin va'a ndó nā, dá kíān iin nī nduu va ndó xí'ín ná noó ña kini kée na.

Ndátí Juan saq nā kande'é ná ñayuu ñoó

¹² Kuá'á nda'o ña'a ió ka'in xí'ín ndó, tído k'o kóni ta'on yu'u ña kíān taai ña noo iin tuti saaqan noo ndo. Dá chī ndátii saaj kande'í ndo'ó, ta ka'ān yú'í xí'ín ndó, dá ná xinkoo ña kádij ini yo.

¹³ Ta dao ka nā kúu kuendá sa'a miíón ndéi yó'o, tá'ān nā nī kaxi mií Ndios, tánda'a ta'ani na ndisá'án kosaá nooñ. Dión ná koo.

To'on yó'o kíán kúú oní nì taa San Juan

Ká'an Juan ndisá'án

¹ Yu'u kúú nà sá'ano, ta ká'an yu'u ndisá'án xí'in yo'ó, Gayo, ñani maní. Miían ndaa ndisa kú'u nda'o iní sa'on.

² Ñani maní, xíkai noo Ndios ña daá keva'ón tein ndidaá kúú ña'a kéeón, ta daá kuití ná koo va'a inon tató'on kí'o va'a nímōn noo Ndios.

³ Nj kadij nda'o iní tá nì kixi dao ñani yo kuendá Jesús, chí nì nakaní na xí'in ña iin ndaaon xí'in ña ndaa kándisa yó.

⁴ Ta koó iin ka ña'a xí'o ña kádij cháa ka iní tató'on kí'o kádij iní tá ní'i to'in ña ndita ndaa de'i kuendá Jesús xí'in ña ndaa kándisa yó.

Va'a va kée Gayo, chí nátiin va'a ra na kúú kuendá Jesús ve'e ra

⁵ Ñani maní, va'a va kéeón tá chindeéón ndidaá ñani yo, ta va'a cháa ka kéeón tá kéeón dión xí'in nà ko ná'ón.

⁶ Ta nà yó'o kúú nà xí'o kuendá noo nà kúú kuendá Jesús ndéi yó'o ña kú'u nda'o inon sa'a ná. Ta va'a keeón tá chindeéón nà xí'in ndá ña'a xínñó'ó ná noo ko'on nà, chí kí'o dión kánian kee yó xí'in ná sa'a ña kéchóon na noo Ndios, dá kuu ko'on nà dao ka xíán.

⁷ Chí sa'á ña kónj nà Jesús, sa'á ñoó nì kankuei na xionoo na dána'a nà, ta ko kí'in ya'i ta'on na noó ñayuu ko ná'á Ndios.

⁸ Sa'á ñoó kánian kí'o yó ña'a xínñó'ó ná, ta kí'o dión chindeé yó nà noo dána'a nà to'on ndaa sa'a Jesús.

Naá iin ra naní Diótrfes xí'in Juan

⁹ Sa nì taa yu'u iin tuti kosaá noó nà kúú kuendá Jesús ndéi xaān, tído ko xíin ta'on Diótrfes kueíd'o ra choon sa'ándá ndu, chí kónj mií rá ka'anda ra choon.

¹⁰ Ta sa'á ña kée ra dión, sa'á ñoó tá ná saaj, dá ka'in xí'in rá, dá chí xionoo ra ká'an ndava'a ra sa'a ndú'u. Ta ko ndínoo ini ra xí'in ña yó'o oon nì, chí dión ta'ani ko kónj ra natiin va'a ra ñani yo, nà xionoo dána'a to'on Ndios. Ta ko sónico rá ña natiin va'a ñaá dao ka ñani yo. Ta kúú táxí rá nà ká'an natiin va'a ñaá.

Va'a ká'an Juan sa'a iin ra naní Demetrio

¹¹ Ñani maní, o sa kóo inon keeón ña kini kée dao ka ñayuu. Di'a koo inon keeón ña kúú ña va'a. Chí nà kée ña va'a kúú kuendá Ndios, ta nà ko kée ña va'a, noon kúú nà ko ná'á Ndios.

¹² Ta ndidaá kúú nà kúú kuendá Jesús xí'o na kuendá sa'a iin ka taa naní Demetrio ña kúú rá taa va'a, ta miían ndaa ndisa dión kíán. Nda ndu'u xí'o kuendá ña tá va'a kúú rá, ta sa ná'á vá miíon ña kuendá xí'o ndu'u kúú ña ndaa.

Ká'an Juan ndisá'án noo ndí'i xí'in Gayo

¹³ Kua'á nda'o ña'a ió ka'in xí'ón, tído ko kónj taai ña noo iin tuti,

¹⁴ chí ndati kíj konij yo'ó, ta kantó'ón yú'i xí'ón.

¹⁵ Ta ná koo va'a inon kee Ndios. Ta ká'an nà né'e tá'an va'a xí'ón ndéi yó'o ndisá'án xí'ón. Ta keeón ña maní ka'on ndisá'án xí'in iin rá iin nà né'e tá'an va'a xí'in ndu'u ndéi xaān.

To'on yó'o kían nì taa San Judas nì sa'an noó nà kúú kuendá Jesús

Ká'an Judas ndisá'án

¹ Yu'u kúú Judas, ta kéchóoin noó Jesucristo, ta ñani kúú Jacobo. Ta ká'an yu'u ndisá'án xí'ín ndo'ó, nà nì kana tatá yó Ndios, ta nì nduvii ná ndo'ó, ta ñó'o ndó noó ndá'a Jesucristo.

² Ná ku'u cháá kà ini Ndios sa'a ndo, ta nakì'o cháá kà nà ña koo va'a ini ndo, ta ná konì cháá kà nà ndo'ó.

Di'a kée taa dána'a ña to'ón

³ Nà manì miíi, sà io nduu va yu'u ña kían taai ndi nì kee Ndios nì ñakáki na yó noó kuachi yó. Tído kánda'a ini ña miían ndúsa kánian ka'an ni'ini noó ndo ña kían ndi'i ini ndo kandita ndaa ndo xí'ín ña ndaa kándisa yó, ña kíán iin ndéé nì xì'o Ndios noó ñayuu nà.

⁴ Chì nì ku'u de'é dao taa to'ón tein ndó, ta nda mí sa'a ká'an tuti ij Ndios sa'a taa yó'o ña ndo'o níó rá sa'a ña kée ra. Kúú rá tá kinì, chí kaá rá ña sa'a ña manì nì kee Ndios sa'a yó, sa'a ñoó kuu kee yó ndi ndáa mií vá ña'a kóni ñíi yó. Ta kò nákonì rá Ndios, nà kómí ndidaá tá'an choon, ta ni kò nákonì rá Jesucristo, nà kúú sato'o yó.

⁵ Ta sà ná'á vá ndó, tído dándusa ini ndo'ó ña tá nì ndi'i nì taó sato'o yó Ndios nà ñoo nà ñó'o tíxi ndá'a tá Egipto, dá nì ñanaa nà ñayuu kò ní kándisa ñáá.

⁶ Díon ta'ani nì ndo'o dao ángel, chí kò ní sá ndaa va'a na choon sà komí ná, di'a nì ñankoo na noó sà nì ndei na. Sa'a ñoó nì taán ñáa Ndios noó iin naá yá, ini ve'e kaa, ña kían nì kuu o nóno, ta ñoó kaño'o na nda ná xinkoo kuu keyíko Ndios sa'a ná.

⁷ Díon ta'ani nì ndo'o nà ñoo Sodoma xí'ín Gomorra, xí'ín ndidaa kà ni na ndéi ñoo ñó'o yati xí'án. Chì nì kee na táto'on nì kee ángel ñoo, chí nì kee na kuachi xí'ín ñíi ná, ta nì kesátá ná ña nì saki Ndios, ña kúú kuachi ka'an noó. Sa'a ñoó nì ñandó'o Ndios níó ná xí'ín ñó'o kèj, ta ni iin kuu o ndi'i ña kèj nà, dá ná konì iin rá iin yó tá ndó'o ñayuu kée díon.

⁸ Díon ta'ani kée taa to'ón yó'o, tá'an rá kaá ña sanì rá kée Ndios, chí dáyaako ta'ani ra ñíi rá xí'ín kuachi ka'an noó, ta kò nákonì rá tá né'e choon, ta ká'an ndava'a ra sa'a ña kómí choon ná'ano.

⁹ Tído ni arcángel Miguel, nà ndáya'i cháá kà noó ángel, kò ní chínda'a noó ná dátaì kuachi na ña u'u nani nì naá ndodó nà yikì kòño Moisés xí'án. Di'a nì kaa nà xí'án: "Ná dánani mií sato'ij Ndios yó'ó."

¹⁰ Tído tá to'ón yó'o kúú rá yá'a ká'an ndava'a sa'a ña kò kánda'a ini rá, ta sava'a ña ná'á rá kúú ña ndáki ini ñaxintóni mií rá táto'on ndó'o kíti koó ña nákanì ini, ñoó kían dáyaako ñáa noó Ndios.

¹¹ I'nda'í kúú ví rá! Dá chí ndíko rá ña nì kee Caín, tá'an rá nì sa'ání ñani rá. Ta ndíko rá dí'on táto'on nì kee Balaam, tá sà kuu profeta ma'ña. Ta ndáne'e yú'u rá noó Ndios táto'on nì kee Coré, sa'a ñoó naá rá táto'on nì ndo'o Coré.

¹² Ta kúú rá yáko ñó'o tein ndó'o noó ndítúti ndó sásá'an ndó sa'a ña kúú ndó kuendá Jesús, chí tein víko kée ndó ñó'o ra kée ra ña ka'an noó, ta sava'a sa'a mií vá rá nákanì ini rá. Ta kúú rá táto'on víko kua'an xoo di'a xoo di'a kée tachì, ta kò xí'o ña ña. Ta kúú rá táto'on iin yíto kuí'í kò xí'o kuí'í tein yoo

dákée. Sa'á ñoó kúú rá iin yító nì xi'ì uú ta'ándá, chì kò xí'ó rá kuj'i, ta taó ná ra ñoñ'ó ná.

¹³ Ta kúú rá tát'ón noó taño'o, ña ndákuei vei dánkoo chi'ìon nda yú'u ra, ta sava'a ña dánkoo rá kían ka'an noo xí'ín ña yakó. Ta kúú rá tát'ón tñoo ná'ano xionoo ndava'a nda induú. Sa'á ñoó sa'á ió nduu va noo íin naá yáí, ta ñoó kandadi ni'ini ra ndidaá tá'an kuú.

¹⁴ Ta Enoc, na nì sa'á kuu tata kúú usa nì kixi tixi Adán, noón kúú na nì ka'an sa'á ndí kían ndo'o ta kée dión, ta di'a kaá na: “Kana'á ndó ña kasa Ndios, na kúú sato'o yo, ta kuá'á nda'o mil ángel ná kandaka na kasa na,

¹⁵ dá keyíko na sa'á ndidaá ñayuu, dá dánd'ó na nío ndidaá ñayuu kini sa'á ña kini nì kee na xí'ín ñaxintóni kini kómí ná, ta dánd'ó ta'ani na nío ndidaá na nì ya'a nì ka'an ndava'a sa'á ná.” Dión nì kaa Enoc.

¹⁶ Ta ká'an kuachi ta to'ón yó'o, ta kána'á ra sa'á ñayuu, ta xionoo ra kée ra sava'a ña kóni mií vá rá, ta chindaya'i ra mií rá, ta kée ra ña ká'an va'a ra xí'ín ñayuu, dá ni'ì rá ña kóni ra, chì kúú rá ta maña.

Ká'an ni'ini Judas noo ñayuu ña kuita ndaa na xí'ín to'ón Ndios

¹⁷ Tído ndo'ó, na maní mií, ndik'ón ini ndo to'ón nì ka'an apóstol, na nì kaxi sato'o yo Jesucristo kane'e to'ón na,

¹⁸ chì di'a nì kaa na: “Tein kuú noo ndí'i kandeí taa kediki ndaa ra ña ndaa, ta kanoo ra kee ra ña kóni mií rá.”

¹⁹ Ta taa yó'o kúú ra ndúkú ka'anda dao tá'an ndó, ta kée ra ña kóni ñíí rá, ta kò íó ta'on Espíritu ñi Ndios ini ra.

²⁰ Tído ndo'ó, ñani maní, ndundéé ndó dákuá'ano ndó mií ndó xí'ín ña ndaa kándisa yó, chì ña ñi kían. Ta ka'an ndo xí'ín Ndios xí'ín ndéé xí'ó Espíritu ñi noo ndo.

²¹ Ta koo ini ndo taxi va'a ndó mií ndó tixi ndá'a ña kú'u ini Ndios sa'a ndo, xían nani ndátí ndó kemáni Jesucristo ndo'ó xí'ín ña kataki chíhí ndó.

²² Ta koo ini ndo ka'an ni'ini ndó noo na nákani kuáchi ini, na kò kúú ndúsá'ano.

²³ Koo ini ndo díta ndó dao ka na noo tand'ó ndó'o na, ña kúú tát'ón ño'ó kée ita. Ta ku'u ini ndo sa'a dao ka na, tído kandaa ndo mií ndó noo ña kini kée na, ta nda dá'on ndíxi na kañó'ó ndó, chì yakóan xí'ín ña kini kée na.

Kánian natiin Ndios ndidaá ñaño'ó

²⁴ Ta kándéé vá Ndios kandaa na ndo'ó, dá kían ná dá'a ni dánkoo ndó ña ndaa kándisa yó, ta kándéé ná ná chikata vii ná ndo'ó noo ío na dándáki na xí'an kádij ini ndo.

²⁵ Ta iin tó'ón diñi mií ná kúú Ndios, ta iin tó'ón mií ná kúú na ndíchí, ta mií ná kúú na dákaki ñaá. Ta iin tó'ón mií ná kúú na kánian natiin ndidaá ñaño'ó, xí'ín ndidaá kúú choon, ta ná dándáki na ndidaá ña'a, ta ná kakomí ná ndidaá ndéé kuú viti, ta kí'o dión kuíí vá ná koo. Dión ná koo.

To'on yó'o nákani sa'a ndidaá ña vei koo

Xí'o Juan kuendá sa'a ndidaá ña ni xini na

¹ Ña yó'o kúu ña ni na'a Jesucristo noo ndidaá na xínkuáchí noo ná, ña ni xi'o mií Ndios noo ná sa'a ndidaá ña'a yachí vei koo. Ta ni tanda'á ná iin ángel nákaa tíxi ndá'a ná, ni kii na ni na'a na ndidaá ña yó'o noo yú'u, Juan, na xínkuáchí noo Jesucristo.

² Sa'a ñoo xí'o ndaa yu'u kuendá sa'a ndidaá to'on ni xi'o Ndios nooí, xí'in sa'a to'on ni ka'an Jesucristo, ña kían ni xiní xí'in nooí.

³ Ndiká'an ví na ká'i tuti yó'o, ta ndiká'an ví na seídó'o ña nákanian sa'a ña vei koo, ta nátaán vá'a na ña ini níó ná, dá chí sa kúyati va kuu vei koo ndidaá ña ká'an sa'a.

Ká'an Juan ndisá'an xí'in ndin usá ve'e ño'o kuendá Jesús ñó'o chí kuendá Asia

⁴ Yu'u kúu Juan, ta ká'an yu'u ndisá'an xí'in ndin usá ve'e ño'o kuendá Jesús ñó'o chí kuendá Asia. Ta ná kee Ndios ña maní xí'in ndo'ó, ta ná kú' na ña kandeí va'a ndó. Mii ná kúu ná, ta mií ná ni sa kuu na, ta mií ná kúu na kasaa. Ta dión ta'ani ná kee ndin usá espíritu xí'in ndo'ó, tá'an espíritu ío noo Ndios, noo ío na dándáki na.

⁵ Ta dión ta'ani ná kee Jesucristo xí'in ndo'ó. Ta noón kúu na xí'o ndaa kuendá sa'a ña ndaa, ta mií ná kúu na mií noo ni natakí iin íchi noo na ni xi'i, ta iin tó'ón mií ná kúu diní noo ndidaá rey dándáki noño'o yó'o. Ta mií ná kú'u ini sa'a yo, ta ni dandóo na kuachi yó xí'in ni na,

⁶ ta ni ndee na yó kakuu yó rey xí'in dutí, dá koni kuáchí yó noo tatá na Ndios. Ta daá kuití ná natiin na ñaño'ó, ta ná dándáki na ndidaá ña'a. Dión ná koo.

⁷ ¡Kande'é ndó! ¡Tein viko káa kixi Jesús! Ta ndidaá tá'an ñayuu koni ñaá xí'in noo ná, ta nda taa ni sa'áni ñaá koni túu ñaá rá noo kii na. Ta ndidaá tá'an ñayuu ndéi iin rá iin ñoo noo kúu ñayuu yó'o kuakí na xí'in ndirá noo ná tá ná kasandaá kuu yó'o. Dión ná koo.

⁸ “Yu'u kúu to'on mií noo xí'in to'on noo ndí'i, ta kúu na mií sa'a xí'in na noo ndí'i”, kaá na kúu sato'o yo. Mii ná kúu ná, ta mií ná ni sa kuu na, ta mií ná kúu na kasaa, ta mií ná kándéé kée ndidaá tá'an ña'a.

Ni xini Juan Jesús, ta ndato nda'o káa na

⁹ Ta yu'u kúu Juan, na kúu ñani ndo, ta ndó'o ta'ani níó yu'u táto'on ndó'o níó ndo'ó, ta nákaaí tíxi ndá'a Ndios táto'on ñó'o ta'ani ndo'ó, ta xí'o ndeé inií tein tandó'ó táto'on xí'o ndeé ta'ani ini ndo'ó sa'a ña ndíta yó xí'in Jesucristo. Ta sa'a ña dána'í to'on Ndios, xí'in sa'a ña ká'in sa'a Jesucristo, sa'a ñoo ni sa'an ta né'e choon ni dankoo ra yu'u iin yúku iin ini taño'o noo naní Patmos.

¹⁰ Tein iin kuu ni kaxi mií sato'o yo Ndios keká'ano yó na, daá ñoo nákaa yu'u tíxi ndá'a Espíritu íi ná. Ta kúu ni seídó'i chí sata dí'ai ña ni'i nda'o ni ka'an iin tachí ñayuu. Táto'on kú'o ni'i ká'an trompeta, kú'o dión ni'i ni ka'an tachí ñoo.

¹¹ Dá ni ka'an xí'in:

—Yu'u kúu to'on mií noo xí'in to'on noo ndí'i, ta kúu na mií sa'a xí'in na noo ndí'i. Ta taa kú' yo'ó noo tuti ndidaá ña ndé'ón kúu, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ndin usá ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia, noo kúu ñoo Efeso, xí'in

ñoó Esmirna, xí'ín ñoo Pérgamo, xí'ín ñoo Tiatira, xí'ín ñoo Sardis, xí'ín ñoo Filadelfia xí'ín ñoo Laodicea —kaá na xí'ín.

¹² Dá tá nì nandíó kooi nì sa nde'í, nde'á ndá yoo ká'an xí'ín, ta kúú nì xini nì ndíta usá candelero nì kava'a xí'ín oro, noo sá ndodó ña tóon.

¹³ Ta tein ndin usá candelero ñoo íin iin na káa táto'on káa na nì nduu ñayuu yó'o. Ta ndíxi na iin dá'on káni, ta xínoan nda sa'a ná, ta nákaa iin vatí oro yu'ú ndíká na.

¹⁴ Ta diní ná xí'ín idí diní ná kuxí kachíjan, ta ndé'an táto'on ndé'é yí'o, ta nduchí nóó na kúú táto'on k'i'o ño'ó ita.

¹⁵ Ta táto'on yé'e kaa kuaán nì dandúti ra, k'i'o dión yé'e sa'a ná. Ta táto'on k'i'o ní'i noo kua'an takuij kua'a, k'i'o dión ní'i tachí na.

¹⁶ Ta noo ndá'a xoo kuá'a na ño'ó usá tiñoo, ta yú'u ná tánee iin espada, ta ndi nduu xooan deen. Ta ndato yé'e noo ná táto'on k'i'o ndato yé'e tá ndí deen.

¹⁷ Tá nì xini táto'on k'i'o káa na, kúú nì yaaj nda noño'o táto'on k'i'o kuéi na nì xí'i. Dá nì chínóo na nda'a kuá'a na sataí, dá nì kaa na xí'ín:

—O sa yú'óon. Yu'u kúú na mí sa'a, ta yu'u kúú na noo ndí'i.

¹⁸ Ta kúú ta'anii na daá ío takí. Nì xí'ij, tído takí viti, ta daá kuií vá katakij. Díón ná koo. Ta mí yu'u kómíí nda'a kaa noo ño'ó na kúú ndij, ta kómí ta'ani yu'u choon noó ña kedaá xí'ín ñayuu, dá xí'j na.

¹⁹ Ta taa ndidaá ña nì xinon, ta taa ta'ani ndidaá ña kúu tiempo viti, xí'ín ña koo chí noo.

²⁰ Ná ko'ín kast'in xí'ón ndi dándáki ndin usá tiñoo, tá'an kirí nì xinon ño'ó noo ndá'a xoo kuá'j, xí'ín ndin usá candelero oro ñoo. Ndin usá tiñoo ñoo kúú ndin usá ángel kómí choon satá ndin usá ve'e ño'ó chí kuendá Asia, ta ndin usá candelero oro nì xinon ñoo kúú ndin usá ve'e ño'ó ñoo.

2

Tánda'á Juan to'on nì ka'an Jesús kua'an noó na kúú kuendá na ndéi ñoo Éfeso

¹ Taa ña ko'ín ka'jin xí'ón noo iin tuti, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ángel kómí choon satá ñayuu kúú kuendá yu'u ndéi ñoo Éfeso, ta ka'on xí'ín ná: “Ná ño'ó ndin usá tiñoo noo ndá'a xoo kuá'a, na xínoo tein ndin usá candelero oro ñoo kúú na kaá di'a xí'ín ndó:

² Sa ná'á vá yu'u ndidaá ña kée ndo'ó, ta ná'á ta'ani yu'u ña ndí'i ini ndo kéchón ndó, ta ná'á ta'anii ña xí'o ndeé ini ndo noó tandó'ó ndó'ó ndó. Ta ná'á ta'anii ña kékini ini ndo xini ndo ñayuu kini. Ta xírndodó ndó taa kaá kúú apóstol, tído ko ta'on ñaá kúú rá, ta kándaá ini ndo ña kúú rá ta to'ón.

³ Ta ndó'o níó ndo, ta xí'o ndeé ini ndo, ta ndí'i ini ndo kéchón ndó noo yu'u sa'a ña kóni ndo yu'u, ta ko sá tuu ta'on ndó.

⁴ Tído ká'an kuachii noo ndo sa'a iin ña'a, chí ko kóni ka ndo yu'u táto'on k'i'o nì sa kóni ndo yu'u nda mí sa'a.

⁵ Sa'a ñoo ndisaa ini ndo ndeí nì kuéi ndó noo ña ko kóni ndo yu'u, ta nandikó ini ndo sa'a ña kée ndo dión. Ta nandíó kuéi ndó kee ndó ña va'a táto'on nì sa kee ndó nda mí sa'a. Dá chí tá koó, dá kían saa yachij noo ndéi ndó, ta díta vá yu'u candelero ndo noo íian.

⁶ Tído iin ña va'a kée ndó kíán ña kékini ini ndo xini ndo ña kée na kúú kuendá nicolaítas, ta k'i'o dión ta'ani ndó'o yu'u xí'ín ná.

⁷ Ta ná ío do'o, na kueíd'o na ña ká'an na kúú Espíritu ij xí'ín iin rá iin ve'e ño'ó ño'ó chí kuendá Asia. Ta noo na nì xí'o ndeé ini nì xinkuei nda noo ndí'i, noón kúú na k'i'oi ña keí ná kuí'í kána noo yíto, yíro xí'o ña kataki chí chí ñayuu. Ta yíto yó'o kúú ra íin me'í noo ndato káa noo ío Ndios.”

Tánda'á Juan to'on ni ka'an Jesús kua'an noo na kúú kuendá na ndéi ñoo Esmirna

⁸ Ta taa ta'ani ña ko'in ka'in xí'ón noo iin ka tuti, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ángel kómí choon satá ñayuu kuendá yu'u ndéi ñoo Esmirna, ta ka'on xí'in ná: “Na kúú mí sa'a, na kúú noo ndí'i, na ñi xi'i, ta ni ñatakí na kúú na kaá dí'a xí'in ndó;

⁹ Sa ná'á vá yu'u ndidaá ña kée ndo'ó, ta ná'á ta'ani yu'u táto'on kéndava'a ñayuu xí'in ndó. Ta ná'á ta'ani yu'u táto'on k'i'o kúnda'í ndo ñayuu yó'o, va'ará na kuiká vá kúú ndó noo Ndios. Ta ná'á ta'anii ña ká'an ndava'a na kaá kúú na Israel xí'in ndó, tído ko ta'ón ña kúú ná, dá chi kúú ná iin tu'u ndíta xí'in ña u'u.

¹⁰ O sa yu'u ndo ndidaá ña vei ndo'o ndó. Ta kaá ta'ani yu'u xí'in ndó ña ko'on ta'ani ña u'u taán dao ndo'ó ve'e kaa, dá kexixian xí'in ndó, ta uxí kuu kéndava'an xí'in ndó. Kandita ndaa ndo xí'in nda noo kuu ndo sa'í, dá kían k'i'oi iin corona noo ndo, ña kúú ña kataki chíchi ndó.

¹¹ Ta na ío do'o, ná kueid'ó na ña ká'an na kúú Espíritu iñ xí'in iin rá iin ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia. Ta noo na ñi xi'o ndeé ini ñi xinkuei nda noo ndí'i, noón kúú na o kuú ta'on ta'ándá kúú uu.”

Tánda'á Juan to'on ni ka'an Jesús kua'an noo na kúú kuendá na ndéi ñoo Pérgamo

¹² Ta taa ta'ani ña ko'in ka'in xí'ón noo iin ka tuti, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ángel kómí choon satá ñayuu kuendá yu'u ndéi ñoo Pérgamo, ta ka'on xí'in ná: “Na tánee espada yú'u, ña deen ndi nduu xoo, mí ná kúú na kaá dí'a xí'in ndó;

¹³ Sa ná'á vá yu'u ndidaá ña kée ndó, ta ná'á ta'ani yu'u ña ndéi ndó mí ñoo noo dándáki ña u'u. Tído ndíta toon iñ vá ndó xí'in yu'u, ta ko ní dánkoo ta'on ndó ña kándéé ini ndo yu'u, va'ará ñi xini xí'in noo ndo ñi sa'ání ñayuu Antipas, tá'an ra sa kasto'on ndaa to'in noo ñayuu. Díón ñi ndo'o ra ñoo ña u'u xaan.

¹⁴ Tído ká'an kuachi yu'u noo ndo sa'a dao ña'a, dá chi ñó'o dao na kúú kuendá Balaam tein ndo'ó. Ta sa ná'á vá ndó ña taa yó'o sa daná'a noo Balac ndi kee ra kexixi ra xí'in na ñoo Israel, sa'á ño'o ñi ya'a na ñi seí ná koño kítí, ña dóko ñayuu noo yokó ná, ta ñi ya'a ta'ani na ñi kee na kuachi xí'in na ko kúú yí ná, xí'in na ko kúú ñadi'í na.

¹⁵ Ta ñó'o ta'ani na kúú kuendá nicolaítas tein ndó, ta kékini ini yu'u xiní ña dána'a na.

¹⁶ Sa'á ño'o nandikó k'i ini ndo sa'á kuachi kée ndó, dá chi tá koó, yachi va saa yu'u noo ndéi ndó, dá ka'ání ñayuu yó'o xí'in espada tánee yú'í.

¹⁷ Ta na ío do'o, ná kueid'ó na ña ká'an na kúú Espíritu iñ xí'in iin rá iin ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia. Ta noo na ñi xi'o ndeé ini ñi xinkuei nda noo ndí'i, ko'in k'i'oi maná, ña ío de'e induú, keí ná, ta k'i'o ta'anii iin yuu kuxí ló'o noo iin rá iin na, ta noo yuu ñoó kanda'a iin kuu saá. Ta ñi iin tó'on ta'on dao ka ñayuu o kána'á ndá kuu kían, sav'a'a iin tó'on na ñi ñatiin ña kana'á.”

Tánda'á Juan to'on ni ka'an Jesús kua'an noo na kúú kuendá na ndéi ñoo Tiatira

¹⁸ Ta taa ña ko'in ka'in xí'ón noo iin ka tuti, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ángel kómí choon satá ñayuu kúú kuendá yu'u ndéi ñoo Tiatira, ta ka'on xí'in ná: “Na kúú de'e Ndios, na toon nduchí noó táto'on toon ñó'o ita kéi, na yé'e sa'a táto'on k'i'o yé'e kaa kuaán ñi dandúti ra, noón kúú na kaá dí'a xí'in ndó:

¹⁹ Sa ná'a vá yu'u ndidaa ña kée ndó, ta ná'a ta'ani yu'u ña kóni ndo yu'u, ña kándéé ini ndo yu'u, ña xínkuáchí ndó noo yu'u, ña xí'o ndeé ini ndo noo ndidaa ña'a. Ta va'a ka ví kéchóon ndó noo yú'u viti o duú tá mí sa'a.

²⁰ Tído ká'an kuachi yu'u noo ndo sa'a dao ña'a, dá chj sónó ndó noo Jezabel, ña kúu profeta to'ón, ña kían dána'an noo ndo. Ta sónó ta'ani ndó ña dánda'i ña'a yó'o ta xínkuáchí nooí, dá ya'a ra kee ra kuachi xí'in na ko kúu ñadi'í ra. Ta dánda'í ta'anián ra, dá ya'a ra seí ra koño kítí, kirí dóko ñayuu noo yoko.

²¹ Ta ni sonóí ña kían ná nandikó inían, tído ko kóni ta'an vaán nandikó inían, chj kée ij váan kuachi xí'in ta ko kúu yíjan.

²² Sa'a ñoó ko'in dánkao ñaái noo xito kandu'an ndo'an kue'e, ta kí'o ta'anii ña ndo'o nió ndidaa ra kée kuachi xí'an tá ná o nándikó ini ra sa'a kuachi kée ra xí'an.

²³ Ta ko'in dárkue'ij ndidaa na ndíta xí'an, dá kuu na. Ta ndidaa ñayuu kúu kuendá yu'u ná kandaaj ini ña yu'u kúu na kátóni ini ndi nákaní ini ñayuu xí'in ña kátoó na kee na, ta ná chiya'avii iin rá iin ñayuu tát'o'on kí'o káa choon ni kee na.

²⁴ "Tído dao ka ndo'ó ndéi ñoo Tiatira, ko táj ta'on ndó sa'a ña kée na kúu kuendá Jezabel, ta ko kándisa ndó ña chínaní ñayuu ña ndichí xí'o ña u'u. Sa'a ñoó ko sa'ándá kaj ni iin ka choon noo ndo.

²⁵ Sava'a ña kónij kían koo ini ndo kuita toon ndó xí'in ña kándéé ini ndo yu'u nda ná kasandaaj kuu nandioó ko tukui.

²⁶ Ta noo na ni xí'o ndeé ini ni xínkuei nda noo ndí'i, tá'an na sa kee ña kóni yu'u nda noo ndí'i kuii, noón kúu na ko'on yu'u kí'oi choon noo, dá dándáki na iin rá iin ñoo ñayuu yó'o.

²⁷ Ta xí'in vara kaa dándáki na ñoo ñoó, ta ko'on na dákuáchí naan tát'o'on kí'o cháchi kidi ñó'o, chj kí'oi choon noo ná tát'o'on ni xí'o tatáj choon noo mií,

²⁸ ta ko'in kí'oi iin kiji ndato tóon na'a noo ná.

²⁹ Sa'a ñoó, na ió do'o, ná kueidó'o na ña ká'an na kúu Espiritu ij xí'in iin rá iin ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia."

3

Tánda'a Juan to'on ni ka'an Jesús kua'an noo na kúu kuendá na ndéi ñoo Sardis

¹ Ta taa ta'ani ña ko'in ka'in xí'ón noo iin ka tuti, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ángel kómí choon satá ñayuu kúu kuendá yu'u ndéi ñoo Sardis, ta ka'on xí'in ná: "Na kómí ndin usa espíritu Ndios, na ñó'o ndin usa tñño noo ndá'a, noón kúu na kaá di'a xí'in ndó: Sa ná'a vá yu'u ndidaa ña kée ndó, ta ná'a ta'anii ña kaá ñayuu ña takí ndo xí'in ña kándisa ndó, tído ko takí ta'on ndó noo yú'u.

² Sa'a ñoó kaño'o ini ndo, ta kandaaj ndo ña kua'an naá noo ndo, dá ná o naá chíchían, dá chj ni kandaaj ini ña ko kéndisá'ano ta'on ka ndo noo Ndios tát'o'on kí'o kóni na kee ndó.

³ Kua'án ndo ndisaa ini ndo nda kían ni natiin ndó, ta nda kían ni seidó'o ndó, ta kua'án ndo kee ndó ña, ta nandikó ini ndo, chj ni ya'a ndó noo Ndios. Kandeí nduu ndo, dá chj tá koó, dá kían saaj noo ndéi ndó tát'o'on kée iin ta kuj'íná, ta natiin ndakánai ndo'ó.

⁴ Tído ndéi ta'ani dao ñayuu ñoo Sardis xaán, ta ko ní dáyakó ta'on na dá'on ná, chj ko ní dáyakó na mií ná xí'in kuachi. Sa'a ñoó kandii na dá'on kuxí kanoo na xí'in yu'u, dá chj ió ichi ná koo na dión sa'a ña ni sa ndaa na mií ná.

⁵ Ta ndi ndáa na ni xi'o ndeé iní ni xinkuei nda noo ndí'i, noón kúu na nandixi dá'on kuxí, ta o dándoo ta'on yu'u kuu ná noo libro noo kándodó kuu na ni'í ña kataki chíchí, ta nakoni yu'u na, ña kúu ná ñayuu miíí, noo tatáí Ndios xí'in noo ángel kéchóon noo ná.

⁶ Na ió do'o, ná kueídó'o na ña ká'an na kúu Espíritu ij xí'in iin rá iin ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia."

Tánda'á Juan to'on ni ka'an Jesús kua'an noo na kúu kuendá na ndeí ñoo Filadelfia

⁷ Ta taa ta'ani ña ko'in ka'in xí'ón noo iin ka tuti, dá tanda'ón ña ko'an noo ángel kómí choon satá na kúu kuendá yu'u ndeí ñoo Filadelfia, ta kaaon xí'in ná: "Di'a ká'an na ij, na kúu na ndaa, na kómí nda'á kaa rey David, na sónó, ta ko iin ta'on kandeé kadi, na sadí, ta ko iin ta'on kandeé konó, noón kúu na kaá di'a xí'in ndó:

⁸ Ta sa ná'á vá yu'u ndidaa ña kée ndó. Sa'á ñoo kaáí xí'in ndó ña sa ni nono vá yé'é noo ndo, ta ko iin ta'on kandeé kadi ña. Ná'í ña cháá vá ndakí ndo, tído ndíta ndaa ndo xí'in to'in, ta ko ní ndatá ndo sa'a yú'u.

⁹ Kana'á ndó ña ko'in naki'oi na kúu kuendá ña u'u noo ndá'a ndo, tá'an na kaá kúu ná na Israel, tído ko tá'ón ñaá kúu ná, ñayuu to'ón vá kúu ná. Ta tanda'í na kasaa na kakuíta xiti ná noo sa'a ndo, ta nakoni na ña miían ndaa kú'u inij sa'a ndo.

¹⁰ Ni kee ndó choon ni sa'andaj noo ndo, chi xí'o ndeé iní ndo ndíta toon ndó xí'in yu'u, sa'á ñoo kandaa va'a mií yu'u ndo'ó noo tandó'ó kini vei noo ñayuu ndeí ñayuu yó'o, chi xí'in tandó'ó yó'o ko'in korndodóí ndidaa ñayuu ndeí noñó'o.

¹¹ Yachí vá saai. Kua'an ndo tiin toon ndó ña ndaa kándísa ndó, dá kían ná dá'a ni kandeé dao ka na naki'in na corona kánian ni'í ndo.

¹² Ta na ni xi'o ndeé iní ni xinkuei nda noo ndí'i, na yó'o kúu na ko'on yu'u chikatai kakuu na táto'on iin di'in kandita katuu ve'e ño'o Ndios, ta ni iin kuu ta'ón o kándoo na sata vé'e. Ta sata mií ná ko'in taai kuu Ndios xí'in kuu ñoo Ndios, ña kúu ñoo Jerusalén saá, ña kían konoo vei nda induú noo ió Ndios, ta taa ta'anii kuu saá kakomí miíí sata ná.

¹³ Na ió do'o, ná kueídó'o na ña ká'an na kúu Espíritu ij xí'in iin rá iin ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia."

Tánda'á Juan to'on ni ka'an Jesús kua'an noo na kúu kuendá na ndeí ñoo Laodicea

¹⁴ Ta taa ta'ani ña ko'in ka'in xí'ón noo iin ka tuti, dá tanda'ón ña ná ko'an noo ángel kómí choon satá ñayuu kúu kuendá yu'u ndeí ñoo Laodicea, ta ka'on xí'in ná: "Mií na dáxinkoo to'on Ndios, noón kúu ná xí'o ndaa kuendá sa'á ña ni xini na, ta ká'an na ndino'o ña ndaa, ta kúu ná yo'o ndidaa ña'a ni kavava ió ñayuu yó'o ni kee Ndios, na yó'o kúu na kaá di'a xí'in ndó:

¹⁵ Sa ná'á vá yu'u ndidaa ña kée ndó, ta ko víxi ndó xí'in to'in, ta ni ko í'íní ndó xí'án. Va'a kaaon iin íchi ná koo víxi ndó, o iin íchi ná koo í'íní ndó xí'án.

¹⁶ Dá chi sa'á ña vaá óon yí'i yókó ndó xí'in to'in, sa'á ñoo ko'in ndusai ndo'ó, chi ko víxi ndó, ta ni ko í'íní ndó xí'án.

¹⁷ Díón kaáí xí'in ndó, dá chi kaá ndo ña kúu ndó na kuiká, ña ni kandeé ndó ni kekuiká ndó mií ndó, ta ni iin ña'a ko kámani noo ndo, kaá ndo. Tído ko xí'o ta'on ndó kuendá ña kúu ndó na ndeí ndava'a, na noo ndó'o, na kúnda'i, na kó'o noo, na ndaa vichí.

¹⁸ Sa'á ñoo ká'an ni'inii yu'u noo ndo ña kuiin ndó oro ndino'o, ña ni xirndodó ná xí'in ñó'o kéí, noo yú'u, dá kakuu ndisa ndó na kuiká, ta kuiin ta'ani ndó dá'on kuxí noo yú'u kandixi ndó, dá dáda'i ndó mií ndó, dá kían ná

dá'a ni kaka'an noo ndo ña ndaa vichí ndó, ta taán ndo tata nduchí nóo ndo, dá ná natuu cháa noo ndo.

¹⁹ Dá chí dāngani va yu'u na kú'u ini yu'u sa'a, ta ndaa yú'u vá yu'u na. Sa'á ñoo kua'án ndo ndino'o ini ndo ndiko ndo ña va'a, ta nandikó ini ndo, chí ni ya'a ndó noo yú'u.

²⁰ Yó'o iin dákásái yé'é ndó, ta ndi ndaa ndo ni seíd'ó noo ká'in, ta ni sonó ndó yé'é ndó, dá kían ku'i ve'e ndó, ta kadíni yu'u xí'in ndó, ta ndo'ó kadíni xí'in yu'u.

²¹ Ta noó na ni xi'o ndeé ini ni xinkuei nda noo ndí'i, ko'in ki'oi ña kían kandeí dáo ná xí'in yu'u noo ióí dándákii, táto'on kí'o ni kandeé yu'u ni xinkooi, dá ni sa koo nduúí xí'in tatái Ndios noo ió na dándáki na.

²² Na ió do'o, ná kueíd'ó na ña ká'an na kúú Espíritu ij xí'in iin rá iin ve'e ño'o ñó'o chí kuendá Asia."

4

Kéká'ano na ndéi induú tatá Ndios

¹ Tá ni ndí'i, dá ni xinií ni nono iin yé'é chí induú, ta tachi, ña ni seido'i míi sa'a, ña kían ní'i táto'on kí'o ni'í ká'an trompeta, ñoo ni kaa tuku xí'íin:

—Kua'án kaa, nakíi, dá ná ko'in dāna'i nooñ ndidaá ña vei koo cháa ka chí noo —kaa'an.

² Ta kúú iin kuití vá ni nakutíí xí'in Espíritu ij Ndios. Ta chí induú ni xinií iin iin téi ta né'e choon, ta noo téi ñoo ió iin na dándáki.

³ Táto'on ndé'é yuu ndato naní jaspe xí'in yuu ndato naní cornalina, kí'o díon ndé'é ñi na ió dándáki ñoo. Ta iin iin chíyángi noo ió na, ta chíyángi ñoo ndé'é táto'on kí'o ndé'é yuu kuíi ndato naní esmeralda.

⁴ Ta noo iin téi noo ió na dándáki ñoo ni kao noo oko komi téi noo ndéi oko komi ta sá'ano, ni xini yu'u, ta ndixi ra dá'on kuxi kachí, ta kándodó corona oro diní rá.

⁵ Ta téi iin me'í ñoo kánkuei tasa, ta ní'i xido kúu ka'ándí, ta tái ndátó'on kua'á ñayuu. Ta sa'a míi téi yó'o ndita usá ñó'o tooan, ta ña yó'o kúú ndin usá espíritu Ndios.

⁶ Ta noo iin téi yó'o ndé'é táto'on ndé'é taño'o díon táto'on díon yuu tatá, ta yé'e ra táto'on yé'e iin yuu díon ndato naní cristal. Ta diní téi yó'o ndita komi ña'a takí, ta iin níi ñi'án tándaa nduchí nóoan, chí tándaaan chí satáan, chí nooan.

⁷ Tá'an ña míi noo ñoo káa táto'on káa iin ndika'a, ta ña kúú uy ñoo káa táto'on káa iin chikerró, ta ña kúú oni ñoo káa nooan táto'on káa noo iin taa, ta ña kúú komi ñoo káa táto'on káa iin kirí ya'a tánee noo táchi.

⁸ Ta iño kúú ndixi iin rá iin ndin komi ña takí ñoo, ta iin níi ndixián tándaa nduchí nóoan. Ta ko sá tuu ta'an vaan nduú ni ñoo ña kían ká'an di'a:

Na ij, na ij, na ij kúú Ndios,
na kúú sato'o yo, ta míi ná kúú Ndios, na kándéé kée ndidaá ña'a.

Ta míi ná ni sa kuu na, ta míi ná kúú ná, ta míi ná kúú na kasaa.

⁹ Ta daá kéká'ano ndin komi ña takí ñoo na ió dándáki noo téi ñoo, ta xí'oan ñaño'ó noo ná, ta náki'oan ndivé'e noo na daá takí kuíi. Ta iin rá iin ta'ándá ká'an díon,

¹⁰ dá sa kuíta xiti ndin oko komi ta sá'ano ñoo noo sá'a na ió noo téi ñoo, ta kéká'ano ra na daá takí kuíi, ta taó ra corona kándodó diní rá chindei ra noo sá'a ná, ta kaa ra xí'in ná:

¹¹ Sato'o ndu, ió ichi ní ña kían kéká'ano na míi ní,
ñá kían kí'o na ñaño'ó noo ní, ña kían natiin ní ndidaá tá'an choon,
dá chí míi ní ni kavá'a ndidaá tá'an ña'a.

Ta sa'á ña dión n̄i kon̄i mií ní, sa'á ñoó ió ndidaá tá'an ña'a, ta sa'á ñoó ta'an̄i n̄i ndaki ndidaá tá'an ña'a n̄i kee ní.

5

Ni'i Jesús, na kúu léko, iin tuti ndadi xí'in sello

¹ Ta n̄i xini ta'an̄i kánóo iin tuti n̄i natuu noo ndá'a xoo kuá'a na ió noo téi ñoó, ta ndi nduu xooan káa to'on, ta ndadi yú'an xí'in usa sello.

² Ta kúu n̄i xini ta'an̄i iin ángel ndakí nda'o, ta n̄i'í nda'o ká'an na:

—¿Ndá yoo ió íchi ña ka'anda na ndin usa sello, ta konó ná tuti yó'o? —kaá na.

³ Ta ni iin tó'ón na ndéi induú, ta ni na ndéi noño'o, ta ni na ndéi t̄ixi ñó'o ko ní kándeé konóan, ta ni ko ní kándeé ná ka'i naan.

⁴ Sa'á ñoó n̄i ndei'í nda'o yu'u, dá chi ko ní nani'í ná ni iin tó'ón na ió íchi ña kían konó ná tuti ñoó, ni ña ka'i na ña, ni ña kande'é náan.

⁵ Dá n̄i kaa iin ta sá'ano ñoó xí'in yu'u:

—O sa kuákón, dá chi na kúu ndika'a n̄i kii tein na ve'e Judá, na n̄i kii tein na ve'e David, na yó'o kúu na n̄i kándeé noo ndidaá ña'a, sa'á ñoó ió íchi ná konó ná tuti káa, ta ka'anda na ndin usa sello ndadi yú'an.

⁶ Dá n̄i sa nde'í, ta yati noo iin téi ñoó, xí'in tein ndin kom̄i ña takí ñoó, ta me'í ta sá'ano ndéi ñoó n̄i xin̄i iin na kúu léko. Ta káa na tát'o'on káa kirí n̄i sa'ání ná. Ta usa kúu ndíkí ná, ta usa ta'an̄i kúu nduchí nóo na, ta ña yó'o kúu ndin usa Espiritu Ndios n̄i t̄anda'a ná kua'an iin ní kúu ñayuu.

⁷ Dá n̄i t̄atuu yati na kúu léko ñoó n̄i tiin na tuti kánóo noo ndá'a xoo kuá'a na ió dándáki noo téi ñoó.

⁸ Tá n̄i ndi'í n̄i tiin na libro ñoó, dá n̄i sa kuj̄ta xití ndin kom̄i ña takí ñoó xí'in ndin oko kom̄i ta sá'ano ñoó noo na kúu léko ñoó. Ta ndidaá vá rá né'e arpa xí'in copa oro n̄i chití ñó'o dusa chíño'ómá, ta ña yó'o kúu to'on xík̄a ta'í ñayuu Ndios noo mií ná.

⁹ Ta xita ra iin yaa saá ká'an di'a:

Ió íchi ní natiin ní libro, ta ka'anda ní selloan, chi n̄i sa'ání rá mií ní, ta xí'in n̄i mií ní n̄i chíya'i ní sa'a ndú'u, dá n̄i nduu ndu ñayuu Ndios.

Chi n̄i kee ní dión xí'in ñayuu n̄i kii iin rá iin tata, xí'in na ká'an iin rá iin yú'u,

xí'in na ndéi iin rá iin ñoo, xí'in na ndéi iin rá iin nacióon.

¹⁰ Ta n̄i kee ní iin rá iin ndu'u kakuu ndu rey xí'in dut̄i noo Ndios, ta kane'e ndu choon sat̄á ñayuu ndéi noño'o.

¹¹ N̄i ndi'í, dá n̄i xin̄i n̄i kao noo kuá'a nda'o ángel noo ió Ndios dándáki na, xí'in noo ndéi ndin kom̄i ña takí ñoó, xí'in noo ndéi ta sá'ano ñoó. Ta kuá'a nda'o mií millón kúu ángel n̄i kao noo ndíta ñoó.

¹² Ta n̄i seido'í n̄i'í n̄i ka'an na:

Ió íchi na kúu léko, na n̄i sa'ání rá, ña kían natiin na ndidaá tá'an choon, xí'in ndidaá tá'an ña kuj̄ká, xí'in ndidaá tá'an ña ndichí, xí'in ndidaá tá'an ndée, xí'in ndidaá tá'an ñañó'o, xí'in ndidaá tá'an to'on ndato keká'ano ñayuu na.

¹³ Ta n̄i seido'í n̄i ka'an ndidaá ña n̄i kava'a Ndios, ña ndéi induú, xí'in ña ndéi noño'o xí'in ña ñó'o t̄ixi ñó'o, xí'in ña ñó'o ini taño'o, xí'in ndidaá ka ña'a n̄i kava'a Ndios, ta kaáan di'a:

Na ió dándáki noo téi káa xí'in na kúu léko káa kúu na kánian natiin to'on xí'o ñayuu keká'ano ñáá ná, ta ná natiin na ñañó'o, xí'in to'on ndato, xí'in ndée, ta daá kuití dión ná koo.

14 Ta di'a ká'an ndin komi ña takí ñoó:

—Dión ná koo.

Ta ni sa kujta xiti ndin oko komi ta sá'ano ñoó, ta ni xinõ taan ra nda nõõ'õ ndaño'õ ra na daá takí kuii.

6

Di'a ni kuu tá ni sa'anda Jesús sello ñoó

1 Ta ni xinij ni sa'anda na kúú léko ñoó iin sello ndadí yú'u libro ñoó. Dá ni seido'i ni ka'an iin ña takí ñoó, ta ni'i nda'o ni ka'an. Táto'on k'i'o ni'i káyu'ú dai, k'i'o dión ni'i ni ka'an, ta kaáan:

—Nakíi.

2 Tá ni ndi'i ni ka'an dión, dá ni xinij ni keta iin kuéi kuxí vei rí, ta kánóo iin ta sata ri, ta né'e ra iin kúxi. Ta ni ñatiin ra iin corona, ta kúú rá iin ta ni kandeé, ta kua'an ra kandeé rá cháá ka.

3 Tá ni ndi'i, dá ni sa'anda na sello kúú uu, dá ni seido'i ni ka'an iin ka ña takí ñoó:

—Nakíi.

4 Dá ni keta iin ka kuéi vei rí, ta kúú rí iin kuéi kua'á. Ta kánóo iin ta sata ri, ta ni ñatiin ra choon ña kían dítá rá ña ndéi va'a ñayuu ndéi ñayuu, dá kasá'a ka'áni tá'an iin rá iin na. Ta ni ni'i rá iin espada ká'ano.

5 Tá ni ndi'i, dá ni sa'anda na sello kúú oni, dá ni seido'i ni ka'an ña takí kúú oni ñoó:

—Nakíi.

Dá ni xinij iin iin kuéi ndei'i, ta kánóo iin ta sata ri, ta né'e ra noõ chíki'ó ra ndi k'i'o vee ña'a.

6 Dá ni seido'i tachí iin na ni ka'an tein ndin komi ña takí ñoó, ta kaáan di'a: —Iin kilo va tirió ni'i ná sa'a choon kée na iin ní kuu, ta oni kilo va cebada ni'i ná sa'a choon kée na iin ní kuu. Tido ná dá'a ni dándaa yo'ó ya'i siti xí'in vino.

7 Tá ni ndi'i, dá ni sa'anda na sello kúú komi, dá ni seido'i ni ka'an ña takí kúú noõ ndi'i ñoó:

—Nakíi.

8 Dá ni xinij vei iin kuéi xi'i kuaan, ta kánóo iin ta sata ri, ta nani rá Kue'e Deen Sa'áni Ndjii. Ta sata mií rá vei iin ka ra nani Yáí Ndjii. Ta ni ñatiin ra choon ña kían ka'áni rá iin ñayuu noõ iin iin komi ná. Dao na ka'áni rá xí'in espada, dao ka na ka'áni rá xí'in doko, dao ka na ka'áni rá xí'in kue'e, ta dao ka na ka'áni rá xí'in kirí deen ndéi nõõ'õ.

9 Tá ni ndi'i, dá ni sa'anda na sello kúú o'on, dá ni xinij ña tixi noõ náa ñoó ño'õ niõ ndidaá na ni xi'j sa'á ña kándisa na to'on Ndios xí'in sa'á ña sa ká'an na ña ndaa sa'a Jesús noõ ñayuu.

10 Ta káyu'ú ndidaá na yó'o, ta kaá na xí'in Ndios:

—Mií ní kúú na né'e choon ká'ano cháá ka, mií ní kuu na ij, na ndaa, sa'á ñoó, ¿nda oon keyíko ní sa'a ndú'u, dá naki'in ya'i ní sa'á ni ndú'u, kirá ni sata na ndéi nõõ'õ? —kaá na.

11 Dá ni ni'i ná dá'on kuxí kandixi na, ta ni ta'anda choon noõ ná ña ná nani'j ndéé ná lú'u ka tiempo nda ná kuu ndidaá na kánian kuu sa'á ña kándisa na to'on Ndios, na kúú ñayuu xínkuáchí noõ Ndios táto'on ni kee mií ná.

12 Tá ni ndi'i, dá ni xinij ni sa'anda na sello kúú iño ñoó. Ta kúú ni'i nda'o ni taan, ta ni ndunde'i'i ndindii táto'on k'i'o ndei'i dá'on ndíxi na tá xí'i ndii noõ ná, ta yoõ ni ndúku'á'á ni.

13 Ta nda nõõ'õ yó'o ni kuei tñõõ ño'õ induú, táto'on k'i'o kuéi tñõ'õ nda nõõ'õ kée tachí.

14 Ta n̄i natuu induú tát'o on k̄i'o nátuu iin yúu tá k̄o x̄inñó'ó k̄a n̄aán. Ta ndidaá yúku ndíta noñó'o, ta ndidaá yúku ndíta ini taño'o n̄i n̄adaon ña, ta k̄o ndíta kaan xoo noó n̄i sa nditaan.

15 Ta n̄i taxí tá'an ndidaá rey ndéi noñó'o, x̄i'ín ndidaá n̄a ndáya'i, x̄i'ín ndidaá na kuiká, x̄i'ín ndidaá ta dándáki soldado, x̄i'ín ndidaá n̄a ná'ano, x̄i'ín ndidaá n̄a ñó'o t̄ixi ndá'a iin sato'o, x̄i'ín ndidaá na koó sato'o, ta n̄i ch̄ide'e ná mií ná ini k̄áo ná'ano, x̄i'ín t̄ixi yuu ná'ano tánee nd̄ika yúku,

16 dá n̄i kaa n̄a x̄i'ín yúku ñoo, x̄i'ín k̄áo ñoo:

—Kuei ndó kodó ndó sata ndú'u, ta dáda'i ndó ndu'u noó n̄a ió dándáki noo téj k̄aa, x̄i'ín noó n̄a kúu léko k̄aa, ch̄i x̄ido ini n̄a x̄ini n̄a ndu'u,

17 ch̄i viti k̄ian sa n̄i kasandaá kuú x̄ido nda'o ini n̄a, ¿ta ndá yoo ví k̄i'o ndee ini kuita noo ná?

7

Karndaa sello taan iin ciento uu diko komi mil na Israel

1 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i x̄iniñ ndíta komi ángel ndin komi xoo tach̄i noñó'o yó'o. Ta ndin komi ángel yó'o ndíta chítuu tach̄i, dá ná o k̄ana kaan noñó'o yó'o, ni noó taño'o, ni noo ni iin yító.

2 Ta n̄i x̄ini ta'anii iin k̄a ángel k̄okaa veí chí xoo noo x̄ino ndindii, ta né'e na sello Ndios takí. Dá n̄i'í nda'o n̄i kayu'ú ná noo ndin komi ángel, n̄a n̄i natiiin choon ña k̄ian kendava'a na x̄i'ín noñó'o yó'o, x̄i'ín taño'o.

3 Ña yó'o n̄i kayu'ú ángel ñoo:

—O sa kéndava'a ndó x̄i'ín noñó'o xaan, ni taño'o xaan, ni yító xaan x̄ian nani k̄o ña'a kani ndu sello taan na x̄inkuáchí noo Ndios yo.

4 Ta n̄i seídó'o ta'ani yu'u ndidaá kúu n̄a n̄i ni'i sello ñoo. Ta kúu ná iin ciento uu diko komi mil n̄a ñoo Israel, ta n̄i kii na t̄ixi ndin ux̄i uu de'e taan nani Israel.

5 Dá ch̄i tein n̄a ve'e Judá ux̄i uu mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Rubén ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Gad, ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello,

6 ta tein n̄a ve'e Aser ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Neftalí ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Manasés ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello,

7 ta tein n̄a ve'e Simeón ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Leví ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Isacar ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello,

8 ta tein n̄a ve'e Zabulón ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e José ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello, ta tein n̄a ve'e Benjamín ux̄i uu ta'ani mil n̄a n̄i ñani sello.

Nd̄ixi kuxi ku'a'á nda'o mil ñayuu, ta ndíta na kéká'ano na Ndios

9 Tá n̄i ndi'i, dá n̄i x̄iniñ ndíta ku'a'á nda'o ñayuu, ta k̄o iin ta'on kandeé ka'i na, dá ch̄i kúu ná ñayuu n̄i kii ndidaá nacióon, n̄a n̄i kii ndidaá ñoo kuálí, x̄i'ín ñoo ná'ano, n̄a ká'an iin rá iin yú'u. Ta n̄a yó'o kúu n̄a ndíta noó n̄a ió dándáki noo téj ñoo, x̄i'ín noó n̄a kúu léko ñoo. Ta nd̄ixi kuxi n̄a, ta tánee ñoo ndá'a ná.

10 Ta ña yó'o k̄ayu'ú ná ndíta na:

Iin tó'on n̄a kándéé dákaki ñaa kúu Ndios yo, n̄a ió dándáki noo téj k̄aa, x̄i'ín n̄a kúu léko k̄aa.

11 Ta n̄i k̄ao noo ndidaá tá'an ángel, x̄i'ín ndidaá ta sa'ano ñoo, x̄i'ín ndin komi ña takí ñoo ndíta na sa'a téj noo ió Ndios dándáki na. Ta n̄i sa kuita x̄iti ná noo téj ñoo, ta n̄i kasá'a ná ndáño'o na Ndios,

12 ta kaá n̄a:

Dión ná koo, tatá Ndios.

Ná natiin ní to'on va'a, xí'in to'on ndato,
xí'in ña ndíchi, xí'in ndivé'e, xí'in ñaño'ó,
xí'in ndidaá choon, xí'in ndée viti,
ta daá kuiti dión ná koo.

¹³ Dá n̄i kaa iin ta sá'ano ñoo xí'in yu'u:

—¿Ndá yoo kúu n̄a ndíxi dá'on kuxí káa, ta ndeí n̄i kii n̄a káa?

¹⁴ Dá n̄i kaai xí'in rá:

—Mii ní ná'á, tatá.

Dá n̄i kaa ra xí'in:

—Na káa kúu n̄a n̄i kankuei n̄i kii tein tandó'ó kini. Ta n̄i nakata na dá'on ná xí'in n̄i n̄a kúu léko, dá n̄i ndukuxí kachján.

¹⁵ Sa'á ñoo ndíta na noo ió Ndios dándáki na, ta nduú ñoo xínkuáchí ná noo ná ini ve'e ño'ona. Sa'á ñoo mii Ndios, n̄a ió dándáki noo téi káa, kúu n̄a koo xí'in ná, ta kandaka va'a ñaá ná.

¹⁶ Ta o kixi ka ña kuiko na, ta ni o íchi ka n̄a takuí, ta ni o ndíi ka n̄a kee ndindii, ta ni o koo i'ini ka koni n̄a,

¹⁷ dá chi mii vá na kúu léko in me'í noo n̄a ió dándáki káa kandaka na ñayuu yó'o, ta kandaka ñaá ná ko'on n̄a ko'ona na noo kána ndita takuí, kirá xí'o ña kataki chíchi yó. Ta nadáyaa mii Ndios ndidaá ndirnoo ná —kaá ta sá'ano ñoo xí'in.

8

Di'a n̄i kuu tá n̄i sa'anda Jesús sello kúu usa

¹ Tá n̄i ndi'i n̄i sa'anda n̄a sello kúu usa ñoo, ta kúu tádi óon n̄i kuu induú noo ió Ndios táto'on tixi dao hora.

² Ndi'i, dá kúu n̄i xinii ndíta usa ángel noo ió Ndios, ta iin rá iin na n̄i ni'i iin trompeta.

³ Dá n̄i kasáa iin ka ángel, ta n̄i sa kuin n̄a noo náa, ta né'e na iin copa oro noo kéi dusa n̄i saa na. Ta n̄i ni'i ná kua'á nda'o dusa, dá dáki'in tá'an na ña xí'in ña xíka ñayuu Ndios noo mii ná, dá kej ña noo náa oro ñoo, ña in noo n̄a ió dándáki ñoo.

⁴ Ta ini copa né'e ángel yó'o kána ño'oma dusa xí'in ña xíka ñayuu Ndios noo ná kokaan kua'an noo ió mii Ndios.

⁵ Tá n̄i ndi'i, dá n̄i dakúti ná copa yó'o xí'in ño'ó kéi noo náa ñoo. Ta nda induú n̄i dakána na ña nda noño'ó, ta kúu n̄i ka'andi, ta tái ká'an ñayuu, kúu n̄i sa kuita tasa, ta kúu ni'i nda'o n̄i tãan.

Di'a n̄i kuu tá n̄i tuu ángel ñoo usa trompeta

⁶ Ta ndin usa ángel ñoo n̄i nakujita nduu xí'in usa trompeta ñoo, ta kua'an n̄a tuu n̄a ró.

⁷ Tá n̄i tuu ángel mii noo ñoo trompeta n̄a, kúu n̄i koon ñiñi xí'in ño'ó kéi né'e tá'an xí'in n̄i nda noño'ó. Ná keeá kuendá ña on̄i ta'ándá kúu yito káa noño'ó, ta iin ta'ándá ra n̄i kej, ta uu ta'ándá ra ko ní kej. Ta n̄i kej ndi'i yukú kuji.

⁸ Ta n̄i tuu ángel kúu uu ñoo trompeta n̄a. Ta táto'on ki'o káa iin yuku ño'ó kéi ita, dión káa ña n̄i kankao noo taño'o. Ta iin ta'ándá noo on̄i ta'ándá taño'o ñoo n̄i nduu n̄i.

⁹ Ta iin ta'ándá noo on̄i ta'ándá kirí ño'ó ini taño'o n̄i xi'i, ta iin ta'ándá noo on̄i ta'ándá barco n̄i naá.

¹⁰ Ta n̄i tuu ángel kúu on̄i ñoo trompeta n̄a. Ta nda induú n̄i kankao iin tiñoo kéi ita nda noño'ó, ta kej ri táto'on ki'o kéi iin tirño'ó. Ta n̄i kankao ri

noq iin ta'ándá noq onj ta'ándá yuta, xí'ín noq iin ta'ándá noq onj ta'ándá noq kána takuij.

¹¹ Ta tñoo yó'o kúu rí nani Ova. Ta iin ta'ándá noq onj ta'ándá takuij ñó'o noñó'o yó'o ni nduu ova. Ta kúu kua'á nda'o ñayuu ni xi'i ni kee takuij ñó'o, dá chi ni nduu ova ra.

¹² Dá ni tuu ángel kúu komj ñóo trompeta na, ta kúu ni nda'o va iin tá'i ndindii, ta tóon ij vá uú tá'i ñá. Ta dión ta'ani ni ndo'o yoo xí'ín tñoo, chi ni nda'o ta'ani iin tá'i rí. Sa'á ñoo ni nakuin naá iin ta'ándá nduú noq onj ta'ándáan, ta dión ta'ani ni kuu sakuáa.

¹³ Dá ni sa nde'i, ta kúu ni xinij iin ángel tánee na xionoo na nda me'i induú, ta ni seídó'i ña ni'i ni kayu'ú ná:

—¡Nda'í kúu ví na ndéi noñó'o! ¡Nda'í kúu ví ná! ¡Ndeé ví nda'í ndo'o na tá ná tuu ndin onj ka ángel yó'o trompeta na!

9

¹ Tá ni tuu ángel kúu o'on ñoo trompeta na, dá ni xinij iin tñoo ni yaa nda induú, ta ni xinoq rj nda noñó'o, ta ni natiin rí nda'á kaa ña sóno yú'u yáí konó, ña koq noq sá tuu.

² Dá ni sonó rí yú'u yáí ñoo, ta kúu ni kanquei ño'oma koka kua'an induú táto'on k'i'o kána ño'oma yú'u iin xito ká'ano. Ta kúu ni da'i va noq ndindii ni kee ño'oma ñoo, chi iin ní ni naka'ani ña.

³ Ta tein ño'oma ñoo ni kanquei tika kanoo rí iin ní kúu noñó'o. Ta ni ni'i rj choon ña kían kee rí táto'on k'i'o kée tjdó'oma ndéi noñó'o.

⁴ Ta ni ta'andá choon noq rj ña ná dá'a ni kendava'a rí xí'ín ita, ni yuku kuíj, ni yító káa noñó'o. Sava'a ni ni'i rj choon ña kendava'a rí xí'ín ñayuu koq sello Ndios tánda taan.

⁵ Ta ko ní ta'andá ta'on choon noq rj ña kían ka'áni rj ñayuu. Sava'a choon ni ni'i rj kían kendava'a rí xí'ín ná o'on toon yoo, ta dár'u'u ñaá rí táto'on k'i'o kée iin tjdó'oma dár'u'u rj ñayuu xí'ín ion ndó'o rj.

⁶ Ta katoó ñayuu kuu na daá ñoo, tido o kuú ta'on na. Ta va'ará nda'í ná ka'an ná kuu na, tido o kuú ta'on na.

⁷ Ta táto'on ndáa kuéj, kirí sa ió nduu kandodó ra naá, k'i'o dión ndáa tika ñoo. Ta táto'on k'i'o ndáa corona oro, k'i'o dión ndáa ña kandodó dinj rj. Ta táto'on k'i'o ndáa noq ñayuu, k'i'o dión ndáa noq rj.

⁸ Ta táto'on k'i'o nánj idí dinj na ñá'a, k'i'o dión nánj idí dinj rj. Ta táto'on k'i'o ndáa noq'o ndika'a, k'i'o dión ndáa noq'o rí.

⁹ Táto'on iin kaa kían ndadí yu'ú ndíká rj. Táto'on k'i'o ní'i xido taxí tá'an kua'a kuéj ño'o carreta kua'an rj xí'ín ta kua'an naá, k'i'o dión ní'i xido oon kée ndixi rj.

¹⁰ Táto'on k'i'o ndáa ndó'o tjdó'oma, k'i'o dión ndáa ndó'o rj, dá chi ió ion ña. Ta ni natiin rj choon ña xí'ín ndó'o rj dár'u'u ka'í rj ñayuu o'on toon yoo.

¹¹ Ta mií ángel dándáki nda maá ini yáí konó ñoo kúu sato'o rj, ta Abadón nanián xí'ín to'on hebreo, ta xí'ín to'on griego nanián Apolión. To'on yó'o kónj kaa, ña dánaá ñaá.

¹² Ni ya'a va iin tandó'o, tido vei uú kaan.

¹³ Tá ni tuu ángel kúu iño ñoo trompeta na, dá ni seido'i tachi iin ñayuu, ta tachi yó'o ni kixi chí me'i ndin komj ndíkí ndíta iin iin titq noq náa oro ín noq Ndios,

¹⁴ ta ni kaaan xí'ín ángel kúu iño, na ni tuu trompeta ñoo:

—Kua'an ndasón ndin komj ángel ndíko yu'ú yuta ká'ano nani Eufates —kaañ.

¹⁵ Dá nî ndaxí ndin komî ángel ndíkò ñoó, ta ángel yó'o kían sà daá ío nduu ndáti kasandaá hora yó'o, xí'ín kuü yó'o, xí'ín yoo yó'o, xí'ín kuia yó'o, dá ka'ánián iin ta'ándá ñayuu noó onî ta'ándá na.

¹⁶ Ta ña yó'o ndáka iin tu'u ká'ano soldado kándodó kuéi. Ta nî seido'o yu'u ña kúu rá uu ciento millón soldado.

¹⁷ Ta ña yó'o nî xinî nî kee Ndios, ta ndidaá kuéi ñoó xí'ín ndidaá tã kándodó rî ní'ino do'onoo kaa, ta ndé'án tátò'on ndé'é ño'ó ita. Ta ndí'í ta'anian tátò'on ndé'é yuu ndato naní zafiro. Ta kuaán ta'anian tátò'on kí'o ndé'é azufre. Tátò'on kí'o ndáa dinî ndika'a, kí'o dión ndáa dinî kuéi ñoó. Ta ini yú'u rî kánkuei ño'ó ita, xí'ín ño'oma xí'ín azufre.

¹⁸ Ta nî xí'í iin ta'ándá ñayuu noó onî ta'ándá na nî kee ño'ó ita xí'ín ño'oma xí'ín azufre, tá'an ña nî kánkuei yú'u kuéi ñoó.

¹⁹ Ta xí'ín ndéé yú'u rî, ta xí'ín ndéé ndó'o rî dárkue'e rî ñayuu, dá çhî tátò'on ndáa dinî koo, dión ndáa dinî ndó'o rî, ta xí'ín ña yó'o dárkue'e rî ñayuu.

²⁰ Ta ñayuu, na kò ní xí'í nî kee ndin onî tãndó'o yó'o, kò ní xí'ín ij vá ná nandikó iní na, ta dánkoo na ña kini kée na, ni kò ní dándí'i na ña kían kandaño'o na ña u'u, ta kò ní dándí'i na ña kían kandaño'o na yoko nî kava'a xí'ín oro, xí'ín plata, xí'ín bronze, xí'ín yuu o xí'ín yító, va'ará kò túu nooán, va'ará kò tái do'an, va'ará kò kándaagan, tído ndáño'o ij vá naan.

²¹ Ta kò ní nándikó iní na sa'a ña sa'áni ná ndji, ta ni sa'a ña kétadi na xí'ín ñayuu, ta ni sa'a ña kídi na xí'ín na kò kúu ñadi'í na o yí'í ná, ta ni sa'a ña kí'ín kul'íná ná.

10

Kárxoo iin ángel ndakí, ta tárnee iin libro ló'o ndá'a ná

¹ Nî ndí'í, dá nî xinî konoo iin ka ángel ndakí ndá'o vei na nda induú, ta nî kii na tein iin viko, ta íin iin çhiyángí dinî ná. Tátò'on kí'o ndé'é ndindii, kí'o dión ndé'é noo ná. Tátò'on kí'o ndé'é ño'ó sá'ano ita, kí'o dión ndé'é sa'a ná.

² Ta tárnee iin libro ló'o ndá'a ná, ta nóno nooán. Ta xí'ín sa'a xoo kuá'a na séin na noó taño'o, ta xí'ín sa'a xoo íti na séin na noño'o íchí.

³ Ta tátò'on kí'o káyu'u ndika'a tondó, kí'o dión nî káyu'u ná. Dá tá nî ndí'í nî káyu'u ná, dá nî ka'andi usá ta'ándá.

⁴ Dá tá nî ndí'í nî ka'andi ñoó, dá kua'an yu'u taai ndi kóni kaa ña nî ka'andi ñoó. Tído nî seido'í iin tachî na nî ka'an xí'ín nda induú, ta kaáan:

—Ná dá'a nî taaón ndi kóni kaa ña nî ka'andi káa. Va'a kaan ná koo de'e nian noo míón.

⁵ Dá nî xinî nî ndane'e ángel íin séin noó taño'o ñoó xí'ín noño'o íchí ñoó ndá'a xoo kuá'a na chí induú di'a,

⁶ dá nî nachina'a ná Ndios, na daá takí kuii, na nî kava'a induú xí'ín noño'o xí'ín taño'o, xí'ín ndidaá ña'a ío nooán, ña o kándati ka na cháa ka tiempo,

⁷ dá çhî tá ná kasandaá kuü kasá'a tuu ángel kúu usá ñoó trompeta na, dá natpuu ndidaá ña sà io de'é nî kee mií Ndios tátò'on kí'o nî kaa na xí'ín profeta, tá'an na sà xino kuáchí noo ná, kaá ángel ñoó.

⁸ Ta mií tachî na nî seido'í nî ka'an xí'ín nda induú, ñoó kían nî ka'an tuku xí'ín, ta kaáan:

—Kua'an kí'on libro ló'o nóno noo tánee ndá'a ángel íin séin noó taño'o xí'ín noño'o íchí káa.

⁹ Dá nî keei kua'in noo íin ángel ñoó. Dá nî kaai xí'ín ná ña ná tei na libro ló'o ñoó nooí. Dá nî kaa na xí'ín:

—Jó'on, kei ña víti, dá ná kankao ova ña ini tison, tído kankao vidian tátò'on vidí ndudí ini yú'on —kaá na.

10 Dá n̄ n̄tiin libro ló'ò tánee ndá'a ángel ñoó. Dá n̄ seí ña. Ta kúu n̄ kankao vid̄ian ini yú'í tátò'on k̄i'o vid̄i ndud̄í, tído ini t̄ixi n̄ kankao ov̄a ña.

11 Dá n̄ kaa n̄a x̄í'ín:

—Miñan ndúsa kánian kastò'on x̄í'ín ñayuu sa'á ndí k̄ián ndo'o kuá'á nda'o ñoo x̄í'ín naciòn, x̄í'ín n̄a ká'an iin rá iin yú'u, x̄í'ín rey dándáki ña.

11

Di'a n̄i ndo'o uu t̄aa n̄i x̄i'o ndaa kuendá sa'a Ndios

1 Dá n̄ ni'j̄ yu'u iin ndoo, ta káa rá tátò'on káa iin vara chíki'ó n̄a. Dá n̄i ta'anda choon noo, chí kaá na x̄í'ín:

—Kua'án chíki'óon ve'e ño'o Ndios, x̄í'ín noo náa, ta naka'avón ndidaá kúu na ndéi ndáño'o Ndios.

2 Tído ná dá'a ni chíki'óon yé'é sat̄a vé'e, dá chí n̄a tukú, n̄a k̄o kúu ñayuu Ndios, n̄i n̄tiin yé'é sat̄a vé'e, ta ko'on n̄a koni x̄ixi na ñoo ñi ñoo tein uu diko uu yoo.

3 Ta ko'in tanda'í uu t̄aa x̄i'o ndaa kuendá sa'í, dá ka'an r̄a x̄í'ín ñayuu sa'a ndidaá ña koo. Ta dión kee ra iin mil uu ciento on̄i diko kuu, ta kandixi nda'í r̄a.

4 Ta ndin nduú t̄aa yó'o kúu ndin nduú yíto olivo, ta kúu ta'ani ra ndin nduú candelero ndíta tóon noo Ndios, n̄a kúu sato'o ñayuu yó'o.

5 Tá ió iin káa na ka'án kendava'a x̄í'ín rá, ta kúu kankuei ño'ó it̄a yú'u rá, dá dándúta ra t̄aa x̄iní u'u ñaá. Ta ndi ndáa mií n̄a kóni kendava'a x̄í'ín rá, k̄i'o dión ta'ani kánian kuu n̄a.

6 Ta t̄aa yó'o kakomí choon ña k̄ián kadi r̄a induú, dá o koon daj̄ x̄í'ín ndidaá tein kuu dána'a r̄a sa'a ndí k̄ián koo. Ta kane'e ra choon ña ndee ra takui'í ni, ta kane'e ta'ani ra choon ña dándó'o ra níto ñayuu ndidaá ta'ándá ká'án mií rá.

7 Tá ná dándí'í ra choon ni'j̄ rá, dá keta k̄it̄i tondó ká'ano yu'ú yá'j̄ konó ñoo, ta naá r̄i x̄í'ín ndin nduú t̄aa yó'o, dá kandeé rí x̄í'ín rá, ta ka'áni ñaá rí.

8 Ta yikí koño r̄a kandeí noo yá'í ñoo ká'ano, tá'an ña ká'an n̄a x̄í'ín Sodoma x̄í'ín Egipto. Ta ñoo yó'o ta'ani kúu noo n̄i chírkaa na sato'o yo Jesús ndíka cruz.

9 Ta na ndéi ndidaá ñoo ná'ano x̄í'ín ndidaá ñoo kuálí, x̄í'ín n̄a ká'an iin rá iin yú'u, x̄í'ín n̄a ndéi ndidaá naciòn koni kandeí yikí koño r̄a noo yá'í ñoo on̄i kuu dao, ta k̄o iin konó ña nduxian.

10 Ta kad̄ij̄ nda'o ini ñayuu ndéi noño'ó sa'á ña n̄i x̄i'j̄ r̄a, ta kee na iin víko ká'ano, ta dasá tá'an na ña'a noo ná, dá chí n̄i ndo'o nda'o níto n̄a ndéi ñayuu yó'o n̄i kee ndin nduú profeta ñoo.

11 Tído tá ná ya'a on̄i kuu dao, dá nataki ndin nduú r̄a kee Ndios, ta kúu ndakuei va ra. Ta kúu yu'ú nda'o ñayuu ndéi ñayuu yó'o tá ná koni n̄a ña n̄i nataki r̄a.

12 Dá kueidó'o ra tach̄i iin n̄a ka'an ni'j̄ chí induú, ta di'a kaaan x̄í'ín rá:

—Kua'án kaa ndó na'a k̄ij̄ ndo.

Ta sat̄a iin víko kaa ra ko'on r̄a induú, ta ndidaá n̄a x̄iní u'u ñaá koni x̄í'ín noo ná ña dión koo.

13 Ta mií hora dáa ni'j̄ nda'o t̄aan, ta noo iin iin ciento ve'e ndíta ñoo, koon uxian, ta kuu usa toon mil ñayuu. Ta dao ka ñayuu kandoo ñoo, yu'ú nda'o na kee ña kuu ñoo, dá kasá'a ná keká'ano na Ndios, n̄a ió induú.

14 Dión n̄i kuu, dá n̄i ya'a t̄andó'ó kúu uu, tído vej̄ iin kaan, ña kúu on̄i.

Di'a n̄i kuu tá n̄i tuu ángel kúu usa ñoo trompeta n̄a

15 Tá n̄i tuu ángel kúu usa ñoo trompeta n̄a, ta kúu tá'j̄ ni'j̄ nda'o n̄i kayu'ú kuá'á tach̄i chí induú, ta kaaan:

Nj̄ natiin Ndios, n̄a kúu sato'o yo, xí'ín Cristo ndidaá choon, ta dándáki kuii n̄a.

¹⁶ Dá nj̄ s̄a kuja xití ndin oko komi ta sá'ano ndéi d̄in Ndios noo ió n̄a dándáki na, ta nj̄ xino taan r̄a nd̄a noño'o ndáño'o ñ̄aá rá,

¹⁷ ta kaá r̄a:

Nákj̄'o ndu ndivé'e noo ní, sato'o Ndios, mií ní kúu n̄a kándéé kée ndidaá tá'an ñ̄a'a, ta mií ní kúu ní, ta mií ní nj̄ s̄a kuu ní, ta mií ní kúu n̄a kasaa. Ndivé'e ní, dá ch̄i mií ní kúu n̄a nj̄ natiin ndi'i choon viti, ta nj̄ kasá'a dándáki ní.

¹⁸ Nj̄ xido nda'o ini ndidaá nación, tído viti kí'an nj̄ kasá'a ñ̄a xido ini mií ní, dá ch̄i s̄a nj̄ kasandaá kuu keyíko ní s̄a'á ñ̄ayuu nj̄ xi'i.

Ta ko'on ní kemáni ní profeta, tá'an n̄a s̄a xinkuáchí noo ní, ta kemáni ta'ani ní ndidaá ñ̄ayuu mií ní, xí'ín ndidaá k̄a n̄a yu'ú ni'ini ñ̄aá, á mií ná kuálí ná o á mií ná ná'ano na.

Ta s̄a nj̄ kasandaá ta'ani kuu dánaa ní n̄a kéndaya'a xí'ín noño'o.

¹⁹ Dá nj̄ nono yé'é ve'e ñ̄o'o Ndios induú, ta túu iin iin sato, kirá dándáki ñ̄a nj̄ kandoo Ndios kemáni ná ñ̄ayuu n̄a. Ta nj̄ s̄a kuja tasa, ta táj̄ ká'an ñ̄ayuu, ta ní'i xido kúu ka'andi, ta nj̄ kasá'a táan, ta ná'ano nda'o ñ̄íí nj̄ kasá'a kóon.

12

Di'a nj̄ kuu tá nj̄ naá koq kua'á ká'ano xí'ín iin ñ̄a'a

¹ Nj̄ ndi'i, dá nj̄ xiniij̄ iin k̄a ñ̄a'a xixi kua'an chí induú, ch̄i nj̄ xiniij̄ iin ta'áná ñ̄a'a, ta dá'on ndixián kúu ndindii, ta t̄ixi s̄a'an nákaa yoq, ta kánoo iin corona nj̄ kava'a xí'ín uxj̄ uuj̄ t̄ij̄oo dinjan.

² Ta ñ̄o'o de'an, ta káyu'an, ch̄i s̄axián t̄ixián, dá ch̄i s̄a káki de'an, s̄a'á ñ̄oo ndó'o nioan.

³ Ta nj̄ xini ta'anii iin k̄a ñ̄a'a ká'ano chí induú, ta ñ̄a yó'o kúu iin koq kua'á ká'ano, ta us̄a kúu dinj̄ rj̄, ta uxj̄ kúu ndikj̄ rj̄, ta iin iin dinj̄ rj̄ ñ̄o'o tikata kuaán.

⁴ Ta xí'ín ndó'o rj̄ nj̄ yakó rj̄ iin tá'i noo ndin onj̄ tá'i t̄ij̄oo ñ̄o'o induú, ta nj̄ dakuéi ñ̄aá rí nd̄a noño'o. Ta nj̄ sartuu koq ká'ano yó'o mií noq ta'áná ñ̄a'a s̄a kua'an kaki de'e ñ̄oo, dá kokó rí de'an tá ná kaki xi.

⁵ Ta kúu nj̄ kaki va de'e ñ̄a'a yó'o, ta kúu xí iin tayíi. Ta kasandaá xj̄ dándáki xi ndidaa tá'an nación xí'ín vara k̄a. Tído nj̄ dít̄a ní'ini ñ̄aá Ndios yu'ú koq ñ̄oo, dá koo xi xí'ín ná noo ió n̄a dándáki na.

⁶ Dá nj̄ xino ñ̄a'a yó'o noq koq ñ̄oo kua'an noño'o j̄chí noq nj̄ kenduu Ndios kooán, ta ñ̄oo koto ñ̄aá ná iin mil uuj̄ ciento onj̄ diko kuuj̄.

⁷ Nj̄ ndi'i daa, dá nj̄ kuu iin ñ̄a'a chí induú, ch̄i nj̄ ndakuijn̄ Miguel xí'ín ndidaa k̄a ángel ndíta xí'ín ná, dá nj̄ naá n̄a xí'ín koq ká'ano ñ̄oo, xí'ín ndidaa ángel kini ndíta xoo mií rí.

⁸ Tído ko ní kándéé rí naá rj̄ xí'ín ná, ta ko ní ni'ij̄ k̄a rj̄ noq koo rí xí'ín ángel rj̄ induú.

⁹ Dá nj̄ dakána na koq ká'ano ñ̄oo kua'an rj̄ nd̄a sata vé'e, kirí kúu koq sá'ano, kirí kúu t̄imí'a, kirí naní Satanás, ta kirí yó'o kúu rí xionoo dánda'i ñ̄ayuu iin ní kúu ñ̄ayuu. Ta nj̄ dakána ni'ini na rj̄ nj̄ naaxino rj̄ nd̄a noño'o xí'ín ndidaa ángel tj̄.

¹⁰ Dá nj̄ sejdó'i nj̄ kayu'ú iin na chí induú, ta kaá n̄a di'a:

—S̄a nj̄ kasandaá vá kuuj̄ dáka'ki Ndios ñ̄ayuu n̄a, ta nj̄ natiin na ndidaa ndé, ta dándáki na ndidaa kúu ñ̄ayuu viti. Ta kómí Cristo choon viti, dá ch̄i

sá nì ðakána va na kirí dátaj kuachi na kándisa xì'in yó noo Ndios, tá'an kirí sá dátaj kuachi ñáá nduu ñoo.

¹¹ Tído nì kandeé vá ñayuu ñoo xì'in rí nì kee nì nà kúú léko, kirá nì xitá sa'a ná, xì'in sa'a ña nì sa xì'o ndaa nà kuendá sa'a t'o'on va'a Jesús, chì kò ní ndì'i ta'on ini nà sa'a ña kataki nà, di'a nì xì'o na mií ña kían kuu nà sa'a Ndios.

¹² Sa'a ñoo ná kadij ini yo'ó, induú, ta ná kadij ini ndo'ó, nà ndéi xaan. Tído nda'i kúú ví ndo'ó, nà ndéi noño'ó xaan, xì'in ndo'ó, kirí ño'ó ini taño'o xaan, dá chì xido nda'o ini kirí u'u konoo rí kosaa rì noo ndéi ndó, chì ná'a rí ña ndadá cháá vá kuu koo rí —kaá nà.

¹³ Tá nì kandaá ini koq ká'ano ñoo ña nì ðakána ñáá Ndios kua'an rì nda noño'ó, dá nì kee rí tákaa rí sata ñá'a, ña nì ðakáki tayíí ló'o ñoo, kua'an rì.

¹⁴ Dá nì ni'j ta'ána ñá'a ñoo uu ndixi ná'ano kirí ya'a, dá kuu ndarneeán ko'an nda noño'ó ichi, dá kandoo koo ñoo, dá kasandaáan noo nì kenduu Ndios kakaá de'áan, noo koto ñáá ná onì kuiá dao.

¹⁵ Dá nì ndusa rí kua'á nda'o takují sata ta'ána ñá'a ñoo, dá dátani ñáá rí, nì ka'an rí, dá chì takují nì kankuei yú'u rì kúú táto'on iin yuta.

¹⁶ Tído nì chindeé vá ñáá noño'ó yó'o, dá chì nì nono yú'án, ta kúú nì xì'i ndi'an takují yuta nì kankuei yú'u koq ká'ano ñoo.

¹⁷ Ta kúú nì xido nda'o ini koq ká'ano ñoo nì xini rì ta'ána ñá'a ñoo. Sa'a ñoo nì kee rí kua'an rì naá rì xì'in ndidaá ka de'án, tá'an nà né'e va'a choon nì sa'anda Ndios noo ná, chì nà yo'ó kúú nà xì'o ndaa kuendá sa'a Jesucristo.

13

Di'a nì kee uu kirí kini

¹ Nì ndi'i, dá nì sá kuin yu'u noo ñotí yu'u taño'o, dá nì xini nì xinkoo iin kiti deen vei rí noo taño'o ñoo. Ta usa kúú dinì rì, ta uxì kúú ndíkì rì, ta iin iin ndíkì rì ño'ó tikata kuaán, ta iin rá iin dinì rì tándaa kuu ká'an ndava'a sa'a Ndios.

² Ta táto'on kì'o káa chitó deen naní leopardo, kì'o dión káa kirí kini yo'o. Ta táto'on kì'o ndáa sa'a oso, kì'o dión ndáa sa'a rì. Ta táto'on kì'o ká'ano yú'u ndika'a, kì'o dión ndáa yú'u rì. Ta nì na'kì'o mií koq ká'ano ñoo ndé'e rì noo kítì yo'ó, ta nì na'kì'o ta'ani rí téi noo dándáki rí noo rì, ta nì xì'o ta'ani rí ndidaá tá'an choon sa'ne'e rí noo rì.

³ Ta nì xini ña nì tarkue'e iin dinì rì, ta kua'an rì kuu rì keean. Tído nì nduva'a va dinì rì noo nì tarkue'e ñoo, ta kò ní xì'i ta'on rí. Sa'a ñoo nì naá téi ini ñayuu nì xini nà, ta nì kasá'a ná ndíkoo nà rí.

⁴ Ta nì kasá'a ná ndáño'o na koq ká'ano, kirí nì xì'o choon noo kítì yo'ó, ta nì kasá'a ndáño'o ta'ani na mií rí, ta di'a kaá na kéká'ano na rì:

—¿Ndá yoo kándéé kée táto'on kée kirí chiká'ano yo'ó? Ta, ¿ndá yoo kandeé naá xì'in rí? —kaá nà.

⁵ Ta nì ni'j ta'ani rí ña ka'an rì ndidaá t'o'on táyíí, dá chindaya'i rí mií rí, ta ka'an ndava'a rí sa'a Ndios. Ta nì ni'j rì choon ña dándáki rí uu diko uu toon yoo.

⁶ Sa'a ñoo nì kasá'a rí ká'an ndava'a rí sa'a Ndios, ta kénóo rí kuu ná, ta ká'an ndava'a rí sa'a ve'e ño'ó noo ió Ndios, xì'in sa'a ndidaá nà ndéi induú.

⁷ Ta nì nono noo rì ña kían naá rì xì'in ñayuu Ndios, ta nì nono noo rì ña kandeé rí xì'in ná. Ta nì ni'j ta'ani rí choon ña kían dándáki rí ndidaá ñoo kuálí, xì'in ndidaá ñoo ná'ano, xì'in nà ká'an iin rá iin yú'u, xì'in nà ndéi ndidaá nación.

⁸ Ta ndidaá tá'an ñayuu ndéi ñayuu yo'ó nì kasá'a ndáño'o na rì, chì nda rá kò ñá'a kasá'a sa'a ñayuu, nda daá vá kò kándodó kuu ná noo libro noo

kándodó kuu nā nī'í ñā kataki chíchí. Ta ñā yó'o kúu libro nā kúu léko, nā nī sa'ání ná.

⁹ Sa'á ñoó ndi ndáa ndo'ó ió do'o, ná kueidó'o ndó noo ká'in.

¹⁰ Dá chī na nī kánian kakaá ve'e kaa, ve'e kaa va kasandaá nā, ta nā nī kánian kuu xí'in espada, kī'o dión kuu nā. Sa'á ñoó kánian kandeí nduu ñayuu Ndios ndo'o nío ná xí'in ñā ndeé iní nā, ta kánian kandita toon na xí'in ñā kándéé iní nā Ndios.

¹¹ Nī ndi'i, dá nī xiniij nī xinkoo iin ká kítī chiká'ano chí tixi ñó'o di'a, ta uu kúu ndíki rī, ta táto'on kī'o ndáa ndíki borrego, kī'o dión ndáaan. Tído táto'on kī'o ká'an koo ká'ano ñoó, kī'o dión ká'an kirí ñoó.

¹² Ta né'e ta'ani rī choon táto'on né'e kítī mií noo ñoó, ta noo mií rī kée kirí yó'o ndidaá ña'a. Ta dáka'an rī ndidaá ñayuu, dá kandaño'o na kirí mií noo ñoó, kirí nī nda'a dinī noo nī tarkue'e ka'í ñoó.

¹³ Ta kua'á nda'o ña'a ná'ano kée rī, dá chī nda induú dákoon rī ño'ó ita noo ndidaá ñayuu.

¹⁴ Dánda'í rī ñayuu ndéi noño'o, chī nī ni'í rī ñā kandeé rī kee rī ñā ná'ano noo kítī mií noo ñoó. Ta nī sa'anda rī choon noo nā ndéi noño'o ñā ná kava'a na iin na'ána, ñā káa táto'on káa kirí mií noo ñoó, tá'an kirí nī nda'a dinī noo nī tarkue'e ka'í xí'in espada.

¹⁵ Ta nī nono noo rī ñā kían kī'o rī tachī noo na'ána nī kava'a ñoó, dá kuu ka'an. Ta kómíán choon ka'ánián ndidaá ñayuu ko kándia kandaño'o ñaá.

¹⁶ Ta nī sa'anda rī choon ñā ná ñani tóni ndá'a xoo kuá'a ndidaá ñayuu o taan nā, ta ko né'e tandíni á mií ná kuálí ná o mií ná yatá ná, á mií ná kuíká ná o mií ná kúnda'í nā, á mií ná kúu ná sato'o o na ñó'o tixi ndá'a iin sato'o.

¹⁷ Ta ni iin tó'on ta'on ñayuu o kúu kuiin na ña'a, ta ni o kúu ta'on dīkó náan tá koó tóni ñoó o kuu rī o número kuu rī tándaa ndá'a ná o taan nā.

¹⁸ Yo'o kóni ñaxintóni, ta kóni dinī, dá taó kuendá ndo número kítī chiká'ano yó'o, chī número yó'o ká'an sa'a iin taá, ta número yó'o kúu iño ciento onī diko iño.

14

Xíta iin ciento uu diko komi mil ñayuu

¹ Nī ndi'i, dá nī xiniij iin ndichi nā kúu léko ñoó dinī yúku naní Sión, ta diin ná ndíta iin ciento uu diko komi mil ñayuu, ta taan iin rá iin na tándaa kuu léko ñoó xí'in kuu tatá nā.

² Dá nī seido'i nī'í ká'an nā chí induú. Ta táto'on kī'o ní'í xido takuij kua'a, kī'o dión nī'í ká'an nā. Ta táto'on kī'o káyu'ú dai, kī'o dión nī'í ká'an nā. Ta kádían táto'on kī'o kúu tá dáka'a na arpa, kī'o dión kúu noo ká'an nā.

³ Ta xíta na iin yaa saá noo nā ió dándaki ñoó, xí'in noo ndin komi ñā takí ñoó, xí'in noo ndin oko komi tá sa'ano ndéi diin ná ñoó. Ta ni ko iin ta'on kandeé katī'a yaa xíta na, sa'va'a iin ciento uu diko komi mil ñayuu nī dakáki Ndios tein ñayuu ndéi ñayuu yó'o kúu nā xíta ña.

⁴ Dá chī ndidaá nā yó'o ko ní ya'a ta'on na kee na kuachi xí'in nā ñá'a, sa'a ñoó ndáa vii vá ná. Ta ndidaá nā yó'o ndíko nā satá nā kúu léko kua'an nā ndéi kúu mií vá noo ná ko'on nā. Ta ndidaá nā yó'o kúu nā nī dakáki Ndios tein ndidaá ñayuu, dá kakuu na nā mií noo natiin Ndios xí'in nā kúu léko ñoó.

⁵ Ta ni iin tó'on ta'on ñā to'on ko ní kánkuei yú'u ná, chī kúu ná ñayuu ndáa vii noo Ndios, noo ió nā dándaki na.

Oni ángel xí'o ndaa kuendá

⁶ Nī ndi'i, dá nī xiniij tánee iin ká ángel xionoo na me'í induú, ta né'e na to'on va'a Jesús, ñā daá kuití koo, dá dána'a na ñá noo ñayuu ndéi noño'o,

noq ndidaá naci6n, noq ndidaá ñoo kuálí, noq na ká'an iin rá iin yú'u, xí'in noq na ndéi iin rá iin ñoo ná'ano.

⁷ Ta kaá na di'a káyu'ú ná:

—Kayu'ú ni'ini ndó Ndios, ta kǐ'o ndó ñaño'ó noq ná, chí sa ñi kasandaá kuú keyíq'o na sa'á ñayuu. Ta kandaño'o ndó Ndios, na ñi kava'a induú xí'in noño'ó, xí'in taño'o xí'in iin rá iin ndúta noq kána taquíi.

⁸ Ta sata ángel yó'o tánee iin ka ángel veí na, ta di'a káyu'ú ná veí na:

—Ñi yaa va ñoo Babilonia, ñi yaa va ñoo Babilonia, ña kúú ñoo ká'ano, dá chí ñi daxinián ndidaá tá'an naci6n xí'in ña kini xí'in ña ka'an noq kée de'e ñooan.

⁹ Ta sata ángel yó'o tánee iin ka ángel kúú oní veí na, ta di'a káyu'ú ná veí na:

—Ndi ndáa mií vá na ñi kandía ndáño'o kítí chíká'ano ñoo xí'in na'áná rǐ, ta ñi kandía ta'ani na ñi ñani tóni ndá'a ná o taan na,

¹⁰ dá kǐan kánian ko'o na vino ova, ña kúú ña xido ini Ndios xini ñaa ná, chí ko'qon Ndios kuei ndi'i na ña xido ini na satá ñayuu ñoo. Sa'á ñoo ndo'o kini nio ná kee ño'ó kéi xí'in azufre noq ángel xí'in noq na kúú léko.

¹¹ Ta daá kuití kuini ndichi ño'oma noq ño'lo na ndó'o nio ná, ta ni nduú ni ñoo o koní na nani'i ndée ná, chí ñi sa ndaño'o na kítí chíká'ano ñoo xí'in na'áná rǐ, ta ñi kandía na tándaa tóni rǐ ndá'a ná o taan na.

¹² Sa'á ñoo kánian kǐ'o ndeé ini ndidaá ñayuu Ndios, tá'an na ndíta ndaa xí'in choon ñi sa'anda Ndios noq ná, na kándée ká'ano ini Jesús.

¹³ Ta ñi seido'i ñi ka'an iin tachí na ñi ka'an ndá induú:

—Ta taa di'a noq tuti xaän: “Ta yó'o chí noq ndiká'an ndi kúú ví na kuu sa'á ña kúú ná kuendá sato'o yo Jesús.” Jaan, dión kían, kaá Espiritu iñ Ndios. Miían ndaa koni na nani'i ndée ná, dá chí na'a iñ vá choon ñi kee na.

Di'a ñi kuu tá ñi sa'anda iin ángel tirió xí'in uva noño'ó yó'o

¹⁴ Ta ñi xini tánee iin viko kuxí ndato ndá'o, ta noqán ñoo ío iin taq, ta kóni koo ra tát'on kǐ'o káa iin taq ñayuu yó'o. Ta kánoo iin corona oro diní rá, ta né'e ra iin hoz deen.

¹⁵ Dá ñi keta iin ka ángel ini ve'e ño'o Ndios, ta kúú ñi'i ndá'o ñi káyu'ú ná noq ra ío noq viko ñoo:

—Chikaq yó'o hoz sa'a tirió xaän viti, ta ka'andaan, chí sa ñi kasandaá va kuú ta'anda ña, dá chí sa ndidaá vá tirió káa noño'ó xaän ñi ichi.

¹⁶ Dá ñi chíkáa ra ío noq viko ñoo hoz sa'a tirió káa ñoo, dá ñi sa'anda ndi'i ra tirió káa noqán.

¹⁷ Dá ñi keta iin ka ángel ini ve'e ño'o Ndios, ña iin induú, ta tánee ta'ani iin hoz deen ndá'a ná veí na.

¹⁸ Dá ñi keta ta'ani iin ka ángel chí noq náa Ndios di'a, ta na yó'o kómí choon sata ño'ó kéi. Dá ñi káyu'ú ná iin ka ángel né'e hoz deen ñoo, ta kaá na:

—Chikaq hoz deen né'on xaän sa'a iin rá iin tu'u uva iin noq yito káa noño'ó xaän, dá chí sa ñi chíchi va rí.

¹⁹ Dá ñi chíkáa ángel ñoo hoz deen né'e na sa'a iin rá iin tu'u uva iin yito káa noño'ó. Dá ñi taán ná rǐ noq kaño'o rí ko'oní rǐ noq ña xido ini Ndios.

²⁰ Ta nda yu'ú ñoo ñoo ñi so'oní uva yó'o, ta noq ñi so'oní rǐ ñi xita kua'á ndá'o ñi, ta ñi kaa rá chí ñino tát'on díko tánee yú'u kuéi, ta ñi naqa'ani rá tát'on oní ciento kilómetro.

1 Nj̄ ndi'i, dá nj̄ xinī iin k̄a ñ̄a'a ndato, ñ̄a ká'ano, ñ̄a naá iníḡ xiniḡ chí induú. Ta ñ̄a yó'o kúú us̄á ángel, ta né'e na ndin us̄á t̄andó'ó noḡ ndi'i kando'o ñ̄ayuu, dá ndi'i ñ̄a xid̄o ini Ndios.

2 Dá nj̄ xini ta'anii iin ñ̄a'a káa tát̄o'on káa taño'o, ta yé'e r̄a tát̄o'on yé'e yuu tat̄a, ta nj̄ ñak̄i'in tá'an rá xí'in ño'ó kéj̄ it̄a. Ta nj̄ xini ta'anii ndidaá ña nj̄ kandéé xí'in kít̄i ch̄iká'ano ñoó, xí'in na'áná r̄j̄, ch̄i k̄o ní sá ndaño'o ñaá ná, ta k̄o ní kándia na ñ̄ani tón̄j̄ ná xí'in kuu r̄j̄ o número kuu r̄j̄. Ndidaá ña yó'o ndita noḡ taño'o yé'e tát̄o'on yé'e yuu tat̄a ñoó, ta ndidaá ña yó'o né'e arpa Ndios ndita na.

3 Ta xita na yaa nj̄ xita Moisés, tá'an ña s̄a xinkuáchí noḡ Ndios, xí'in yaa xita ña kúú léko, ta di'a xita na:

Ñ̄a ná'ano kée ní, ta ñ̄a ndato nd̄a'o kée ní, sato'o nd̄u.

Mii ní kúú ña kándéé kée ndidaá tá'an ñ̄a'a.

Ta mii ní kúú ña kéndúsá'ano, ta mii ní kúú ña kée ñ̄a ndaa.

Ta iin tó'ón din̄j̄ mii ní kúú rey dándáki ndidaá tá'an ñ̄ayuu.

4 ¿Ndá yoo ví ná kaa ñ̄a o yu'ú ña mii ní,

ñ̄a o kéká'ano na mii ní, sato'o nd̄u?

K̄o iin ta'on, dá ch̄i iin tó'ón din̄j̄ mii ní vá kúú ña ij̄.

Sa'a ñoó ná kuita ndidaá tá'an nació̄n noḡ mii ní, ta kandaño'o na mii ní,

dá ch̄i s̄a nj̄ na'a ní ñ̄a kényik̄o ndaa ní ndidaá ñ̄a.

5 Tá nj̄ ndi'i, dá nj̄ xinī ñ̄a chí induú nj̄ nonḡ yé'é noḡ kúú noḡ ij̄ cháá k̄a ini ve'e ño'o, ñ̄a ná'a ñ̄a nj̄ kand̄o Ndios kemán̄j̄ ná yó.

6 Ta ini ve'e ño'o ñoó nj̄ kan̄kuei us̄á ángel, ta ndin us̄á ángel ñoó né'e iin rá iin kue'e kando'o ñ̄ayuu. Ta ndíxi na dá'ón kuxi kach̄i, ta náye'e ndaa oon víán, ta nj̄ kaḡ noo iin cincho oro yu'ú ndiká ña.

7 Ta tein ndin kom̄j̄ ñ̄a tak̄i ñoó ni kana iian, ta né'an us̄á copa oro. Dá nj̄ x̄i'oan iin rá iian noḡ ndin us̄á ángel ñoó, ta nj̄ ch̄ití inian ño'o ñ̄a xid̄o ini Ndios, ña daá tak̄i kuii.

8 Ta kúú nj̄ ñakutí ve'e ño'o ñoó xí'in ño'oma, ta dión, dá nj̄ na'a Ndios ndi k̄i'o ká'ano na, ta nj̄ na'a ña ndi k̄i'o ndak̄i ña. Ta ni k̄o iin ta'on kuu k̄u'u ini ve'e ño'o Ndios nd̄a ná x̄ink̄o ndin us̄á kue'e né'e ndin us̄á ángel ñoó.

16

Di'a nj̄ kuu tá nj̄ kuei ángel ñoó copa ña

1 Ta nd̄a ini ve'e ño'o ñoó nj̄ sejd̄o'i k̄ayu'ú ná noḡ ndin us̄á ángel ñoó, ta kaá ña:

—Kua'án nd̄o kata nd̄o nd̄a noñó'ḡ káa ñ̄a ño'o ini ndin us̄á copa né'e ndó xaan, ñ̄a dándáki ñ̄a xid̄o ini Ndios.

2 Dá nj̄ kuei ángel mii noḡ ñoó ndút̄a ño'o ini copa ña noñó'ḡ yó'o, ta kúú nj̄ ndaki iin kue'e kini noḡ ñ̄ayuu nj̄ kandia nj̄ nat̄iin tón̄j̄ kít̄i ch̄iká'ano, ta nj̄ s̄a ndaño'o na na'áná r̄j̄. Ta kue'e yó'o nj̄ dat̄áni ñ̄ij̄ ná, ta nj̄ ndo'o nd̄a'o níḡ ná nj̄ kean.

3 Nj̄ ndi'i, dá nj̄ kuei ángel kúú uȳ ñoó ndút̄a ño'o ini copa ña noḡ taño'o. Ta kúú nj̄ nduu taño'o ñoó nij̄, ta ndé'é rá tát̄o'on ndé'é nij̄ ndij̄. Ta kúú nj̄ naá ndi'i va ñ̄a'a tak̄i xí'in kirí tak̄i ño'o ini taño'o ñoó.

4 Nj̄ ndi'i, dá nj̄ kuei ángel kúú on̄j̄ ñoó ndút̄a ño'o ini copa ña ini iin rá iin yuta xí'in ini iin rá iin ndút̄a noḡ kána takují. Ta kúú nj̄ nduu takují ñoó nij̄.

5 Dá nj̄ sejd̄o'i nj̄ ka'an ángel dándáki takují ñoó, ta kaá ña di'a:

—Iin ña ndaa nd̄a'o kúú ní, sato'o nd̄u, mii ní nj̄ s̄a kuu ní, ta mii ní kúú ní, ta mii ní kúú ña ij̄, dá ch̄i kényik̄o ndaa ní sa'a ndidaá ñ̄a'a,

6 ta sa'á ña n̄i sati n̄a ndéi noñó'o n̄i ñayuu mií ní, xí'ín n̄i profeta ní, sa'á ñoó n̄i sa'an ní n̄i ndee ní takují xí'i na kúu rá n̄i, ch̄i k̄i'o dión kánian ndo'o na sa'á ña kini n̄i kee na.

7 Ta n̄i seido'i n̄i kayu'u iin ka ángel nda noo náa Ndios, ta kaá n̄a:

—Miían ndaa kuiti dión kián, sato'o ndu, mií ní kúu Ndios kándéé kée ndidaá tá'an ña'a, ta kényiko ndaa ní, ta kényiko va'a ní sa'á ñayuu.

8 N̄i ndi'i, dá n̄i kuei ángel kúu komi ñoó ndútá ñó'o ini copa na noo ndindii, dá n̄i ndudeen cháa kaan, dá n̄i ch̄iñó'an ndidaá ñayuu xí'ín ñó'o.

9 Ta n̄i kej ñayuu ñoó n̄i kee ká'an̄i ndindii, ta n̄i ka'an ndava'a na sa'á kuu Ndios, n̄a kómí choon satá ndidaá t̄andó'o yó'o, ta k̄o ní xín na nandikó iní n̄a, ta k̄o ní xín na k̄i'o na ñaño'ó noo Ndios.

10 N̄i ndi'i, dá n̄i kuei ángel kúu o'on ñoó ndútá ñó'o ini copa n̄a noo ió k̄it̄i ch̄iká'ano ñoó dándáki rí. Ta kúu n̄i nakuín naá iin ní kúu vá noo ió r̄i dándáki rí. Ta ñayuu ndéi ñoó n̄i kasá'á sei yí'í n̄a yáa ná sa'á ña ndó'o téi nio ná,

11 ta n̄i ka'an ndava'a na sa'a Ndios, n̄a ió induú, ch̄i ndó'o nda'o nio ná sa'á ña táni ñí n̄a. Tído k̄o ní nándikó ta'on iní n̄a sa'á ña kini kée na.

12 N̄i ndi'i, dá n̄i kuei ángel kúu iño ñoó ndútá ñó'o ini copa n̄a ini yuta ká'ano naní Eufrates, ta kúu n̄i ich̄i va takují yuta ñoó. Ta kúu n̄i nono vá ich̄i noo ya'a ndidaá rey ndéi chí noo x̄inko ndindii.

13 Ta n̄i xin̄i n̄i kan̄kuei espíritu kini yú'u koó ká'ano xí'ín yú'u k̄it̄i ch̄iká'ano kuendá ña u'u ñoó, xí'ín yú'u ta kúu profeta to'on. Ta ndin on̄i espíritu kini yó'o ndáa tát̄o'on k̄i'o ndáa lá'o,

14 dá ch̄i espíritu ña u'u vá kián, ta kuá'á nda'o ña ná'ano kándéé espíritu yó'o kéean. Ta ko'an noo ndéi ndidaá rey noñó'o yó'o, dá nditútán ra, dá ko'on ra náa ra xí'ín Ndios tá ná kasandaá kuu n̄i kaxi mií Ndios, n̄a kándéé kée ndidaá tá'an ña'a.

15 Ta di'a kaá Ndios: “Yó'o ká'ín xí'ín ndó ña kasaāi tát̄o'on k̄i'o kée iin ta kují'íná. Sa'á ñoó ndiká'an̄i ndi kúu ví n̄a ndéi nduu, xí'ín n̄a ndaa dá'on ndixi na, ch̄i noón kúu n̄a o kóo vichí ta'on, ta o túu ta'on ña kedaá xí'ín ná xika'an noo ná”, kaá ná.

16 Ta n̄i nditútí espíritu kini ndidaá rey ñoó iin xían noo naní Armagedón, ta to'on yó'o kúu to'on hebreo.

17 N̄i ndi'i, dá n̄i kuei ángel kúu usá ñoó copa n̄a noo tach̄i, ta tái n̄i kayu'u iin na ini ve'e ño'o Ndios induú, nda noo ió n̄a dándáki na ñoó, ta kaá n̄a:

—Sa n̄i kuu va viti.

18 Tá n̄i ndi'i n̄i ka'an n̄a dión, ta kúu n̄i sā kuíta tasa, ta tái ká'an ñayuu, ta ní'i xido kúu ka'andi. Ta n̄i kasá'á táan noñó'o yó'o, ta kúu kini nda'o n̄i taan. N̄i kuu ni hora k̄o ní taan ta'on dión noñó'o yó'o nda n̄i kasá'á ndéi ñayuu nda viti.

19 Ta n̄i chachi ñoó ká'ano sa'á ña n̄i'í téi n̄i taan, ta on̄i tá'í n̄i chachi ña. Ta ndidaá ñoó ná'ano ñó'o iin rá iin nación n̄i koon ndi'an. Dá n̄i ndusáa ini Ndios ñoó ká'ano naní Babilonia, ña n̄i kasandaá kuu k̄i'o na vino ova ko'o de'e ñoogan, kirá dándáki ña xido nda'o ini n̄a xin̄i ñaá ná.

20 Ta ndidaá yúku ndíta ini taño'o xí'ín yúku ndíta noñó'o yó'o n̄i ndaño'ó ní'ini.

21 Ta kúu ná'ano nda'o ñí'ni n̄i koon ndā induú satá ñayuu ndéi noñó'o, ta iin iin ña ve'e tát̄o'on oko sa'on kilo. Ta kúu n̄i ka'an ndava'a ñayuu sa'a Ndios sa'á ña n̄i koon ñí'ni satá ná, dá ch̄i miían ndaa kuiti t̄andó'o ká'ano nda'o n̄i sā kian.

17

Kua'an iin ángel dándó'o na nio iin ñá'a díkó mií noó taa

¹ Nj ndi'i, dá nj kii iin ángel tein ndin usá ángel, na nj sa ne'e usá copa ñoo, dá nj kaa na xí'ín:

—Nakij chí yó'o, dá ná dána'j nooñ ndí kee Ndios dándó'o na nio ta'ána ñá'a xíxi kée díkó mií noó taa, ñá ió noó takuij kua'a.

² Xí'in ñá'a ñoo nj ya'a ndidaa rey ndéi noño'o yó'o nj kee ra kuachi, ta ndidaa na ndéi noño'o yó'o nj daxini mií ná xí'in ndidaa kuachi kéeán —kaá na.

³ Dá xí'in ñaxintónij ndáka na yu'u kua'an na iin noño'o jchí. Ta ñoo nj xinij kánoo iin ta'ána ñá'a sata iin kítij chiká'ano, ta kua'a nij ndé'é rí, ta iin níí ñíj rí nj ñata'an tándaa to'on kini ña kían ká'an ndava'a sa'a Ndios. Ta usá kúú dinij rí, ta uxj kúú ndíki rí.

⁴ Ta ndíxi ñá'a ñoo dá'on ndí'i, ña dáka tá'an xí'in ña kua'a tóon, ta nj ñata'an iin níí ñíjan ñó'o ñá'a oro, xí'in yuú luu ndáa xí'in perla. Ta tánee iin copa oro ndá'an, ta nj chití inian ñó'o ndidaa ña kini xí'in ndidaa ña ka'an noo kéeán xí'in ra kó kúú yíjan.

⁵ Ta taan ñá'a yó'o ndá'a iin kuú, ta ni kó in kátóni ini ndi kóni kaaan. Ta di'a kua'an kuú yó'o: “Ká'ano ndá'o ñoo Babilonia, ña kúú naná ndidaa na ñá'a díkó mií, xí'in naná ndidaa ña kini kua'an ió noño'o.”

⁶ Ta nj xinij ña xíni ñá'a ñoo, chij nj daxinián miíán xí'in nij na kúú ñayuu Ndios, xí'in nij na nj xí'í sa'a Jesús. Ta kúú nj naá vá iníj tá nj xinij ñá, chij iin ñá'a naá iníj kían kéeán.

⁷ Dá nj kaa ángel ñoo xí'in yu'u:

—¿Ndiva'a naá inóon? Viti kían ná ko'in kasto'in xí'on ndi kua'an sa'a ñá'a káa, xí'in sa'a kítij chiká'ano kánooán káa, xí'in sa'a ndin usá dinij rí xí'in sa'a ndin uxj ndíki rí. Ta kó in ta'on ná'a ña ko'in kasto'in xí'in.

⁸ Tá'an kirí nj xinon káa sa taki rí, tído kó taki ka rí viti. Vati xían daá, keta ij rí ini yáij konó, noo kóo noo sá tuu. Ndi'í ví, dá dánaa ñaa Ndios. Ta ndidaa ñayuu ndéi noño'o yó'o, na kó kándodó kuú noo libro nda rá nj kasá'a sa'a ñayuu yó'o, tá'an libro noo kándodó kuú na ní'í ña kataki chíchí, noon kúú na naá ini tá ná koni na ña kee kítij ñoo, dá chij nj sa taki rí, ta kó takí ka rí viti, tído nataki tuku va rí.

⁹ Ta ña yó'o xínño'o ñaxintónij, dá kandaá inon ndi dándákian. Ndin usá dinij rí kúú usá yúku, ta dinij yúku ñoo ió ñá'a káa.

¹⁰ Ta kúú ta'anian usá rey. Ta sa nj kuéj va o'on rey yó'o, ta viti dándáki iin ra, ta iin ka ra kámanij natiin ra choon. Tído tá ná kasandaá kuú daá ñóo, cháa ndá'o tiempo kánian dándáki ra.

¹¹ Ta mií kítij nj sa taki ñoo, ta kó takí ka rí viti, kirí yó'o kúú rey kúú ona, chij nákaa rí tein ndin usá rey yó'o, ta naá rí kee Ndios.

¹² Ta ndin uxj ndíki nj xinon káa kúú uxj rey, ta kó ñá'a ta'on natiin ra choon. Tído ndáda iin hora va kane'e ra choon xí'in kítij chiká'ano káa.

¹³ Ta iin tó'on vá nakani ini ndin uxj rey ñoo, sa'a ñoo nakí'o ra choon né'e ra noo ndá'a kítij chiká'ano ñoo.

¹⁴ Ta rey yó'o xí'in kítij yó'o naá xí'in na kúú léko Ndios, tído kandeé vá léko xí'in rá, dá chij mií ná kúú sato'o noo ndidaa sato'o, ta mií ná kúú rey noo ndidaa rey. Ta na ndíta xoo na kúú na nj kana mií ná xí'in na nj kaxi mií ná, xí'in na ndíta toon xí'in ná.

¹⁵ Ta nj kaa ta'ani ángel ñoo xí'in yu'u:

—Takuij nj xinon ñó'o noo ió ñá'a díkó mií ñoo, kúú ndidaa tá'an ñoo, xí'in ñayuu kua'a, xí'in iin rá iin nación, xí'in na ká'an iin rá iin yú'u.

¹⁶ Ta ndin uxí ndíkí nì xìnḡon diní kítí ñoó, xí'ín mií rí kúú rā koni u'u ñá'a díkó mií noḡ ṭāa ñoó, ta dánkoo nda'í ñáa rá, ta taxí vichí ñáa rá, ta keí yí'í rā koñḡoan, ta chiñó'o ñáa rá.

¹⁷ Dá chí k'í'o dión nì chikáa Ndios ini rā ña kían kee rā ña kóni mií ná. Sa'á ñoó naki'ín tá'an ña nakani ini rā, dá naki'o rā choon né'e rā noḡ ndá'a kítí chiká'ano ñoó, dá ná xinkoo to'on k'í'o ká'an to'on Ndios.

¹⁸ Ta ñá'a nì xìnḡon káa kúú ñoo ká'ano, ña kían kómí choon satā ndidaá rey dándáki noñó'o yó'o.

18

Dì'a nì kuu tá nì naá ñoo Babilonia

¹ Nì ndi'i, dá nì xiniḡ konoo iin ká ángel vei na ndā induú, ta ká'ano nda'o choon né'e na vei na, ta kúú nì ñaye'e ndaa oon ví noñó'o yó'o nì kee na, dá chí ndato nda'o yé'e na.

² Ta kúú nì'í nda'o táj nì kayu'ú ná, ta kaá nā:

—Sa nì yaa va ñoo ká'ano Babilonia, sa nì yaa va ñoo ká'ano Babilonia. Ta nì nduuan cho'o ña u'u, ta nì nduuan káḡ noḡ ñó'o ndidaá tachí kini, ta nì nduuan táka ndidaá tá'an laa kini ndáa, kirí kúú laa tikíni.

³ Dión nì ndo'o ñoo ñoó, dá chí nì xí'oan vino, kirá kúú kuachi ka'an noḡ, noḡ nā ndéi iin rá iin nación, dá nì xí'í na rā. Ta ndidaá rey ñayuu yó'o nì ya'a nì kee kuachi xí'ín ñoo yó'o. Ta ndidaá ṭāa náka'an nda'í ndéi noñó'o yó'o nì kekuiká rá mií rá, dá chí nì xiin ñoo ñoó ndidaá ña'a xinñó'an noḡ rá, dá keean kuachi ka'an noḡ, dá ndinoo inian.

⁴ Dá nì seido'í nì ka'an tachí iin ká nā nì ka'an chí induú, ta kaá nā di'a:

—Ndo'ó, nā kúú ñayuu mií, kankuei ndó ñoo xaḡn, dá ná dá'a nì kuei ndó noḡ kuachi kée nā ndéi xaḡn, dá kían ná dá'a nì ndo'o niḡ ndḡ kee ṭandó'o vei ndo'o ñayuu xaḡn.

⁵ Dá chí ndidaá kuachi kée na nì xinkoo ndā induú, tído viti ndékuendá Ndios sa'a iin rá iin ña kini kée na.

⁶ Sa'á ñoó kua'an ndo nandio né'e ndó noḡ nā ñoo káa ndidaá ña'a nì kee na xí'ín ndó. Ta noḡ iin rá iin ña kini nì kee nā ñoo ñoó xí'ín ndó, kua'an ndo kee ndóan uu ta'ándá xí'ín ná. Ta kua'an ta'ani ndó taán ndo uu ta'ándá ndirá ova cháá ká ḡ duḡ ndiróon nì xí'o na noḡ mií ndó, ta naki'o ndó rā noḡan.

⁷ Ta sa chíndaya'í ñoo yó'o mián, ta sa katoḡan keeán kuachi ka'an noḡ. Táto'on sa keeán kuachi, k'í'o dión k'í'o ndó ña ndo'o níman, ta k'í'o dión ta'ani k'í'o ndó ña ná kuakián. Dá chí sa kuryí ñoo yó'o xí'ín mián, ta kaáan: “Yó'o ióí kúú iin reina, ta kḡ kúú ta'oin iin ña kuán, ta nì iin kuḡ ta'ón ḡ kuakii.”

⁸ Ta sa'á ña ká'an dión, sa'á ñoó iin tó'on daá vá kuḡ kasaḡ kue'e sataḡn, ta kuu ndi'í de'e ñooan, ta nda'í kuakián, ta nda'í kuikoán, ta xí'ín ñó'o k'í ita keí ña, dá chí ná'ano nda'o ña'a kee Ndios, nā kúú sato'o yo, ta mií ná keyiko sa'an.

⁹ Ta ndidaá rey dándáki noñó'o yó'o, tá'an rā nì ya'a nì kee kuachi xí'ín ñoo yó'o, tá'an rā nì sa ndei diḡ xí'an, roón kúú rā kuaki, ta nda'í ka'an rā sa'an tá ná koni rā ña iin ndichi ño'oma'á toón k'í ña.

¹⁰ Ta xíká nda'o kuita rā sa'á ña yu'ú rā ña k'í ñoo ñoó, ta kaa rā:

—Nda'í kúú ví ñoo ká'ano Babilonia káa, nda'í kúú vían, ña kúú ñoo ndakí, dá chí iin hora di'a nì naá ndi'an nì kee Ndios.

¹¹ Ta nda'í kuaki ndidaá tá náka'an nda'í ndéi noñó'o yó'o, ta nda'í ka'an rā sa'a ñoo yó'o, dá chí kḡ iin ká kuuin ña díkó rá táto'on k'í'o sa kee ñoo yó'o.

¹² Dá chí va'a nì sa xiian ña nì kava'a xí'ín oro, xí'ín ña nì kava'a xí'ín plata, xí'ín ña nì kava'a xí'ín yuu luu ndáa, xí'ín perla, xí'ín dá'on táyí ndáa, xí'ín dá'on kua'á toón, xí'ín dá'on seda, xí'ín dá'on kua'á nì, xí'ín yíto támi sá'an,

xí'in ndidaá ña ñi kava'a xí'in no'o yokó elefante, xí'in ña ñi kava'a xí'in yito va'a, xí'in ña ñi kava'a xí'in ka kuaán, xí'in ña ñi kava'a xí'in ka oon, xí'in ña ñi kava'a xí'in yuu ndato nani marmol,

¹³ xí'in canela, xí'in nduta támi sá'an, xí'in dusa, xí'in duku támi sá'an, xí'in dusa kuxi támi sá'an, xí'in vino, xí'in siti, xí'in harina ndato, xí'in tirió, xí'in kirí xío vee, xí'in borrego, xí'in kuéi, xí'in carreta, xí'in ñayuu kéchóon, xí'in níó ñayuu.

¹⁴ Ndidaá kuj'i va'a sa katoó ñoo kaa ñi kuxiká vá nooan viti. Ta ndidaá ña va'a xí'in ña ndáya'i ñi kuxiká vá nooan, ta ni iin kuu ka o konian ndidaá ña yó'o.

¹⁵ Ta ndidaá ta náka'an nda'i xí'in ña va'a yó'o ñi kekuiká rá mií rá ñi kee ñoo ñoo, dá ch'i sa xiin va'an noo rá. Ta xiká nda'o kakuja ra sa'á ña yu'u rá ña kéi ñoo ñoo, ta nda'i kuaki ra, ta nda'i ka'an ra,

¹⁶ ch'i kaa ra:

—Nda'i kuu ví ñoo ká'ano kaa, nda'i kuu ví ñoo sa ndixi dá'on táyíi ndaa, xí'in dá'on kua'á to'on xí'in dá'on kua'á nij, ta ñi sa komián ña'a oro xí'in yuu luu ndaa xí'in perla, ta sa kaa táyíián.

¹⁷ Nda'i kuu víán, dá ch'i iin hora di'a ñi naa ndi'i ña kuiká sa komián —kaa ra.

Ta ndidaá ra dáka'ka barco xí'in ra chíndeé tá'an xi'in rá, xí'in ndidaá ka ta'a kéchóon no'o taño'o kakuja nda noo xiká ñoo

¹⁸ kande'é rá iin ño'oma toón kéi ñoo ñoo, dá kaa ra:

—Ni iin to'on ta'on ñoo ko ní kandeé ki'in tá'an xí'in ñoo ká'ano kaa.

¹⁹ Ta chikodó rá ñoyaká ño'o diñi rá, ta kayu'u rá, ta kuaki ra, ta nda'i ka'an ra, ch'i kaa ra:

—Nda'i kuu ví ñoo ká'ano kaa, nda'i kuu víán, ch'i ñoo kaa ñi kedaá xí'in ndidaá ta kómí barco, dá ñi kekuiká rá mií rá xí'in ña kuiká ió nooan. Tído iin hora di'a ñi naa ña —kaa ra.

²⁰ Sa'á ñoo kadij iní ndo'ó, na ndéi induú, sa'á ña ndó'o ñoo ñoo dión, ta kadij iní ndo'ó, na kuu ñayuu Ndios, xí'in ndo'ó, na kuu apóstol, xí'in ndo'ó, na kuu profeta, dá ch'i sa ñi dandó'o Ndios níó ñoo ñoo sa'á ña ñi keeán xí'in ndó.

²¹ Dá ñi tiin iin ángel ndakí nda'o iin yuu ká'ano, ña kaa tát'o'on ki'o kaa iin yuu molino. Dá ñi dakána na ña no'o taño'o, dá ñi kaa na:

—Tát'o'on ki'o ndéé téi ñi kan'kao yuu kaa, ki'o dión ndo'o ñoo ká'ano Babilonia, dá naa ña, ta ni iin kuu ka o nándio'oon.

²² Ta ni iin kuu ka o kuedó'o yó dáka'a na ñoo kaa yaa xí'in arpa, ni o káta ka na, ni flauta ni trompeta ka o tuú na, ta ni ra ti'a kava'a ña luu ndaa o kánde'i ka, ta ni ña xido molino o kuedó'o ka yo ñoo ñoo.

²³ Ta ni ño'o íti ka o kéi ñoo kaa, ta ni o kuedó'o ka yo kantó'on na ko'on tanda'a. Dión ndo'an, ch'i ta sa naka'an nda'i sa ndéi ñoo ñoo sa kuu ra ta ndáya'i no'o na ndéi ñayuu yó'o, ta ñi danda'i na ñoo ñoo ndidaá tá'an nacióon xí'in ña tadi.

²⁴ Ta ñoo kaa sa sati na ñi ndidaá profeta xí'in ñi ñayuu Ndios xí'in ñi ndidaá na ñi sa'áni ná ñayuu yó'o.

19

¹ Ñi ndi'i, dá ñi seido'i tá'i ká'an kua'á nda'o ñayuu chí induú, ta kaá na:

¡Aleluya, na ká'ano kuu Ndios, sato'o mií yó!

Mií ná kuu na dáka'ki ñaa,

mií ná natiin ñaño'ó xí'in to'on ndato xí'in ndidaá choon,

² dá ch'i keyiko ndaa na, ta keyiko va'a na sa'a iin rá iin ñayuu,

sa'á ñoó nì keyíko na sa'á ña kini nì kee ñá'a xíxi kée díkó mií noó ɬaa,
 dá chī nì datúúán ndidaá ñayuu ndéi noñó'ó,
 sa'á ñoó nì ya'a na nì kee na kuachi.

Ta nì naki'in ya'i Ndios noo ñá'a ñoo
 sa'á ña nì sataa nì ñayuu sa xino kuáchí noo ná.

³ Dá nì kaa tuku ñayuu kuá'a ñoo:

—¡Aleluya! Chī ño'oma tóon kána noo kée ñoo ká'ano ñoo. Ta daá kuití kana ña.

⁴ Ta ndin oko komi ɬa sa'ano ñoo xí'in ndin komi ña takí ñoo nì sa kuɬa xití,
 dá nì sa ndaño'o na Ndios, na ío dándáki noo téi ñoo, ta kaá na:

—¡Dión ná koo! ¡Aleluya!

⁵ Dá nì seido'i nì ka'an na nda noo ío Ndios dándáki na noo téi ñoo, ta kaá na:

Ndidaá tá'an ndo'ó, na xínkuáchí noo Ndios, keká'ano ndó Ndios.

Ta keká'ano ta'ani ñaa ndo'ó, na yu'ú ni'ini ñaa,

á mií ndó yatá ndó, o á mií ndó kuálí ndó.

⁶ Nì ndi'i, dá nì seido'i táj ká'an kuá'a nda'o ñayuu, ta noo ká'an na ní'i
 táto'on k'i'o ní'i xido xíka takuúj ini yuta, ta ní'i ta'ani táto'on k'i'o ní'i tá káyu'u
 dai, ta kaá na:

Aleluya, dá chī dándáki sato'o yo Ndios,

na kándéé kée ndidaá tá'an ña'a.

⁷ Ná kadij iníó, ta ná kandeí dij yo, ta naki'o yó ñaño'ó noo ná,

dá chī sa nì kasandaá va kuɬ tanda'a na kúú léko xí'in ñadi'í na,

ta sa ío nduu va ñadi'í na ña kían tanda'a ná xí'in ná.

⁸ Chī nì naatin ñadi'í na dá'on táyí ndáa, ta ndato kuxí ña, ta ndato ye'an.

Dá chī ña dándáki dá'on táyí ndáa ñoo kúú ndidaá ña va'a nì kee ñayuu Ndios.

Ndiká'an ví na ko'on kadíni víko noo tanda'a na kúú léko

⁹ Dá nì ka'an ángel ñoo xí'in yu'u:

—Taa ña ko'in ka'in xí'on: “Ndiká'an ví na nì nakana Ndios ko'on kadíni
 víko noo tanda'a na kúú léko.”

Dá nì kaa ta'ani na xí'in:

—Miian ndaa kuiti to'on mií Ndios kían ká'in xí'on —kaá na.

¹⁰ Dá nì sa kuúin xití noo ná, dá nì ka'in kandaño'i na. Tído nì kaa na xí'in:

—Ná dá'a nì keeón dión, dá chī iin ɬa xíno kuáchí dáó xí'in vóon noo Ndios
 kúú yu'u, táto'on k'i'o kée dao ka ñanon, na xí'o ndaa kuendá sa'a Jesús.
 Kua'an kandaño'o iin tó'on diñ Ndios. Chī to'on ndaa Jesús kían dátoon
 ñaxintónj profeta, dá ká'an na sa'á ña vejí koo.

Yó'o nì karxóo iin na kánóo iin kuéj kuxí

¹¹ Dá nì xinij nì nono induú, ta kúú nì xinij iin kuéj kuxí, ta kánóo iin ɬaa
 sata ri, ta nani ná, Na Kéndús'a'ano, Na Ndaa. Dión nani ná, dá chī keyíko ndaa
 na, ta ko naá ndava'a na xí'in ni iin tó'on ñayuu.

¹² Táto'on k'i'o ndé'e ñoo ita, k'i'o dión ndé'e nduchí noo na. Ta kuá'a nda'o
 corona kándodo diñ ná. Ta né'e na iin kuú, tído ko iin ta'on kátónj ini ndi kónj
 kaa kuú ñoo, savá'a iin tó'on mií va ná ná'a.

¹³ Ta ndíxi na iin dá'on nì nakuchi nì. Ta nani ná, To'on Mií Ndios.

¹⁴ Ta kuá'a nda'o tu'u soldado Ndios ndéi induú takuei ra vejí ra satá na
 kánóo kuéj kuxí ñoo. Táyí nda'o ndáa dá'on ndato kuxí ndíxi ra vejí ra, ta
 kándodo ta'ani ra kuéj kuxí vejí ra satá ná.

¹⁵ Tárnee iin espada deen yú'u ná dárkue'e na ñayuu ndéi iin rá iin nación
 xí'an. Ta xí'in vara kaa dándáki ñaa ná. Ta mií ná ko'óni uva xí'in sa'a ná, dá

kana ndútą rj. Ta kirá yó'ọ dándáki ña xídọ nda'ọ ini Ndios, na kándéé kée ndidaá ña'a.

¹⁶ Ta dá'on ndíxi na ndá'a iin kuų, ta di'in na viti ndá'a ña. Ta kuų yó'ọ kaá di'a: "Rey noọ ndidaá kúú rey, Sato'ọ noọ ndidaá kúú sato'ọ."

¹⁷ Nj ndi'i, dá nj xinij iin kaá ángel noọ ndindii, dá nj kayu'ú ángel ñoó, dá kaá na xí'in ndidaá laa tánee me'i induú:

—Nakíj ndidaá ndo'ó nditúti ndi'i ndó kadíni va'a ndó koño kee Ndios,

¹⁸ dá chj ko'on na kj'ọ na koño rey kei ndo, xí'in koño ta dándáki soldado, xí'in koño ta ndakí xí'in koño kuéj xí'in koño ra nj sa ndodó rí, xí'in koño ndi ndáa mií vá ñayuu, á mií ná kúú ná sato'ọ o mií ná kúú ná na ño'ọ tixi ndá'a sato'ọ, á mií ná kuálí ná o á mií ná ná'ano na.

¹⁹ Ndi'i, dá nj xinij kítj chiká'ano ñoó xí'in ndidaá rey dándáki noño'ọ yó'ọ xí'in soldado ra. Ndidaá ąa yó'ọ nj nditúti naá xí'in na kánóo satą kuéj kuxi ñoó, xí'in soldado Ndios vej xí'in ná ñoó.

²⁰ Dá ví nj kankao kítj chiká'ano ñoó xí'in profeta to'on ñoó noọ ndá'a ná. Ta profeta ñoó kúú ra sa kandeé sa kee ña ná'ano noọ ñayuu nj kee kítj ká'ano ñoó, ta dión sa danda'í ra na nj naatiin tóni kítj ñoó, ta nj sa ndaño'ọ na na'áná rj. Dá nj dakána ni'ini Ndios kítj ñoó xí'in profeta to'on ñoó ini ąakují kúú ño'ọ ita xí'in azufre.

²¹ Ta dao ka ąa ñoó nj xi'j nj kee espada tánee yú'u na kánóo kuéj kuxi ñoó. Dá nj ndutú'u ndidaá laa nj sei rj koño ąa ñoó nda nj ndjinoo ini rj.

20

Dándáki Cristo Jesús iin mil kuia

¹ Nj ndi'i, dá nj xinij koño iin ángel vej na nda induú, ta né'e na nda'a kaą yé'é yáj konó, noọ koó noọ sá tuu, ta né'e na iin cadena chikáni vej na.

² Dá nj kandeé ná nj tiin na kirí kúú koọ ká'ano ñoó, kirí naní Satanás, kirí kúú ąim'á, ta nj so'oní na rí xí'in cadena né'e na ñoó, dá ná kandiko rj iin mil toon kuia.

³ Ta nj dakána na rj nda maá ini yáj konó ñoó, ta nj sadi na yé'an, ta nj kani na sello yé'an, dá ná dá'a ni konó ni iin tó'on ñayuu noọ nj sadi na, dá kían ná dá'a ka ni keta rí danda'í rj ni iin ka nación nda ná xinkoọ iin mil kuia. Tá nj ndi'i, dá kánian ndaxj rj cháá tiempo.

⁴ Dá nj xinij ndíta téj ta sa'ándá choon, ta ñoó nj nandei ndidaá na nj naatiin choon ña keyiko na sa'a ñayuu. Ta nj xini ta'aní niọ na nj ta'andá diko sa'a ña sa xí'ọ ndaą na kuendá sa'a Jesús, xí'in sa'a ña kándisa na to'on Ndios. Na yó'ọ kúú na ko ní sá ndaño'ọ kítj chiká'ano ñoó, ta ni na'áná rj, ta ni tóni rj ko ní ñani taan na ni ndá'a ná. Ndidaá na yó'ọ nj natakí, ta nj ni'j ná ña dándáki na xí'in Cristo iin mil toon kuia.

⁵ Chj na yó'ọ kúú na mií noọ nj natakí. Tído dao ka na kúú ndji, ọ nátaki ta'on na nda ná xinkoọ iin mil kuia.

⁶ Ndiká'an ví na natakí mií noó, ta kakuu ta'ani na na ij, dá chj ọ koni ta'on na kuu na ta'ándá kúú uu. Di'a ni'j tá'j ná kakuu na dutj mií Ndios xí'in dutj Cristo, ta dándáki na xí'in ná iin mil toon kuia.

Di'a koo tá dakána Ndios ąim'á nda maá ini taño'ọ noọ kéj itą ño'ọ xí'in azufre

⁷ Tá ná xinkoọ iin mil toon kuia ñoó, dá ví ndaxj ąim'á yáj konó noọ ndadi ni'ini rí.

⁸ Dá ví keta rí kanoo rí danda'í rj na ndéi ndidaá nación ño'ọ ndin komj xoo tachj noño'ọ. Nda noọ kúú kuendá Gog xí'in nda noọ kúú kuendá Magog kanoo rí danda'í rj ñayuu, dá nditúti rí na, dá ko'on na xí'in rí naá rj xí'in

ñayuu Ndios. Tátò'on kua'a kúú ñotí ndéi yu'ú taño'o, kì'o dión ví kua'a kakuu ñayuu nditúti rí.

⁹ Chì nì kii na iin rá iin xoo ñayuu, nda noo xíká cháá ka, dá kaq noo na ñoo noo ndéi tu'u ñayuu Ndios, noo kúú ñoo manì noo Ndios. Tído dákóon Ndios ño'ó kéi ita sata ná, dá naá ndí'í na.

¹⁰ Ta tìmi'á, kírì nì danda'í ñayuu ñoo, dákána ñaa Ndios ko'on rì nda maà ini taño'o noo sá'ano ita ño'ó xí'ín azufre, noo nákaa kítì chiká'ano ñoo xí'ín profeta to'ón ñoo. Ta daá kuití ndo'o nani níó rì nduu ñoo xí'ín profeta ñoo.

Ió Ndios iin téi kuxí, ta kényiko na sa'á ñayuu

¹¹ Nj ndi'í, dá nì xini iin téi kuxí ká'ano, ta nì xini ta'ani nà ió dándáki ñoo. Ta nì naá noño'o xí'ín induú noo nà ió ñoo, ta nì iin to'ón ta'on xián ko ní nátuu kaan.

¹² Dá nì xini ndíta ndidaá nà nì xi'í, nà ndáya'í xí'ín nà ko ndáya'í noo Ndios. Dá ví nì nono ndidaá libro ñoo. Ta nì nono ta'ani iin ka libro, ta ña yó'o kúú libro noo kándodó kuu nà nì'í ña kataki chíchí ná. Dá ví nì keyíko sa'a iin rá iin nà nì xi'í ñoo tátò'on káa rá ió ña kándodó noo dao ka libro ñoo, chì nì keyíko na sa'á ña nì kee na.

¹³ Ta nì nakì'o taño'o ndidaá ñayuu nì xi'í ño'ó noo ra. Ta nì nakì'o ta'ani ña kédaá xí'ín ñayuu, dá xí'í nà, ndidaá tá'an ñayuu ño'ó tìxi ndá'án. Ta nì nakì'o ta'ani yáì ndji ndidaá ndji ño'ó inian. Dá ví nì keyíko sa'a iin rá iin na tátò'on kì'o káa rá ió ña'a nì kee na.

¹⁴ Ta ña kédaá xí'ín ñayuu, dá xí'í nà, xí'ín yáì ndji nì sata Ndios ña kua'an ini takují kúú ño'ó ita. Ña yó'o dándáki ña kuu ñayuu ñoo ta'ándá kúú uu.

¹⁵ Tá'an nà ko kándodó kuu noo libro noo kándodó kuu nà nì'í ña kataki chíchí ñoo, noón kúú nà nì dakána Ndios ini takují kúú ño'ó ita.

21

Kava'a Ndios iin noño'o sa'á xí'ín induú sa'á

¹ Nj ndi'í, dá nì xini iin induú sa'á xí'ín iin noño'o sa'á, dá chì induú míí noo xí'ín noño'o míí noo nì ya'a vaan kua'an, ta koó ka va taño'o nákaa.

² Dá nì xini míí yu'u, Juan, ña kúú ñoo Jerusalén sa'á, ña kúú ñoo ij. Ta nì xini konooan vei ña nda induú nì kee míí Ndios, ta luu nì kenduuan mííán tátò'on kée iin ña'a nì kenduú míí vei natiin yíjan.

³ Dá nì seido'í nì kayu'ú iin na nda induú, ta kaá na:

—Kande'é, ña xaan kúú ve'e ño'ó Ndios, ta viti íian noo ndéi ñayuu nà, dá chì koo na xí'ín ñayuu nà, ta kakuu na nà ñoo míí Ndios, ta kanoo míí Ndios tein na, ta kakuu na Ndios noo ná.

⁴ Ta dánayaa Ndios ndínoo ñayuu nà. Ta o kuú ka nà, ta ni o kúnda'í ka ini nà, ta o kuáki ka nà, ta o ndó'o ka níó ná, dá chì ndidaá ña'a sa ndo'o na tá sata nì kexoo vaan.

⁵ Dá nì kaa nà ió dándáki noo téj ñoo:

—Kande'é ndó, yu'u kúú nà ndésaá ndidaá tá'an ña'a.

Dá nì kaa nà xí'ín yu'u:

—Taa ndidaá ña yó'o, dá chì ndino'o ña ndaa kíjan ká'in, ta mííjan ndaa kooan.

⁶ Ta nì kaa ta'ani na xí'ín yu'u:

—Sa nì kuu va viti. Yu'u kúú to'ón míí noo xí'ín to'ón noo ndí'í, ta kúú na míí sa'a xí'ín nà noo ndí'í. Tá ió iin káa nà ichi ini, nakí nà noo yu'u, dá kì'o oon yu'u takují kána ndita ko'o na, kírà xí'o ña kataki chíchí ná.

7 Ta ndi ndáa na ni kandeé ni xinkuei, noón kúu na natiin ndidaá tá'an ña va'a noó yu'u, dá ch'i yu'u kakuu Ndios noó ná, ta mií ná kakuu de'e noó yu'u.

8 Tído ñayuu ko ndéé ini, xí'in na ko kándisa yu'u, xí'in na kée ña ka'an noo, xí'in na sa'ání ndii, xí'in na kée kuachi xí'in na ko kúu ñadi'í na o yí'í ná, xí'in na tadí, xí'in na ndañ'o'lo yoko xí'in ndidaá na to'ón, noón kúu na ni ni'í tá'í ña kaño'o na ini ta'kuji kúu ño'lo ita xí'in azufre. Ña yó'o dándáki ña kuu na ta'ándá kúu uu —kaá Ndios.

Kava'a Ndios iin ñoo Jerusalén saá

9 Ni ndi'i, dá ni kixi iin ángel nákaa tein ndin usa ángel ni sa ne'e ndin usa copa ni chití ni sa ño'o tandó'ó sa ni ya'a ñoo, dá ni kaa na xí'ín:

—Nakí'í chí yó'o di'a, dá ko'in dána'í nooñ na ko'on tanda'a, na kakuu ñadi'í na kúu léko ñoo.

10 Dá ndáka na kúu Espiritu Ndios yu'u ni sa'an na diní iin yúku ká'ano dikó iin ñoo, dá ni daná'a na iin ñoo ká'ano nda'lo nooí, ta ñoo ñoo kúu ñoo ii, ña kúu ñoo Jerusalén, ña kían konoo veí nda induú ni kee Ndios.

11 Ta ndato oon ví náye'e ndaa ñoo ñoo táto'on k'i'o ndato náye'e ndaa mií Ndios. Ta nádion ña táto'on k'i'o nádion yuu ndato xíxi díon, ta ndé'án táto'on k'i'o ndé'é yuu naní jaspe, ch'i yé'an táto'on k'i'o yé'e yuu tatá.

12 Ta ndíka nda'lo náo ni kao noo ñoo ñoo, ta dikó nda'lo ña, ta uxí uu kúu yé'án, ta ndíta iin iin ángel yé'án, ta iin rá iin yé'án ñoo tándaa iin rá iin kuñ ndin uxí uu de'e ta naní Israel.

13 Ta chí xoo noo xinkoo ndíndii ño'lo oní yé'án, ta chí xoo norte ño'lo ta'ani oní yé'án, ta chí xoo sur ño'lo ta'ani oní yé'án, ta chí xoo noo sá nóo ndíndii ño'lo ta'ani oní yé'án.

14 Ta uxí uu kúu yuu sa'a náo ñoo ñoo, ta iin rá iin yuu sa'a náo ñoo tándaa iin iin kuñ na kúu apóstol, na sa xionoo xí'in na kúu léko.

15 Ta né'e ángel ñoo iin vara oro, dá chikí'ó na ñoo ñoo, xí'in yé'án xí'in náo ña.

16 Ta komí xoo kúu ñoo ñoo, ta ña ndíkañ xí'in ña kánján, iin nóo vá ndáaan. Dá ni chikí'ó na ña xí'in vara oro ñoo, ta uu mil komí ciento kilómetro kúu ña kánján, ta uu mil komí ciento kilómetro kúu ña dikóan, ta uu mil komí ciento kilómetro kúu ña ndíkañ.

17 Ta ni chikí'ó na náo ña, ta kían oní diko uxí komí metro táto'on k'i'o chikí'ó ñayuu, ch'i k'i'o díon ni chikí'ó ñaa ángel ñoo.

18 Ta yuu ni kava'a náo ñoo kúu yuu naní jaspe. Tído mií ñoo ñoo ni kava'a xí'in oro ndino'o, ta díon ña táto'on ndato díon yuu tatá.

19 Ta yuu sa'a náo ñoo ni kava'a xí'in yuu luu ndáa, ta yuu sa'a náo mií noo ni kava'a xí'in yuu naní jaspe, ta ña kúu uu ni kava'a xí'in yuu naní zafiro, ta ña kúu oní ni kava'a xí'in yuu naní ágata, ta ña kúu komí ni kava'a xí'in yuu naní esmeralda,

20 Ta ña kúu o'on ni kava'a xí'in yuu naní ónice, ta ña kúu iño ni kava'a xí'in yuu naní cornalina, ta ña kúu usa ni kava'a xí'in yuu naní crisólito, ta ña kúu ona ni kava'a xí'in yuu naní berilo, ta ña kúu iin ni kava'a xí'in yuu naní topacio, ta ña kúu uxí ni kava'a xí'in yuu naní crisopraso, ta ña kúu uxí iin ni kava'a xí'in yuu naní jacinto, ta ña kúu uxí uu ni kava'a xí'in yuu naní amatista.

21 Ta uxí uu yé'é ñoo ni kava'a xí'in uxí uu perla, sa'a ñoo iin rá iin yé'é ñoo kúu iin perla. Ta keí oro kúu keí ño'lo ñoo ñoo, ta yé'an táto'on yé'e yuu tatá.

22 Ta ni iin to'ón ve'e ño'lo ko ní xiní iin ñoo ñoo, dá ch'i sato'o yo Ndios, na kándéé kée ndidaá ña'a, noón vá kúu ve'e ño'lo ió ñoo ñoo, xí'in na kúu léko.

²³ Ta kọ xínñó'ó ta'on ñoo ñoo ndindii, ni yoo, dá katoon, dá chị mií vá Ndios dáye'e sa'á ña ndato téi na, ta mií léko ñoo kúú ñó'ó dátoon iin ní ñoo ñoo.

²⁴ Ta ñayuu nị káki ndéi iin rá iin nación kanoo noo náye'e ndaa ñoo ñoo, ta ndidaá tá'an ña kujá kí'ín ñaño'ó nakì'o tã sã kuu rey noño'ó yó'o noo ñoo ñoo.

²⁵ Ta ni iin kuü ta'ón o ndadí yé'an, dá chị ni iin kuü ka o kuaá ñoo.

²⁶ Ta kane'e na ndidaá ña kujá kí'ín ñaño'ó nị sã komi iin rá iin nación ko'on na nakì'o naan noo ñoo ñoo.

²⁷ Ta ni iin tó'ón ta'on ña yakó o kúu ku'u ñoo ñoo, ni na kée ña kini, ni na to'ón. Sava'a na kataki chíchí kándodó kuü noo libro na kúú léko, noón vá kúú na kuu ndu'u ñoo ñoo.

22

¹ Nị ndi'i, dá nị daná'a ángel ñoo iin yuta ndato nda'o nooí. Ta yuta ñoo xika takuñí xí'o ña kataki yo, ta ndato yé'e ra táto'on kì'o yé'e yuu tatá. Ta takuñí yó'o kána mií tixi téi noo ió Ndios dándáki na xí'ín na kúú léko.

² Ta me'i keí nákaa mií ñoo ñoo nákaa yuta ñoo. Ta ndita yító ndin nduú xoo yu'u yuta ñoo, ta yító ñoo xí'o ña kataki yo. Ta iin rá iin yoo xí'o rá kuñ'i, chị uxí uu ta'ándá xí'o rá kuñ'i noo kuía. Ta ndá'a yító ñoo kúú tata nduva'a ñayuu ndéi iin rá iin nación.

³ Ta ni iin ka chi'an o kóo noo ñayuu kandeí ñoo. Ta ñoo kuiin téi noo koo Ndios dándáki na xí'ín na kúú léko, ta koni kuáchí ñayuu na noo ná.

⁴ Ta koni túu na noo Ndios, ta kanda'a kuü mií Ndios taan na.

⁵ Ta ni iin kuü ta'ón o kuaá ñoo ñoo. Ta ni o kónñó'ó ka na ni iin tó'ón ñó'ó katoon noo ná, ni ndindii, dá chị mií vá Ndios, na kúú sato'o yo, katoon noo ná. Ta daá dándáki kuí Ndios.

Sã kuyati va ña nandíó koo Jesús kasaq na

⁶ Dá nị kaa ángel ñoo xí'ín:

—Ña ndaa kúú to'on yó'o, ta miían ndaa xinkoo noo ká'an. Sa'á ñoo sato'o yo Ndios, na kúú Ndios xí'o ña kándaá ini na kúú profeta na sa'a ndí kían koo, noón kúú na nị tanda'á iin ángel kéchóon noo ná noo yo'ó, dá dána'a na noo ñayuu mií ná sa'a ndidaá ña yati vei koo, ña kúú ña kánian koo.

⁷ —Kana'ón ña sã yati ñó'ó vá kasaaj —kaá Jesús.

Ndiká'an ví na né'e va'a ndidaá to'on nákaní libro yo'ó sa'á ña vei koo.

⁸ Ta mií yu'u, Juan, kúú na nị seídó'o ndidaá ña yó'o, ta nị xiniñ xí'ín nooí ña. Tá nị ndi'i nị seídó'i ña, ta nị xiniñ ñá, dá nị sã kuñin xití kua'in kandaño'i ángel, na nị dána'a ndidaá ña yó'o nooí.

⁹ Dá nị kaa na xí'ín:

—Kóó, ná dá'a ni keeón dión, dá chị iin na xínkuáchí dáó xí'ón kúú yu'u, táto'on kì'o kée dao ka ñanon, na kúú profeta, xí'ín to'on kée na ndita toon xí'ín to'on dána'a libro yo'ó. Kua'an kandaño'o iin tó'ón diní mií Ndios.

¹⁰ Ta nị kaa ta'ani na xí'ín:

—Ná dá'a ni kadon libro yo'ó xí'ín sello, dá chị sã yati ñó'ó vá vei koo ña kásto'an sa'a.

¹¹ Sa'á ñoo na kọ kúú ñayuu ndaa, ta kì'o dión ná kakuu iñ vá ná. Ta na kúú ñayuu kini, ná kee iñ vá ná ña kini. Ta na kendaá, ná kendaá iñ vá ná. Ta na ió vii noo Ndios, ná koo vii iñ vá ná.

¹² —jKana'ón ña sã yati ñó'ó vá kasaaj! Ta chiya'avii iin rá iin ñayuu táto'on kì'o kaa choon nị kee na.

¹³ Yu'u kúu to'on mií noo xí'in to'on noo ndí'i, ta kúuí na mií sa'a xí'in na noo ndí'i. Yu'u kúu na mií noo, ta yu'u kúu na noo ndí'i —kaá Jesús.

¹⁴ Ndiká'an ví na ni dandoo dá'on ndíxi na, dá chi ío íchi ná ña kían kei ná kuj'i kána noo yíto, kirá xí'o ña kataki yo. Ta ío ta'ani íchi ná ku'u na iin rá iin yé'é ñoo ñoo.

¹⁵ Tído sata vé'e va kandoo tina, xí'in na tadí, xí'in na kée kuachi xí'in na ko kúu ñadi'í na o yí ná, xí'in na sa'áni ndji, xí'in na ndaño'o yoko, xí'in ndidaa na katoó danda'í dao ka ñayuu.

¹⁶ —Mií yu'u, Jesús, kúu na ni tanda'a iin ángel kéchóon nooi, dá ki'o ndaa na kuenda sa'a ndidaa ña yó'o noo ndidaa na kúu kuenda mií. Yu'u kúu na ni kii tein na ve'e rey David, ta yu'u kúu tñoo ndato xínko tá kua'an tuu —kaá na.

¹⁷ Ta kaá na kúu Espíritu Ndios:

—Nakí.

Ta kaá ta'ani yó, na kúu ñadi'í Jesús:

—Nakí ní.

Ta ndo'ó, na seídó'o to'on yó'o, kaa ta'ani ndó:

—Nakí ní.

Ta ndo'ó, na íchi ini, nakí ndo. Ta ndi ndaa ndó ká'an ko'o takují, dá kían ko'o oon ndó takují xí'o ña kataki yo.

¹⁸ Sa kásto'in xí'in ndidaa tá'an na seídó'o to'on tándaa noo libro yó'o, ña ká'an sa'a ndí kían koo chí noo, ña tá ni chindaa noo ná ni chikodó ná cháá ka to'on noo tuti yó'o, dá kían tanda'a Ndios ndidaa tá'an kue'e kiian noo ná, ña kían ká'an libro yó'o sa'a.

¹⁹ Ta tá ni chindaa noo ná ni dítá ná dao to'on tándaa noo libro yó'o, ña ká'an sa'a ña vej koo, dá kían ko'on ta'ani Ndios dítá ná kuu ná, ña kánóo noo libro noo kándodó kuu na kataki chíchí, ta o kónó ná ña kandeí na ñoo ií ñoo, ña ká'an libro yó'o sa'a.

²⁰ Mií na xí'o ndaa kuenda sa'a ña yó'o kúu na kaá di'a:

—Miían ndaa kuiti yachi va kasaai.

¡Dión ná koo! ¡Nakí ní, Jesús, mií ní na kúu sato'o ndu!

²¹ Ná koo ña maní xí'o sato'o yo Jesucristo xí'in iin rá iin ndó. Díón ná koo.